NR. 1 (1913)
REEDE,
9. JAANUAR
1998
ILMUB 1948.
AASTAST
HIND 2 KROONI

Universitas Tartuensis

sessireportaaž

Eksamite ajal tudengid dekanaati eriti ei ohusta

Kolmapäeva õhtupoolikul liikus UT toimetuse sajaprotsendiline isikkoosseis kahes isikus fotoaparaadi, diktofoni ja märkmikuga peahoone lähistel. Missugune on näiteks vana kohvik eksamite ajal?

Vähemalt sel õhtupoolikul oli seal vähe rahvast. Paari laua taga olid istet võtnud vanemad daamid, kes siin vahetevahel kokku saavad ja oma ülikooliaegu meenutavad. Mõni noor hing paistis niisama kohvitassasi taga igavlevat. Traditsioonilise küsimusega "Kuidas eksamid lähevad?" pöördusime hämaramas nurgas Postimeest sirviva noormehe poole.

MEELIS ROHTLAL, 3. aasta prantsuse filoloogil oli viimane eksam tehtud. Prantsuse keele ajaloolise grammatika eksam läks väga hästi . "Seni on kõik hästi läinud, elan Tallinnas ja täna sõidan koju."

Miks üldse prantsuse filoloogiat õppima tulite?

"Prantsuse keel sai valitud eksootika pärast, tundus lihtsalt ilus keel olevat. Kavatsen spetsialiseeruda romaani keeltele - õpin veel itaalia, inglise jt keeli. Paaril korral olen ka Prantsusmaal käinud."

Kuidas puhkate pärast eksameid?

"Midagi erilist ei tee. Püüan mõne poolelioleva töö ära lõpetada."

Ukse vahelt piilusime ka õppejõudude saali, kuid see oli veel tühjem kui tudengite pool. Kus siis õppejõud on? Kas loevad kodus kirjalikke töid? Ehk leiab mõne veel siitsamast peahoonest.

Teadetetahvli ees oli kaks neidu peadpidi mingi konspekti sees. Ei, ei olnud konspekt, hoopis 7. klassi õpik.

TIINA MALT, 4. aasta eesti filoloog ja KADRI SÕRMUS, eesti filoloogia lõpetanu, kes praegu õpetajakoolitust saab, arutasid oma praktika asju. Tiina käib praktikal Miina Härma ja Kadri Kivilinna gümnaasiumis.

Millised on tänapäeva gümnaasiumiõpilased?

Olevat targad, palju targemad kui praegused praktikandid oma keskkooli ajal. Silmaring laiem ja ka faktegi teatavat rohkem.

Tiina selgitas, et õpilased tahavad näiteks täpselt teada, mis aastal Shakespeare suri ja kuhu ta maetud on. Sellest neile küll räägitakse, aga ikka küsitavat üle. Kadri lisas, et õpilased tunnevad kultuuritausta päris hästi.

Õpetajaameti vastu polnud neil kahel noorel inimesel vist küll midagi.

Ja siis juhtus toimetusel väike aps, ei päris suur. Vabu kaadreid oleks pidanud aparaadis veel olema, aga mida ei olnud, seda ei olnud, ja Kadri jäi pildistamata. Uut filmi ostma minnes tuli Küütri tänaval vastu keemiaprofessor Jaak Järv, kellelt sessimuljeid oleks tahtnud pärida, aga pilti oleks ka ju vaja olnud. (Lisada tahaks, et prof Järv on alati toimetusele oma valdkonna uudistest teada andnud.).

Kadri Sõrmus ja Tiina Malt pedagoogikapraktika muljeid vahetamas.

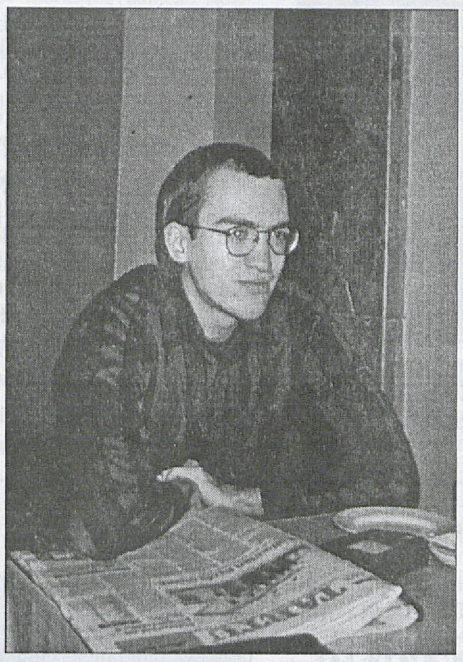

Meelis Rohtlal on eksamid tehtud.

Brigitta Moškova läheb keemiatöö asjus kokku leppima.

Uus film sai aparaati, oleks Tiina ja Kadri veel seal peahoones. Fotograafiks ümber kehastunud toimetaja suundus peahoonesse tagasi, peatoimetaja jäi tänavale uusi ohvreid varitsema. Kõik oleksid nagu vastikult halli ja vihmase jaanuari eest kuhugi peitu pugenud. Meie pugesime korraks keemialõhnalisse hoonesse.

Keemiahoone trepil tuli vastu tudengineiu, kellest seal potitaimede rüpes ilus pilt võiks saada. No vist tuli välja, vaadake ise.

BRIGITTA MOŠKOVA, arstiteaduskonna 1. aasta üliõpilane läks parajasti oma keemiatöö asjus õppejõuga kokku leppima. "Keemia eksam tuleb jaanuari lõpus. Eksameid on palju, ulatuslik materjal on anatoomias. Seni on eksamid hästi läinud."

Soovisime talle head põrumist ka järgmistel eksamitel ning püüdsime ikka mõnd õppejõudu leida. Korraks vilksatas Lossi tänavas ajalooprofessor Jüri Kivimäe, kuid liiga kaugelt ei söandanud juurde tormata.

Aga mis toimub dekanaatides, näiteks filosoofia omas, mis asub humanitaarhoones?

MAIE AITAJA, filosoofiateaduskonna dekanaadi juhataja ütles, et praegu üliõpilased dekanaadis õieti ei käi. Kõige rohkem tehakse seda õppeaasta alguses ja pärast eksameid. "Eksamite koondprotokollid tulevad osakondadest, metoodik sisestab need arvutisse."

Dekanaat asub eelmisest kevadest uues majas, kus töötingimusi ei andvat Ülikooli 16ga võrreldagi. Seal puudunud isegi sanitaarsõlm.

Õppejõududele me pihta ei saa saanudki, see-eest sattusime aga samas majas ootamatult meeldivale üllatusele. (Üllatusest saab lugeda UT 3. lk).

Enne toimetusse maandumist otsustasime ka usuteaduskonna dekanaati külastada, millel samuti uus kodu ja järgmisel päeval ees uue dekaani valimine. Nende dekanaat asub nüüd peahoone kolmandal korrusel õigusteaduskonna dekanaadi endistes ruumides.

ANNIKA KONSAP, dekanaadi juhataja ütles, et võrreldes varasemaga on nüüd neil nii palju ruumi käes, et ei oska midagi peale hakata. Eksamite ajal on siingi dekanaadis vaikne, voorimist pole. Rahulik olukord valitses ka dekaani valimise eel. Annika on üle elanud kolm dekaani, nüüd siis neljas.

Dekanaadist alla tulles märkasime teisel korrusel kolimist. Eesti kirjanduse rahvas lõpetab oma kolimise tuleval nädalal, siis... Siis ootavad remonti nende endised ruumid nr 136 ja 137 esimesel korrusel, mis on peahoone ruumikava kohaselt ette nähtud ajalehe toimetusele.

Aga reportaaž pole veel lõppenud, loe edasi 3. lk.

Usuteaduskonna dekanaadi juhataja Annika Konsap: "Sessi ajal on siin vaikne".

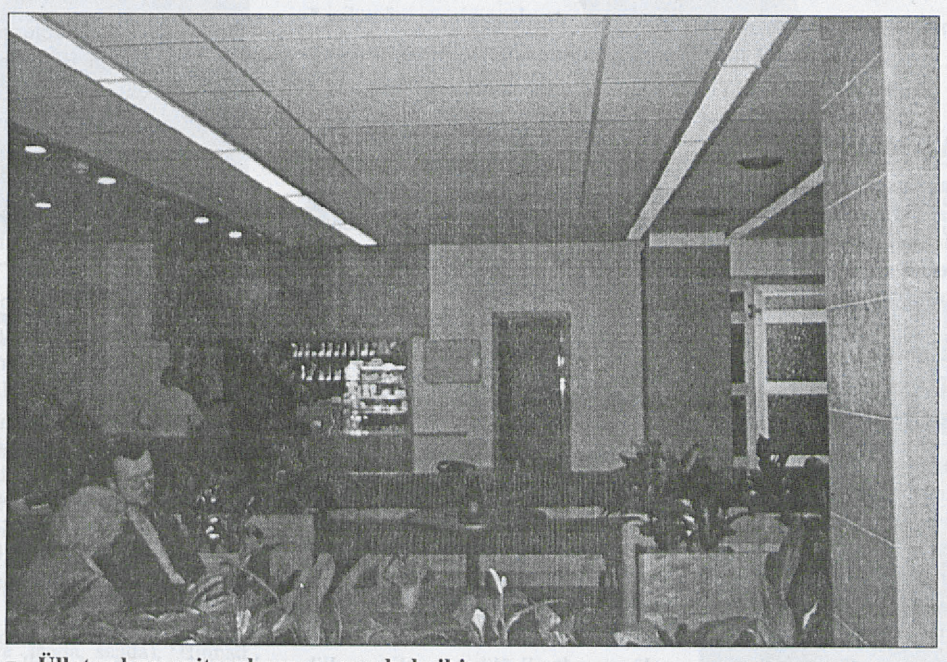

Üllatus humanitaarhoones - uus kohvik!

Filosoofiateaduskonna dekanaadi juhataja Maie Aitaja: "Eksamite ajal üliõpilased dekanaadis eriti ei käigi".

acta diurna

Jaanuaris

6. jaanuar

- Toimus **ülikooli valitsuse ja Tartu linnavalitsuse ühisistung**. Kavas olid sihtasutuse Tartu Teaduspark arengukavaga seotud jt küsimused.

7. jaanuar

- Toimus Tartu Ülikooli ja Eesti Põllumajandusülikooli rektoraatide ning Tartu linnavalitsuse **ühine väljasõiduistung**.

8.-11. jaanuar

- Ülikooli välisüliõpilastalituse ja õppeosakonna esindajad **on rahvusvahelisel haridusmessil "The Gate to the Future '98"** Kopenhaagenis.

9. jaanuar

- Doktoritööd kaitsevad **Mall Hiiemäe** ("Der estnische Volkskalender") **ja Arvo Krikmann** ("Sissevaateid folkloori lühivormidesse I. Põhimõisteid, žanrisuhteid, üldprobleeme").
- Magistritööd kaitsevad **Krista Kerge** ("Oleviku keskkõna ja temaga võrreldavad struktuurid. Vormimoodustus, sõnamoodustus, leksikon"), **Ain Vellak** ("Eesti kaitsealade süsteemi ruumiline analüüs") ja **Urmas Visse** ("Maakondliku geoinfosüsteemi loomise põhimõtted").

12. jaanuar

- Ülikoolis **avatakse türgi keele klass**.
- Magistritööd kaitseb **Mario Rosentau** ("Kosmoloogiline antroopsusprintsiip. Filosoofilised aspektid").

13. jaanuar

- **Infopäev Haapsalus**.
- **Näituse "Impeeriumi ülikoolist rahvusülikooliks" avamine Haapsalus**.

15. jaanuar

- **Vilistlasõhtu Saaremaal**.

16. jaanuar

- Magistritööd kaitseb **Arno Põllumäe** ("Mesozooplanktoni sesoonne dünaamika Võrtsjärves 1995. aastal").

21. jaanuar

- Kirjutatakse alla **Tartu Ülikooli ja Tallinna linna vaheline koostööleping**.

24. jaanuar

- Ülikooli raamatupood korraldab **suure raamatuoksjoni**.

24.-28. jaanuar

- **Rektor viibib Salzburgis kõrgharidusalasel seminaril.**

27. jaanuar

- **Ülikooli infopäev Raplas.**

29. jaanuar

- **Saaremaal toimub I Läänemere konverents**, mille korraldab sealne ülikoolide keskus.

29. jaanuar

- **Ülikooli külastab Rootsi parlamendi spiiker Birgitta Dahl.**

31. jaanuar

- **Eesti ja Läti ajaloolaste kokkusaamine Valgas/Valkas.**

* * *

Jaanuaris toimuvad veel infopäev Valgas, vilistlasõhtud Hiiumaal ja Järvamaal, emakeele päev Järvamaal, ülikooliteemaline viktoriin Hiiumaal jm. Võrus moodustatakse vilistlaskogu koondis.

Rektori valimised on välja kuulutatud
Esimesed kandidaadid on esitatud

Läinud aasta lõpus kuulutati Eesti kolmes suurimas päevalehes välja Tartu Ülikooli rektori valimised.

Valimised toimuvad **27. veebruaril**. Kandidaate võivad valimiskomisjonile esitada TÜ teaduskondade nõukogud, vähemalt 1/4 ülikooli nõukogu liikmetest, ülikooli 15 korralist professorit, ülikooli üliõpilaskonna edustus, ametisolev rektor ja endised rektorid ning teiste Eesti teadusasutuste nõukogud. Kandidaatide esitamise viimane tähtaeg on **5. veebruaril kl 17**.

Ettepanekuid võtab vastu akadeemiline sekretär, kellelt saab ka täpsemat teavet valimiste korra kohta (tel 465 605).

Rektori valimiskogu kinnitatakse TÜ nõukogu 23. jaanuari istungil.

Juba 9. detsembril otsustas sotsiaalteaduskonna nõukogu ühehäälselt esitada rektori kandidaadiks prof Jüri Alliku. Prof Jüri Alliku kandidatuuri esitas sotsiaalteaduskonna nõukogu valimiskomisjonile 29. detsembril.

6. jaanuaril esitas filosoofiateaduskonna nõukogu rektori kandidaadiks praeguse rektori prof Peeter Tulviste. Nõukogu 31 liikmest oli P. Tulviste poolt 24.

Enne nõukogu istungit toimus kohtumine rektor prof Peeter Tulvistega, kus ta tutvustas oma vaateid, milline on ja peaks olema tema nägemuses Tartu Ülikool Eesti ühiskonnas. Sellele järgnevalt oli nõukogu liikmetel võimalik esitada prof Tulvistele küsimusi. Dekaan prof Jaan Rossi sõnul oli kohtumine sisukas ja elav.

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

19. DETSEMBRIL

KINNITATI RAAMATUKOGU ARENGUKAVA

Aastal 2002 saab raamatukogu asutamisest 200 aastat. Arengukavas ongi raamatukogundusstrateegia põhisuunad kuni 2002. aastani, sealhulgas raamatukogu eesmärgid, põhiprobleemid, takistused, lahendused jm. TÜ raamatukogu kannab vastavalt TÜ seadusele ja sundeksemplari seadusele Eesti rahvusraamatukogu funktsioone ning vastutab seega koos Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Akadeemilise Raamatukogu ja Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukoguga Eesti rahvustrükise kogumise, säilitamise ja süstemaatika eest. Seejuures peab ülikooli raamatukogu hoolitsema eriti *estica* kogumise ja vanema trükise järelkomplekteerimise, konserveerimise ning restaureerimise eest.

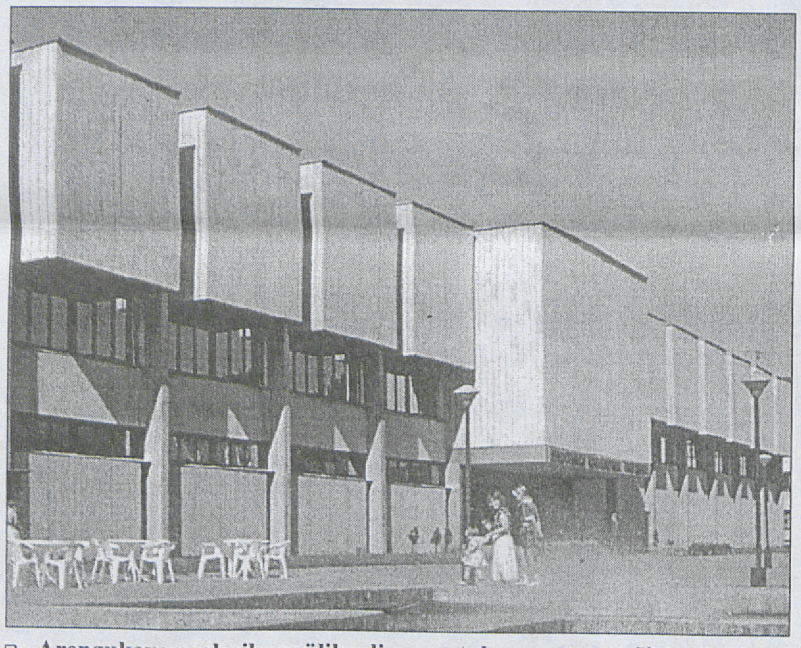

Arengukava peab silmas ülikooli raamatukogu enesestmõistetavat kuulumist Euroopa ja kogu maailma teadusraamatukogude hulka nii rahvusvahelise raamatukogunduspoliitika kui ka mitmepoolse koostöö kaudu.

Aastaks 2002 on kavas luua kogu ülikooli raamatuvara koondkataloog, 24-tunnine teatmeteenindus, operatiivne juurdepääs andmebaasidele, raamatukogunduse, bibliograafia ja infoteaduste õpetamise taastamine ülikoolis jm.

VALITI 3 PROFESSORIT

Üldkeeleteaduse korraliseks professoriks valiti üldkeeleteaduse korraline prof, filoloogiadr **Haldur Õim** (45:5), **eesti ja võrdleva rahvaluule korraliseks professoriks** eesti ja võrdleva rahvaluule erakorraline prof, filoloogiadr **Ülo Valk** (44:6) ning **Vana Testamendi teaduse ja heebrea keele korraliseks professoriks** Vana Testamendi teaduse ja heebrea keele korraline prof, *dr theol* **Kalle Kasemaa** (47:3).

Arutati Õie Reintami taotlust anda talle emeriitprofessori nimetus. Arstiteaduskonna nõukogu ei toetanud 1994. aastal tema samasisulist taotlust ja tookord jäi Õ. Reintamile emeriitprofessori nimetus andmata. Teaduskonna nõukogu otsustas ka nüüd sama otsuse jõusse jätta. Hääletustulemused ülikooli nõukogus olid 8:42 ning Õ. Reintam jäi emeriitprofessoriks nimetamata.

ESITATI EV TEADUSPREEMIATE KANDIDAADID

Pikaajalise teadustöö preemia kandidaatideks esitati emeriitprofessorid **Ülo Kaasik, Juhan Peegel ja Karl Rebane** ning **Ilse Lehiste** (Ohio Ülikool);

aastapreemia kandidaatideks:

* keemia ja molekulaarbioloogia valdkonnas **Ilmar Koppel** (kollektiivi juht), **Peeter Burk, Vahur Mäemets ja Ivo Leito** töö "Happelis-aluseliste tasakaalude uurimine gaasifaasis ja lahustes eest";

* arstiteaduse valdkonnas **Aleksander Žarkovski** (kollektiivi juht), **Paavo Pokk, Toomas Kivastik, Anti Kalda ja Ulla Peterson** töö "Ravimitest ja alkoholist tingitud tolerantsuse ja sõltumatuse mehhanismid ning nende farmakoloogiline preventsioon" eest ning **Mihkel Zilmer** (kollektiivi juht), **Rein Teesalu, Raul Talvik, Tiina Talvik ja Jüri Samarüütel** uurimistöö "Oksüdatiivse stressi patogeneetiline aspekt arteriaalse hüpertensiooni, südamepuudulikkuse, sepsise ja ajukahjustuste puhul" eest;

* geo- ja bioteaduste valdkonnas **Martin Zobel (kollektiivi juht), Kristjan Zobel, Meelis Pärtel, Mari Moora ja Jaan Liira uurimistööde tsükli** "Taimeliikide kooseksisteerimise ja liigifondi teooria" eest ning **Ülo Mander** (kollektiivi juht), **Krista Lõhmus, Valdo Kuusemets, Tõnu Mauring ja Mari Ivask** uurimistööde tsükli "Puhverökosüsteemide efektiivsus biogeenivoogude reguleerimisel maastikes: ökotehnilised aspektid" eest;

* sotsiaalteaduste valdkonnas **Jüri Allik** 1997. aasta jooksul avaldatud teadustööde eest;

* humanitaarteaduste valdkonnas **Eero Medijainen** 1997. aasta jooksul avaldatud teadustööde eest.

TÜ SIHTASUTUSE USALDUSKOGUSSE

valiti ülikooli esindajaks uuesti I prorektor **Toivo Maimets.**

* * *

*** Nõukogu otsustas delegeerida teaduskondade ning ülikooli teadus- ja arendusasutuste nõukogudele õiguse kinnitada sihtfinantseerimist taotlevad teadusteemad.**

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUS

6. JAANUARIL

Ülikooli valitsuse istungi kahe esimese päevakorrapunkti arutelust võtsid osa ka linnavalitsuse ja volikogu esindajad. See oli tegelikult esimene linna ja ülikooli valitsuste ühisistung.

TARTU TEADUSPARGI ARENGUKAVA

Tartu Teaduspargi (TTP) asutasid 1992. aastal linn, maavalitsus, ülikool, põllumajandusülikool ja füüsika-instituut. TTP arengukava on sihtasutuse Tartu Teaduspark (SATTP) nõukogus arutatud pool aastat ning selle kiitis nõukogu heaks läinud aasta novembris.

TTP eesmärkideks on Tartu teaduspotentsiaali kaasamine ettevõtluse arengusse, ergutada ja väärtustada ettevõtlikkust ning hankida(välis)investeeringuid Tartusse ja Kagu-Eestisse, aidata säilitada Tartus teadlas- ja insenerikaadrit jmt.

Direktor Enn Erme ütles arengukava tutvustades, et kuna Eesti ettevõtlus ei suuda kõrgtehnoloogiaturul veel kaasa lüüa, võiks edu saavutada kõrgtehnoloogilises väikeettevõtluses. "Tuleb luua oma innovaatiline selgroog selle asemel, et loota jõuda Euroopasse välisfirmade ripatsina".

Prorektor prof Toivo Maimets lausus, et kuna Eesti majandus pole veel piisavalt orienteeritud tootmisele, on teadusparkide järele suur vajadus ning on hea, et Tartus on see olemas.

Järgnevalt oli ülikooli valitsuse liikmetel võimalus

LINNAVALITSUSELE

küsimusi esitada. Linnapea Roman Mugur avaldas arvamust, et linna ja ülikooli vahelistes suhetes on kaua aastaid tasakaal puudunud ning et linnavalitsusel ei ole alati selge oma tööjaotus ülikooliga. On olnud olukordi, kus üksteisest aru pole saadud.

Üliõpilasesinduse abiesimees Kaur Parve huvitus linnapoolsest panusest üliõpilaste elu-ollu. Linn ei astunud Tartu Üliõpilasküla liikmeks, nagu esialgu oodata oli, kuid käesoleva aasta eelarves on üliõpilaste elamistingimuste parandamiseks ette nähtud 600 000 krooni. Omamoodi soodustus on seegi, et üliõpilased saavad bussikaarte soodushinnaga. Et üliõpilane linna käest sotsiaaltoetust saaks, selleks peab ta end registreerima linna elanikeregistris, mida tavaliselt ei tehta. Istungil ei osanud keegi täpselt vastata, miks tudengid end sellesse ei registreeri.

Linn toetas eelmisel aastal ülikooli staadioni renoveerimist. Ülikool sooviks, et linn osaleks ka Ujula tänava spordihoone remondis, kus praegu on alustatud põrandakatete vahetamist. Aselinnapea Hannes Astok väljendas koostöövalmidust ka selle spordikompleksi renoveerimisel.

Linna ja ülikoolivahelised sidemed olid kõne all ka kolmapäeval koos EPMÜga Käärikul toimunud ühisel väljasõiduistungil.

* * *

*** Valitsus nõustus ettepanekuga avada Pärnu Kolledžis sotsiaaltöö korralduse diplomiõppe õppekava.**

*** Ülikooli eelarve kohta andis informatsiooni eelarvekomisjoni esimees prof Toivo Maimets.**

*** Valitsus kuulas ära õppe- ja teadustöö arenduskoja tegevuse aruande.** Tegevusest andis ülevaate juhataja Ado Jagosild. Arenduskoda on konstrueerimis-eksperimentaaltehnoloogiline allüksus, kes teeb tellimustöid nii ülikoolile endale kui väljapoole ülikooli. Valmistatakse uut mittestandardset aparatuuri ja seadmeid, remonditakse ülikooli instituutide ja laborite seadmeid jm. Viimasel ajal on tulnud ka välistellimusi.

Prorektor prof Toivo Maimetsa sõnul iseseisvus arenduskoda kaks aastat tagasi. Siis tuli arenduskojal ise oma eelarvevõlga tasuma hakata, mis on tänu tellimustöödele oluliselt vähenenud. Praegu koosnevad arenduskoja summad 80 % ulatuses erivahenditest ning 20% saadakse ülikooli eelarvest. Valitsuse liikmete sõnavõttudest selgus, et taoline struktuuriüksus on ülikoolile igati vajalik.

õnnitleme

Jaanuarikuu juubilarid

		75
Mihhail Bronštein	23.01.1923	majandusteadusk emeriitprof
Pavel Reifman	29.01.1923	filosoofiateadusk emeriitprof
		70
Vello Anderson	09.01.1928	materjalitead inst insener
Arvo Rõõmusoks	17.01.1928	biol-geograafiateadusk emeriitprof
		65
Arkadius Veersalu	01.01.1933	peainseneriosak gaasiseadmete lukksepp
Gennadi Ozolinš	13.01.1933	transpordiosak veoautojuht
Virve Reili	18.01.1933	kinnisvarade osak insener
Evi Silm	31.01.1933	kinnisvarade osak majajuhataja
		60
Elmar Arak	28.01.1938	farmaatsia inst dots, õppetoolihoidja
Tiina Vinni	28.01.1938	lastekliiniku vanemlaborant
Elviira Babaitšuk	30.01.1938	nahahaiguste kliiniku laborant
Vilve Nummert	30.01.1938	keemilise füüsika inst vanemteadur
Vello Karu	31.01.1938	kinnisvarade osak remonditööline
Ennu Kasearu	31.01.1938	õppe- ja teadusarenduskoja proj peakonstr
		55
Liina Sorga	02.01.1943	TÜ Kesklinna apteegi proviisor-retseptar
Tiiu Tombak	02.01.1943	arvutiteaduse inst vanemreferent
Heiki Paabut	05.01.1943	keelekeskuse lukksepp
Aini Laas	07.01.1943	kinnisvarade osak valvur
Reet Väärі	12.01.1943	eesti filoloogia osak lektor
Mare Klein	21.01.1943	kinnisvarade osak koristaja
Asta Havakats	25.01.1943	õppe- ja üliõpilasosak spetsialist
		50
Valeri Šipov	01.01.1948	kinnisvarade osak koristaja
Elle Roosaluste	12.01.1948	botaanika ja ökoloogia inst lektor
Valentina Stsadneva	12.01.1948	vene ja slaavi filoloogia osak lektor
Vaike Mägi	14.01.1948	Kääriku spordibaasi müüja
Galina Grozdova	28.01.1948	keelekeskuse lektor
Ene Pärtel	30.01.1948	materjalitead inst laborant
Viive Soome	31.01.1948	kinnisvarade osak majajuh

uudis

Uus dekaan

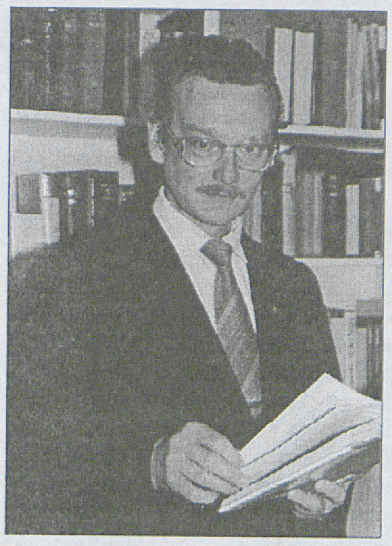

Eile valiti usuteaduskonna uueks dekaaniks võrdleva usuteaduse korraline professor, teoloogiadoktor TARMO KULMAR.

Üliõpilaste sõidusoodustustest

Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse ja Eesti Gümnasistide Liidu ÜHISAVALDUS seoses Vabariigi Valitsuse kavaga täiendavalt ahendada õppurite soodushinnaga sõiduvõimalusi ühistranspordis

TÜ ÜE taunib Vabariigi Valitsuse kava alates 1. jaanuarist 1998. aastal kitsendada 50% tagasimaksmist veelgi - piirata osaliselt kompenseeritavate üliõpilaste kojusõitude arvu neljale korrale kuus. Piiramatult antaks osalist kompensatsiooni vaid kuni 20 km kaugusele õppekohast.

Meenutame, et praegu kehtiv sõidukompenseerimise süsteem ei näe ülalmainitud kitsendusi ette, ometi on rahaliselt vähemalt veidigi kergendatud kodust eemal õppivate üliõpilaste kooliskäik. Põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastele ühistranspordis üleriigiline sõidusoodustus praktiliselt puudub. Kompenseerimisele kuuluvad vaid sõidud ühel marsruudil.

Õppurite majanduslik olukord on üldise kompenseerimise kaotamise tõttu alates käesolevast aastast oluliselt halvenenud. Näeme valitsuse täiendavas piirangukavas soovi hiilivalt üle minna riigipoolsete soodustuste üleüldisele kaotamisele.

EGL & TÜ ÜE leiavad, et järjekindel õppiva noorsoo sotsiaalse kindluse hävitamine on valitsuse poolt vastutustundetu ja lühinägelik. Mäletatavasti tõi senikehtiva korra sisseseadmine endaga kaasa noorsoorahutused 1997. aasta jaanuaris.

Eelmisel soodustuste kaotamise korral tõid projekti väljatöötanud riigiametnikud põhjenduseks vajaduse riigi raha kokku hoida. Olukorras, kus õppurite liikumisvabadus on märkimisväärselt piiratud, ei pea me säästetud kuut miljonit 130st märkimisväärseks kokkuhoiuks, kuna seda hoiti kokku vähekindlustatud ühiskonnagrupi arvelt.

Sellisest käitumisest järeldame, et riik ei ole tunnustanud haridus- ja noorsoopoliitikat oma prioriteedina.

Nõuame 1996. aastal kehtinud õppurite sõidusoodustuste korra taastamist alates 1998. aasta jaanuarist.

Arne Otter,
Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse sotsiaaltoimkonna esimees

Rasmus Ruuda,
Eesti Gümnasistide Liidu esimees

stipendium

Ahti Pae stipendiumi konkurss

Ahti Pae stipendium on asutatud 1994. aastal ning on mõeldud peaainena ajakirjandust, õigusteadust, majandusteadusi või sotsiaalteadusi (politoloogia, avalik haldus, sotsioloogia, sotsiaal- või kultuurantropoloogia) õppivale 3. või 4. aasta üliõpilasele.

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Stipendiumile kandideerimiseks esitada õppe- ja üliõpilasosakonda (ph ruum 117) **2. veebruariks** järgmised dokumendid:

* taotlus koos ülevaatega erialasest ja ühiskondlikust tegevusest,
* dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust,
* soovitus osakonnalt/instituudilt.

Info tel 465 623.

Ülle Hendrikson

konkurss

2018

Talinvesti Kooliraha kuulutab välja esseekonkursi, mille võitjatele jagatakse välja **viis 25 000 krooni suurust stipendiumi.**

Essee teema: **2018**.

Hindamine: esseekonkursi töid hinnatakse kahes voorus. Esimeses tehakse eelselektsioon. Teises voorus valib Talinvesti Kooliraha nõukogu, arvesse võttes ka kandidaatide õpingutulemusi ja taotlusi, välja viis üliõpilast, kes saavad stipendiumi. Nõukokku kuuluvad **Ivi Eenmaa, Toomas Hendrik Ilves, Enn Soosaar, Marju Lauristin, Andres Tarand, Hando Sinisalu ning Jaak Roosipuu.**

Eeldame:

* isikupära ja originaalsust,
* säravat keele- ja stiilikasutust,
* põhjalikkust ja erudeeritust,
* mõttelist ja väljenduslikku ühtsust.

Tingimused

* Konkursil võivad osaleda kõik Eesti kodakondsusega üliõpilased, kes õpivad Eesti või välismaa kõrgkoolides.
* Stipendiumi taotlemiseks tuleb üliõpilasel täita taotlusvorm, mis on saadaval kõigi Eesti kõrgkoolide üliõpilasesindustes.
* Essee tuleb esitada arvutiväljatrükina või masinakirjas 3 eksemplaris, **maht soovitavalt 6000-7000 tähemärki**. Igal eksemplaril peavad olema autori andmed.

Tähtaeg: taotlus ja essee saata **hiljemalt 31. jaanuariks** aadressil Talinvesti Kooliraha, Narva mnt 7, EE0001 Tallinn.

Tulemused kuulutatakse välja hiljemalt 1. märtsil.

Talinvesti Kooliraha programmi toetab Eesti Päevaleht.

Sel aastal kompenseeritakse tudengite edasi-tagasipilet kooli ja kodu vahel 50 protsendi ulatuses kuni neli korda kuus.

Kopenhaageni haridusmessil

8.-11. jaanuarini toimub Kopenhaagenis rahvusvaheline haridusmess "The Gate to the Future '98". Tartu Ülikooli esindavad messil õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelson ja välisüliõpilastalituse peaspetsialist Kai Treier, kes tutvustavad meie ülikooli ja siinseid õppimisvõimalusi.

Eeva Kumberg,
teabetalitus

Avatakse türgi keele klass

Esmaspäeval kell 11 avatakse füüsikahoones türgi keele klass. Avamisele on oodata Vilniuses resideeruvat Türgi suursaadikut Balti riikides Erkani Gežerit. Ülikoolis on türgi keelt õpetatud kaks aastat. Ainuke türgi keele lektor on seni olnud ajakirjandustudeng Hagani Gajõblõ.

tänu

Ülikooli käskkirjas pälvis õnnitluse ja tänu pikaajalise ja kohusetundliku töö eest 70. sünnipäeva puhul vene ja slaavi filoloogia osakonna emeriitprofessor **Mihhail Šeljakin.**

60. sünnipäeval avaldati tänu kauaaegse töö eest elamuteenistuse juhatajale **Reet Zeigile** ja 50. sünnipäeval vene ja slaavi filoloogia osakonna dotsendile **Juri Kudrjavtsevile.**

Sisukate ettekannete eest üleriigilisel loodusõpetuse õpetajate konverentsil "Loodusõpetus uues riiklikus õppekavas" avaldati haridusministeeriumi ettepanekul tänu füüsikalise keemia instituudi professorile **Toomas Tennole,** materjaliteaduse instituudi lektorile **Enn Pärtelile,** psühholoogia osakonna lektorile **Eve Kikasele** ning molekulaar- ja rakubioloogia instituudi lektorile **Illar Leuhinile.**

Humanitaarhoone meeldiv üllatus

Viiendat päeva töötab seal kohvik, täiesti uus ja mõnusalt sisustatud. Ka lauad-toolid on hubaselt paigutatud.

Omanikud **ASTA ja MARTTI KASK** (Osaühing Liiva Baar) pakkusid kahele ajakirjanikule tassi kohvi (vaatamata viimase aja meediatuultele julgesime selle vastu võtta) ja ütlesid, et alguses on veel raske ette näha, mida kui palju tarbitakse. Klientuur neile igatahes meeldib, nagu Rotundiski, mis samuti neile kuulub. Raekoja platsi õlletelkide külastajatega ei andvat võrreldagi. Hariduselt on üks abikaasadest meedik, teine defektoloog, kes on kunagi ka kokandust õppinud.

Kohvik on veel ametlikult avamata, puudub ka nimi (nimekonkurss tahetakse välja kuulutada ning üldse tudengite soove teada saada). Hinnad püütakse hoida Tartu keskmisest madalamad.

Niisuguse üllatuse otsa sattus siis toimetus oma sessiloo lõpus.

HEAD KOHVIJOOMIST JA

HEAD PÕRUMIST EKSAMITEL!

Kirjutas Varje Sootak,
pildistas Reno Hekkonens

Asta ja Martti Kask loodavad, et Lossi tänava kohvikust saab igati ülikoolipärane söögi-joogikoht.

arvutiteave

Arvutikasutuse kursused ülikooli töötajaile

Nagu eelnenud semestril, nii on ka 1998. aasta kevadsemestril kursused jaotatud kahte ossa. Esimene puudutab arvutikasutuse tavakoolitust, nagu me oleme seda traditsiooniliselt teinud. Selles võivad osaleda kõik ülikooli töötajad sõltumata sellest, kas esindatakse administratsiooni või õpetavat koosseisu. Kursused on endiselt tasulised, ühe tunni maksumus on 15 krooni. Kursuste eest makstakse ülikoolisisese ülekandega või sularahas (viimasel juhul on tasu 18% kõrgem ülikoolile mineva *overhead*'i võrra).

Lisaks eelpool nimetatutele lisanduvad kursused, mis mõeldud üksnes õppejõududele. Nende kursuste eesmärk on toetada infotehnoloogia integreerimist õpetusse ja on seetõttu üles ehitatud just seda eesmärki silmas pidades. Õppejõududele on kursused tasuta. Siiski tuleb gruppidesse eelnevalt registreeruda, kuna osalejate arv on piiratud. Lisaks peavad osalejad olema omandanud esmasel tasemel arvutikasutusoskuse (kas iseseisvalt või tasulistel kursustel).

Kursustele saab registreerida tel 465 444 ja 465 477. Tasuda tuleb ühe nädala jooksul pärast registreerumist.

Soovi korral võib allüksus tellida kursuse kogu rühmale (8 inimest). Sel juhul saab ka kursuse sisu varieerida vastavalt vajadustele.

Informatsiooni kursuste ja nendega seonduva kohta leiate ka WWW aadressil **http://www.ut.ee/ ak/kursused.html.**

Lisainfo telefonil 465 447 või e-post: maret_m@ut.ee.

Maret Meriste,
arvutuskeskus, IT koolitus

Tasulised arvutikursused

		Tunde	Kuupäevad	Kellaajad
Algkursus (Windows 95 + Word 7.0)		14 h	26.01 - 28.01	10.15 - 12
			29.01 - 30.01	10.15 - 13
Excel 7.0 algajaile		10 h	02.02 - 06.02	10.15 - 12
Publitseerimine WWW-s		10 h	02.02, 05.02, 09.02	
			12.02, 16.02	14.15 - 16
Access 7.0		15 h	03.02, 06.02, 10.02	
			11.02, 13.02	14.15 - 17
Pegasus Mail		6 h	09.02, 11.02	09.15 - 12
Algkursus (Windows 95 + Word 7.0)		14 h	16.02 - 20.02	
			23.02, 25.02	10.15 - 12
Excel 7.0 edasijõudnuile		8 h	02.03 - 05.03	10.15 - 12
Internet		12 h		
loengud	I ja II grupp		10.03 - 11.03	14.15 - 16
praktikumid	I grupp		12.03, 13.03	14.15 - 17
			16.03	14.15 - 16
	II grupp		17.03, 18.03	14.15 - 17
			19.03	14.15 - 16
Adobe Acrobat		10 h	16.03 - 20.03	10.15 - 12
Word 7.0 edasijõudnuile		8 h	06.04 - 09.04	10.15 - 12
Excel 7.0 algajaile		10 h	13.04 - 17.04	10.15 - 12
Algkursus (Windows 95 + Word 7.0)		14 h	20.04 - 22.04	14.15 - 16
			23.04, 24.04	14.15 - 17
Adobe Pagemill 2.0		10 h	27.04 - 01.05	14.15 - 16

Kursused õppejõududele

PowerPoint 7.0		4 h	02.03, 04.03	14.15 - 16
Publitseerimine WWW-s		10 h	23.03, 26.03, 30.03	
			01.04, 03.04	14.15 - 16
PowerPoint 7.0		4 h	24.03, 27.03	14.15 - 16

Ülikooli infopunktis (peahoone I korrusel) on müügil

NAVITROLLA postkaardid Tartu Ülikooli vaadetega.

Ühe postkaardi hind on (ülikoolisisese arvlemise korral) 4.80 ja (sularaha eest ostes) 6 krooni.

Külastage meid! Infopunktis on veel midagi, mis…

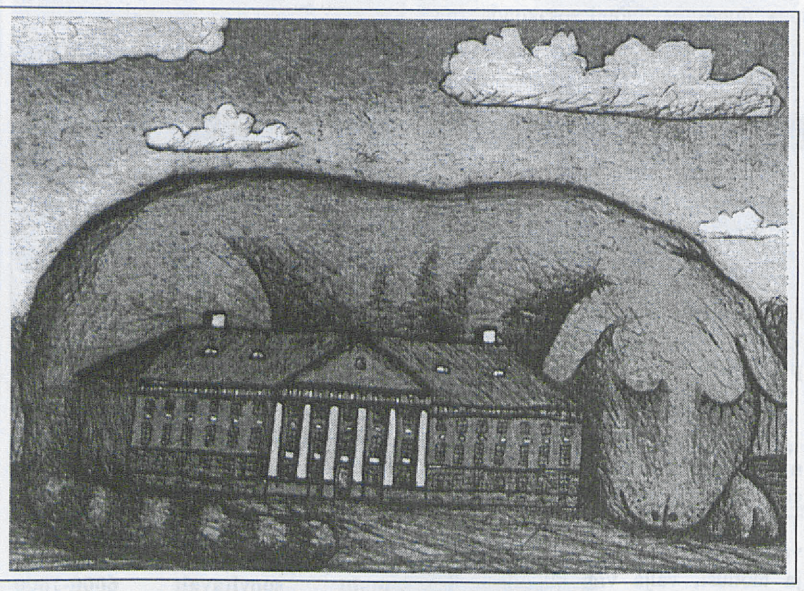

Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform kuulutab välja konkursi
Euroopa Liidu kutseharidusalase koostööprogrammi

Leonardo da Vinci

ekspertide leidmiseks.

Kandidaatidelt ootame:
* kõrgharidust,
* majanduse tundmist,
* orienteerumist regionaalpoliitikas,
* head inglise või saksa keele oskust,
* kokkupuutepunkte kutsehariduse või tööhõivega,
* valmisolekut ennast täiendada.

Ekspertide tööülesandeks saab *Leonardo da Vinci* programmi raames Euroopa Komisjonile saadetavate Eesti projektide eelhindamine. Ekspertide töö on tasuline.

Palume esitada avaldus ja CV hiljemalt 15. jaanuariks aadressil Liivalaia 2, EE0001, Tallinn. Lisainfo tel 610 3621.

Nordiska Ministerrådets Informationskontor
Põhjamaade Ministrite Nõukogu Infobüroo

Stipendiumid

Põhjamaade Ministrite Nõukogu stipendiumiprogrammi avalduste esitamise tähtaeg on 1. märts.

Üliõpilased, õppejõud ja teadlased saavad taotleda stipendiumi enesetäienduseks ja teadustööks Põhjamaade kõrgkoolides ja teadusasutustes.

Riigiametnikud ja omavalitsustöötajad saavad taotleda stipendiumi enesetäienduseks Põhjamaade riigi- või omavalitsusasutustes.

Lähem teave ja avalduste blanketid Põhjamaade Ministrite Nõukogu infobüroodest: Tallinnas Pikk 11, tel 26 406 626, Tartus Raekoja plats 8, tel 27 433 944.

info

väitekiri

Reedel, 9. jaanuaril kaitsevad nõukogu saalis (ph 204):

kl 12 kaitseb Eesti Kirjandusmuuseumi vanemteadur **Mall Hiiemäe doktoritööd** "Der estnische Volkskalender", oponent filoloogiadr prof Ülo Valk;

kl 14 kaitseb Eesti Keele Instituudi peateadur **Arvo Krikmann doktoritööd** "Sissevaateid folkloori lühivormidesse I. Põhimõisteid, žanrisuhteid, üldprobleeme", oponent filoloogiadr prof Juhan Peegel;

kl 16 kaitseb Tallinna Pedagoogikaülikooli lektor **Krista Kerge magistritööd** "Oleviku keskšõna ja temaga võrreldavad struktuurid. Vormimoodustus, sõnamoodustus, leksikon", oponent filoloogiakand dots Ellen Uuspõld.

Reedel, 9. jaanuaril kl 10 kaitseb Vanemuise tn 46 õppehoone GG aud 327 **Ain Vellak magistritööd** "Eesti kaitsealade süsteemi ruumiline analüüs", oponent: *MSc* (biol) Udo Timm ja **Urmas Visse magistritööd** "Maakondliku geoinfosüsteemi loomise põhimõtted", oponent: geogr-kand Andrus Meiner.

Esmaspäeval, 12. jaanuaril kl 14 kaitseb Lossi 3-223 **Mario Rosentau magistritööd** "Kosmoloogiline antroopsusprintsiip. Filosoofilised aspektid", juhendaja *cand phil* dots R. Vihalemm, oponeerivad *mag phil* dots kf J. Kivistik ja ped-kand dots V. Sieben.

Reedel, 16. jaanuaril kl 10.15 kaitseb Vanemuise tn 46 õppehoone ZH aud 301 **Arno Põllumäe magistritööd** "Mesozooplanktoni sesoonne dünaamika Võrtsjärves 1995. aastal", oponent biol-kand Tiina Nõges.

venia legendi

Dr Jaanus Harro *venia legendi* **"Vaimu elu ja vaimuelu psühhobioloogia aegruumis"** toimub 15. jaanuaril kl 10 Tiigi 78 aud 127.

kursus

"Statistiliste mudelite analüüs"

10. veebruaril algab ülikooli magistrantidele ja doktorantidele kursus "Statistiliste mudelite analüüs" (MTMS.01. 006 3 AP). Kursusel tutvustatakse põhilisi statistilisi mudeleid (üldised lineaarsed mudelid, regressioonanalüüsi, dispersioonanalüüsi, faktoranalüüsi mudelid) ja nende praktilist rakendamist paketi SAS abil. Nõutav statistika algtase.

Kursuse kestus 3 kuud (1 loeng ja 1 praktikum nädalas, kokku 12 loengut ja 12 praktikumi, á 2 tundi). Loengud: (alates 12. veebr) neljapäeviti 16.15-18 J. Liivi 2 (arvutuskeskus) aud 104. Praktikumid: (alates 8. veebr) J. Liivi 2, matemaatilise statistika instituudi arvutiklassis (ruum 6):

E 14.15-16 (I rühm), T 14.15-16 (II rühm), K 14.15-16 (III rühm).

Arvutiklassi kohtade arv on piiratud. Kursusele registreeritakse ainult neid, kes soovivad kursuse lõpetada kevadel eksami või arvestusega. Praktikumidesse võetakse ainult eelnevalt registreeritud isikuid.

Registreerimine ja info kuni 5. veebruarini tel. 465 496 Ene Käärik, e-mail enek@ut.ee.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine tel 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani kell 11-17.

Näitused: "Kingitused Tartu Ülikoolile", "Tartu Jaani kiriku terrakotaskulptuurid", "Dolores Hoffmanni vitraažinäitus", "Tartu Ülikool filatelisti pilguga: margid, pitsatid, templid".

Muuseumis on võimalik tutvuda **videofilmidega** ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Klassikalise muinasteaduse muuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info tel: 465 384.

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iseennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-L 10-16

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info tel: 465 839.

Ekspositsioon inimese evolutsioonist.

raamatukogus

Raamatunäitus: "1917. aasta Eestimaal - mälestustes".

Näitused: "5 aastat TÜ rahvakunstikabinetti (1992-1997), "Üliõpilasselts Raimla", "Jakob von Uexkülli Keskuse loodusfoto konkursi ülevaatenäitus", Tõnis Saadre fotod Eesti pankrannikust "Kivi ja jää", "Pääsu (sünd 1993) pildid".

Raamatumuuseum

E-R 12-15.

Püsiekspositsioon "Restauraatori töölaualt".

Näitus ülikooli Rootsi-aegsetest ülikooli trükistest.

PANE ERITI TÄHELE!

Järgmisel nädalal Universitas Tartuensis ei ilmu.

Ajalehe selle aasta teist numbrit saab lugeda **reedel, 23. jaanuaril.**

Kohtumiseni!

UT toimetus

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:
EE2400 Tartu
Ülikooli 18, ruum 241
E-mail: ajaleht@ut.ee
Faks: +3727 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 11
Tiraaž 800
UT ilmub reedeti

Nr. 2-3 (1914-1915)
Reede,
30. jaanuar
1998
Ilmub 1948.
aastast
Hind 4 krooni

Universitas Tartuensis

2. lk
- TÜ nõukogu kinnitas haridus- ja omatulude eelarved
- TÜ valitsuse istungilt
- Rektori valimise reglement
- TÜ 1998. aasta finantseerimispõhimõtted

3. lk
- Tartu Ülikoolil ja Tallinna linnal on koostööleping

- Millises klubis käivad TÜ professorid

4. lk
- Raamatupidamises käivitus uus süsteem
- Raamatuoksjon oli edukas

5. lk
- Rahulolematu üliõpilasesindus
- Stipendiumid

- Saaremaa stipendium Maris Ollile

7. lk
- Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi pöördumine
- TÜ kirjastuse uued trükised

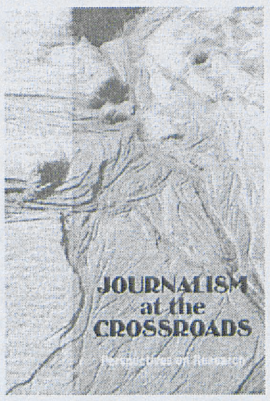

Rektori valimise kroonikat

Esitatud on kolm kandidaati

23. detsember - kolmes suuremas päevalehes kuulutati välja Tartu Ülikooli rektori valimised.

29. detsember - sotsiaalteaduskonna nõukogu esitas rektorikandidaadiks psühhofüüsika korralise professori **Jüri Alliku** (ühehäälselt, kohal oli 14 nõukogu liiget).

6. jaanuar - filosoofiateaduskonna nõukogu esitas rektorikandidaadiks praeguse rektori, arengupüshholoogia korralise professori **Peeter Tulviste** (24 poolt 31-st kohal olnust).

12. jaanuar - bioloogia-geograafiateaduskonna nõukogu esitas prof Peeter Tulviste kandidatuuri (poolt 25 nõukogu liiget, 1 vastu).

14. jaanuar - õigusteaduskonna nõukogu esitas prof Peeter Tulviste kandidatuuri (poolt 9 nõukogu liiget, 1 erapooletu).

20. jaanuar - 22 professorit esitasid rektorikandidaadiks optika ja spektroskoopia professori **Jaak Aaviksoo**. Ühtlasi kirjutas 25 professorit alla pöördumisele "Ülikool ei vaja seisakut, vaid otsustavat edasiminekut".

21. jaanuar - arstiteaduskonna nõukogu mõnes sõnavõtus toetati prof Jaak Aaviksoo kandidatuuri.

22. jaanuar - kehakultuuriteaduskonna nõukogu arutas rektori valimisi ning jõudis arutluse tulemusel toetada prof P. Tulviste kandidatuuri.

23. jaanuar - ülikooli nõukogu kinnitas rektori valimiskogu koosseisu. Valimiskogus on 246 liiget, neist 42 üliõpilased. Jagunemine teaduskondade järgi: 48 arstiteaduskonnast, 39 filosoofiateaduskonnast, 31 füüsika-keemiateaduskonnast, 27 bioloogia-geograafiateaduskonnast, 20 sotsiaalteaduskonnast, 17 majandusteaduskonnast, 17 matemaatikateaduskonnast, 16 õigusteaduskonnast, 14 kehakultuuriteaduskonnast, 10 usuteaduskonnast. 7 valimiskogu liiget on väljastpoolt teaduskondi.

* * *

5. veebruar kell 17 - rektorikandidaatide esitamise viimane tähtaeg.

27. veebruar - rektori valimised.

□ **Prof Jüri Allik.**

□ **Prof Peeter Tulviste.**

□ **Prof Jaak Aaviksoo.**

Ülikool vajab otsustavat edasiminekut

Viimase viie aastaga on ülikoolis tehtud ära suur töö – koos Eesti riigiga on silmapaistvalt edenenud ka Tartu Ülikool. Samas ei ole kuidagi mõeldav saavutatuga rahulduda, sest oleme koos meie riigiga alles tee alguses. Me ei nõustu jätkama deviisi all "Oluliste muutuste aeg on möödas". Edasiminekuks tuleb otsustavalt kõrvaldada ka murettekitavad ebakohad ülikooli elukorralduses. *Alma mater*'i peaukse mõlemad pooled tuleb avada. Dialoogile ja suhtlusele, ühiskonna vajadustele ja ootustele.

Selleks peame vajalikuks järgmiste põhimõtete järgimist:

I Ülikooli elujõudu tuleb kasvatada *universitas*'e ja *academia* ühtsuses. Ülikooli missiooniks on loovuse edendamine ja nähtavaks tegemine Eesti hariduselus ja ühiskonnas. Ülikool on akadeemiline kodanikkond, mitte administratiivne ametnikkond. Teda ühendab akadeemiline kultuur: vähem välist butafooriat, rohkem dispuute ja diskussioone. Ülikooli keskmeks on teaduskonnad ja nende rüpes olevad osakonnad, administratsioon on teenindaja. **60% eelarvest teaduskondadele, 40% üldkulude katteks, mitte vastupidi!** *Universitas* elab teaduskondade võrdsusest: ühte ei tohi teiste arvelt arendada ega teistele vastandada, ühte ei tohi teisest lahutada ega liita tema tahte vastaselt. Ülikool kui *universitas* põhineb humboldtiaanlikul väärtusorientatsioonil.

II Ülikooli juhtimises on vajalik läbipaistvus: **ülikoolil on õigus teada, kes otsustab ja kes vastutab, kes kulutab ja milleks**. Ülikooli nõukogu ja valitsuse staatust tuleb tugevdada ja viia nende tegevus laiema akadeemilise avalikkuseni mitte tagantjärele, vaid ettehaaravalt. Ülikooli juhtimisel on prioriteedid: esiteks akadeemiline kodanikkond, teiseks akadeemiline keskkond ja kolmandaks majad-autod. Rektori ja prorektorite suhtlemine teaduskondadega tuleb muuta igapäevaseks. Suurinvesteeringute kõrval tuleb näha ette vahendid elementaarsete õppe- ja töötingimuste tagamiseks kõigile akadeemilise pere liikmeile.

III Ülikooli reform, s.o ülikooli muutmine kaasaegseks ja erksaks õppeasutuseks, on alles algusjärgus. **Muutuste rõhk käesoleval perioodil on ülikooli kujundamisel üliõpilaste ja ühiskonna huvidest lähtudes, tuginedes akadeemilisele väärtusorientatsioonile**. Vajame: õppekavade kaasajastamist pidevas dialoogis tööandjate, vilistlaste ja üliõpilastega, kvaliteedijälgimise süsteemi ja tingimuste loomist üliõpilastele stuudiumi lõpetamiseks nominaalajaga, suuremat interdistsiplinaarsust ja akadeemilist liikuvust. Ülikool tugineb teadusele. Teadusdominandi kõrvale peab ülikool välja arendama haridusdominandi. Ülikool tunnustab ka loomingulist kutsealast meisterlikkust ja silmapaistvaid saavutusi kõigis teistes valdkondades: meditsiinis, õiguspraktikas, avalikus teenistuses, kaunites kunstides ja pedagoogikas.

IV Ülikooli arengujõud on vastastikku kasulikus koostöös teiste ülikoolide ja teadusasutuste, kliinikumi, Tartu linna, aga samuti teiste partneritega Eestis ja välismaal. Neid suhteid tuleb arendada huvide ühtsusest, mitte oma eelistustest lähtudes. Ülikooli rikkus võrsub oskuslikust koostööst ja avatusest, mitte maade ja varade hulgast. Ülikooli tugevus paneb ülikoolile kohustusi ja vastutuse – ülikool võib ja peab asuma Eestis vältimatult vajaliku haridusreformi eteotsa.

V Ülikooli hoonet kaunistavad kuus inimesest lähtuvat sammast – mõistus, hing, vaim, ihu, vara ja kollegiaalsus. **Ülikooli neli kandvat seina – *humaniora, realia, medicina ja socialia* – vajavad oma arenguprogrammi – ülikool peab seisma ühiskonna huvidest lähtuvate programmide vastuvõtmise/taastamise eest nende edendamiseks.**

Tartus, 20. jaanuaril 1998.

Allkirjad:

professorid Volli Kalm, Mait Miljan, Ago Künnap, Jüri Allik, Ain-Elmar Kaasik, Aavo-Valdur Mikelsaar, Tiina Talvik, Ants Peetsalu, Anne Lill, Helgi Silm, Atko Viru, Marju Lauristin, Tiit-Rein Viitso, Jaan Kõrgesaar, Mihkel Zilmer, Lembit Allikmets, Lembit Pung, Toivo Leiger, Lembit Rägo, Ott Kurs, Ülo Mander, Tarmo Kulmar, Eero Vasar, Tõnu Oja, Jaak Aaviksoo,

Avalduses "ÜLIKOOL EI VAJA SEISAKUT, VAID OTSUSTAVAT EDASIMINEKUT" toodud seisukohti jagavad ülikooli korralised professorid esitavad nende seisukohtade elluviimiseks rektori kandidaadiks optika ja spektroskoopia korralise professori akadeemik **Jaak Aaviksoo.**

Professorid Ago Künnap, Jüri Allik, Ain-Elmar Kaasik, Aavo-Valdur Mikelsaar, Tiina Talvik, Ants Peetsalu, Anne Lill, Helgi Silm, Atko Viru, Marju Lauristin, Tiit-Rein Viitso, Jaan Kõrgesaar, Mihkel Zilmer, Lembit Allikmets, Lembit Pung, Toivo Leiger, Lembit Rägo, Ott Kurs, Ülo Mander, Tarmo Kulmar, Eero Vasar, Tõnu Oja.

Tartus, 20. jaanuaril 1998.

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUS

19. jaanuaril

* **1998. aasta eelarvest.** Valitsus kiitis heaks haridussummade ja omatulude eelarve projektid (need kinnitas 23. jaanuaril TÜ nõukogu - toim).

* **Palgaastmestiku muutmisest.** Detsembris jagas personaliosakonna juhataja Leelo Muru valitsuse liikmetele palgaastmestiku muutmise ettepaneku materjalid. Kuna praegu kehtivas palgakorralduses ja -eeskirjas on mitmeid puudusi, tuleks palgakorraldust korrastada või sisse viia uus süsteem. Vastava otsuse saab vastu võtta alles pärast eelarve kinnitamist.

* Valitsus otsustas autasustada **TÜ medaliga prof Atko Viru ja prof Ado Truupõldu.**

* **Rektor prof Peeter Tulviste tegi dekaanidele ettepaneku korraldada teaduskondades konverentse, kus üliõpilased saaksid avaldada oma arvamust õppekavade ja õppetöö kohta.** Üliõpilastele tuleb hakata tutvustama seoses Euroopa Liitu astumisega uuemaid nõudmisi.

* **Arutusel oli ka Skytte päeva statuut.** Skytte päev toimub tavakohaselt märtsis. Sel puhul on ka välja antud autasu Eesti poliitikule, kes on aidanud autasustamisele eelnenud kalendriaastal kõige enam kaasa Tartu Ülikooli ja Eesti kõrghariduse arengule.

Statuuti otsustati laiendada nii, et poliitikute kõrval tuleksid arvesse ka avaliku elu tegelased. Ühtlasi oodatakse kandidaatide esitamist.

Rektori valimise reglement

Kinnitatud TÜ nõukogu
28. novembri 1997.a. otsusega nr. 64

I. Valimiskomisjon

1. Ülikooli nõukogu moodustab oma liikmetest 5-liikmelise valimiskomisjoni ning määrab selle esimehe ja aseesimehe. Valimiskomisjoni koosseisu ei või määrata isikuid, keda saab esitada rektori kandidaadiks. Komisjoni üheks liikmeks on üliõpilane.

2. Valimiskomisjon:

a) registreerib rektori kandidaadid;

b) koostab valimiskogu nimekirja;

c) korraldab üleülikoolilisi valimiskampaania üritusi;

d) korraldab valimiskoosoleku;

e) otsustab muid valimistega seotud organisatsioonilisi ja tehnilisi küsimusi.

1. Komisjoni koosolekud kutsub kokku esimees või tema äraolekul aseesimees. Valimiskomisjon on otsustusvõimeline, kui koosolekust võtavad osa vähemalt kolm komisjoni liiget, sealhulgas komisjoni esimees või aseesimees.

2. Komisjoni otsused võetakse vastu liikmete poolthäälte enamusega. Komisjoni otsused vormistatakse kirjalikult, otsustele kirjutavad alla kõik koosolekust osa võtnud komisjoni liikmed. Komisjoni igal liikmel on õigus lisada otsusele oma eriarvamus.

3. Valimiskomisjoni tehnilise ja organisatsioonilise teenindamise tagavad ülikooli kantselei ja teabetalitus.

II. Rektori valimiste väljakuulutamine

1. Valimiskomisjoni esimees või tema äraolekul aseesimees kuulutab rektori valimised avalikult välja vähemalt kolmes Eesti suuremas päevalehes hiljemalt 31. detsembril 1997. Ühtlasi teatab ta kandidaatide esitamise tähtaja arvestusega, et esitamine lõpetatakse hiljemalt 3 nädalat enne valimisi.

III. Kandidaatide registreerimine

1. Kandidaate registreerib valimiskomisjon. Kandidaatide nimed avalikustatakse kandidaatide esitamise tähtaja lõppedes.

2. Kandidaadid peavad 5 tööpäeva jooksul pärast kandidaatide esitamise tähtaja lõppu esitama valimiskomisjonile kirjaliku nõusoleku kandideerimiseks. Nõusoleku mitteesitamist loetakse kandideerimisest keeldumiseks. Nõusoleku andnud kandidaatide nimed avalikustatakse.

IV. Valimiskogu

1. Valimiskogu liikmeteks on kõik ülikooli nõukogu liikmed, kõikide teaduskondade nõukogude liikmed ja kõik ülikooli korralised professorid.

2. Valimiskogu nimekirja koostab ja esitab nõukogule kinnitamiseks valimiskomisjon. Valimiskogu koosseisu ei arvata isikuid, kes on valimiste ajaks peatanud oma töölepingu ülikoolis. Isik, kellel on õigus olla valimiskogu liige, kuid kes ei viibi valimiste ajal Tartus, esitab kuni nimekirja kinnitamiseni valimiskomisjonile taotluse teda valimiskogusse mitte arvata.

V. Valimiskoosoleku korraldamine

1. Valimiskoosolek toimub ülikooli aulas hiljemalt 28.02.1998.

2. Valimiskoosoleku koht ja aeg teatatakse kõigile asjaosalistele kirjalikult hiljemalt 3 nädalat enne valimisi.

3. Valimiskoosolek on otsustusvõimeline, kui sellest võtab osa vähemalt 2/3 valimiskogu liikmetest. Valimiskoosolekut juhatab valimiskomisjoni esimees või tema äraolekul aseesimees. Valimiskogu koosolek protokollitakse, protokollile kirjutavad alla koosoleku juhataja ja tema poolt määratud protokollija.

4. Rektori kandidaadil on valimiskoosolekul õigus esineda lühikese sõnavõtuga ja kuni hääletamise alguseni tagasi astuda.

5. Valimisagitatsioon on valimiskoosolekul keelatud.

VI. Hääletamise kord

1. Iga valimiskogu liige hääletab isiklikult. Hääletamissedeli saamise kohta annab valija allkirja valijate nimekirja.

2. Hääletamisel võib kasutada mitut valimiskasti. Enne valimiskoosoleku algust kontrollib koosoleku juhataja valimiskomisjoni liikmete juuresolekul valimiskaste ja pitseerib need.

3. Häälte lugemiseks moodustatakse vähemalt 6-liikmeline häältelugemise komisjon. Komisjon vormistab tulemuste kohta protokolli, mille valimiskogu kinnitab avaliku hääletamisega. Protokolli vormid on antud lisas 1.

4. Kõigi kandidaatide nimed kantakse ühele hääletussedelile. Hääletussedeli vormid on antud lisas 2.

5. Iga valija saab eelistada vaid üht kandidaati.

6. Valituks osutub kandidaat, kes kogub üle poole valimiskogu poolthäältest.

7. Kui enam kui kahe kandidaadi korral ükski kandidaat ei saa vajalikku arvu poolthääli, korraldatakse teine hääletusvoor, milles osalevad kaks kõige rohkem poolthääli saanud kandidaati.

8. Kui kahe kandidaadi korral kumbki ei saa vajalikku arvu poolthääli, korraldatakse uus hääletusvoor, milles osaleb rohkem poolthääli saanud kandidaat.

9. Kui ka viimases hääletusvoorus ei saa kandidaat vajalikku arvu poolthääli, jääb rektor valimata.

10. Kui hääletusvoorus saab mitu kandidaati võrdse arvu hääli, eelistatakse ealt vanemat kandidaati.

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

23. jaanuaril

KINNITATI REKTORI VALIMISKOGU NIMEKIRI

Nõukogu arutas ja kinnitas rektori valimiskogu 246-liikmelise nimekirja. Sellesse kuuluvad ülikooli nõukogu ja teaduskondade nõukogude liikmed ning kõik korralised professorid (vt rektori valimise reglementi).Teaduskonniti on koosseis järgmine: 10 usu-, 16 õigus-, 48 arsti-, 39 filosoofia-, 27 bioloogia-geograafia-, 31 füüsika-keemia-, 14 kehakultuuri-, 17 majandus-, 17 matemaatika- ja 20 sotsiaalteaduskonna inimest. 7 liiget on väljastpoolt teaduskondi. Üliõpilasi on valimiskogus 42.

VALITI KOLM PROFESSORIT

Semiootika korraliseks professoriks valiti semiootika osakonna dotsent *PHD* **Peeter Torop** (43:3);

psühhofüsioloogia korraliseks professoriks tervishoiu instituudi terviseedenduse erakorraline prof, meditsiinidr **Jaanus Harro** (44:4);

spordifüsioloogia korraliseks professoriks spordibioloogia instituudi dotsent, bioloogiakand **Vahur Ööpik** (32:15). Samale kohale kandideeris ka bioloogiadr **Paavo Kõrge** (11:36). Ekspertkomisjoni arvates olid mõlemad kandidaadid igati väärikad ning kompetentsed täitma spordifüsioloogia professori ametikohta. Teaduskonna nõukogus sai V. Ööpik 7 ja P. Kõrge 6 häält. Akadeemilise komisjoni seisukohalt vastasid mõlemad kandidaadid TÜ professorile esitatavatele nõuetele. Akadeemiline komisjon juhtis aga tähelepanu sellele, et ekspertkomisjon polnud juhindunud konkursi läbiviimise korra 16. punktist, mille kohaselt peavad eksperdid reastama kandidaadid eelistusjärjekorras.

KINNITATI KAKS UUT ÕPPEKAVA

Nõukogu kinnitas **sotsiaaltöö korralduse diplomiõppe kava Pärnu kolledžis** ning **germaani ja romaani filoloogia doktoriõppe kava.**

Nõukogu otsustas, et edaspidi tuleb õppekavade kinnitamisel ära näidata ka õppekavade maksumus ja finantsallikad.

ÜLIKOOLI ARENDUSTEGEVUSEST

informeeris prorektor prof Toivo Maimets (lähemalt sellest järgmises UTs).

KINNITATI 1998. AASTA EELARVE

Pärast pikka arutelu kinnitas nõukogu ülikooli **hariduseelarve** (247 041 000 kr) ja **omatulude eelarve** (126 046 000 kr) 33 poolt- ja 10 vastuhäälega.

Eelarvest puuduvad teaduskulude summad ja teaduskulude eelarvest finantseeritavad infrastruktuuri summad, mis lackuvad haridusministeeriumi kaudu teaduskompetentsi nõukogu ettepanekul.

Koosoleku alguses oli arstiteaduskond esitanud ettepaneku eelarvet mitte kinnitada.

Eelarvekomisjoni esimees prorektor prof Toivo Maimets ütles eelarveprojekti tutvustades, et minister ei ole veel välja andnud käskkirja eelarveliste summade kohta, mille peaks ülikool oma eelarve koostamisel aluseks võtma. Kui haridusminister ei kinnita Tartu Ülikoolile seni kokkulepitud summat, kuulub eelarve ümberjaotamisele. Haridussummade jaotamise kohta on aga olemas rektorite nõukogu 14. jaanuari ettepanek, mida on lubanud ka minister täita.

Rektorite nõukogu otsustas, et ülikoolide suhe hariduseelarves jääb samaks nagu eelmisel aastal.

TÜ taotlus tingtudengite arvestamise kohta mõningalgi määral jäeti rahuldamata.

EV riigieelarve tõusis üle 18%, avalik-õiguslike ülikoolide õppekulude tõus on selles 9,92%, mis jääb peaaegu kaks korda maha eelarve keskmisest tõusust. Eelmise aasta tõus oli 25,1%. Tartu Ülikooli 247-miljonilises eelarves tõusevad oluliselt emeriitprofesorite tasud ja stipendiumid.

T. Maimets märkis, et eelarveprojekt on valminud tänu paljude inimeste tööle (eelarvekomisjon on eelarvet arutanud 12, valitsus kahel korral) ning et see on paremini lahti kirjutatud kui varem. Eelarve koostati eelmise aasta 31. oktoobril TÜ nõukogus kinnitatud finantseerimispõhimõtete järgi (loe samalt UT 2. lk).

Teaduskondade summad tõusid sama palju nagu haridussummad - 9,92%, seega jaotatakse haridussummadest teaduskondadele 47% ehk 95 644 100 krooni.

Tekkivate järskude muudatuste leevendamiseks otsustas eelarvekomisjon kindlustada kõige suurema langusega teaduskondade tõusuks vähemalt üks kolmandik teaduskondade keskmisest tõusust ehk 3,31%. Vastavalt prof J. Tamme ja õppekomisjoni ettepanekutele otsustati kaks korda suurendada preemiaid kraadide kaitsmise eest. Arstiteaduskonna ettepanekute järgi otsustati suurendada internide ja residentide õppetöö summasid.

T. Maimets märkis, et ülikooli asutustest võib raskesse seisu jääda raamatukogu, sest raamatukogu peab tagama ka küllaltki suure minimaalpalkade tõusu. Abi loodetakse teaduse eelarvest, mille summad kasvavad hariduse rahadest kiiremini, samuti sisemise töökorralduse efektiivsemaks muutmisest.

Omatulude eelarve on 124 046 000 krooni, mis on eelarvekomisjoni esimehe arvates alaplaneeritud. Reeglina jääb 92% omatuludest struktuuriüksuste käsutusse.

Mitmete kitsaskohtade puhul loodetakse samuti abi teadusrahadest, sest selle eelarve sihtfinantseerimise tõus on ligi 30%.

(Järgneb)

Tartu Ülikooli 1998. aasta finantseerimispõhimõtted

Kinnitatud TÜ nõukogu
31.oktoobri 1997.a.otsusega nr. 53

A. HARIDUSSUMMAD

*Finantseerimine peab arvestama erinevate erialade erinevat kallidust nii õppe- teadustöö kui infrastruktuursete kulude mõttes.

*Finantseerimine peab tuginema tegeliku õppetöö ja kulude analüüsile.

*Finantseerimine peab toetama efektiivsust ja kvaliteeti.

*Finantseerimine peab soodustama finantsbaasi laiendamist premeerides allüksusi, kes toovad sisse lisafinantseeringuid.

*Finantseerimine peab toetama ülikooli avatust ühiskonna vajadustele.

*Muutused finantseerimises peavad olema mõõdukad akadeemilise ja finantsilise stabiilsuse mõttes, mitte lubades järske üheaastasi kõikumisi.

*Finantseerimispõhimõtted peavad olema selged ja arusaadavad.

*Tuleb lähtuda tegelikult tehtud õppetöö hulgast, mille põhiliseks näitajaks on antud ainepunktid.

B. TEADUSSUMMAD

*Tuleb toetada fundamentaal-, strateegilisi ja Eesti-keskseid uuringuid.

* Tuleb tõsta finantseerimise selektiivsust kvaliteedikontrolli kaudu.

* Vastutus teadussummade kasutamise aruandluse eest peab tõusma.

* Finantseerimisskeem peab garanteerima teatud aastase stabiilsuse.

* Finantseerimisskeem peab olema mõistetav, arusaadav ja oma tulemuste poolest ettenähtav.

***

*Tartu Ülikooli eelarves peavad olema esitatud kõik ülikooli prognoositavad tulud (sh. riigieelarvest, teenustest, omandist ja laenudest tulenevad tulud) ja kulud.

* Finantseerimisskeem peab sisaldama reserve uute tehnoloogiate, paindliku õppetöö, koostöö ja avarama juurdepääsu tagamiseks uutele võimalustele.

*Tuleb soodustada noore järelkasvu kasvatamist. Premeerida kraadiõpet, samas arvestades selle efektiivsust.

*Tuleb rakendada üleülikoolilisi sihtprojekte raamatukogusüsteemi ja informatsioonitehnoloogia ja -süsteemide edasiarendamiseks.

* Vastavalt ülikooli üliõpilaste arvu kasvule tuleb edendada kultuurilise tegevuse (huviringid ja -rühmad) ja sportimise võimalusi (Kääriku Spordibaas, TÜ Staadion, Linna Spordibaasid jm.).

Professorid käivad klubis

15. jaanuaril asutati ajaloomuuseumis Tartu Ülikooli professorite klubi.

Valgesse saali oli kogunenud palju ühe nimetuse alla koonduvaid, nii nooremaid kui vanemaid, nii korralisi, erakorralisi, külalis- kui emeriitprofessoreid (vastavalt põhikirja projektile võivad nad kõik klubi liikmeks astuda). Asutamiskoosolekut juhatas prof Atko Viru, tema kõrval olid istet võtnud professorid Hele Everaus ja Kalle Merusk. Ettevalmistavasse toimkonda kuulusid professorid Raivo Uibo, Hans Trass, Ülo Matjus, Hele Everaus, Irina Külmoja, Atko Viru ja muuseumi poolt korraldajaliikmena direktor Ela Martis.

Matemaatikateaduskonna **emeriitprofessor Ülo Lepik** ütles kokkutulnuile, et Tartus on varem liikunud mõte teadlaste klubi asutamisest. Professorite klubist võikski see välja kasvada. Professorite klubi järele olevat aga ilmne vajadus, kus paljude erialade esindajad kokku võiksid saada, arutada ja diskussioone pidada. "See olekski *universitas!* Eriti oluline on selline suhtlemispaik aga emeriitprofessoritele."

Seejärel arutati põhikirja ning võeti vastu selle kolmas osa, et saaks valida klubi juhtorganid. Põhikiri võetakse vastu kuu aja pärast järgmisel koosolekul.

Põhikirja järgi on klubi eesmärgiks akadeemiliste väärtuste hoidmine ja evitamine ning kontaktide tihendamine TÜ professorite vahel, s.h nende suhtlemis- ja puhkevõimaluste avardamine. Selleks korraldab klubi diskussiooniõhtuid, kohtumisi erinevate elualade esindajatega, samuti muid teadus-, kultuuri- ja meelelahutuslikke üritusi, esineb seisukohavõttudega klubi eesmärgist tulenevates küsimustes, avaldab trükiseid jne.

Tartu Ülikooli Professorite Klubi (TÜPK) ladinakeelsele asutamisürikule kirjutas alla 94 professorit. Praegu on ülikoolis 109 erakorralist ja 12 erakorralist professorit.

Klubi **seenioriks** valiti spordifüsioloogia korraline **prof Atko Viru,** seeniori abiks immunoloogia prof Raivo Uibo, prokuraatoriks riigi ja haldusõiguse prof Kalle Merusk ning revidendiks emeriitprof Heino Siigur. Seenior juhib ja korraldab klubi tööd, seeniori abi asendab teda äraolekul. Prokuraator peab arvet rahaliste vahendite üle ja kogub liikmemakse, klubi majandusliku tegevust ja arvepidamist kontrollib revident.

* * *

Üks asutajaliikmeid oli orgaanilise keemia prof Ants Tuulmets. Miks Teie jaoks taoline professorite klubi vajalik on?

"Humanitaarteadlased suhtlevad nagunii omavahel rohkem, ka kohvikutes. Üks osa nende tegevusest ongi suhtlemine. Reaalala inimeste töö ja vestlus toimub rohkem laboris ja seminaris. Võin öelda, et mina küll tunnen sellisest klubist puudust. Ise seda looma ei hakka, aga kui ta olemas on, lähen sinna küll."

Klubi hakkab tegutsema ajaloomuuseumis. Tavaliseks kokkusaamise kohaks on **kohvik kolmapäeval ja reedel kella 15st.** Siis võivad sinna tulla kõik klubi liikmed ning nende külalised.

Varje Sootaki tekst ja fotod

Järgmine koosolek on **11. veebruaril kl 17.15 ajaloomuuseumi konverentsisaalis.** Siis tahetakse vastu võtta põhikiri ja arutada liikmemaksu suurust. Prof Jaak Kangilaski peab ettekande 20. sajandi lõpu kunstist maailmas ja meil. Märtsis on kavas arutada teadusprobleeme.

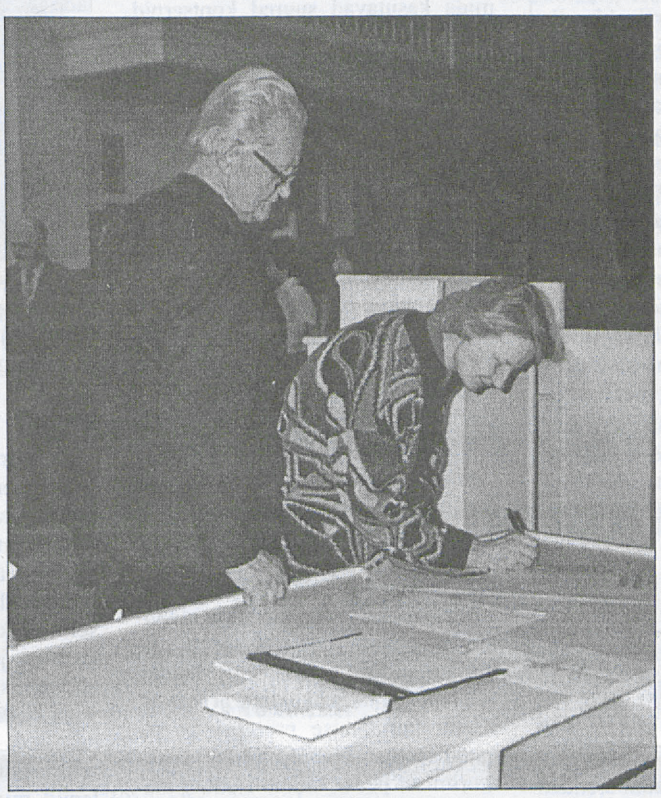

□ **Ülikooli professorite klubi ladinakeelsele asutamisürikule annavad oma allkirja eelmine rektor üldzooloogia professor Jüri Kärner, rahvatervise professor Astrid Saava ja protsessiõiguse õppetooli külalisprofessor Eerik Kergandberg.**

Koostöö Tartu Ülikooli ja Tallinna linna vahel tiheneb

Kolmapäeval, 21. jaanuaril kirjutasid Tallinna linnapea Ivi Eenmaa ja Tartu Ülikooli rektor prof Peeter Tulviste alla koostöölepingule Tallinna linna ja Tartu Ülikooli vahel. Rektoraadis allakirjutatud leping näeb ette Tartu Ülikooli ja Tallinna linna koostööd hariduse, teaduse, majanduse, spordi, kultuuri, sotsiaaltöö ja tervishoiu vallas, eelkõige infovahetamise ja vastastikuse nõustamise teel.

Samalaadsed koostöölepingud on Tartu Ülikool sõlminud ka Saare, Hiiu Võru, Ida-Viru, Järva ja Valga maakondade ning Narva linnaga.

Pidulik allakirjutamine

Piduliku allakirjutamistseremoonia järel peetud lühikeses sõnavõtus avaldas rektor prof Peeter Tulviste lootust, et käesolev koostööleping tuleb kasuks nii Tallinna linnale kui Tartu Ülikoolile, aga eelkõige kõigile tudengitele, kes kahe linna vahet sõidavad. «Loodame, et see leping toob palju inimesi Tallinnast Tartusse, aga ka vastupidi,» ütles Peeter Tulviste.

Tallinna linnapea Ivi Eenmaa märkis omakorda, et ehkki kaks linna, samuti Tallinna linn ja Tartu Ülikool on koostööd teinud ka seni, aitab täna sõlmitud koostööleping seda koostööd tihendada ja konkretiseerida. Ivi Eenmaa kinnitas, et koostöölepingu sõlmimine Tartu Ülikooliga ei tähenda Tallinna kõrgkoolidest möödavaatamist, sest samalaadsed koostöölepingud on sõlmitud või sõlmimisel ka pealinna kõrgkoolidega.

Lepingust

Ülikool võtab endale käesoleva lepinguga kohustuse levitada Tallinna esinduse kaudu infot õppimisvõimaluste ja ka ülikoolis üldisemalt toimuva kohta, linnavalitsus lubab omalt poolt vastavat infot meedias võimendada. Samuti hakkab ülikool edaspidi regulaarselt edastama infot oma uurimis- ja arendustegevuse ning rakendusuuringute kohta. Ülikool ja linnavalitsus edastavad vastastikku huvipakkuvat statistilist informatsiooni.

Lepingus avaldub ka Tallinna linnavalitsuse soov senisest enam kasutada Tartu Ülikooli oskusteavet ja intellektuaalset omandit kõikvõimalike linna elu puudutavate küsimuste lahendamisel, eelkõige regionaalpoliitiliste, keskkonnakaitsealaste, sotsioloogiliste ja juriidiliste probleemide lahendamisel. Nii konsulteerib ülikool edaspidi vastava vajaduse korral Tallinna linnavalitsust linna üldplaani ja strateegilise arengukava väljatöötamisel, virtuaalse info edastamise ja audiovisuaalsete süsteemide loomisel, linnavalitsust tervishoiu- poliitika muutumisel ja inimsõbralikuma linnakeskkonna loomisel. Samuti lubab Tallinna linn vajaduse korral tellida ülikoolilt asjakohaseid uuringuid nii mitmete rakenduslike probleemide lahendamiseks kui ka sotsiaalsete probleemide ja nende tekkepõhjuste selgitamiseks.

Kasu ka üliõpilastele

Tallinna linnavalitsus väljendab lepingus huvi ka Tartu Ülikooli lõpetavate kõrgharidusega spetsialistide vastu ja kohustub otsima võimalusi üliõpilaste haldusalase praktika läbiviimiseks linnavalitsuse süsteemis, korraldama üliõpilastele Tallinna-teemalisi uurimiskonkursse ja kõrgharidusega spetsialistide rakendusvõimalusi Tallinnas.

Leping käsitleb ka kirjanduse vahetamist, koostöö tihendamise võimalusi raamatukogude ja muuseumide vahel, spordi- ja kultuuriürituste korraldamisel. Nii deklareerivad mõlemad pooled koostöölepingus soovi taastada Tartu ja Tallinna vahelised traditsioonilised maavõistlused ja kaaluda võimalust korraldada Tallinna ja Tartu kõrgkoolide vahelised spordivõistlused. Samuti lubab Tallinna linnavalitsus toetada ülikooli vilistlaskogu loomist Tallinnas.

Koostööleping Tartu Ülikooli ja Tallinna linna vahel sõlmiti määramata ajaks ning on raamleping. Erinevate probleemide lahendamiseks sõlmivad pooled täiendavaid kokkuleppeid, kus täpsusta-

□ **Kohe, kohe kirjutavad Tallinna linnapea Ivi Eenmaa ja rektor Peeter Tulviste lepingule alla.**

Jaak Nilsoni foto

Rootsi parlamendi spiiker Birgitta Dahl ülikoolis

Eile külastas ülikooli Rootsi parlamendi 10-liikmeline delegatsioon, mida juhtis Rootsi parlamendi spiiker Birgitta Dahl. Delegatsiooni saatsid visiidil Rootsi suursaadik Eestis Katarina Brodin ja Riigikogu esimees Toomas Savi.

Birgitta Dahl kohtus rektoriga ja külastas ajaloomuuseumi. Pärastlõunal pidas Birgitta Dahl ingliskeelse aulaloengu teemal «Challenge of Democracy in the new Millenium» (Demokraatia võimalused uuel aastatuhandel). Aulaloengu järel tutvuti Uppsala maja ja Citrina labori- ja õppehoonega.

Birgitta Dahl on Rootsi parlamendi Riksdagi liige 1969. aastast ja esindab seal sotsiaaldemokraatliku partei liikmena Uppsala lääni. Spiikeri ametisse valiti Birgitta Dahl 1994. aastal neljaks aastaks, seega lõpevad tema volitused käesoleval aastal. Aastatel 1982-1986 oli ta Rootsi energiaminister, 1986-1990 keskkonna- ja energiaminister ning 1990-1991 keskkonnaminister.

Andres Toode,
teabetalitus

Euroopa ülikoolide juhid tõdevad: maailma kõrgharidus on muutumas

Rektor prof Peeter Tulviste ja prof Jaak Aaviksoo osalesid 25.-28. jaanuarini Salzburgi Seminaril. Seekordse kohtumise teemaks on kõrgharidusreform. Seminaril vaagiti kogu maailma kõrgharidussüsteemile ühiseid muutumistendentse: administreerimise uuendusi, üha laienevat avatust ja tihedamat seotust ühiskonnaga ning üliõpilaste osatähtsuse kasvu ülikooli asjade otsustamisel.

Prof Tulviste sõnul konstateeriti kolme päeva kokkuvõttena, et ülikoolid on muutumas kogu maailmas. Prof Tulviste rõhutas kolme tendentsi. Esiteks on muutumas administratsiooni ja akadeemiliste struktuuride suhted. Administreerimine muutub professionaalsemaks, administratiivsed struktuurid kasvavad. See tekitab vastasseisu akadeemilises ringkonnas. Arusaamatused tekivad neis maades, kus juhtimisega tegeldakse akadeemilise töö kõrvalt.

Teiseks kasvab üliõpilaste osatähtsus ülikooli asjade otsustamises ja kolmandaks laienevad ülikooli sidemed ühiskonnaga. Tartu Ülikooli juurde loodud sihtasutuse, kuratooriumi ja vilistlaskogu mõte on seni enam tuntud Ameerikas ning kinnistab end nüüd ka Euroopa ülikoolides, resümeeris Tulviste.

Salzburgi Seminar on loodud pärast II Maailmasõja lõppu, arutamaks Euroopa ja Ameerika ühiskonna olulisi probleeme. Üks rõhuasetus on kõrgharidusel. Viimastel aastatel on kolmel korral sel teemal arutletud, eelkõige on käsitletud Kesk- ja Ida-Euroopa ülikoolide avanemisprotsessi.

Katri Raik,
teabetalitus

TULEVAL NÄDALAL

- **4. veebruaril** on Rektorite Nõukogul kohtumine peaministriga.
- **5. veebruaril** on infopäev Valgamaal.
- **5. veebruaril** on EV presidendi ja TÜ Sihtasutuse juhatuse väljasõiduistung Haapsalus.

Raamatupidamises käivitus uus süsteem

MAURI MIIDLA on 8. detsembrist rahandusosakonna uus juhataja.

Enda kohta ütleb ta, et lõpetas 1990. aastal Tartu 7. Keskkooli. "Samal aastal alustasin õpinguid Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas, mille lõpetasin 1997. aasta kevadel. Materiaalsetel kaalutlustel läksin kooli kõrvalt tööle ja asusin 1992. aastal pearaamatupidajana tööle ajalehte väljaandvasse erafirmasse. Seda ametit olen pidanud mitmes firmas praktiliselt tänaseni. Sageli on tulnud mul kuuluda ka firma juhatusse, kuna reeglina on otstarbekas kaaluda käigupealt otsustega kaasnevate muutuste arvestuslikku iseloomu - näiteks maksuküsimusi. Olen töötanud aktsiaseltsides Zett, Liivimaa Lombard ja Profit.

Organisatsiooniliselt kuulun korp! Sakalasse."

Rahandusosakonna vastne juhataja Mauri Miidla, miks vajab raamatupidamine uut süsteemi?

Kuni eelmise aasta lõpuni arendati rahandusosakonna arvestussüsteemi üksikute osade kaupa. Objektiivsed asjaolud tingisid palga-, põhivara- ja lao analüütilise arvestuse erinevates andmebaasides. See ei võimaldanud raamatupidamisest operatiivse informatsiooni saamist, mis omakorda põhjustas igasuguse aruandluse esitamise viivituse. Peaandmebaasist aruannete tellimine peatas aga tehnilistel põhjustel kogu töö raamatupidamises koguni tundideks. Niisugune olukord viis loogilise järelduseni, et on vaja ühtset andmebaasi, mis võimaldab ülikooli juhtimiseks ja haldamiseks vajaliku informatsiooni kogumist, analüüsi ning vastava aruandluse genereerimist. Selleks korraldati läinud aasta esimesel poolel riigihankekonkurss, mille tulemusena valiti välja majandustarkvara *Concorde XAL*.

Mille poolest just *Concorde XAL hea on?*

Tegemist on Taani kaubamärgiga, mida kasutavad suured kontsernid lääneriikides ja millel on tekkinud turg ka Eestis. Siinkohal nimetaksin kasutajatest näitena Eesti Raudteed, Tallinna Kaubamaja, Tallinna Panka ja Ehitusmaailma kaupluste ketti.

Concorde'i reklaamitakse kui kasutaja lego, mida saab vajadusel edasi arendada, arvestades konkreetse ettevõtte vajadusi. Meie jaoks on siinjuures oluline see, et ta võimaldab kogu *alma mater*'i infosüsteemi väljaehitamist, millega tegeleb vastav komisjon Andres Salu juhtimisel. Süsteemi kasutuselevõtmisele eelnes põhjalik analüüs ja tänaseks ollakse tarkvara etapiviisilise juurutamise algfaasis.

Missugused muudatused juurutamisega kaasnevad?

Aasta algusest rakendatakse rahandusosakonnas uue süsteemi **finantsmoodulit** - osa, mis haldab ülikooli ostjate ja hankijate arvestust. Kogu juurutamise protsess on jagatud nelja etappi, mille realiseerimisel peaks ülikooli ühtne majandusinfosüsteem tööle hakkama 1999. aasta teisel poolel. Tarbija (finantsallika käsutaja) jaoks avaldavad uuendused tuntavat mõju juba sel aastal.

Uue süsteemi juurutamine loob eeldused praeguse **ülikoolisisese dokumentide liikumise ja rahandusosakonna töö ümberkorraldamiseks.** Siiani kehtinud keerulise vormistusprotseduuri on tinginud varasematest aegadest ülevõetud tugev nn sisekontrollielement, mis sisuliselt on lubanud raamatupidamisel funktsioneerida ilma spetsiaalse osakonnata. Kaasaegsed tehnilised võimalused lubavad aga arvestustööd oluliselt lihtsustada.

□ **Alates esmaspäevast tuleb viia kõik ostuarved majandusmaja I korruse ruumi 103.**

Rahandusosakond on uue tarkvara kasutuselevõtmisega seadnud oma eesmärgiks muuta raamatupidamist finantsallika käsutaja seisukohast lähtudes mugavamaks ja operatiivsemaks. Päevapealt siiski midagi veel ei muutu. Kõik uus tuleb põhjalikult läbi testida ning töötajatele anda aega süsteemiga kohanemiseks, et hinnata praktikas esilekerkinud plusse ja miinuseid.

Kalendri järgi on majandusaasta '97 lõppenud. Siiski käib töö raamatupidamises nimetatud aastaga edasi - tuleb inventeerida bilansikontode saldod ja esitada mitmesuguseid aruandeid. See tähendab, et paralleelselt on kasutusel kaks programmi korraga ja tuleb tegelda nii uues süsteemis töötamise õppimise kui ka vana aasta lõpetamisega. Seepärast on rahandusosakond võimalike arusaamatuste vältimiseks otsustanud **muuta dokumentide vastuvõtu korda.**

Mis konkreetselt muutub?

Alates 1. veebruarist võetakse ostuarveid vastu ühes kohas - ruumis 103. Püüame omalt poolt teha kõik, et finantsallika käsutaja poolt korrektselt vormistatud dokumendid kiiresti uude infosüsteemi sisestatakse. Vormistamise kohapealt veel midagi ei muutu. **Esialgu on eesmärgiks rahandusosakonna klienditeeninduse väljatöötamine** ja esimese sammuna üritame luua ühte ülikooli töötajatele suunatud infosisendit, mille kaudu vastu võtta võimalikult palju dokumentaalset informatsiooni. Kuna tegemist on eksperimendiga, tuleb arvestada võimalike täiendavate ümberkorraldustega, millest informeerime ülikooli töötajaid täiendavalt. Rahandusosakond loodab kõikide mõistvat suhtumist - töötame ju kõik ühise eesmärgi nimel informatsiooni liikumise kiirendamiseks ja lihtsustamiseks.

Raamatuoksjon ülikooli auks

Eelmise laupäeva hommikul algas kell 11:15 ülikooli peahoone auditooriumis 102 üsna ebatavaline üritus, mis toimub aastas vaid korra - Tartu Ülikooli Raamatupood korraldas teise raamatuoksjoni. Aasta esimese kuu viimasel laupäeval toimuv oksjon oli sel korral pühendatud Tartu Ülikooli 365. aastapäevale. Seega pakuti ainult Tartu Ülikooliga seotud trükiseid ja dokumente. Oli nii ülikooli kohta kui ülikoolis õppinute poolt kirjutatut; oli fotosid, haruldasi matrikleid; saksa-, vene-, ladinakeelseid teoseid; kirju, perioodikat ja palju muudki.

Ettevalmistused oksjoni läbiviimiseks algasid juba novembrikuus, kokkukogutud raamatute seast valiku tegemine, nende süstematiseerimine, hindamine ja kommentaaridega kataloogi arvutisse sisestamine kestis üle kahe kuu. Professor Ülo Matjuse, lektor Vello Paatsi ja ülikooli raamatupoe kaubatundja Lilian Mutso töö teise raamatuoksjoni korraldamiseks lõppes alles laupäeva pärastlõunal, kui TÜ kirjastuse direktor Mart Orav viimast korda haamriga vastu lauda koputas.

Kokku läks oksjonil enampakkumisele 296 nimetust Tartu Ülikooliga seonduvaid trükiseid ja dokumente. Loomulikult ei õnnestunud ära müüa kõike, kõige kallim ost oli 800-kroonine, kõige odavam ost sai sooritatud 5 krooni eest. Kuna eelmisel aastal oli raamatuoksjon väga edukas, siis selle aasta võtmeküsimuseks oli, kas suudetakse esimese oksjoni kõrget taset hoida. Suudeti küll - oksjoni võib lugeda kordaläinuks, ehkki sel aastal oli huviliste ring väiksem. See oli aga täiesti ootuspärane, kuna raamatuoksjoni temaatika oli seekord kindlalt ja üsna kitsalt piiritletud Tartu Ülikooliga.

Eestlane on alati pidanud tähtsaks oma raamatut kui kultuuri kandjat. Vanema raamatu huvilisi ei ole küll ülearu palju, ent siiski piisavalt, et nad oleksid väärt iga-aastast sündmust - vanaraamatu oksjonit. Tartu Ülikooli Raamatupood leppis selgi korral oksjonil osalejatega kokku kohtumise aasta pärast: 1999. aasta jaanuari viimasel nädalavahetusel. Tähtis on samuti mõista, et selline üritus ei ole oluline mitte ainult fanaatikutele ega raamatuloolastele, vaid see sümboliseerib ka eestlaste arusaama hariduse väärtusest ning järjepidevuse vajadusest.

Vanemaid ja uuemaid raamatuid, ilu- ja õppekirjandust leiate Tartu Ülikooli Raamatupoest kahelt korruselt Ülikooli tn 11 tööpäeviti 9-18, laupäeviti 10-16.

Ülle Kollo,
ülikooli raamatupoe direktor

□ **Raamatuoksjoni korraldajad professor Ülo Matjus, lektor Vello Paatsi ja kaubatundja Lilian Mutso.**

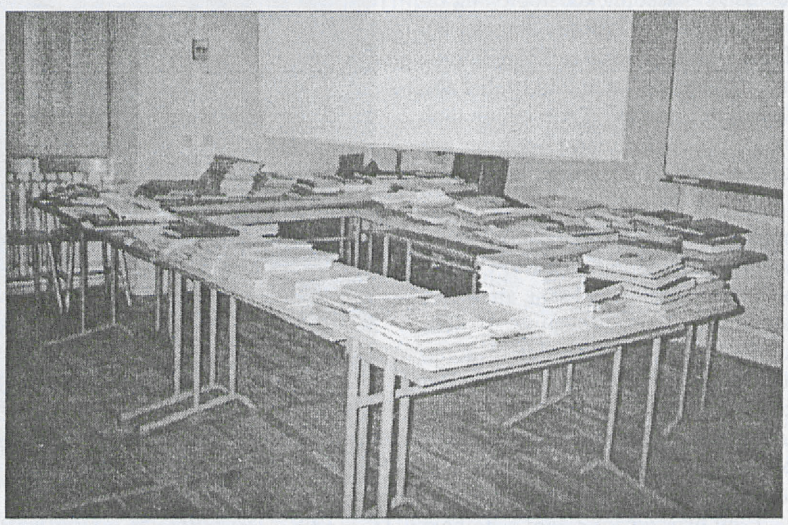

□ **Oksjonil pakuti 296 nimetust ülikooliga seonduvat trükist ja dokumenti.**

stipendium

Saaremaa stipendium arstiteaduskonna tudengile

Vana aasta lõpus, 29. detsembril toimunud saarlastest üliõpilaste maakonnapäeval Kuressaare Kultuurikeskuses anti üle esimesed Saaremaa Omavalitsuste Liidu nimelised stipendiumid. Oskar Kallase nimelise humanitaar-, sotsiaal- ja kunstierialade stipendium määrati Tallinna Pedagoogikaülikoolis haldusjuhtimist õppivale Teet Küngile. Johannes Hindi nimelise tehnikaalade stipendiumi sai Raivo Aru Tallinna Tehnikaülikooli elektroenergeetika erialalt. Johann von Luce stipendium loodus-, arsti- ja põllumajanduserialadel õppijaile läks **Tartu Ülikooli arstiteaduskonna tudengile Maris Ollile**.

□ **Esimesed Saaremaa stipendiumid said TTÜ energeetikatudeng RAIVO ARU ja Tartu Ülikooli arstiteaduskonna üliõpilane MARIS OLL, kes kavatseb toetusraha eest osta eelkõige erialast kirjandust.**

Kolmele 15 000-kroonisele aastastipendiumile kandideeris üle 30 põhi- ja magistriõppe tudengi Tartu ja Tallinna kõrgkoolidest, aga ka Karlsruhe Kõrgemast Muusikakoolist ja Sorbonne'i Ülikoolist. Stipendiumikomisjoni arvates väärisid kõik kandideerinud noored tunnustust, ja seepärast tegi komisjon Omavalitsuste Liidu volikogule ettepaneku järgmisel aastal stipendiumifondi piires toetuste arvu suurendada. Missugune ka ei oleks volikogu otsus, Saaremaa stipendiumid – ilmselt esimesed ühe maakonna omavalitsuste toetusrahad omakandi üliõpilastele Eestis – antakse välja ka 1998. aastal. Stipendiumitaotlused tuleb saata Saaremaa Omavalitsuste Liidule (Lossi 1, Kuressaare) **1. juuliks**. Kolme (või enama) õnneliku väljavalitu nimed tehakse teatavaks 1. septembriks.

Saaremaa stipendiumi statuudiga saab tutvuda TÜ õppe- ja üliõpilasosakonnas, tekst on avaldatud ka 1997/98. aasta Tartu Ülikooli loengute ja praktiliste tööde kogumikus ning filosoofiateaduskonna teatmikus. Samuti jagavad asjakohast teavet Saaremaa Omavalitsuste Liit (tel (245) 33 362) ja TÜ Saaremaa esindus (Lossipargi 1, Kuressaare, tel/faks (245) 39 839).

Riia Nelis,
TÜ esindaja Saaremaal

Taani valitsuse stipendium

Taani valitsuse ja EV Haridusministeeriumi vahel sõlmitud lepingu kohaselt pakub Taani stipendiume üliõpilastele (vähemalt 2. kursus), magistrantidele, doktorantidele ning teadlastele 1998/98. õppeaastal 2-9 kuud.

Stipendium ei ole mõeldud taani keele algõpinguteks.

Stipendiumi suurus on 5000 DKK kuus.

Nõutavad dokumendid (2 eksemplaris):

* taotlusvorm,
* põhjendus,
* CV,
* kinnitatud diplomi(te) koopia(d) ja tõlge või väljavõte õpinguraamatust,
* keeletõend (üliõpilastel soovitavalt taani keele oskus),
* arstitõend,
* soovituskiri,
* avaldatud teadustööde nimekiri + iga töö lühikokkuvõte (uurimisstipendiumi taotlejad).

Kasuks tuleb nõusolek vastavast Taani kõrgkoolist.

Dokumendid palume esitada **19. veebruariks** välisüliõpilastalitusse või välissuhete talitusse.

Lisainformatsiooni ja ankeete saab välisüliõpilastalitusest ph 120, tel 465 151, piret@ut.ee või välissuhete talitusest (õppejõud, teadurid), ph 304, tel 465 615, Lea.Kivi@ut.ee.

College of Europe stipendium

College of Europe Brügges (Belgia) ja Natolinis (Poola) pakub Eesti üliõpilastele võimalust õppida 1998/99. õppeaastal Euroopa Kolledžis magistrantuuris ja kaitsta magistrikraadi Euroopa õpingutes (Master of European Studies Degree). Vastavalt Eesti ja Flandria vahel sõlmitud lepingule on Flandria valitsus eraldanud stipendiumi õppimiseks Euroopa Kolledžis, stipendium katab majutus- ja elamiskulud ning õppemaksu.

Tingimuseks on bakalaureuse kraadi olemasolu sisseastumisajaks. Kuna õppetöö toimub inglise ja prantsuse keeles, peavad üliõpilased valdama heal tasemel mõlemat keelt.

Õpingud toimuvad neljas põhivaldkonnas: õiguse, majanduse ja inimressursside arengu alal ning politoloogias ja haldusjuhtimises. Eelistatav on ka vastav akadeemiline tagapõhi.

Infomaterjalid ja taotlusvormid on välisüliõpilastalituses.

Dokumentide esitamise tähtaeg **2. märts**.

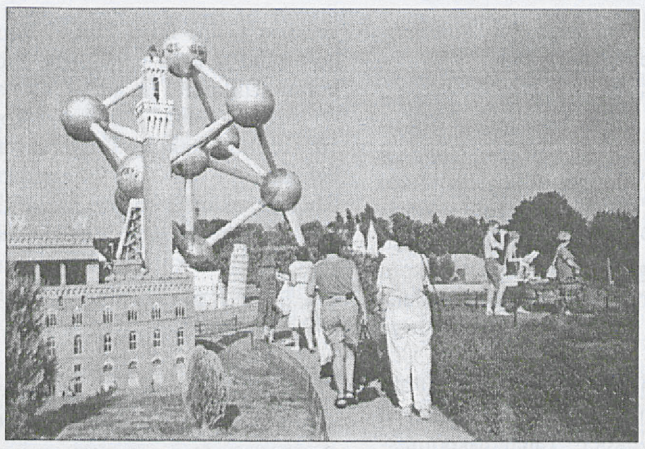

□ **Brüssel - Euroopa Liit - Mini-Euroopa park.**

Konstanzi Ülikooli stipendium suvesemestriks

Konstanzi Ülikool pakub stipendiumi TÜ **doktorandile** üheks semestriks (suvesemester 1998: 1. aprill-31. juuli).

Stipendium on mõeldud filosoofia-, sotsiaal-, õigus- ja majandusteaduskonna üliõpilastele, selle suurus on 1200 DEM kuus.

Esitada on vaja elulugu, tõend saksa keele oskuse kohta, tõend ülikoolihariduse kohta ja kava, mida kavatsetakse Konstanzis teha (mis teemal uurimistööd teha, mis kursusi kuulata jne).

Lisainformatsiooni ja taotlusvorme saab välisüliõpilastalitusest (ph 120, tel 465 151).

Avaldused palume esitada **16. veebruariks** välisüliõpilastalitusse.

Välissuhete talitus teatab,

et veel on võimalik taotleda alljärgnevaid stipendiume.

Ateena Ülikool

pakub välismaistele kreeka keele õppejõududele, doktorantidele, magistrantidele ja viimase kursuse üliõpilastele võimaluse taotleda stipendiumi kaasaegse kreeka keele ja kultuuri õpinguteks Ateena Ülikoolis (22. juuni - 31. juuli 1998). Dokumentide esitamise **tähtaeg: 31. märts**.

NUFFIC-stipendiumid

antakse välja Eesti - Hollandi kultuurialase lepingu raames.

Stipendiumide kogumaht on 9 kuud.

Stipendium on mõeldud kõikide erialade **magistrantidele, doktorantidele ja noortele (kuni 35-aastastele) teadlastele**. Stipendium ei kata reisikulusid. Soovitav on kontakt Hollandi-poolse vasuvõtjaga. Nõutav hollandi või inglise keele oskus.

Nõutavad dokumendid:

* ankeet,
* CV,
* teadustöö plaan,
* diplomi kinnitatud tõlge,
* kaks soovituskirja,
* arstitõend,
* keeletõend (hollandi, inglise, saksa või prantsuse keele oskuse kohta).

Dokumendid tuleb esitada 4 eksemplaris 19. veebruariks välissuhete talitusele või välisüliõpilastalitusele.

Lähemat informatsiooni (teadlased, õppejõud) saab välissuhete talitusest ph 304, tel 465 615.

Magistrantidel ja doktorantidel palume pöörduda välisüliõpilastalitusse ph 120, tel 465 151.

* * *

NUFFIC pakub 1998. aastaks kõikide erialade **teadlastele ja õppejõududele** võimalust saada stipendiumi Madalmaade külastamiseks. Visiidi pikkus 5-10 päeva. Nõutav juba olemasolev koostöö mõne Madalmaade kõrgkooliga.

Nõutavad dokumendid (4 eksemplari):

* ankeet,
* CV,
* publikatsioonide nimekiri,
* teadustöö kirjeldus,
* kutse vastuvõtvalt kõrgkoolilt Madalmaades,
* tööplaan.

Dokumendid tuleb esitada 4 eksemplaris 19. veebruariks välissuhete talitusele.

Täiendavat informatsiooni ja ankeete saab välissuhete talitusest ph 304, tel 465 615.

Lea Kivi,
välissuhete talitus

üliõpilasesindus

Rahulolematu üliõpilasesindus

* **Aasta esimene üliõpilasesinduse koosolek toimus 15. jaanuaril**. Tegemist oli **erakorralise koosolekuga**, mille kokkukutsumise vajaduse tingis üliõpilaste sotsiaalsete tagatiste probleemistiku teravnemine ning esinduse uue abiesimehe valimine. Detsembris oli esindus rahuldanud abiesimehe R.Vinni tagasiastumispalve. Ükski 11. detsembri koosolekul abiesimehe kohale esitatud kandidaatidest ei kogunud vajalikul hulgal hääli ega osutunud seega valituks. Kuni uute valimisteni oli abiesimehe kt haridustoimkonna esimees Kaur Parve ning haridustoimkonna esimehe kohusetäitjaks Katriin Fisch.

Viimasel koosolekul tegutses esindus aga üksmeelsemalt – esitati üks kandidaat - **Eva Meinson**, kes osutus ka valituks.

* Tutvuti **üliõpilasesinduse ja Eesti Gümnasistide Liidu ühisavaldusega**, milles taunitakse vabariigi valitsuse kava piirata üliõpilaste osaliselt kompenseeritavate kojusõitude arvu neljale korrale kuus. Valitsuse täiendavas piirangukavas tajutakse ka hiilivat soovi minna üle riigipoolsete soodustuste üleüldisele kaotamisele. Järeldatakse, et riik ei tunnusta haridus- ja noorsoopoliitikat oma prioriteetidena. Avalduses nõutakse 1996. aastal kehtinud õppurite sõidusoodustuste korra taastamist alates 1998. aasta jaanuarist.

* 12. jaanuaril valmis haridustoimkonna koosoleku järel **pressiteade**, milles avaldatakse rahulolematust haridusministeeriumi töö suhtes. Leitakse, et haridusministeeriumi esitatud seaduseelnõu, millega maksustatakse üle nominaalse õppeaja õppivad üliõpilased, ei lahenda ühtki selle ajendina mainitud probleemi. Haridusministeerium ei suuda korraldada ka riikliku koolitustellimuse täitmist ning selle tagajärjel jäävad rahuldamata Eesti tööturu ja üldise arengu vajadused.

Seoses eelpool mainitud küsimustega arutati esinduse koosolekul ka üliõpilaste vastavasisulise meeleavalduse korraldamise otstarbekust.

* Endiselt oli koosolekul päevakorras **Üliõpilasküla** ja selle direktori Andres Kasega seonduv, millel peatus täpsemalt Arne Otter.

* 20. jaanuarile kavandati **kaitseväega** seonduvate probleemide arutelu. EÜL-ist oli saabunud ka uus kaitseväeteenistuse seadus, millega oli üliõpilasesindajatel võimalik tutvuda.

* Üliõpilasesinduse siseselt on aga praegu aktuaalne üliõpilasesindajate ümberregistreerumine toimkondadesse ning toimkondade esimeeste valimised.

Üliõpilasesinduse järgmine koosolek on planeeritud 12. veebruariks.

Katriin Fisch,
üliõpilasesinduse liige

Katriin Fisch on eriala eesti keel võõrkeelena 3. aasta üliõpilane.

õnnitleme

Pavel Reifman 75

29. jaanuaril sai 75 emeriitprofessor filoloogiadoktor Pavel Reifman.

Pavel Reifman, kellel oli seljataga pikk ja keeruline elutee, saabus Tartusse 1953. aastal. Leningradi Ülikooli lõpetas ta 1949. aastal stalinliku antisemiitliku kihutustöö haripunkti aegu, mil ei võinud mõeldagi õppimise jätkamisest aspirantuuris: sobimatu "viies punkt" varjutas hiilgava lõpetaja tuleviku. Siiski õnnestus tal 1953. aastal kaitsta kandidaadiväitekiri.

Kuna oli selge, et Leningradis ei olnud võimalik tööd saada, sõitis P. Reifman algul Pihkvasse, hiljem Tartusse ja asus siin tööle Õpetajate Instituudi vene kirjanduse õppejõuna. Samal ajal luges ta ka juba tunnitasu alusel ülikoolis loenguid. Koosseisulise õppejõuna töötab P. Reifman ülikoolis 1959. aastast. Ka praegu loeb ta vene ja slaavi filoloogia osakonna tudengitele erinevaid loengutsükleid vene ajakirjanduse ja kirjanduskriitika ajaloost, samuti XIX sajandi teise poole vene kirjandusloost. 1972. aastal kaitses ta TÜs oma legendaarse kolmeköitelise doktoriväitekirja, mis käsitles vene ühiskondliku mõtte arengut 1860ndate aastate perioodikas.

Pavel Reifmani õpilased, kes on käinud tema loengutel ja osa võtnud seminaridest, meenutavad teda kui erakordselt ausat õpetajat ning teadlast. Tartu filoloogide hulgas on P. Reifman alatiseks omandanud range ent õiglase õppejõu kuulsuse. Nii üliõpilased kui kolleegid suhtuvad vaimustusega tema erakordsesse erudeeritusse ja huumorimeelde.

P. Reifman kuulub vene kirjanduse õppetooli vanemasse põlvkonda, kes 1950ndate teisel poolel pani aluse tulevasele Lotmani kateedrile. Kaheldamatu on tema panus akadeemilise õhkkonna loomisel vene ja slaavi filoloogia osakonnas.

Praegu töötab Pavel Reifman aktiivselt (vaatamata oma emeriitstaatusele): peab loenguid, kirjutab huvitavaid ja sisukaid teaduslikke artikleid ning memuaare. Kolleegidele vene kirjanduse õppetoolist ning vene ja slaavi filoloogia osakonna nõukogust on P. Reifman vahetalitajaks keerulistes olukordades ja tema arvamus vaieldavates küsimustes on tihti otsustav.

Oma heasoovlikkuse, kannatlikkuse ja vaoshoitusega on Pavel Reifman kõikidele kolleegidele eeskujuks.

Soovime juubilarile pikki eluaastaid, tervist ja jõudu viljaka tegevuse jätkamiseks!

Vene kirjanduse õppetool, vene ja slaavi filoloogia osakond

Arvo Rõõmusoks 70

17. jaanuaril sai 70-aastaseks paleontoloogia ja stratigraafia emeriitprofessor Arvo Rõõmusoks.

Arvo Rõõmusoks sündis 17. jaanuaril 1928 Tallinnas. Gustaf Adolfi Gümnaasiumis osales ta aktiivselt koos rea teiste hiljem väljapaistvaks geoloogiks saanutega loodusteadusliku ringi töös. 1947-1952 õppis ta ülikoolis geoloogiat. Tartus kaitses ta 1954. aastal kandidaaditöö "Kukruse lademe stratigraafia ja fauna Eestis" ning 1968. aastal Moskvas TA Geoloogia Instituudis doktoritöö "Viru ja Harju seeria (kesk- ja ülemordoviitsiumi) stratigraafia Põhja-Eestis"

A. Rõõmusoksa teenistuskäik seostub eranditult Tartu Ülikooliga, kus ta töötas 1952-1956 geoloogia kateedri vanemõpetajana, siis dotsendina ning alates 1968. aastast kuni pensioneerumiseni 1993 professorina. Tema lektoriannet hindavad kõik, kellele ta kordki on loengut pidanud. Alates 1960 juhatas Arvo Rõõmusoks geoloogia kateedrit, olles veel aastail 1969-1972 bioloogia-geograafiateaduskonna dekaan. Tema lugeda oli Eesti aluspõhja geoloogia, paleontoloogia, ajaloolise geoloogia ja geoloogia ajaloo kursus. Neist esimese kohta on tema sulest ilmunud vastav õpik.

Kooliajast pärit kiindumus paleontoloogiasse realiseerus hiljem arvukais Eesti ja naaberalade ordoviitsiumi brahhiopoodide ja trilobiitide süstemaatikat ning stratigraafiat käsitlevais teadustöödes, nende hulgas doktoritööl põhinev monograafia. A. Rõõmusoks on nelja (Kopenhaagen, 1960; Praha, 1968; Montreal, 1972; Moskva, 1984) Rahvusvahelise Geoloogia Kongressi liige, ta osaleb Londoni ja Ameerika Ühendriikide Paleontoloogia Seltsi töös ja on valitud Eesti Loodusuurijate Seltsi auliikmeks. Saavutuste eest loodusteadustes anti A. Rõõmusoksale 1980. aastal K. E. von Baeri medal.

Oma uurimistegevust jätkab juubilar ka täna pühendudes trilobiitide süstemaatikale. Soovime talle selleks jaksu!

Kolleegid geoloogid

tänu

Ülikooli käskkirjas pälvisid õnnitluse ja tänu 75. sünnipäeval pikaajalise ja kohusetundliku töö eest ülikoolis emeriitprofessor **Pavel Reifman** ja 60. sünnipäeval farmaatsia instituudi dotsent **Elmar Arak** ning spordikeskuse õppeülesandetäitja **Mart Paama.**

50. sünnipäeva puhul õnnitleti ja tänati samuti kauaaegse kohusetundliku töö eest ülikoolis vene ja slaavi filoloogia osakonna lektorit **Valentina Štšadnevat** ning rahvamajanduse instituudi erakorralist professorit **Olev Raju**.

tänu

Veebruarikuu juubilarid

70		
Georg Hansing	01.02.1928	staadioni meister
Vambola Türk	21.02.1928	majandusteadusk emeriitprof
65		
Uno Jaanson	03.02.1933	õppe- ja teadust arendusk tehnik
Aino Juursoo	13.02.1933	ülikooli kantselei köitja
Aleksandra Vassiljeva	20.02.1933	kinnisvarade osak koristaja
Maie Ruus	25.02.1933	eraõiguse inst lektor
Ruth Kivistik	26.02.1933	arvutiteaduse inst tehnik
Velda Treial	26.02.1933	kinnisvarade osak koristaja
Rein Taagepera	28.02.1933	politoloogia osak professor
60		
Viljar Pihl	05.02.1938	keemilise füüsika inst teadur
Aimi Valge	06.02.1938	kinnisvarade osak koristaja
Mare-Heli Kiisk	09.02.1938	rahandusosak pearaamatupid aset
Henn Aim	10.02.1938	peainseneriosak elektrik
Astrid Saava	25.02.1938	tervishoiu inst prof, inst juh
55		
Hilja Hainla	01.02.1943	kinnisvarade osak koristaja
Vello Oja	04.02.1943	TÜMRI vanemteadur
Toivo Rinne	10.02.1943	geoloogia inst insener
Laine Uibo	17.02.1943	kinnisvarade osak koristaja
Enn Rebane	23.02.1943	kirurgiakliiniku vanemassistent
50		
Peeter Roosimaa	01.02.1948	usuteadusk dots, õppet hoidja
Lea Paluvere	03.02.1948	teor füüsika inst sekr-masinakirj

Maailmapanga missioon jäi rahule Biomeedikumi maja ehitamise ettevalmistustöödega

Jaanuari algul külastas ülikooli Maailmapanga missioon, et hinnata Biomeedikumi maja ehitamistööde planeerimise käiku. Prorektor prof Teet Seene sõnul jäid Maailmapanga esindajad tehtuga rahule. Maja ehitus peaks algama veebruaris-märtsis.

Prof Teet Seene sõnul on ehitamise algus lükkunud esialgselt tähtajalt, 1997. aasta oktoobrilt ligi pool aastat edasi, kuna vahepeal on tulnud projektis teha tõsiseid muudatusi. «Eelkõige sellepärast, et 1994. aastast, kui toimus projekti esialgne planeerimine ja finantsiline määratlemine, on ehitusmaterjalide hinnad kõvasti tõusnud. Kuna polnud mõtet projekteerida maja, millele me ei suudaks leida finantse, siis tuli teha projektis kärpeid ligi 10 protsendi ulatuses.» Biomeedikumi maja maksumuseks on planeeritud 15,1 miljonit USA dollarit ehk ligi 205 miljonit Eesti krooni, mida 9,3 miljonit USA dollari ulatuses finantseerib Maailmapank ja 5,8 miljoni USA dollari ulatuses Eesti riik.

Prorektor Teet Seene sõnul on Maailmapank aktsepteerinud kõiki projektis tehtud muudatusi ja nüüd peaks järgnema maja ehitava firma väljavalimine. «Konkurss ehitaja leidmiseks on korraldatud ja varsti peaks Washingtonis kinnitatama Eestipoolse hindamiskomisjoni otsus,» rääkis Teet Seene. Seejärel peab Maailmapank heaks kiitma muudetud ehituslepingu ning oma aktsepti muudatustele peab andma ka Eesti riik. Teet Seene avaldas veendumust, et maja valmib igal juhul 1999. aasta sügissemestriks.

Maarjamõisa piirkonda ehitatavasse Biomeedikumi hoonesse koondatakse ülikooli arstiteaduskonna prekliiniline pool - seal hakkab toimuma nii ravieelne õpe kui ka raviotstarbeline uurimistöö. Teet Seene sõnul on Biomeedikumi hoone koha valikul peetud silmas Ülikooli territoriaal-ruumilist arengukava, mille kohaselt peaksid ülikooli teaduskonnad paiknema linnas kompaktsete üksuste, nn *campus*'tena.

Andres Toode,
teabetalitus

Avati andmeturbe labor

19. jaanuaril avasid aadressil Lai 36 esimesel korrusel Küberneetika AS ja ülikool andmeturbe labori.

Arvutiteaduse instituudi teoreetilise informaatika prof Mati Tombak ütles UT-le, et digitaalse info kaitsmine on praegu väga aktuaalne ning et ülikool on just see koht, kus saab vastava eksperimentaalse baasi olemasolul seda õpetada ja õppida. Seega on teoreetiline ja praktiline koostöö väga teretulnud. Laboris juhendatakse magistrante ja doktorante ning peetakse loenguid krüptoloogiast (andmeturbe matemaatilisest teooriast). Samuti hakatakse tegelema andmeturbe praktilise poolega - elektrondokumendi turvalisuse ja võrke kasutavate privaatsete virtuaalvõrkude küsimustega.

Rahvusvaheline konverents Kuressaares

29. ja 30. jaanuaril korraldab mullu septembris loodud kõrgkoolidevaheline sihtasutus "Ülikoolide Keskus Saaremaal" Kuressaares rahvusvahelise konverentsi "Ülikoolid ja Läänemere regiooni areng", mille laiem eesmärk on ülikoolide koostöövõimaluste avardamine Läänemeremaades.

Üritus on sissejuhatuseks temaatiliste konverentside sarjale, mille võimalikud alateemad on kõrgkoolide regionaaltegevus, keskkonna- ja looduskaitse, kultuur ja ajalugu, merepääste, kaugkoolitus, transpordiühendused mandriga jne.

Sarja avakonverentsi plenaaristungitel on kavas ettekandeid mainitud teemadel Turu Ülikooli, Gotlandi Kolledži, Vilniuse, Klaipeda, Tartu Ülikooli, Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Pedagoogikaülikooli teadlastelt ning õppejõududelt. Seekord tahetakse põhjalikumalt keskenduda ülikoolide regionaaltegevuse alaste kogemuste vahetamisele. Turu Ülikool on sellealase töö pioneere Põhjamaades ning juba aastaid tegutseb ka Turu Ülikooli Täienduskoolituskeskuse Lääne-Eesti büroo; Rootsis on tuntud ja üsna populaarne Stockholmi Ülikooli filiaal – Gotlandi kolledž. Kuna Eestis kogub kõrgkoolide regionaaltegevus alles hoogu, on põhjanaabrite tähelepanekuist ja näpunäiteist kindlasti midagi õppida. Vististi veelgi vähem oleme kursis sellega, kas ja kuidas teenivad ühiskonda Läti ja Leedu ülikoolid.

Riia Nelis,
TÜ Saaremaa esindus

Pöördumine

Eesti Vabariigi Presidendile, Vabariigi Valitsusele, Riigikogule ja kõigile kaaskodanikele

80 aastat tagasi sündinud, omariikluse ainuõigsust tõestanud, okupatsioonid üle elanud ja taasiseseisvunud Eesti Vabariigi on eesti rahvas loonud selleks, et elada vabana ja võrdväärsena maailma teiste rahvaste hulgas, arendada oma majandust ja kultuuri, mille kandetalaks on eesti keel.

Oma osa rahvusliku identiteedi kindlustamisel on etendanud ka muinsuskaitseliikumine. Oleme otsustavalt vastu ükskõik mis vormis katsetele rahvuslikke õigusi kahjustada. Riigi lähenevale juubelile ei saa me aga vastu minna täie kindlustundega ja peomeeleolus, sest ohtlikult on tugevnenud tendentsid Nõukogude okupatsiooni tekitatud probleeme mitte lahendada, vaid hoopis põlistada. Välisriikide ja välismaiste nõuandjate survel on meie valitsusvõimud võtmas suunda niigi leebete kodakondsuse ja keelenõuete lahjendamisele. Värskeima näitena võib nimetada Valitsuse seaduseelnõu **anda kodakondsus automaatselt, isegi ilma eesti keele oskust nõudmata, kodakondsuseta isikute lastele.** See on veel üks järeleandmine eestivaenulike jõudude kavale kehtestada kodakondsuse nullvariant ja muuta vene keel Eestis riigikeeleks. Meie pole sellega nõus. Integratsioon Eesti riigis peab tuginema eesti keele oskusele.

Mitte selleks ei ole terved põlvkonnad töötanud, kannatanud ja verd valanud, et võõrastele silmategemiseks mängitaks meie rahvusliku eksistentsi alustega. Kutsume kõiki kaaskodanikke jälgima ja hindama Presidendi, Valitsuse ja Riigikogu tegevust selles olulises küsimuses ning aktiivselt oma seisukohti avaldama.

Akadeemiline Muinsuskaitse Selts
Tartus 19. jaanuaril 1998

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Jaanuaris ilmus TÜ Kirjastuselt

- **Kaia Kask. Kinnisvararahandus.**

Keeletoimetaja Leelo Jago, [kaanekujunduse idee Lemmi Koni]. ISBN 9985-56-288-7. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 1997. 260 lk. 14,5x20,5 cm. (Tartu Ülikool. Majandusteaduskond. Rahanduse ja arvestuse instituut.) Hind 60.00/66.67+km=78.67 kr.

- **Viktor Niitsoo. Vastupanu 1955–1985.**

Keeletoimetaja Katrin Raid, kaane kujundanud Peeter Paasmäe. ISBN 9985-56-281-X. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 1997. 210 + 50 lk. 14,5x20,5 cm, ill. Hind 78.50/87.22+km=102.92 kr.

- **Jüri Sepp. Institutsiooniökonoomika.**

Keeletoimetaja Leelo Jago, [kaanekujunduse idee Lemmi Koni]. ISBN 9985-56-289-5. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 1997. 176 lk. 14,5x20,5 cm, ill. (Tartu Ülikool. Majandusteaduskond. Rahvamajanduse instituut,) Hind 51.50/64.10+km=75.64 kr.

- **Journalism at the Crossroads: Perspectives on Research. Edited by Juha Koivisto & Epp Lauk.**

Cover designed by Tarmo Teder. ISBN 9985-56-272-0. Tartu: Tartu University Press, 1997. 252 pp, ill. 14,5x21,5 cm. Hind 54.60/65.10+km=76.82 kr.

- **Jüri Allik. Psühholoogia lihtsusest.**

Kaane kujundanud Peeter Paasmäe, keeletoimetaja Katrin Raid. ISBN 9985-56-294-1. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 1997. 250 lk. 14,5x20,5 cm, ill. Hind 71.30/79.22+km=93.48 kr.

- **Kaido Hallik. Interneti juhend algajatele. Teine, parandatud ja täiendatud trükk.**

Keeletoimetaja Leelo Jago, kaane kujundanud Rauno Moss. ISBN 9985-56-293-3. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 1998. 84 lk. 14,5x21,5cm, ill. Hind 26.10/31.10+km=36.70 kr.

- **Helje Kaldaru. Makroökonoomika põhikontseptsioonid: Õpik-kompendium.**

Keeletoimetaja Leelo Jago, [kaanekujunduse idee Lemmi Koni]. ISBN 9985-56-290-9. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 1997. 176 lk. 14x20,5 cm, ill. (Tartu Ülikool. Majandusteaduskond. Rahvamajanduse instituut.) Hind 42.40/48.80+km=57.60 kr.

TÜ doktoridissertatsioonide seerias:

- **Ülla Linnamägi.** ***Changes in Local Cerebral Blood Flow and Lipid Peroxisation Following Lead Exposure in Experiment.*** (Diss. med. Un. Tartuensis 34.) ISSN 1024-395X, ISBN 9985-56-292-5. Tartu: Tartu University Press, 1998. 136 lk.
- **Janika Kõrv.** ***Incidence, Case-Fatality and Outcome of Stroke: An epidemiological Study in Tartu, Estonia, 1991 through 1993.*** (Diss. med. Un. Tartuensis 33.) ISSN 1024-395X, ISBN 9985-56-291-7. Tartu: Tartu University Press, 1998. 156 lk.

Jaanuaris kirjastati või trükiti TÜ Kirjastuses tellimustööna:

- **Tartu Ülikooli Raamatukogu töid X. Publications of Tartu University Library X.** Koost. Urve Tõnnov, toim. Urve Tõnnov, Rein Saukas. ISBN 9985-874-02-1. Tartu, 1997. 212 lk.
- **U. Soomets, J. Starkopf, M. Zilmer, E. Karelson, T. Vihalemm, K. Zilmer, A. Valkna, R. Sillard, J. Hourne, Ü. Langel. Selected Knowledge for Medical Biochemistry.** [Third edition.] Tartu, 1998. 72 lk. (Tartu University.)
- **Teine raamatuoksjon 24. jaanuaril 1998 ülikooli peahoones Tartu Ülikooli 365. aastapäeva puhul. Kataloog: Academica orbis rerum Universitatis Tartuensis.** Koostanud Ülo Matjus ja Vello Paatsi. Tartu, 1998. 32 lk. (Tartu Ülikool. Tartu Ülikooli Raamatupood.)
- **Avatud ülikool: [Küsitluskava].** Tartu, 1998. 12 lk. (Tartu Ülikool.)
- **In via educationis: Artiklite kogumik.** Toimetanud Inger Kraav, Katrin Kamerov. Tartu, 1997. 180 lk. (Tartu Ülikooli pedagoogika osakonna väljaanne nr. 4.)

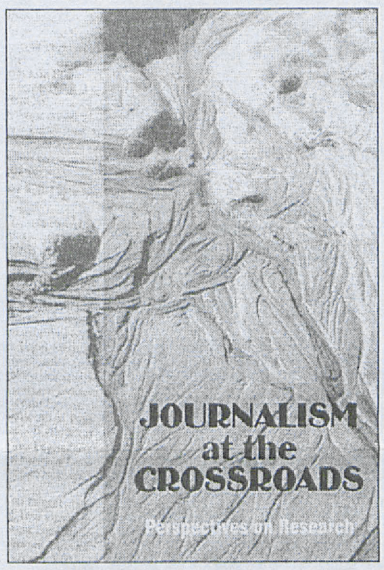

□ ***Journalism at the Crossroads: Perspectives on Research.*** **Edited by Juha Koivisto & Epp Lauk.**

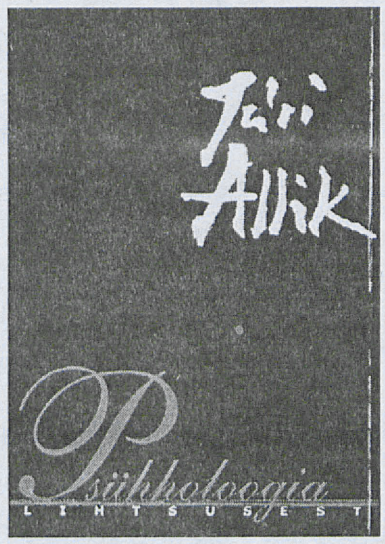

□ **Jüri Allik.** ***Psühholoogia lihtsusest.***

□ **Viktor Niitsoo.** ***Vastupanu 1955-1985.***

õnnitleme

Elmar Arak 60

Õnne ja jätkuvat indu kauaaegsele kolleegile farmaatsiapõllul kündmiseks ja külvamiseks!

Farmaatsiaosakond

Valentina Štšadneva 50

12. jaanuaril jõudis oma esimese juubelini vene keele õppetooli lektor Valentina Štšadneva. Üle 20 aasta on ta pühendanud õpetamisele ja teadustööle Tallinna Pedagoogikaülikoolis (1976-1984) ja Tartu Ülikoolis, kus kaitses ka magistriväitekirja. Valentina Štšadneva on oma ala tõeline entusiast, ta on pidanud loengukursusi tuletusõpetusest, morfoloogiast, kõnekultuurist, stilistikast, normatiivgrammatikast, käsikirja toimetamisest. Teame, missuguse hoole ja kohusetundega valmistub ta oma seminarideks ja praktikumideks. Tudengid võib - olla peavad juubilari mõnikord isegi liiga rangeks ja nõudlikuks, kuid kindlasti tuleb see asjale kasuks. Nõudlik on V. Štšadneva ka iseenese vastu. Ükskõik millist tööd ta ei teeks lektorina, seminari juhendajana, konverentsi organisaatorina, eksamikomisjoni esimehena — kõike teeb ta korralikult ja ülima vastutustundega.

Soovime juubilarile tugevat tervist, toredaid õpilasi ja loomingurõõmu! Loodame peatselt õnnitleda ka doktoriväitekirja eduka kaitsmise puhul.

Kolleegid vene ja slaavi filoloogia osakonnast

Olev Raju 50

Eesti vajab eelkõige just selliseid mehi ja naisi, kelle puhul tehatahtmise soov assotsieerub vähemalt niisama suure tegutsemisvõimega. Kui sellele lisada veel asjatundlikkus ja vahel liignegi südamevalu Eesti hea käekäigu pärast, saamegi kokkuvõtliku lühiiseloomustuse professor Olev Rajust.

14. jaanuaril oma esimest mehejuubelit pidanud parimas loomeeas majandusteadlane on Tartu Ülikoolis majandusteooria õpetamisega seotud olnud juba 1971. aastast. Viimasel ajal jagab ta ennast majandusteaduskonna ja Riigikogu vahel. Selline positsioon pakub talle ehk parima võimaluse teooria paikapidavust praktikas järele proovida. Ja miks mitte ka teooriat praktikas ellu viia, seda just avaliku sektori tulude ja kulude majandamise valdkonnas.

Kolleegid majandusteooria õppetoolist

Soovime Sulle jätkuvat tegutsemislusti valitud teel! Selleks ka palju tervist!

sport

Spordikeskus teatab

Seoses Ujula tn pallimängusaalide remondiga on mitmete treeningurühmade trenniajad muutunud. Oleme ruumide kitsikusest tingituna koostanud paindliku tunniplaani Jakobi 5 ja Nooruse 9 spordisaalide kasutamiseks jaanuaris-veebruaris. Tunniplaanid on kättesaadavad spordikeskuses (Jakobi 5-112) ja spordibaaside direktsioonis (Ujula 4). Loodame Ujula tn saalide remondi lõppedes pakkuda paremaid sportimistingimusi.

* * *

Spordikeskuses on võimalik tutvuda Eesti Tervisespordi Ühenduse poolt välja antud **"Tervisespordi ürituste kalendriga 1998"** ja kogumikuga **"Looduses liikumise võimalused Eestis".**

Viimane annab ülevaate matkaradadest, looduse õpperadadest, liikumis- ja tervise käimisradadest Eesti maakondade kaupa. Raamatus tutvustatakse ka matkamarsruute, ratsutamis- , suusatamis- ja mäesuusatamisvõimalusi. Kogumikust leiate lisaks radade kirjeldustele kaardid ning kõigi tutvustatud spordibaaside või radade kontaktisikute nimed ja telefonid. Vajalik abimaterjal kõigile, kel soovi looduses liikuda.

Kogumikku on võimalik spordikeskuse kaudu tellida.

Tiia Lillemaa,
spordikeskuse sekretär
tel/faks 27 434 380
e-post: tiial@ut.ee

Tartu Üliõpilasmängud 1998

toimuvad 8. - 10. maini.

Kolmapäeval kohtus koraldustoimkonnad ajakirjanikega.

Suurüritusest saab lähemalt lugeda järgmisest UTst.

konkurss

Eesti Vabariigi 80. aastapäevale pühendatud ESSEEKONKURSS

Kutsume osalema gümnaasiumi- ja üliõpilasi.

Essee võib esitada eesti, vene, inglise või soome keeles.

Hinnatakse eeskätt ideerikkust ja arutlusoskust. Essee maht võib olla kaks kuni kümme masinakirjalehekülge. Ühe isiku poolt esitavate tööde arv ei ole piiratud. Töid hindab komisjon ja ühte tööd loeb viis inimest. Hindajad ei tea essee kirjutaja nime. Võitjad selgitatakse 24. veebruaril Tartus.

Auhinnad:

peaauhind 10 000 KROONI!

Eraldi autasustatakse ka parimaid gümnaasiumiõpilaste töid. Hulgaliselt eriauhindu!!!

Kõik esseekonkursist osavõtjad saavad tänukirja. Parimatest töödest ilmub kogumik. Ülevaade konkursist avaldatakse Eesti üleriigilistes ja maakondlikes meediakanalites.

Tööd saata aadressil: Ülikooli 20-305, EE2400 Tartu. **Tähtaeg: 2. veebruar**.

Teemad:

* Meri ja meie
* Eesti väljavaated võidujooksul 21. sajandisse
* Eesti riik ja Eesti vaim
* Oma riik, oma rahvas - oma usk
* Eestluse olemusest (Välis-Eesti ja Kodu-Eesti)
* Eesti rahva püsimajäämine - tõelisus või kujutelm?
* Mis on meie rahvuslik rikkus?
* Omariikluse hind
* Ülikool rahvusliku mõtte säilitajana
* Organiseerunud rahvuslik noorus - tuleviku tagatis!?
* Eesti rahvas paljurahvuselises Euroopas - on meil tulevikku?
* Isamaa ilu hoieldes, vaenlase vastu võideldes pane tähele ...
* Tartu rahu ja rahutus
* Eesti kodaniku tervis on Eesti riigi tervis
* Kaheksakümmend aastat - kas teine noorus?
* Minu loits Eesti Vabariigi 80. aastapäeva puhul
* Mis värvi on Eesti Vabariik

Lisainfo ja vene-, soome-, ingliskeelsed teemad: http://www.ut.ee/yov/tea/new/

Eesti Gümnasistide Liit,
Eesti Kultuuriseltside Ühendus,
Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus,
«Vanemuise» selts

Arvestame ka 2. veebruari postitempliga töid. Lisainfo 465 400.

Jõgeva Maakonda käsitlevate kursuse-, lõpu-, bakalaureuse- ja magistritööde KONKURSS

Konkursil lähevad arvesse tööd, mis on valminud ajavahemikus 1. septembrist 1997 kuni 1. septembrini 1998 ja on kaitstud vastava komisjoni ees. **Tööde esitamise tähtaeg on 14. september 1998**. Tulemused selguvad 16. oktoobril.

Auhinnafond on **8000 krooni.**

Täpsema info ja abi saamiseks (ka kursuse- või lõputöö teemade valikuks) palume pöörduda Jõgeva Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonda (Suur tn 3, Jõgeva EE2350; tel (277) 60 177; faks (277) 60 181 / 60 195; e-post: matij@jogevamv.ee) Mati Jõgi poole.

EPMÜ on huvitatud Tartu Ülikooli Üliõpilaskülaga liitumisest

28. jaanuaril kohtusid Tartu Üliõpilasküla liikmete - Tartu Ülikooli ja Ülikooli Üliõpilaskonna esindajad Eesti Põllumajandusülikooli ja seal õppivate üliõpilaste esindajatega. EPMÜ-t kohtumisel esindanud prorektor prof Henn Elmet kinnitas, et põllumajandusülikool on jätkuvalt huvitatud koostööst ja liitumisest Tartu Üliõpilaskülaga.

Nõupidamisel andsid üliõpilaskülasse kuuluvad liikmed ülevaate seni tehtust ning ka lähima aja perspektiividest. Lepiti kokku, et põhjalikuma ülevaate saamiseks edastatakse EPMÜ esindajatele üliõpilasküla arengut, perspektiive ja finantsseisu kajastavad materjalid.

Võimalikud probleemküsimused, nagu eluaseme dotatsioonide jagamine üliõpilastele ja ühiselamukohtade jaotumine ülikoolide vahel fikseeritakse eraldi lepingutena.

Läbirääkimised EPMÜ võimaliku liitumise suhtes algasid juba möödunud aastal. Tollal sõlmiti EPMÜ-ga ka üldine koostööleping üliõpilasküla väljaarendamiseks, kuid mittetulundusühingu asutamise ajal võttis põllumajandusülikool veel mõtlemisaega.

Praegu kuulub möödunud aasta 1. septembril moodustatud mittetulundusühingusse Tartu Üliõpilasküla kaks liiget: Tartu Ülikool ja Ülikooli Üliõpilaskond. Üliõpilasküla valduses on seitse ühiselamut, kus elab ligi 2300 üliõpilast.

Andres Toode,
ülikooli pressiesindaja

Ülikooli infopunktis peahoone I korrusel on müügil laserplaadid

VIVAT ACADEMIA!

Laserplaadile on salvestatud Tartu Ülikooli Akadeemilise Naiskoori, Tartu Akadeemilise Meeskoori ja Tartu Ülikooli Kammerkoori viimaste aastate repertuaar.

MUSICA IN CAMERA GUSTAVIANA

ehk kodune musitseerimine Academia Gustaviana varajastest aegadest on laserplaat Tartu Ülikooli vanamuusikaansamblilt Via Sonora. Plaadile salvestatud muusika pärineb ülikooli asutamise ajast.

Mõlemad laserplaadid on varustatud kaunilt kujundatud voldikutega, mis tutvustavad esinejaid ning plaadil esitatud laule.

MUUSIKALINE MÄLESTUS TARTU ÜLIKOOLIST ON MEELDEJÄÄV KINGITUS.

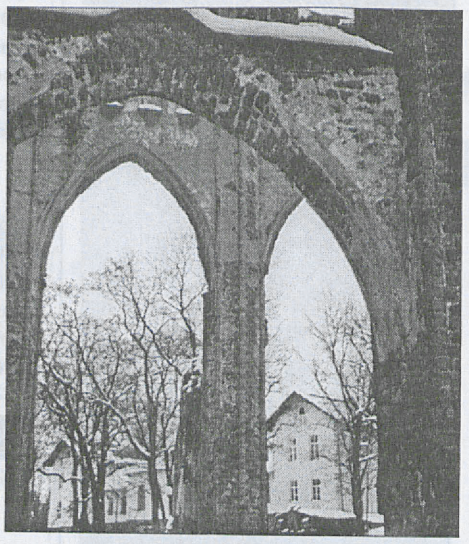

Tartu Ülikooli Kirjastuse uued telefoninumbrid:

Mart Orav, direktori kt	(27) 465 961
Tiina Helekivi, peatoimetaja	(27) 465 945
Jüri Laanekask, trükikoja juhataja	(27) 465 948
Tiiu Aasa, laohoidja	(27) 465 947
Leelo Jago, vanemtoimetaja	(27) 465 946
Mari Orav, vanemtoimetaja	(27) 465 946
Hilja Namm, vanemtoimetaja	(27) 465 946
Aive Ottep, toimetaja	(27) 465 946
Jüri Helekivi, arvutispetsialist	(27) 465 943
Faks	(27) 465 944
Arvutipost	tyk@psych.ut.ee

info

väitekiri

Kolmapäeval, 11. veebruaril kl 15 toimub nõukogu saalis järgmiste doktoriväitekirjade kaitsmine:

Janika Kõrvi doktoritöö "Insuldi haigestumus, letaalsus ja prognoos. Epidemioloogiline uurimus Tartus aastatel 1991-1993". Oponeerivad prof Heidi-Ingrid Maaroos ja prof Rein Zuping;

Ülla Linnamäe doktoritöö "Pliimürgistusega kaasnevad lokaalse ajuverevoolu ja lipiidide peroksüdatsiooni muutused (eksperimendi tingimustes)". Oponeerivad prof Rein Zupping ja prof Aleksander Žarkovski.

loeng

Majandushuvilistele üliõpilastele

1997/98. õppeaasta kevadsemestril on võimalik kuulata järgmisi vabaaineid:

1) Eesti majanduse arengukontseptsioonid, prof Olev Raju (ülevaade Eesti majanduse olukorrast ning edasise arengu võimalikest mudelitest), 16 tundi - 1 AP, R 14-16 Lossi 3-327;

2) Majanduse alused, emeriitprof Vambola Türk (mittemajandusteaduskonna üliõpilastele ülevaade mikro- ja makroökonoomika põhialustest), 32 tundi - 1,5 AP, N 16-20 Lossi 3-327.

Õppetöö algab kevadsemestri esimesel nädalal.

Info ja registreerimine (2 esimese nädala jooksul) majandusteooria õppetoolis Lossi 3-326, tel 465 842.

töö

* Vigala vald Rapla maakonnas ootab tööle **logopeedi-õpetajat** (korter, netopalk olenevalt tundide arvust 4000 krooni).

Täpsem info tel (248) 24582.

* * *

* Pakume tudengitele tööd (veebruaris).

Tel 441 639, tööpäeviti kl 15-17.

* * *

* Antsla Keskkool Võrumaal pakub 1998/99. õppeaastast **tööd geograafia- ja informaatika õpetajatele**. Täpsem info tel (278) 55 459.

* Rapla Vesiroosi Gümnaasium pakub 1998/99. õppeaastast **tööd inglise keele õpetajatele**. Korter olemas. Info: Viljandi mnt 69; EE3500 Rapla; tel (248) 57 780, 57 747.

* Abja Keskkool Viljandimaal pakub 1998/99. õppeaastast tööd **saksa keele õpetajale**. Korter olemas. Info: Abja tee 15, Abja-Paluoja, EE2950; tel (243) 61 049; faks (243) 61 101.

* * *

Praktikakohad!

* Antsla Keskkool soovib praktikale **geograafia ja informaatika eriala** üliõpilast. Info tel (278) 55 459 õppealajuhataja Sirje Pihelgas.

* Võru Maavalitsus soovib praktikanti **maakondliku planeeringu erialale** (soovit majandusgeograafia). Võimalus edaspidiseks koostööks. Info tel (278) 21 820 Ülle Puustusmaa.

kontsert

Reedel, 30. jaanuaril kell 19 algab aulas IX barokkmuusika festivali raames **Gidon Kremeri ja Kremerata Baltica kontsert**.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine tel 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani kell 11-17.

Näitused: "Kingitused Tartu Ülikoolile", "Tartu Jaani kiriku terrakotaskulptuurid", "Dolores Hoffmanni vitraažinäitus", "Tartu Ülikool filatelisti pilguga: margid, pitsatid, templid".

Muuseumis on võimalik tutvuda **videofilmidega** ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Klassikalise muinasteaduse muuseum
Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info tel: 465 384.

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iseennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-L 10-16

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info tel: 465 839.

Eksposition inimese evolutsioonist.

raamatukogus

Raamatunäitus: "1917. aasta Eestimaal - mälestustes", "Albert Kivikas - 100".

Näitused: "5 aastat TÜ rahvakunstikabinetti (1992-1997), "Üliõpilasselts Raimla", "Pääsu (sünd 1993) pildid", Gyula Madaràszi akvarellinäitus, Eesti Roerichi Seltsi (Bulgaaria) fotonäitus.

Raamatumuuseum

E-R 12-15.

Püsiekspositsioon "Restauraatori töölaualt".

Näitus Rootsi-aegsetest ülikooli trükistest.

18-25-aastane üliõpilane

Kui soovid töötada suvel Soome taludes, teata enda soovist veebruarikuu jooksul (E, T, K, N kell 10-15) aadressil Veski 35-211, Tartu.

Eesti Ingerisoomlaste Liit

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440

Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 128
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

ARCH RT

Nr. 4 (1916)
Reede,
6. veebruar
1998
Ilmub 1948.
aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Tartu Ülikooli Raamatukogu

2. lk
- Ülikoolidel peab olema EV riigieelarves oma eelarve - eelarvekomisjoni esimehe prof Toivo Maimetsa kommentaar
- TÜ nõukogu 23. jaanuari istungi järg

3. lk
- Arvutiviirus levib igal aastaajal ja iga ilmaga!
- Uus eriala - arvutuslingvistika
- Innovaatika'98 toimub 2.-4. aprillini

4. lk
- 8.-10. maini tomuvad Tartu Üliõpilasmängud
- Ülikooli arstipunkt

Peahoone esifassaad saab suveks korda

31. maiks viiakse lõpule peahoone esifassaadi remont. «Sellel aastal väljuvad ülikooli lõpetajad juba valgete sammaste vahelt,» kinnitas haldusprorektor Riho Illak.

Riiklike investeeringute programmi raames on ülikooli peahoone remondiks eraldatud neli miljonit krooni, millega lõpetatakse vundamendi kindlustustööd

Järg 2. lk.

Kaks küsimust rektorikandidaatidele

Millised on Teie plaanid:

1. Ülikooli põhieesmärkide täitmiseks olukorras, kus kõrgharidus on alafinantseeritud?;

2. Kõrghariduse alafinantseerimise lõpetamiseks ja Tartu Ülikooli vajadusi ligikaudseltki rahuldava finantseerimise saavutamiseks?

Prof Jüri Allik

1. Praeguse eelarve kasvu juures (9,9%) on ülikooli põhieesmärkide täitmine võimalik ainult administratsiooni- ja üldkulude olulise kärpimise teel. See pole normaalne, et administratsiooni kulud (30,1 miljonit) moodustavad 31,4% teaduskondade selle aasta eelarvest (95,6 miljonit). Ma arvan, et ülikooli nõukogu peaks veel sel aastal algatama kokkuhoiuprogrammi, mis administratsiooni- ja üldkulude kokkuhoiu arvelt suurendaks teaduskondade eelarvet vähemalt 10 miljoni krooni võrra.

2. Peaks olema selge, et Eesti riigi majanduse areng praegu ja lähitulevikus sõltub eelkõige kõrge kvalifikatsiooniga tööjõu olemasolust. Tööandjad on juba praegu aru saanud, et neil vaja selliste oskuste ja teadmistega inimesi, keda suudab vajalikul tasemel ette valmistada vaid ülikool. Lisaks hädavajalikule kasvatustööle Riigikogu liikmete seas tuleb luua ühiskondliku arvamuse surverühm tööandjatest ja hariduse tarbijatest, kelle argumendid oleksid piisavalt veenvad, et seadusandja saaks aru, et see pole Eesti riigi huvides osta nii odavalt haridusteenust Tartu Ülikooli käest.

* * *

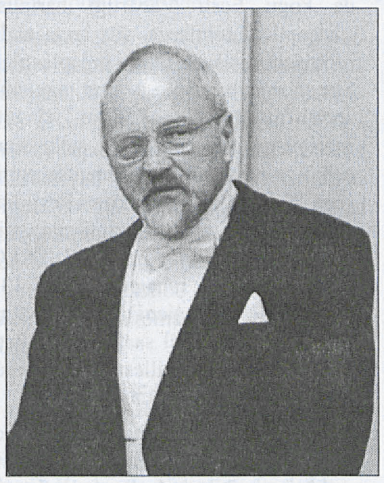

Prof Peeter Tulviste

1. Sellises olukorras on ülikool töötanud kaua. Viimastel aastatel oleme rakendanud kahte vahendit, esiteks on eelarvekomisjon püüdnud koostada eelarve, mis võimaldaks **kõigil** teaduskondadel oma tegevust jätkata. Samuti oleme kandnud hoolt selle eest, et majades oleks valge ja soe ning et ülikooli hoonete amortisatsioon ei ületaks kriitilist piiri. Ilma viimaseta ei ole ka ülikooli põhitegevus võimalik.

Teiseks on aasta-aastalt tõusnud eelarves teaduskondade ja teiste allüksuste väljaspool riigieelarvet teenitud summad. See ulatus 1996. aastal 26 protsendini, oli 1997. aastal üle 30 ning on seega saavutanud piiri, mis on tavapärane normaalsetes oludes arenenud ülikoolides.

Aga **kroonilise** alafinantseerimise olukorras ei suuda oma eesmärke täita ükski asutus, ka mitte ülikool. Euroopa Liidu nõuete tasemel õppekavasid ei ole võimalik täita viis korda väiksema rahaga kui teiste riikide ülikoolidel kasutada on. Seepärast algatas ülikool möödunud sügisel kuue avalik-õigusliku ülikooli rektori pöördumise Riigikogu, valitsuse ja avalikkuse poole.

2. Kõrghariduse parema finantseerimise poole on tänane rektoraat püüelnud oma tegevusaja algusest peale. Ülalnimetatud kuue rektori pöördumises Riigikogu, valitsuse ja avalikkuse poole teatasime, et ülikoole ei aita üksikud miljonid, vaid põhimõtteline eelarvekasv.

Üleeile, 4. veebruaril olid rektorid taas peaministri juures. Kohtumine toimus seoses 1999. aasta eelarve peagi algava koostamisega. Mart Siimann teatas, et ülikoolide finantseerimine on alates 1999. aastast valitsuse rahaline prioriteet ning et seda kavatsetakse hoida mitme aasta jooksul. Ühtlasi toetas peaminister kuue rektori pöördumist Riigikogu poole initsiatiiviga koostada pikaajaline kõrghariduse edendamise programm. Riigikokku jõutakse aprillis.

Avalik-õiguslike ülikoolide rektorid on seni tegutsenud koos, eelarverida riigieelarves on ühine. Sel aastal lubas haridusminister põhimõttelist muutust: iga ülikool saab edaspidi Riigikogult oma eelarverea. Selle pöördumise Riigikogu poole saab esitada valitsus. Muidugi on meie ülikoolil oma suhteliselt heade näitajate abil siis moraalne õigus nõutada õiglast, st teenetekohast finantseerimist. Ja siis sõltub enam ülikooli *lobby*'st. Nelikümmend kaheksa Riigikogu liiget on Tartu Ülikooli vilistlased.

Edaspidigi peab lõviosa finantsidest tulema riigieelarvest, aga lisandub juba mainitud omateenitud raha. Sihtasutuski loodi selleks, et eraraha ülikooli edenemisse kaasa haarata.

* * *

Prof Jaak Aaviksoo

1. On tõsi, et kõrgharidus koos muu haridussüsteemiga on tuntavalt alafinantseeritud, olles odavaimaks majandussektoriks tänases Eestis. Sellest tulenevalt on samavõrra raskendatud ka ülikooli põhieesmärkide täitmine. Ent see on võimalik lootuses, et ajad paranevad. Nagu kitsastes oludes ikka, vajavad esmalt läbivaatamist ja ühist omaksvõttu prioriteedid - hoida ja toetada eelkõige seda, mis on ülikooli jaoks esmatähtis. Seaksin esimesele kohale ülikooli akadeemilise kvaliteedi säilitamise ja arendamise, s.o õppejõudude kvalifikatsiooni ning töö- ja elutingimused, samuti akadeemilise järelkasvu eest hoolitsemise. Teisele kohale paigutaksin akadeemilise keskkonna, s.o elementaarsete töö- ja õppetingimuste loomise, ja kolmandale kohale ülikooli füüsilise infrastruktuuri säilitamise. Teiseks tuleb tagada, et vaesus oleks õiglaselt jagatud - pole midagi laastavamat kui tunne, et keegi teenib su vaesuse pealt. Ning kolmandaks, tuleb otsida ja leida võimalusi lisateenimiseks laskmata silmist ülikooli põhieesmärke.

2. Lõpetamiseks on liiga julgelt öeldud, samuti ei tea ma, kust alates rahuldab finantseerimine Tartu Ülikooli. Aga ülikooli finatseerimise taseme tõstmine on vältimatu tingimus ülikooli, kogu Eesti hariduse, tuleviku kindlustamiseks. Kõrghariduse finantseerimise määr on iga riigi hariduspoliitiline küsimus ja lahendatakse demokraatlikus ühiskonnas valitsuse ja parlamendi tasemel. Strateegilises plaanis sõltub see rahva eelistustest. Siit peakski alustama; ülikool peab töötama nii, et tema vajadusi mõistaksid ja toetaksid erinevad huvirühmad Eestis. Siin on arenemisruumi nii sisulise töö kui ka ülikooli vajaduste teadvustamise osas. Ülikooli intellektuaalne potentsiaal võimaldab endale võtta ja täita mitmeid funktsioone ühiskonnas, näiteks asuda vältimatult vajaliku haridusreformi etteotsa. Selle reformi koostisosaks oleks ka strateegiliste lahendite otsimine hariduse rahastamise küsimusele.

Ilmselt on vajalik põhjalikult ümber vaadata kõrghariduse finantseerimise alused tervikuna - kehtiva maksutaseme juures pole võimalik finantseerida kogu kõrgharidust avalikest eelarvetest, kaaluda võiks nn Austraalia mudeli rakendamist, mis on maailmas populaarsust kogumas.

Eesti kõrgharidussüsteem vajab kontsentreerumist nagu pangandus ja muu erasektor seda ammu on mõistnud. Sisuline koostöö aitab sel teel kiiremini edasi kui ambitsioonikas ekspansionism.

Petaksime end, kui ei peatuks sisemistel reservidel - õppekavade ratsionaliseerimise, üliõpilaste arvu arvestatava suurendamise ja uute haridusfunktsioonide, avatud ülikooli jt, edendamise kaudu samade ressursside baasil on võimalik oluliselt tugevdada ülikooli finantsseisu.

Lõpetuseks ka üks igavene dilemma - avalikust eelarvest finantseeritav institutsioon ei saa iial elada paremini kui teda toetav riik ja rahvas, eraallikatele toetuv kommertsiaalne Tartu Ülikool aga poleks enam Eesti *universitas*.

Lõpetuseks. Olukord ei muutu päevapealt, aga ta paraneb kindlasti sihikindla ja targa töö tulemusena. Pean reaalseks viie aastaga saavutada palgatasemed 4-3-2 Eesti keskmist ja sellele vastav infrastruktuuri kulutuste tase koos üliõpilastele tulemuslikuks õppimiseks vajaliku sotsiaalse kindlustatuse miinimumiga.

Rektori valimise kroonikat

Eile, 5. veebruaril oli kella 17ks, kui lõppes kandidaadite esitamise tähtaeg, esitatud kolm kandidaati: 29. detsembril psühhofüüsika korraline prof Jüri Allik, 6. jaanuaril praegune rektor prof Peeter Tulviste ning 20. jaanuaril optika ja spektroskoopia prof Jaak Aaviksoo.

Rektori valimise reglemendi järgi peavad kandidaadid 5 tööpäeva jooksul pärast esitamise tähtaja lõppu esitama valimiskomisjonile kirjaliku nõusoleku kandideerimiseks. Nõusoleku mitteesitamist loetakse kandideerimisest keeldumiseks.

Valimised on 27. veebruaril.

acta diurna

- **Tartu Ülikooli professorite biograafilise leksikoni** koostaja, toimetaja ja ülikooli kirjastus paluvad professoritel saata kiiresti oma elulood koos piltidega teabetalitusse Ülikooli 18-210. Info tel 465 685 Leane Morits, e-post: leane@admin.ut.ee.

SEL NÄDALAL

5. veebruar

- **Valgas toimus infopäev maakonna keskkoolide lõpuklasside õpilastele.** Ülikooli regionaalprojekti, õppevorme ja kolledžeid tutvustas peaspetsialist Aire Vähejaus. Uuest vastuvõtueeskirjast andis ülevaate vastuvõtutalituse peaspetsialist Aime Randveer.
- **Haapsalus toimus TÜ Sihtasutuse usalduskogu väljasõiduistung, kus viibis ka sihtasutuse patroon, vabariigi president Lennart Meri.**

6. veebruar

- **Andres Kuresoo kaitses magistritööd** "Luhaniitude linnukoosluste karakterliigi - rohunepi (*gallinago media*) levikust ja bioloogiast".

TULEVAL NÄDALAL

9. veebruar

- **ALGAB KEVADSEMESTER!!!**
- Ametisse asub uus vabade kunstide kutsutud prof **Jaan Kross.**

10. veebruar

- Kl 15.15 **Anna Verschiku aulaloeng** "Eesti jidis ja selle uurimise perspektiivid".
- Kl 16 algab **TÜ nõukogu valitsuse istung**. Kavas: projekti "Õppekava avamise, hoidmise, muutmise ja sulgemise kord" teine lugemine, õppekavade nomenklatuuri muutmisi, Avatud Ülikooliga seonduvad küsimused, doktoridissertatsioonide trükkimisest jt küsimused.

11. veebruar

- **Kl 11 ülikoolisisene teabetund.** Kavas: rahandusosakonna uus juhataja Mauri Miidla tutvustab osakonna uuendusi ning akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit räägib rektori valimise korrast.
- Kl 14.15 kaitseb Näituse 20-117 **Tambet Tampuu magistritööd** "Kuriteoga saaduks peetava vara kriminaalmenetluslik väljaandmine seaduslikule valdajale" ja **Vassili Petrov magistritööd** "Tolliõigus kui Eesti õiguskorra osa".
- Kl 16.15 algab Lossi 3-217 ÕESi 1141. koosolek. Kavas **prof Sulev Vahtre ettekanne** "Röövlite valmistatud ajalugu. Jüriöö ülestõusu uurimise metoodikast".
- Kl 17.15 toimub ajaloo muuseumi konverentsisaalis **TÜ Professorite Klubi koosolek** (põhikirja vastuvõtmine, liikmemaksu küsimus, prof Jaak Kangilaski ettekanne).
- **Kl 16 annab Iisraeli suursaadik Uku Masingu lesele Eha Masingule riikliku autasu.**
- Kl 18.15 ph aud 12 **loengusarjas "Vana Tartu" prof Helmut Piirimäe loeng "Tartu linn Rootsi ajal".**

12. veebruar

- **Türi Kolledžis Andres Tarandi akadeemiline loeng.**
- **Kl 14 toimub rektori vastuvõtt 65-aastaseks saanud õppejõududele ja teaduritele,** kes seetõttu lahkuvad oma senisest ametikohalt.

13. veebruar

- **Infopäev Põlva Ühisgümnaasiumis.**

Koostöö Tours'i Ülikooliga

Tours'i Ülikool (Prantsusmaa) on avaldanud soovi teha koostööd Tartu Ülikooliga. Välissuhete talitus (ph 304, tel 465 615) ootab kõiki antud koostööd puudutavaid soove ja ettepanekuid.

Lea Kivi,
välissuhete talitus

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

23. veebruaril KINNITATI TÜ 1998. AASTA EELARVE

Eelmises ajalehenumbris avaldasime eelarvekomisjoni esimehe prof Toivo Maimetsa ülevaate eelarvega seonduvatest probleemidest ning ülikooli 1998. aasta finantseerimise põhimõtted. Tänases lehes on lühiülevaade küsimustest ja sõnavõttudest ning prof Toivo Maimetsa kommentaar.

Prof Ago Künnap päris mitmel korral, kui palju arvestas eelarvekomisjon väljaspool teaduskondi olevate struktuuriüksuste kulusid ja tulusid. Ta avaldas rahulolematust eelarve põhimõttelise jaotuse pärast teaduskondadele ja nn muu osa vahel (vt ka UT nr 3-4 1. lk artiklit "Ülikool vajab otsustavat edasiminekut"). Ta küsis, kas iga remont ja uue maja ehitamine on õigustatud, kui samal ajal on teaduskonnad viletsuses - õppejõud lahkuvad ülikoolist viletsa palga tõttu ning kes siis uutes majades tööle hakkavad.

Prof. A. Künnap päris ka TÜ nõukogu 1996. aastal vastu võetud otsuse täitmise järele, mille järgi pidi rektoraat 1996. aasta 1. märtsis läbi vaatama teaduskondadeväliste üksuste raha ebaotstarbeka kasutamise juhud ning seejärel raha ümber jaotama.

T. Maimets vastas, et selle nn muu poole kulutusi on mitmel korral põhjalikult analüüsitud. Nii näiteks uuriti kahel korral ehituskorralduse osakonna ehitusrahade kulutamist ning nende eelarve on selle tulemusena üle kahe korra väiksem. Enam ei finantseerita ka Sõbra Maja. Mitme asutuse tööga on lähemalt tutvunud ka ülikooli valitsus (muuseumid, arenduskoda). Samas on aga lisandunud uusi kulusid, nagu näiteks dissertatsioonide trükikulud. Varem maksis need kulud Eesti Teadusfond.

Filosoofiateaduskonna dekaan prof Jaan Ross pidas ehitamiste ja teaduskondade vastandamist kunstlikuks, sest peaaegu kõik teaduskonnad on teinud viimastel aastatel investeeringuid ehitustesse või taotlenud vastavaid summasid eelarvest, ka laenu.

Halduseprorektor Riho Illak täpsustas, et möödunud aastal tuli teaduskondadest ruumide remondiks rahataotlusi 38,5 miljoni krooni eest, millest õnnestus rahuldada alla poole. Selleks aastaks on taotlusi 83 miljoni ulatuses. Kogu ülikooli renoveerimiseks viie aasta jooksul on vaja aga 450 miljonit.

Prof Ülo Manderi küsimusele, kuidas ülikool on võidelnud suurema eelarve saamise eest, vastas **rektor prof Peeter Tulviste,** et kolm kuud tagasi avalik-õiguslike ülikoolide rektorite pöördumise mõte oligi raha juurdesaamine. Algatus tuli Tartu Ülikooli poolt. Kohtuti Riigikogu esimehe, rahanduskomisjoni ja kultuurikomisjoni juhtidega ning aprillis tuleb see Riigikogus arutlusele. Rektorite nõukogu ettepanek on, et Riigikogu võtaks vastu Eesti kõrghariduse väljaarendamise kava tähtajaga umbes 7 - 10 aastat.

Prof T. Maimets lisas, et TÜ eelarve on teiste avalik-õiguslike ülikoolide seas 42,5%. Ainult ümberjagamise teel ei ole õige eelarvet suurendada. Kõik need ülikoolid peaksid seadusandlusest tulenevalt riigieelarves eraldi real olema. Rektorid ja prorektorid ei pea ise omavahel eelarve pärast võitlema, vaid selle peaks määrama parlament. Nii rektor kui prorektor avaldasid lootust, et järgmisel aastal jaotabki ülikoolide raha tõenäoliselt Riigikogu. Riigikogu 101st liikmest on muide 48 TÜ vilistlased.

Prof Anne Lill tegi ettepaneku arvestada eelarve koostamisel ka seda, et teaduskondade ja osakondade keskmised palgad ei oleks madalamad kui rektoraadi vastutusalade keskmised palgad, v.a rektoraat ise. T. Maimets ütles, et eelarvekomisjon on seda arvestada püüdnud. Kui teaduskondadel oli eelmise aasta kümne kuu jooksul palgatõus üle 8%, siis väljaspool teaduskondi asuvate struktuuriüksuste palgatõus oli 3%.

Ametiühingu komitee esimees Aleksander Jakobson mainis, et esimest korda on ametiühingu poole pöördutud toetuste saamiseks ravikulude ja ravimite maksmiseks, mis näitab, et ülikooli töötajate palgad on väikesed.

Arstiteaduskonna dekaan prof Ants Peetsalu põhjendas arstiteaduskonna nõukogu ettepanekut eelarvet mitte kinnitada sellega, et ei järgita 1998. aasta finantseerimise põhimõtteid. Esiteks ei järgita erinevate erialade kallidust nii õppe-teadustöö kui infrastruktuuride kulude mõttes, teiseks erialade erinevat kallidust ning seda, et finantseerimiseks peab tuginema tegeliku õppetöö ja kulude analüüsile ja toetama efektiivsust ning kvaliteeti.

Professorid Toomas Asser, Vello Salupere, Andres Metspalu ja Lembit Allikmets väljendasid oma muret selle üle, et praegustes tingimustes ei ole võimalik tudengeid kaasaegsel tasemel õpetada ning et tekib küsimus arstiteaduskonna eksisteerimisest Tartu Ülikoolis. Prof Lembit Allikmets tegi ettepaneku arutada TÜ nõukogu istungitel ka teaduskondade probleeme, mida viimastel aastatel tehtud pole.

Rektori sõnul moodustatakse arstiteaduskonna olukorra analüüsimiseks ja probleemide lahendamiseks eraldi komisjon.

Sõna võtsid ka mitmed eelarvekomisjoni liikmed, sealhulgas **prof Jüri Tamm**, kes märkis, et eelarve jaotamise praeguste printsiipide järgi on raske teisiti raha jaotada, vaesuse ümberjagamine rikkamaks ei tee. Raha on vaja juurde saada. Ta nentis, et ka nende teaduskonnas ei piisa raha kaasaegsel tasemel õpetamiseks.

kommentaar

UT palus ülikooli eelarve küsimust veel kord kommenteerida eelarvekomisjoni esimehel prof Toivo Maimetsal

Nõukogu kinnitas ülikooli hariduseelarve. Kas ministeerium on selle juba kinnitanud?

Täna (intervjuu toimus 3. veebr) meil veel ministri kinnitust ei ole. On lubatud kohe, kohe kinnitada. Teadussummade osas on loota märkimisväärset tõusu, mis peaks jõudma ka teaduskondadesse.

Milline on ülikooli lähema aja *lobby*töö järgmise aasta eelarve asjus?

Kolmapäeval (4. veebr) on rektor peaministri juures koos Rektorite Nõukogu esimehe prof Olav Aarnaga sügisese rektorite pöördumise asjus. On kokkulepe, et aprillis võetakse kõrghariduse finantseerimine eraldi päevakorda. Juba on näha ka soove lahjendada Rektorite Nõukogu ning rahandus- ja kultuurikomisjoni ja Riigikogu esimehe vahelist kokkulepet sellega, et rääkida üleüldse hariduse finatseerimisest. Siis on kõrgkoolid jälle kusagil ääremaal. Kutsehariduses ja põhihariduse kvaliteedis valitsevad Eesti erinevates regioonides palju suuremad probleemid kui kõrghariduses. Ka need on vaja lahendada, aga ülikooli eelarvekomisjoni esimehena ei saa ma nõus olla, et ei hakata lahendama kuue avalik-õigusliku ülikooli probleemi, vaid neid.

On selge, et 400-500 miljonit krooni on kuuele avalik-õiguslikule ülikoolile vajalik erakorraline finantseering, mis tuleb saavutada, ainult siis saaksid ülikoolid oma töös mingeid kvalitatiivseid muudatusi teha.

Kuna üldine seisukoht on olemas, et ülikool järgmise aasta riigieelarves eraldi reana finantseerimisele tuleb, siis loodame, et meil on sõnaõigus juba märtsis, kui minister hakkab eelarvega esimest ringi tegema, mitte oktoobris nagu varem, kus pisikesi numbreid sai veidi edasi-tagasi tõsta. Mingi tulemus oli ka sellel. *Lobby*tööga jõudsime siiski 4,7%-lt peaaegu 10ni, kuid seda on veel ääretult vähe.

Peahoone esifassaad saab suveks korda

Algus 1. lk.

esifassaadi ulatuses, vahetatakse välja esikülje aknad ja viiakse lõpule sammaste ning kogu esikülje krohvimis- ja värvimistööd.

Ülikooli arhitekti Martti Preemi sõnul ei ole esifassaadi remontimisega peahoone remont veel lõppenud: «Järgmisena tuleb kindlustada õuepoolse seina vundament ning alles siis saab jätkata õuepoolse seina ja peahoone tiibade välisviimistlustöödega.»

Fassaadi remonttööde teostaja leidmiseks on ülikool välja kuulutanud riigihanke konkursi.

Peahoone remondiga alustati 1994/95. aasta talvel. Remondi venimise põhjuseks on olnud rahapuudus. Lisaks fassaadi remondiks eraldatud neljale miljonile kroonile läheb ainuüksi peahoone vundamendi kindlustustööde lõpetamine maksma ligi kaheksa miljonit krooni. Sellele lisandub omakorda peahoone külgede ja hoovipoolse seina krohvimis- ja värvimistööde ning akende vahetuse maksumus. Et saada ülevaadet kogu maja fassaadi remondiks vajalikest summadest, soovib ülikool riigihankekonkursil osalevatelt firmadelt lisaks esifassaadi välistööde maksumusele ka kogu maja fassaadi remondi hinnakalkulatsiooni.

Andres Toode,
ülikooli pressiesindaja

Kirjastus 40

3. veebruaril möödus 40 aastat, mil TÜ sai endale esimesena Eestis Tšehhoslovakkia päritoluga ofsettrükimasina ning asus täitma esimest tellimust. Aastat 1958 peetakse ülikooli trükikoja taasasutamise algusaastaks. Järgmises lehes kirjastusest ja trükikojast pikemalt.

Keemiaring-auditooriumi

uus ja ainuke sissepääs avatakse pidulikult täna keskpäeval, see on reedel, 6. veebruaril.

See asub Ülikooli tänava poolses otsas ning oli selleks mõeldud juba hoone valmimise ajal. Sisenejat võtab vastu uus fuajee ja garderoob jm.

Vastutus-kindlustuse lepingud

Rektor prof Peeter Tulviste kirjutas ülikooli nimel alla vastutuskindlustuse poliisile, millega kindlustusfirmad võtsid alates selle aasta veebruarist enda kanda kahju, mis võib tekkida ülikoolil ja tema töötajatel teenuste pakkumisel ja vara haldamisel.

Kokku sõlmis ülikool kolm vastutuskindlustuse poliisi - üldise tsiviilvastutuse, ametialase tsiviilvastutuse ja juhtivametnike tsiviilvastutuse poliisid. Nende kindlustuspoliiside sõlmimisega väheneb oluliselt ülikooli ja tema töötajate risk teenuste pakkumisel ja vara haldamisel kolmandate isikute varale ja nende tervisele tekitatud kahju puhul.

TÜ VI teaduse ja innovatsiooni messil INNOVAATIKA ´98

2.-4. aprillini Tartu Näituste messikeskuses

Innovaatika laiemas mõttes - uute ideede sihikindel elluviimine.

Innovatsioon kitsamas tähenduses - uute tehniliste ideede rakendamine uute tehnoloogiate, kaupade ja teenuste loomiseks.

Messi ja konverentsi loosung: TEADMISED TULU TOOMA!

Konverents "Ettevõtete ja ülikoolide koostöö",

Seminarid: "Infotehnoloogia", "Tööturg ja kutseharidus".

Messi siht on näidata, et Eestis on heal tasemel teadust ja innovaatilisi ideid, mis vajaksid oskuslikku arendustegevust ja rahastamist, et koostöös ettevõtjatega tõsta oluliselt Eesti konkurentsivõimet ja elu kvaliteeti.

Lähtuvalt eesmärgist tuuakse messil esile ülikooli töö see tahk, mis puudutab ühiskonna teenimist, ühiskonnale **teadusel põhinevate teenuste pakkumist**.

Sealjuures esitleb ülikool messil töid,

* mille intellektuaalomandi õigused kuuluvad Tartu Ülikoolile või antakse üle Tartu Ülikoolile (s.t. pole mõne varasema lepinguga üle antud teistele isikutele);

* mida Tartu Ülikool teeb koostöös ettevõtetega, kui koostöö on lepinguga sätestatud ja ettevõte on projekti esitlemiseks nõusoleku andnud.

Et messikülastaja, olgu siis ettevõtja, riigi- või munitsipaalasutus, investor või teadlasi ja ettevõtjaid vahendav välisorganisatsioon (meil selliseid veel ei ole), hakkaks huvi tundma, mida teil on pakkuda, **palume valmistada reklaamlehed (R-lehed) lisatud küsimustiku põhjal.**

R-LEHT 1998

Tartu Ülikooli teadustööd tutvustavate reklaamlehtede (R-lehed) valmistamiseks palume läbi mõelda ja kirja panna vastused järgmistele küsimustele:

1. **Mis see on**, mida ma pakun,

Mis on müügiobjekt, mida tahetakse müüa? Kas see on teenus, tooteidee, tarkvara või selle arendus, oskusteave (*know-how*) valmis seade või midagi muud; mis probleemi olen lahendanud?

Mis on minu töö tulemus, mis on kõrvalproduktid? Mis oli minu töö eesmärk, kas teadusprobleemi lahendus või praktilise ülesande lahendus tulemuse müügi eesmärgil?

Mis on töö/projekti pealkiri?

2. **Kelle oma** see on?

Kellele kuuluvad intellektuaalomandi õigused? Kas need pole mõne varasema lepinguga (välis)partnerile üle antud?

3. **Mida** minu töö tulemusega **teha saab**?

Ostjat huvitab, **mida sellega saab teha**, milleks ta on hea, mitte mis on selle sees. Võib olla ka must kast, kui töötab hästi ja on garanteeritud teenindus!

/kasutusvaldkond/

4. Kui hästi see töötab, **milliseid tulemusi annab**?

Võrdlus teistega, varasemate lahendustega?

/väga lühike ja selge kirjeldus/

5. **Kuidas haakub** minu töö maailmas tuntud muude lahendustega, kas on analooge?

Kuhu kuulub selle valdkonna arenguprotsessis, reas? Kas on rea ülejäänud liikmete suhtes parem või halvem? mis mõttes?

/minu töö eelised/

6. Kas on mõttekas või mõttetu?

Mõttetu võib olla nt juhul, kui on ülejäänud protsessi liikmetest nii palju ees, et praegu rakendust pole; mõttekas võib olla ka nt juhul, kui tõstab tervikprotsessi ühe mahajäänud lüli teiste tasemele.

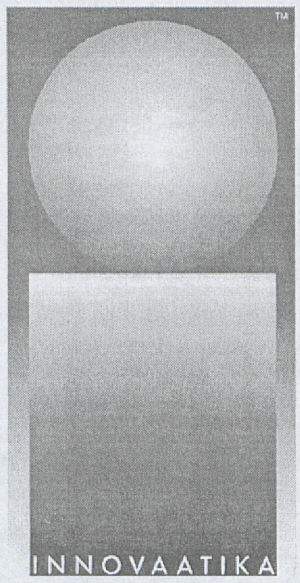

Mis saab edasi? Mis on progressis järgmine aste?

7. Milles on Teie arvates töö **ainulaadne eelis**, millele saaks toetuda Teie tööle reklaami teha? Mis on asja konks, mille külge riputada reklaam?

8. **Kellele** seda võiks pakkuda?

/koostöösoovid/

9. Juhtteadlas(t)e kontaktandmed: ees- ja perenimi, ametikoht ja teaduskraad.

10. Instituudi/osakonna nimetus, aadress, telefon, faks, e-post.

Vastused palume esitada võimalikult üldarusaadavalt sõnastatuna, lihtlausetena, kuni 10 sõna lauses,

1 leheküljel töö/projekti kohta eesti ja inglise keeles, nii paberil kui elektroonsel kujul.

Teie ettepanekuid 1998. aasta R-lehtedeks ootame **10. veebruariks** teadus- ja arendusosakonda.

Lähem teave: Leeni Uba, tel 465 509, 465 510, e-post leeni@ut.ee.

Uus eriala - arvutuslingvistika

Alates käesolevast õppeaastast saab Tartu Ülikoolis õppida uue erialana arvutuslingvistikat. Esialgu on see kavandatud ühe spetsialiseerumisvõimalusena eesti filoloogia osakonnas, kuid lisaerialaks saavad seda valida teisedki üliõpilased. Siiani valmistati arvutuslingviste Eestis ette individuaalplaani alusel, arvutuslingvistikale spetsialiseerusid kas eesti keele või informaatika üliõpilased. Nüüdseks on välja töötatud esialgne arvutuslingvistika õppekava, kuhu kuulub neli ainete plokki: keeleteadus, matemaatika, informaatika ja arvutuslingvistika. Esialgu on avatud õpetus alamastmes, selle aasta sügisest aga eeldatavasti ka kesk- ja ülemastmes.

Mis on arvutuslingvistika?

Arvutuslingvistika on keeleteaduse e lingvistika ja arvutiteaduse e informaatika vahepeal asuv hübriidala, mis tegeleb loomuliku keele automaattöötluseks vajalike keele kirjeldus-, analüüsi- ja sünteesimeetodite väljatöötamisega ja arvutil realiseerimisega. Lisaks keeleteadusele ja informaatikale on arvutuslingvistikal seoseid veel matemaatikaga, psühholoogiaga, inimese intellektuaalset tegevust uuriva ja modelleeriva intellektitehnikaga (tehisintellektiga).

Arvutuslingvistikas saab eristada teoreetilist ja rakenduslikku poolt. Teoreetilise komponendi sisuks on inimese keelepädevuse kohta käivate teooriate püstitamine ja kontrollimine. Rakenduslik komponent keskendub inimese keelekasutuse modelleerimise praktilisel väljundil; vastavad meetodid, tehnikad, tööriistad ja rakendused moodustavad nn keeletehnoloogia, kuhu kuuluvad näiteks masintõlge ühest loomulikust keelest teise, keelelise info säilitamine ja automaatne otsing (leksikaalsed andmebaasid arvutil), dialoog arvutiga loomulikus keeles (teksti või kõne abil), arvutileksikonide, teksti- ja kõnekorpuste loomine.

Interneti ja veebi kiire kasv ning mitmekeelsus seavad keeletehnoloogia ette täiendavaid ülesandeid. Kasutajasõbralike arvutiprogrammide järele on üha kasvav vajadus. Inimese igapäevast tööd lihtsustavad juba praegu muuhulgas õigekirja- ja grammatikakontrollijad tekstitoimetite koosseisus, intelligentsed elektronkirjade filtreerijad ja edasitoimetajad, tekstide klassifitseerimise süsteemid, automaatse refereerimise süsteemid jms.

Eestis

tegeldakse arvutuslingvistikaga põhiliselt Tartu Ülikoolis ja Tallinnas Eesti Keele Instituudis, keeletehnoloogiaga ka Küberneetika Instituudis. Tartu Ülikooli arvutuslingvistika töörühmas (http://www.cl.ut.ee/) on valminud miljonisõnaline kirjakeele korpus, mis sisaldab spetsiaalsete kriteeriumide alusel valitud eestikeelseid tekste aastatest 1983-1987. Korpus on varustatud liidesega, mis võimaldab esitada päringuid teatud tingimustele vastavate lausete otsimiseks korpusest (kasutatav ka veebis). Alates 1993. aastast on korraldatud seminare, nn korpusepäevi, kus on esinenud nii ülikooli arvutuslingvistid kui ka uurijad väljastpoolt Tartut ja Eestit. Viies korpusepäev teemal "Keeletehnoloogia ja eesti keel" toimus 4. detsembril. Praegu koostatakse töörühmas eesti keele semantilist sõnastikku. Arvutuslingvistika uurimisgrupiga teeb koostööd ka TÜ arvutiteaduse instituut. Asjast huvitatutel soovitame lugeda ajakirja "Keel ja Kirjandus" 1998. aasta 1. numbrit.

Eesti arvutuslingvistidel on teaduslikud kontaktid paljude ülikoolide ja uurimiskeskustega üle kogu maailma, eriti tihedad sidemed on näiteks Helsingi, Stockholmi, Manchesteri, Koblenz-Landau, Zürichi, Praha ja Budapesti ülikooliga ja Pisa Arvutuslingvistika Instituudiga. 1996. aasta algul rajasid dr Hans-Dieter Lutz Koblenz-Landau ülikooli arvutuslingvistika instituudist ja dr Martin Volk Zürichi ülikooli informaatika instituudist TÜ arvutuslingvistika üliõpilaste toetusfondi, millest on suudetud toetada mitmete arvutuslingvistikale spetsialiseeruvate üliõpilaste, eeskätt magistrantide ja doktorantide osavõttu rahvusvahelistest seminaridest ning maksta stipendiume. H.-D. Lutz ja M. Volk olid mõlemad eelnevalt külastanud Tartut ja viinud siin läbi intensiivkursusi arvutuslingvistikast huvitatud üliõpilastele. M. Volk algatas veel ühe toreda traditsiooni: Tartu ja Zürichi teoreetilise ja arvutuslingvistika üliõpilaste ühisseminarid. Esimene toimus 1996. aasta septembris Tartus, teine aga 1997. aasta juunis Zürichis. Mõlema seminari ettekannete tekstid on kättesaadavad veebis (http://www.cl.ut.ee/ee/yllitised/).

Kevadsemestril

õpetatakse Tartu Ülikoolis mitmeid arvutuslingvistika **alamastme aineid**. 1.-8. nädalal saab kuulata sissejuhatust arvutuslingvistikasse, mis on eeldusaineks kolmele samal semestril õpetatavale kursusele: arvutuslingvistika (9.-16. õppenädalal) ning keeletehnoloogia ja sissejuhatus korpuslingvistikasse (mõlemad alates 7. õppenädalast). Lähemat informatsiooni eriala kohta saab üldkeeleteaduse õppetoolist (tel 465 941).

Haldur Õim,
üldkeeleteaduse korraline professor

Mare Koit,
arvutiteaduse instituudi dotsent

arvutiteave

Arvutiviiruste eest saab end kaitsta

Erinevalt gripiviirustest levivad arvutiviirused igal aastaajal ja igasuguse ilmaga. Paljud arvutikasutajad on ühel hetkel avastanud, et nende failid on rikutud ja andmeid ei saa enam taastada või käitub arvuti kuidagi kummaliselt ega lase igapäevast tööd jätkata. Väga tihti on selliste olukordade põhjustajaks arvutiviirused. Viirused levivad koos failidega flopiketastel või arvutivõrgu kaudu. Nüüd, kui üsna levinud on CD-ketastele kirjutamine, on hakanud viirused ka CD-del levima.

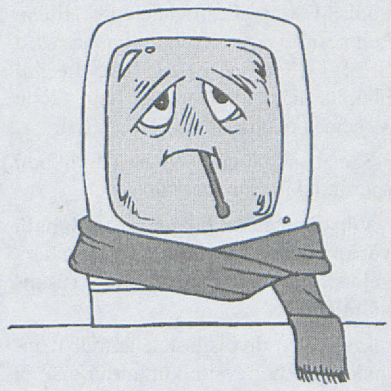

Möödunud aasta kevadel olid paljud ülikoolis hädas Wordi "kommiviirusega". Nüüd on ilmunud uus paharet — viirus Raadioga.1000, mis haagib end *exe*-failide lõppu. See viirus ei riku tekstidokumente, aga ta muudab programmifailide suurust ja häirib sellega arvuti normaalset tööd. Viirus aktiviseerub 10. märtsil, rikub ära CMOS-mälu, kus hoitakse arvuti konfiguratsioonifailide infot, ja teatab ekraanil "HAIGUSTE RAVI KONTROLLITUD VAIKUSE PIMEDUSE JA RAADIOGA".

Oma failide kindlustamiseks ning tööaja mõistlikuks kasutamiseks tuleks arvutis kasutada viirusetõrjeprogramme. Need ei anna küll täielikku garantiid, aga aitavad avastada enamikku praegu levitatavatest viirustest. Seepärast tutvustame veel kord enamkasutatavaid viirusetõrjeprogramme ja räägime sellest, kust neid hankida.

McAfee VirusScan

McAfee VirusScan'i peetakse üheks parimaks viiruseotsijate seas. Seda kinnitavad ülikooli arvutispetsialistide kogemused ja ka näiteks ajakiri Computerworld, mis koostab infotehnoloogia ülevaateid, valis *VirusScan*'i parimaks tooteks PC/LAN utiliitide hulgas (vt. http://www.nai.com/about/news/press/1998/012198b.asp). McAfee firma uuendab oma programme kiiremini kui teised, uuendused saab kiiresti kätte interneti kaudu. *VirusScan* oskab lisaks viiruste avastamisele neid ka kustutada. Ta saab edukalt hakkama Wordi makroviirustega (kommiviirus, CAP jm.).

VirusScan-i tasuta versiooni saab laadida internetist *Mcafee* koduleheküljelt www.mcafee.com/down/ või lähemalt Eesti serveritest (tucows.ibs.ee/virus95.html või ftp://ftp.ut.ee/pub/OS/msdos/virus/McAfee/). Prooviversiooni on teil õigus kasutada 30 päeva ja seejärel tuleks pakett kas ära osta või arvutist kustutada. *McAfee* tooteid müüb Eestis GT Tarkvara AS. Nende hinnakirja põhjal maksab *VirusScan 3.0* multiplatvorm (DOS, OS/2, Win3.x, Win95 & WinNT) täispakett 1274 kr (sisaldab andmekandjaid, ühe litsentsi). Pakett viiele kasutajale maksab 7540, kümnele kasutajale 13 806 kr. Programmi registreeritud kasutajad saavad kahe aasta jooksul versiooniuuendused tasuta.

F-PROT

Teine Eestis väga laialt kasutatav antiviirusprogramm on *F-PROT*. Selle DOS-i versiooni on lubatud kasutada tasuta, laadida saab näiteks ülikooli *ftp*-serverilt ftp://ftp.ut.ee/pub/OS/msdos/virus/F-Prot/. Tasuta on saadaval ka *F-MACROW*, mis on spetsiaalne programm Wordi makroviiruste otsimiseks. Suuremate võimalustega on *F-PROT Professional*, mis ei ole aga vabavara.

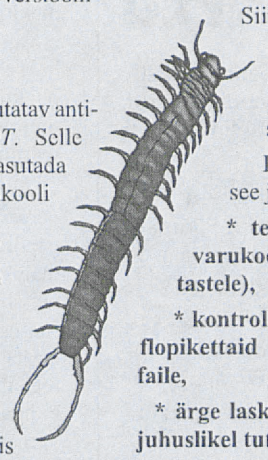

F-PROT-i müügiga tegeleb Eestis firma BCS. Soovitan vaadata nende internetilehekülge http://www.bcs.ee/f-prot/. BCS-st saadud info kohaselt saavad haridusasutused programmi *F-PROT Professional* osta nii tööjaamadele kui serveritele. Baaspakk tööjaamadele (sisaldab kas Win95, Win 3.1 ja DOS versiooni või Win NT Workstation ja DOS versiooni) maksab 1910 krooni. Baaspakis on andmekandjad, juhend, litsents ühele arvutile ning uuendus- ja tugiteenus, mis sisaldab uuenduste saatmise ühel postiaadressil ja tehnilise toe telefoni ja e-posti teel ühe aasta jooksul. Iga lisalitsents maksab 163 kr, suurema ostu korral pisut vähem. *F-PROT Professional* serveri baaspakk maksab 3930 kr, täiendavad litsentsid serveritele maksavad 590 kr.

AntiViral Toolkit Pro (AVP)

Paljud ülikooli arvutispetsialistid on viimasel ajal hakanud teiste viiruseotsiprogrammide kõrval kasutama AVP-d. Põhjus on selles, et AVP saab suurepäraselt hakkama Raadioga.1000 viirusega. Teised siin artiklis mainitud programmid ei leia seda Eesti päritoluga viirust alati üles. Raadioga.1000 on kenasti kirjeldatud AVP koduleheküljel oleval viiruste entsüklopeedias http://www.avp.ch/avpve/.

AVP tasuta 30 päeva prooviversiooni saab aadressilt http://www.avp.ch/E/download.htm .

Norton Antiviirus

Norton Antivirus on samuti maailmas tunnustatud viirusetõrjepakett. Infot selle kohta saab Symantec'i www-lehelt http://www.symantec.com/nav/. Programmiga tutvumiseks saab tasuta versioone aadressilt http://www.symantec.com/nav/index_downloads.html .

Norton Antivirus 4.0 orienteeruv hind haridusasutustele on 439 kr, pakett kümnele arvutile maksab 3580 krooni. Lisalitsentside hulgihind on umbes 130 krooni.

Kokkuvõte

Lisaks neile programmidele on veel palju teisi antiviirusprogramme. Ainult ühe antiviiruse kasutamine ei anna kunagi sajaprotsendilist garantiid. Soovitav on kasutada korraga vähemalt kahte erinevat programmi, näiteks osta üks põhiprogramm ja hankida aeg-ajalt internetist mõne teise viiruseotsija kõige uuem vabaversioon.

Siinkohal on sobiv meelde tuletada, et arvutiga töös kehtib alati reegel "parem karta kui kahetseda".

Lahtiseletatult tähendab see järgmist:

*** tehke alati oma failidest varukoopiad (näiteks flopiketastele),**

*** kontrollige viiruste suhtes kõiki flopikettaid ja internetist saadud faile,**

*** ärge laske oma arvutit kasutada juhuslikel tuttavatel,**

*** uuendage oma viirusetõrjeprogrammi vähemalt korra kuus.**

Tiina Tamme,
arvutuskeskuse tarkvaraspetsialist

Tartu Üliõpilasmängud 1998

Mängud toimuvad 8. - 10. maini, mõnel spordialal paar päeva varem.

Tartu Üliõpilasmängudega tähistatakse 75 aasta möödumist esimestest Balti regiooni üliõpilasvõistlustest 1923. aastal Tartus. Tookord kohtusid Poola, Läti ja Eesti tudengid. Hiljem kujunesid neist välja iga-aastased SELL-i (Soome, Eesti, Läti, Leedu) üliõpilasmängud, milJele tegi lõpu Venemaa okupatsioon 1940. aastal.

Samal ajal täitub ka 90 aastat ülikooli spordiklubil (asutatud 1908).

Võistlusalad on järgmised: sulgpall, võrkpall, korvpall, judo, karate, kergejõustik, orienteerumine, rühmvõimlemine.

Lisaks spordivõistlustele toimub mängude ajal erinevaid kultuuriüritusi ja

Sellike

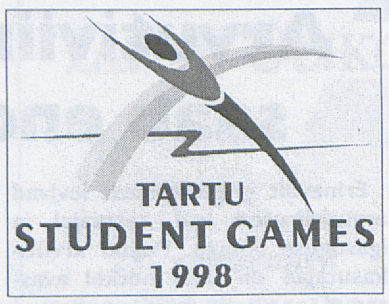

etendusi, võistlejad saavad igal õhtul osaleda pidudel.

Praegu on registreerunud 1101 üliõpilast 15 riigi 43 ülikoolist. Riikidest on esindatud Etioopia, Itaalia, Šveits, Austria, Saksamaa, Poola, Valgevene, Horvaatia, Gruusia, Aserbaidžaan ja muidugi meie lähinaabrid Soome, Läti, Leedu ning Venemaa. Eesti kõrgematest õppeasutustest on end üles andnud 9, sh Tartu Ülikool, mille võistkond on seni arvukaim - 140 sportlasega. Mängude edukaks läbiviimiseks on moodustatud 16 erinevat toimkonda, mis organiseerivad spordiprogrammi, sportlaste majutust ja toitlustamist samuti kultuuri- ja meelelahutusüritusi. Lisaks neile rakendatakse töösse veel tõlgid, vastuvõtjad, turvamehed, side-, valgus- ja helitehnikud, arstid, kunstnikud jpt vajalikud inimesed.

Mängude raames viiakse Tartus läbi ka üliõpilasspordi ajaloo konverents ja näitus.

Mängudel on ka oma sümboolika: logo ja lõbus maskott Sellike. Auhinnad tulevad ainulaadsed ja kordumatud, sest on valmistatud just nendeks mängudeks.

Sporditoimkonna üldinfo: Harry Lemberg (harryl@ut.ee), Tiia Lillemaa (tiial@ut.ee).

Tartu Ülikooli spordikeskus, Jakobi 5, ruum 112, tel/faks +372 465 370, e-mail: sport@ut.ee.

Direktsiooni aadress: Jakobi 5, Tartu EE 2400, tel 27 465 371, 27 434 790, 27 465 810, e-post: sell@ut.ee, http://www.ut.ee/Studgames.

Direktor: Mati Lilliallik, sekretariaat: Valter Lenk.

Välissuhted, eelregistreerimine: Kairis Leinus, sekretär: Tiia Lillemaa.

Mati Lilliallik,
Tartu Üliõpilasmängud 1998 direktor

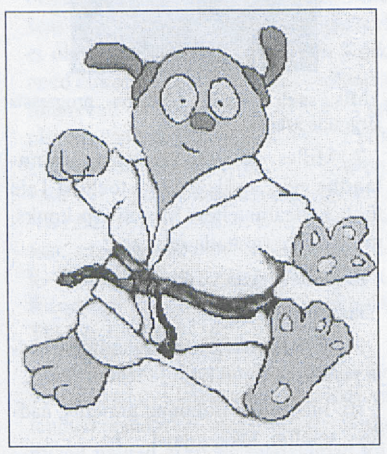

Sellike

Spordikeskusel mitu uudist:

1. TEATMIK "SPORT IGAÜHELE"

Ilmub spordikeskuse kevadsemestri teatmik "Sport igaühele". Alates esmaspäevast peaks see olema saadaval spordikeskuses (Jakobi 5 ruum 112), õppehoonetes, peahoones ja võimlates.

Teatmikus toodud treeninguaegadesse võivad muutused tulla alates märtsikuu teisest poolest Ujula 4 saalide remondi lõppedes.

2. RÜHMADESSE REGISTREERUMINE

Spordikeskuse treeningurühmadesse registreerumine toimub rühma juhendava õppejõu kaudu treeninguaegadel. NB! Ujuma saab registreeruda vaid spordikeskuses kohapeal E - R 10 - 16.

3. RÜHIKURSUS

Kevadsemestril pakub spordikeskus lisaks sportimisvõimalustele ka Kaja Hermlini juhendatud rühikursust "Kauni rühiga ellu". Kursusel õpitakse vaatlema, analüüsima ja hindama oma kehahoidu. Rühivigade avastamisel toimub nende korrigeerimine kehaliste harjutuste abil, treenitakse pingevaba hea rühiga kõnnakut ning õpitakse mannekeeni kõnni elemente. Osalejad saavad ühe ainepunkti vabaaines "Rühikursus" KKSD.02.008. Esimene kohtumine toimub neljapäeval, 12. veebruaril kell 17.30 Lai 37 võimlas, edaspidi toimuvad tunnid E 19.30 Jakobi 5 ja N 17.30 Lai 37.

4. ÕNNITLEME!

Talvistel noorsooklassi kergejõustikumeistrivõistlustel tulid EESTI MEISTRITEKS:

60 m jooksus **Marit Savi** 7,77 ja kõrgushüppes **Olavi Paavo** 2.09.

Tiia Lillemaa,
spordikeskuse sekretär

Tudengiraadio

Neljapäeval, 12. veebruaril kell 20.20-22 Raadio Tartu sagedustel.

Põhiteema: rektori valimised.

Stuudiosse on oodata kõiki rektorikandidaate, samuti üliõpilaste esindajaid.

Saatejuhid on ajakirjandustudengid Mart Normet ja Sten Teppan.

Loengusari Vana Tartu

Kolmapäeval, 11. veebruaril kell 18.15 TÜ peahoone aud 102 prof Helmut Piirimäe "Tartu linn Rootsi ajal".

Järgmised loengud:

4. märtsil - prof Helmut Piirimäe "Tartu Põhjasõja ajal";

aprill - dots Mati Laur "Tartu 18. sajandil";

mai - lektor Kaur Alttoa "Tartu ehituslik kujunemine 18. sajandil";

juuni - dots Villu Tamul "Tartu kui ülikoolilinn 19. sajandil".

Arstiabi korraldusest üliõpilastele

1998. aastast on muutunud tervishoiukorraldus esmatasandi meditsiinis. Patsiendile osutab esmatasandi meditsiiniteenuseid ja abi perearst, keda finantseeritakse vastavalt tema juurde registreerunud patsientide arvule. Sellest, nn pearahast, peab perearst tasuma praksise pidamisega seotud kulud ning ravima oma nimekirjas olevaid patsiente. Paljud üliõpilased väljastpoolt Tartut on kohalike arstide väära teabe tõttu sattunud keerulisse olukorda. Varem TÜ arstipunktis abi saanud üliõpilased on registreeritud kodukoha arstide nimekirja kohalike arstide lubadusega, et vajaduse puhul ravitakse neid ja tehakse vajalikud uuringud TÜ arstipunktis, mainimata, et raha raviks ja uuringuteks koguneb nimekirja registreerimise kohas.

Ülikooli arstipunktist on kujunemas perearstipraksis, mille põhikontingendi moodustavad üliõpilased, (sh magistrandid, doktorandid) ja töötajad. Et TÜ üliõpilane saaks arstiabi Tartus, kus ta veedab enamiku oma ajast (10 kuud aastas), on tal võimalik registreeruda TÜ arstipunkti baasil kujunevasse perearstipraksisesse. Perearsti kohustuste hulka kuulub haigete üliõpilaste vastuvõtt, koduvisiidid, tervisespordiga tegelevate üliõpilaste arstlik kontroll, läbivaatus enne ujumistreeningute alustamist, välismaale õppima ja suvelaagritesse suunduvatele üliõpilastele arstliku dokumentatsiooni vormistamine. Üliõpilaste jaoks on perearstipraksise celisteks kogenud personal ning koordineeritud tegevus teiste ülikooli struktuuridega.

Kõik üliõpilased, ka magistrandid, doktorandid, ja töötajad on oodatud registreeruma end perearst Aija Landõri patsiendiks. Kuni 16. veebruarini toimub patsientide vastuvõtt Narva mnt 25-142 E-R 10-14 (info tel 433 405). Alates 16. veebruarist võtab perearst Aija Landõr patsiente vastu Tartu Linna Polikliinikus Gildi 8 kabinetis 312 E 9-13, T 13-16, K 14-17, N 10-13, R 9-11. Tartu Haigekassa (Põllu 1a) väljastab TÜ üliõpilastele Tartu Haigekassa liikmekaardi üliõpilaspileti ja olemasoleva liikmekaardi esitamisel. Seega ei pea üliõpilased aegunud haigekassa liikmekaardi vahetamiseks pöörduma kodukoha haigekassasse.

Perearst Aija Landõr

info

loeng

TÜ Orientalistikakeskuses Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsis

Reedel, 13. veebruaril kl 16 esineb Lossi 3 aud 406 Kopenhageni Ülikooli prof, filosoofiadr **Tarab Tulku** avaliku loenguga **"Tiibeti psühholoogia ja psühhoteraapia"** ning 14. ja 15. veebruaril viib läbi seminari **"Loomulike energiaallikate avamine"**.

Seminarist osavõtuks on vajalik eelregistreerimine orientalistikakeskuses Tähe 4, ruum 420, tel 465 589 või Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi kodulehekülJel *http://www.ida.ee/etks*.

VALIM FILOSOOFIAT

Filosoofia osakond kuulutab kevadsemestriks **vabalt valitava ainena** välja järgmised loengukursused:

1. Professor **Ülo Matjus:** Martin Heideggeri tehnikakäsitus. 2 AP, KA. N 10-12 Lossi 223;

2. Dotsent **Viktor Sieben:** Sissejuhatus filosoofiasse vene keeles. 2 AP. T ja N 16-18 üt 214;

3. Lektor **Tõnu Luik:** Parmenidese teed XX sajandil. 2 AP, KA. T 16-18 üt 215, N 16-18 Lossi 223;

4. Assistent **Andrus Tool:** 19. saj II poole ja 20. sajandi filosoofia. 2 AP, KA. E ja K 12-14 Lossi 223;

5. Assistent **Andrus Tool:** Saksa klassikaline idealism. 2 AP, KA. T 12-14 üt 215, N 12-14 Lossi 223;

6. Dotsent **Valdar Parve:** Ühiskond ja loodus. 2,5 AP, AA. T ja N 10-12 üt 214;

7. Assistent **Tiiu Hallap:** Analüütiline eetika. 2 AP, KA. T 10-12 Lossi 223, N 14-16 üt 215 (ü n);

8. Assistent **Aive Pevkur:** Sissejuhatus sotsiaal- ja poliitilisse filosoofiasse. 2,5 AP. K ja N 14-16 Tähe 258;

9. Dotsent **Rein Vihalemm:** Loodusteaduse filosoofilised alused. 2 AP, KA. K 16-18 Lossi 223, R 14-16 Lossi 223. Eeldusaineks on teadusfilosoofia ja metodoloogia 1;

10. Dotsent **Rein Vihalemm:** Keemia filosoofia. 2 AP. (Mõeldud keemikutele.);

11. Lektor **Jüri Tammaru:** Natuurfilosoofiast teadusfilosoofiani. 2,5 AP, AA. T 14-16 üt 214, K 10-12 üt 214;

12. Lektor **Jüri Tammaru:** Determinismi probleem füüsika ajaloos. 2 AP. E 14-16 Lossi 223;

13. Assistent **Veiko Palge:** Sissejuhatus modaalsesse loogikasse. 2 AP. E 16-18 Lossi 223, N 10-12 üt 215 (s, ü n);

14. Assistent **Veiko Palge:** Loogika filosoofia. 2 AP. N 14-16 Lossi 223.

väitekiri

Reedel, 6. veebruaril kl 10.15 Vanemuise 46 õppehoone ZH aud 301 kaitseb **Andres Kuresoo** magistritööd "Luhaniitude linnukoosluste karakterliigi - rohunepi *(Gallinago media)* levikust ja bioloogiast Eestis". Oponent biol-dr Jüri Kärner.

Kolmapäeval, 11. veebruaril kell 14.15 kaitsevad õigusteaduskonnas magistritööd: **Tambet Tampuu** "Kuriteoga saaduks peetava vara kriminaalmenetluslik väljaandmine seadusliku valdajale". (Juhendaja dots E. Salumaa, oponendid on külalisprofessor E. Kergandberg ja *magister iuris* I. Kull); **Vassili Petrov** "Tolliõigus kui Eesti õiguskorra osa". (Juhendaja prof R. Narits, oponendid prof K. Merusk ja *magister iuris* L. Lehis). Kaitsmine toimub Näituse 20 - 117.

töö

Rapla Ühisgümnaasium pakub 1998/99. õppeaastast tööd **inglise keele õpetajale** (täiskoormus, süvaõppe klassid) ning **loodusteaduste õpetajale** - (bioloogia-) loodusõpetus.

Õpetajatele elamiseks 2-3-toaline mugavustega korter. Info tel (248) 55 379, faks (248) 55 941 Rein Laaniste.

* * *

Pakume tudengitele tööd (veebruaris).

Tel 441 639, tööpäeviti kl 15-17.

professorite klubi

Professorite Klubi koosolek toimub kolmapäeval, 11. veebruaril kl 17.15 ajaloo muuseumi konverentsisaalis Toomel.

Päevakorras: põhikirja vastuvõtmine, liikmemaksu küsimus, professor Jaak Kangilaski "Arutelu XX sajandi lõpu kunstist maailmas ja meil".

kontsert

6. veebruaril kell 18 algab ülikooli aulas **Filharmoonia Kammerkoori** kontsert.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine tel 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani kell 11-17.

Näitused: "Kingitused Tartu Ülikoolile", "Tartu Ülikool filatelisti pilguga: margid, pitsatid, templid".

Muuseumis on võimalik tutvuda **videofilmidega** ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Klassikalise muinasteaduse muuseum
Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info tel: 465 384.

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iseennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-L 10-16

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info tel: 465 839.

Ekspositsioon inimese evolutsioonist.

raamatukogus

Raamatunäitus: "1917. aasta Eestimaal - mälestustes", "Albert Kivikas - 100".

Näitused: "5 aastat TÜ rahvakunstikabinetti (1992-1997), "Rudolf Kenkmaa 100", "Pääsu (sünd 1993) pildid", TÜ maaliosakonna 3. kursuse tudengite maalid.

Raamatumuuseum

E-R 12-15.

Püsiekspositsioon "Restauraatori töölaualt".

Näitus Rootsi-aegsetest ülikooli trükistest.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440

Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 144
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Nr. 5 (1917)
Reede,
13. veebruar
1998
Ilmub 1948.
aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Teaduspreemiad

Teaduspreemiate komisjon määras pikaajalise tulemusliku teadustöö eest preemia emeriitprofessor **Juhan Peeglile.**

1997. aastal avaldatud teadustööde eest pälvisid preemia järgmised TÜ poolt esitatud kandidaadid:

Ilmar Koppel (kollektiivi juht), Peeter Burk, Vahur Mäemets, Ivo Leito - keemia ja molekulaarbioloogia alal töö "Happelis-aluseliste tasakaalude uurimine gaasifaasis ja lahustes" eest;

Mihkel Zilmer (kollektiivi juht), Rein Teesalu, Raul Talvik, Tiina Talvik, Jüri Samarüütel - arstiteaduse alal töö "Oksüdatiivse stressi patogeneetiline aspekt arteriaalse hüpertensiooni, südamepuudulikkuse, sepsise ja ajukahjustuse puhul" eest;

Martin Zobel (kollektiivi juht), Kristjan Zobel, Meelis Pärtel, Mari Moora, Jaan Liira - geo- ja bioteaduste alal uurimistööde tsükli "Taimeliikide kooseksisteerimise ja liigifondi teooria" eest;

Jüri Allik sotsiaalteaduste alal mullu avaldatud teadustööde eest.

Õnnitleme!

Eesti Vabariigi 80. aastapäeva üritused ülikoolis

Reedel, 20. veebruaril kl 10 toimub ajaloo muuseumis **diskussioon** "Ülikool, ühiskond ja riik Eestis" ja **näituse** "*In corpore* Vabadussõtta" avamine;

kl 14 korraldab samas majandusteaduskonna vilistlaste ühendus "Hermes" **konverentsi** "Riigi osa majanduses";

Esmaspäeval, 23. veebruaril kl 12 on aulas Tartu maakonna, linna, EPMÜ ja TÜ ühine **aktus.**

Rektori valimised on 27. veebruaril

Kroonikat

*** 9. veebruaril** tegi rektor prof Peeter Tulviste teatavaks oma valimis- ja tegevuskava "Ülikool vajab stabiilset arengu". Rektor esitas valimiskomisjonile oma kirjaliku kandideerimisnõusoleku.

Kirjaliku nõusoleku kandideerimiseks esitas ka prof Jaak Aaviksoo.

*** 10. veebruaril** esitas prof Jüri Allik oma loobumisavalduse kandideerimast rektori kohale.

*** 12. veebruaril** toimus rektori kohtumine valimiskogu liikmete ja kõigi huvilistega.

*** 16. veebruaril** kl 19 korraldab AEGEE-Tartu kandidaatide debati hotelli Barclay saalis.

*** 17. veebruaril kl 14.15 on aulas kandidaatide debatt.**

*** Valimised toimuvad 27. veebruaril.**

Miks ma loobun kandideerimast rektori kohale?

JÜRI ALLIK

Ma pean oma meeldivaks kohuseks avalikult tänada kõiki neid, kes esitasid mind rektorikandidaadiks ja avaldasid mulle ühel või teisel viisil toetust. Ma olin meeldivalt üllatunud, et nii paljud ja mitte ainult minu oma teaduskonna inimesed avaldasid mulle usaldust ja julgustasid mind kandideerima rektori ametikohale.

See ülesnäidatud usaldus kohustab mind täna kõigile teatama, et ma otsustasin loobuda rektori kohale kandideerimisest. Programm, millega ma kavatsesin esineda rektori valimistel, sai koostatud ja alla kirjutatud koos 24 teise korralise professoriga. Hinnates realistlikult oma võimalusi, jõudsin ma järeldusele, et on olemas teine rektorikandidaat, kellel on rohkem võimeid, oskusi ja tahet, et seda ühisnägemust ülikooli tulevikust teoks teha. Ma tean, et on neid, keda hirmutab professor Jaak Aaviksoo pikkus, mõtlemise kapatsiteet ja suhtlemise jõulisus. Samas ei tea ma kedagi teist, kes sobiks paremini taastama *alma materi*'i sisemist akadeemilist ühtsust ja Tartu Ülikooli juhtivat osa Eesti riigi vaimuelus. Jaak Aaviksoo on esmaklassiline teadlane ja võimekas administraator. Mina usun, et tema on see inimene, kes suudab ühendada praegu akadeemilises kodanikkonnas hajutatud hea tahte, mis on vajalik selleks, et ülikooli elu hakkaksid taas valitsema kollegiaalsus ja ekstsellentsus.

Tartus, 9. veebruaril 1998. a.

Ülikool vajab stabiilset arengut

PEETER TULVISTE

Pärast kümneaastast heitlikku, aga vaba arengut on Tartu Ülikool oma üldiselt korralduselt nüüd võrreldav Euroopa teiste, õnnelikuma saatusega ülikoolidega. Ei ülikooli ega meie ühiskonna kohta saa ütelda, nagu oleksid need valmis, aga Eestist on saamas euroopalik riik ja ülikoolist euroopalik ülikool.

Kui ülikooli tohib võrrelda kellaga, siis on rattad nüüdseks nii kokku pandud, et kell käib, ehkki näit ei ole mitte alati õige. Mõni sõlm funktsioneerib paremini, teine halvemini. Järgmiste aastate areng peab olema mehhanismi täiustamine ja üleskeerajatega (tellijate ja finantseerijatega) aina uute kokkulepete sõlmimine, mitte kella lahtivõtmine ja uutmoodi kokkupanemine.

Reformidel on mõtet üksnes siis, kui saavutatu kinnistatakse. Ülikool ei vaja tõmblemisi, mis olid möödapääsmatud murranguaegadel, ega permanentset revolutsiooni ülalt, vaid stabiilset arengut. Selleks on vaja aega ja jõulist, tarka ning tasakaalukat tegutsemist. On kivide kokkukandmise, mitte nende laialiloopimise aeg.

Tänaseks on loodud eeldused ülikooli stabiilseks arenguks: struktuurid, seadused, arengukavad, kogemused ja asjasse uutmoodi suhtuvad inimesed, üliõpilastest ning ametnikest professoriteni.

Ülikooli suhteid ühiskonnaga ei vahenda enam valitsus üksi nagu varem, vaid ka ülikooli juurde loodud kuratoorium, vilistlaskogud, sihtasutus; lugematud kontaktid inimestega, kes esindavad Eesti ühiskonda kui tervikut ja selle huvirühmi. Neist kõigist sõltub ülikooli heaolu.

Ülikooli on järjekindlalt detsentraliseeritud ja liberaliseeritud. Teaduskondadele, instituutidele ja osakondadele on delegeeritud otsustamist, õigusi, vastutust ja kohustusi.

Akadeemilist struktuuri teenindavat haldus- ja tugistruktuuri on põhjalikult reformitud. Selle koosseis on praegu kaks korda väiksem kui kolme aasta eest ja see töötab, ehkki mitte veel kõikidel juhtudel kaasaja tasemel.

Käesolev tegevuskava toetub senitehtu mõtestamisele ja avardab ning täpsustab Tartu Ülikooli arengukava, mis on viimasel kolmel aastal olnud ülikooli arengu aluseks.

Õppetöö

- Keskenduda nüüdsest teadustöö kõrval õppetöö väärtustamisele. Omaaegsest TA instituutide ja ülikoolide vahelisest tööjaotusest tingitud teadustöö teisejärgulisus ülikoolis on ületatud;
- sisse seada interdistsiplinaarsed erialad (näiteks välisteenistus), millesse kuulub kursusi mitmest teaduskonnast, et täita paindlikumalt ühiskonna haridustellimust, võimaldada üliõpilasele mitmekesisemat haridust ja kasutada ära *universitas*'e ainulaadset positsiooni;
- üliõpilaste ulatuslik kaasamine õppekavade koostamisse ja muutmisse kohustuslikuks aastast 1999;
- lülitada ülikool rahvusvahelistesse võrkudesse, milles vastastikku tunnustatakse õpinguid, soodustades seega meie üliõpilaste õppimist välismaa ülikoolides ja välismaalaste õppimist meil;
- hinnata alates 1999. aastast perioodiliselt õppetöö sisu ja taset tellijate ja rahvusvaheliste ekspertide osalusel;
- jälgida, et ei piirataks üliõpilase vabadust ainevalikul.

Teadus- ja arendustegevus

- Hoida tasakaalu Eesti vajaduste ja teaduse kui omaette kultuurivaldkonna vajaduste vahel. Võrdselt väärtustada fundamentaaluuringuid ja arendustegevust;
- soodustada Eestiga seotud uuringuid (keel, kultuur, ajalugu, ühiskond, loodus);
- ülikooli teadus- ja arendustegevuse ning ühiskonna vajaduste ühitamiseks luua tehnosiirde tugistruktuur, mis lubaks tundlikult reageerida ühiskonna vajadustele ja arendada ülikooli õppe- ja teadustöö ainelist baasi;
- soodustada ülikooli teadlaste suuremat osalust rahvusvahelistes teadus- ja arendusprojektides;

Professori positsioon ülikoolis ja sotsiaalsed garantiid

- Viimaste aastatega on loodud eeldused õppetooli muutmiseks struktuuriüksuseks, mis tagab professorile kindla meeskonna ja senisest suurema iseseisvuse haldus- ja rahaasjus. Esitada vastav kava ülikooli nõukogule 1998. aasta lõpuks, mil infosüsteem on selleks valmis;
- alustada ettevalmistusi *tenure*'i kehtestamiseks Eesti ülikoolides meie praegustesse oludesse sobival kujul; viia asi arutamiseks rektorite nõukokku 1998. aasta lõpuks. Esineda vastava seadusandliku initsiatiiviga Riigikogu ees;
- võimaldada professoritele eramute ehitamist ülikooli maal ning muul viisil toetada ülikooli töötajate elamuehitust.

Akadeemilise karjääriraja sisseseadmine, sotsiaalsed garantiid õppejõududele ja teaduritele

- Seada ülikooli arenguprioriteediks number üks aastateks 1999-2000 akadeemilise karjääri atraktiivsuse tõstmine;
- asuda akadeemilise karjääriraja *(tenure track)* sätestamisele; jõuda üksikasjaliku ettepanekuga ülikooli nõukokku 1999. aasta alguses;
- tõsta käesoleva aasta jooksul dotsendi palk 75%ni professori palgast; hiljem diferentseeritult kuni 85%;
- tuua teiste õppejõudude ja teadurite palgad professorite ja dotsentide omadele järele;
- luua sellest aastast järeldoktorite *(post-doc)* töökohad;
- muretseda (sh ülikooli sihtasutuse kaudu) assistentidele ja lektoritele enesetäiendusvõimalusi välismaal (eriti aladel, mis meil vähe edenenud);
- asuda ülikooli pensionifondi loomisele, lõpetada läbirääkimised pankadega 1998. aasta lõpuks.

Üliõpilased

- Toetada üliõpilaskonda riigilt sotsiaalsete garantiide taotlemisel;
- arendada välja Tartu Üliõpilasküla, kaasates sellesse Tartu linna ja Eesti Põllumajandusülikooli. Jätkata käimasolevaid läbirääkimisi riigiga laenu üle;
- üliõpilastele 1999. aasta alguseks vaba ligipääs internetile;
- üliõpilastele ööpäevaringne pääs arvutiklassidesse ja seminarkasse.

Ühiskonna teenimine

- Ülikool teenib ühiskonda eelkõige koolitusega. Arendada edasi nii täiendus- kui ka tasemekoolitust (avatud ülikool). Teha ülikoolist Eesti eurokoolituse juhtiv keskus. Luua täiendavaid avalikke loengusarju;
- korraldada ülikoolis Eesti jaoks tähtsate küsimuste arutamist ja osaleda

Järg 2. lk.

Prof Jaak Aaviksoo kommentaarid

25 professori programmilisele avaldusele

(Vt UT nr 2-3 1998)

Olen andnud oma allkirja 25 ülikooli professori programmilisele avaldusele ning nõusoleku kandideerida rektori ametikohale nende seisukohtade elluviimiseks. Seega saab minu tegevus lähtuma sellest dokumendist ja arenema koostöös neid seisukohti toetavate akadeemilise pere liikmetega, samuti teaduskondade nõukogudega.

Olgu siinkohal toodud mõned konkreetsed sammud eeltoodu kinnituseks.

I *Universitas* ja *academia*. Ülikooli tähelepanu keskpunkti tuleb tuua ülikooli põhitegevus – õppe- ja teadustöö. See peab väljenduma meie hinnangutes ja seisukohavõttudes, olema avalikkuse ja otsustuskogude peamiseks arutlusteemaks. Selline rõhuasetus peab selgelt peegelduma ka eelarveprotsessis, mis peab lähtuma ja tuginema põhitegevuse vajadustele ning saama alguse instituutidest-osakondadest. 1999. aasta eelarve ettevalmistamine peab algama sealt ja kohe, milleks tuleb asjaosalistele teha kättesaadavaks kogu tarvilik informatsioon. Tuleb ühiselt ja otsustavalt astuda vastu tendentsidele administratiiv-normatiivsete, äriliste või seltskondlike väärtushinnangute levimisele akadeemiliste väärtuste arvel. Vaja on sisulist arutelu selle üle, mida saaks ülikool teha selleks, et iga konkreetne teaduskond tugevneks. Formaalne kriteerium või häälteenamus ei saa olla vastuvõetav õigustamaks teaduskonna huvide eiramist. Ülikoolis vajab edendamist ühtsustunne.

II Ülikooli juhtimine. Ülikool vajab otsustavaks edasiminekuks tugevat, laiapõhjalist ja teotahtelist meeskonda, mis tuleb formeerida, kaasates oluliselt suurema hulga inimesi otsuste ettevalmistamisse ja vastuvõtmisse. Prorektorite ametissemääramiseks on vajalik ülikooli nõukogu heakskiit. Kõigil teaduskondadel on õigus esindatusele peamistes otsustuskogudes, nõukogu komisjonides. Ei ole piisav teaduskondade probleemide arutelu ülikooli nõukogus, ühtse tahte tekkeks on vajalik rektoraadi tihe suhtlemine teaduskonna nõukogudega. Rektor on akadeemilise pere ees aruandekohustuslik; seda kohustust ei saa delegeerida prorektoreile. Ülikooli otsustuskogude ja juhtide kõik otsused on avalikult kättesaadavad interneti vahendusel (v.a. seadusega sätestatud erandid). Ülikool peab kriitiliselt

Järg 2. lk.

acta diurna

SEL NÄDALAL

9. veebruar

- 9.-10. veebruarini toimusid ülikoolis **orientatsioonipäevad välisüliõpilastele**. Uutele välistudengitele tutvustati Tartut ja ülikooli, siinseid akadeemilisi ning asjaajamisega seotud tavasid. Üliõpilastele pakuvad edaspidi abi ka tuutorid, kes samuti orientatsioonipäevadel osalesid.

10. veebruar

- **Anna Verschik pidas aulaloengu** "Eesti jiidiš ja selle uurimise perspektiivid".
- Nõukogu saalis toimus **ülikooli valitsuse istung**.

11. veebruar

- Algas **majandusteaduskonna majanduspoliitika õppetooli korraldatud loengusari,** kus tipp-poliitikud ja majandusteadlased esinevad loengutega aktuaalsetest probleemidest Eesti majanduspoliitikas. Seekord esines keemiahoone ringauditooriumis Riigikogu majanduskomisjoni esimees Tiit Made loenguga "Majanduspoliitika aktuaalsed probleemid Eestis".
- **Magistritööd kaitsesid Tambet Tampuu** "Kuriteoga saaduks peetava vara kriminaalmenetluslik väljaandmine seaduslikule valdajale" ja **Vassili Petrov** "Tolliõigus kui Eesti õiguskorra osa".
- **Iisraeli suursaadik andis ajaloo muuseumis Eha Masingule (Uku Masingu lesele) üle Iisraeli riikliku autasu** juutide varjamise eest II Maailmasõja aegu.
- Toimus **Õpetatud Eesti Seltsi 1141. koosolek**. Sulev Vahtre pidas ettekande "Röövlite valmistatud ajalugu. Jüriöö ülestõusu uurimise metoodikast".
- Ajaloo muuseumis toimus vastloodud **Professorite Klubi koosolek.**
- **Loengusarja "Vana Tartu" avaloenguga esines prof Helmut Piirimäe** "Tartu linn Rootsi ajal".

12. veebruar

- **Ajaloo muuseumis toimus rektori vastuvõtt** 65-aastaseks saanud õppejõududele ja teaduritele, kes lahkuvad oma seniselt ametikohalt.
- Türi kultuurimajas pidas **Andres Tarand akadeemilise loengu teemal** "Kõik on seotud kõigega ehk säästlik areng".

13. veebruar

- Kell 11.45 algab **Põlva Ühisgümnaasiumis ülikooli infopäev Põlvamaa keskkoolide lõpuklasside õpilastele.** Akadeemilise loenguga infotehnoloogiast esineb dots Matti Fischer. Uuest vastuvõtueeskirjast annab ülevaate vastuvõtutalituse peaspetsialist Aime Randveer.
- Kell 16 esineb Lossi 3 aud 406 **Kopenhaageni Ülikooli professor Tarab Tulku loenguga** "Tiibeti psühholoogia ja psühhoteraapia".
- Kell 18 algab **Kuressaares** kohvik Veski kaminasaalis ülikooli zooloogia ja hüdrobioloogia instituudi professori **Raivo Männi loeng** "Ilu ei panda padaje: mõtisklus geenidest, meemidest, inim- ja loomakultuurist". Pärast loengut algab vilistlasõhtu.

TULEVAL NÄDALAL

16. veebruar

- Kl 19 korraldab AEGEE-Tartu **rektorikandidaatide debati** Barclay hotelli konverentsisaalis.

17. veebruar

- Kl 14.15 toimub aulas **rektorikandidaatide debatt.**

18. veebruar

Kl 17.15 on professorite klubis (ajaloo muuseum) **kohtumine rektorikandidaatidega.**

19. veebruar

- Tallinnas toimub kuni 21. veebruarini **noorte infomess TEEVIIT '98.**

20. veebruar

- Kl 10 algab ajaloo muuseumis **diskussioon "Ülikool, ühiskond ja riik Eesti"**, samas avatakse ka **näitus** "*In corpore* Vabadussõtta".
- Kl 14 algab ajaloo muuseumis **konverents "Riigi osa majanduses".** Konverentsi korraldab majandusteaduskonna vilistlaste ühendus "Hermes".

22. veebruar

- Kl 11.15 algab ajaloo muuseumis **EELK TÜ koguduse iseseisvuspäeva jumalateenistus koos armulauaga.**

Eesti Päevaleht ja TÜ teabetalitus teatavad,

et **Eesti Päevaleht** on kõigis TÜ õppehoonetes müügil **soodushinnaga** (5 krooni numbri eest).

Ülikool vajab stabiilset arengut

Algus 1. lk.

nende lahendamises ülikooli jaoks kohasel viisil, st oskustega ja teadmistega;

- jätkata regionaaltegevust ülikooli ja Eesti huvides.

Ülikooli ruumiprogramm

- Inimväärsete töötingimuste loomiseks jätkata teaduskondade kodude (*campus*'te) väljaehitamist riigi rahadega, pikaajaliste laenudega ja omatulu arvelt;
- ülikooli ruumide kataloogi valmimisel (tähtaeg: sept 1998) anda ruumid ja nende ülalpidamiseks vajalikud summad teaduskondade käsutusse, et ruume ja summasid saaks praegusest otstarbekamalt kasutada.

Ülikooli kliinikum

- Sihtasutuse Tartu Ülikooli Kliinikum loomisel ja väljaarendamisel arvestada kogu ülikooli ning arstiteaduskonna, linna ja riigi huvisid.

Koostöö Tartu linna ja maakonnaga

- Lõpetada 1998. aasta kevadeks Ujula tänava spordihoone;
- jätkata koostööd teiste ühisprojektide kallal. Prioriteediks jätta Tartu Üliõpilasküla;
- teha koostööd arengukavade täiendamisel ja täitmisel;
- seista koos maakonna ja linnaga Riigikogus, valitsuses ja mujal ühishuvide eest.

Ülikooli juhtimine

- Hoolitseda demokraatia ja akadeemiliste printsiipide järjekindlama rakendamise eest ülikoolis;
- jätkata infosüsteemi väljaarendamist, et tagada finantssüsteemi ja personaliotsuste avalikkus;
- seista jätkuvalt vastu ülikooli politiseerimisele, vastandada akadeemilisi vabadusi ja tavasid parteipoliitika võtete sissetungile ülikooli;
- analüüsida teaduskondades ja ülikooli nõukogus akadeemilise ja administratiivpoole suhteid ning korraldada neid lähtuvalt kaasaegsest rahvusvahelisest kogemusest;
- hoolitseda jätkuvalt tasakaalu eest teaduskondade ja neid teenindavate struktuuriüksuste arendamises;
- 1998. ja 1999. aasta jooksul arutada ülikooli nõukogus kõikide teaduskondade ja ülikooli asutuste arenguperspektiive, kuulata nõukogus perioodiliselt dekaanide ja asutuste juhtide aruandeid;
- pidada silmas, et ülikool ei koosne mitte üksnes akadeemilistest isikutest, vaid ka õppe- ja teadustööd teenindavatest ametnikest. Ülikoolis on kujunemas tööjõuline, olude kiuste ülikooli töökohana kõrgelt hinnatav ametnikkond, keda ei tohi vastandada akadeemilisele perele. Hoolitseda edaspidigi ametnike erialase arengu eest;
- kuulata nõukogus haldus- ja tugistruktuuri osakonnajuhatajate aruandeid ja arutada osakondade tööd.

Ülikooli finantseerimine ja eelarve

- Täiustada eelarve koostamise korda vastavalt nõukogu ettepanekutele. Tõhustada finantsanalüüsi ja sisekontrolli;
- rektoril esitada järgmise aasta eelarve põhimõtted ja prioriteedid nõukogule isiklikult;
- tagada ülikooli majandustegevuse detsentraliseerimine. Selle eelduseks on hästifunktsioneeriv infosüsteem, mis võimaldab finantsallika kasutajal saada täpse ülevaate finantside hetkeseisust;
- 1999. aasta jooksul igale finantsallika kasutajale krediitkaart;
- jätkata haldus- ja üldkulude osa vähendamist ülikooli üldises eelarves.

Ülikool taotleb radikaalset eelarvekasvu

- Ülikooli on reformitud edukamalt kui paljusid muid avalikke institutsioone ja valdkondi (näiteks üldharidust või tervishoidu); intensiivne töö nõuab väärilist tasu. Ülikool taotleb radikaalset eelarvekasvu;
- avalik-õiguslike ülikoolide rektorid pöörduvad käesoleva aasta aprillis Riigikogu poole kõrghariduse eelisarendamise kavaga seitsmeks kuni kümneks aastaks;
- 1999. aastaks taotleb ülikool Riigikogult riigieelarves eraldi rida ja seda, et muuhulgas võetaks arvesse ülikooli senise tegevuse edukust.

Tartus, 8. veebruaril 1998

Prof Jaak Aaviksoo kommentaarid

25 professori programmilisele avaldusele

Algus 1. lk.

analüüsima oma varade majandamise põhimõtteid lähtudes põhitegevuse huvidest. Ülikooli konkreetsed ehitusprojektid on avaliku otsuse tulemus.

III Ülikooli reform. Ülikooli areng on pidev protsess, mille dominandiks lähemal ajal seaksin õppetööga seonduva - eelkõige õppekavade edasiarendamise koostöös tööandjate ja üliõpilastega. Tähelepanu õppetöö edendamisele peab väljenduma ka eelarvenumbrites. Välistest kontrollidest ja evalvatsioonidest olulisemaks peaksin õppetöö kvaliteedi tagamise süsteemi väljatöötamist. Tõsist käsitlemist väärivad üliõpilaste tegelikud õpi- ja elutingimused ning eelduste loomine stuudiumi lõpetamiseks normaalajaga. Vajalik on initsiatiiv riiklikul tasemel. Normaliseerimist vajab palgakorraldus – toetan sihikindlalt suunda akadeemiliste töötajate palgasuhetele 4:3:2 riigi keskmist ning selgeid ja avalikke põhimõtteid töötasustamisel üldse.

IV Koostöös partneritega vajame eelkõige konkreetset, vastastikku kasulikku sisu. See kehtib ka varalistes suhetes Tartu linna, Kliinikumi ja Põllumajandusülikooliga. Eesti hariduse edendamisest tuleb kujundada Tartu Ülikooli prioriteet. Julgen kinnitada, ilma ülikoolita ei suuda seda ülesannet täita mitte keegi. Ülikool üksi ka mitte. Õpetaja koolitamine 21. sajandi Eestile on ülikooli kohus.

V Teaduskonnad koos rektoraadiga võiksid asuda välja töötama arenguprogramme *humaniora, realia, medicina ja socialia* edendamiseks ülikoolis ja Eestis.

Esmaspäeval, 16. veebruaril

kl 19 korraldab AEGEE-Tartu (Euroopa Üliõpilaste Keskliit hotelli Barclay (Ülikooli tn 8) 3. korruse saalis rektorikandidaatide debati. Debatt toimub prof Jaak Aaviksoo ja prof Peeter Tulviste vahel. Üritusele kutsutakse osalema kõik TÜ rektori valimiskogu üliõpilastest, magistrantidest ja doktorantidest liikmed.

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUS

10. veebruaril

* Teisel lugemisel oli **õppekava avamise, hoidmise, muutmise ja sulgemise korra projekt** , mis kiideti heaks ja mis läheb arutamisele ning kinnitamisele TÜ nõukogusse.

* **Õppekavade nomenklatuuri** otsustati võtta bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppekavad **keskkonnatehnoloogia** ja **geenitehnoloogia** erialadel ning diplomiõppe õppekava **füüsikalise infotehnoloogia** erialal.

* Arutati prof Jüri Sepa **ettepanekut arvata riigieelarvelised tasulised õppijad avatud ülikooli üliõpilasteks** ning prof Jüri Alliku ja Jüri Sepa ettepanekut läbi vaadata **avatud ülikooli kasuks võetav üldkululõiv.** Arutelu järel võttis prof J. Sepp oma ettepaneku tagasi. Üldkululõivuprobleem tuleb eelarvekomisjonil ja avatud ülikooli kollegiumil koos läbi vaadata ning valitsusele konkreetsed ettepanekud teha.

*** Valitsus võttis vastu otsuse doktoridissertatsioonide trükkimise asjus.**

*** Valitsus arutas ja nõustus ülikooli 1998. aasta koondeelarvega (436 055 100 krooni),** mis suunati kinnitamisele TÜ nõukogusse. Eelarvekomisjoni esimees prof Toivo Maimets informeeris valitsust haridusministri käskkirjast, millega kinnitati ülikooli haridus- ja teaduseelarved (viimase kasv on 58%).

* Rektor prof Peeter Tulviste informeeris valitsust sellest, et TÜ nõukogu akadeemilises komisjonis jõuab peagi lõpule töö **dotsendi ametikoha nõuete** väljatöötamisega.

*** Arutati ja kinnitati palgaastmestiku muutmise ettepanek (lähemalt järgmises lehes).**

* Prof Toivo Maimets analüüsis **administratsiooni ja üldkulude osa ülikooli eelarves aastail 1995 - 1998.** See on viimastel aastatel olnud alla 40% ning langeb pidevalt.

Soodsad kindlustuslepingud TÜ töötajatele ja tudengitele neljast Eesti kindlustusseltsist

Tartu Ülikool sõlmis 1. veebruaril tsiviilvastutuskindlustuse lepingud möödunud aasta kevadel kindlustuskonkursi võitnud nelja kindlustusseltsi ühendusega. Sellesse ühendusse kuuluvad AS Eesti Varakindlustus, Balti Kindlustuse AS, Leks Kindlustuse AS ja Salva Kindlustuse AS. Lähiajal sõlmitakse leping ka Tartu Ülikooli hoonete ja vara kindlustamiseks.

Ülikooli ja kindlustusseltside ühenduse vahel on sõlmitud raamleping, millest on kasu kõigil Tartu Ülikoolis töötavatel ja õppivatel inimestel. Vastavalt sellele lepingule saavad TÜ töötajad ja üliõpilased töötõendi või üliõpilaspileti ettenäitamisel kahjukindlustuslepingute sõlmimisel tavahindadest 15% soodustust kõigis neljas kindlustusseltsis.

Allpool tutvustame lühidalt mõningaid kindlustusliike, mis võiksid enim huvi pakkuda.

Reisikindlustus hüvitab reisi ajal ootamatu haigestumise või õnnetusjuhtumiga seotud ravining haiglakulud; reisi tühistamise, reisi katkemise ja reisile hilinemisega tekkinud kulutused; reisi ajal teie pagasi ja isiklike asjade varguse või kaotsiminekuga seotud kahjud.

Õnnetusjuhtumikindlustus hüvitab kindlustatule rahalises vääringus õnnetuse tagajärjel tekkinud ajutise töövõimetuse või invaliidistumisega tekkinud kulutused ning tagab kindlustatu surma korral rahalise kompensatsiooni tema lähedastele.

Kodukindlustus on kindlustuskaitse hoonele või korterile ja seal asuvale kodusele varale. Kodukindlustus korvab vara kahjustumist, hävimist või kaotsiminekut tule, loodusjõu (torm, üleujutus), veeavarii, vandalismi või koduse vara varguse korral.

Sõidukikindlustus kaitseb teid sõiduki kahjustumise, hävimise või kaotsimineku korral. Sõidukikindlustus katab riske tule, loodus- ja liiklusõnnetuse, vandalismi, varguse või sõiduki röövimise korral. Täiendavalt on võimalik valida mitmeid lisariske (pagasi hävimine, kaassõitja õnnetusjuhtumikindlustus).

Täpsemat informatsiooni nende ja kõikide teiste kindlustustoodete kohta saate kindlustusseltside esindustest üle Eesti. Kogenud kindlustustöötajad aitavad sõlmida just teile sobivad kindlustuslepingud.

Tartus saate soodsa hinnaga kindlustuslepinguid sõlmida järgmistes kindlustusseltside esindustes:

AS Eesti Kindlustus – Ülikooli 6a, Tartu EE2400, tel 390 560, faks 390 561;

Balti Kindlustuse AS – Kalda tee 34-1, Tartu EE2400, tel 485 400, faks 485 409;

Leks Kindlustuse AS – Turu 3, Tartu EE2400, tel 476 657, faks 441 668;

Salva Kindlustuse AS – Raekoja plats 8, Tartu EE2400, tel 441 977, faks 441 983.

Vastavalt Tartu Ülikooli ja nelja kindlustusseltsi vahel sõlmitud raamlepingule saavad Tartu Ülikooli töötajad ja üliõpilased töötõendi või üliõpilaspileti ettenäitamisel kahjukindlustuslepingute sõlmimisel tavahindadest 15% soodustust. Kindlustusseltside ühendusse kuuluvad AS Eesti Kindlustus, Balti Kindlustuse AS, Leks Kindlustuse AS ja Salva Kindlustuse AS.

Mis on Tartu Ülikooli Sihtasutus?

Intervjuu sihtasutuse juhatuse liikme Margus Otsaga

Tartu Ülikooli Sihtasutus asutati eelmise aasta 7. juulil. Selle ülesanne on sihtotstarbelise majandusliku toetuse vahendamine ülikoolis asuvate või ülikooliga seotud adressaatideni, et toetada stipendiumite ning preemiate loomisega teadus- ja haridustegevust ning õppetööd, samuti kaasa aidata ülikooli ja äriettevõtete, omavalitsuste ning erinevate organisatsioonide vaheliste sidemete arendamisele.

Eelmisel nädalal toimus sihtasutuse väljasõiduistung Haapsalus. Miks mitte Tartus?

Senini on sihtasutuse usalduskogu istungid toimunud Tartus või Tallinnas. Oleme mõelnud laiendada oma tegevust üle kogu Eesti ja ka väljapoole Eestit. Esimese väljasõiduistungi pidas sihtasutuse usalduskogu 5. veebruaril Haapsalus, millele järgnes kohtumine Haapsalu äriringkondade ja omavalitsuste esindajatega. Ürituse eesmärgiks oli ülikooli ja kohalike äriringkondade kontaktide tihendamine. Kohtumisest võtsid osa ka sihtasutuse patroon president Lennart Meri ja rektor prof Peeter Tulviste. Läänemaa ettevõtjad tundsid sihtasutuse tegevuse vastu tõsist huvi ja julgen kinnitada, et kohalikud äriringkonnad on oma stipendiumifondi loomisest kindlasti huvitatud. Seda laadi üritusi tahame korraldada ka edaspidi. Järgmine väljasõiduistung on kavas 3. märtsil Raplas.

STRUKTUUR

Kui sihtasutust üksikasjalikumalt tutvustada, siis milline on selle struktuur?

Tegevuse suunad kavandab igal aastal ümbervalitav 7-liikmeline **usalduskogu**, kuhu kuuluvad praegu AS Eesti Telefon peadirektor Jaan Männik, kes on ka usalduskogu esimees, vandeadvokaat Uno Lõhmus, prorektor Toivo Maimets, AS Baltika peadirektor Meelis Milder, Hill&Knowlton Eesti juhatuse esimees Peep Mühls, AS Alexela Oil juhatuse esimees Urmas Past ja endine Hoiupanga juhatuse esimees, vastne siseminister Olari Taal.

Usalduskogu korraldab sihtasutuse juhtimist ning kontrollib ka tegevust. Usalduskogu nõusolek peab olema kõigi suuremahuliste varade kasutamist ja käsutamist puudutavate tehingute puhul ning usalduskogu kinnitab ka kõik stipendiumite ja preemiate väljamaksmised.

Stipendiumite ja preemiate saajate üle pole aga usalduskogu alati siiski kõige pädevam otsustaja ning seepärast on meil tihe koostöö teaduskondadega. Oleme sihtasutust tutvustanud ka teaduskondade nõukogude ja valitsuste istungitel.

Sihtasutuse igapäevatööd korraldab *juhatus*. Peale usalduskogu ja juhatuse on olemas veel 7-liikmeline **investeerimiskomitee**, kelle ülesanne on otsustada sihtasutuse põhikapitali paigutamise üle.

Nagu loetelust näha, kuulub usalduskogusse ülikooli vilistlasi.

Margus Ots ülikooli aastapäevaaktusel 1. detsembril Ants ja Maria Silvere ning Sigfried Panti mälestusstipendiumi tutvustamas.

Ülikooli sihtasutuse loomise ideedega on Eestis päris hästi kaasa tuldud. Elavat huvi on tundnud just vilistlased, kes ise heale järjele jõudnud ning nüüd *alma mater*'i käekäigule kaasa aidata püüavad.

Teie olete juhatuse liige. Kes juhatusse veel kuuluvad?

Asutamise ajal loodi juhatus esialgu üheliikmelisena. Põhikirja järgi võib juhatuses olla kuni kolm liiget, mille koosseisu määrab usalduskogu. Edaspidi, tegevuse laienemisel, on kavas ka juhatuse liikmete arvu suurendada.

Kuidas sellele tööle sattusite?

Lõpetasin kevadel ülikoolis bioloogiaõpingud ja olen viimased neli aastat õpingute kõrval töötanud Eestimaa Looduse Fondis ning Eesti Ornitoloogiaühingus projektijuhina.

Ülikooliga on tihedamad suhted tekkinud läbi korp! Ugala tegevuse. Suvel korraldasime Ugalaga Tartus 34. Balti Rahvaste Kommerssi, mis õnnestus päris hästi. Kohe seejärel tehti tööpakkumine. Mõnevõrra kogemusi mul oli ja nii ma Tartu Ülikooli Sihtasutusse tööle sattusingi.

Kas ülikooli sihtasutuse loomisel oli mujalt eeskuju võtta, näiteks teistest Eesti ülikoolidest?

Lausa oma sihtasutust Eestis ülikoolidel pole varem olnud. Tallinna Tehnikaülikoolil tegutseb küll juba mitu aastat mittetulundusühinguna Arengufond, mida aga alles praegu sihtasutuseks ümber formeeritakse. Samuti on kuulda olnud, et Eesti Põllumajandusülikool kavatseb sihtasutust luua.

STIPENDIUMID JA FONDID

Kuidas moodustub sihtasutuse põhikapital?

Kõik sihtasutuse rahalised vahendid, mis tekivad peamiselt annetustest, koondatakse põhikapitali ning sellest tehakse väljamakseid vaid investeerimisest saadud kasumi arvelt. Põhikapitali puutumata jätmine tagab sihtasutuse stipendiumite, preemiate ja toetuste määramisel järjepidevuse ja seda ka majanduslikult rasketel aegadel.

Kuna üks sihtasutuse ülesandeid on mitteriiklike stipendiumite süsteemi korrastamine, siis lisaks uutele juurdetulevatele stipendiumitele võeti üle ka juba varem ülikooli juures asutatud mitteriiklikud nimelised stipendiumid.

Praeguse seisuga on sihtasutuse põhikapitali suuruseks üle kahe miljoni krooni. Suurema osa moodustavad sellest väliseestlaste annetused. Kõige suurema annetuse tegid möödunud aasta novembris Aare-Ruth ja Magnus Mörner - 2 miljonit EVP krooni. Annetuse baasil loodi Puhk-Mörneri stipendiumifond, mille eesmärk on õigusteaduse ja ajaloo eriala üliõpilaste toetamine stipendiumitega.

Väliseestlased on loonud teisigi stipendiume ja fonde. Mida on siin sihtasutusel kavas teha?

Tahame oma tegevust ka väljaspool Eestit korraldada. Et seda paremini teha, oleme sisse seadnud sihtasutuse konsuli ameti. Esimesed konsulid on juba määratud: Rootsis Jaan Teär ja Torontos Vello Soots. Edaspidi on kavas konsuleid määrata ka mujale, eeskätt suurematesse väliseesti keskustesse.

Kuidas saab nimelist stipendiumi asutada?

Asutada saab sihtasutuse põhikapitali tehtava sissemaksega. Alates tuhandest kroonist loeme annetusi nimelisteks. Üksikisikud ja ettevõtted võivad oma nimelised sissemaksed kasvatada nimeliseks stipendiumifondiks.

Nimelise stipendiumi puhul oleme arvestanud seda, et väljamakstav stipendium peaks olema piisavalt suur ja oleks tudengile olulisceks toetuseks tema õpingutes. Kuna stipendiume maksame vaid põhikapitali investeerimisest saadud kasumi arvelt, siis sellise nimelise stipendiumi algkapitali suurus peaks olema vähemalt 150 tuhat krooni, mille investeerimisest saadud kasumi arvelt saaks aastas ühe umbes 15 tuhande krooni suuruse stipendiumi välja maksta.

Milliseid fonde sihtasutus veel loob?

Sihtasutuse juurde asutame veel **piirkondlikke stipendiume,** mille loomine pakub omavalitsustele, maakondadele ja konkreetsest piirkonnast pärit isikutele võimaluse toetada oma kodukandist pärit noori ja stimuleerida andekate noorte tööleasumist antud piirkonda.

Lisaks stipendiumifondide loomisele vahendame sihtasutuse kaudu ka **sihtotstarbelisi toetusi ja annetusi** konkreetsetele ülikooliga seotud ettevõtmistele.

Oluline on mainida ka seda, et seadusega on sihtasutusele antud võimalus rakendada ülikooli ja üliõpilaste toetajatele maksusoodustust ning vabastada stipendiumiteks, preemiateks või sihtotstarbelisteks toetusteks mõeldud annetused tulumaksust.

Tänases ajalehes kuulutate välja kaks konkurssi.

Täna kuulutame välja Hermanni reisistipendiumi konkursi. Selle on asutanud AS Hermann Reisid, eesmärk on toetada magistrante ja doktorante nende õppereisidel. Teine konkurss on ideekonkurss, mille abil loodame leida ärksaid tudengeid uute ideedega, mida saaks kasutada sihtasutuse edaspidises tegevuses. Parimate ja just rakendatavate ideede autoritele on välja pandud preemiad ning nendele anname ka võimaluse sihtasutuses tööd leida ja oma ideed praktikas ellu viia.

* * *

Ja lõpuks, kus asub ülikooli sihtasutus? Kust teid leida?

Praegu on meie asupaik Lossi tänava õppehoone keldriruumis, kuid sealt kolime peagi nähtavasti vana kohviku maja kolmandale korrusele üliõpilasesinduse praegustesse ruumidesse. Praegu on kõige lihtsam meiega kontakti võtta telefoni või e-posti teel. Sihtasutuse telefoninumber on **465 852** ja e-posti aadress: **sihtasutus@ut.ee**.

Küsis Varje Sootak

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
kuulutab välja ideekonkursi:

ETTEVÕTLUS HARIDUST TOETAMA!

Otsime ärksaid ja tegusaid üliõpilasi uute ideedega. Ootame konkreetseid ideid ja projekte, kuidas hakkaks ettevõtlus toetama ülikooli ja ülikooliharidust (näiteks sponsorprogrammide, tuluürituste jms teel).

Parimate ja rakendatavate ideede autoritele on TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUSE poolt välja pandud rahalised preemiad. Preemiafondi suurus on 10 000 krooni. Parimatel on võimalus Sihtasutuses tööd leida ja oma ideed projektijuhtidena ellu viia.

Palume oma projektid ja ideed esitada kirjalikult TARTU ÜLIKOOLI Kantseleisse (peahoone, ruum 207) hiljemalt **13. märtsiks**. Tulemused selguvad 27. märtsiks.

Täiendavat infot saab TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUSEST,
telefon: 465-852, e-mail: sihtasutus@ut.ee.

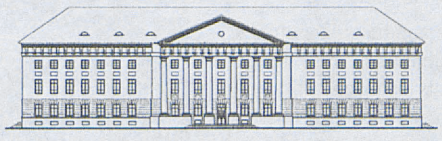

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

HERMANNI REISISTIPENDIUMI KONKURSS

Hermanni reisistipendium on TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUSE juurde asutatud 1997. aastal AS HERMANN REISID poolt. Stipendiumi eesmärgiks on TARTU ÜLIKOOLI **magistrantide** ja **doktorantide** toetamine nende õppereisidel.

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, erialane ning ühiskondlik tegevus ja reisi eesmärk.

Stipendiumile kandideerijatel palume esitada TARTU ÜLIKOOLI Kantseleisse (peahoone, ruum 207) **16. märtsiks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis) koos ülevaatega erialasest ja ühiskondlikust tegevusest,
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi saaja selgub 27. märtsiks.

Täiendavat infot saab TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUSEST,
telefon: 465852, e-mail: sihtasutus@ut.ee

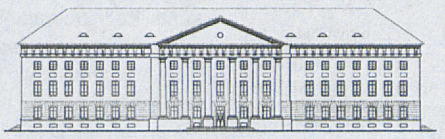

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Üliõpilasnõustamise projektil algab teine aastaring

Esmakordselt kasutati üliõpilastest nõustajate-tuutorite abi möödunud aasta kevadsemestril, kui saabusid välistudengid. Tuutori said ka käesoleval õppeaastal, nii sügis- kui kevadsemestril saabunud välistudengid. Kahe semestri vältel on kuusteist üliõpilasnõustajat abistanud välistudengitel Tartu ja Tartu Ülikooli ellu sisse elada. Nõustajate sõnul vesteldi rühmades väga erinevatel teemadel alates sellest, kuidas tunniplaane leida, kus saada e-posti aadress, kuni selleni, millised on eestlaste kultuurilised iseärasused ning Eesti ajalooline taust. Alanud semestril tegeleb uute välistudengitega kaheksa tuutorit.

Esimese aasta eesti tudengitega tegelesid nõustajad esmakordselt 1997. aasta sügissemestril. Nõustajate hinnangutest jäi kõlama, et nende abi vajati eelkõige just õpingute planeerimisega seonduvalt, kuna noortele ei piisanud ühekordsest põhitõdede selgitamisest. Väga palju oli neid, kes soovisid oma küsimustele individuaalset lähenemist. Lisaks abile õpingute planeerimisel pakuti esimese aasta üliõpilastele teadmisi õppekorraldusest, üliõpilastele pakutavatest soodustustest, üliõpilasorganisatsioonidest jm.

Uuel, 1998/99. õppeaastal soovime uute tudengite nõustamisega jätkata, sest praegused esmakursuslased võtsid idee hästi vastu ning hindasid väga seda, et said oma küsimusi arutada kellegagi, kes on hiljuti ise samas olukorras olnud ning oskab probleemidele läheneda tudengi enda seisukohalt.

Nendel üliõpilastel, kes soovivad järgmisel õppeaastal tegelda kas eesti või välistudengite nõustamisega, palume täita üliõpilasnõustaja kandidaadi ankeet, mida on võimalik saada dekanaatidest või õppe- ja üliõpilasosakonna nõustajalt (peahoone ruum 116). Nõustajaks on oodatud suhtlemisaldis, ettevõtlik ja abivalmis üliõpilane, välistudengitega tegelejatelt eeldatakse head inglise või soome keele oskust.

Üliõpilasnõustaja tööks vajalikud baasteadmised on koondatud õppeaineks. Psühholoogia osakonna **vabaaine "Üliõpilasnõustamine"** on eelduseks nõustajana tegutsemisele. Eeldusaineid ei ole. Kursuse esimeses osas antakse ülevaade üliõpilasnõustamises vajalikust informatsioonist: TÜ struktuurist, õppekorralduse eeskirjast, üliõpilasorganisatsioonidest, üliõpilase õigustest ja kohustustest. Kursuse teise osa moodustab suhtlemistreening, kus käsitletakse üliõpilasnõustaja töös vajalikke psühholoogilisi oskusi: isikutaju, interpersonaalset suhtlemist, enesekehtestamist, grupi juhtimist, koostöö soodustamist ning enamkasutatavaid grupitöö meetodeid.

Loodetavasti leidub tuleval õppeaastal hea nõu ja abi andjaid kõigilt erialadelt ning uute tudengite nõustamise traditsioon jätkub!

Informatsioon tel 465 627.

Ülle Kapsi,
õppe- ja üliõpilasosakonna
üliõpilasnõustaja

Kirjaplangi kasutamine vabam!

Käskkirjaga 09.02.1998 nr 4 laiendas rektor allkirjaõigust akadeemilise struktuuri allüksuste kirjaplangile. Allüksuse juhi otsustusel on nüüd võimalik allüksuse kirjaplanki kasutada ka töötajatel ja doktorantidel õppe- ja teadustööga seotud kirjavahetuseks kokkulepitud pädevuse piires. Planke saab sekretäri või asjaajamise eest vastutava töötaja käest.

Ülikooli akadeemiline liikmeskond suhtleb oma eesmärkide saavutamiseks paratamatult paljude partnerülikoolide ja teadusasutuste allüksustega, fondide ja kolleegidega. Nii Eestis kui välismaal on oluline osa fondidesse ja kirjastustesse minevatel soovituskirjadel ja arvamustel.

Suhtluse üheks kandjaks ja sidujaks on ülikooli kaubamärk, mis kõige enam levib ja tutvustab end kirjavahetuse, nimekaartide ja ka logoga ümbrike kaudu. Aeg on õpetanud hindama kaubamärgi olulist rolli ülikooli tutvustamisel ja *imago* kujundamisel.

Kuna kirjaplanki kasutab nüüd märksa suurem osa ülikooli liikmeskonnast, siis toob see kõigile kasutajaile ka kohustuse - järgida akadeemilisele liikmeskonnale kohast keelekasutust ja stiilinõudeid ning ka vormistust. Need kõik on üks osa suhtlemise etiketist.

Vormistuse osas saab esmast teavet ülikooli asjaajamiseeskirjast, mis on olemas kõikidel allüksuste sekretäridel (asjaajamise eest vastutavatel töötajatel). Kuna viimatinimetatud töötajad on läbinud ka vastava asjaajamisalase koolituse, siis nendelt saate head nõu koos kommentaaridega mistahes vormistus- või muud asjaajamiskorraldust puudutavates küsimustes.

Aga teeme ka spetsiaalset koolitust.

AMETIKIRJA VORMISTAMINE

Lossi 3-112 (grupi suurus 30 inimest):

19. veebruaril kell 15.15 - 16,

26. veebruaril kell 9.15 - 10,

5. märtsil kell 15.15 - 16.

Registreerumine tel 465 608 (Mairi Paidla).

Vajaduse korral moodustame täiendavaid gruppe (kokkuleppel ka allüksuses või teaduskonnas kohapeal).

Sirje Mark,
ülikooli kantselei juhataja

Tudengiraadio

Neljapäeviti kell 20.20-22 Raadio Tartu sagedustel.

Saatejuhid on ajakirjandustudengid Mart Normet ja Sten Teppan.

TÜ koguduses

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku TÜ koguduse iseseisvusaastapäeva jumalateenistus koos armulauaga on **pühapäeval, 22. veebruaril kl 11.15** ajaloo muuseumis.

Infopunktis POSTKAARDID

- Postkaardikomplekt ülikooli hoonetega 27.60.
- Üksikud postkaardid ülikooli hoonetega 2.30.
- Navitrolla ülikooli-teemalised postkaardid 4.80.
- Kutsekaaned ülikooli peahoone kujutisega 13.50.
- Postkaart Jüri Arraku maalist "Ülikooli esimene kantsler Johann Skytte".

Soome ärimehed kinkisid Tartu Ülikoolile raamatuid

Eelmisel nädalal andis Eesti Soome Ärijuhtide Ühing õigusteaduskonnale ja majandusteaduskonnale üle 20 000 krooni väärtuses uusi raamatuid. Ärijuhtide ühingu poolt annetatud raamatute valik põhines eelnevalt õppejõudude seas toimunud küsitlusel ning paljud õpikud tuli tellida otse Inglise kirjastustelt. Raamatuid olid õigusteaduskonna uude Iuridicumi hoonesse tulnud üle andma Bo Hendriksson, Aku Sorainen ning Ants Proman. Meeldivas õhkkonnas toimunud vestluses avaldasid nii õigusteaduskonna dekaan Peep Pruks kui majandusteaduskonna dekaan Jüri Sepp siirast heameelt ärijuhtide ühingu omaalgatusliku annetuse üle, kuna just uutest õpikutest on mõlemal teaduskonnal puudus. Ärijuhid omakorda rõhutasid, et ka nemad on huvitatud sellest, et Tartus koolitataks kõrgel tasemel uusi spetsialiste.

Eesti Soome Ärijuhtide Ühing ühendab 90 suurimat Eestist tegutsevat Soome kapitalil põhinevat ettevõttet, kus töötab kokku umbes kuus tuhat inimest. Üheks ühingu eesmärgiks ongi Eesti hariduse ja kultuuri toetamine.

□ **Dekaanidel on põhjust rõõmustada.**

Personalikoolituskursused

Inglise keel edasijõudnuile 30h

Kursus on koostatud spetsiaalselt administratiivtöötajatele, kes vastutavad osakondade välissuhtluse eest (sekretärid ja osakondade välissuhtluse eest vastutavad ametnikud, 15 in). Arendatakse suulist ja kirjalikku kommunikatsiooni inglise keeles - telefonivestlus, ametikirjade koostamine, suhtlussituatsioonide sõnavara. Lektor Ele Kaldjärv. Kursus toimub **teisipäeviti ja kolmapäeviti** kell 16.15-17.45, Tiigi 78-335, alates 17. veebruarist. Osalemise tasu ühele osavõtjale on 500 kr, millest 50% tuleb leida osalejal endal lisafinantseerimisega, 50% tasub personaliosakond. Registreeruda kiiresti tel 465 141 või e-posti teel maria@admin.ut.ee. Registreerumisleht vahetu töökorraldaja soovitusega tuua personaliosakonda hiljemalt **15. veebruariks.**

Õpetamisoskused II (seminar, loeng)

NB! Jätkukursus neile, kes osalesid eelmisel aastal I osas.

Kursus on koostatud spetsiaalselt noortele õppejõududele, assistentidele, lektoritele, et arendada oskusi materjali huvitavaks ja meeldejäävaks esitamiseks (assistendid, lektorid, vähekogenud õppejõud). Kavas: didaktika alused, ettekande piltlikustamine, mittesõnalised märgid - nende kasutamine ja mõju. Läbiviija dotsent L. Vassiltsenko. Kursus toimub kolmapäeval, 25. veebr ja kolmapäeval, 4. märtsil, Ülikooli 16-102, kell 16.15-19. Osalemise eest tasub personaliosakond.

Registreeruda kiiresti tel 465 141 või e-posti teel maria@admin.ut.ee. Registreerumislehte vahetu töökorraldaja soovitusega tuua personaliosakonda hiljemalt **22. veebruariks.**

sport

ÕNNITLEME!

EESTI MEISTRID talvistel kergejõustikumeistrivõistlustel:

Merle Kivimets (teivashüpe 3.40) ja **Ramon Kaju** (kõrgushüpe 2.24).

Ramon Kaju täitis sellega veebruari lõpus Hispaanias toimuvate Euroopa sisemeistrivõistluste normi.

AEROOBIKA

Muutusid treener Aire Allika teisipäevased aeroobikatunni ajad. Alates 17. veebruarist toimuvad Aire Allika tunnid teisipäeviti kell 18 ja 19, neljapäeviti algusega kell 20 ja 21.

WADO-RYU

Tartu Ülikooli spordikeskus pakub uut ja huvitavat võimalust teie vaba aja sisustamiseks traditsionaalse jaapani võitluskunsti Wado-ryu harjutamisega. Tänapäeval on Wado-ryu harjutamisel kolm peamist eesmärki.

* Esmalt on Wado-ryu tõhus kasvatussüsteem, mis arendab harjutajas viisakust, distsipliini, tahtejõudu ja loovust ning annab seega parema võimaluse tänapäeva pingelises ja kiiresti muutuvas elus läbi lüüa.

* Teiseks on Wado-ryu harjutamine suurepärane võimalus end kehaliselt heas vormis ja tervena hoida.

* Kolmandaks annab see võimaluse omandada reaalse enesekaitseoskuse, kus pole peatähtis mitte füüsiline jõud, vaid hea tehnika ja enesevalitsemine.

Wado-ryu tehniline arsenal on mitmekülgne, ühendades Okinawa karate, jaapani ju-jitsu ning mitmeid relvatehnikaid. Wado-ryu harjutamine on sobiv ja jõukohane kõigile hoolimata soost, vanusest ja füüsilisest võimekusest.

Treeninguid juhendab Eestis ainuke otseselt Sensei (meister) Takashi Ogata (Eesti ja Soome peaõpetaja, 7. dan) poolt volitatud ja atesteeritud Wado-ryu õpetaja, instruktor Tanel Lihtmaa (1. dan, must vöö, harjutanud 15 aastat, Wado-ryu Akadeemia tegevliige).

Treeningud toimuvad Jakobi 5 suures saalis teisipäeviti 14 - 15.30 ja pühapäeviti 17.30 - 19.30. Asjast huvitatuid oodatakse Jakobi 5 suurde saali 15. veebruaril 17.30.

Lisainfo: http://www.math.ut.ee/~kalvin/REI.htm.

Tiia Lillemaa,
spordikeskuse sekretär

info

kursus

Vene ja slaavi filoloogia osakonna fakultatiivkursus eesti keeles:

vene klassikalise kultuuri arengujooned (Puškini ajastu) - 3 AP (arvestus) - lektor A. Malts. Esimene kohtumine õppejõuga neljapäeval, 12. veebr kell 20.15, ph 139. Edasine tunniplaan kokkuleppel.

Vene klassikalise kirjanduse tekkelugu, suunad ja esindajad. Loengukursus keskendub A. Puškini loomingule. Vaadeldakse eesti ja vene klassikalise kultuuri seoseid. Loengud - 2 t nädalas, lektüür - 1 AP ulatuses, referaat - 1 AP.

Oodatud on kõik asjahuvilised. Registreerimine toimub kahel esimesel loengul või vene kirjanduse õppetoolis (keeltemaja 302, tel 465 353).

History of Russian Culture - 3 AP (credit) - prof L. Kiseleva. Tuesday 18-20, main building 139. First lecture on the 17th of February.

The course foresees the presentation of the main periods of the history of Russian culture and the analysis of the key phenomena of Russian national identity as well as the conception of Russian Europeism.

Lectures - 2 hours a week, essay - 1 AP, independent work - 1 AP. Everybody is welcome! Registration to the course: Department of Russian Literature (Language Block 302, telephone 465 353) or during the first two lectures.

seminar

Teadusfilosoofia õppetooli seminar kevadsemestril

Koguneb reeglina üle nädala, reedeti kl 16.15 filosoofia osakonna seminariruumis (Lossi 3-223). Esimene ettekandekoosolek on 20. veebruaril.

Esialgne kava:

20. veebr - Jüri Tammaru: *Sümmeetria ja ratsionaalsus*,

6. märts - Endla Lõhkivi: *Realism ja relativism teadusfilosoofias*,

20. märts - Anto Unt: *Kontrafaktuaalsed tingimuslased*,

3. aprill - Veiko Palge: *Kas aeg on olemas?*,

24. aprill - David Miller (Warwicki ülikool, Coventry, Inglismaa): *Popper's theory of verisimilitude*,

8. mai - Margo Laasberg: *Põhjuslikkus ja põhjuslik seletus*,

22. mai - Piret Kuusk (Füüsika Instituut): *Realism ja füüsikateooriad*,

Oodatud on kõik teadusfilosoofia huvilised, nii filosoofid kui ka teadlased.

töö

E. Vilde nim Juuru Keskkool Raplamaal (13 km kaugusel maakonna keskusest, 50 km Tallinnast) pakub 1998. aasta sügisest täiskoormusega tööd järgmistele õpetajatele: **inglise keel** (9. – 12. klass), **emakeel ja kirjandus** (põhikool ja gümnaasium), **bioloogia-geograafiaõpetaja** (põhikool ja gümnaasium).

Võimalus valida ametikorter (elektri-, kesk- või ahjuküte).

Inglise keele õpetaja palk kokkuleppel. Info: E. Vilde nim Juuru Keskkool, Tallinna mnt 18, Juuru, EE3511 Raplamaa; tel (248) 44 106, 44 149; e-post: juurukk@estpak.ee.

* * *

Kehtna Põhikool otsib energilist, teotahtelist, humoorikat **matemaatikaõpetajat**, kes on võimeline ka probleeme lahendama ning ei karda lapsi. Täiskoormus ja enamgi veel, võimalused tegutseda ka teiste ainete õpetamisel. Suudame lahendada tööleasumisega seotud probleemid.

Pöörduda võivad ka teiste erialade õpetajad, meil on rohkesti variante.

Pakume tööd ka **logopeedile.**

Asume peaaegu keset Eestit Rapla maakonnas, heas keskkonnas. Kaalume reaalgümnaasiumi asutamise ideed. Oleme üks Eesti suurimatest maakoolidest.

Tel (248) 75 513, faks (248) 75 517, e-post: kehtnapk@estpak.ee.

varia

Tartu Norra Selts

koguneb neljapäeval, 19. veebruaril kl 18 ph aud 102. Konrad Mäe Ateljee Norra turnecst räägib Margus Meinart.

professorite klubi

Kolmapäeval, 18. veebruaril kl 17.15 on ajaloo muuseumis kohtumine rektorikandidaatide professorite Peeter Tulviste ja Jaak Aaviksooga.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine tel 465 671.

Ruumide üüriminc: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani kell 11-17.

Näitused: "Kingitused Tartu Ülikoolile", "Tartu Ülikool filatelisti pilguga: margid, pitsatid, templid".

Muuseumis on võimalik tutvuda **videofilmidega** ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Klassikalise muinasteaduse muuseum
Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info tel: 465 384.

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iseennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-L 10-16

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info tel: 465 839.

Ekspositsioon inimese evolutsioonist.

raamatukogus

Raamatunäitus: "1917. aasta Eestimaal - mälestustes", "Albert Kivikas - 100".

Näitused: "Rudolf Kenkmaa 100", "Pääsu (sünd 1993) pildid", TÜ maaliosakonna 3. kursuse tudengite maalid, Sirje Protsini maalid "Ratta leiutamine".

Raamatumuuseum

E-R 12-15.

Püsiekspositsioon "Restauraatori töölaualt".

Näitus Rootsi-aegsetest ülikooli trükistest.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 197
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Nr. 6 (1918)

Reede, 20. veebruar 1998

Ilmub 1948. aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Tartu Ülikooli Raamatukogu

2. lk

- Sõna on rektorikandidaatidel
- Palgad tõusevad

3. lk

- Ülikooli eelarvenumbrid humanitaari pilguga - prof Anne Lill
- T. Maimetsa kommentaar
- Ehitus- ja remondieelarvet vaatleb arhitekt Martti Preem

4. lk

- Erasmuse programm jõuab Tartu Ülikooli
- Prof Juri Lotmani sünniaastapäeva seminar
- Toetusfond

Eesti Vabariigi 80. aastapäeva üritused ülikoolis

Reedel, 20. veebruaril kl 10 toimub ajaloo muuseumis **diskussioon** "Ülikool, ühiskond ja riik Eestis" ja **näituse** "*In corpore* Vabadussõtta" avamine;

kl 14 korraldab samas majandusteaduskonna vilistlaste ühendus "Hermes" **konverentsi** "Riigi osa majanduses";

kl 14 EV 80. aastapäevale ja kodukaunistamise aastale pühendatud näituse "Eesti kodu" avamine raamatukogus.

Esmaspäeval, 23. veebruaril kl 12 on aulas Tartu maakonna, linna, EPMÜ ja TÜ ühine **aktus.**

Kavas:

tervituskõned TÜ rektor Peeter Tulvistelt, Tartu maavanem Jaan Õunapuult, Tartu Linnavolikogu esimehelt Väino Kullilt, EPMÜ rektor Hardi Tulluselt;

Kõne Isamaale - Tanel Mazur Üliõpilasseltsist Raimla;

Esinevad TÜ Akadeemiline Naiskoor (dirigent dots Vaike Uibopuu) ja Tartu Karlova Gümnaasiumi Mudilaskoor (dirigent Anneli Traks, kontsertmeister Merike Muttik).

Eesti Vabariigi 80. aastapäeva puhul

President Lennart Meri otsuse kohaselt on Eesti Vabariigi 80. aastapäeva eel riikliku autasu saanud isikud, kes on oma tegevusega kindlustanud Eesti Vabariigi õiguslikku järjepidevust.

Eesti Vabariik tänab Eesti eest võidelnuid, isiklikku vaprust ja eeskuju ilmutanuid, õpetajaid ja diplomaate, teadlasi ja elupäästjaid, riigiametnikke ja vabadusvõitlejaid, inimesi, kes on andunult ennast pühendanud erialatööle.

Autasustatute hulgas on järgmised Tartu Ülikooliga seotud isikud:

III klassi Maarjamaa Rist

Nils Otto Taube (Suurbritannia, TÜ auliige).

III klassi Riigivapp

Marju Lauristin (ühiskonnategelane ja -teadlane).

IV klassi Riigivapp

Jaak Kangilaski (kunstiteadlane ja ühiskonnategelane);

Ülo Lepik (matemaatik);

Peeter Tulviste (psühholoog, Tartu Ülikooli rektor).

III klassi Valgetäht

Ain-Elmar Kaasik (arstiteadlane);

Arvo Krikmann (rahvaluuleteadlane);

Helmut Piirimäe (ajalooteadlane);

Hans-Voldemar Trass (loodusteadlane);

Richard Villems (geneetik).

IV klassi Valgetäht

Paul Alvre (keeleteadlane);

Simon Levin (vandeadvokaat, TÜ kuratooriumi liige);

Olaf Prinits (matemaatik).

V klassi Valgetäht

Endel Aruja (haridustegelane, TÜ auliige).

Tänu Autasustamisi

Rektor õnnitles 70. sünnipäeva puhul ning avaldas tänu pikaajalise ja kohusetundliku töö eest ning autasustas TÜ väikese medaliga majandusteaduskonna emeriitprofessor **Vambola Türki.**

65. sünnipäeva puhul pälvisid tänu pikaajalise kohusetundliku töö eest kinnisvarade osakonna töödejuhataja **Evi Silm** ja majajuhataja **Virve Reili**. Samuti avaldati tänu kauaaegse ja kohusetundliku töö eest ning autasustati TÜ väikese medaliga craõiguse instituudi lektorit **Maie Ruusi.** TÜ väikese medali ja tänukirjaga autasustati kantselei ja personaliosakonna köitjat **Aino Juursood.**

Kuidas valitakse rektor

Rektori valimiskoosoleku korraldab ja viib läbi valimiskomisjon. Komisjoni esimees on prof Inge-Maret Orgo, aseesimees prof Ants Tuulmets, liikmed dots Peeter Roosimaa, akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit ja üliõpilane Leif Kalev. **Valimiskoosolek toimub tuleval reedel, 27. veebruaril kell 13 aulas.**

Rektorikandidaatidel on õigus esineda lühikese sõnavõtuga ning kuni häältelemise alguseni tagasi astuda. Valimisagitatsioon on valimiskoosolekul keelatud.

Valimiskogusse kuulub 246 liiget (korralised professorid, TÜ nõukogu ja teaduskonnanõukogude liikmed).

Valituks osutub see kandidaat, kes kogub üle poole valimiskogu poolthäältest, s.o vähemalt 124 häält. Kui kumbki kandidaat nii palju hääli ei saa, korraldatakse teine voor, kuhu läheb edasi rohkem poolthääli saanud kandidaat. Kui kandidaadid said võrdse arvu hääli, läheb teise vooru ealt vanem. Ka teises voorus peab kandidaat saama vähemalt 124 häält. Vastasel juhul jääb rektor valimata.

Ülikooli auditooriumid ajaga sammu pidamas

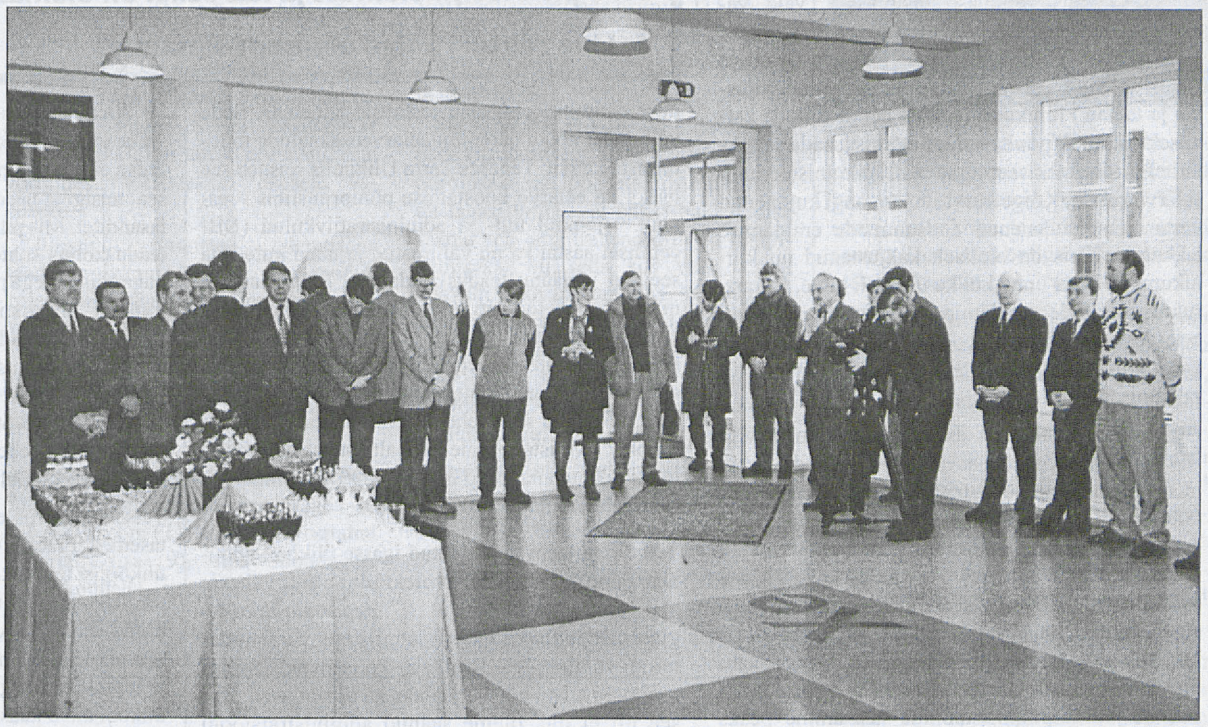

6. veebruaril avati pidulikult keemiahoone konverentsikeskus.

Ülkooli õpperuumide üldpilt on mitmekesine suuruse, otstarbe, kaasaegsuse ja hooldatuse poolest. 1997. aasta lõpul toimunud võistlusülevaatus "Kaasaegne auditoorium" oligi mõeldud hetkeseisust ülevaate saamiseks ning paremate äramärkimiseks. Õpperuumide olukord sõltub paljuski peremehetundest ja hooldusest (puhtus, üldilme, mööbli paigutus, otstarbekus), kuid kaasajastamiseks on vaja ka rahalist investeeringut. Kaasaegses auditooriumis peaks olema vähemalt korralik tahvel, statsionaarne grafoprojektor, ekraan, otstarbekas mööbel ja optimaalne valgustus (tahvlil, laudadel).

Ülikooli 143 auditooriumist on viimastel aastatel (1994-1997) kaasajastatud 78 (54%). Üleülikoolilistest summadest on soetatud 249 tahvlit (118 rohelist ja 131 valget), tahvleid on paigutatud ka seminari- ja praktikumiruumidesse. Uue näo on saanud üleülikoolilised auditooriumid peahoones (aud 102 - grafoprojektor, diaprojektorid võimaldavad paralleelprojektsiooni) ja keemiahoones (ringauditoorium - grafoprojektor, tellimisel dia-, video- ja arvutiprojektorid). Humanitaarhoones on kaasaegse sisustusega auditoorium nr 112, kus on statsionaarne grafoprojektor ja SAT-TV süsteem, tellimisel on võimalik arvuti-, video- ja diaprojektorite kasutamine. Nimetatud tehnika kasutamist korraldab arvutigraafika- ja õppetehnikakeskus.

6. veebruaril avati keemiahoone ringauditooriumi uus sissepääs koos fuajee ja presentatsiooniruumiga, mis lisab uusi võimalusi kaasaegse konverentsi korraldamiseks selles auditooriumis. Ruumikasse fuajeesse on võimalik paigaldada stende, seal on ka riidehoid ning tualettruumid. Korrus kõrgemal asub presentatsiooniruum, kus samuti on võimalik näidismaterjale eksponeerida. Uus sissepääs asub keemiahoone Ülikooli tänava poolses otsas.

Õpperuumide kaasajastamine ja inimsõbralikumaks muutmine peaks jätkuma, kuid tehtut tuleb suuta ka hoida. Õpperuumide hea käekäik ja ilus väljanägemine on tihti otseses seoses hea peremehe olemasoluga. Loodetavasti kuulub hoolikas valdaja/kasutaja tulevikus mõttelise osana iga kaasaegse auditooriumi juurde.

Ülle Hendrikson,
bakalaureuseõppe peaspetsialist

Sõna on rektorikandidaatidel

Jaak Aaviksoo

Olen sündinud 11. jaanuaril 1954. aastal Tartus. 1971. aastal lõpetasin Tartu II Keskkooli, 1976. aastal TRÜ füüsika-keemiateaduskonna *cum laude* füüsika teoreetikuna ja asusin tööle Füüsika Instituuti. 1981. aastal kaitsesin väitekirja, milles esmakordselt jälgiti kuuma luminestsentsi nähtust molekulaarkristallides.

Olen osaline pikosekundspektroskoopia uurimissuuna rajamises Tartus; uurinud eksitonide dünaamikat molekulaar- ja pooljuhtkristallides ja kvantstruktuurides; tegelnud laseroptika ja koherentsete optiliste kostetega; 1987. aastal valiti mind FI juhtteaduriks.

Ajavahemikul 1987-1988 ja 1989. aastal töötasin A. von Humboldti Fondi stipendiaadina Stuttgardis, 1990. aastal külalisprofessorina Pariisi VII ülikoolis ja 1991. aastal Osaka Ülikoolis. 1992. aastal juunis valiti mind Tartu Ülikooli optika ja spektroskoopia professoriks, sama aasta juunist olen TÜ prorektor. 1995. aasta novembris nimetati mind kultuuri- ja haridusministriks, alates 1. jaanuarist 1996 haridusministriks. Töötasin sellel kohal 1996. aasta novembrini, seejärel naasin tööle ülikooli eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi juhatajaks, kellena töötan siiani. 1995. aastal valiti mind Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks täppisteaduste alal.

Olen avaldanud üle 100 teadustöö, sh 43 artiklit rahvusvahelistes ajakirjades, osalenud rohkem kui 30 rahvusvahelisel teadusfoorumil ning esinenud loengutega mitmes ülikoolis (Saksamaal, Prantsusmaal, USAs, Jaapanis, Šveitsis jm). Seoses tööga haridussüsteemis olen avaldanud rea uurimuslikke artikleid Kesk- ja Ida-Euroopa (kõrg)haridussüsteemide kohta, esinedes vastavatel rahvusvahelistel foorumitel. Olen Eesti Füüsika Seltsi asutaja ja esimene esimees, Infoühiskonna Foorumi liige, samuti Eesti Teadus- ja Arendusnõukogu ja Vabariigi Presidendi akadeemilise nõukogu liige. Haridusministrina käivitasin Tiigrihüppe nime all tuntuks saanud koolide arvutiseerimise programmi ja juhin siiani selle programmi tegevust ja Tiigrihüppe Sihtasutuse nõukogu.

Valdan inglise, vene, saksa ja vähemal määral prantsuse keelt.

Vanem poeg Ain on arstiteaduskonna 6. aasta üliõpilane, abikaasa Kiira Aaviksoo töötab keskkonnaministeeriumi peaspetsialistina. Peres on tütar Berit, õigusteaduskonna üliõpilane, ja poeg Helmer, kes õpib Miina Härma gümnaasiumis.

Peeter Tulviste

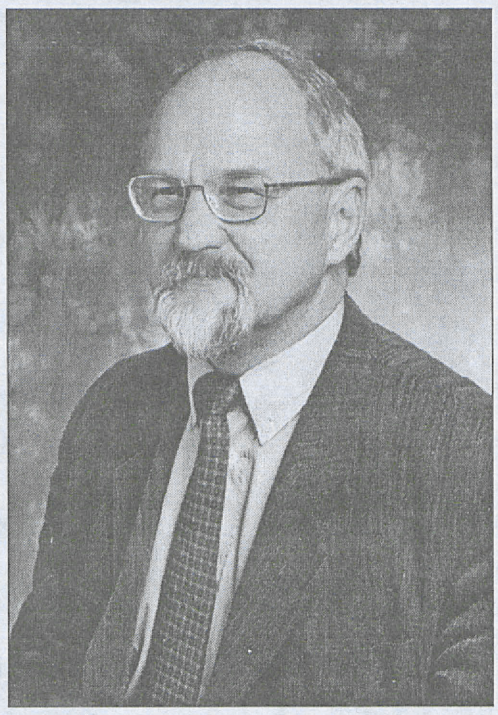

Sündisin 28. oktoobril 1945 Tallinnas. 1964 lõpetasin Tallinna 10. Keskkooli (Nõmme Gümnaasiumi) ja läksin Moskva Ülikooli psühholoogiat õppima. Pärast lõpetamist 1969. aastal tulin tööle Tartu Ülikooli. 1970. aastal võeti mind aastaks sõjaväkke. 1971-1974 õppisin TÜ aspirantuuris, sügisest 1974 asusin tööle loogika ja psühholoogia kateedrisse õpetajana.

1975. aastal kaitsesin kandidaadi-, 1987. aastal doktoritöö. Mõlema teemaks olid kultuurierinevused ja ajaloolised muutused mõtlemisprotsessides. Selleteemalised raamatud ilmusid 1984. aastal eesti, 1988. aastal vene ja 1991. aastal inglise keeles. Olen uurinud ka lapse mõtlemise arengu sõltuvust kultuurist. Aastast 1988 olen valitud arengupsühholoogia korraliseks professoriks (psühholoogia kateedri juhataja 1988-1992).

1990-1991 olin uurimistööl Clarki Ülikoolis USAs, kevadsemestril 1992 külalisprofessor Hamburgi Ülikoolis. Aastast 1989 olen pidanud loenguid Poola, Rootsi, Soome, USA, Kanada, Jaapani ülikoolides. Olen publitseerinud üle saja teadustöö.

1991. aastal olin filosoofiateaduskonna korraldaja-dekaan ja hiljem dekaani kt, 1992. aastal prorektor. 1993. aasta mais valiti mind Tartu Ülikooli rektoriks.

1994. aasta jaanuarist olen Eesti Teadus- ja Arendusnõukogu aseesimees.

1994. aastal valiti mind akadeemikuks, alates novembrist 1994 täidan Eesti Teaduste Akadeemia asepresidendi, samuti humanitaar- ja sotsiaalteaduste osakonna akadeemik-sekretäri kohuseid.

1996. aastal valiti mind Euroopa Teaduste ja Kunstide Akadeemia liikmeks, 1997. aastal Poola Meditsiiniakadeemia liimeks.

Kuulun Eesti Psühholoogide Liidu juhatusse ning olen ISSBD ja CHEIRONi Euroopa osakonna liige. Olen ajakirja Akadeemia toimetuskolleegiumi ning ajakirjade Journal of Russian and ast European Psychology ja Culture and Psychology toimetuste liige.

Olen abielus, tütre ja poja isa. Abikaasa Tiia töötab psühholoogia osakonnas dotsendina, poeg Jaan on psühholoogia eriala 1. aasta üliõpilane, tütar Epp on kooliõpilane.

UT küsimused rektorikandidaatidele

1. Kuidas Teie lahendaksite arstiteaduskonna probleemid?

2. Millal on dotsentide palk 10 000 krooni?

3. Tihti räägitakse nn administratsiooni probleemist. Milles näete selle probleemi olemust ja kas sellel on olemas lahendus?

4. Uue rektori kõige olulisem ülesanne?

1 Konstruktiivses dialoogis. Pean siinkohal võimalikuks pakkuda lahendust vaid kahele probleemile. Esiteks vastasseis ülikooli juhtkonna ja arstiteaduskonna ning kliinikumi vahel. Kahetsusväärsel moel on vastasseis väljunud erinevate arusaamade pinnalt ning kujunenud suuresti ka reaks isiklikeks vastasseisudeks. Minu administratiivne kogemus näitab, et lahendus ei saabu enne, kui vähemalt üks osapooltest asendatakse. Sel ei ole midagi pistmist süüdlase otsimisega, vaid vajadusega taastada konstruktiivne dialoog. Teine probleem on kliinikumi baasil toimuva õppe- ja teadustöö nn infrastruktuuri kulude katmine. Mõistan ja toetan kliinikumi taotlust nende kulude katmiseks ülikooli poolt, samuti taotlust saada selleks tarbeks sihtfinantseeringut sotsiaalministeeriumi eelarve kaudu. Kõige kurvastavam ongi kujunenud vastasseisust tulenenud sihtsummade eraldamise lakkamine, mis on oluliselt kahjustanud nii kliinikumi ja Tartu linna kui ka ülikooli huve. Infrastruktuuri kulude eraldamine kliinikumile ülikooli eelarvest on võimalik koos ülikooli eelarve koostamise üldpõhimõtete sisulise ümberkorraldamisega.

2 Väidan, et ülikooli jooksva aasta finantsvõimalused lubavad saavutada dotsentide keskmise palgataseme 6000-6500 krooni. Palgatase 10 000 krooni on hea tahtmise korral saavutatav 2-3 aastaga. Kahjuks on küsimuse asetus vältimatult spekulatiivne, sõltudes paljudest välisparameetritest, samuti ülikooli enda eelistustest. Jääksin siiski truuks oma varasematele väidetele – sihikindla tööga on võimalik tagada palgaskeemi (4:3:2 riigi keskmist) rakendumine 3-4 aasta jooksul, kusjuures proportsioonide taastamine peaks olema realiseeritav veel jooksval aastal. Kahjuks pole see paljudes teaduskondades võimalik juba kinnitatud eelarve tingimustes ilma oluliste, ülikooli põhitegevust kahjustavate koondamisteta.

3 Ma cristaks siinkohal kaks erinevat probleemi. Ühe olemus on teatud vastasseisus ülikooli akadeemilise pere liikmete ning teenindava personali, sh administratsiooni töötajate vahel ning on ilmselt ülikoolide igavene probleem, millele lahenduse otsimine käib alati teatavate lainetena. Seda võib näha kõige paremini eelarveosakaalude muutmiste kaudu. Tänases Tartu Ülikoolis seisneb see lisaks ka eelarve koostamise põhiprintsiibis – esmalt vajalikud üld- ja administratiivkulud (NB! eelmisel aastal ka nn vältimatud ja uued kulud) ja seejärel ülejäänu teaduskondadele. Mõttelaadi ilmestamiseks tooksin ülikooli eelarvelehte käes hoidva prorektori vastuse küsimusele "Miks on ülikooli hariduseelarves 2,7 miljonit nähtud ette administratsiooni kantseleikuludeks?": "Kas sa tead, kui palju selle lehe trükkimine maksab – üle krooni?" Mõistan poolelt sõnalt, miks pidin instituudi juhatajana piirduma 14 000 krooniga hariduseelarve majanduskuludeks.

Teine probleem on peidetud igasse ülikooli administraatori, rektori või prorektorini välja väitesse "Ülikool on seisukohal, et …". *Academia*'lt kollegiaalsust eeldades väidan, et niisugune väljaütlemine vajab väga laialdast konsensust, milles osalevad teiste kõrval näiteks ka üliõpilased. Kui see nii ei ole, oleme saanud administratsiooni probleemi – *academia* on redutseerunud administratsiooniks.

4 Taasluua ühtsustunne ülikooli akadeemilises peres ja liikmeskonnas laiemalt, edendada kollegiaalsusel põhinevaid otsustusmehhanisme ja tagada põhitähelepanu koondamine ülikooli põhitegevusele – õppe- ja teadustööle.

I Arstiteaduskond ei ole esimene ega ainuke teaduskond, kellel on olnud see probleem, et üldse ei tule enam ots-otsaga kokku. Probleeme on seal teisigi ja need nõuavad lahendamist erinevatel tasanditel. Mis puutub teaduskonna juhtimisstiili ja teaduskonna suhteid ülejäänud üheksa teaduskonnaga, siis sellega peab teaduskond ise toime tulema. Teiseks on arstiteaduskond, kui võrrelda teda näiteks õigusteaduskonnaga, olnud saamatu oma suhetes avalikkusega ja oma peamise tellija, sotsiaalministeeriumiga. Kui teaduskond on pidevalt nõudnud vastuvõtu suurendamist, siis sotsiaalministeerium on sellele jäigalt vastu olnud. Ja valitsuses kuulatakse loomulikult tellijat, st ministeeriumi.

Teiseks on probleemid, mis lahendatavad ülikooli tasemel. Praegu oleme ametis sellega, et otsime ülikoolist teaduskonnale raha. Ülikooli poolt toetan teaduskonna taotlust, kuna finantshäda on osalt tekkinud sellest, et on mindud uutele õppekavadele, mis ei ole ainult arstiteaduskonna, vaid ka ülikooli ja terve Eesti riigi asi. Sellepärast on loomulik, et ülikool aitab kaasa selle probleemi lahendamisele.

Mis aga puudutab arstiteadust ja –õppe üldisi perspektiive, siis nende arutamine ja lahendamine ei mahu teaduskonna ega ülikooli raamidesse, vaid seda peab lõppkokkuvõtteks otsustama riik.

2 Oma tegevuskavas väidan, et dotsendi keskmine palk ületab selle aasta sees 7000 krooni piiri, mis teeb 75 protsenti möödunud aasta detsembrikuu professori keskmisest palgast. Pole kahtlust, et lähematel aastatel jõuame dotsendi palgaga kümne tuhande kroonini. Millal täpselt, see sõltub 1) üldisest majanduslikust edenemisest, 2) sellest, mis kujul Riigikogu aktsepteerib aprillikuus rektorite poolt väljapakutavat kõrghariduse väljaarendamise kava, 3) dotsentide hulgast tulevikus. Praegu on sõnastamisel uued dotsendile esitatavad nõuded ja kui need valmis on, siis hakkame praegusi ja tulevasi dotsente nende nõuetega kõrvutama. (Palun sellest mitte nii aru saada, nagu ähvardaks praegusi dotsente mingi oht.) Kuna kõiki neid tegureid on võimatu ette näha, siis on täpset aega raske öelda, aga arvan, et dotsendi palk jõuab 10 000 kroonini ülejärgmisel aastal, st aastal 2000.

3 See probleem on päevakorral kõikides Euroopa ülikoolides, sest ülikool ei ole enam elevandiluust torn, kuhu valitsuselt tuli raha sisse ja teadlastelt läks teadus välja. Üha rohkem eeldatakse, et ülikoolid majandavad ennast ise, hoolitsevad ise oma mitmest kanalist tuleva finantseerimise eest. See aga tähendab, et ülikooli haldus- ja majanduselu juhtida niimoodi, et üks, näiteks majandusteaduse professor ajab oma õppe- ja teadustöö kõrvalt ära ka ülikooli majandusasjad, ei ole võimalik. See on lootusetu minevik. See on praegu töö, mis eeldab professionaalse majandusjuhi täispanust.

Teisest küljest on ülikoolid olnud traditsiooniliselt akadeemilise vabaduse pesad, kus on sallitud ainult akadeemilist autoriteeti ja mitte muud. Sellest see vastuolu tekibki. Seda küsimust arutatakse praegu Euroopa ülikoolide foorumitel. Lahendus on selles, et kumbki pool mõistab teise funktsiooni ja positsiooni paremini kui praegu. Me ei pea jalgratast üksi leiutama, kuid siiski mõtlema, mille poolest on meie olud erilised.

4 Esiteks - jätkata ülikooli reformimist järjepidevalt, rahulikult ja jõuliselt, ilma tõmblemiste ja vapustusteta; teiseks – hoida ülikooli asendit ja mainet Eesti ühiskonnas; kolmandaks – hoolitsema selle eest, et ülikooli finantseerimine järsult kasvaks. Raha (kuigi mitte ainult sellega) saab teha akadeemilise karjääri ja ülikoolis töötamise uuesti atraktiivseks ja tagada, et ühelgi üliõpilasel ei saa rahapuudus takistuseks Tartu Ülikoolis õppimisel.

Palgad tõusevad

10. veebruaril kinnitas ülikooli valitsus palgaastmestiku muutmise ettepaneku. Miks oli seda muuta vaja? Sellele ja järgnevatele küsimustele vastab personaliosakonna juhataja LEELO MURU.

Palgaastmestikku oli vaja muuta mitmel põhjusel. Esiteks seepärast, et viimane oluline palgaastmestiku muutus toimus 1996. aasta 1. novembrist ja seoses 845-kroonise miinimumpalga kehtestamisega ka 1997. aasta aprillist, mis muutis viit esimest palgaastet. Et palgaastmestik oli üle aasta muutmata ning et 1. jaanuarist suurenes miinimumpalk 1100 kroonini, siis tõi see palgaastmestikku disproportsiooni, kuna oluliselt oli vähenenud vahe teatud kvalifikatsiooniga, sealhulgas ka kõrgharidusega töötajatele, ja kvalifikatsioonita lihttöötajatele garanteeritud astmepalga vahel.

Teine põhjus. Ülikooli töötajate kuupalk koosneb astmepalgast ja lisatasust, mille eesmärgiks on anda suurem võimalus töötajate palkade diferentseerimiseks. Kuna põhipalk oli kaua aega reguleerimata, siis lisatasu moodustab keskmiselt üle 20 % töötaja kuupalgast. Teatavasti ei ole igakuised lisatasud mitte alati määratud lisaülesannete või tulemusliku töö eest, vaid pigem selleks, et hoida palka mõningagi määral konkurentsivõimelisel tasemel. Nii et teiseks põhjuseks oli vähendada lisatasu osakaalu kuupalgas. Tahaksin kindlasti toonitada seda, et hoolimata palgaastmestiku "külmutamisest" enam kui aasta jooksul, on keskmine palk viimase pooleteise aasta jooksul tõusnud ja seda eelkõige lisatasude osakaalu suurenemise teel. Kuid nüüd on võimalik tõsta kõikide töötajate palka - astmepalga tõus suurendab põhipalga taset keskmiselt 20 protsenti.

Milles seisnevad muudatused?

Rõhutaksin, et iga töötaja palk on individuaalne ja oleneb töötaja tööpanusest, töötaja väärtusest, tööülesannete täitmise tulemuslikkusest, ja mis

Järg 4. lk.

arvamus

Eelarvenumbritest humanitaari pilguga

Jaanuarikuus polnud Tartu Ülikoolis peamiseks jututeemaks mitte teadusprobleemid, vaid enneköike raha. Ka Postimees kommenteeris seda artikliga ülikooli napist eelarvest (PM 29. 01.98). Teema liitub paratamatult ka rektorivalimise kampaaniaga, sest eelarve voorustes või puudustes kajastub ka praeguse juhtkonna tegevusprogramm.

Peale leheo avaldatu on lisaks sattunud lauale ka teisi läkitusi, mis kõik selgitavad, kuidas teaduskondade osakaal eelarves suureneb. Kõik see peaks viima järeldusele, et teaduskonnad elavad üha paremini. Ja vastavalt administratsiooni ja üldkulutuste osas peaks järelikult valitsema üha suurem kasinus ja kokkuhoid – protsendid ei valeta. Ega otseselt muidugi mitte, aga humanitaarina tahaksin vaadata asja inimlikust küljest. Protsendid vastavad ainult sellisele küsimusele, mida tahetakse esitada.

Kuidas puudutavad need protsendid inimesi, kes ülikoolis töötavad?

Mulje, mida praeguse rektori meeskond on püüdnud jätta, nagu väheneksid ülikooli haldamise kulud, on petlik seetõttu, et ta ei esita selle juures peamist küsimust, millest lähtuvalt peaks eelarve koostatud olema, ja nimelt: kui kallist haldusaparaati ja teaduskondadevälist koosscisu ülikool tervikuna jõuab, saab ja tahab ülal pidada. Lähtudes prioriteetidest peaks just teaduskondade huvidest lähtuma vajadus tugistruktuuride, haldusaparaadi, teaduskondade laienduste järele mujal asuvate üksuste näol. Sellele küsimusele vastamine eeldab sotsiaalset kokkulepet, vastastikust respekti ja dialoogi juhtkonna-teaduskondade vahel. Siin julgeks öelda, et arengutendentsides on vajakajäämisi. Möödunud kolme aasta jooksul on teaduskondadele lisandunud rida töid ja kulutusi, mille eest kanti varem hoolt nn välistest allikatest (näit valvesüsteemid, sideteenused, sisustus, aga ka üliõpilasarvestus jm). Selle kohaselt pidanuks administratsiooni töö ja üldkulutuste hulk vähenema, millega naiivse loogika järgi ei peaks kaasas käima eelarve kasvuprotsendid, eriti sellised, nagu näiteks rektori vastutusala palgafondi kasv 1998. aastal 17,6 % (vrd teaduskondade kasvuga 9,9 %).

* * *

Põhitööd ülikoolis, noorte koolitamist, teevad teaduskonnad ja seda tööd toetavad teaduskondadevälised üksused: administratsioon ja asutused. Riik tellib koolitusteenust ja maksumaksja maksab selle eest raha. See raha moodustab ülikooli hariduseelarve ja see on, kus prioriteedid peavad selgelt välja tulema. Seda raha napib. Muud vahendid (teadusrahad, omatulu, sihtrahad jne) võib sellise vaatenurga juures kõrvale jätta – neid hangitakse vastavalt võimalusele ja võimetele. Ülikooli moraalset ilmet kujundab aga just maksumaksja raha kasutamine noorte harimiseks (õppekulu), mitte üldine eelarvesumma või see, kui palju keegi veel lisaks oma põhitegevusele töötab.

Milliseid inimesi peetakse üleval haridusrahaga? Praeguse tegutsemise juures näen siin mitmeid probleeme. Ja kui räägitakse samasuunalise arengu stabiilsest jätkumisest, võib kahelda, kas see oleks ülikooli kui terviku huvides. Selgitustes eelarve õigustamiseks ei puudutata kõige tähtsamat: teaduskonnaväliste üksuste ülalpidamise suhet teaduskondade eelarvesse. Ehk teisisõnu, kui palju peab ülikool vajalikuks maksta kellelegi palka ja majandamisrahasid haridusraha arvelt. Nii küsides ja inimestele keskendudes tuleks kõrvale jätta kommunaalne külg (sh elekter, küte), mis on omaette kokkuleppe küsimus. Aastaaruandeid vaadates tuleb välja, et 1995. aastal moodustasid hariduseelarves teaduskonnavälised palgarahad teaduskondade palgarahast 40,1%. 1998. aasta eelarves on administratsiooni käsutuses olevate haridussummade (personal ja nende vahetud majanduskulud) suhe teaduskondade samaliigilistesse rahadesse 59,7%. See tähendab, et üsna suure hooga läheb kallimaks tegevus, mis ei seostu vahetult teaduskondades tehtava õppetööga. Ja mis veel tähtsam, pole olnud avalikku arutelu nende probleemide kohta. Kogu senine jutt käib elektri-, kütte- jt kommunaalteenuste hinna tähtsuse rõhutamise sordiini all.

* * *

Tegelikkuses on tulemus selline, et õppetööd tegijatele ja administratsioonile kehtivad erinevad mängureeglid. Tegelikkuses algab päris ülikool dekaanist kõrgemale minnes. Nii tulebki välja, et lahkuvad õpetajad, lektorid ja assistendid (NB! mitte esmajoones professorid). Noor assistent küsib, miks saab kantseleineiu või autojuht ülikoolis rohkem palka kui tema. Ja osakonnajuhataja küsib (vähemalt peaks küsima), miks teaduskondades pole olnud võimalik selline palgakasv, nagu näeme 1998. aasta eelarves administratsiooni juurde kuuluvate üksuste juures, kõrvutades andmeid näiteks 1995. aastaga (madalamas järgus on selles võrdluses esindatud raamatukogu, arvutuskeskus, muuseumid). Ei taha väita, et hea töötaja kantseleis või infotalituses ei võiks saada rohkem palka kui näiteks lektor. Ja et ühise arutelu käigus võidakse otsustada, et õppetöö huvides on tõesti kolme aasta jooksul suurendada transpordiosakonna meeskonna ülalpidamiseks kulutusi 159% ja et administratsioon vajab 1998. aastal ka transpordikuludeks 1 miljon 780 tuhat EEKi aastas (st tööpäevade järgi umbes 6000 krooni päevas) – see on summa, mis vastaks umbes 30 lektori aastapalgale. Kurioosum on siiski selles, et kui näiteks õppetool soovib ülikooli transporti kasutada (näit õppetööks vajalikku materjali Tallinnast ära tuua), küsitakse tasu tariifi järgi, mis oli kõrgem kui odavamatel linnataksodel Tartus ja 2 korda kõrgem kui enamikul linnadevahelisi veoteenuseid pakkuvatel firmadel. Tekib küsimus, miks pole siis teaduskondade puhul peetud vajalikuks transpordikulusid arvestada.

Mäng käib niisiis erinevate reeglite järgi. Eelarves on administratsiooni ja asutuste palgaraha ning selle juurdekasv eraldi arvestatud ning sellele lisanduvad kantselei, lähetuste jm kulud. Teaduskonnad saavad summa, mida osakonnajuhatajad peavad igal aastal ära jagama palga ja muude kulutuste vahel. Palgatõus on olnud reeglina võimalik majanduskulude vähendamise arvelt. Miks teaduskonnavälistele üksustele sellist iga-aastast rehkendust pole vajalikuks peetud ja miks seal on palgatõusuprotsendid garanteeritud?

* * *

Kokkuvõtteks. Pole mõtet võrrelda administratiiv- ja üldkulusid kui tervikut teaduskondadele eraldatud rahaga, vaid tuleb rääkida personali ülalpidamiskuludest teaduskondades võrrelduna vastavate kulutustega teaduskonnavälistes struktuuriüksustes. See on, mis vahetult inimesi puudutab ja mõjutab nende otsust, kas töötada edasi ülikoolis või mitte. See on ka see, millest on tekkinud sotsiaalsed probleemid, millega kaasneb juhtkonna võõrandumine õppetööga seotud probleemidest. Teaduskondi ja õppetööd toetavate tugistruktuuride kallidust mõõdavad personalikulud koos nende vahetute majanduskuludega (samal põhimõttel nagu teaduskonnad oma raha kasutavad, s.o peale palga lähetusteks, kantseleikuludeks jne). Mis puudutab hoonete majandamiskulusid, kultuuri- ja kirjastustegevust, siis nende kulutuste üle arutamine peaks jääma kolmandaks suureks alajaotuseks eelarves, mille finantseerimise viis ja ulatus otsustataks administratsiooni ja teaduskondade vahelise arutelu käigus.

Ilmselt poleks seda kirjatükki sündinud, kui ülikooli rektor poleks mõni aeg tagasi soovitanud esitada oma küsimus, millest ka siin osaliselt juttu oli, kirjalikus vormis. Sama soovitas ka Plutarchos 2000 aastat tagasi: inimesel, kes liiga palju rääkima kipub, nagu filoloogid seda ilmselt teevad, on parem kirjutada.

Anne Lill,
klassikalise filoloogia korraline professor

kommentaar

Olen nõus prof Anne Lille väitega, et protsendid vastavad ainult sellisele küsimusele, mida tahetakse esitada. Ekslikult esitatud küsimusele ei anna tõest vastust ka parim matemaatika.

Tsentraalseks arvutuseks siinses kirjatükis on väide, et 1995. aastal moodustasid hariduseelarves teaduskonnavälised palgarahad teaduskondade palgarahast 40,1%. Mis on õige. Seda numbrit aga - pange tähele - võrreldakse mitte 1998. aasta *palgarahade suhtega*, vaid *personali ja nende vahetu majanduskulu omaga*. Seega kasutatakse levinud trikki, kus täiesti erinevaid asju võrreldes "tõestatakse" enesele vajalikku.

Milliste arvutuste tulemusena saadakse ikkagi **59,7%,** mis tundub koletu suur isegi täiesti bürokratiseerunud asutuse kohta?

Kui TÜ nõukogu eelarvekomisjon arutas teaduskonnavälise poole eelarvet, siis püüti välja tuua kõik otsesed administratsioonikulud - kõik teaduskonnavälised palgad, kantseleikulud, transpordikulud jm. Tulemuseks saadi 30 076 400 krooni (TÜ nõukogule esitatud materjal, lisa 9), mis moodustab teaduskondade personali- ja majandamiskuludest (91 519 300 krooni) **32,9%.** Vahe prof Lille tooduga on väga suur - 24,5 miljonit krooni. Kas on prof A. Lill pidanud administratsiooni vahetuteks majanduskulutusteks elektri- ja küttekulusid või hoopis ülikooli kooride, Üliõpilasküla või spordiklubi toetust? Või 7,7 miljonit ehitusrahasid, mis katab põhiliselt õigus- ja sotsiaalteaduskonna hoonetele tehtud kulusid? Või teadusajakirjade ostmist TÜ raamatukogule? See jääb küll selgusetuks - piisab vaid mingi numbri väljakäimisest ja heast usust.

Ma ei väida, et kõik on ülikoolis rahade kasutamisega hästi. Viidatud transpordiosakonna tööd analüüsiti paar aastat tagasi ja leiti, et ehkki hakkas otsa saama aeg oma transpordifirma ülalpidamiseks, oli seda siis veel ikkagi odavam ja kasulikum teha. Muidugi on aeg uueks analüüsiks ja kui efektiivsusnäitajad jäävad alla linna teiste firmade omadele, siis tuleb see osakond ka likvideerida - nagu tehti hiljaaegu keemikaalide laoga.

Tegutsemisele peab aga eelnema analüüs. Mitte emotsionaalne, vaid matemaatiline analüüs. Täpsete arvudega.

Prof Toivo Maimets,
eelarvekomisjoni esimees

Eelarverahade üldkulutamise (ehitus- ja remondiosa) asjus

Ülikooli arhitektina olen pidanud oma põhiülesandeks evida ülevaadet kõigi ülikooli hoonete ehituslikust seisust, välja kujundada selle alusel seisukohad erinevate hoonete remondi- ja rekonstrueerimisvajadusest ning sellest lähtuvalt esitada ka vastavate tööde pingerida. Nimetatud pingerida kajastab seega eelkõige ehituslikku seisu, s.o teatavast objektiivsete näitajate võrdlusest tulenevat remonditööde vajaduste järjestust.

Niisuguste hinnangute andmiseks julgen arvata endal olevat küllaltki pikaajalist praktilist kogemust. Aastatel 1981-1988 TRÜ linnalabori vanemteadurina olen läbi käinud ja analüüsinud kogu Tartu linna elamufondi ja koostanud vastavad pingeread. Minu restaureerimisprojektide järgi on restaureeritud näiteks hooned Struve 2 (Parroti maja), Ropkamõisa 7 (ametnike elamu) ja Ropkamõisa 10 (erakliinik Dentes), elamu Jakobi 37 jt.

Kaks aastat tagasi ülikooli tööle asuma käisingi esmaülesandena läbi enamiku ülikooli hooneid keldrist pööninguni ja sain päris selge võrdleva pildi.

Arvestades teaduskondade ja teiste allüksuste käes olevaid ruume, on mul ülesandeks koostada vajalike uuschitiste nimekiri ja anda ka seal n-ö pingerida. Siin on kahtlemata oluliseks lähteinformatsiooniks teaduskondadelt laekuvad taotlused.

Nimetatud andmete baasil ja ülikooli arengukavast lähtuvalt sai koostatud ülikooli territoriaal-ruumiline arengu kava, mis pärast vastuvõtmist TÜ nõukogus muutus kohustuslikuks tegevusaluseks.

Niisiis, ülikooli eelarve koostamisel tuleks ülikooli ehitus- ja remondirahade planeerimisel lähtuda ehitusosakonna ja ülikooli arhitekti esitatud pingeridadest, mis on ühelt poolt koostatud teaduskondade taotluste ja teiselt poolt n-ö kõrvalseisva (e teaduskondade huvist sõltumatu) eksperdi, s.o ülikooli arhitekti hoonete ehituslikule seisule antud hinnangu alusel.

1997. aasta eelarve kujundamisel lähtuti ehitusosakonna koostatud objektide nimestikust, mida, tõsi küll, ei lülitatud eelarve juurde kohustusliku lisana ja mis lõi teatavad tingimused eraldatud raha kasutamiseks ka nimekirjas mitteolevatele objektidele.

Olles töötanud ülikoolis nüüd kaks aastat, ei saa ma jätta avaldamata oma imestust mõningate 25 professori avalduses esitatud seisukohtade üle ja eriti selle interpreteerimist prof Jaak Aaviksoo Postimehele antud intervjuus.

Järg 4. lk.

õnnitleme

Maie Ruus 65

Kolleegid õigusteaduskonnast õnnitlevad ja soovivad head tervist!

Vambola Türk 70

21. veebruaril saab 70-aastaseks majandusteooria õppetooli professor, nüüd juba emeriitprofessor Vambola Türk, mees, kelle kogu teadlik elu on olnud seotud Tartu Ülikooliga. Sügisel täitus sellest 45 aastat.

Pärast Tartu Ülikooli lõpetamist *cum laude* 1952. aastal on ta läbinud õppejõu klassikalise karjääriredeli - aspirantuur, assistent, õpetaja, vanemõpetaja, dotsent, professor, ja lõpuks emeriitprofessor. Majandusteaduse kandidaadikraadi sai Vambola Türk aastal 1961, mil paljud tänastest kolleegidest veel sündinudki polnud. Doktoritöö kaitses ta 1975. aastal. Kuiv aritmeetika aga näitab, et sellestki on juba palju aastaid möödunud.

Aastad kaovad ruttu, kui nad on täidetud tiheda tööga. Ja töötunde on tänane juubilar teinud kindlasti rohkem kui ükskõik kes majandusteaduskonna praegustest õppejõududest. Töö on hoidnud Vambola Türki heas vormis tänaseni. Just sitke töö võimaldas rohkem kui 60-aastasel mehel aegade muutudes kiiresti uut omandada, mida tähistavad emeriitprofessori kahe soliidse mahuga raamatut viimastel aastatel. Eks seda kõike ole soosinud Vambola Türgi maamehelik asjalik ja praktiline loogika.

Muhe naljasoon on toonud sõpru, oma seisukohtade visa kaitsmine lugupidamist, aga ka vaenlasi ja kriitikuid. Viimased on otsinud vigu ja veakesi ja vahel midagi ehk leidnudki. Kuid sellele vaatamata pole Vambola Türk kunagi pead longu lasknud ja on visalt oma teed edasi läinud.

Kolleegide ühine soov on, et see aktiivne ja töökas tee jätkuks veel kaua.

Tervist ja jõudu, professor Türk!

Eelarverahade üldkulutamise (ehitus- ja remondiosa) asjus

Algus 3. lk.

Kindlasti on õige akadeemilise väärtusorientatsiooni, ülikooli juhtimise läbipaistvuse rõhutamine. Kuid arusaamatu ja isegi tendentslik on rõhuasetus, nagu teadus- ja õppetöö arendamiseks läheks vaid 40%, s.o otse teaduskondadele eraldatav osa, aga ülejäänud 60% üldkuludeks eraldatud summast läheks justkui ametnikkonnale?

Eriti arusaamatu on prof J. Aaviksoo väide, et ülikooli akadeemiline avalikkus ja otsustusorganid ei pruugi oma prioriteediks pidada neid saavutusi, mis ülikoolil on uusehituste ja renoveerimise alal, s.t 60% eelarve "kulutamisel".

Olles siiski ehituskorralduslikes asjades osaline, julgen küll esmalt öelda, et ehituslik aktiivsus baseerub just nimelt otsustusorganite otsustel ja ma ei ole märganud silmatorkavat isetegevust.

Teiseks pean vajalikuks märkida, et sellest 60% eelarve rahast, s.h lõviosa ehitusest kulutatakse ju teaduskondade ruumide ja hoonete haldamiseks ning remondiks. Need teaduskondadevälistele üksustele eraldatavad summad lähevad teaduskondadele: näiteks kinnisvarade osakonna kaudu - valvurid, koristajad, sanitaarremont; peainseneriosakonna kaudu kütte-, vee- ja kanalisatsioonitorustike, elektri- ja ventilatsiooniseadmete remondiks ning kommunaalmakseteks, ehituskorralduse osakonna kaudu remondile ja uusehitustele jne.

Loetlen siinkohal mõned paari viimase aasta suuremad tööd - need kõik on läinud teaduskondadele:

- Veski 65 - endise naha- ja suguhaiguste dispanseri ruumide ümberehitus arstiteaduskonna dekanaadiks,
- Lossi 3 - humanitaarmaja (filosoofia-, majandusteaduskond),
- Näituse 20 - õigusteaduskond,
- Tiigi 78 - sotsiaalteaduskond,
- Tähe 4 - eksperimentaalfüüsika- ja tehnoloogia instituudi ruumid, peatrepikoja sanitaarsõlmed - füüsikaosakond,
- Jakobi 2 - keemiahoone üks sanitaarsõlmede püstak - keemiaosakond,
- Jakobi 5 - katus ja fassaad - kehakultuuriteaduskond,
- Näituse 2 - Uus-Anatoomikum, katus - arstiteaduskond,
- peahoone keldriruumid - ajakirjandus ja avalikud suhted - sotsiaalteaduskond.
- Näituse 20 valmimine õigusteaduskonnale andis võimaluse usuteaduskonna ruumistiku täielikuks lahendamiseks ja samuti võimaluse parandada oluliselt ka eesti keele ja soome-ugri keelte õppetoolide ning ajakirjanduse osakonna ruumiolusid.

Teaduskondadeväliselt on tehtud järgmised suuremad tööd:

- keemiaringauditooriumi renoveerimisega (koos fuajee, garderoobi, sanitaarsõlmede ja kuluaari taastamisega) on kujundatud igati kaasaegne üleülikooliline auditoorium, mis võimaldab konverentside korraldamist ja on kasutatav sõltumata muust keemiahoonest;
- Lossi 3 ehitati välja üleülikooliline õppetehnika- ja arvutigraafikakeskus, s.h fotolabor, mis võimaldab füüsikaosakonna koondumist Tähe 4 õppehoonesse;
- raamatukogu katuse ja katuseakende asendamine;
- Lossi 24 - ehitati välja ruumid avatud ülikoolile;
- peahoones kujundati ümber (remonditi) garderoob koos infopunkti väljaehitamisega ja taastati lektoorium;
- ülikooli kohvikus tehti sanitaarremont;
- chitati välja ülikooli raamatupood.

Kõik need kulutused on tehtud ülikooli kõigi töötajate ja üliõpilaste huvides. Otseselt tugistruktuuridele kulutati vaid Munga 2 hoovis amortiseerunud kuuride lammutamiseks, mille kohta oli linna päästeteenistus korduvalt ettekirjutisi teinud. Samas remonditi ruumid transpordiosakonnale ja remonditeenistusele - kontor, riietus- ja pesuruumid. Kuuride lammutamisega tekkis parklaala kõigile ülikooli töötajatele.

Eelmisel aastal alustati kahe suure objektiga - Ülikooli 17/19 trükikoja rekonstrueerimisega filosoofiateaduskonna germaani-romaani osakonnale ja Narva 4/6 hoone rekonstrueerimisega majandusteaduskonna uueks hooneks. Jääb arusaamatuks, millised eelnimetatud objektidest on ülikoolile ebavajalikud või mitteprioriteetsed.

Martti Preem,
TÜ arhitekt

Palgad tõusevad

Algus 2. lk.

seal salata, võib-olla isegi liiga palju sellest, kui palju on allüksuse käsutuses palgavahendeid. Nii et astmepalk tõuseb 20% võrra. Palga individuaalne osa, lisatasu, saab tõusta vastavalt vajadusele ja vastavalt võimalustele. Mida see tähendab? Vastavalt vajadusele, kuidas töötajat hinnatakse, missugused on tema tööülesanded ja vastutus ning seetõttu on lisatasu korrigeerimine individuaalne. Lisatasu ei pruugi tõusta 20%, kuid kui töötajat tahetakse märgatavalt kompenseerida, võib see suureneda rohkemgi. Vastavalt võimalustele tähendab seda, et allüksuse juhataja teeb töötaja palgaettepaneku ja peab töötajaga palgaläbirääkimisi oma käsutuses oleva palgafondi piires. Paraku kehtib siin põhimõte, et kui palgafondi vahendeid on vähe, saab ka kõigi töötajate palka keskmiselt vähe tõsta, rohkem aga sel juhul, kui allüksuses on võimalik sama hulk vajalikku tööd väiksema arvu töötajatega ära teha. Seoses miinimumpalga tõusuga ei saa ükski täiskoormuse ja täistööajaga töötaja praegu alla miinimumpalga, s.o alla 1100 krooni. Viimasel ajal ja varemgi on korduvalt öeldud, et on vaja tõsta õppejõudude palgataset, eelkõige õppejõudude miinimumpalku, kuid praegune palgaastmestiku järgi ei ole see paraku veel teostunud. Sellisels palgatõusuks tuleb leida tõsist tahet ja täiendavaid vahendeid. Ja kindlasti tuleks see oluline palgakorrektsioon teha õppejõudude ametikoha kvalifikatsiooninõuete ja vastavuse hindamise tulemusel.

Mis ajast palk tõuseb?

Palgaastmestiku **üldine tõus on 1. aprillist**. Arvestades aga struktuuriüksuste erinevaid võimalusi, on **teaduskondades** võimalik rakendada palgaastmestikku **alates 1. märtsist**. Praktiliselt toimub uute palkade korraldus nii, et allüksuste juhid saavad töötajate palgaandmete väljatrüki, kus on kirjas praegune kuupalk ja palgaastmele vastav uus põhipalk. Väljatrükil on võimalus reguleerida palgaastet lisatasu osas. Vastavad parandused ja muudatused viiakse otse palgaarvestusse. Kui aga peetakse otstarbekaks muuta näiteks töötaja palgaastet, koormust või nimetada ümber ametikoht, siis see on töölepingu tingimuse muutus ning peab kajastuma töölepingus.

Peaksime olema jõudnud teadmisele, et palka ei määrata ühepoolselt, vaid et palganumber on kahe osapoole - töökorraldaja (näit allüksuse juhi) ja töötaja vaheliste läbirääkimiste tulemus. Seaduse järgi on palga suurus konfidentsiaalne ja töötajate individuaalseid palku ei ole korrektne arutada osakonna koosolekul. Juhil peaks olema mõistmist ja tarkust oma töötaja ära kuulata ning jõuda osapoolte vahel kokkuleppele. Lisaks elementaarsele äraelamise kindlustamisele on töötaja jaoks esmatähtis, et tema palk oleks õiglane. Seda võib alati vähe olla, aga kui seda võrrelda kaastöötajate ja nende tööpanusega ning analoogsete töötajate palkadega väljaspool ülikooli, peaks töötaja tundma, et tema palk on õiglaselt määratud.

Küsis Varje Sootak

Erasmus tuleb Tartu Ülikooli

Viimaks ometi on ELi kõrgharidusprogramm Erasmus jõudmas ka Eesti ülikoolidesse. Esialgu küll vaid ettevalmistuste tasemel, sest toetustaotluste esimene tähtaeg on 15. november 1998 ning täielik töö algab alles sügisel 1999. Et aga tegemist pole enam mitte abi-, vaid täisväärtusliku koostööprogrammiga, mis eeldab ülikooli suurt omapoolset panust ning sujuvalt töötavat ülikoolisisest koordinaatorite võrku, siis polegi Eesti kõrgkoolidele antud aastane ettevalmistusaeg ehk ülearune.

Erasmus-programm on suunatud üliõpilastele, mis hõlmab kõik õppevaldkonnad ja õpingutasandid, k.a doktorantuur. Eesmärgiks on avardada noorte maailmapilti üldiselt ja lihtsustada keeleõpet ning eelkõige siiski tutvustada valitud eriala teiste traditsioonide valguses.

Seetõttu kulubki 2/3 Erasmuse toetusfondidest otsesteks õppetoetusteks. Alates 1987. aastast on Erasmuse stipendiumiga välisülikoolides õppinud rohkem kui 200 000 Euroopa tudengit. Eesti üliõpilastele eraldatakse esimesel osalemisaastal kõigi arvestuste kohaselt 130-160 stipendiumi.

Erasmuse stipendium katab osa elamis- ja reisikuludest 3-12 kuu jooksul. Põhimõtteks, et EL ei kata kulutusi kunagi 100%-liselt. Alati eeldatakse omapoolset panust ka üliõpilaselt endalt (vähemalt 10%), tavaline on Erasmuse stipendiumi kombineerimine teiste õppestipendiumitega.

Oluline on meeles pidada, et Erasmus on vahetusprogramm, st et üliõpilasi välisülikoolidesse lähetada soovivad teaduskonnad peavad olema valmis samapalju üliõpilasi ka vastu võtma. Üliõpilaste vahetuse korraldamine ongi Erasmus-programmi teiseks tegevusalaks, mille kaudu saadud toetusi kasutatakse võõrkeelsete loengukursuste ettevalmistamiseks, keeleõppe organiseerimiseks, Euroopa Ainepunktide Süsteemi (*ECTS*) sisseviimiseks jne.

Vähemal määral tegeleb Erasmus ka rahvusvaheliste õppekavade väljatöötamise ja õppejõudude vahetusega, ent seegi tegevus on suunatud eelkõige üliõpilastele. Nimelt selleks, et ka need üliõpilased, kes otsesest vahetustegevusest osa ei saa, võiksid tutvuda erinevate seisukohtade ning vaatenurkadega.

Erasmuse toetuste taotlemise tähtaeg 1999/2000. õppeaastaks on küll alles sügisel, ent töödki jagub selleks vahemikuks rohkem kui küllaga. Seepärast ootamegi kõigi asjast huvitatud teaduskondade ja osakondade esindajaid **tutvuma Erasmus-programmi võimaluste ja nõuetega 2. märtsil kell 15 peahoone auditoorium 102.**

Eelnevat ja täpsustavat informatsiooni saab TÜ Erasmuse üldkoordinaatorilt Kai Treierilt (kaitr@ut.ee) ja Eesti Erasmuse juhatajalt Katrin Kiislerilt (katrin@tartu.euedu.ee).

Toetusfond ootab uusi taotlusi

Filoloogia- ja informaatikaüliõpilaste toetusfond, mille asutasid 1996. aasta algul kaks arvutuslingvistika õppejõudu - dr Hans-Dieter Lutz Koblenz-Landau ülikoolist ja dr Martin Volk Zürichi ülikoolist (vt UT 8. märts 1996) võtab vastu uusi taotlusi kevadsemestriks.

Põhikirja kohaselt on fond ette nähtud teoreetilisele või arvutuslingvistikale spetsialiseeruvate üliõpilaste stuudiumiolude parandamiseks.

Toetust võib taotleda näiteks õppe- või teaduskirjanduse ostmiseks, konkreetse uurimistöö tegemiseks, seminarist või konverentsist osavõtuks, samuti ühe- või mitmekuist stipendiumi kuni õppeaasta lõpuni.

Avaldus, kus oleks näidatud taotletava summa suurus koos põhjendusega ja juhendaja soovitusega, palun esitada hiljemalt **2. märtsiks** arvutiteaduse instituuti, Liivi tn 2, ruum 317 või 209. Täiendavat informatsiooni saab tel 465 483, e-post koit@ut.ee.

Otsuse langetab komisjon.

Mare Koit,
fondi hooldaja

Teabetunnis

*** Kolmapäevases teabetunnis tutvustasid rahandusosakonna juhataja Mauri Miidla ja juhataja asetäitja Anne Iher osakonna uuendusi.**

Uuendustest oli võimalik lugeda ka 30. jaanuari UTst "Raamatupidamises käivitus uus süsteem". Uue süsteemi eesmärk on muuta raamatupidamine finantsallika käsutaja kesksemaks ning info kasutamine elektroonsel kujul. Juurutamisel on andmebaaside turvasüsteem.

Ostuarvete asjus tuleb nüüd pöörduda majandusmaja ruumi 103, tel 465 133, Ülle Luik.

*** Rektori valimise korda tutvustas akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit (vt UT 1. lk).**

Järgmine teabetund toimub 4. märtsil.

info

väitekiri

26. veebruaril kell 10.15 kaitseb Riia 23 doktoriväitekirja **Margus Pooga** "Cell penetrating peptide, transportan and its predecessors, galanin-based chimeric peptides". (Juhendaja dots Ülo Langel, *PhD* Stockholmi Ülikoolist, oponent prof Mark Wheatley, *PhD* Birminghami Ülikoolist).

seminar

Prof Juri Lotmani sünniaastapäeva tähistamine

27. veebruaril kell 10.15 **akadeemik Mihhail Gasparovi erikursus "O. Mandelštami poeetika".** Pärast loengut Larissa Volperti raamatu "Puškin Puškini rollis" esitlus.

J. Lotmani sünnipäeval, 28. veebruaril, kell 11.15 nõukogu saalis **teadusseminar "Kateeder - Lotmanile".** Kavas:

1) õppetooli uute väljaannete esitlus:

"Vene diasporaa kultuur: enesereflekssioon ja enesidentifitseerimine (koostöös Tallinna Pedagoogikaülikooliga); Lotmani kogumik, 2 (avaldatud Moskvas õppetooli kaasosalusel); Ajakirja Vošgorod erinumber, mis on pühendatud Lotmani kateedri 50. aastapäevale.

Toimub ka nende väljaannete müük.

2) ettekanded:

Ljubov Kisseljova "Juri Lotman: kirjandusajaloost kultuurisemiootikani"; **Tatjana Kuzovkina** "Juri Lotmani arhiivist"; **Peeter Torop** "Kultuur ja semiootika"; **Roman Leibov** "Puškini Sovremenniku 1. köite kompositsioonist"; **Roman Voitehhovitš** "Horatiuse oodi "Exegi monumentum" Lomonossovi tõlge ja selle hilisemad retoorilised transformatsioonid Deržavinil ja Puškinil"; **Marina Grišakova** "Rousseau ja Tolstoi"; **Lea Pild** "Blok ja Turgenev"; **Galina Ponomarjova** "Sergei Štein Tartus".

varia

Neljapäeval, 26. veebruaril kell 17 toimub Tiigi 78 aud 127 eripedagoogika osakonnalc valminud **õpi- ja eksamineerimisprogrammi EXAMINAATOR 4.0 tutvustus.**

Tudengiraadio

Neljapäeviti kell 20.20-22 Raadio Tartu sagedustel.

Saatejuhid on ajakirjandustudengid Mart Normet ja Sten Teppan.

Lugupeetud õppejõud!

Kontrolltööde planeerimisel palume arvestada **teisipäeval, 3. märtsil** Tallinnas Sakala Keskuses toimuva personalimessiga "Võti tulevikku", mis on otseselt mõeldud tudengite sihtgrupile. Tartust väljuvad tellitud bussid kl 9 ja 12.30 ning jõuavad tagasi kl 16 ja 19.30. Lootuses, et te võimaldate tudengitel messile minna

AIESEC-Estonia
BEST-Estonia.

Üliõpilasorganisatsioonid lähevad ooperisse

Saabumas on Eesti Vabariigi 80. aastapäev. Et tähistada pidulikumalt seda ümmargust juubelit, tulid korp! Filiae Patriae liikmed mõttele korraldada aastapäeva eel kõigi akadeemiliste organisatsioonide ühine ooperikülastus Vanemuisesse. Kutsutud on ka rektor prof Peeter Tulviste ja TÜ Valitsuse liikmed ning Tartu linnapea Roman Mugur. Ooper "Tosca" etendub reedel, 20. veebruaril kell 19, kus sel õhtul on peaosades Pille Lill ja Vytautas Juozapaitis. Pärast etendust toimuvad peoõhtud Eesti Üliõpilaste Seltsis ja korp! Sakalas. Ooperipileteid saab osta korp! Filiae Patriae konvendist ja enne etendust kohapealt. Piletite hinnad on 30, 40, 50 ja 70 krooni.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 252
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

AR4

Nr. 7 (1919)

Reede, 27. veebruar 1998

Ilmub 1948. aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

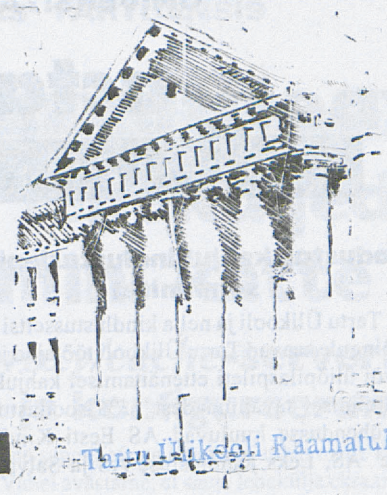

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Austatud õpilased, õpetajad, koolijuhid!

24. veebruaril tähistame Eesti Vabariigi 80. aastapäeva. See on auväärne tähtpäev, millele lisab oma tundetooni teadmine, et viis pikka aastakümmet oli see pigem kurva mälestuse kui pidupäev.

Sel tähtsal ajahetkel peaks igaüks endalt küsima: mida tähendab see riik mulle, kas oleme - mina ja mu riik - teineteist leidnud, teineteist väärt.

Sõjajärgsel ajal oli ausaim olla kõrvaltvaataja, mitte sekkuda ega olla millessegi kaasatud. Laulupidude lõpu *Mu isamaa on minu arm*, mida püsti seistes kaasa lauldi, andis hapra ühistunde, meeldetuletuse iseendale, et oleme siiski rahvana olemas, kuigi kaotanud oma riigi.

Eesti riik sündis maailmasõjajärgses kaoses. Veel kümme aastat tagasi oli maailmas vähe neid - kui üldse keegi -, kes oleksid söandanud ennustada, et ajaloolised arengud naabermaal annavad meile teist korda selle sajandi jooksul võimaluse end määratleda. Ometi see sündis, me taastasime Eesti Vabariigi.

Käes on pidulike vastuvõttude ja kõnede aeg. Meie rahvushümni ülevaid helisid kuulates mõelgem selle ajaloohetke tähendusest meie riigile ja rahvale ning tulevikust, mille kujundamises me kõik nii või teisiti osaleme. Ainult siis, kui võtame omaks vaate, et üldise hüve saavutamine nõuab igaühe jõupingutust, ja oleme valmis oma jõudu pingutama, mitte kõrvalt vaatama, on meie riigil tulevikku.

Mait Klaassen
Haridusminister
23. veebruaril 1998

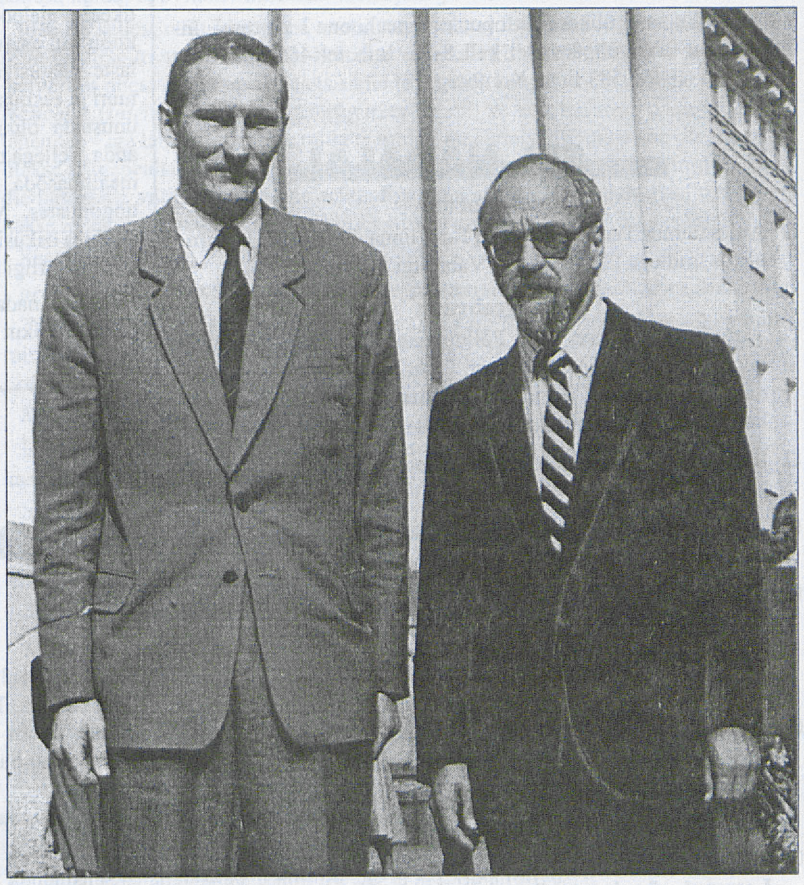

Üks kahest

Täna, neil hetkedel, mil Universitas Tartuensis peahoone fuajee müügilauale jõuab, valib aulas 246-liikmeline valimiskogu ühe neist rektoriks. Kas praeguse rektori professor **Peeter Tulviste,** kes on rektoriametis veel 31. maini, või endise prorektori ja haridusministri professor **Jaak Aaviksoo.** Kandidaatidel on õigus enne hääletama asumist ka tagasi astuda. Rektoriks valitu peab saama vähemalt 124 häält. Kui kumbki kandidaat nii palju hääli ei saa, korraldatakse teine voor, kuhu läheb edasi rohkem poolthääli saanu. Kui hääli oli mõlemal ühepalju, läheb teise vooru ealt vanem. Ka selles voorus peab kandidaat saama 124 häält.

Fotol on küll tänased rektorikandidaadid, kuid alles prorektoriametisse asununa 1992. aasta 1. septembril. Professor Jaak Aaviksoo oli kolm aastat I prorektor ja professor Peeter Tulviste ühe aasta II prorektor.

Rektor andis üle Ahti Pae stipendiumi

Neljapäeval andis rektor Peeter Tulviste Ahti Pae stipendiumi **sotsiaalteaduskonna politoloogia eriala 4. aasta üliõpilasele Piret Ehinile.** Tänavune A. Pae stipendium on juba neljas. Sel aastal kandideeris stipendiumile üheksa õigus-, majandus- ja sotsiaalteaduskonna üliõpilast. Stipendiumi algkapital on pärit Rootsist, kus A. Pae mälestusfond asutati juba 1987. aastal.

Asutati TÜ Seitsmenda Samba Fond

25. veebruaril asutati TÜ Sihtasutuse juurde Tartu Ülikooli Seitsmenda Samba Fond, mille eesmärgiks on toetada üliõpilaste õppe- ja teadustööd. Fondi algkapitali moodustavad sihtasutuse usalduskogu liikmete poolt eraisikutena tehtud annetused. Esimese 200 000-kroonise annetuse tegi fondi Eesti Ühispank. (Loe edasi 2. lk).

Tänu Autasustamisi

60. sünnipäeva puhul õnnitles rektor ja avaldas tänukirjaga tänu kauaaegse ja kohusetundliku töö eest keemilise füüsika instituudi teadurile keemiamagister **Viljar Pihlile** ja vanemteadur keemiakandidaat **Vilve Nummertile** ning peainseneriosakonna elektrikule **Henn Aimile.** Sama tähtpäeva puhul tänati ja õnnitleti ka õppe- ja teadustöö arenduskoja projekti peakonstruktorit **Ennu Kasearu**.

Rektor õnnitles 50. sünnipäeval ja avaldas tänu kauaaegse ja kohusetundliku töö eest kinnisvarade osakonna majajuhatajale **Viive Soomele** ning kauaaegse ja eduka muusikalise tegevuse eest akadeemilise naiskoori koormeistrile **Ene Ahvenale.**

TÜ väikese medaliga autasustati pikaajalise ja kohusetundliku töö eest õppe- ja teadustöö arenduskoja lukkseppa **Ivar Paabot** ja keelekeskuse lektorit **Jüri Maadlat.**

EV 80. aastapäeva aktuselt

Tartu maakonna, linna, EPMÜ ja TÜ ühisel Eesti Vabariigi 80. aastapäeva kontsertaktusel aulas esinesid tervituskõnedega rektor prof Peeter Tulviste, Tartu maavanem Jaan Õunapuu, linnavolikogu esimees Väino Kull ja EPMÜ rektori kt Hardi Tullus. Tanel Mazur üliõpilasseltsist Raimla pidas kõne isamaale. Aktusel anti Tartu Kultuurkapitali 1998. aasta kaunite kunstide preemia kirjanik Hando Runnelile.

Aktusel esines ülikooli akadeemiline naiskoor dirigent dots Vaike Uibopuu juhatusel ning lõpus andis omaette kontserdi Karlova Gümnaasiumi mudilaskoor Anneli Traksi juhatusel.

Rektor prof Peeter Tulviste kõne Eesti Vabariigi 80. aastapäeva aktusel 23. veebruaril

Täna 80 aasta eest Pärnus ette loetud iseseisvusmanifestist ei olnud küllalt, et vabaks ja iseseisvaks saada. Vabadus ja iseseisvus tuli sõjas kätte võidelda.

Kui nõukogude ajal mõtlesime sellest, kuidas Eesti kord jälle vabaks saab, ei osanud me ette kujutada, et see võiks juhtuda kuidagi teisiti, ilma sõjata. Julgen väita, et meil polnud ettekujutust sellest, *millal* Eesti vabaks saab. (*Et* vabaks saame, seda uskusime küll). Saime tuge üksnes väga üldistest mõtetest, nagu näiteks: Küll Jumal hoolitseb, et puud taevasse ei kasvaks. Või: kuna asjad nii on, siis ei saa need nii jääda. Või jälle: ajaloo käik kiireneb, kõik impeeriumid lagunevad, laguneb seegi.

Meil oli aga ettekujutus sellest, *kuidas* Eesti vabaks saab. Nimelt: on sõda, mõni suurem sõda. See on hirmus, aga see on meie ainuke võimalus. Valitseb surm ja häving. Kui läheb hästi, siis kaldub sõjaõnn õigele poole. Venelased taanduvad läbi põleva Eesti. Viimane Vene sõdur põgeneb üle Narva silla, ja siis on Eesti vaba.

Tegelikult läks kõik hoopis teisiti. Olen kohanud inimesi, kes on pettunud selles, et saime vabaks nii-öelda VALESTI. Mitte nii "nagu peab". Neid inimesi võib mõista. Ja nimelt: ajalool on oma žanrireeglid ja neid rikuti. See on nagu muinasjutuga. Prints tahab vabastada vangist printsessi ja temaga abielluda. Selleks tuleb, nagu tihti muinasjuttudes, ületada kolm takistust. Kõigepealt tuleb tappa lohe. Prints seab end valmis, võtab mõõga, istub hobuse selga, ratsutab lohe koopa ette ja hüüab: Lohe, tule välja! Ma tulin sinuga võitlema. Ma tahan printsessi vabastada. Vana, väsinud ja vihane lohe pistab pea välja ja ütleb: Mis printsess; mul on muud teha; võta, kui tahad; niikuinii jääte varsti nälga ja tulete paluma, et ma teid tagasi võtaksin.

Iga laps saab aru, et midagi on valesti. See ei ole mingi muinasjutt. Printsess on käes, aga muinasjuttu ei ole!

Eesti vabanemise juurde tagasi tulles - vabadus on käes, aga kangelaslugu ei ole. Sõja valu ja vaev jäi nägemata. Inimesed on elus, majad on küll lagunenud, aga mitte varemetes.

Kui keegi oleks meilt kümne aasta eest küsinud: Kuidas te tahate vabaks saada, kas sõjaga või ilma? - siis oleksime muidugi ütelnud, et ilma sõjata, olgu muidu kui raske tahes. Praegu talumegi neid muid hädasid. Me ei saanud valida, aga vabadus tuli kätte ilma sõja ja surmata, ja praegu ongi see aeg, mil peame maksma selle hinda - mitte rindel, nagu paljud meie ülikooli üliõpilased ja õppejõud aastatel 1919-1920, vaid siinsamas. Mitte nii, et mees on sõjas ja naine ja lapsed ootavad kodus, kas isa jääb ellu ja kas maa saab vabaks. Vaid hoopis elades ja töötades uues Eesti ühiskonnas, mis muutub nii kiiresti, et paljud ei saa hakkama, ei suuda kohaneda. Ülikooligi roll ei ole seekord mitte selles, et *in corpore* sõtta minna, vaid et *in corpore* oma riiki ja ühiskonda, ka oma ülikooli uuesti üles ehitada. See peaks ülikoolile paremini sobima kui sõdimine. Soovin meile kõigile jõudu ja kannatlikku meelt selles töös!

Austatud rektorid, lugupeetud linnapea ja maavanem, professorid, kogu ülikool, külalised!

Mul on au soovida Eesti Vabariigi 80. aastapäeval oma riigile, ülikoolile ja Teile õnne, vabadust ja sõltumatust, mis on olnud ja jääb Eesti iseseisvuse aluseks läbi aegade. Soovin oma isamaale kindlameelsust ja jõudu oma rahva ja kultuuri hoidmisel ja edendamisel.

Mäletan oma poisipõlvest, et siin lavaorvas olev kuju ei ole mitte alati olnud selline, nagu teda praegu näha võib. Kunagi troonis siin punase võõrvõimu sümboli ja Aurora madruste ässitaja rinnakuju. Kuid ei suutnud ka tema näiline kohalolek ja valvas silm peletada nüüd juba 365-aastase ülikooli akadeemilist Vaimu. Vaimu suure tähega, kelle emakeel on ladina keel, kuid kes pursib vajadusel ka rootsi, saksa ja vene keelt ning kes 78 aastat tagasi õppis ära eesti keele.

Eesti meel oli siin, Tartu Ülikoolis juurdunud ammu enne tema eestistamist. Olid ju need eesti soost üliõpilased, kes 1884. aastal andsid eesti rahvale tema tulevase sini-must-valge võitluslipu. Aastaid enne Eesti Vabariigi moodustamist kujunesid välja eesti üliõpilaste akadeemilised organisatsioonid, pooled praegu tegutsevatest organisatsioonidest on vanemad kui Eesti riik. Üliõpilasorganisatsioonid olid üheks vabaduspüüde kandjaks okupatsiooniaastail ja nende taastamine algas mitu aastat enne Eesti Vabariigi taaskehtestamist. Veel enne, kui ülikool eestikeelseks muutus, seisis tema toonastel kasvandikel ees hingeline ja füüsiline

"Loodan, et *alma mater*'i elu areneb tulevikus stabiilselt parema kvaliteedi suunas ja et riik teda selles toetab," ütles oma tervituskõnes Tanel Mazur üliõpilasseltsist Raimla.

Jaak Nilsoni foto

Järg 2. lk.

acta diurna

Soodustus kahjukindlustuslepingu sõlmimisel

Vastavalt Tartu Ülikooli ja nelja kindlustusseltsi vahel sõlmitud raamlepingule saavad Tartu Ülikooli töötajad ja üliõpilased töötõendi või üliõpilaspileti ettenäitamisel kahjukindlustuslepingute sõlmimisel tavahindadest 15% soodustust. Kindlustusseltside ühendusse kuuluvad AS Eesti Kindlustus, Balti Kindlustuse AS, Leks Kindlustuse AS ja Salva Kindlustuse AS.

Teatmik "Ülikooli struktuur ja isikkoosseis 1998" on valmis

Teatmikku saab ülikooli infopunktist peahoone I korrusel. Infopunkt on lahti tööpäevadel kell 8-16. Info tel 465 465 Urve Nahkur ja tel 465 583 Eeva Kumberg.

SEL NÄDALAL

23. veebruar

- Aulas toimus Tartu maakonna, Tartu linna, EPMÜ ja TÜ **ühine aktus**, millega tähistati Eesti Vabariigi 80. aastapäeva.

25. veebruar

- Tartu linnavalitsuse, Eesti Põllumajandusülikooli, Tartu Ülikooli, Tartu Õpetajate Seminari, Tartu Meditsiinikooli ja Elleri nim Muusikakooli esindajad **kirjutasid alla linna ja ülikoolide ühishuvide deklaratsioonile.**
- **Rektorikandidaadid kohtusid** bioloogia-geograafiateaduskonna töötajatega.
- Ajaloo muuseumis **avati Tartu Ülikooli Välis-Eesti uuringute keskuse uued ruumid**.
- Ajaloo muuseumis **toimus Tartu Ülikooli Seitsmenda Samba Fondi asutamise pidulik tseremoonia**. Fondi asutamise algataja on ülikooli sihtasutus.

26. veebruar

- **Margus Pooga kaitses doktoriväitekirja** "Cell penetrating peptide, transportan and its predecessors, galanin-based-chimeric peptides".

27. veebruar

- **27. ja 28. veebruaril tähistab vene kirjanduse õppetool Juri Lotmani sünniaastapäeva**. Kell 10.15 algab akadeemik Mihhail Gasparovi erikursus "Ossip Mandelštami poeetika". Pärast loengut toimub Larissa Volperti raamatu "Puškin Puškini rolli" esitlus. Lotmani sünnipäeval, 28. veebruaril kell 11.15 nõukogu saalis teadusseminar "Kateeder - Lotmanile". Kavas õppetooli uute väljaannete esitlus.
- **Kl 10.15 algab TÜ nõukogu istung.** Kavas: nõukogu kevadsemestri tööplaani kinnitamine, TÜ 1998. aasta koondeelarve kinnitamine, TÜ Sihtasutuse põhikirja muutmine, professorite valimine (inimese bioloogia ja geneetika korralise professori kohale kandideerib inimese bioloogia ja geneetika korraline prof bioloogiadr **Aavo-Valdur Mikelsaar** ning meditsiinilise mikrobioloogia ja viroloogia korralise professori kohale meditsiinilise mikrobioloogia ja viroloogia korraline prof meditsiinidr **Marika Mikelsaar),** õppekava avamise, hoidmise, muutmise ja sulgemise korra kinnitamine ning õppekavade kinnitamine ja kraadide õiguse andmine.
- Kell 13 algab aulas **rektori valimiskoosolek**.

28. veebruar

- Kell 17 TÜ ajaloo muuseumis **Kalevala päeva kontsert "Romantilisi aariaid".** Kavas Bach, Puccini, Bellini. Esinevad Tea Luoto (sopran), Viiu Maimik (klaver), Petteri Kummala (kitarr) ja Mika Seppänen (tšello). Kontsert on tasuta.
- Kell 19 algab aulas **kontsert "Eino Tamberg - helilooja ja pedagoog".** Esineb ERSO Kammerorkester, dirigent Paul Mägi.

TULEVAL NÄDALAL

3. märts

- Kl 18.15 algab Lossi 3 - 217 **prof Jaak Kangilaski loengusari "Prantsuse kunst eelmise sajandi lõpust tänapäevani".**

4. märts

- **Enli Kiipli** kaitseb **magistritööd** "Balti varasiluri süvaeeliste savikivimite geokeemilised kujunemistingimused (Lääne-Läti Aizpute puursüdamiku põhjal"), **Helje Pärnaste** "Systematics of the Lower Ordovician trilobite Krattaspis viridatus Öpik, 1937" ja **Priidu Ristkok** "Regionaalpoliitika areng Eestis".
- Kl 18.15 ph aud 102 **loengusarjas "Vana Tartu" prof Helmut Piirimäe loeng "Tartu Põhjasõja ajal".**
- **Kl 17.15 on professorite klubis ajaloomuuseumis arutluskoosolek "Kuidas hindab üliõpilane professorit?" Sissejuhatav ettekanne prof Jaan Mikult.**
- Kl 15 algab ph aud 102 **prof Tiit-Rein Viitso 60. sünnipäevale** pühendatud Emakeele Seltsi ettekandekoosolek (info 4. lk).

6. märts

- **6. ja 7. märtsil toimuvad regionaalprojekti tööpäevad Türil.**
- **Dots Mati Laur peab Saaremaal akadeemilise loengu "Vennastekoguduste liikumine, eelkõige Saaremaal".**

Austatud rektorid, lugupeetud linnapea ja maavanem, professorid, kogu ülikool, külalised!

Algus 1. lk.

katsumus – astuda relvaga vastu vallutajale. Ajalugu tunneb ja jutustab nendest üliõpilastest, kes lahkusid Tartust rindele ja langesid Vabadussõjas, et anda oma kaaslastele võimalus lõpetada ülikool juba vabas Eestis. Nende mälestus jääb püsima kõigi meie hinge igavesti.

Eesti riik määras Tartu Ülikooli tuleviku peatselt peale vabariigi väljakuulutamist. Kaugeltki mitte iga Eesti institutsioon ei saa kiidelda sellise operatiivsusega oma eestikeelse ajaloo alguses. Sellega määratleti ülikooli kui asutuse kõrval ka hariduse ja haritlaste staatus riigis. Haritlastele sai eesti kultuuri ja eestluse taastootja roll, kohustus mitte unustada olnut ja seda järeltulijatele edasi anda. Sellega tuldi toime nii enne kui pärast II maailmasõda, nii vaba riigi kui okupatsiooni tingimustes. Mis peamine, jätkus piisavalt jõudu ja oskusi rahvast taasvabanemisele õhutada ning riigi uuele ülesehitamisele juhtida.

Tahan tänada Isamaad – seega eesti rahvast ja igat üksikut eestimaalast eraldi – meie ülikooli olemasolu ja meile siin tasuta hariduse omandamise võimaluse eest. Me oleme võlgu oma riigile selle võimaluse ja ilmselt ei õnnestu meil iialgi seda lõpuni tasuda. Ülimaks, mida teha võime, on anda oma teadmisi edasi nii paljudele kaasmaalastele kui võimalik ja rakendada oma oskused riigi teenistusse.

Tänaseks on Tartu Ülikool juba saavutanud soodsa kliima maailma haridus- ja teadusilmaga ühinemiseks. Osadel aladel on see ühinemine juba täiel kiirusel alanud. Suurte vapustuste aeg on nii riigi kui ka ülikooli elus seljataga. Loodan, et *alma mater*'i elu areneb tulevikus stabiilselt parema kvaliteedi suunas ja et riik teda selles toetab.

Riigi jõukus ei väljendu mitte ainult rahas ja muudes materiaalsetes hüvedes. Akadeemiline jõukus ja oskus seda kapitali kasutada on eeltingimus viljakaks ja kiireks arenguks parema Eesti poole. Pank, kuhu peaksime paigutama oma aktsiad, on Eesti Vabariik. Selles pangas hakatakse intresse maksma alles aastate möödudes.

Vivat, crescat, floreat respublica!

õnnitleme

Arvet Pedas 50

Diferentsiaal- ja integraalvõrrandite korraline professor Arvet Pedas saab viiekümneseks 2. märtsil.

Õnnitlused kolleegidelt

TÜ Seitsmenda Samba Fondis oli asutamispäeval üle veerand miljoni krooni

Kolmapäeval kirjutasid TÜ rektor **Peeter Tulviste** ja TÜ Sihtasutuse usalduskogu esimees **Jaan Männik** alla Tartu Ülikooli Seitsmenda Samba Fondi statuudile. Fondi eesmärgiks on stipendiumite maksmine parimatele üliõpilastele, magistrantidele ja doktorantidele.

"Seitsmenda Samba Fondi stipendiumid tagavad selle saajale vähemalt aastase õppimisvõimaluse. Stipendiume hakkame välja maksma igal aastal Gustav Adolfi päeval, 6. novembril. Taotlusi võivad esitada bakalaureuseõppe kahe viimase aasta üliõpilased, magistrandid ja doktorandid," selgitas sihtasutuse juhatuse esimees **Margus Ots**.

Fondi asutamine otsustati sihtasutuse usalduskogu väljasõiduistungil 5. veebruaril Haapsalus. Fondile andis nime sihtasutuse patroon president **Lennart Meri,** viidates seitsmendale sambale kui tarkusesambale. Seitsmenda Samba Fondi kogutakse firmade suurannetusi ning regulaarseid sissemakseid.

Seitsmenda Samba Fondi algkapitali moodustavad Tartu Ülikooli Sihtasutuse usalduskogu liikmete eraisikutena tehtud annetused kogusummas 87 700 krooni.

Fondi statuudi allkirjastamise järel sõlmisid sihtasutuse usalduskogu esimees **Jaan Männik** ja Eesti Ühispanga peadirektor **Lembit Kitter** lepingu, mille kohaselt maksab Ühispank esimese suurannetajana Seitsmenda Samba Fondi 200 000 krooni.

Tartu Ülikooli Sihtasutuse eesmärgiks on stipendiumifondide loomine üliõpilaste ja noorte teadurite toetamiseks, samuti sihtotstarbeliste annetuste vahendamine ülikooliga seotud ettevõtmistele.

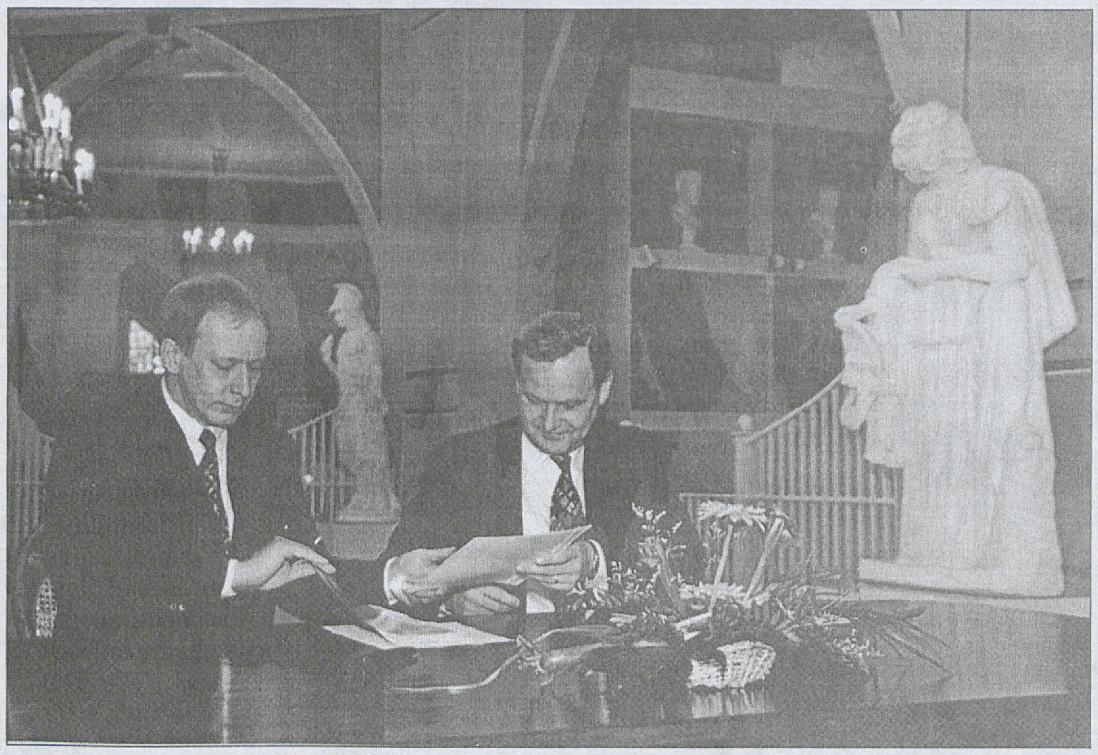

Sihtasutuse usalduskogu esimees Jaan Männik ja Eesti Ühispanga peadirektor Lembit Kitter kirjutavad alla annetuse üleandmise lepingule.

stipendium

Uppsala Ülikooli stipendium

Vastavalt koostöölepingule määrab Uppsala Ülikool 1998/99. õppeaastaks (kaks semestrit) ühe stipendiumi ühele Tartu Ülikooli põhiõppe üliõpilasele.

Kandideerijail esitada välisüliõpilastalitusse (ph ruum 120) **23. märtsiks**:

- põhjendatud avaldus TÜ rektori nimele, dekaani nõusolekuga,
- vormikohane ankeet (saab välisüliõpilastalitusest),
- rootsi keele (vähese rootsi keele oskuse puhul ka inglise keele) oskuse tõend,
- osakonna (instituudi, õppetooli) soovitus,
- koopia õpinguraamatust.

NB! Kandideerija peab olema praegu vähemalt 2. aasta üliõpilane.

Silvi Lannes,
välisüliõpilastalituse spetsialist
tel 465 152
peahoone, ruum 120

Diplomaatide kursused Madriidis

Kes soovib kandideerida diplomaatide rahvusvahelisele kursusele Madriidis (1998/99. õppeaasta), palume kiiresti ühendust võtta maailmakirjanduse õppetooliga (ph ruum 134).

Kandideerimistingimused:

1) tõend (diplom) kõrgkooli põhiõppe lõpetamise kohta;

2) hispaania keele (rahuldav) oskus.

Maailmakirjanduse õppetool

Üliõpilasesinduse koosolekult

Eelmisel nädalal, täpsemalt 18. veebruaril toimus üliõpilasesinduse koosolek, mis kujunes oodatust mõnevõrra erinevaks. Algne päevakord ei tõotanud tekitada erimeelsustest kantud vaidlusi, ometi need tekkisid, sisustades suure osa koosolekust.

*** Arutati ja kinnitati üliõpilasesinduse 1998. aasta eelarve.**

*** Sotsiaaltoimkonna esimehe Arne Otteri soovil oli muudetud päevakorda ning teise punktina kerkis üles sotsiaaltoimkonna esildis rektori valimistest.** Nimelt oli päev varem aset leidnud sotsiaaltoimkonna koosolek, kus otsustati, et avaldatakse toetust rektorikandidaat Jaak Aaviksoole. Nüüd sooviti saada tehtud otsusele üliõpilasesinduse toetust. Loomulikult tekitas esitatud informatsioon üliõpilasesinduse liikmete seas hulgaliselt küsimusi ja ka lihtsalt hämmingut. Leiti, et antud küsimus pole üldsegi mingi toimkonna pädevuses ja et sellelaadseid küsimusi otsustab esinduse täiskogu. Samas nenditi, et kõik valimiskogu liikmed on oma otsustes iseseisvad ja seda ka üliõpilasesinduse raames ning kuivõrd saab siis üldse mingist toetusavaldusest rääkida. Viimase nädala jooksul olid rektori valimiskogu üliõpilastest liikmed töötanud välja seisukohad, mis seostuvad üliõpilaste ja ülikooli tulevikuga. Neid seisukohti sooviti arutatada rektorikandidaatidega, et siis iga üliõpilasest valija saaks kujundada oma isikliku positsiooni vastukajade alusel.

Esindus pidas ebameeldivaks ka seda, et info toetusavaldusest oli jõudnud juba ajakirjandusse, väidetavalt ülikooli teabetalituse kaudu. Siiski ei olnud selle taga otseselt A. Otter, tema sõnade kohaselt olevat ta ise keeldunud ajakirjanduses sotsialtoimkonna otsust kommenteerimast.

A. Otteri ennatlik tegutsemine tekitas esinduses vastukajasid – sooviti tema tagasiastumist ja nõuti ka umbusalduse avaldamist.

Üliõpilasesindus otsustas, et ei hakka sotsiaaltoimkonna esildist hääletama ning distantseerus seega ka sotsiaaltoimkonna otsusest.

*** Järgnevalt tegeldi eestseisuse töökorra parandusettepanekutega.** Vahepeal oli aga kadunud kvoorum ning seega ei saanud eestseisuse töökorda uuel kujul kinnitada. Samal põhjusel jäi valimata ka esindaja Haridusministeeriumi juurde moodustatud Õppurite Nõukotta.

* Esinduse liikmetel oli soovi korral võimalik esitada ka toimkondade töökavadesse puutuvaid küsimusi iga konkreetse toimkonna esimehele. Töökavad olid juba varem ilmunud üliõpilasomavalitsuse listi.

Katriin Fisch,
üliõpilasesinduse
haridustoimkonna esimees

Üliõpilasesinduse eestseisus

Leif Kalev, üliõpilasesinduse esimees (eriala - õigus, avalik haldus), tel 405 484; 8 251 46111, e-post: leif@ut.ee;

Eva Meinson, abiesimees (ettevõttemajandus), tel 8 251 46112; tipp@ut.ee; eva@physic.ut.ee;

Katriin Fisch, haridustoimkonna esimees (eesti fil), tel 380 608; 8 251 46113, katriinf@ut.ee;

Uku Arold, teabetoimkonna esimees (psühhol), 339 418; 8 251 46114, uku@ut.ee;

Arne Otter, sotsiaaltoimkonna esimees (geogr), 8 256 461815, 8 251 12752, otter@ut.ee;

Indrek Lind, kultuuritoimkonna esimees (õigus), 400 368, indrek@ut.ee.

Ülikooli Üliõpilaskonna Valitsus

Leif Kalev, ÜÜ Edustuse eesistuja (õigus, avalik haldus), 405 484, 251 46111, leif@ut.ee;

Oliver Urb, ÜÜ Valitsuse esimees (matem), 486 011, 250 62335, olla@ut.ee;

Marek Herm, majandussekretär (õigus), 474 732, 251 13845; marek@ut.ee;

Tambet Ingo, arvutisekretär (füüsika), 480 915, 255 13869, tambeti@ut.ee.

Arvutigraafika ja õppetehnika keskus

1. märtsil möödub kolm aastat arvutigraafika ja õppetehnika keskuse moodustamisest. Sellega seoses on mõistlik teha esimesi kokkuvõtteid ja välja tuua probleemid, millega oleme igapäevatöös kokku puutunud.

Keskus moodustati II prorektori vastutusalas 1. märtsil 1995. aastal nelja teenistusega: arvutigraafika, fotograafia, õpperuumid ja õppetehnika. Keskuse põhiülesanneteks said kaasaegsel tehnilisel tasemel näitmaterjalide valmistamine, õpperuumide kaasajastamine ja õppetöö, konverentside, teabepäevade jmt esitlustehniline teenindamine.

Kuni 1997. aasta suveni asus keskus kahes õppehoones: Tähe 4 ja Jakobi 2. Praegused uued tööruumid õppehoones Lossi 3 on igati funktsionaalsed ja kõigi ülikooli õppehoonete suhtes ideaalse asukohaga, mis on teenindava allüksuse puhul väga oluline. Keskuse kõrval asuvad ka meie teenindamisele kuuluvad üleülikoolilised auditoorium ja stuudio.

Auditooriumis Lossi 3-112 (32 kohta) on statsionaarne grafoprojektor, TV ja video, tellimisel SAT-TV, arvuti-, video- ja diaprojektorid. Paralleelprojektsiooni ja lähemal ajal ka statsionaarse arvutiprojektsiooni võimalused.

Stuudios Lossi 3-105 (15 kohta) on olemas statsionaarne grafoprojektor, nii kirjutus- kui ka lehetahvlina kasutatav valge loengutahvel. Teised vajalikud seadmed on tellimisel. Stuudio on mõeldud pikemaajaliste nõupidamiste, intensiivõppe ja videotreeningute läbiviimiseks. Perspektiivis ka videokonverentside korraldamise koht.

Ruumidesse 112 ja 105 ei planeerita tunniplaanilist õppetööd, vaid efektiivsema kasutamise huvides reserveeritakse neid iga kord konkreetseks loenguks või ürituseks. Infot saab tel 465 591 Helle Lilleoru käest.

* * *

Arvutigraafikateenistus (Meriko Mäemets ja Marat Viires).

Täiesti uue töösuunana ülikoolis hakati keskuses kujundama ja trükkima suureformaadilisi postereid teaduskonverentside ja ka reklaamürituste tarbeks. See on oluliselt kaasa aidanud ülikooli töötajate teadustulemuste ning ülikoolis õppimisvõimaluste tutvustamisele nii Eestis kui välisriikides. Käesolevaks ajaks on meil välja kujunenud oma teadusposterite kujundamise stiil. Keskuses valmistatud teadusposterite arv suureneb pidevalt; kui 1995. aastal trükiti 14 posterit, siis 1996. aastal 80 ja 1997. aastal 174 posterit. Oluliselt rohkem on nende aastate jooksul trükitud erinevaid reklaam- ja messiplakateid. Lisaks suuremõõtmelistele posteritele on arvutigraafika teenistuse poolt kujundatud ja hulgaliselt trükitud värvilisi lüümikuid ja õppematerjalide illustratsioone.

Kui 1995. aastal alustasime kahe töötajaga, siis praegu teevad hooajal arvutigraafilisi töid neli inimest. Ühe suuremõõtmelise posteri kujundamine nõuab keskuse töötajatelt täispikka tööpäeva. Parima tulemuse saame, kui meil on koos tellijaga aega üle vaadata kujundatud posteri väike väljatrükk, järgmisel päeval sellesse veel kord värske pilguga süveneda ning alles seejärel suureformaadiliselt välja trükkida.

Arvutigraafika teenistuse funktsioon on mõnes mõttes analoogiline ja teineteist täiendav võrreldes teabetalituse ülesannetega. Kumbki ei loo uut informatsiooni, vaid on selle vahendaja/serveerija. Teabetalituse üks ülesanne on mitteadministratiivse info levitamine ülikoolisiseselt, samuti ülikoolis toimuvate sündmuste vahendamine tulevastele õppijatele ja Eesti maksumaksjatele. Arvutigraafika tööde korral on enamikul juhtudest vahendatavaks infoks teadustulemused ja adressaadiks rahvusvaheline teadusüldsus, kes näeb meie tööd korralikult vormistatud teadusposteritena.

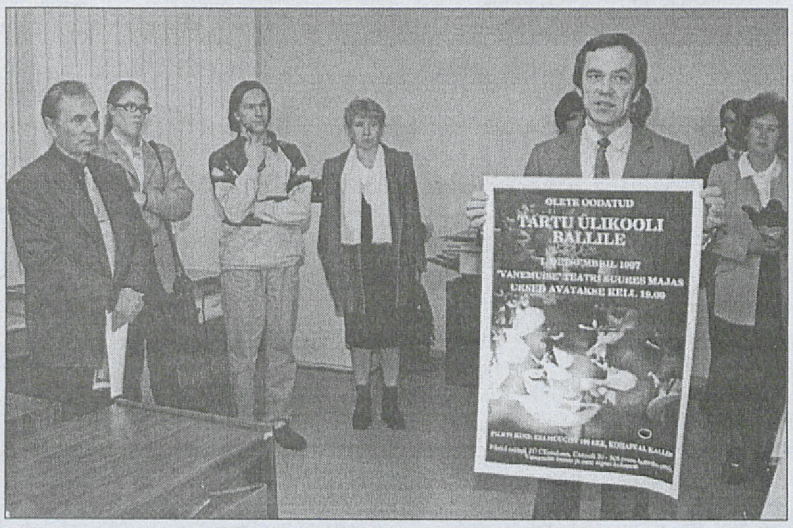

□ **Keskuse juhataja Peeter Kukk novembris uute ruumide pidulikul avamisel posterit demonstreerimas. 1997. aastal valmis neid juba 174.**

Eduard Saki foto

Järg 4. lk.

arvutiteave

WWW leheküljed kiiremini kätte

ehk TÜ *proxy/cache*-serveri kasutamine ja konfigureerimine

WWW-s ringi liikudes märkame sageli, et osa lehekülgi tuleb meile kiiresti kätte, teisi ei jõua kuidagi ära oodata. Vahel avastame, et sama lehekülje ekraanile saamine ühes arvutis läheb tunduvalt kiiremini kui teises arvutis. Paljuski oleneb see kasutatava klientprogrammi (*Netscape* või *Internet Exploreri*) konfiguratsioonist ehk sellest, kuidas soovitakse kasutada *cache/proxy**-sid.

Idee on selles, et kui keegi on mujal maailmas mingit lehekülge vaadanud ning selle Eestisse transportinud, siis hoitakse seda lehekülge mõnda aega nn *cache*** -serverites alles. Et me ise ei peaks sama lehekülge kaugelt tooma, tuleks meil oma *Netscape* (*Internet Explorer*) konfigureerida nii, et see kasutaks *proxy*-sid. See tähendab - iga lehekülje puhul, mida te mujalt maailmast tõmmata soovite, kontrollitakse kõigepealt üle kohalik *cache*-server. Kui *cache*-serveris on soovitud lehekülg olemas, saate valitud lehe mõne sekundiga oma ekraanile. Mujalt maailmast minnakse lehekülge otsima alles siis, kui Eesti serveritest seda lehekülge ei leita.

Seega:

***proxy/cahce*-servereid kasutades saate info maailmast oluliselt kiiremini kätte.**

Teisest küljes on Eesti ja välismaailma liinid nii üle koormatud, et oleks ilmne raiskamine "lähedal" olevaid lehekülgi uuesti "kaugelt" laadida. Seetõttu on *proxy/cache*-serverite **kasutamine** peaaegu kohustuslik ehk **rangelt soovitatav**.

Millist cache-serverit kasutada?

Eestis on *cache*-servereid mitmeid (vt http://www.ee/cache/) , kuid soovitav oleks kasutada lähimat kohalikku *cache*-serverit.

Näiteks,

Tartu Ülikooli liikmetel ülikooli *cache*-serverit cache.ut.ee,

TÜ füüsika osakonnal (Tähe 4) oma *cache*-serverit cache.physic.ut.ee,

TÜ Kliinikumil oma *cache*-serverit cache.cut.ee.

Kohaliku *cache*-serveri puhul võib oletada, et sama asutuse/osakonna inimestel on ka huvid ühesugused ning on küllalt suur tõenäosus, et meid huvitav lehekülg *cache*-is olemas on. (Lähima kohaliku *cache*-serveri kohta võiks nõu küsida ka oma võrguadministraatorilt.)

Allpool leiate TÜ *cache*-serveri cache.ut.ee konfigureerimise õpetuse *Netscape Navigatori* jaoks.

Netscape Communicatori ja *Internet Exploreri proxy* konfigureerimise juhendi ning TÜ füüsika osakonna ja TÜ Kliinikumi *cache*-serveri kasutamise kohta on võimalik lugeda täiendavalt http://www.ut.ee/~riina/proxy/.

TÜ *proxy/cache*-serveri konfigureerimine

Netscape Navigator (3.0)-is.

Vali menüüst: *Options* – *Network Preferences...* – *Proxies*.

Automaatse *proxy* kasutamiseks vali *Automatic Proxy Configuration* ning kirjuta lahtrisse http://cache.ut.ee/proxy

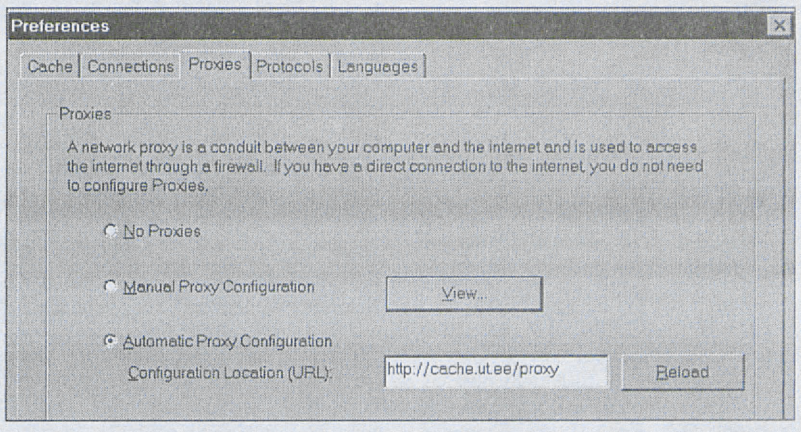

Käsitsi konfigureerimiseks lülita sisse *Manual Proxy Configuration* ja vali *View* ...,

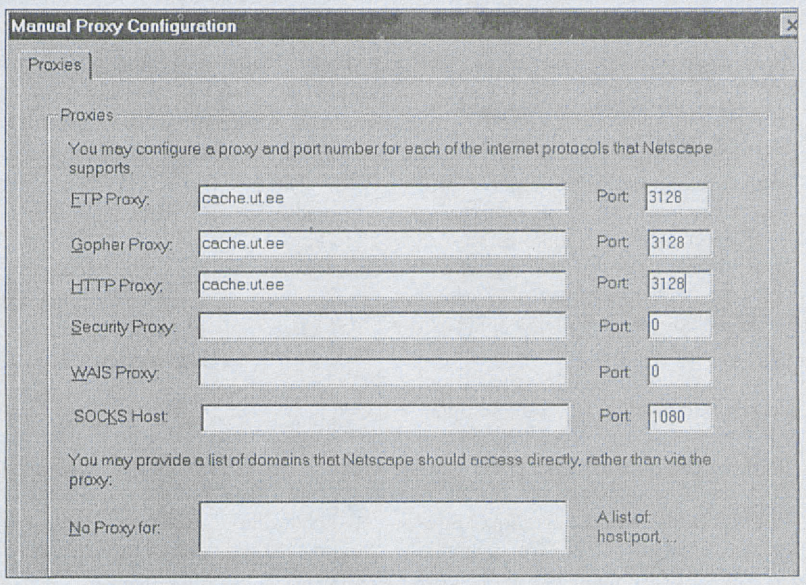

HTTP:, FTP: ja Gopher: ridadele kirjuta cache.ut.ee, vastavatesse *Port:* lahtritesse 3128. Lahtri *No Proxy for:* võiks tühjaks jätta, siis otsustab server ise, millal *proxy*-it ei kasutata.

Riina Reinumägi,
arvutuskeskus

**cache*-server hoiab endas saabunud dokumentide koopiaid, *proxy*-server vahendab kliendiprogrammidele soovitud dokumente. Seega töötab *proxy/cache*-server üheaegselt *proxy*-na ja *cache*-ina sõltuvalt sellest, millist funktsiooni ta hetkel täidab. Klientprogrammi saab konfigureerida nii, et ta kasutaks *proxy* -sid.

***cache memory* - vahemälu, puhvermälu.

Arvutigraafika ja õppetehnikakeskus

Algus 3. lk.

Klassikaline fotograafia (Eduard Sakk ja Andres Tennus).

Teatud mahus on klassikaline fotograafia ülikoolis vajalik. Kolm kindlat funktsiooni on pildistamine ülikooli ajaloo jäädvustamiseks, publikatsioonide ja õppematerjalide illustratsioonideks ning erinevate esemete, piltide jne pildistamine slaidide valmistamiseks. Fototeenistus valmistab aastas keskmiselt 3200 - 3400 slaidi ja fotografeerib 400 - 600 kaadrit ülikooli ajaloo jäädvustamiseks.

Tõsine probleem on kino. Kaasajal valmistatakse uus õppematerjal videotehnikat ja arvutimontaaži võimalusi kasutades, kuid teiselt poolt on olemas ka vanad õppe- ja ajaloolised filmid. Siin tuleks vastu võtta strateeegiline otsus, kas ülikoolil üldse peab olema ruum, kus on võimalik vaadata vanu filme, ja kui peab, siis kui suur võiks see ruum olla. Praegu on täiskomplekssed töökorras seadmed Vanemuise ringauditooriumis (350 kohta) ja keemiahoone keldris (20 kohta).

* * *

Õpperuumideteenistus (Elga Tamm).

Teenistuse tegevus on suunatud põhiliselt õpetamise tingimuste parendamisele ja kaasajastamisele. 1995. aastal alustati kõige pakilisemast - tahvlite vahetamisest. Kahe aasta jooksul osteti kvaliteetsed tahvlid ja paigaldati igasse õpperuumi vastavalt teaduskondade soovile.

Praeguseks on koostatud ülevaade kõigist ülikooli õpperuumidest ja jälgitakse pidevalt nende valmisolekut õppetööks. Tulemustest informeeritakse teaduskondi. Probleemide korral saab meilt nõu ja ka abi, näiteks valgustatuse mõõtmisel jne.

Üleülikooliliste auditooriumide kasutamist planeerib õppe- ja üliõpilasosakond, korrasoleku ja esitustehniliste võimaluste eest kannab hoolt õpperuumide teenistus, neile on ka kuraator.

Suuremal või väiksemal määral vastab kaasaegsele auditooriumile esitatud tingimustele 54% teaduskondadele kinnistatud ja kolm (75%) üleülikoolilist auditooriumi. Kahjuks ootab ülikooli suurim auditoorium Vanemuise 46 (350 kuni 400 kohta) juba teist aastat hädavajalikku remonti.

Õpperuumide ja õppetehnikateenistuse spetsialistid on koostöös ehituskorralduse osakonnaga seisnud hea selle eest, et uutes ja vastremonditud õpperuumides oleksid täidetud kõik kaasaegsele auditooriumile esitatavad nõuded. Tänu teaduskondade aktiivsusele ja meiepoolsele nõustamisele on õpetamisvõimalused paranenud ka üsna paljudes vanades auditooriumides.

Õppetehnikateenistus (Toomas Petersell, Enno Kaasik ja Ott Krikmann - 0,1 kohta).

Teenistus tegeleb esitustehnika valiku nõustamise, hoolduse ja kasutamisvõimaluste edasiarendamisega, ka laenutusega. Keskuses on olemas võrdlemisi kaasaegne ja mitmekesine esitlustehniline aparatuur: video- ja dataprojektorid, karusell- ja tavalised diaprojektorid, videotehnika ning võimsad grafoprojektorid. Lähemal ajal on plaanis muretseda teisaldatavad stendid, mida saaks kasutada konverentside postersessiooonidel ja teistel üritustel, kus on ajutiselt vaja välja panna suurel hulgal informatsiooni.

Igapäevase tööna hoitakse korras kõige elementaarsem õppetehnika. Sagedased on hädaväljakutsed, kus rikkiläinud tehnikast on unustatud õigel ajal teatada. Töömahukas on ka teaduskonverentside toetamine esitustehnikaga nii nõus kui jõus. Meeskonna tööpäev algab enne konverentsi külaliste saabumist ja lõpeb oluliselt hiljem pealc külaliste lahkumist. Konverentside teenindamine on väga pingeline, täit tähelepanu ja professionaalsust nõudev töö, sest iga tehniline aps häirib terve konverentsi tööd.

* * *

Mis on meie probleemid?

Meie käest oodatakse praktilist tulemust. Tööde kuhjumise tõttu on juhtunud, et üksikute tööde täitmine on hilinenud. Kuid julgeme väita, et oleme suutnud täita kõik tööd, mille kohta oleme vekslid välja käinud. Selle nimel on keskus töötanud hooaegadel rohkem kui kümme tundi päevas (Innovaatika 97 eelõhtul trükiti postereid 33 tundi järjepanu ja suurte konverentside - kliiniku, arstide või stomatoloogide päevad jt teenindamisel on meeskonna tööaeg 14 tundi päevas). Ülikoolis toimub kesketläbi 2 - 3 ühe- kuni kolmepäevalist konverentsi kuus. Viimastel aastatel toimuvad vabalt valitavate ainete loengud kella 16 - 19. Teeninduse kindlustamiseks kella 8 - 19 tuleb meil täpselt planeerida iga töötaja tööaega, seetõttu on väga raske suhelda klientidega, kellele on midagi vaja kohe või veel hullem – "eilseks".

Keskuse töö parema planeerimise ja järjekordade tekkimise vältimiseks palume kõik soovid esitada meile **nädal aega enne ürituse algust või konverentsile väljasõitu**. Auditooriumide korrastamisel on tulemus optimaalne, kui meiega võetakse kontakti juba enne remondi algust või uuenduste planeerimise eel.

Tegelikult on väga hea, et kõik meie kliendid oleksid loomult optimistid, kellel on huvi õppetöö ja õpperuumide kaasajastamiseks, kellel on korralikud teadustulemused, millega on võimalik esineda rahvusvahelistel konverentsidel laias maailmas või ka nende baasil tunnustatud koolkonnana organiseerida teaduskonverentse Tartus.

* * *

Me oleme teenindajad.

Meie ülesanne on kui tausta ettevalmistamine, et ülikooli akadeemiline pool saaks teha õppe- ja teadustööd. Akadeemilise ja administratiivse poole koostöö soov, täpne töö ja funktsioonide jaotus ning selle korrigeerimine vastavalt muutuvatele tingimustele ja võimalustele tuleb kindlasti kasuks ülikooli kui terviku arengule. Ülikoolile on vajalik õppe- ja teadustöö spetsiifiline teenindav struktuur, mis nõuab eriettevalmistuse ja oskustega töötajad ja mida ei olc võimalik "tellida linnast". Teenindava struktuuri olemasolu ja ülalpidamise põhilisteks kriteeriumiteks on pakutavate teenuste kvaliteet ja professionaalsus, akadeemilise poole oluline tööaja kokkuhoid ja ka paratamatus, et ülikoolis on osa asju vaja lihtsalt korraldada ja ära teha.

Meie poolt pakutavate teenuste nimekiri on toodud keskuse **kodulehekülje** www: //http:www.ut.cc/P2AG. Püüame pidevalt edasi arendada teenuste hulka ja kvaliteeti. Samuti ootame konstruktiivseid ideid akadeemiliselt poolelt teenuste spektri laiendamise kohta.

Positiivne töökogemus on meil ajakirjandusosakonnaga. Žurnalistika eriharu üliõpilane Melli Rüga töötas keskuses arvutigraafikuna, kujundas suuremõõtmelisi teaduspostreid ning kirjutas kursusetöö "Teadusposteri kujundamine" (juhendaja Roosmarii Kurvits). Kursusetöö õnnestus väga hästi; selles on lühidalt kokku võetud keskuse senine praktiline kogemus, antud uusi ideid posterite loetavuse parandamiseks ning nende atraktiivsuse tõstmiseks. See on heaks õppematerjaliks keskuse töötajate koolitamisel. Loodame, et leiame tulevikus veel ühist huvi ja lahendamist väärivaid probleeme.

Teiselt poolt peaksime lisaks igapäevasele teenindavale funktsioonile välja pakkuma oma põhitööl baseeruvat oskust ja kogemust. Meie hinnangu kohaselt võiksid need olla teadusposterite ja lüümikute kujundamine, kaasaegne presentatsioonitehnika ja õpperuumide sisustamine. Eelinfo korras olgu öeldud, et mina ja keskuse peaspetsialistid Toomas Petersell ning Elga Tamm peame märtsis - aprillis eelpool nimetatud teemadel loenguid kõigile asjahuvilistele.

Kohtumiseni!

Peeter Kukk,
arvutigraafika ja
õppeteenistuskeskuse juhataja

Võromaa ja Setomaa üliõpilased saavad kokku Toomemäel

Sel kevadel on taas toimumas Võrumaa ja Setomaa päev Tartu Ülikoolis, mille korraldavad ülikool, Võru Maavalitsus ja Võru Instituut. Möödunudkevadise samalaadse ürituse võtsid ülikool ja osalenud tudengid hästi vastu. Päeva eesmärgiks on tuletada Võrumaalt ülikooli õppima asunud üliõpilastele meelde, et kodukoht ootab neid tagasi. Paari tunni jooksul kuulame üliõpilastepoolseid arvamusi Võrumaa käekäigu kohta ja arutame, kuidas saaksid üliõpilased õpingute ajal oma kodukohaga sidemeid hoida. Mõttetalgutele järgneb vestlus kohvilauas, kus Võrumaa ja Setomaa asutuste-ettevõtete esindajad tutvustavad ennast ja oma tegevust. Üliõpilastele pakutakse töökohti, lepingulisi töid, stipendiume, osalemist kavandatavates projektides. **19. märtsil kell 16.15 on Toomemäele ülikooli ajaloo muuseumisse oodatud kõik Võromaalt ja Setomaalt ülikooli õppima tulnud noored, samuti ka need, kes tunnevad ennast Võro- või Setomaaga seotud olevat.**

Osaleda soovijatel palun endast teada anda kuni **10. märtsini** Tartu Ülikooli Võrumaa esindajale (tel 278 21 960, kylli@wi.werro.ee). Võrumaa esindus asub Võrus Võru Instituudis (Jüri 12, III korrus).

Oodatud on kõik huvilised !

Külli Eichenbaum,
TÜ esindaja Võrumaal

Ülikooli infopunktis postkaardid

- Postkaardikomplekt ülikooli hoonetega 27.60;
- üksikud postkaardid ülikooli hoonetega 2.30;
- Navitrolla ülikooli-teemalised postkaardid 4.80;
- kutsekaaned ülikooli peahoone kujutisega 13.50;
- UUS! Postkaart Jüri Arraku maalist "Ülikooli esimene kantsler Johan Skytte".

Hinnad ülikoolisisese arvelduse korras.

info

loeng

Prantsuse kunstist

Prof Jaak Kangilaski loengusari "Prantsuse kunst eelmise sajandi lõpust tänapäevani" Lossi 3-217:

3. ja 17. märtsil ning 7. ja 28. aprillil algusega kell 18.15.

"Saatan, needus ja meie"

Timo Keskitalo (eksmisjonär moslemite hulgas, praegu OPKO peasekretär) peab Tartus 3. märtsil kell 19.15 loengu TÜ peahoone aud 227. Loeng on inglise keeles tõlkega eesti keelde.

"Saatan, needus ja meie"

* Kurjus on ju olemas. Kas ka Saatan kui isik?

* Kõik nõidused pole seletatavad ainult fantaasia ja ebausuga.

* Kas kristlast saab rõhuda kuri vaim? - Mõnda rõhub vähemasti kartus selle ees.

* Kuidas saada jagu needusest?

Raamatumüük.

3. ja 4. märtsil kell 12-17 toimub TÜ raamatukogu fuajees kristliku kirjanduse müük.

Korraldab Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühendus

väitekiri

Kolmapäeval, 4. märtsil kell 14.15 Vanemuise 46 õppehoone GL aud 246:

Enli Kiipli kaitseb magistritööd "Balti varasiluri süvaveeliste savikivimite geokeemilised kujunemistingimused (Lääne-Läti Aizpute-41 puursüdamiku põhjal)". Oponent prof *emer* Aadu Loog;

Helje Pärnaste kaitseb magistritööd "Systematics of the Lower Ordovician trilobite Krattaspis viridatus Öpik, 1937". Oponent prof *emer* Arvo Rõõmusoks;

kell 16.15 Vanemuise tn 46 õppehoone GG aud 327:

Priidu Ristkok kaitseb magistritööd "Regionaalpoliitika areng Eestis". Oponent *MSc* (geogr) Garri Raagmaa.

koosolek

Eesti-Tiibeti kultuuriseltsi

üldkoosolek toimub reedel, 27. veebruaril kell 16 Lossi 3, aud 406. **Kavas Ott Ojaperve ettekanne budistlikust loogikast**. Seejärel võetakse kokku seltsi tegevus möödunud aastal.

* * *

Kolmapäeval, 4. märtsil kell 15 toimub ph aud 102 **Tiit-Rein Viitso 60. sünnipäevale pühendatud Emakeele Seltsi ettekandekoosolek.**

Esinevad:

Arvo Eek "Häältussüsteemi tõlgenduste rohkus. Mida teha?";

Jaan Õispuu "Karjala keeleolud 1990. aastatel: kirjakeel ja keelesead us";

Eino Koponen "Kui sõna on oma, kelle oma ta siis on?".

professorite klubi

4. märtsil kell 17.15 toimub ajaloo muuseumis arutluskoosolek "Kuidas hindab üliõpilane professorit". Sissejuhatav ettekanne J. Mikult.

kontsert

27. veebruaril kell 19 algab aulas **Eesti Filharmoonia Kammerkoori ja Tallinna Kammerorkestri kontsert.** Dirigeerib Tõnu Kaljuste.

28. veebruaril kell 17 on ajaloo muuseumis **Kalevala päeva kontsert "Romantilisi aariaid"**. Kavas Bach, Puccini, Bellini. Esinevad Tea Luoto (sopran), Viiu Maimik (klaver), Petteri Kummala (kitarr) ja Mika Seppänen (tšello). Kontsert on tasuta.

Kell 19 algab aulas kontsert **"Eino Tamberg - helilooja ja pedagoog"**. Esineb ERSO Kammerorkester, dirigent Paul Mägi.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.cc/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine tel 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani kell 11-17.

Näitused: "Kingitused Tartu Ülikoolile".

UUS NÄITUS!

Jaapani kalendrite näitus, "Tartu Ülikool ja Vabadussõda".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Klassikalise muinasteaduse muuseum

Peahoone

http://www.ut.cc/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info tel: 465 384.

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iseennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-L 10-16

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info tel: 465 839.

Eksposítsioon inimese evolutsioonist.

raamatukogus

Raamatunäitus: "1917. aasta Eestimaal - mälestustes", "Albert Kivikas - 100".

Näitused: "Rudolf Kenkmaa 100", "Pääsu (sünd 1993) pildid", TÜ maaliosakonna 3. kursuse tudengite maalid, Sirje Protsini maalid "Ratta leiutamine".

Raamatumuuseum

UUS NÄITUS!

Näitus "Eesti kodu".

E-R 12-15.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress: Ülikooli 18, ruum 241, Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 288
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Nr. 8 (1920)
Reede,
6. märts
1998
Ilmub 1948.
aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Tartu Ülikooli Raamatukogu

2. lk
- Prof Tiit-Rein Viitso juubel
- ÜEKN-i stipendiumid

3. lk
- "Päris kindlasti on ülikool edenenud, selles ei ole kahtlustki!" ütleb intervjuus prof Jaak Aaviksoo
- Tartu Akadeemilise Naiskodukaitsega võib luurele küll minna

4. lk
- Kuidas kasutada telemaatikat õppetöös - Maret Meriste
- Tulemas on Võromaa ja Setomaa päev

Austatud rektori valimiskogu liikmed

Rektorikandidaadina tänan kõiki, kes minu valimis- ja tegevuskava poolt hääletasid. Paljut sellest kavast hakkab ellu viima uus rektor, kellele soovin lähemaks viieks aastaks täielikku pühendumist ülikooli asjadele.

Rektorina tänan kõiki, kes pidasid hääletamisel silmas ülikooli huvisid.

Lugupidamisega,
Peeter Tulviste

Austatud ülikooli valimiskogu liikmed

Tänan Teid kõiki mulle osutatud usalduse eest. Loodan Teie ja kogu ülikoolipere toetusele esitatud põhimõtete elluviimisel meie *alma mater*`i hüvanguks.

Teie
Jaak Aaviksoo

Rektoriks valiti professor Jaak Aaviksoo

Reedel, 27. veebruaril kell 13 algas aulas rektori valimise koosolek, mida juhatas valimiskomisjoni esimees prof Inge-Maret Orgo. Valimiskogu liikmeid oli kohal 234, puudus 12.

Prof Inge-Maret Orgo ütles oma avasõnavõtus, et väitlused ja diskussioonid on peetud ning et täna langetatakse otsus, kes juhib meie *alma mater*'it järgmised viis aastat pärast praeguse rektori volituse lõppemist.

Seejärel said viieks minutiks sõna rektori kandidaadid professorid Peeter Tulviste ja Jaak Aaviksoo, kelle sõnavõtud on avaldatud allpool.

Valiti häältelugemise komisjon, kuhu kuulusid TÜ nõukogu liikmed dots Ivar-Igor Saarniit, üliõpilane Leif Kalev, prof Kalev Pärna, prof Jüri Tamm, prof Vahur Ööpik ja Peeter Olesk.

Pärast hääletamist koguneti aulasse tagasi kell 14. Prof I.-M. Orgo luges ette häältelugemise protokolli, kus hääled jagunesid järgmiselt: prof Jaak Aaviksoo - 126 ja prof Peeter Tulviste - 102. Seega valiti rektoriks prof Jaak Aaviksoo.

Professor Peeter Tulviste sõnavõtt

Olen varsti viis aastat teinud seda, mida on olnud vaja teha ülikooli arenguks ja mitte seda, mida on vaja teha selleks, et teist korda rektoriks saada. Ülikooli viimaste aastate arengut on kõrgelt hinnatud niihästi Eestis kui ka rahvusvaheliselt. Viimasel Euroopa rektorite konverentsil küsiti pärast kolmetunnilist arutelu Tartu Ülikooli üle, kuidas on võimalik, et selles ülikoolis on mõne aastaga toimunud muutused, mis Lääne-Euroopa ülikoolides on nõudnud aastakümneid. Vastasin, et see ei käi mitte ainult meie ülikooli, vaid Eesti kohta üldse ja et näemegi šanssi selles, et kasutada maksimaalselt ära murranguaega. Usun, et olemegi seda teinud maksimaalselt ja praegu on ülikoolis - nagu kogu Eesti ühiskonnas - käes suitsu hajumise aeg - see aeg, kus arenguid tuleb kinnistada, fikseerida ja jätkata aastate eest valitud suunas. Inimesi ei saa lõputult närutada ja ülikoolil ei saa lõputult lasta tõmmelda.

Peaksin vastama etteheidetele, mis tekkisid siis, kui minu tänane oponent professor Aaviksoo otsustas kandideerida rektoriks. Enne tahaksin öelda, et mitte kunagi varem ei ole ülikoolile valitud rektorit nii nagu sel korral. Mitu aastat tagasi ei alustanud mina oma kandideerimist mitte tollase rektori kritiseerimisest, kellega olin koos töötanud, ega andnud valimislubadusi, mida poleks võimalik olnud täita. Mulle tundub, et seekord on käiku läinud Eesti poliitiliste valimiste napp kogemus. Toon näite ebakorrektsest valimisvõitlusest. Käisin täna ülikooli raamatupoes, mida ründavad teiste poodide müüjad, kes tahaksid sinna tööle tulla. Raamatupoe müüja palk on 2300 krooni, ülikooli dotsendi määratud palk - st ilma preemiateta ja ühekordsete väljamakseteta - oli 1997. aasta lõpus 5076 krooni.

Siiski, võrreldes paljude teiste eluvaldkondade ja asutustega on ettekujutused suhteliselt vähe ja arvan, et see on sellest, et suured asjad on ülikoolis enam-vähem korras. On kaheldud, kas need eelarve koostamise meetodid, mida ülikooli nõukogu on viimastel aastatel rakendanud, on kõige õigemad. Minu arvates on palju tähtsam see, et ülikooli raha ei ole kuritarvitatud ega raisatud. Et ülikooli raha kasutatakse otstarbekalt, leidis riigikontroll pärast pooleaastast tööd ülikoolis ja ka keegi teine ei ole vastupidist näidanud. Igaühel on õigus arutada eelarve printsiipe ja teha ülikooli nõukogule ettepanekuid teistsuguste eelarve koostamise printsiipide rakendamiseks. Palju tähtsam on, et raha jagamise viis ei anna raha juurde ega võta seda vähemaks. Kui me saame riigilt raha ühe üliõpilase jaoks viis korda vähem kui Soome ülikoolid, siis võime seda ülikoolis jagada kuidas tahes, aga seda on ikkagi viis korda vähem kui naabritel ja viis korda vähem kui vaja. Julgen väita, et Vabariigi Valitsus ja Riigikogu saavad sellest paremini aru kui minu oponendid: nad ei ole ülikoolile ja rektoraadile andnud näpunäiteid, kuidas nappi raha jagada, vaid selle asemel annavad raha juurde. Viitan kõrghariduse arengukava eelseisvale arutelule Riigikogus aprillis ja kõrghariduse kuulutamist Vabariigi Valitsuse eelarveprioriteediks järgnevateks aastateks. Palgad ülikoolis ei tõuse mitte raamatupoe sulgemisest, vaid täiendava raha muretsemisest.

Võtan omaks, et oleme viimastel aastatel ehitanud enam kui ülikool ehitas 20ndatel ja 30ndatel aastatel. Kui mind valitakse rektoriks, jätkan edaspidigi ülikooli nõukogu poolt heakskiidetud kava realiseerimist, mis näeb ette, et iga teaduskond saab oma moodsa kodu. Praegune rektoraat on tegutsenud kehtivate seaduste järgi. Väidan, et vabadust ja demokraatiat on ülikoolis vähemalt sama palju kui vaesust. Kui mind valitakse, siis jääb edaspidigi nii, et peale rektori on siin palju öelda nõukogul ja valitsusel. Ja prorektorid peavad edaspidigi oma ala üksikasjalikumalt tundma kui rektor. Demokraatias on juhi ülesanne luua võimalus diskussiooniks, teiste kohus on osaleda ja koos otsustatakse. Arvan, et nagu alati nendel aegadel meie ülikooli ajaloos, mil oleme saanud ise rektorit valida, ei tule lähtuda sellest, mida keegi lubab teha või kuidas lubab juhtida, vaid sellest, mida keegi on teinud ja kuidas on juhtinud. Olen viis aastat teinud seda, mida olen vajalikuks pidanud ülikooli arenguks. Praegu on ülikooli areng minu meelest niisuguses seisus, et tunnen, et mul on kohustus kandideerida teist korda.

Professor Jaak Aaviksoo sõnavõtt

Meie kolleeg ja minu oponent meenutas eilses "Postimehes" hea sõnaga minu kunagist ütlemist "minister peab tagama oma vastutusala toimimise, seda korraldama, edendama ja vastutama - ta on aednik, kui soovite" ning soovis samasugust hoiakut ülikooli rektorilt. Head aednikku, kes tagaks kasvutingimused ja liigirikkuse vajab ka hea ülikool. Head ülikooli vajab aga õppiv Eesti. Vajame head aednikku, kes vastutaks. Olen andnud oma allkirja 25 professori avaldusele "Ülikool vajab otsustavat edasiminekut" ja omapoolsetele täiendustele sellele dokumendile ning üliõpilasesinduse avaldusele üliõpilaste osast üli-koolis. Suhtun neisse kui ametijuhendeisse. Võtke need kolm dokumenti ja hoidke alles. Aednik kannab nende alusel vastutust nii ülikooli ees kui igaühe ees teist. Head valikut, *hortus academicus*.

Intervjuu J. Aaviksooga 3. lk.

Kolmapäeval kirjutati Tallinnas alla biomeedikumi hoone ehitusplaanile

Biomeedikumi hoone läheb maksma 200 miljonit krooni, millest pool saadakse Maailmapanga laenust ja pool riigilt. Projektikonkurssile lackus üle kümme töö. Võitjaks tunnistati Kalle Rõõmuse arhitektuuribüroo projekt. Ehituskonkursil osales üle kahekümne firma, siin valiti välja Skanska AB/KOger&Sumbergi Grupp.

Biomeedikumi maja chitatakse Maarjamõisasse Ravila tänavasse. Hoone on viiekorruseline ja selles on üldpinda 13 472 ruutmeetrit. Sellesse kolivad praegu mitmel pool laiali asuvad prekliiniliste erialade instituudid ja õppetoolid. Ehitamine algab juba mõne aja pärast.

Rahvusvaheline ekspertide grupp hindab TÜ internatsionaliseerimise taset

Möödunud nädalal külastas ülikooli rahvusvaheline komisjon, kelle eesmärgiks on koostöös siinsete spetsialistidega hinnata ülikooli konkurentsivõimet rahvusvahelisel haridusturul.

Selgitamaks välja erinevate ülikoolide internatsionaliseerimise taset, käivitati 1994. aastal ACA (Academic Cooperation Association) ja OECD/IMHE (Organisation for Economic Co-operation and Development/Programme on Institutional Management in Higher Education) ühine pilootprojekt Internationalisation Quality Review Process. Projekti eesmärgiks on välja selgitada projektis osalevate ülikoolide tugevad küljed, et neid efektiivsemalt kasutada rahvusvahelises koostöös. Käesoleval õppeaastal osaleb Tartu Ülikool IQRP pilootprojektis kõrvuti Varssavi ülikooli ja Malaisia Teadusülikooliga. Projekti kohaselt hindavad ülikoolid kõigepealt ise oma rahvusvahelisuse taset, seejärel tutvuvad rahvusvahelised eksperdid ülikooliga ja annavad ülikooli koostatud raportile omapoolse hinnangu.

Ülikooli internatsionaliseerimise tasemega tutvunud IQRP ekspertide gruppi kuulusid Helsingi Ülikooli prorektor prof Paul Fogelberg, Austraalia Western-Sidney ülikooli professor Miriam Mikol, IQRP keskuse direktor Majorie Peace Lenn, Tallinna Tehnikaülikooli kantsler Jüri Tanner ja IQRP pilootprojekti ühe osapoole OECD/IMHE esindaja Jan Karlsson.

Raporti koostamiseks loodi möödunud aasta juunis komisjon koosseisus prorektor prof Toivo Maimets, õppeosakonna juhataja Lea Michelson, teadusarendusosakonna juhataja Andi Pärn, eksperimentaalfüüsika instituudi juhataja prof Jaak Aaviksoo ja välissuhete talituse peaspetsialist Sirje Üprus.

Kohtumisel rahvusvahelise ekspertide grupiga tõdesid raporti koostanud Tartu Ülikooli spetsialistid ühiselt, et sellise enesehinnangu koostamine andis hea võimaluse oma võimete ja võimaluste analüüsiks. Järgnevalt analüüsib rahvusvaheline ekspertide komisjon raportit, võrdleb sealseid järeldusi visiidil nähtuga ja annab kuu aja jooksul raportile omapoolse hinnangu. Mõlemad hinnangud on mõeldud eelkõige ülikoolisiseseks kasutamiseks ja edasise rahvusvahelise tegevuse planeerimiseks. Samas võimaldab projektis osalemine Sirje Üpruse sõnul ka Tartu Ülikooli rahvusvahelisel tasandil laiemalt teadvustada, kuna projekti loojad tutvustavad saadud tulemusi kogu maailmas.

Rektoraadiga kohtumisel huvitusid rahvusvahelised eksperdid liikmed Tartu Ülikooli internatsionaliseerimise tasemest ja selle nimel tehtud jõupingutustest, samuti riigi osast ja abist suurema rahvusvahelisuse poole püüdlemisel. Oma vastuses ütles rektor prof Peeter Tulviste, et kui esialgu, kohe pärast Eesti vabanemist, oli huvi Eesti ja Tartu Ülikooli vastu ka midagi tegemata väga suur, siis praegu on internatsionaliseerimine tõusnud ülikoolis väga olulisele kohale.

Andres Toode,
ülikooli pressiesindaja

tänu

Pikaajalise ja kohusetundliku töö eest ülikoolis pälvis tänu ja õnnitluse 60. sünnipäeval eesti filoloogia osakonna korraline professor **TIIT-REIN VIITSO.**

acta diurna

Teatmik "Ülikooli struktuur ja isikkoosseis 1998" on valmis

Teatmikku saab ülikooli infopunktist peahoone I korrusel.

SEL NÄDALAL

2. märts

- Ajaloo muuseumi konverentsisaalis toimus ajalooteadlasele **Harri Moorale pühendatud teaduspäev "Ainus ja haruldane".**

4. märts

- Magistritööd kaitsesid **Enli Kiipli** teemal "Balti varasiluri süvaeeliste savikivimite geokeemilised kujunemistingimused (Lääne-Läti Aizpute-41 puursüdamiku põhjal"), **Helje Pärnaste** "Systematics of the Lower Ordovician trilobite Krattapsis viridatus Öpik, 1937" ja **Priidu Ristkok** "Regionaalpoliitika areng Eestis".
- **Professorite klubis** ajaloo muuseumis **toimus arutluskoosolek "Kuidas hindab üliõpilane professorit?"** Sissejuhatav ettekanne oli prof Jaan Mikult.
- Toimus **prof Tiit-Rein Viitso 60. sünnipäevale pühendatud Emakeele Seltsi ettekandekoosolek.**

5. märts

- Magistritööd kaitses **Pilvi Rajamäe** "Change and Decay: the English Country House in Evelyn Waugh's Novels Decline and Fall, Vile Bodies, A Handful of Dust, Scoop, Put Out More Flags, Brideshead Revisited, Men at Arms, Offers and Gentelman and Unconditional Surrender".

6. märts

- Kell 16 esineb Kuressaares ülikoolide keskuse konverentsisaalis Lossipargi 1 **dots Mati Laur akadeemilise loenguga "Vennastekoguduste liikumine, eelkõige Saaremaal".**
- Kell 15 algab ülikooli ajaloo muuseumis **teadusloo päev**, mis on pühendatud Tartu Ülikooli **meditsiiniprofessor Johannes von Holsti** (1823-1906) 175. sünniaastapäevale.

TULEVAL NÄDALAL

9. märtsil

- Kl 15 kaitseb nõukogu saalis **Ave Minajeva doktoriväitekirja** "Sarkoplasmaatilise retikulumi funktsioon: kodade ja vatsakeste müokardi võrdlev uuring".
- Kl 17.30 **tutvub Akadeemiline Muinsuskaitse Selts Eesti Eahva Muuseumiga** (tutvumine näitusega "Eesti Wabariik 1918 - 1940" ning Arved Luts ja Art Leete kõnelevad teemal "Eesti Rahva Muuseum - mis on vana ja mis on uus".
- Kl 17 on keeltemaja raamatukogus **Eesti-Šveitsi kultuuriseltsi järjekordne koosolek.**

10. märts

- Kl 16 algab ph aud 102 vabade kunstide kutsutud professori **Jaan Krossi loeng** "Autobiografism kui kirjanduse võimalus ja vältimatus".
- Kl 18.15 Prantsuse Teaduslikus Instituudis (ph aud 102) prof **Helmut Piirimäe loeng** "1848.-1849. aasta revolutsioon Prantsusmaal".

11. märts

- Kl 11 algab **teabetund**. Sõna võtavad Leeni Uba (Innovaatika on tulekul) ja Evely Otsa (kohvikutest ülikooli õppehoonetes).
- Kl 12 **jätkub** ph aud 102 vabade kunstide kutsutud professori **Jaan Krossi loeng** "Autobiografism kui kirjanduse võimalus ja vältimatus".
- Kl 19 ajaloo muuseumis **üliõpilaste ühendatud jumalateenistus.**
- Kl 18 antiikkultuuri lektooriumis **Enn Mainla ettekanne** "Agonistika Vanas Kreekas".

12. märts

- Kl 15.15 kaitseb Liivi 2-208 **Igor Bossenko magistritööd** "Writing application with multiple RDBMS support".

13. märts

- Kl 10.15 algab **TÜ nõukogu istung**.

14. märts

- Kl 11.30 algavad raamatukogus **Tartu üliõpilaste looduskaitseringi 40. aastapäeva üritused** (vt 4. lk).

õnnitleme

Märtsikuu juubilarid

		70			**55**
Jevdokia Koskor	3. märts	HH Riia 23 (MRI) koristaja	Jüri Jagomägi	1. märts	geograafia inst teadur
Vello Past	18. märts	füüsika-keemiateadusk emeriitprof	Ants Haljaste	3. märts	eksperimentaalfüüsika inst vanemteadur
Elmut Laane	31. märts	arstiteadusk emeriitprof	Henn Voolaid	4. märts	materjalitead inst dotsent
		65	Avo Meelandi	6. märts	remonditeenistuse lukksepp
Harri Tihane	16. märts	kirurgiakliiniku dotsent	Elvi Ehasalu	17. märts	matem statistika inst vanemlaborant
Aime Raal	22. märts	HH ajaloomuuseumi riidehoidja	Rein Lepp	18. märts	MO raamatukogu tuletõrjetehnik
		60			**50**
Niina Vorobjova	2. märts	pearaamatukoguhoidja	Arvet Pedas	2. märts	rakendusmatem inst korral prof, inst juh
Urve Tõnnov	17. märts	raamatukogu osakonnajuh	Helju Mitrofanova	21. märts	kõrvakliiniku assistent
Marie Poska	27. märts	geoloogia inst laborant	Jaan Kutsar	26. märts	peainseneriosakonna lukksepp-santehnik

Prof Tiit-Rein Viitso juubeliks

Soome-ugri keelte viljakas uurija Tiit-Rein Viitso tähistas 4. märtsil oma 60. sünnipäeva.

Tiit-Rein Viitso lõpetas Tartu Ülikooli eesti filoloogia osakonna soome-ugri keelte eriharu aastal 1961. 1965 kaitses ta kandidaadiväitekirja teemal "Äänisvepsa murde väljendustasandi kirjeldus". Doktorikraadini jõudis T.-R. Viitso väitekirjaga "Osnovnõe problemõ fonologiyeskoj strukturõ pribaltijsko-finskih äzõkov i ee istorii" aastal 1982. Selles on vaatluse all kuue läänemeresoome keele/murde (põhja- ja lõunaeesti, liivi, vadja, soome, vepsa) fonoloogilise ehituse põhiprobleemid. Väitekirjas on rohkesti originaalseid hüpoteese läänemeresoome keelte ajaloo alalt.

Tartu Ülikoolis on T.-R. Viitso töötanud alates 1983. aastast, algul kohakaasluse alusel eesti keele kateedri vanemõpetajana, 1991–1993 erakorralise professorina ning alates 1993. aastast läänemeresoome keelte korralise professorina. Üliõpilaste seas on T.-R. Viitso tunnustatud õppejõud, tema loengud on tihti vürtsitatud talle omase huumoriga.

T.-R. Viitso teaduslik toodang on õige ulatuslik. Tema teadusloomet iseloomustab ideede uudsus ja teoreetiliste vaadete ning uurimismeetodite mitmekülgsus. Peateemadeks on uurali keelte

fonoloogia, ajalugu, morfoloogia, omavahelised suhted, keelekontaktid ja liivi keel. Lisaks oma lähemale erialale – läänemeresoome keeltele on Viitso uurinud paljusid keeli, seejuures uurali keeli handi ja neenetsini välja. Keelte algupära, klassifitseerimine ja fonoloogia on need alad, mille juurde ta tuleb korduvalt tagasi. Viitso on ühendanud oma uurijatöös teoreetilise lingvistika konkreetse välitööga, eriti äänisvepslaste, liivlaste ja vadjalaste juures. Ta on aktiivne rahvusvahelises teadustegevuses, osaledes Eesti–Soome–Karjala läänemeresoome keelekaardistiku koostamises ning olles rahvusvaheliselt keskse fennougristikaalase ajakirja Linguistica Uralica toimetuskolleegiumi esimees.

Emakeele Seltsi esimees oli T.-R. Viitso aastail 1989–1990 ja 1993–1997, Õpetatud Eesti Seltsi esimees aastail 1990–1993. T.-R. Viitso kuulub Soome-Ugri Rahvaste Infokeskuse nõukogusse (1997–).

T.-R. Viitso aktiivne tegevus fenno-ugristika avaral põllul on leidnud rahvusvahelist tunnustust: ta on valitud Helsingis Soome-Ugri Seltsi välisliikmeks (1979) ja Soome Kirjanduse Seltsi kirjavahetajaliikmeks (1985).

Professor T.-R. Viitso tegevusvaldkond on olnud ulatuslik, kuid pole märgata, et töörohked aastad oleksid teda väsitanud. Kõikide kolleegide nimel soovime juubilarile edaspidiseks tugevat tervist ja raugematut indu armsaks saanud tööpõllul.

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

28. märtsil

KINNITATI TÜ NÕUKOGU KEVADSEMESTRI TÖÖPLAAN

13. märtsi istungil on kavas asutada TÜ Kliinikumi sihtasutus, nimetada Skytte medali saaja, arutada eelarve küsimusi ning otsustada, kas mais valida audoktoreid või mitte. 27. märtsil arutatakse akadeemilise ametikoha taotlejate hindamise nõudeid ning õpperuumide olukorda.

Aprillis on arutusel ülikooli 1997. aasta aastaaruanne, audiitori järeldusotsus ning õppekorralduseeskirja täiendamine.

Mais on kavas ära kuulata informatsioon uutele õppekavadele eraldatud raha kasutamisest.

Semestri viimasel istungil juunis arutatakse ülikooli arengukava ja 1998/99. õppeaasta arenduseesmärke ning kuulatakse kuratooriumi hinnanguid ja ettepanekuid.

KINNITATI ÜLIKOOLI 1998. AASTA KOONDEELARVE

Eelarvekomisjoni esimees prorektor prof Toivo Maimets ütles koondeelarvet kommenteerides, et 4. veebruaril kirjutas haridusminister alla ka TÜ teaduse eelarvele.

Koondeelarve suurus on 436 055 100 miljonit krooni.

MUUDETI TÜ SIHTASUTUSE PÕHIKIRJA

5. veebruaril kinnitati TÜ Sihtasutuse usalduskogu väljasõiduistungil Haapsalus mõned põhikirja muudatusettepanekud, mida tutvustas sihtasutuse juhatuse esimees Margus Ots.

TÜ nõukogu kinnitas need ettepanekud.

VALITI KAKS PROFESSORIT

Inimese bioloogia ja geneetika korraliseks professoriks valiti inimese bioloogia ja geneetika korraline prof, bioloogiadr **Aavo-Valdur Mikelsaar** (46:3).

Meditsiinilise mikrobioloogia ja viroloogia korraliseks professoriks valiti meditsiinilise mikrobioloogia ja viroloogia korraline prof, meditsiinidr **Marika Mikelsaar** (48:1).

KINNITATI ÕPPEKAVA AVAMISE, HOIDMISE, MUUTMISE JA SULGEMISE KORRA MÄÄRUS

Selles määruses sisalduvad pealkirjas nimetatud kehtivad reeglid.

ÕPPEKAVAD

Kinnitati geenitehnoloogia ja keskkonnatehnoloogia bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe kavad, materjaliteaduse bakalaureuseõppe kava ja füüsikalise infotehnoloogia diplomiõppe kava.

Nõukogu andis magistrikraadi andmise õiguse ärijuhtimise õppekava alusel majandusteaduskonna nõukogule.

TÜMRI nõukogule anti magistrikraadi õiguse andmine bioloogia didaktika õppekava alusel.

Õppima Soome ülikoolidesse!

Vastavalt koostöölepingutele on üliõpilastel võimalik taotleda õppimist Soome ülikoolides (Helsingi, Joensuu, Jyväskylä, Oulu, Tampere, Turu) 1998/1999. õppeaastal.

Kandideerijail esitada välisüliõpilastalitusse (ph ruum 120)

31. märtsiks:

- põhjendatud avaldus TÜ rektori nimele, dekaani nõusolekuga,

- soome keele oskuse tõend,

- osakonna (instituudi, õppetooli) soovitus, magistrantidel ja doktorantidel juhendaja soovitus,

- koopia õpinguraamatust.

Soome keele testi saab sooritada kas **18. või 25. märtsil** kell 14 (lektor Eino Koponen, ph aud 302).

NB! Kandideerija peab olema praegu vähemalt 2. aasta üliõpilane.

Silvi Lannes,
välisüliõpilastalituse spetsialist
tel 465 152, ph ruum 120

stipendium

Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu stipendiumid 1998/99. õppeaastaks

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) annab 1998/99. õppeaastal. 25 1000-dollarilist stipendiumi õppimiseks Eestis asuvates kõrgkoolides. Konkurss on avatud eesti noortele üle maailma. Stipendium on ühekordne ja üheks aastaks ning makstakse välja semestrite kaupa, kui õppetulemused seda õigustavad ja stipendiaat jätkab õpinguid. Konkurss ei ole avatud neile, kes on varem saanud ÜEKN-i või ÜEKN/Lane-Lahesalu stipendiumi.

ÜEKN-i stipendiumite eesmärgiks on toetada eesti noori hariduse omandamisel. Kuna ÜEKN soovib aidata Eesti Vabariigi üleschitustööd haritud noorte kaudu, siis stipendiumi saajatel on moraalne kohustus omandatud teadmiste rakendamine Eesti Vabariigi huvides.

Sooviavaldused tuleb saata õhupostiga ning peavad kandma 15. mai või varemat õhuposti templit. Hilisemaid ei hinnata. ÜEKN loodab teha lõplikud otsused 1. augustiks. Otsustest teatame stipendiumi **taotlejatele ja ajakirjandusele**. Stipendiumi väljamaksmiseks peame saama stipendiaadilt kõrgkooli vastuvõtu tõendi.

Stipendiumi sooviavaldust saab tellida allpool antud aadressil;

faxi kaudu: 301 869 0519;

e-posti teel: mkari@erols.com;

TÜ õppeosakonnast, ph 117.

Sooviavaldused saata ainult lennupostiga, hiljemalt **15. mai 1998** postitempliga aadressil:

Estonian World Council, Inc.

P. O. Box 2205

Gaithersburg MD 20886-2205

Mäido Kari,
ÜEKN-i stipendiumikomisjoni esimees

"Päris kindlasti on ülikool edenenud, selles ei ole kahtlustki!"

INTERVJUU PROFESSOR JAAK AAVIKSOOGA

31. maini töötab rektorina professor Peeter Tulviste. Teil on rektori ametisse asumiseks seega mõni kuu aega. Mida teete selle ajaga?

Esiteks tuleb komplekteerida meeskond - rektoraat ehk prorektorid. Nende funktsioonidest on enamvähem juttu olnud, aga kõik ei ole ka selles osas lõpuni selge. Nii et läbi tuleb vaadata funktsioonide jaotus ning järgmine samm on vastavate inimeste leidmine.

Teiseks pean end lähemalt kurssi viima ülikooli arengukavaga. Olen ülikooli nõukogu tegevusest mitu aastat eemal olnud ja pole kõikide dokumentidega tuttav. Samuti ei tea ma, kuivõrd on need rektoraadi kavad ja kuivõrd teaduskondade kavad. Tahan selgeks teha, mil määral on need kavad kantud laiemalt erinevate teaduskondade, nõukogu ja valitsuse konsensusest ja mil määral on need olnud rektoraadi prioriteedid. Sellest lähtuvalt tuleb võib-olla mõningad rõhuasetused ümber vaadata. Ma ei taha aga öelda, et tingimata peab midagi ümber tegema, kuid nii võib juhtuda. Eelkõige tähendab see tihedat koostööd teaduskondadega.

Edasi peaksin lähtuma programmilistest dokumentidest, mida olen lubanud oma tegevuse aluseks võtta - sõnastada nende alusel konkreetsemad sammud ja vaadata, mida millal on võimalik realiseerida. Mitmed konkreetsed ettepanekud puudutavad näiteks üliõpilaskonda ja tema osalemist ülikooli elus.

Nagu olen lubanud, tuleb põhimõttelisel tasemel ümber vaadata **eelarve kujundamine**. Tasapisi olen sellega tegelnud. Olen avaldanud arvamust, et kohe pärast seda, kui kinnitatakse eelmise aasta tegevusaruanne, peaks selle materjali baasil asuma uut, 1999. aasta eelarvet nii-öelda alt, teaduskondade ettepanekute põhjal koostama. Olen rektor Tulvistega kokku leppinud, et lähipäeval saame selles küsimuses kokku ka rektoraadi teiste liikmetega. Üleminek peab olema sujuv ning informatsioon olnust ja tulevast kättesaadav. Päris kindlasti tahaksin **kohtuda 25 professoriga**, kes ühisavaldusele "Ülikool vajab otsustavat edasiminekut" alla kirjutasid ning kes ühel või teisel moel minu kandidatuuri esitasid. Tahan kuulata nende ettepanekuid ja seisukohti, kuidas ühiselt edasi minna.

Arvan, et dialoogis dekaanidega formeeruvad ka erinevate teaduskondade ootused konkreetsel, dokumentaalsel kujul. Üliõpilased on oma väga selged seisukohad esitanud. Arstiteaduskonna materjalid on mul samuti olemas. Leian, et ka teistel teaduskondadel oleks vaja esitada näiteks nõukogus heakskiidu leidnud või dekaani konkreetsed ettepanekud. Ühesõnaga erinevad valupunktid või lahendamist ootavad probleemid. See oleks edasiminekuks väga kasulik.

Kuidas kommenteerite ajakirjanduses ilmunud väljendit, et rektor Aaviksoo lööb platsi puhtaks?

Päevalehe selle väljenduse kohta ütlen niipalju, et meie ajakirjandusega on lood täpselt nii, nagu on. Nad on valmis genereerima mitte kärbsest elevanti, vaid midagi veelgi hullemat tegema. Ülikoolis ei ole päris kindlasti vajadust platsi puhtaks löömise järele, sest pole põhjust arvata, et inimesed ei oleks töötanud nendes tingimustes nii, nagu on õigeks peetud. Ja senikaua, kuni ei ole tegemist kas kindlaks tehtud kuritarvituste, tahtmatuse või suutmatusega ennast veidi ümber häälestada, senikaua ei ole mul mingit põhjust inimesi oma töökohtadel välja vahetada. Enamgi veel, tööseadusandlus täiesti õigustatult ei võimalda niisugust asja, et ülemusele mõned inimesed lihtsalt ei meeldi. Nii et niisugune asi ülikoolis küll aset ei leia. Samas on vaja mõndagi muuta suhtlemisstiilis, lähtudes põhimõttest, et näiteks haldus- ja tugistruktuurid on tõepoolest haldus- ja tugistruktuurid ning et nad on mõeldud toetama ülikooli põhitegevust. Üks dekaan on üsna hiljuti saanud halduspoole ühe osakonna juhatajalt kirja, kus teda ähvardatakse sanktsioonidega. Niisugust kirja ei tohi ülikoolis mitte kellelegi saata, isegi otseste alluvate lubamatu tegevuse korral on eelistatud teistsugused meetmed. Nii et mõned arusaamad vajavad kindlasti muutmist.

Mõnedele asjadele tahaksin veel tähelepanu juhtida, nagu näiteks **oma tulude ja kulude arvepidamise üle**. Sellega peavad tõsiselt arvestama kõik allüksused. Need arusaamad, mida ülikool endale praegustes tingimustes võib lubada ja mida ei või, on väga ebaühtlased.

Veidi selgemini tuleks ilmselt piiritleda, seda, **kes mille eest vastutab**. Kohati jääb nii akadeemilise pere liikmetele kui ka inimestele väljastpoolt ülikooli arusaamatuks see, kes mingi konkreetse küsimuse lahendamise eest vastutab. Vastutuse hierarhia peaks olema selge nii ülevalt alla kui alt üles.

Olete viimasel paari aastal ülikooli natuke eemalt näinud. Millised edasiminekud on siin Teie arvates toimunud, mida positiivset esile tõstate?

Päris kindlasti on ülikool edenenud, selles ei ole kahtlustki, ja ma olen sellele ka enne valimisi osundanud. Nimetaksin kuratooriumi, mille loomisel osalesin algul ka ise, ülikooli sihtasutuse käivitamise, kolledžite asutamise, eriti Pärnus, avatud ülikooli käivitumise. Märkimisväärset on terve rida nii ülikooli sees kui väljaspool. Mõistlikus suunas on arenenud mitmed asjad, millega olen ülikoolis kokku puutunud, nagu näiteks personalitöö või remonditööde kvaliteet. Sisuliselt on edenenud arendusosakond. Tasapisi on tekkinud terve rida vajalikke reegleid, ehkki mulle tundub, et need pole alati kättesaadavad. Kusagil on dokumendid küll olemas, aga pole informatsiooni üldkasutataval ja kontsentreeritud kujul. Kõik avalikud haldusaktid, nõukogu otsustest ruumide kuuluvuse muutmise ja väljarentimiseni võiksid olla internetis.

Mida veel muutmist, parandamist vajavaks peate?

Näiteks võin kinnitada, et siin Tähe tänava majas instituudi remonditöödega kokku puutudes on raske saada selget pilti remondiasjade korraldusest. Kardan, et pole oma mures üksi. Selguse määr on ebapiisav ning mulle tundub, et remondiasjad ja vahest palju muudki toimib rohkem isiklike kokkulepete tasandil.

Kui siia loetellu veel midagi lisada, siis arvan, et ülikoolil oleks vaja väga tõsiselt arutada strateegiat, mis puudutab üliõpilaste arve ja vastuvõttu. Kas me oleme strateegiliselt huvitatud üliõpilaste arvu kasvatamisest, sellest ei ole minul selget pilti. Ehkki arengukavas seisab number 12 000, on see jäänud veidi õõnsaks fikseeringuks. Konkreetseid reaalseid samme, kuidas sinnapoole liikuda, veel pole. Arvan, et kõigepealt võiks alustada strateegilise eesmärgi veelkordsest läbimõtlemisest.

Tõsist arupidamist vajaks ka eelmisest küsimusest tulenev suhtumine praegu kehtivasse tasulisse õppesse. Kas me peaksime seda laiendama või ei, kas ja mil määral kaasata peale majanduse ja juura ka teisi erialasid?

Olen peatunud ka õpetajate ettevalmistamisel. Enne suve tahaksin kokku panna meeskonna, kes võiks juba sügisel oma ettepanekutega välja tulla.

Probleem puudutab Tartu Ülikooli ja õpetajate ettevalmistamist laiemas perspektiivis. Kas me oleme valmis, kas me oleme huvitatud õpetajate ettevalmistusest Eesti riiki ja selle huve silmas pidades või käsitleme seda suhteliselt marginaalse tegevusena, nagu see viimasel ajal on olnud. See on väga oluline küsimus ja sellest oleneb, kuidas Tartu Ülikool ja kogu haridussüsteem omavahel suhtlevad.

Nii et neid tegevusvaldkondi on päris palju. Aga kindlasti on esimesel kohal meeskonna formeerimine, ja nagu ma olen öelnud, ei peaks see koosnema mitte ainult prorektoritest, vaid erinevate probleemide lahendamisel tahan kaasa haarata võimalikult palju inimesi. Loodan väga, et need, kes ühisavaldusele alla kirjutasid, peavad oma moraalseks kohuseks ka tegelikus elus kaasa lüüa.

Uusi nimesid on vist veel vara mainida?

Spekulatsioonid nimede baasil on siiamaani ajakirjanduslikud leiutised, kusjuures ma ei ole mitte midagi välistanud. Seega ma ei kinnita ega lükka ümber, nagu praegu öeldakse. Isikute tasemel on tõesti veel vara midagi öelda, aga usun, et kõik need inimesed on Tartu Ülikoolis olemas.

Küsis Varje Sootak

Jätkub loengusari Eesti majandusest

Sellel semestril jätkub ülikoolis möödunud aastal alanud loengusari "Eesti majanduse hetkeseis praktikute silmade läbi", mille raames esinevad Eesti majanduselus olulisel positsioonil olevad ärimehed ja juhtivtegelased nagu Helo Meigas, Tõnis Palts, Rein Lang, Andres Bergmann, Urmas Past ja Robert Lepikson.

Esimese loengu teemal "Keskpanga funktsioonidest" pidas 4. märtsil Eesti Panga president Vahur Kraft. Järgnevad ettekanded loengusarja raames **toimuvad 11. märtsist 15. aprillini igal kolmapäeval keemiahoone ringauditooriumis (Jakobi 1) kell 18.15.**

11. märts - Tallinna Väärtpaberibörsi direktor Helo Meigas "Eesti börsisüsteem?!",

18. märts - Levicomi nõukogu esimees Tõnis Palts "Pärast Eesti Telefoni tulgu või...?",

25. märts - AS Trio LSL juhataja Rein Lang "Eesti meedia XXI sajandi künnisel",

1. aprill - ERA Panga nõukogu esimees Andres Bergmann "Eesti pangandus 1998 - ...",

8. aprill- Alexela Oil nõukogu esimees Urmas Past "Eesti - leiba ja tsirkust või leiba ja tarkust",

15. aprill - Robert Lepikson "Poliitika ja äri - kohe näha, et vanad sõbrad!!"

Loengusari lõpeb kursuse jooksul käsitletud teemasid hõlmava lahtise **esseekonkursiga "Eesti 2000 - mis toimub?"** Konkursi eesmärgiks on välja selgitada Eesti noorte tulevikunägemus ja nende arvates võimalikud Eesti majanduse arengustsenaariumid lähitulevikus. Konkursi preemiafondi suurus on 30 000 krooni ning selle on välja pannud Pakterminal, Hoiupank ja Hansapank.

Esseid hindab viieliikmeline žürii, mille koosseisu kuuluvad Tartu Ülikooli raha ja panganduse õppetooli professor Mart Sõrg, Marek Strandberg, korraldaja Priit Alamäe, Hansapanga kontorivõrgu juht Margus Rink ning Hoiupanga esindaja. Esseed tuleb saata aadressil Noor-Isamaa, Ülikooli 12, Tartu EE2400, märgusõna all "Esseekonkurss" ning viimane postitamiskuupäev on **22. aprill**. Žürii teeb oma otsuse hiljemalt 10. maiks.

Andres Toode,
ülikooli pressiesindaja

Tartu Akadeemilise Naiskodukaitsega võib luurele minna

Akadeemilise Naiskodukaitse teine koht talilaagris

7. ja 8. veebruaril toimus Paldiskis Naiskodukaitse V talilaager. See oli senistest Naiskodukaitse laagritest osavõtjate arvu poolest suurimaid – 12 võistkonda kogu vabariigist. Esmakordselt osales selles Tartu Akadeemilise Naiskodukaitse 7-liikmeline võistkond.

Laager algas nagu ikka rivistusega. Kell 11 moodustasid sadakond osavõtjat naiselikult sirge rivi. Nii oli algus tehtud ja võistlused läksidki lahti. Neli "laigulist" saadeti meie hulgast kaardi ja kompassiga metsa oma teadmisi ja oskusi näitama. Kokku oli vaja üles leida kuus punkti ning igas punktis tuli täita vastav ülesanne. Nii šifreeriti radiogramm, chkki aparaat, millega seda tehti, ei olnud sidetehnika viimane sõna, mitte ka eelviimane. Sportpüssist laskmine kinnitas veel kord, et raske õppusel, kerge lahingus. Õppustel olime käes hoidnud sportpüssist vingemaid relvi nagu Kalašnikovi automaat ja vintpüss. Nagu pärast selgus, olidki meie tulemused laskmises parimad. Eelviimases punktis oli ülesandeks ehitada telkmantlist varjualune. See tekitas meis kõige rohkem küsimusi, pole me ju veel näinud kogu militaristlikku garderoobi. Asja juurde asumisel avastasime, et tegemist on lihtsalt neljakandilise presentriidega, millel on käeaugud. Meie arhitektuurilise omaloominguga jäädi rahule. Orienteerujate viimaseks ülesandeks oli käepärastest vahenditest lõkke tegemine. Viimastes punktides olime järele jõudnud juba kahele varem startinud võistkonnale. Finišis ootasid meid meie instruktor **Arvi Asi** ja akadeemilisest malevkonnast **Tarmo Niitla.**

Samal ajal andsid ülejäänud võistkonnaliikmed esmaabi. Loosiga saime ülesandeks anda abi "põletushaavades kannatanule". Leevendasime valu ja sidusime haavad. See osutus raskemaks, kui olime arvanud. Valu käes vaevleva "kannatanuga" ei olegi nii lihtne toime tulla. Kõik lõppes siiski hästi.

Võistluspäev lõppes peoõhtuga Paldiski Huvikeskuses. Esinesid Kaitseliidu segakoor ja kohalik naisansambel. Tundus nagu polekski raske päev seljataga. Hilja öösel magamiskohta jõudes kiitsime sõdurisaabaste taldade head kvaliteeti, mis tormilise tantsu peale ei näidanud kulumise märke.

Selleks et hoida põnevust, teatati võistlustulemused alles järgmisel hommikul. Autasustama hakati tagantpoolt. Meid läbis nii kergendusohe kui ka kahjutunne, et me polnud tagantpoolt esimesed. Sest jäime ju ilma viimase koha lohutusauhinnast, milleks oli hiiglasuur kulp. Meie seas tõusis ärevus, kui jõuti esimese kolme kohani ja meie nime polnud veel nimetatud. Tartu Akadeemilise Naiskodukaitse teine koht oli üllatuseks nii meile endile kui ka teistele naiskodukaitsjatele. Hea meel oli ikkagi. Tõdesime, et oluline pole mitte võit, vaid osavõtt, kuid peamine on võidust osavõtt.

Kadi Salu,
Aili Meier

Tartu Akadeemilise Naiskodukaitse võistkond: esimene rida vasakult: Signe Viggor, Kadi Salu, Madli Lääne; tagumine rida vasakult: Evelin Verš, Aili Meier, Tiiu Elbra, Viivika Kook. Ees instruktor Arvi Asi.

Tarmo Niitla foto

Telemaatika õpetuses ja õpikeskkonnad

Telemaatikat ülikooli õppeprotsessi arendamisel võib vaadelda mitmetel erinevatel tasemetel. Sõltumata viisist, kuidas seda tahetakse rakendada, on hädavajalik teatud IT kasutamise oskuste tase. Edasi sõltub kõik suures osas meetoditest, kuidas soovitakse õpetust teostada - kui suur osakaal õppeprotsessis langeb õppijale, kui suur õpetajale: kas õpetaja roll on loenguvormis materjali esitada või asuda juhendaja - tuutori rolli. Kuivõrd ülikoolis õpetatavate erinevate õppeainete iseloom on väga erinev, ei saa anda mingit kindlat eeskirja sobiva õpetamismeetodi leidmiseks - see tuleb ikka õppejõul endal otsustada. Iseasi on see, et üleminek seni iseenesest mõistetavana tundunud loenguvormilt paindlikkumatele meetoditele nõuab hulga tööaega ja ka mõtteviisi ümberkujundamist, edaspidi tööstiili muutmist.

IT kasutamine õppeprotsessis

on tänaseks juba läbinud teatud arengu ning katsetatud on mitmeid erinevaid vahendeid. Alustada võiks sellest, et õppejõud kirjutavad tekstiredaktori abil valmis loengumaterjale, säästmaks tudengeid konspekteerimise vaevast ning andmaks neile võimaluse aktiivselt loengul kaasa mõelda: see on võimaldanud tudengi rolli muuta passiivsest kuulajast-konspekteerijast aktiivseks diskuteerijaks. Neid õppejõude, kes tekstiredaktoriga töötada oskavad, on TÜ küsitluse põhjal koguni 67%. Kui neile oskustele lisanduvad teadmised tabeli- ja pilditöötluse oskustest, oleks korralike õppematerjalide tootmine trükikujul peaaegu lahendatud. Ligi pooled ülikooli õppejõududest kasutavad kirjavahetuseks elektronposti, suhteliselt vähe neist siiski suhtlemiseks tudengitega ja õppetöö korraldamiseks. Samas on palju juttu olnud kaugkoolituse korraldamise võimalikkusest elektronside vahendite abil ning mitmeid selliseid katsetusi on avatud ülikooli kaudu ka tehtud. Siiski on nimetatud kursustega seotud olnud väga vähesed õppejõud ja sellealane kogemus vähe levinud. Viimastel aastatel on eriti populaarseks muutunud WWW, milles kohati nähakse lahendust peaaegu kõigile ideedele, mis seotud õpetuse paindlikumaks muutmise ja kaugelt edastamisega. Iseenesest ei nõua õppematerjalide esitamine WWW-lehekülgedel palju suuremaid oskusi, kui selle trükis valdamine. Eriti veel nüüd, kui teksti esitamiseks HTML-keeles on olemas redaktoreid, mis väljanägemiselt ja töövõtetelt üsna ligilähedased tavalisele tekstiredaktorile. WWW on kätte andnud vahendid info levitamiseks ja hankimiseks väga käepärasel viisil. Üldiselt aga suhtuvad õppejõud üsna ettevaatlikult sellisesse info levitamise võimalusse, kuna kaob kontroll selle üle, kes ja kuidas neid avaldatud materjale kasutab. Iseasi on ehk siis, kui õnnestuks piirata juurdepääsu vaid valitutele ja sedagi just nii kauaks kui õppejõud peab vajalikuks neid kasutada anda. Kindlasti on enamik WWW-kasutajaist tähele pannud, et sugugi mitte igale informatsioonile ei pääse igaüks ligi ning et juurdepääsuks on vaja teada õiget parooli. Nii võikski paljude kõhklused lõpetada teatud info paigutamisega salasõna taha. Siiski on ilmselt palju tahta, et keskmiste oskustega arvutikasutaja saaks sellega vaevata hakkama ning nii lüüaksegi heale ideele käega.

Maret Meriste,
arvutuskeskus

Järgneb

Tartu üliõpilaste looduskaitsering 40

14. märtsil kl 11.30 avatakse raamatukogus ringi juubelile pühendatud näitus.

Kl 12 toimub raamatukogu konverentsisaalis konverents. Avasõnad Taavi Pae ja Jaan Eilart.

Heino Mardiste "Ring läbi nelja aastakümne",

Juhan Ross "Inimene ja globaalne ökoloogia",

Hardi Tullus "Ökoloogilise metsanduse probleeme Eestis",

Urmas Peterson ja Raivo Aunap "Eesti põldude mõõtmine satelliitpiltidelt",

Aivar Ruukel "Ökoturismi võimalustest Eestis",

Sõnavõtud ja tervitused.

Kl 16 koosviibimine Botaanikaaia palmihoones.

Personalikoolituskursus

"Kliendikeskne teenindamine ja tööalane etikett"

NB! Eelistatud kursuse "Sekretäride täiendõpe I, II" läbinud.

Sihtgrupp: sekretärid, ametnikud, kes osaliselt puutuvad kokku ülikooli klientidega, (nii sise- kui välisklientidega) ning kelle jaoks korrektne ja tulemuslik teenindamine on oluline osa igapäevasest tööst. Rühma suurus 12 inimest.

Läbiviija: lektor Ann Seilenthal.

Kursus toimub 25.-26. märtsini Lossi 3, I korruse stuudios.

Hind: kursusest osavõtu tasu on 1400.-, millest 50% ehk 700.- tasub personaliosakond.

Registreerumine ja info: osavõtuks registreeruda tel 465 141 või e-posti teel maria@admin.ut.ee.

HOMMIKUPALVUSED

toimuvad iga teisipäeva ja neljapäeva hommikul kell 9.50-10.10 TÜ peahoone aud 312. Läbi viivad neid EELK Tartu Ülikooli kogudus ja Eesti Evangeelne Üliõpilaste Ühendus. Koordineerib TÜ usuteaduskond.

ÜLIÕPILASTE ÜHENDATUD JUMALATEENISTUS

"Otsides rahu ja rõõmu"

Kolmapäeval, 11. märtsil kell 19 Toomel ajaloo muuseumi saalis.

Jutlus - Viljandi praost Jaan Tammsalu, muusika - Andres Jäätma.

Osaleb vaimulik luterlikust, baptisti, nelipühi ja metodisti kogudusest.

Korraldab Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühendus.

20. märtsil ilmub UT erinumber sisseastujatele!

Lahtiste uste päevad on 23. ja 24. märtsil TÜ peahoones ja 25. märtsil Türi ja Pärnu kolledžites.

Võromaa ja Setomaa päev Toomel

Tartu Ülikooli ajaloo muuseumis

19. märtsil algusega kell 16.15

on Toomemäele ülikooli ajaloo muuseumisse oodatud kõik Võrumaalt ja Setomaalt ülikooli õppima tulnud noored, samuti ka need, kes tunnevad ennast Võru- või Setomaaga seotud olevat.

Päeva eesmärk on tuletada Võrumaalt ülikooli õppima asunud üliõpilastele meelde, et kodukoht ootab neid tagasi.

Paari tunni jooksul kuulame üliõpilaste-poolseid arvamusi Võrumaa käekäigu kohta ja arutame, kuidas saaksid üliõpilased õpingute ajal oma kodukohaga sidemeid hoida. Mõttetalgutele järgneb vestlus kohvilauas, kus Võrumaa ja Setomaa asutuste-ettevõtete esindajad tutvustavad ennast ja oma tegevust. Üliõpilastele pakutakse töökohti, lepingulisi töid, stipendiume, osalemist kavandatavates projektides.

Ürituse korraldavad Tartu Ülikool, Võru Instituut ja Võru Maavalitsus.

Osaleda soovijatel palun endast teada anda kuni **10. märtsini** Tartu Ülikooli Võrumaa esindajale (tel 278-21960, kylli@wi.werro.ee). Võrumaa esindus asub Võrus, Võru Instituudis (Jüri 12, III korrus).

Oodatud on kõik huvilised !

Täiendav info: TÜ esindaja Võrumaal Külli Eichenbaum.

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Ülikooli ja Tartu Jaani koguduses algas 1. märtsil

LEERIAEG.

Leeri ootame kõigi teaduskondade üliõpilasi, ülikooli töötajaid ja kõiki teisi.

Tunnid toimuvad teisipäeviti kell 19 aadressil Roosi 1 (kahe tornühiselamu vahel).

Oodatud on kõik, kes soovivad, et ristiusk poleks neile tundmatu maa ja kes soovivad liituda meie kogudustega.

Tudengiraadio

Neljapäeviti kell 20.20-22 Raadio Tartu sagedustel.

Saatejuhid on ajakirjandustudengid Mart Normet ja Sten Teppan.

info

loeng

Algavad vabade kunstide kutsutud professori Jaan Krossi loengud. "Autobiografism kui kirjanduse võimalus ja vältimatus" toimub 10. märtsil kl 16-18 ph aud 102 ja 11. märtsil kl 12-14.

väitekiri

Esmaspäeval, 9. märtsil kl 15 kaitseb nõukogu saalis **Ave Minajeva** doktoriväitekirja "Sarkoplasmaatilise retiikulumi funktsioon: kodade ja vatsakeste müokardi võrdlev uuring". Oponeerivad prof Jean-Pierre Mazat (Bordeaux Ülikool) ja prof Teet Seene.

Neljapäeval, 12. märtsil kl 15.15 toimub Liivi 2-208 arvutiteaduse instituudi magistrandi **Igor Bossenko** magistritöö "Writing application with multiple RDBMS support" kaitsmine informaatika magistrikraadi saamiseks. Oponeerivad Ain Isotamm ja lektor Anne Villems.

Teisipäeval, 17. märtsil kl 16 kaitseb ph ruumis 307 **Alar Helstein** magistritööd "Trinitaarne teism, selle erinevad vormid ja implikatsioonid loomisõpetusele mõningate nüüdisaja teoloogide käsitluste põhjal". Juhendaja dr Duane Larson (Lutheran Theological Seminary at Gettisburg, USA), oponent dr Alar Laats.

varia

Eesti-Šveitsi kultuuriseltsis

9. märtsil kell 17 toimub keeltemaja raamatukogus Eesti-Šveitsi kultuuriseltsi järjekordne koosolek. Kõik seltsi liikmed ja muud huvilised on lahkesti oodatud.

Info 465 228 Eve Pormeister.

Prantsuse Teaduslikus Instituudis

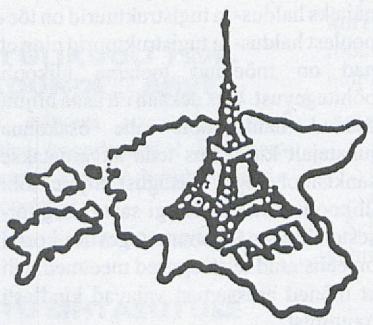

Teisipäeval, 10. märtsil kell 18.15 ph aud 102 **prof Helmut Piirimäe loeng "1848.-1849. aasta revolutsioon Prantsusmaal".**

Neljapäeval, 12. märtsil kell 18.15 ph aud 102 üldkoosolek ja uue juhatuse valimine.

Kutsutud on kõik endised ja tulevased PTI liikmed.

Akadeemilises Muinsuskaitse Seltsis märtsikuus

Esmaspäeval, 9. märtsil kell 17.30 - Eesti Rahva Muuseumi Näitusemajas: lühike tutvumine näitusega "Eesti Wabariik 1918-1940;

Arved Luts ja Art Leete - Eesti Rahva Muuseum: mis on vana ja mis on uus.

Esmaspäeval, 23. märtsil kell 17.30 - klassikalise muinasteaduse muuseumis: Anu Laansalu - Kümme aastat vastasseisu.

Esmaspäeval, 30. märtsil kell 18 - ülikooli raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnas: Marc Rand - mida on osakonnas leida ja mis seal tehakse.

Antiikkultuuri lektooriumis

11. märtsil kl 18 Klassikalise Muinasteaduste Muuseumis **Enn Mainla** ettekanne "**Agonistika Vanas Kreekas**".

kontsert

5. märtsil kell 19 algab **Peep Lassmanni juubelikontsert.**

6. märtsil kell 19 algab **Vanemuise Sümfoonikute kevadkontsert.**

töö

Põltsamaa Kodu- ja Põllutöökool pakub alates 1. septembrist 1998 tööd **eesti keele ja kirjanduse** ning **füüsika õpetajale.** Motiivid: looduskaunis koht, korter, kaasaegsed tööruumid, võimla, raamatukogu. Perspektiivid: võimalus osaleda rahvusvahelises projektis "Leonardo da Vinci". Täpsem info: EE2353 Põltsamaa Kaarlimõisa; tel (277) 52 950, 51 434, 51 149.

Seoses hinnatõusuga müüakse
Eesti Päevalehte
ülikooli õppehoonetes endiselt soodushinnaga, kuid nüüd on numbri hind 6 krooni.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine tel 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani kell 11-17.

Näitused: "Kingitused Tartu Ülikoolile". Jaapani kalendrite näitus, "Tartu Ülikool ja Vabadussõda".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Klassikalise muinasteaduse muuseum
Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info tel: 465 384.

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iseennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-L 10-16

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info tel: 465 839.

Ekspositsioon inimese evolutsioonist.

raamatukogus

Raamatunäitus: "1917. aasta Eestimaal - mälestustes", "Albert Kivikas - 100", "Astrid Saava - 60"

Näitused: "Rudolf Kenkmaa 100", TÜ maaliosakonna 3. kursuse tudengi Meiu Mündi maalid, Sirje Protsini maalid "Ratta leiutamine".

Raamatumuuseum

Näitus "Eesti kodu".

E-R 12-15.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440

Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 315
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Nr. 9 (1921)
Reede, 13. märts 1998
Ilmub 1948. aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Tartu Ülikooli Raamatukogu

2. lk
- Lions Clubi stipendiumid
- Üliõpilasi vajatakse abiks üliõpilasmängude korraldamisel
- Teabetunnis räägiti kohvikutest
- Võromaa ja Setomaa päev Toomel

3. lk
- Neli aastakümmet Tartu üliõpilaste looduskaitseringi - erilehekülg.

4. lk
- Kuidas kasutada telemaatikat õppetöös - Maret Meriste
- Looduskaitseringi erilehekülje jätk
- Palju, palju infot

TÜ innovatsioonipreemiad messil Innovaatika '98

Ülikooli valitsus otsustas anda messil INNOVAATIKA '98 esmakordselt välja Tartu Ülikooli innovatsioonipreemiad.

Otsus lähtub vajadusest motiveerida ülikooli teadlasi tegelema rakendusuuringute ja arendustööga, vajadusest väärtustada teadusteenuste pakkumist ühiskonnale ja anda üldsusele teavet ülikoolis tehtavast teadus- ja arendustööst.

Preemia on üks samm ülikooli arengukava elluviimisel, kus on rõhutatud: et Eesti majanduspoliitika edu tugineb innovatsioonile. Ülikool toetab oma teadustulemuste rakendamist ja hindab teadlaskonna valmidust tõsta selle kaudu majanduse konkurentsivõimet.

VI teaduse ja innovatsiooni messil INNOVAATIKA '98 2.-4. aprillini antakse välja järgmised preemiad:

1. Tartu Ülikooli 1997. aasta innovatsioonipreemia. Preemiafondi suurus on 150 000 krooni ja see jagatakse kuni nelja parema rakendusteadusliku või arendusprojekti vahel. Preemiale kandideerimiseks esitatakse vormikohane taotlus.

2. Innovaatika ergutusauhind. Auhinnafondi suurus on 50 000 krooni ja see jagatakse kuni 10 parema eksponaadi vahel. Auhinda võivad taotleda kõik projektid, mille kohta on esitatud R-leht ning mida ühtlasi tutvustatakse messil.

Auhinnatavad eksponaadid valib välja rektori nimetatud viieliikmeline komisjon.

Teavet projektitaotluste, R-lehtede ja eksositsiooni kohta saab teadus- ja arendusosakonnast.

Leeni Uba,
teadus- ja arendusosakonna innovatsioonitalituse v-referent,
tel 645 509, e-post leeni@ut.ee

Noorte infomessist "Teeviit '98"

Noorte infomess "Teeviit" korraldati Tallinnas juba neljandat korda, seekord uues, suuremas paviljonis. Kokku oli osavõtjaid 164. Osales 73 eesti kooli, nende hulgas olid nii ülikoolid, kõrgkoolid, keskeriõppeasutused, ametikoolid kui ka mõned keskkoolid. Oma väljapanek oli mitmetel sihtasutustel, organisatsioonidel, õpperkeskustel ja haridusministeeriumil. Messi ajal toimus õpilasfirmade laat, kus õpilased said näidata, millega nad tegelevad ning müüa ka oma toodangut.

Välismaal õppimise võimalusi eestlastele tutvustasid Saksamaa Meclenburg-Vorpommerni Liidumaa Tallinna Büroo ja väljapanek "Õppiv Turu" Soomest.

Kolme päeva jooksul külastas messi kokku 17 000 huvilist.

Tartu Ülikooli tutvustasid õppe- ja üliõpilasosakonna ning Tallinna esinduse töötajad, osalema olid palutud ka üliõpilased. Omaette väljapanek oli ülikooli uutel struktuuriüksustel Pärnu ja Türi kolledžil ning avatud ülikoolil. Osa boksist oli eraldatud ülikooli kirjastusele, kus müüdi teatmikku 1998. aastal ülikooli astujaile ja teisi ülikooli väljaandeid.

Konkreetsemat huvi Tartu Ülikooli vastu tundis ligikaudu 5000 messikülastajat, kes võtsid endale üldinformatsiooni sisaldava lehekese ja avatud uste päevade ürituste kava. Lisaks sellele jagati põhjalikumat teavet sisaldavaid erialakirjeldusi neile, kellel oli juba mingi kindlam huvi välja kujunenud.

Küsimusi esitati hariduse jätkamise võimaluste kohta magistriõppes, eesti keele õppimisest huvitusid väliseestlaste järeltulijad. Vestluses paljude messikülastajatega selgus, et nad on nooremad, mitte veel lõpuklasside õpilased, kes juba varakult on hakanud planeerima oma haridustee jätkamist.

Kogu messi vältel pakuti meelelahutust messilaval. Tartu Ülikooli pooltunni sisustas võimlemisrühm Inga Neissaare juhatusel ning üliõpilaste vaba aja veetmisest rääkis üliõpilasesinduse liige Kaur Parve. Ülikooli võimlejad pälvisid pealtvaatajate imetluse oma etteastega just eriti kõrge professionaalsuse tõttu, kuigi esines rühmvõimlejate harrastusrühm ning enamik võimlejaist ei õpi ülikoolis üldsegi mitte spordiga seotud eriala, vaid hoopis majandusteaduskonnas, arstiteaduskonnas ning inglise ja vene keelt. Tänusõnad on ära teeninud Kai-Riin Bachmann, Kristina Kotkas, Veronika Krasavina, Kristiina Noor, Irina Piduda, Ann Roost, Aira Saar ja Rika Varul.

Aime Randveer,
vastuvõtutalituse peaspetsialist

□ **Ülikooli pooltunni sisustas võimlemisrühm Inga Neissaare juhatusel.**

Algasid Jaan Krossi loengud

Tänavu valiti ülikoolis vabade kunstide professoriks kirjanik Jaan Kross, kes alustas oma loenguid teisipäeval teemal "Autobiografism kui kirjanduse võimalus ja vältimatus". Jaan Kross on ka ülikooli audoktor 1989. aastast. Vabade kunstide professuur loodi ülikoolis 1992. aastal. Seni on vabade kunstide kutsutud professorina loenguid pidanud Hando Runnel, Madis Kõiv, Jaak Rähesoo, Jüri Arrak ja Veljo Tormis.

Ülikooli sihtasutusel

oli eile kohtumine Ida-Virumaa ettevõtjate ja omavalitsusüksuste juhtidega Jõhvis. Kohtumisest võtsid osa ka Ida-Viru maavanem Rein Aidma ja rektor prof Peeter Tulviste. Kavas oli asutada regionaalne stipendiumifond, millest makstakse stipendiume eeskätt Ida-Virumaale töölesuunatavatele üliõpilastele.

Sellesuvised vastuvõtuarvud teada

10. märtsil võttis ülikooli valitsus teadmiseks haridusministri poolt kinnitatud sellesuvised bakalaureuse- ja arstining diplomiõppe vastuvõtuarvud. Kogu vastuvõtt selleks suveks on 1478 uut üliõpilast, neist 260 diplomiõppesse. Vastuvõtuarv kasvas võrreldes möödunud aastaga 96 inimese võrra.

Ülikoolis on sel aastal võimalik õppima asuda neljakümne üheksale erialale. Võrreldes möödunud aastaga on tõusnud riigitellimuse alusel vastuvõtt arstiteaduskonda (möödunud aastal 70, sel aastal 90) ja prantsuse keele ning kirjanduse erialale (möödunud aastal 8, sel aastal 15). Vähenenud on vaid usuteaduskonna vastuvõtt (möödunud aastal 35, sel aastal 30).

Lisanduvad uued erialad: geenitehnoloogia, keskkonnatehnoloogia, materjaliteadus ja füüsikaline infotehnoloogia. Pärnu kolledžis toimub vastuvõtt ka sotsiaaltöö korralduse erialale. Kahte viimast eriala saab õppida diplomiõppes.

Erinevalt möödunud aastast ei saa uuel akadeemilisel aastal alustada õpinguid hispaania keele ja kirjanduse ning klassikalise filoloogia erialadel. Skandinavistikas on sel aastal juhtivaks keeleks taani keel.

Muuhulgas võetakse riikliku tellimuse alusel arstiteaduse, füüsika, matemaatika, ettevõttemajanduse, semiootika ja kulturoloogia ning loodusteaduste õpetaja erialadele õpperühmadesse, kus esimestel aastatel toimub õppetöö vene keeles. Välisüliõpilastele on riikliku tellimuse korras eraldatud 25 õppekohta eesti keele, kirjanduse, kultuuri ja ajaloo õppimiseks.

Bakalaureuseõppe vastuvõtt riiklikele kohtadele on Tartu Ülikoolis avalikõiguslike ülikoolide hulgas kõige suurem: 1218. Tallinna Tehnikaülikooli riigitellimus bakalaureuseõppesse on 1150, põllumajandusülikoolil 405 ja pedagoogikaülikoolil 285.

Dokumente ülikooli sisseastumiseks võetakse vastu 25. juunist 10. juulini, sisseastumiseksamid toimuvad 13. - 26. juulini. Vastuvõetud selguvad 28. juuliks.

Kõigil neil, kes ei läbinud konkurssi, ent on täitnud sisseastumisnõuded, on võimalik asuda õppima statsionaarse õppe lepingulistele õppekohtadele. Ülikooli valitsuse istungil kinnitati aastamaksumuse alammääraks sõltumata õppevormist 20 000 Eesti krooni.

Samuti tutvus ülikooli valitsus magistri- ja doktoriõppe riigitellimusega. Magistriõppes saab riikliku tellimuse alusel alustada 238 õppijat, doktoriõppes 129, interniõppes 160 ja residendiõppes 72.

acta diurna

SEL NÄDALAL

9. märts

- Eesti Rahvusraamatukogus toimus **TÜ innovaatika-alane infopäev**.

10. märts

- Toimus **valitsuse istung**.
- Algasid vabade kunstide kutsutud professori **Jaan Krossi loengud**.

11. märts

- **Toimus ülikoolisisene teabetund.**

12. märts

- **Narvas toimus 12.-13. märtsini noorte infomess "Orientiir '98".**
- Jõhvis toimus **TÜ Sihtasutuse usalduskogu kohtumine Ida-Viru omavalitsusüksuste juhtide ja ettevõtjatega.**

13. märts

- Kell 10.15 algab nõukogu saalis **ülikooli nõukogu istung.**

14. märts

- Kell 11.30 algavad raamatukogus **looduskaitseringi 40. aastapäeva üritused.**

TULEVAL NÄDALAL

16. märts

- Kl 18.15 algab keemiahoone ringaud Eesti majanduse loengusarjas Levicomi nõukogu esimehe **Tõnis Paltsi loeng "Pärast Eesti Telefoni tulgu või...?"**

17. märts

- Kl 16 kaitseb ph aud 307 **Alar Helstein magistritööd** "Trinitaarne teism, selle erinevad vormid ja implikatsioonid loomisõpetusele mõningate nüüdisaja teoloogide käsitluste põhjal".
- Kl 18.15 algab Lossi 3-217 prof **Jaak Kangilaski 2. loeng** "Prantsuse kunstist eelmise sajandi lõpust tänapäevani".
- Toimub avatud **ülikooli infopäev Järvamaal.**
- **Tallinna Piimatööstuse ja Sotsiaaltöö Üliõpilaste Ühingu (SÜÜ) ühine reklaamikampaania jogurtile**. Kampaania käigus tahetakse juhtida üliõpilaste tähelepanu tervislikumale toitumisele. **Degusteerimine** kell 16 raamatukogu fuajees. Kavas ka **seminar** tervisliku toitumise teemadel. Kõik on palutud. Info SÜÜ, Mari Raudsik, joller@ut.ee.

18. märts

- Kl 18.15 toimub Vana Tartu loengusarjas ph aud 102 dots **Mati Lauri loeng "Tartu 18. sajandil".**
- Kell 14 saavad huvilised vaadata **uut dokumentaalset lühifilmi ülikooli raamatukogust**.

19. märts

- Kl 14.15 kaitseb Lossi 3 - 427 **Urmas Klaas magistritööd** "Õigeusu kirik Lõuna-Eestis 1848 - 1917. Halduskorraldus ja preesterkond".
- Kl 16.15 algab ajaloomuuseumis **Võromaa ja Setomaa päev.**
- Kell 13 algab ülikooli aulas eesti keele õppetooli korraldatud **emakeele päev**. Ettekannetega esinevad filosoofiateaduskonna dekaan prof Jaan Ross, raamatukogu direktor Peeter Olesk, dots Valve-Liivi Kingisepp, Emakeele Seltsi teadussekretär Tõnu Tender.

20. märts

- Kl 18 esitleb Mart Laar **Akadeemilise Malevkonna filmiõhtul** raamatukogu konverentsisaalis dokumentaalkaadreid Eesti võitlejatest Narva rindel ja Sinimägedes 1944. aastal.

stipendium

Tähelepanu, stomatoloogia üliõpilased!

Alates 1995. aastast on Lions Club Tartu andnud välja **Merikoski-nimelist stipendiumi ühele või kahele Tartu Ülikooli stomatoloogia eriala üliõpilasele**.

Stipendiumifond moodustub põhiosas hr Merikoskilt klubile annetatud hambaravikabineti müügist saadud tulu deponeerimise intressist.

Möödunud aastal määrati stipendium stomatoloogia V kursuse üliõpilasele Maarja Tõnistele.

Selle aasta stipendiumi suurus on 4000 krooni.

Taotlusi ootame **IV ja V kursuse stomatoloogia üliõpilastelt**, kelle saavutused õppetöös on väga head ning kes võtavad aktiivselt osa teadustööst, on kohusetundlikud ja ettevõtlikud oma erialal ning on senise tegevusega üles näidanud omakasupüüdmatust ning ausust suheldes kaasinimestega.

Avaldused esitada **30. märtsiks** stomatoloogia kateedrisse prof Edvitar Leiburi kätte Lions Club Tartu fonditoimkonna nimele. Fonditoimkond koos stomatoloogia kateedri esindajaga vaatab avaldused läbi aprillikuu alguses.

Stipendiumi pidulik üleandmine toimub Lions Club Tartu aastapäeva peol.

Andi Kasak,
fonditoimkonna esimees

LC stipendium üliõpilasperele

Lions Club Tartu annab käesoleval aastal välja **ühekordse stipendiumi** suuruses 4000 krooni Tartu Ülikooli või Põllumajandusülikooli üliõpilasperele. Kandideerivate perede mõlemad vanemad peavad olema üliõpilased või magistrandid.

Kirjalikke taotlusi ootame **15. aprilliks** aadressil Lions Club Tartu, Tartu Inseneride Maja, Veski 2, Tartu.

Stipendiumi kätteandmine toimub Lions Club Tartu aastapäeva peol.

Andi Kasak,
fonditoimkonna esimees

Koostöö Konstanzi Ülikooliga

Konstanzi Ülikool (Saksamaa) tunneb huvi koostöösidemete sõlmimise vastu Tartu Ülikooliga. Sealses ülikoolis on järgnevad teaduskonnad:

matemaatika-, füüsika-, keemia-, bioloogia-, sotsiaal-, majandus-, õigus- ja filosoofiateaduskond. Konstanzi Ülikool asub Lõuna-Saksamaal, on asutatud 1966. aastal ja seal õpib 8800 üliõpilast.

Kõik soovid ja ettepanekud koostöö osas on oodatud **23. märtsiks välissuhete talitusse** ph 304, tel 465 615.

Lea Kivi,
välissuhete talitus

LC üliõpilasvahetus

Käesoleval aastal on võimalus **kahel ajaloo osakonna üliõpilasel** kandideerida Lions Club Tartu üliõpilasvahetusprogrammi raames Uppsala Ülikooli (võimalus külastada Uppsala Ülikooli loenguid). Õppimine toimub 18. aprillist 3. maini. Sõidukulud sinna ja tagasi tasub LC Tartu. Elamine toimub Lions-peredes. Kandieerijatel vajalik rootsi keele oskus.

Asjast huvitatud üliõpilastel esitada taotlused **30. märtsiks** aadressil Lions Club Tartu, Inseneride Maja, Veski 2, Tartu.

Andi Kasak,
fonditoimkonna esimees

teabetund

1. märtsil

* Teabetunni sissejuhatuseks teavitas **Eeva Kumberg telefoninumbrite muutusest**. Ülikooli numbrikombinatsioon 465 muutus 8. märtsist 375-ks. Aasta lõpuni on kasutusel mõlemad numbrid.

* **Innovatsioonitalituse vanemreferent Leeni Uba tutvustas messi Innovaatika '98** ettevalmistust. Seekordne VI mess toimub 2.-4. aprillini Tartu Näitustes Kreutzwaldi 60. Viimased aastad on näidanud regioonide ja ettevõtjate järjest suurenevat huvi innovatsiooni vastu Tartu Ülikoolis. Välja on kuulutatud ka innovatsioonipreemiad.

* **Uue infosüsteemi rakendamist ülikoolis tutvustas infosüsteemide projektijuht Andres Salu**. Lähemalt sellest mõnes järgmises UT numbris.

* **Kohvikute seisust ülikooli hoonetes andis ülevaate investeerimisprojektide peaspetsialist Evely Otsa**. Möödunud aastal lõpetati struktuuriüksuse Ülikooli Kohvikud filiaalide Sophoklese, Jakobi 2 cinclaua ja Narva mnt 27 söökla tegevus. Nooruse 9 ja Vanemuise 46 jätkasid rentnikud tegevust olemasoleva personaliga. Narva mnt 27 ruumidele kuulutati välja tavaline rendikonkurss. Tähe 4 söökla tegutseb edasi veel Ülikooli Kohvikute filiaalina, kuna rentnikku pole leitud.

Mitmetes vabanenud ja uutes rendile antud ruumides tegutsevad praegu järgmised toitlustusasutused: Pepleri 14 kantripubi Nevada, Narva mnt 25 Manhattan, Tiigi 14 Töö Juures, Lossi 3 kohvik, Iuridicumi kohvik. Kohvik tuleb ka praegu renoveeritavasse nn Paabelisse peahoone vastas.

Peahoone kohviku idee- ja rendikonkurss kuulutati välja neljapäevases Postimehes. Kohvik on planeeritud keeltemajapoolse tiiva keldrikorrusele. Pretensioonide puhul (mõnes kohvikus on hinnad varasemast kallimad ja kaup ei ole alati värske) soovitas E. Otsa pöörduda asutuse personali poole. Halduisprorektori abi Urmas Aunin lisas, et kui varem maksis ülikool oma toitlustusasutuste kütte, elektri ja vee eest, siis nüüd on see rentnike endi tasuda.

Mööblit Turu Üliõpilaskülalt

Turu Üliõpilasküla saatis Tartu Üliõpilaskülale humanitaarabi koras mööblit, valgusteid, külmkappe ja sanitaartehnikat 81 000 krooni väärtuses. Kokku on Turu Üliõpilasküla kolme aasta jooksul saatnud Tartu Ülikooli ühiselamutele humanitaarabi ligi 1,3 miljoni krooni väärtuses.

Tartu ja Turu üliõpilaskülasid seovad pikaajalised sõprussidemed. Kahe üliõpilasküla suhtlemine algas 80ndate aastate lõpul, konkreetsemat koostööd alustasid Tartu ja Turu üliõpilaskülad 1995. aastal.

Möödunud aasta sügisel avaldas Turu Üliõpilasküla soovi astuda Tartu Üliõpilasküla liikmeks.

Turu Üliõpilasküla on ka aktiivselt toetanud Tartu Üliõpilasküla võtmist Põhjamaade Üliõpilaskülade Liidu liikmeks. Peamiselt just tänu Turu Üliõpilasküla tööle on Tartu Üliõpilasküla - ainsana Baltimaadest - saanud selles organisatsioonis vaatlejastaatuse. Direktor Andres Kask avaldas lootust, et käesoleva aasta juunis Tamperes toimuval Põhjamaade üliõpilaskülade aastakonverentsil arutatakse Tartu Üliõpilasküla liidu täisliikmeks võtmist.

Võromaa ja Setomaa päev Toomel

Tartu Ülikooli ajaloo muuseumis

19. märtsil algusega kell 16.15

on Toomemäele ülikooli ajaloo muuseumisse oodatud kõik Võrumaalt ja Setomaalt ülikooli õppima tulnud noored, samuti ka need, kes tunnevad ennast Võru- või Setomaaga seotud olevat.

Päeva eesmärk on tuletada Võrumaalt ülikooli õppima asunud üliõpilastele meelde, et kodukoht ootab neid tagasi.

Paari tunni jooksul kuulame üliõpilaste-poolseid arvamusi Võrumaa käekäigu kohta ja arutame, kuidas saaksid üliõpilased õpingute ajal oma kodukohaga sidemeid hoida. Mõttetalgutele järgneb vestlus kohvilauas, kus Võrumaa ja Setomaa asutuste-ettevõtete esindajad tutvustavad ennast ja oma tegevust. Üliõpilastele pakutakse töökohti, lepingulisi töid, stipendiume, osalemist kavandatavates projektides.

Üritust korraldavad Tartu Ülikool, Võru Instituut ja Võru Maavalitsus.

Oodatud on kõik huvilised !

Hei, vabatahtlikud!

*** Tartu üliõpilasmängud '98 1.-10. maini**

*** Suurüritusele vajatakse vabatahtlikke**

*** Erinevad oskused, erinevad ülesanded**

*** Võimlemishuvilised avapidustusele esinema**

1.-10. maini peetakse Tartus suured üliõpilaste spordivõistlused 8 spordialal. Praeguseks on osavõtusoovist teatanud 49 ülikooli ligi 1200 üliõpilasega 15 riigist. Arvame, et osalejate ring võib veelgi suureneda.

Niivõrd suure arvu külaliste vastuvõtt eeldab toimetulekuks ka head ja arvukat meeskonda. Kõige rohkem vajatakse gruppide-rühmade saatjaid (neid kutsutakse universiaadidel ja üliõpilaste maailmameistrivõistlustel kõlavanimeliselt atašeedeks), kes kogu päeva vältel oleksid oma hoolealustele tõlgi, giidi ja abivalmis sõbra eest. Need atašeed peaksid mingil määral tundma sporti, hästi tundma Tartut ja ülikooliga seonduvat. Kuigi sooviavaldusi on seni tulnud ligi 70 üliõpilaselt, vajatakse vabatahtlikke veelgi. Enamik ülikoole lähetab Tartusse mitu võistkonda, kes võistlevad erinevates paikades ja seetõttu on igale võistkonnale vaja oma saatjat. Külalisi ootame Soomest, Lätist, Leedust, Poolast, Saksamaalt, Austriast, Šveitsist, Horvaatiast, Venemaalt, Valgevenest, Gruusiast, Aserbaidžaanist ja Etioopiast.

Külalisrühmade saatjatele on kavandatud mõnepäevane väljaõpe. Sooviavaldusi võtab vastu ja annab infot **Triinu Borga tel 251 15 061 või e-post: borga@ut.ee, aga ka Tartu üliõpilasmängude organiseerimiskomitee, Jakobi 5, tel 465 370 (Tiia Lillemaa) või 465 371 (Mati Lilliallik).**

Vabatahtlikke vajatakse ka teistesse valdkondadesse. Esmalt arvutiga sinasõprust pidavaid ja inglise keeles orienteeruvaid üliõpilasi, kes suudavad võistluspaikades tulemused kiiresti arvutisse sisestada. Samavõrd oluline on suhtlemine ajakirjanike, delegatsioonide juhtide, treeneritega ja neile tulemuste printimine juba kõikidest võistluspaikadest, ka nendele inimestele toimub lühike ettevalmistus arvutuskeskuse kaasabil. Info samadel telefonidel.

Inglise keelt valdavad spordihuvilised üliõpilased võiksid kaasa lüüa võistluspaikade diktoritena.

TARTU STUDENT GAMES 1998

Üliõpilasmängude pidulik avamine on 8. mai (reede) õhtul laululaval. Avapidustuse lavastaja on Ain Mäeots Vanemuisest. Tema vajab ohtralt abilisi, kuni 200 noort, eriti oodatakse noormehi. Neist neljakümnel peaksid olema mõningad oskused võimlemisest või aeroobikast.

Infotelefonid 465 370 ja 465 371.

Tartu üliõpilasmängude organiseerimiskomitee

Tartu üliõpilaste looduskaitsering 40

Ringi kolm sektorit

Öeldakse, et kujutades inimelu ringina, on sellel kolm võrdset sektorit: inimene ja töö, inimene ja ühiskond, naine ja mees.

Mulle tundub, et Tartu üliõpilaste looduskaitseringi püsimine läbi nelja aastakümne on selle üldinimliku teesi kinnitus. Kõik kolm sektorit on siin olnud või siit tulenenud.

Töö on andnud nähtavamad viljad. Rahvuspargi põhiuurimine Lahemaal 1968. aastal, haruldaste taimede kasvukohtade kaardistamise alustamine Eestis, hulgaliselt õpperadade planeerimisi ja väljaehitamisi, umbes 2000 talu maastikuseose uurimine, et neid säilitada tulevikule. J. Jagomäe esimehe ajal rajatud Väikese Illimari park Ahjal on suureks kasvanud, samuti nagu kased Juhan Liivi kivi taga või nn roheliste maskide tammed. Omedu metsakultuur kinnistab luidet ja Inglimäe kruusakarjäär sulandub loodusesse. Ühistööd Saaremaal panid Eestis aluse nüüdseks ülemaailmseks konventsiooniks kasvanud looduse mitmekesisuse uurimisele. T. Frey esimehe ajal läbitavaks kaevatud Aruküla koopad on aga taas minevikuunustuses. Ka nii toimib aeg. Ja väga sageli.

Enda ümber olevate inimestega lävimist ja ühismeelsust on aeg andnud ehk kõige külluslikumalt. Ringil on vähemalt 4000 vilistlast kõigist teaduskondadest, mida kaks Tartu ülikooli on sisaldanud. Arvan, et sellest sektorist on kõige olulisem olnud loodushoiu alatine seostamine kodutundmisega. Kõik need käigud, sõidud, Taevaskojad ja Peravallad on ühendanud inimesi. On ühendanud sedavõrd, et Eesti Looduskaitse Seltsi 51 osakonnas on asjatundlikkus väljendunud ikka eelkõige vilistlastes. On ministriteks tõusnuid ja professoreina õpetavaid. Et Eestis sündis 1958. aastal looduskaitsepäev, ainsana tookordsel hiidmaal, oli suuresti ringi teene. Traditsioonid - küünlad Tartu kalmistuil aasta viimastel tundidel, enamasti R. Laiveriku tehtud vimplid pikkade sõitude bussidel ning osavõtjate käistel (muide omaaegses bensiininäljas saime seetõttu kütust vahelgi väljaspool järjekorda), kunstimeelsus, rohelise luuderohu ühtsus rinnaskantava märgina - need on ainult üksikosutamised.

Ja lõpuks, paljud noored naised ja mehed on teineteist esimest korda märganud vihmatibutavas metsas lõkkepuid otsides, ühises supipangede keetmise mures või telgiseadmise abis. Usun, pole teist organisatsiooni, kust sageli erialaselt kaugteaduskondade noored oleks ühise elu leidnud. Ja minu rõõm on olla paljukordne ristiisa, kord hädasunnil isegi ristija.

See polnud aruanne. See oli neljas aastakümnes meeltesse jäänu.

Jaan Eilart,
ringi teaduslik juhendaja alates 13. märtsist 1958

□ **Avamatk 1997: kõnelemas ringi kauaaegne juhendaja Jaan Eilart.**

Looduskaitseringi tegevus viimastel aastatel

Tartu üliõpilaste looduskaitseringi hooaeg on alanud täpselt ühtmoodi nii 40 aasta eest kui praegu - sügisese avamatkaga Ahja jõe kallastel; enamasti marsruudil Taevaskoja-Valgemetsa. Nagu vist igal teiselgi üliõpilasorganisatsioonil, lõpeb ka looduskaitseringi hooaeg kooliaasta lõppemisega ning seda tähistatakse traditsiooniliselt lõpulõkkega Järvseljal.

Lisaks nimetatud üritustele on läbi 40 aasta püsinud traditsioon pidada vana-aasta õhtul Tartus Raadi kalmistul küünalde süütamisega meeles lahkunud väljapaistvaid Eesti loodus- ja kultuuritegelasi.

Lisaks nimetatud kolmele iga-aastasele üritusele, mida võib pidada ringi raudvaraks, väärivad viimaste aastate tegemisest märkimist matkade ja loengute korraldamise traditsioon kui kaks meetodit Eestimaa paremaks tundmiseks ja silmaringi laiendamiseks. Viimasel paaril aastal looduskaitseringi poolt korraldatud loengutest võiks mainida professor Andres Metspalu loengut DNAst kui informatsioonist ning akadeemik Richard Villemsi loengut uutest suundadest Euroopa rahvaste päritolu-uuringutest. Enn Realo valgustas looduskaitseringi liikmeid ja teisi huvilisi tuumafüüsika teemadel.

Juba algaastatest peale on ringi üks eesmärke olnud Eestimaa tundmise parandamine üliõpilaste seas. Nii on viimastel aastatel ringi korraldatud matkad viinud tudengeid Paldiskisse, Kihnu, Ruhnu, Setumaale, Ida-Virumaale, Äntu järvede äärde, Võhandu kallastele. Viimane suurem ettevõtmine oli Eestimaa 20 kõrgema tipu vallutusretk, millest on juttu eraldi artiklis.

Looduskaitsering on viimasel kahel aastal aktiivselt kaasa löönud ülikooli kevad- ja sügispäevade korraldamisel. Kevad- ja sügispäevadel on ring korraldanud 2-3 üritust; menukamatest võiks mainida jalutuskäike Tartu erinevates linnaosades (käike on juhatanud Jaan Eilart ja Enriko Talvistu) ning kevadisi linnulaulukuulamisi (kauaaegne juhendaja üks ringi asutajaid Kalev Pild), kus näiteks 1997. aasta kevadel osales ligi 100 linnuhuvilist.

Nagu igal teiselgi valitsusvälisel keskkonnakaitseorganisatsioonil, on ka ringi ülesandeks hoida jõudumööda silma peal Eesti erinevate ametkondade keskkonnaseisundit puudutavatel ettevõtmistel. Viimaste näidetena võib tuua ringipoolset tegevust jalgratta propageerimisel liiklusvahendina linnas ning vastuseisu Treffneri gümnaasiumi ehitamisele Emajõe parki.

Üks olulisi ettevõtmisi viimase poole aasta jooksul on olnud ringi kuuenda artiklikogumiku toimetamine ja väljaandmine. Selline artiklikogumik antakse välja iga viie aasta tagant ringi aastapäevaks, kuid vahepeal oli kogumiku väljaandmises tekkinud 10-aastane paus.

Ringi jaoks on olnud oluline ka oma ruumide remont ja sisustamine. Ring sai 1996. aasta lõpul oma käsutusse kaks halvas korras ruumi botaanikaaias, mis neil päevil pidulikult avatakse. Ruumidesse on koondatud seni mitmes kohas laiali paiknenud arhiiv ja raamatukogu.

Taavi Pae,
ringi president 1996-1998

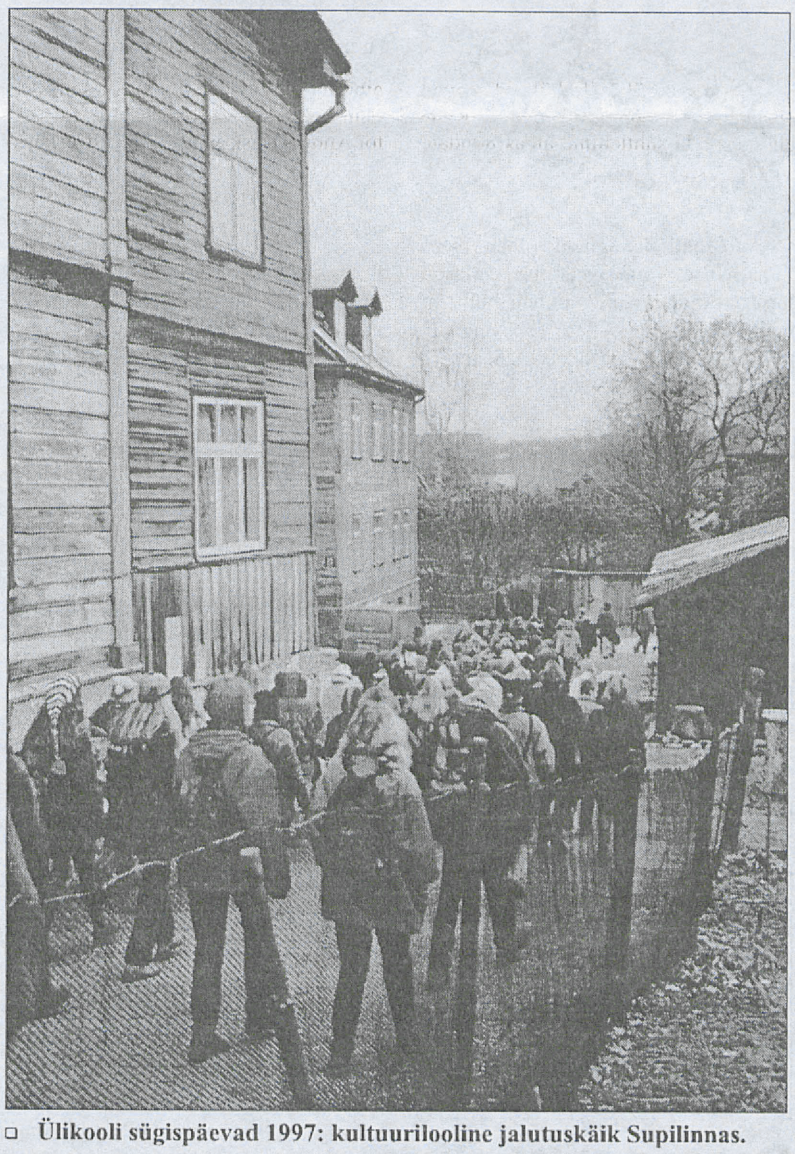

□ **Ülikooli sügispäevad 1997: kultuurilooline jalutuskäik Supilinnas.**

Ring vallutas ja mõõtis Eesti kõrgemad tipud

Eestis pole enam palju avastada. Või siiski? Tartu üliõpilaste looduskaitsering otsustas oma talvise suusaürituse Haanjas siduda aga just nimelt omamoodi avastamisretkega - Eesti kõrgemaid mäetippe pole tänapäevaste mõõteriistadega (näiteks satelliitside vahendusel asukohta ja kõrgust määrava GPS-seadmega) veel mõõdetud. Mõõtmistulemustega saab tutvuda näiteks looduskaitseringi Interneti kodulehekülgel, seetõttu ei hakka neid siinkohal ära tooma.

Tippude mõõtmine polnud aga eesmärk omaette - kui palju on neid, kes läbi käinud kõik Eesti kõrgemad mäetipud? Looduskaitsering korraldas 3. ja 4. veebruaril Eesti 20 kõrgema tipu vallutusretke Haanja kõrgustikul. Lisaks tippude vallutamisele tutvuti ka mitmete Eesti rekorditeraamatusse kuuluvate loodusobjektidega: kõrgeima järve (Tuuljärv 257,3 m), kõrgeima soo (Kivestsuu soo 268,6 m), suurima absoluutse kõrgusega mäega (Suur Munamägi 318,1 m) ja suurima suhtelise kõrgusega mäega (Vällamägi 88 m).

Tippude vallutamise idee oli juba pikka aega küpsenud ringi presidendi Taavi Pae peas, kelle juhtimisel see Eesti Vabariigi 80. ja Tartu üliõpilaste looduskaitseringi 40. aastapäevale pühendatud matk ka teoks tehti. Tippude vallutamisest võttis osa ligikaudu 50 ringi liiget, kellest umbes pooled jõudsid ka peaeesmärgini - Eesti 20 kõrgema tipu vallutamiseni suuskadel kahe päevaga. Kõigile 20 tipu vallutajaile andis looduskaitsering lumeilvese austava tiitli ühes vastava tunnistusega.

Retke kordaminekuks andis oma toetuse ka ilmataat, kes teise matkapäeva hommikuks oli organiseerinud meile selle talve ilusaima päeva päikesepaiste ja koheva lumega. Retkelt sai igaüks midagi: kes üle pika aja suusad alla, kes päevituse näole, kes kauneid fotosid Haanjamaa maastikest, kes lihtsalt hea tuju.

Andres Ideon,
***stud* geogr**

Unustatud kaugvaade kahe aastakümne tagant

Looduskaitse on leidnud laia kõlapinna kõrgkoolide väljaannetes. Kõnealused publikatsioonid tuginevad teadlaste või teadlaskollektiivide uurimustele ja peegeldavad nende huve või teatava regiooni vajadusi. Hoopis teistsugune on mahult väike (umbes 4 trükipoognat) kogumik, mille on ilmutanud **Tartu Riiklik Ülikool ("Maastikuhoolduse ja looduskaitsehariduse probleemid Eesti NSV-s". Looduskaitsealaseid töid IV. Tartu, 1978. 90. kop. Tiraaž 900).**

Esmapilgul näib, nagu oleksid tähelepanu keskmes kohapealse iseloomuga küsimused (Viljandi pargid, loopealsete kaitseala Saaremaal, Koorküla puhkemaastik, looduskaitseringi, muuseumi jne töö). Kui aga lugeda tähelepanelikumalt, analüüsides, siis ilmneb, et meie ees on ühtsest programmist lähtuvad uurimistulemused, mida kannab koolkond. Kogumik on ühe kollektiivi laia tööhaarde näidis. Selle kollektiivi moodustab meie maal hästi tuntud Tartu üliõpilaste looduskaitsering, kelle 20. aastapäevaks ongi kogumik välja antud. Keskseid artikleid kuulub Jaan Eilartile - ringi juhendajale, meie maa väljapaistvale looduskaitsetegelasele. Ta avab looduskaitsehariduse sisu, käsitades seda kui millise

Järg 4. lk.

Telemaatika õpetuses ja õpikeskkonnad

Algus eelmises numbris

Meil seni veel suhteliselt vähe levinud filosoofia telemaatika rakendamisel õppeprotsessis on

õpikeskkondade kasutamine.

Õpikeskkonna all peetakse silmas spetsiaalselt õppetöö korraldamiseks ja läbiviimiseks kujundatud telemaatilist keskkonda, kus lähtuvalt õpetamismeetodist, mida kavatsetakse rakendada, on valmis programmeeritud teatud hulk töövahendeid. Kuivõrd WWW on üldiselt heakskiidetud ja levinud infoedastuse keskkond, siis suur osa neist on programmeeritud kasutamiseks WWW-brauseri abil - seega kättesaadav kõigile, kel ühendus internetiga. Oma külastuskäigul Oulu Ülikooli Täienduskoolituskeskusse oli mul võimalus lähedalt näha ja katsuda kahte sellist keskkonda, mis kujundatud erinevaid õpiideoloogiaid silmas pidades. Ühel juhul oli tegemist rühmatööle orienteeritud õpikeskkonnaga, teisel juhul on pearõhk suunatud projektitöö meetoditele. Tavaliselt on sellised keskkonnad mitmetasandilised, st õpetajale ja õpilastele on antud erinevad õigused. Suhtlemine õpetaja - õppija (ka õppija-õppija) vahel toimub üksnes keskkonna piires, kommunikatsioonist säilitatakse arhiiv. Õppija teeb oma tööd (iseseisev töö, projekt) keskkonnas, kus õpetaja võib vajadusel anda tehtud tööd analüüsiks või diskussiooniks teistele õppijatele. Kogu õppimise edenemine säilitatakse arhiivis ja õpetajal on igal hetkel võimalus saada ülevaadet iga õppija edenemisest.

Kuigi sellised keskkonnad on pealtnäha üsna ahvatlevad, pole nende kasutuselevõtt siiski päris valutu. Tehniliselt ei tohiks nende kasutamine küll mingeid probleeme tekitada inimestele, kes ka muidu igapäevatöös arvutit sageli kasutavad. Tõsisema probleemi tekitab hoopis see, kuidas selliste keskkondade omadusi efektiivselt ära kasutada, kuidas ehitada kursust nii, et õpikeskkond ei muutuks üheks järjekordseks vahendiks loengukonspekti edastamisel, vaid et õppija panus õppeprotsessis suureneks tunduvalt iseseisva või rühmatöö osakaalu suurendamisega.

Soome ülikoolide kogemusest võib järeldada, et sellistel õpikeskkondadel on väga suur rakendus just kaugkoolituse läbiviimisel (kus ollakse ammu harjutud mõttega, et õppija on õppeprotsessis peamine osaleja). Siiski on need leidnud rakendust ka traditsioonilise õpetuse osana ja on üha enam levimas. Kui vaadata Euroopa poole, siis võib julgelt väita, et telemaatika rakendamisel haridusse on üheks tähtsaks uurimissuunaks saanud õpikeskkonnad ning neis nähakse suurt sammu õppeprotsessi edendamisel. Meilgi oleks võimalus end häälestada uutele suundadele, esmalt kindlasti neil õppejõududel, keda ootamas kaugkoolituse kursuste kavandamine ja läbiviimine. Praegu on võimalik ühte sellist õpikeskkonda näha ja katsetada, kui minuga isiklikult kontakti võtta. Kui on näha, et sellise keskkonna kasutamine laiemat huvi pakub, oleks võimalik seda ka eestindada ja seejärel kasutusele võtta.

Lisaks tahaksin siinjuures teatada võimalusest, mida pakuvad Soome-poolsed partnerid. Nimelt alustatakse selle aasta mais Soomes ühte

pilootprojekti,

mille sisu on järgmine: eelnevalt mainitud õpikeskkonda kasutatakse keeleõppe kaugkoolituskursuse kavandamiseks ning valmis kursus viiakse ka pilootkorras läbi. Nende õpetajate jaoks, kes osalevad kursuse kokkupanemisel (igaüks oma), viiakse eelnevalt läbi koolitus, kuidas selle keskkonna jaoks sobivalt kursust üles ehitada. Meil oleks võimalik saata sellesse õpetajate koolitusse üks TÜ inimene - eelduseks on soome keele oskus. Mis keele õpetamiseks kursust kavandatakse, on igaühe oma asi. Koolitus kestaks Helsingis kaks päeva kohapeal, edaspidi vajadusel kaugmeetoditel. Meie inimesel oleks võimalus koolituses osaleda, kursuse kokkupanemine ja piloteerimine ilmselt on juba enese huvi. Huvitatutel palun kindlasti minuga kontakti võtta.

Maret Meriste,
arvutuskeskus
e-post: maret_m@ut.ee

Unustatud kaugvaade kahe aastakümne tagant

Algus 3. lk.

tahes kõrgkooli kasvandiku haritust, ühtaegu isiksuse kasvatamist, biosfääri, looduse ja ühiskonna seoste mõistmist tagava erialettevalmistuse alusel. Autor rõhutab üliõpilaste ettevalmistamise - õpingute, uurimis- ja ühiskonnatöö, praktika - ühtsuse vajalikkust. Just seda võimaldab looduskaitsering.

Väärib märkimist, et üliõpilasuurimuste temaatika seondub kogu vabariigi looduskaitsega (talude maastikuseos, vanade parkide inventeerimine, haruldaste taimeliikide kaardistamine, rekultiveerimine ning veekogude reostatuse uurimine jms).

Kogumikus on ka ringi varasemate kasvandike töid. Bioloogiadoktor Toomas Frey käsitleb looduskaitse ökologiseerimist, tõendades muu hulgas, et ökosüsteemide ekspluateerimise intensiivsus toimib evolutsiooniprotsessile ning avaldub selle kaudu kogu inimkonnas. Seetõttu peab igasugune inimtegevus olema ökoloogiliselt põhjendatud ja tegelikkuses tagatud. Teised artiklid avavad selle mõtte olemuse, näiteks Helmut Hallemaa "Puhkemaastiku ökoloogilise optimeerimise teed" ja Ülo Manderi "Maaparanduse etalonobjektid - põllumajandusmaastiku standardid". Mõned artiklid tutvustavad hulga Eesti loodusobjektide ja territooriumide uurimise tulemusi: looduskaitseala Saaremaal (Arvo Iital), perspektiivne Karksi-Nuia looduspark (Urmas Peterson), sügavuti on läinud Viljandi linnapargi ja Lahemaa rahvuspargi uurimine (T. Külm, E. Sander).

Lõpus esitavad kogumiku autorid materjale looduskaitse haridustööst. Neid sisaldab juba eespoolne Jaan Eilarti kirjutis. Hoopis teistsugust haridustöö vormi käsitleb Jaan Remmel artiklis "Eesti NSV Loodusmuuseum looduskaitsetöös". Ta näitab tabavalt, kuidas koos muuseumi arenguga suureneb looduskaitsetöö ja muuseumi osatähtsus rahva, eriti aga koolinoorte kasvatamises. Siit võrsuvad muuseumi tegevuse põhisuunad.

Ellen Grüntal kirjeldab looduse õpperadasid. Tartu üliõpilased on olnud rahvahulkade loodusetutvustuse selle originaalse vormi esimesed põhjendajad ja praktikasse viijad NSV Liidus.

Kogumik on hästi vormistatud. Õnnestunult on valitud fotod ning meeldejääv on kaaneümbris (kunstnik K. Põllu). Tahaksin toonitada seesuguste väljaannete suurt väärtust, kus õpetaja ja tema õpilased osalevad mõttekaaslastena, keda ühendab kuuluvus samase *alma mater*'isse.

Lev Kuznetsov,
A. Herzeni nimelise
Pedagoogikainstituudi dekaan
Tõlgitud ajakirjast "Võsšaja Škola" 1978, 8.

Aastapäeva-üritused

14. märtsil kl 11.30 avatakse raamatukogus ringi juubelile pühendatud näitus.

Kl 12 toimub raamatukogu konverentsisaalis konverents. Avasõnad - **Taavi Pae ja Jaan Eilart**.

Heino Mardiste "Ring läbi nelja aastakümne",

Juhan Ross "Inimene ja globaalne ökoloogia",

Hardi Tullus "Ökoloogilise metsanduse probleeme Eestis",

Urmas Peterson ja Raivo Aunap "Eesti põldude mõõtmine satelliitpiltidelt",

Aivar Ruukel "Ökoturismi võimalustest Eestis".

Sõnavõtud ja tervitused.

Kl 16 koosviibimine botaanikaaia palmihoones.

□ **Ring on jõudnud Eesti kõrgemate tippude vallutamisel Vänni Kõrgemäele.**

Tartu üliõpilaste looduskaitsering on mittetulunduslik looduskaitseorganisatsioon, mille asutasid 1958. aastal tollased TRÜ ja EPA tudengid.

Tartu üliõpilaste looduskaitsering

Postkast 380 Tartu EE-2400
Faks: (27) 422084
E-mail: tylkr@geo.ut.ee
URL: http://www.geo.ut.ee/tylkr

info

Ülikooli telefoninumbrid on muutunud

Alates 8. märtsist muutusid esimesed kolm numbrit kõigil ülikooli telefonidel, mis seni algasid 465-ga. Uus number algab 375-ga. Nii kolm viimast numbrit kui ka sisenumber (neljakohaline) jääb samaks.

KUNI 1998. AASTA LÕPUNI ON VÕIMALIK HELISTADA MÕLEMALE NUMBRILE.

väitekiri

Urmas Klaas kaitseb 19. märtsil kl 14.15 Lossi 3-427 magistritööd "Õigeusu kirik Lõuna-Eestis 1848-1917. Halduskorraldus ja preesterkond". Juhendaja prof *emer* dr Sulev Vahtre, oponendid prof Tiit Rosenberg ja dots Allan Liim.

varia

Akadeemilise Malevkonna

filmiõhtul 20. märtsil kell 18 esitleb Mart Laar raamatukogu konverentsisaalis Riia arhiividest leitud ajaloolisi dokumentaalkaadreid Eesti võitlejatest Narva rindel ja Sinimägedes 1944. aasta hilissuvel. Et tegemist on kroonikafilmide toormaterjaliga, pakuvad need leidmisrõõmu ajaloohuvilistele. Nähtut kommenteerivad toimunud lahinguis osalenud veteranid ja sõnavõtuga esinevad Akadeemilise Malevkonna liikmed.

Lisaks avatakse Akadeemilise Malevkonna senist tegevust kajastav **fotonäitus**.

Prantsuse Teaduslikus Instituudis

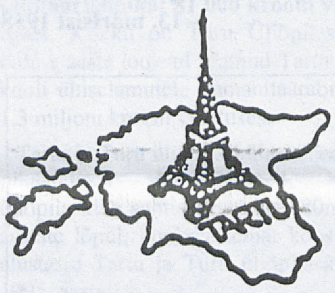

Prof Jaak Kangilaski loengusari "Prantsuse kunst eelmise sajandi lõpust tänapäevani" toimub humanitaarhoones Lossi 3-217: 2. loeng 17. märtsil, 3. loeng 7. ja 4. loeng 28. aprillil algusega kell 18.15.

muuseum näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine tel 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani kell 11-17.

Näitused: "Kingitused Tartu Ülikoolile". Jaapani kalendrite näitus, "Tartu Ülikool ja Vabadussõda".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Klassikalise muinasteaduse muuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info tel: 465 384.

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iseennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-L 10-16

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16.

Info tel: 465 839.

Eksposítsioon inimese evolutsioonist.

Botaanikaaed

Lai 40

UUS NÄITUS!

6.-15. märtsini kl 11-17 on botaanikaaias bonsainäitus.

E-P 10-17.

Info tel: 432 643.

raamatukogus

Raamatunäitus: Tartu üliõpilaste looduskaitsering 40, "Albert Kivikas - 100", "Astrid Saava - 60"

Näitused: "Rudolf Kenkmaa 100", TÜ maaliosakonna 3. kursuse tudengi Meiu Mündi maalid, Mari Nõmmela "Kümme pilti".

Raamatumuuseum

Näitus "Eesti kodu".

E-R 12-15.

20. märtsil

ilmub UT erinumber sisseastujatele!

Lahtiste uste päevad on 23. ja 24. märtsil TÜ peahoones ja 25. märtsil Türi ja Pärnu kolledžites.

Personalikoolituskursused

"Loengu esitamine ja esinemisoskus" (7. aprill) - registreerumisleht personaliosakonda 20. märtsiks;

"Kiirlugemine" (2. ja 3. aprill) - teatada hiljemalt 28. märtsiks;

"Õige ja ilus emakeel" (3. aprill) - teatada 29. märtsiks.

Info tel 465 141, e-post maria@admin.ut.ee.

Uued haigekassa kaardid

Personaliosakond palub kõigil töötajatel, kellel on alla 18-aastasi ülalpeetavaid, anda endast ja ülalpeetavatest (laste isikukoodid, aadressid, nimed) personali osakonda teada võimalikult kiiresti, sest uusi, (magnetkaarte), saab juba aprillist alates. Ladusama töökorralduse huvides soovitab personaliosakond koostada igal allüksusel oma nimekiri ja see siis personaliosakonda saata.

Info tel 375 145 personaliosakonna sekretär Sirli Urbas, e-post: personal@ut.ee, sirli@admin.ut.ee.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 359
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Sisseastujate eri

2. lk
- TÜ põhiõppe vastuvõtueeskiri
- Avatud uste päevade üritused teaduskondades

3. lk
- Nõutavad eksamid ja lõputunnistuse või -diplomi hinded
- Milliseid loenguid võib avatud uste päevadel kuulata

4. lk
- Usuteaduskond
- Arstiteaduskond
- Õigusteaduskond
- Avatud uste päevade info

5. lk
- Filosoofiateaduskond
- Bioloogia-geograafiateaduskond
- Füüsika-keemiateaduskond

6. lk
- Majandusteaduskond

7. lk
- Kehakultuuriteaduskond
- Matemaatikateaduskond
- Avatud ülikool

8. lk
- Sotsiaalteaduskond
- Ülikooli info
  - * loengud
  - * kaitsmised
  - * koosolekud
  - * varia

Nr. 10-11 (1922-1923)

Reede, 20. märts 1998

Ilmub 1948. aastast

Hind 4 krooni

Universitas Tartuensis

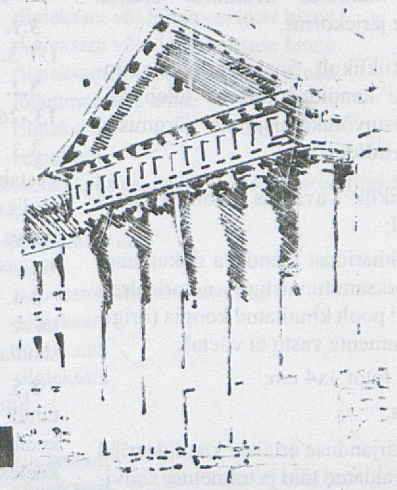

Hea ülikooli astuja,

ülikoole maailmas jätkub, nii et akadeemilise hariduse taotlejal pole kerge ühe või teise kasuks otsustada. Eestis on Tartu Ülikool ainuke *universitas*, st ülikool, kus viljeldakse väga mitmekesiseid teadusi (ja vähesel määral kauneid kunstegi), neid omavahel seostades ja niiviisi maailma võimalikult täielikku tunnetamist taotledes.

Tudengi jaoks tähendab see, et ta saab valida kuulamiseks kursusi paljude erisuguste ainete seast. Tänu ainesüsteemile võib võõrfiloloogia tudeng õppida soovi korral lisaks majandust või poliitikateadust või psühholoogiatudeng kuulata loenguid ning teha eksameid usuteaduskonnas. Mõni teaduskond pakub oma tudengitele ainevalikul rohkem, teine vähem vabadust, aga olemas on see kõikjal. Tudeng saab kaasa rääkida oma stuudiumiplaani koostamisel, lähtugu ta

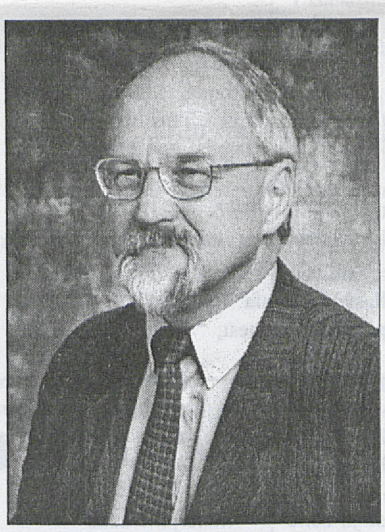

seejuures puhttunnetuslikust huvist või tulevase elukutse vajadustest, või mõlemast.

Kui oma ülikooli piirid kitsaks jäävad, saab stuudiumi avardada, õppides vahepeal teistes Eesti või välismaa ülikoolides, kellest paljudega on Tartu Ülikoolil või mõnel selle teaduskonnal sõlmitud üliõpilaste vahetuse leping. Aga Tartuski tehakse maailmatasemel teadust nii loodus- kui ka täppisteadustes; humanitaar- ja sotsiaalteadustes; meditsiinis.

Keda nende teaduste õppimine ja valikuvõimaluste kasutamine võlub, see on Tartu Ülikoolis niisama teretulnud nagu esimesed sissastujad sügisel 1632. Julgen kinnitada, et saate siinse haridusega uuel aastatuhandel hakkama.

Tere tulemast!

Tartu Ülikooli rektor professor Peeter Tulviste

Armas noor ülikooli huviline!

Kindlasti on Sinu esimene soov seoses ülikooliga tulla siia õppima ühte (või ka mitut) kindlat eriala. Ülikool ongi eelkõige õppeasutus, ning just Tartu Ülikoolis on võimalik saada väga mitmekülgne haridus. Ülikool on peale hea hariduse omandamise ka selles mõttes üli, et õppetöö ei ole ainus, millega noorel on võimalus tegelda. Võimalusi tegevuseks on koguni nii palju, et nende kõigi üleslugemisega ei ole veel keegi hakkama saanud. Kuid püüame seda siiski katsetada.

Üliõpilane peab saama peale erialase hariduse ka intelligentsele inimesele omase harituse. Tartus olles puutud Sa kindlasti kokku paljude inimestega, kes tegutsevad korraga mitmel rindel. Väga paljusid sama teaduskonna või osakonna üliõpilasi ühendavad vastava eriala organisatsioonid. Neid on ainult üliõpilastele ja ka õppejõududele. Mitmel pool on sellised ühingud ajapikku kadunud või pole neid olnudki. Siin on igaühel võimalus üles näidata oma algatust ning taastada hääbunud või luua uus organisatsioon. Õppejõududelt saab selleks kindlasti toetust ning nõuandeid.

Kindel tüüp organisatsioone on aga juba vanad ning väljakujunenud, neis enam nii lihtsalt midagi ei muuda. Sellised on akadeemilised üliõpilasorganisatsioonid ehk intiimorganisatsioonid - üliõpilasseltsid ja -korporatsioonid. Neid on Tartus kuus üliõpilasseltsi (kolm mees-, kaks sega- ja üks naisselts) ja kaksteist korporatsiooni (üheksa mees- ja kolm naisliikmetega), lisaks soomlastest tudengitele rajatud üliõpilasühing. Korraga võib kuuluda vaid ühte seltsi või korporatsiooni. Kõige vanem neist rajati 1870., kõige noorem 1929. aastal. Seega on neil kõigil piisav vanus, et olla täielikult välja kujunenud ning paljude reeglite ja kommetega. Nende suurus on enamasti 30-50 liikme ümber, neile lisandub arvukas vilistlaskond Eestis ja välisriikides. Intiimorganisatsiooni kuulutakse eluaeg. Organiseerumine võimaldab juurdepääsu omamoodi maailma, kus tuntakse üksteist hoopis rohkem kui "metsikute" (organiseerumatute) hulgas. Nende ühingute kaudu saadakse suhelda teiste teaduskondade üliõpilaste ning juba ülikooli lõpetanud vilistlastega. Enamikul organisatsioonidel on oma välismärgid - värvitekkel, värvilint, sõrmus jm. Mitmetel on sõprussuhted Soome, Rootsi, Läti ja teiste riikide üliõpilasorganisatsioonidega, kellega käiakse vastastikku külas. Iga organisatsiooni liikmeskond moodustab suure ülemaailmse pere, mille peale võib loota ükskõik millises maakera osas.

Kõiki üliõpilasi esindab TÜ Üliõpilasesindus, kuhu valitakse üheks aastaks 31 liiget. Väga paljud edukad üliõpilased on leidnud oma tegevusvälja Esinduses ning tihti esinevad nad televisioonis, raadios või ajakirjanduses. Esindus on loodud üliõpilaste huvide

Järg 3. lk

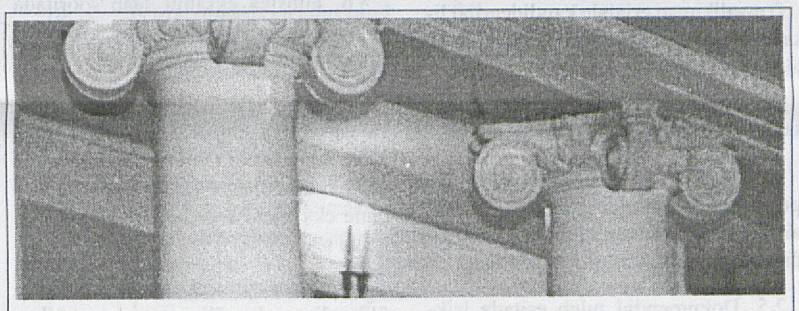

ÜLIKOOLI AVATUD USTE PÄEVAD

23. märts

Tartus

11.15 avamine	peahoone, aula
12.15 FILOSOOFIATEADUSKOND	peahoone, aula
13.15 infotund vene koolide lõpetanutele	peahoone, aula
14.15 USUTEADUSKOND	peahoone, aula
15.15 ÕIGUSTEADUSKOND	peahoone, aula
16.15 SOTSIAALTEADUSKOND	peahoone, aula

24. märts

Tartus

11.15 FÜÜSIKA-KEEMIATEADUSKOND	peahoone, aula
12.15 MATEMAATIKATEADUSKOND	peahoone, aula
12.15 KEHAKULTUURITEADUSKOND	spordihoone, Ujula 4, r 204
13.15 BIOLOOGIA-GEOGRAAFIATEADUSKOND	peahoone, aula
14.15 ARSTITEADUSKOND	peahoone, aula
15.15 MAJANDUSTEADUSKOND	peahoone, aula

25. märts

Türil

11.00 TÜRI KOLLEDŽ	Türi Majandusgümnaasium, Tolli 62

Pärnus

15.00 PÄRNU KOLLEDŽ	Pärnu Vanalinna Põhikool, Nikolai 26

* Kõik teaduskonnad tutvustavad õpetatavaid erialasid ka oma ruumides, korraldavad kohtumisi õppejõudude ja üliõpilastega.

* Ülikooli raamatukogus toimuvad infotunnid ja raamatupoes on müügil teatmikud sisseastujaile ning mitmesugust õppekirjandust.

* Ülikooli muuseumid on avatud tasuta.

TÄPSEM INFORMATSIOON KOHAPEAL!

Info telefonidel (27) 465 465 ja (27) 465 625.

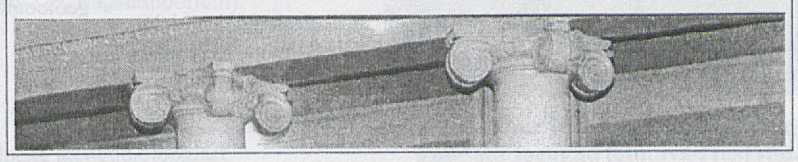

Sisseastujate eri

Tartu Ülikooli põhiõppe vastuvõtueeskirjast

Kandideerimine

2.1. Eesti kodanik ja Eestis alaliselt elav isik võib kandideerida Tartu Ülikooli põhiõppe üliõpilaseks Eesti Vabariigi keskharidusega või sellele vastava välismaal omandatud haridusega riikliku koolitustellimuse alusel loodud või mitteriiklikult finantseeritavatele õppekohtadele või vabakuulajaks ühtsetel alustel.

Avatud ülikooli toimub vastuvõtt reeglina sisseastumiseksamiteta. Konkursitingimused määrab teaduskonna nõukogu.

Välisüliõpilaste ja väliskülalisüliõpilaste vastuvõtt toimub vastavalt õppekorralduseeskirja punktile 2.5. ning välisüliõpilaste ja väliskülalisüliõpilaste vastuvõtueeskirjale 1998. aastal.

2.2. Kandideerida saab ühtaegu kahele erialale, märkides avaldusel erialad eelistuse järjekorras.

2.3. Riiklikult finantseeritavale õppekohale kandideerimiseks tuleb esitada vastuvõtukomisjonile järgmised **dokumendid:**

a) isiklik avaldus vormikohasel blanketil;

b) keskharidust tõendava dokumendi ja riigieksamitunnistuse notariaalselt või kooli poolt kinnitatud koopia (originaaldokumente vastu ei võeta);

c) neli fotot 3x4 cm;

d) pass;

e) ajakirjanduse erialale kandideerijal lisaks avaldatud tööd ja toimetuse soovitus;

f) maalikunsti erialale kandideerijal lisaks loomingulise eelkonkursi ajal 10 tööd (maali või joonistust);

g) sotsiaaltöö erialale kandideerijal lisaks essee erialavaliku põhjenduseks.

2.4. **Õeteaduse bakalaureuseõppesse** astujatel tuleb esitada haridust tõendava dokumendina diplomiõppe diplom koos akadeemilise õiendiga.

2.5. Dokumendid tuleb esitada isiklikult **25. juunist 10. juulini** tööpäevadel kell 10-16:

a) Tartus ülikooli peahoones Ülikooli 18;

b) TÜ Pärnu Kolledžis õpetatavatele erialadele kandideerimiseks Pärnus Lembitu tn 1a;

c) TÜ Türi Kolledžis õpetatavale keskkonnateaduse erialale kandideerimiseks Türil Tolli 62 või Tartus ülikooli peahoones Ülikooli 18.

Ajakirjanduse ja maalikunsti erialale kandideerijatelt lõpetatakse dokumentide vastuvõtt **3. juulil**.

2.6. Mitteriiklikult finantseeritavatele kohtadele ja vabakuulajaks võivad kandideerida isikud, kes on täitnud käesoleva aasta vastuvõtutingimused. Selleks peavad nad andma *täiendava* avalduse **20.-31. juulini** ülikooli peahoonesse või **1.-14. augustini** teaduskonna dekanaati.

2.7. Eksamilehti sisseastumiseksamile pääsuks väljastavad dokumentide vastuvõtjad.

3.1. (Eksamid ja hinded vt ajalehe UT 3. lk.)

3.2. Sisseastumiseksamid toimuvad 13.-26. juulini.

3.3. Eksami positiivse sooritusena arvestab ülikool 3/10 maksimaalsest võimalikust pallide arvust. Lõputunnistuse hinne peab olema pingerea koostamisel arvesse minevas aines vähemalt 3.

3.4. Riigieksamitulemused arvestatakse ümber ülikoolile sobivasse skaalasse.

3.5. Võõrkeele eksam võib olla sooritatud inglise, saksa või prantsuse keelest. Võõrkeele eksami prantsuse keelest riigieksamiga võrdsustatud tasemel korraldab ülikool.

3.6. Füüsika eksamit saab sooritada riigieksamiga võrdsustatud tasemel ülikooli juures.

3.7. Mitte-eesti õppekeelega keskharidust andva õppeasutuse lõpetanud, kelle emakeel ei ole eesti keel, peavad eesti keeles õpetatavale erialale astudes enne eksameid sooritama edukalt eesti keele testi.

3.8. Sisseastumiseksamite aluseks on ülikooli poolt väljaantavas teatmikus "Teatmik 1998. aastal Tartu Ülikooli astujaile" toodud programmid. Eksamite sisu ja vormi otsustab vastav teaduskond.

3.9. Sisseastumiseksamite puhul tehakse järgnevaid erandeid:

a) vene ja slaavi filoloogia erialale astuja 1.-3. koht viimase kahe aasta vene keele või kirjanduse vabariiklikul õpilasolümpiaadil võrdsustatakse vastavalt kas vene keele või kirjanduse eksamiosa sooritusega maksimaalsele hindele;

b) eesti täiskasvanute ja noorte spordimeistrid vabastatakse kehaliste võimete testidest;

c) konkursi puudumisel võib teaduskond sisseastumiseksami asendada erialase vestlusega;

3.10. Sisseastumiseksamid toimuvad eesti keeles. Venekeelsetesse õppegruppidesse astujad sooritavad sisseastumiseksamid vene keeles.

3.11. Kahele erialale kandideerija eksamitulemusi võib vastuvõtukomisjon eksamite kokkulangevuse puhul üle kanda.

3.12. Sisseastumiseksamite plaan pannakse välja TÜ peahoone fuajeesse Ülikooli 18 ning Interneti aadressil http://www.ut.ee 25. juunil.

3.13. Eksamile ilmumine ettenähtud ajal on kohustuslik. Üliõpilaskandidaadi haigestumisest tuleb enne eksamit teatada vastuvõtutalituse peaspetsialistile. Vastuvõtutalituse peaspetsialist koos eksamikomisjoni esimehega otsustab arstitõendi alusel ja muudel mõjuvatel põhjustel eksamisessiooni piires eksamiaegade muutmise.

3.14. Üliõpilaskandidaat pääseb eksamile, andes eksamilehe eksamikomisjoni liikmele ning näidates viimasele oma isikut tõendavat dokumenti.

3.15. Eksami algul teatab eksamit korraldav õppejõud tulemuste teatavakstegemise aja ja koha, samuti töökorralduse eksami ajal.

3.16. Õppejõul on õigus üliõpilaskandidaat eksamilt eemaldada, kui viimane eksib töökorralduse vastu.

3.17. Sisseastumiseksami tulemustega mittenõustumisel võib üliõpilaskandidaat isiklikult esitada vastuvõtukomisjonile kirjaliku põhjendatud apellatsiooni 24 tunni jooksul tulemuste teatavakstegemisest arvates. Apellatsioonikomisjon (vastuvõtukomisjoni liige, eksamikomisjoni esimees, eksamineerinud õppejõud) arutab küsimust ja annab vastuse järgneval päeval. Apellatsioonikomisjoni otsus on lõplik.

3.18. Eksamitöid säilitab õppe- ja üliõpilasosakond ühe aasta. Eksamitöid välja ei anta. Ajakirjanduse ja maalikunsti erialale kandideerinule tagastatakse esitatud tööd pärast erialakatse (loomingulise konkursi) või loomingulise eelkonkursi toimumist.

Vastuvõtt

4.1. Vastuvõtuga teatab ülikool nõusolekust kandidaat immatrikuleerida või arvata vabakuulajate nimekirja. Vastuvõtu otsustab teaduskonna dekaan

a) riiklikult finantseeritavatele õppekohtadele **28. juuliks 1998**;

b) mitteriiklikult finantseeritavatele õppekohtadele ja vabakuulajaks hiljemalt **21.augustiks**.

4.2. Pallide koguarvu võrdsuse korral teeb valiku teaduskonna dekaan. Vajadusel arvestatakse riigieksamite tulemusi, lõputunnistuse või -diplomi hindeid. Läbi võib viia täiendava testi või vestluse.

4.3. Kahele erialale sissesaamise korral võetakse üliõpilaskandidaat vastu 1. eelistuse erialale. Peale dokumentide vastuvõtuperioodi lõppemist eelistust muuta ei saa.

4.4. Kui mõnel erialal jääb pärast konkurssi vabu kohti ja teaduskond soovib need täita, võivad neile kandideerida selle eriala vastuvõtutingimused täitnud, kuid konkursiga välja jäänud üliõpilaskandidaadid. Järelkonkurss viiakse läbi eksamisessiooni ajal. Vastuvõtu järelkonkursiga kandideerijate hulgast otsustab teaduskonna dekaan.

Väljaspool konkurssi võetakse vastu

a) usuteaduskonda, füüsika-keemiateaduskonda ja Türi Kolledžisse keskkooli kuldmedaliga lõpetanud;

b) bioloogia ja geograafia erialale vastavalt bioloogia või geograafia vabariikliku aineolümpiaadi kolm esimest;

c) füüsika-keemiateaduskonda füüsika või keemia vabariikliku aineolümpiaadi 15 esimest;

d) füüsika, materjaliteaduse ja füüsikalise infotehnoloogia erialale TÜ täppisteaduste kooli lõpueksami füüsikas hindele "väga hea" sooritanud;

e) keemia erialale TÜ täppisteaduste kooli lõpueksami keemias hindele "väga hea" sooritanud;

f) loodusteaduste õpetaja põhikoolis erialale TÜ täppisteaduste kooli lõpueksami füüsikas või keemias hindele "väga hea" sooritanud;

g) matemaatikateaduskonna bakalaureuseõppesse vabariikliku matemaatikaolümpiaadi keskkooli lõpuklasside vooru ja vabariikliku informaatikaolümpiaadi 10 esimest;

h) rahvusvaheliselt kehtiva *International Baccalaureate Diploma* alusel järgmiste rahvusvaheliste kolledžite *(United World Colleges, UWC)* lõpetanuid: UWC of the Atlantic, UWC Red Cross Nordic, UWC of the Adriatic, UWC of Hong Kong, UWC Armand Hammer of the American West, UWC Lester B. Pearson of the Pacific.

4.6. Vastuvõetud kandidaadile saadetakse kirjalik vastuvõtuteatis tähitud kirjaga 5 päeva jooksul vastuvõtuotsuse langetamisest arvates.

4.7. Vastuvõetu on kohustatud kinnitama enda õppima asumist Tartu Ülikoolis, andes allkirja teaduskonna dekanaadis või tagastades allkirjastatud vastuvõtuteatise tähitud kirjaga teaduskonna dekanaati 14. augustiks.

4.8. Kui mõni vastuvõetutest ei ole ettenähtud tähtajaks kinnitanud Tartu Ülikoolis õppima asumist või tasunud õppeteenustasu, võib vabaks jäänud koha täita pingereas järgmise üliõpilaskandidaadiga, kes on vastuvõetute hulgast välja jäänud.

4.9. Rektor immatrikuleerib üliõpilaskandidaadi või arvab vabakuulajate nimekirja dekaani esildise alusel õppeaasta alguseks, kui vastuvõetu on kinnitanud õppima asumist Tartu Ülikoolis või tasunud 27. augustiks õppeteenustasu.

4.10. Pärast õppeaasta algust ei ole sisseastujate immatrikuleerimine 1. aasta üliõpilaseks reeglina lubatud.

Avatud uste päevade üritused teaduskondades

23. märtsil

Filosoofiateaduskond

* Ajaloo eriala	13.15	Lossi 3-425
* Eesti keel ja sugulaskeeled		
* Eesti kirjandus ja rahvaluule		
* Eesti keel võõrkeelena	14.15	Lossi 3-425
* Filosoofia	14.15	Lossi 3-223
* Kasvatusteadused (marksumaja, pedagoogika osakond)	13.00	Ülikooli 16-102
* Saksa keel ja kirjandus (marksumaja, II korrus)	14.00	Ülikooli 16-214
* Inglise keel ja kirjandus	14.00	Ülikooli 16-214
* Prantsuse keel ja kirjandus	13.15	Ülikooli 16-109
* Skandinavistika (taani keel)	13.15	Ülikooli 18 (peahoone)-301
* Vene ja slaavi filoloogia	14.00	Ülikooli 18A, (keeltemaja) III korrus, vene keele õppetool
* Maalikunst	13.15	Lai 36

Sotsiaalteaduskond

* Ajakirjandus		
* Avalikkussuhted ja teabekorraldus	17.00	peahoone-234
* Avalik haldus	17.15	Lossi 3-327
* Eripedagoogika	17.00	peahoone-244
* Politoloogia	17.15	Lossi 3-425
	18.30	Lossi 3-307
* Psühholoogia	17.15	peahoone-102

Praktilise Psühholoogia Keskus viib läbi üliõpilaskandidaatidele vaimsete võimete testi 23. märtsil kell 18.15 keemiahoone ringauditooriumis Jakobi 2-226.

Vaimsete võimete test on sotsiaalteaduskonna akadeemilise võimekuse testi analoog.

Testi tegemisele eelneb loeng intelligentsuse olemusest ja selle mõõtmisest. Antakse konkreetseid juhtnööre testi edukaks sooritamiseks.

* Semiootika ja kulturoloogia eesti õpperühm	17.15-18.15	peahoone-139
vene õpperühm	17.15-18.15	peahoone-133
* Sotsiaaltöö	17.15	Tiigi 78-127.
* Sotsioloogia	17-18	Lossi 3-427

24. märtsil

Arstiteaduskond

* arstiteadus	14.45	ekskursioon vana anatoomikumi Toomel
* farmaatsia	14.45	farmaatsia instituut. Keemiahoone II korrus
* stomatoloogia	14.45	stomatoloogia kliinik, Raekoja plats 6

Bioloogia-geograafiateaduskond

* geenitehnoloogia	16.15	molekulaar- ja rakubioloogia instituut Riia 23-217
* bioloogia	14.15	botaanika ja ökoloogia instituut Lai 40-207 prof A. Vaga nim aud
	15.15-16	zooloogia ja hüdrobioloogia instituut Vanemuise 46-301
* geograafia	14.30	geograafia instituut Vanemuise 46-327
* geoloogia	14.15	Vanemuise 46 geoloogia instituudi ruumides

Füüsika-keemiateaduskond

* keemia		
* materjaliteadus		
* füüsika		
* füüsikaline infotehnoloogia	13.15	ekskursioon füüsikahoonesse; kogunemine füüsikahoone Tähe tn 4 fuajees.

Matemaatikateaduskond

* matemaatika

tutvustatakse matemaatilise statistika eriala 14.15-16.00 stohhastikaseminar arvutuskeskus, Liivi 2-208

25. märtsil

Türi Kolledž

11.00-11.20	TÜ prorektor prof Teet Seene "Ülikool täna"
11.20-11.30	Aime Randveer "Vastuvõtutingimused 1998"
11.30-11.50	prof Toomas Tenno "Keskkonnateaduste õppekava"
11.50-12.00	TÜ Türi Kolledži direktor Elle Raudsepp "Õppimistingimused Türi Kolledžis"
12.15-13.00	Urmas Kokassaare loeng arengubioloogiast
13.00-13.30	TÜ Türi Kolledži tudengite esinemine. Vestlusring tudengitega.

Pärnu Kolledž

Avatud uste päevade üritused toimuvad Vanalinna põhikoolis Nikolai tn 26 algusega kell 15.00.

Samaaegselt Pärnu Kolledži avatud uste päevade üritustega toimub ka üldine Tartu Ülikooli infopäev.

Ettekandega "Ülikool täna" esineb TÜ prorektor prof Teet Seene, tutvustatakse TÜ 1998. aasta vastuvõtutingimusi, on võimalik saada informatsiooni TÜ õpetatavate erialade kohta, toimuvad kohtumised Pärnu Kolledži õppejõududega.

Sisseastujate eri

Nõutavad eksamid ja lõputunnistuse või -diplomi hinded

3.1. Erialati arvestatakse vastuvõtul järgmistes ainetes sooritatud eksamite, lõputunnistuse või -diplomi hindeid. Ära on toodud eksami eest saadav maksimaalne pallide arv.

3.1.1. Bakalaureuse- ja arstiõpe

Usuteaduskond

Usuteadus

1.kollokvium	sisseastumiseksam	suuline	20
2.kirjand	riigieksam		10
3.võõrkeel	riigieksam		10

Õigusteaduskond

Õigusteadus

1.ajalugu	riigieksam		10
2.kirjand	riigieksam		10
3.võõrkeel	riigieksam		10

Arstiteaduskond

Arstiteadus, farmaatsia, stomatoloogia

1.bioloogia	riigieksam		10
2.keemia	riigieksam		10
3.kirjand	riigieksam		10
4.võõrkeel	riigieksam		10

Õeteadus

Õeteaduse bakalaureuseaasta üliõpilaseks kandideerijatele sisseastumiseksameid ei ole.

Filosoofiateaduskond

Ajalugu

1.ajalugu	sisseastumiseksam	kirjalik	10
2.ajalugu	riigieksam		10
3.kirjand	riigieksam		10
4.võõrkeel	riigieksam		10

Eesti keel ja sugulaskeeled

1.eesti keel	sisseastumiseksam	kirjalik	20
2.kirjand	riigieksam		10
3.võõrkeel	riigieksam		10

Eesti keel (võõrkeelena)

1.lingvistiline test	sisseastumiseksam	kirjalik	20
2.kirjand	riigieksam		10
3.võõrkeel	riigieksam		10

Eesti kirjandus ja rahvaluule

1.eesti kirjandus	sisseastumiseksam	kirjalik	20
2.kirjand	riigieksam		10
3.võõrkeel	riigieksam		10

Filosoofia

1.kutsesobivuse test	sisseastumiseksam	kirjalik	20
2.kirjand	riigieksam		10
3.võõrkeel	riigieksam		10

Inglise keel ja kirjandus

1.inglise keel	sisseastumiseksam	kirjalik	10
2.inglise keel	sisseastumiseksam	suuline	10
3.kirjand	riigieksam		10
4.võõrkeel	riigieksam		10

Kasvatusteadused

1.essee	sisseastumiseksam	kirjalik	10
2.kollokvium (kutsesobivusvestlus)	sisseastumiseksam	suuline	10
3.kirjand	riigieksam		10
4.võõrkeel	riigieksam		10

Maalikunst

1.loominguline eelkonkurss (esitatud tööde hindamine) sisseastumiseksam arvestus

2.loominguline konkurss (töö 1 nädala jooksul vastavalt ülesandele) sisseastumiseksam 20

3.kirjand	riigieksam		10
4.võõrkeel	riigieksam		10

Saksa keel ja kirjandus

1.saksa keel	sisseastumiseksam	kirjalik	10
2.saksa keel	sisseastumiseksam	suuline	10
3.kirjand	riigieksam		10
4. võõrkeel	riigieksam		10

Skandinavistika

1.norra, rootsi või taani keel sisseastumiseksam suuline 20

2.kirjand	riigieksam		10
3.võõrkeel	riigieksam		10

Prantsuse keel ja kirjandus

1. prantsuse keel	sisseastumiseksam	kirjalik	10
2. prantsuse keel	sisseastumiseksam	suuline	10
3. ajalugu	riigieksam		10
4. kirjand	riigieksam		10
5. võõrkeel	riigieksam		10

Vene keel ja kirjandus

1.vene keel	sisseastumiseksam	kirjalik	10
2.vene kirjandus	sisseastumiseksam	suuline	10
3.kirjand	riigieksam		10
4.võõrkeel	riigieksam		10

Bioloogia-geograafiateaduskond

Bioloogia, geenitehnoloogia, geograafia, geoloogia, keskkonnatehnoloogia

1.bioloogia või geograafia riigieksam või lõputunnistuse hinne 5

2.matemaatika	riigieksam või lõputunnistuse hinne		5
3.keemia	riigieksam või lõputunnistuse hinne		5
1. füüsika	lõputunnistuse hinne		5
5.kirjand	riigieksam		5
6.võõrkeel	riigieksam		5

esimesest kolmest eksamist kaks peavad olema sooritatud riigieksamina

Füüsika-keemiateaduskond

Füüsika

1. füüsika	riigieksam või sisseastumiseksam		20
2.matemaatika	riigieksam		10
3.kirjand	riigieksam		10
4.võõrkeel	riigieksam		10

Keemia

1. keemia	riigieksam		20
2. kirjand	riigieksam		10
3. võõrkeel	riigieksam		10

Materjaliteadus

1. keemia	riigieksam		10
2. füüsika	riigieksam või lõputunnistuse hinne		10
3. matemaatika	riigieksam või lõputunnistuse hinne		10
4. kirjand	riigieksam		10
5. võõrkeel	riigieksam		10

Kehakultuuriteaduskond

Liikumis- ja sporditeadused, liikumisravi

1.kehaliste võimete testid sisseastumiseksam arvestus

2.bioloogia	riigieksam		20
3.kirjand	riigieksam		10
4.võõrkeel	riigieksam		10

Majandusteaduskond

Ettevõttemajandus, rahvamajandus

1.matemaatika	riigieksam		20
2.kirjand	riigieksam		10
3.võõrkeel	riigieksam		10

Matemaatikateaduskond

Matemaatika

1. matemaatika	riigieksam		20
2.kirjand	riigieksam		10
3.võõrkeel	riigieksam		10

Sotsiaalteaduskond

Ajakirjandus

1.loominguline konkurss

+ akadeemilise võimekuse test sisseastumiseksam kirjalik ja suuline 20

Avalik haldus, avalikkussuhted ja teabekorraldus, eripedagoogika, politoloogia, psühholoogia, semiootika ja kulturoloogia ning sotsioloogia

1.akadeemilise võimekuse test

+ erialakatse sisseastumiseksam kirjalik ja suuline 20

Sotsiaaltöö

1.essee (esitada koos sisseastumisdokumentidega)

2.akadeemilise võimekuse test

+ erialakatse sisseastumiseksam kirjalik ja suuline 20

3.1.2. Diplomiõpe.

Bioloogia-geograafiateaduskond

Loodusteaduste õpetaja põhikoolis

1.bioloogia või geograafia riigieksam või lõputunnistuse hinne 5

2.matemaatika	riigieksam või lõputunnistuse hinne		5
3.keemia	riigieksam või lõputunnistuse hinne		5
4.füüsika	lõputunnistuse hinne		5
5.kirjand	riigieksam		5
6.võõrkeel	riigieksam		5

esimesest kolmest eksamist kaks peavad olema sooritatud riigieksamina

Füüsika-keemiateaduskond

Füüsikaline infotehnoloogia

1. füüsika	riigieksam või sisseastumiseksam		20
2. matemaatika	riigieksam või lõputunnistuse hinne		10
3. kirjand	riigieksam		10
4. võõrkeel	riigieksam		10

Loodusteaduste õpetaja põhikoolis

1.bioloogia või geograafia riigieksam või lõputunnistuse hinne 5

2.matemaatika	riigieksam või lõputunnistuse hinne		5
3.keemia	riigieksam või lõputunnistuse hinne		5
4.füüsika	lõputunnistuse hinne		5
5.kirjand	riigieksam		5
6.võõrkeel	riigieksam		5

esimesest kolmest eksamist kaks peavad olema sooritatud riigieksamina

Kehakultuuriteaduskond

Treeninguõpetus ja spordijuhtimine

1. kehaliste võimete testid sisseastumiseksam arvestus

2. bioloogia	riigieksam		20
3.kirjand	riigieksam		10
4.võõrkeel	riigieksam		10

Majandusteaduskond

Ärijuhtimine

1.matemaatika	riigieksam		20
2.kirjand	riigieksam		10
3.võõrkeel	riigieksam		10

Matemaatikateaduskond

Rakendusinformaatika

1.matemaatika	riigieksam		20
2.kirjand	riigieksam		10
3.võõrkeel	riigieksam		10

Pärnu Kolledž

Sotsiaaltöö korraldus

1. akadeemilise võimekuse test

+ kutsesobivuse katse sisseastumiseksam 20

1. kirjand	riigieksam		10
2. võõrkeel	riigieksam		10

Turismi- ja hotelliettevõtlus, ärijuhtimine

1.matemaatika	riigieksam		20
2.kirjand	riigieksam		10
3.võõrkeel	riigieksam		10

Türi Kolledž

Keskkonnateadus

1.bioloogia	riigieksam või lõputunnistuse hinne		5
2.matemaatika	riigieksam või lõputunnistuse hinne		5
3.keemia	riigieksam või lõputunnistuse hinne		5
4.füüsika	riigieksam või lõputunnistuse hinne		5
5.kirjand	riigieksam		5
1. võõrkeel	riigieksam		5

esimesest neljast eksamist kaks peavad olema sooritatud riigieksamina

Armas noor ülikooli huviline!

Algus 1. lk

kaitseks ning on iga demokraatliku ülikooli iseenesestmõistetav osa.

Lisaks eriala- ja teaduslikele ühingutele, intiimorganisatsioonidele ja üliõpilasesindusele on veel palju võimalusi panna oma andeid proovile spordis, muusikas, tantsus ja mujal. Tegev on ülikooli kogudus, kristlike üliõpilaste organisatsioonid, Kaitseliidu akadeemiline malevkond jne. Kellelgi ei maksa piirata oma tutvusringkonda õpitava eriala üliõpilastega ning jääda ainult oma "liistude" juurde. Tubli akadeemiline kodanik on kursis võimalikult paljude asjadega ning annab oma panuse peale riigi ka Tartu ülikoolile, linnale ja tema elanikkonnale, selles seisnebki Tartu Vaim!

Fred Puss,
TÜ üliõpilasesinduse teabetoimkond

Sisseastujaile kuulamiseks sobivad loengud

23. märts

Filosoofiateaduskond

*** Eesti filoloogia**

kell 16-18 Sirje Olesk - loeng Eesti kirjanikke (ph 232);

*** Saksa keel ja kirjandus**

kell 16-18 prof Karl Lepa/prof Claus Sommerhage - Sissejuhatus keele- ja kirjandusteadusesse (Lossi-3-405);

*** Inglise keel ja kirjandus**

kell 14-16 Pilvi Rajamäe - Inglise kirjandus (ph 232);

*** Skandinavistika (taani keel)**

kell 14-16 Mari Aidla - Lastekirjandus (Rackoja plats 8, III korrus Põhjamaade Ministrite Nõukogu ruumides);

*** Prantsuse keel ja kirjandus**

kell 14-16 Eva Toulouze - Tõlketund (marksumaja-109)

*** Prantsuse keel ja kirjandus**

kell 14-16 külalislektor Laurance Gobet - Konversatsioon (peahoone-244)

*** Vene ja slaavi filoloogia**

kell 10.15-12 prof Larissa Volpert - Ernest Hemingway looming (peahoone-232) (10.15-12 prof. L. I. Volpert - O tvortšestve E. Hemingeija - glavnoje zdanije 23);

*** Vene ja slaavi filoloogia**

kell 18.15-20 lektor Aleksandr Danilevski - Vene emigrantlik kirjandus (Lossi 3-222 (18.15-20 lektor A. A. Danilevskij - Literatura russkoj emigracij - ulitza Lossi aud. 222);

Õigusteaduskond

kell 16.15-18 riigikohtunik Ants Kull - loeng Lepinguõigus

24. märts

Matemaatikateaduskond

kell 14.15-16 prof Kalev Pärna - stohhastikaseminar (arvutuskeskus, Liivi 2-208). Seminaril tutvustatakse ka matemaatilise statistika eriala.

Bioloogia-geograafia-teaduskond

kell 10.15-12 loeng - Geoloogia alused ja Eesti geoloogia (Vanemuise 46-226, ringauditoorium).

25. märts

Türi Kolledž

kell 12.15-13 Urmas Kokassaare - loeng arengubioloogiast.

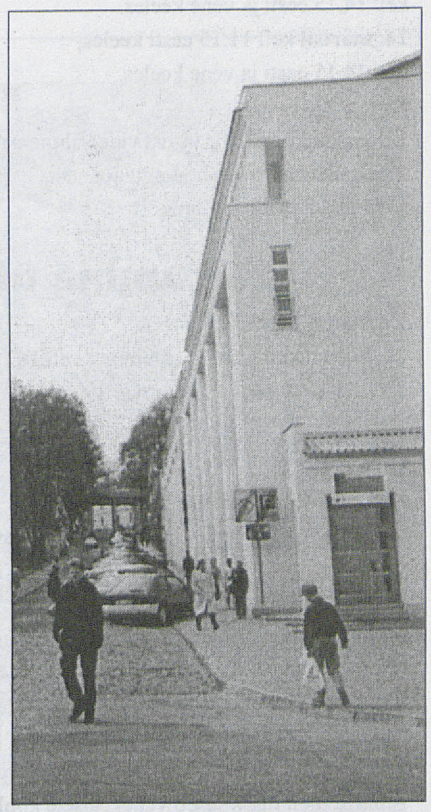

□ **Humanitaarhoone - mitmete teaduskondade loengud toimuvad just siin.**

Sisseastujate eri

Usuteaduskond

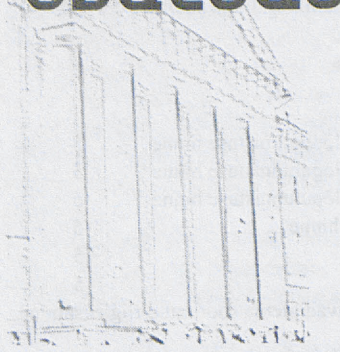

Keskaja ülikoolides peeti usuteaduskondades saadavaid teadmisi hariduse tipuks. Nii 1632. aastal asutatud *Academia Gustavianas* kui ka Tartu Ülikooli edasises ajaloos on usuteaduskond seisnud auväärsel kohal. Ka pärast Tartu Ülikooli taasavamist 1991. aastal on see soliidseim teoloogia õppimise koht Eestis.

Usuteaduskond püüab anda võimalikult hea akadeemilise teoloogilise humanitaarhariduse, kus põhitsükli nelja aasta jooksul saab sügavuti minna piiblikeeltes, kristlikus teoloogias, kirikuloos ja dogmaatikas. Õpitakse tundma ka teisi usundeid.

Usuteaduskonnas on 6 õppetooli.

Vana Testamendi teaduse ja semiidi keelte õppetooli juures õpitakse heebrea keelt, Iisraeli ajalugu, sissejuhatust Vanasse Testamenti, selle üksikute raamatute seletusi ja Vana Testamendi teoloogiat. On võimalik õppida ka uusheebrea, süüria, akadi ja araabia keelt.

Uue Testamendi teaduse ja kreeka keele õppetooli alla kuuluvad vanakreeka keel, Uue Testamendi aegne ajalugu, sissejuhatus Uude Testamenti, tema üksikute raamatute seletused ja Uue Testamendi teoloogia.

Ajaloolise usuteaduse ja ladina keele õppetool hõlmab kirikulugu alates algkogudusest kuni tänapäevani, kodumaa kirikulugu kaasa arvatud, dogmadelugu, misjonilugu ja ladina keelt; saadakse ülevaade erinevatest kristlikest kirikutest, uususunditest, loetakse algkeeles kreeka ja ladina kirikuisade tekste ja kirikuloo ürikuid.

Süstemaatilise usuteaduse ja filosoofia ajaloo õppetooli ainetcks on sissejuhatus teoloogiasse, filosoofia ajalugu, kristlik dogmaatika ja eetika.

Praktilise teoloogia õppetooli juurde kuulub rida eriaineid, mida vaimulik oma tulevases töös vajab, näiteks kultuseõpetus, jutlustamisõpetus, kirikujuhtimise õpetus, religioonipedagoogika, hingehoid, misjonitcadus.

Võrdleva usuteaduse õppetool on eriomane Tartu Ülikoolile juba sõjaeelsest ajast - enamikus välismaa ülikoolides õpetatakse vastavaid aineid filosoofiatcaduskondades. Usundiloo raames õpitakse tundma usundiloolisi teooriaid, surnud ja elavaid usundeid, hiljem lisanduvad eesti ja soome-ugri rahvaste usund, religioonipsühholoogia ja -sotsioloogia, -filosoofia ja -fenomenoloogia.

Traditsiooniliselt on teoloogilist haridust aidanud Tartus anda eriteadlased Saksamaa ja Skandinaavia ülikoolidest. Ka praegu on igal semestril vahetumas 2-3 külalisõppejõudu, mistõttu pannakse esimestest õpingupäevadest peale suurt rõhku saksa keele õppimisele.

Õppe- ja teadustöö edendamiseks on loodud Tartu Ülikooli Teoloogia Fond, mille rikkalikku raamatukogu igapäevaõpingutes usinasti kasutatakse.

Mõistetavatel põhjustel on TÜ usuteaduskonna õppekavas eriline rõhuasetus evangeelsel teoloogial. Usuteaduskonna lõpetanud leiavad tööd Eestimaa kirikutes vaimulikena, koolides õpetajatena, sotsiaalhoolekandes, ajakirjanduses, miks mitte soovi korral ja vastaval hilisemal spetsialiseerumisel ka muuseumitöötajate, arhivaaride, kirikuloolaste või tõlkijatena. Töökamatel ja andekamatel lõpetajatel on võimalik taotleda teoloogia alal magistri- ja doktorikraadi.

Vastu võetakse 30 uut üliõpilast, kes peavad sisseastumiseks tegema kolm eksamit: profileeriv eksam - kollokvium (kutsesobivusvestlus), emakeel (essee) ja võõrkeel. Emakeele ja võõrkeele eksam (v.a prantsuse keel) tuleb sooritada riigieksamina keskõppeasutuse juures. Kollokvium sooritatakse sisseastumiseksamina ülikoolis. Üliõpilaskandidaatidelt eeldatakse ajalooalaseid teadmisi keskkooli ajalooprogrammi mahus ja piiblialaseid teadmisi T. Jürgensteini "Piibliõpiku" mahus.

Prof Tarmo Kulmar,
usuteaduskonna dekaan

Arstiteaduskond

Arstiteaduskond võib uhkelt rinna ette ajada teadmisega, et on üks vanimatest ja ka suurematest teaduskondadest. Teaduskonna ajalugu ulatub kaugele 17. sajandisse, kui 1632. aastal asutatud ülikoolis alustasid esimesed meditsiini eriala õppivad tudengid. Nende aastasadade vältel on siin oma teadmisi omandanud paljud kuulsad arstid, nagu N. Pirogov, Fr. R. Kreutzwald, L. Puusepp, O. Schmiedeberg, A. Linkberg jt.

Vaatamata sajanditepikkustele traditsioonidele on ka arstiteaduskond koos areneva ühiskonnaga pidevas arengus. Eelmisel aastal alustati uue õppesüsteemiga, mis lubab üliõpilasel valida lisaks kohustuslikele ainetele teisi huvipakkuvaid aineid. Sel aastal alustati Biomeedikumi ehitamist, mis peaks valmis saama järgmisel aastal. See suur kompleks koondab enda alla paljud praeguseks veel mööda linna laiali asuvad instituudid.

Sisseastujal on võimalik valida 4 erineva eriala - **arstiteaduse, stomatoloogia, farmaatsia ja õeteaduse vahel.**

Arstiteaduse eriala kestab aukartustäratavad kuus aastat, mida võiks tinglikult jagada prekliinilisteks ja kliinilisteks. Prekliinikum oma lõputuna näiva bioloogia, füüsika ja keemia õppimisega võib küll väga tüütav olla, kuid sellele lisanduv inimese anatoomia täpsem tundmine vanas anatoomikumis lisab kindlalt teravaid elamusi. Ega siis asjata nimetada seda paika arstitcaduse hingeks. Anatoomikum oma meeldejääva lõhna, meeletu ladinakeelse terminoloogia ning prepareerimistega on kindlasti meeles kõikidel arstidel.

Kui rebasestaatus on anatoomia eksami sooritamisega selja taha jäetud, võib noor arstihakatis juba vargsi puhta valge kilti poole vaatama hakata. Kuid enne seda on vaja veel teha palju tööd, et maha saada teistegi baasainete eksamitega. Neljandaks kursuseks on teil omandatud teoreetiline alus inimorganismist ja haigusprotsesside olemusest ning võite vabalt oma teadmiste pagasi ning keeruliste terminitega mittearstiteadlasi segadusse ajada. Alanud on kiiniline osa stuudiumist, mis toimub peamiselt haiglates ja kliinikutes. Eelkõige peab nüüd aga üha enam ennast arstiteadusele pühendama. Oskusiteadmisi lisab veelgi suvine abiarsti praktika ning ka võimalus osaleda välisüliõpilasvahetuste programmides kogu stuudiumi vältel.

Stuudium lõpeb kompleksse riigieksamiga, mis hõlmab peaaegu kõike õpitut. Lõpueksami edukalt sooritanud saavad arstiteaduse diplomi. Ülikooli lõpetamisel on tavaliselt selgunud kitsam eriala, millega noor arst end siduda tahaks. Selleks, et edasi oma valitud ala õppida, tuleb teha residentuuri eksam. Residentuuri kestus oleneb valitud erialast vastavalt 3-5 aastat ning toimub juba konkreetses haiglas või kliinikus töödates ja see ei pea asuma Tartus. Ning kui ka need aastad on õnnelikult läbitud, oletegi päris arst valmis. Lihtne, kas pole!

Stomatoloogia eriala on sobiv kuldsete kätega meditsiinihuvilistele, kes soovivad anda inimestele tagasi kauni naeratuse ja kena näolapi. Sarnaselt arstiteaduse eriala esmakursuslaste pingsatele õpingutele on ka hambaravitudengid paaril aastal hõivatud prekliiniliste ja üldmeditsiiniliste ainete omandamisega. Alates kolmandast kursusest hakkab rõhuasetus üha enam kalduma stomatoloogilistele ainetele. Viieaastase õppeperioodi vältel kogud teadmisi hambaravist, ortodontiast, hammaste protcesimisest ning näo- ja lõualuude kirurgiast. Õppejõududeks on oma ala tõelised spetsialistid, kel pole kahju ametisaladusi noorte kollcegidega jagada. Juba praktikumide ajal on sul võimalus sõpradel-tuttavatel hambaid parandada ning enesele tulevast klientuuri kujundada.

Lõpueksami sooritanult saad stomatoloogiaalase diplomi.

Farmaatsia erialale on oodatud noored, kel tahtmist ja eeldusi ravimitega tegelemiseks ning tööks laborites. Kahel esimesel kursusel õpetatakse jällegi üldaineid - bioloogiat, füüsikat, keemiat. Edasi õpitakse tundma ravimite keemiat, valmistamise tehnoloogiat, kohtukeemiat, farmaatsiakorraldust jpm. Stuudiumi lõpuks saavad selgeks nii koduaia taimed kui ka ühe või teise ravimi keerulised toimemehhanismid. Teoreetiliste teadmiste kinnistamine ja reaalsusega sidumine toimub praktikal apteekides, laborites, farmaatsiatehastes ja ka vabas looduses, tutvumaks ravimtaimedega.

Stuudiumi läbinud saavad bakalaureuse kraadi.

Õeteaduse eriala on arstiteaduskonna noorim. TÜs alustati meditsiiniõdede vastuvõttu 1991. aastal, kus kolme aasta vältel õpetatakse neile tervishoidu, meditsiinipsühholoogiat, patoloogiat, kliinilisi distsipliine, pedagoogikat. Lõpetamisel saadakse kõrgharidus. Alates eelmisest aastast alustati vastuvõttu bakalaureuseõppesse, kuhu võetakse vastu õeteaduse diplomiõppe lõpetanuid. Õpiaeg on üks aasta ja selle aja jooksul omandatakse aluseid teadustööst, õeteaduslikku uurimismetoodikat, õenduse filosoofiat jms.

Sel aastal võetakse arstiteaduse eesti õppekeelega osakonda 75, vene õppekeelega 15, stomatoloogia osakonda 30, farmaatsia osakonda 25 ja õeteaduse osakonda 15 üliõpilast.

Arstiteaduse, stomatoloogia ja farmaatsia osakonda pürgijail tuleb sooritada järgmised riigieksamid: kirjand, bioloogia, keemia ja võõrkeel.

Õeteaduse osakonda võetakse vastu akadeemilise õiendi alusel ja TÜ õeteaduse diplomiõppe alusel.

Kuna sel aastal aktsepteeritakse riigieksamite tulemusi, siis jääb üle vaid soovida edukate riigieksamite sooritamist ning kohtumiseni juba arstiteaduskonna rebastepeol.

Kadri Putnik,
arstiteaduskonna pressiesindaja
***stud med* 3**

Õigusteaduskond

Õigusteaduskond on üks nendest Tartu Ülikooli teaduskondadest, mis alustasid oma tegevust kohe ülikooli asutamisel 1632. aastal. Praegu toimub õigusteaduskonna õppetöö värskelt renoveeritud õppehoones (Näituse 20).

Õigusteaduskond on kogu oma tegutsemise jooksul olnud oluline õigusteadusliku mõtte arengu keskus. Pärast Eesti Vabariigi taasiseseisvumist alanud õigusreformi ettevalmistamisel ja suure osa olulisemate õigusaktide väljatöötamisel on osalenud meie teaduskonna õppejõud.

Praegu toimub õppetöö õigusteaduskonnas kolmes astmes. Esimene aste (neli aastat) annab õigusteaduse alal bakalaureuse kraadi, selle järel teine aste (kaks aastat magistriõpet) annab õigusteaduse magistri kraadi ning kolmas aste (neli aastat doktoriõpet) doktorikraadi.

Bakalaureusekraadi saamiseks tuleb nelja aasta jooksul omandada õppeaineid 160 ainepunkti ulatuses. Õppeained jagunevad: a) kohustuslikeks aineteks, mida peavad õppima kõik, b) alternatiivseteks aineteks, mille hulgast tuleb valida teatav hulk aineid, ning c) valikaineteks, mida üliõpilane saab valida vabalt (nendest võib osa olla valitud ka teistes ülikoolides või teaduskondades, näiteks majandus- või filosoofiateaduskonnas õpetatavate ainete hulgast).

Igal aastal on õigusteaduskonnas olnud mitmeid välislektoreid, kes on lugenud loengukursusi (Euroopa Liidu õigus, rahvusvaheline arbitraaž jne), mille õpetamiseks teaduskonnal on õppejõud ajutiselt puudunud.

Õigusteaduskonna lõpetajad asuvad tööle mitmesugustes era- ja riiklikes ettevõtetes, pankades, advokaadibüroodes, kohtutes, riigi- ja kohaliku omavalitsuse aparaadis, prokuratuuris ning politseiametis. Enamik nendest töökohtadest pakub väga head rakendust analüüsivõimele ning oskuslikule keel(t)e kasutamisele nii kõnes kui kirjas.

Tänavu võetakse bakalaureuseõppesse 60 üliõpilast. Vastuvõtt toimub riigieksamite tulemuste alusel - ajalugu (10 p), kirjand (10 p) ja võõrkeel (10 p).

Dots Jaan Ginter,
õigusteaduskonna prodekaan

Info: aadress: Näituse 20 - 213
telefon: (27) 375 390
fax: (27) 375 399
e-post: juura@ut.ee
www: http://juridica.ut.ee

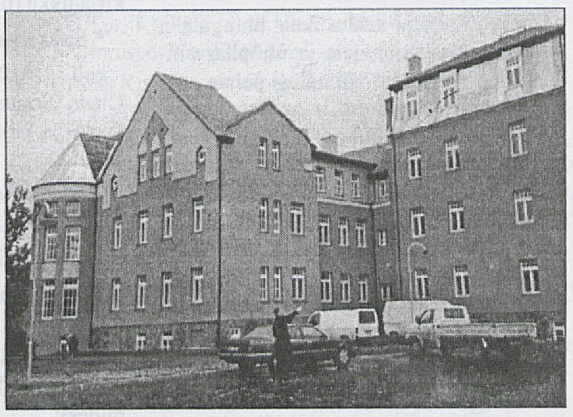

□ **Õigusteaduskonna uus õppehoone Iuridicum asub Näituse tn 20.**

Infotunnid TÜ raamatukogus

23. märtsil kell 13.15 eesti keeles,
kell 14.15 eesti ja vene keeles.
24. märtsil kell 11.15 eesti keeles,
kell 14.15 eesti ja vene keeles.
Kavas:
1) raamatukogu reklaamiva videofilmi vaatamine,
2) lühiülevaade raamatukogu ajaloost,
1) ringkäik raamatukogus.

Kohtumine üliõpilastega

23. märtsil **kell 17.15 aulas.**
24. märtsil **kell 17.15 peahoones aud 102.**

Avatud uste päevade raames korraldab Tartu Ülikooli üliõpilasesindus kokkusaamise ülikooli külalistele.

Räägitakse üliõpilasesindusest, üliõpilasorganisatsioonidest, olmeprobleemidest ja vaba aja veetmise võimalustest Tartus.

Avatud uste päevade infotund venekeelsete koolide lõpetajatele

Esmaspäeval, 23. märtsil kell 13.15 TÜ aulas.
Infotund toimub vene keeles.
Tutvustatakse:
* ülikooli sisseastumistingimusi,
* millistel erialadel on esimestel aastatel võimalik õppida vene keeles,
* millised on tingimused venekeelsete koolide lõpetajatele asumaks õppima eesti erialadele,
* eesti keele testi tutvustus.

Sisseastujate eri

filosoofiateaduskond

1997/98. õppeaasta algul enam kui 2200 üliõpilasega filosoofiateaduskond on jätkuvalt üliõpilaste arvult Tartu Ülikooli suurim.

1998. aastal kõrgkoolidesse pürgivatele õpihimulistele noortele pakub filosoofiateaduskond enesearendamiseks võimalusi humanitaarteaduste vallas, pedagoogika või kaunite kunstide alal.

1998. aastal on planeeritud uute üliõpilaste vastuvõtt järgmistele erialadele:

- ajalugu (50 uut üliõpilast),

- eesti ja soome-ugri filoloogia (60),
(sh eesti keel ja sugulaskeeled - 35,
eesti kirjandus ja rahvaluule - 25),

- eesti keel (võõrkeelena) (35),

- filosoofia (15),

- inglise keel ja kirjandus (40),

- kasvatusteadused (25),

- maalikunst (5),

- prantsuse keel ja kirjandus (15),

- saksa keel ja kirjandus (30),

- skandinavistika (taani keel) (15),

- vene ja slaavi filoloogia (30).

Ajaloo eriala valinutele avanevad võimalused spetsialiseerumiseks eesti ajaloo, üldajaloo, lähiajaloo, arhiivinduse, arheoloogia, etnoloogia või kunstiajaloo alal. Lõpetanud on leidnud rakendamist haridus- ja kultuuriasutustes, muuseumi- ja arhiivitöötajatena, muinsus- ja kultuurimälestiste kaitse alal.

Eesti keele ja sugulaskeelte erialal on võimalik õppida järgmistes eriharudes: eesti keel, soome keel ja kirjandus, soome-ugri keeled, ungari keel ja kirjandus, arvutuslingvistika.

Eesti kirjanduse ja rahvaluule eriala raames on eriharud: eesti kirjandus, teatriteadus ning eesti ja võrdlev rahvaluule. **Eesti keele (võõrkeelena)** eriharu on mõeldud eelkõige Eesti muukeelsete koolide lõpetanutele ja välismaalastele. Õppetöö toimub eesti keeles.

Omandatud haridus võimaldab tegutseda emakeele-, soome keele või ungari keele õpetajana, kirjandusõpetajana, keeletoimetajana, keeleuurijana, tõlgina, kirjanduskriitikuna, teatriajakirjanikuna, teatriuurijana, kultuuritöötajana või professionaalse folkloristina.

Filosoofia erialal õppinu võib tulemuslikult tegutseda väga erinevatel kõrgetasemelist ettevalmistust nõudvatel ametikohtadel: uurijana filosoofia alal, gümnaasiumi filosoofiaõpetajana, mis tahes alal, mis nõuab loovat ja mittestandardset kontseptuaalset mõtlemist (avalik elu, riigivalitsemine, äri jms).

Germaani-romaani filoloogia osakonnas õpetatavatel erialadel inglise, saksa, prantsuse ja taani keele omandanud võivad tööle asuda koolidesse võõrkeeleõpetajana, kirjastustesse, raamatukogudesse, välisosalusega firmadesse jne.

Kasvatusteaduste bakalaureuseõpe annab üliõpilastele pedagoogika, pedagoogilise psühholoogia ja haridusfilosoofia alased teadmised mahus, mis loob baasi orienteerumiseks ja töötamiseks hariduselu kõigis institutsioonides ja valdkondades. Eriala lõpetanud töötavad õpetajana, nõustajana, haridusametnikuna.

Õppetöö **maalikunsti** alal on keskendatud tahvelmaalile. Peale maalimise ja kompositsiooni õpetatakse joonistamist, plastilist anatoomiat, graafilise disaini aluseid, kunstiajalugu ning väiksemas mahus graafikat ja skulptuuri. Lõpetanu on omandanud kõrgetasemelise humanitaarhariduse.

Vene ja slaavi filoloogia erialal õpitakse põhierialadena vene keelt, vene kirjandust või slaavi filoloogiat. Lõpetajad töötavad kesk- ja kõrgkoolides, kirjastustes, raadios ja televisioonis, ajakirjanduses, tegelevad teadusliku tööga ja tõlkega.

Filosoofiateaduskond ootab 1998. aasta sisseastumisperioodil ülalnimetatud rohkearvulistele erialadele pürgijateks sügavalt vaimsete huvidega humanitaarsete kalduvustega noori.

Prof Jaan Ross,
filosoofiateaduskonna dekaan

Füüsika–keemiateaduskond

Füüsika-keemiateaduskonnas saab 1998. aastal alustada õpinguid füüsika, keemia, materjaliteaduse, füüsikalise infotehnoloogia ning põhikooli loodusteaduste õpetaja erialadel.

Füüsikas, keemias ja **materjaliteaduses** toimub nii 4-aastane bakalaureuseõpe kui ka 2-aastane magistri- ja 4-aastane doktoriõpe (4+2+4). Bakalaurcuseõppele järgnev aastane õpetajakoolitus annab füüsika või keemia gümnaasiumiõpetaja kutse.

Põhikooli loodusteaduste õpetajaks (õigusega õpetada keemiat, füüsikat, loodusõpetust, bioloogiat ja geograafiat) saab 4-aastase diplomiõppe käigus. Sellele võib soovi korral järgneda aastane täiendõpe **gümnaasiumiõpetaja** kutse saamiseks ühes neist ainetest. On võimalik ka omandada bakalaureuse- ja sellejärel magistrikraad.

Füüsikalises infotehnoloogias toimub 3-aastane diplomiõpe, mille lõpetamisel on soovi korral võimalik edasi minna füüsika bakalaureuseõppesse ja pärast seda magistri- ning doktoriõppesse. Füüsika ning põhikooli loodusteaduste õpetaja erialadel on olemas ka vene õppekeelega rühmad.

* * *

Kõige enam vajavad ilmselt tutvustamist uued erialad: materjaliteadus ning füüsikaline infotehnoloogia.

Materjaliteadus on moodsa füüsika ja keemia puutekohas kiiresti arenev teadusharu, mille rakenduslikuks eesmärgiks on uute materjalide väljatöötamine kõige erinevamate valdkondade tarbeks (elektroonika, energeetika, transport, meditsiin jne). Meie teaduskonnas on sel erialal õppides võimalik valida kas **materjalide keemia**, **materjalide füüsika** või **materjalitehnoloogia ja ettevõtluse** kitsam suund. Viimatinimetatud suunal moodustab peaaegu veerandi kõigest õpitavast majandusteadus. Ülikooli lõpetanute tõenäolisteks töökohtadeks on firmad, mis toodavad, kasutavad või vahendavad kõrgtehnoloogilisi materjale, materjaliuuringutega ja -ekspertiisiga tegelevad laborid ettevõtetes, teadusasutustes ja riigiametites, materjalitehnoloogia-alast rakenduskoolitust andvad õppeasutused.

Füüsikalise infotehnoloogia objektiks on infotöötlusprotsesside füüsikalised alused. Erinevalt informaatikast tegeldakse rohkem arvutite riist- kui tarkvaraga. Eriala õppekavas on põhikohal elektroonika, mikroprotsessortehnika, signaali- ja kujutisetöötlus, arvutijuhitavad mõõtmissüsteemid jne. Ülikooli lõpetanud spetsialist leiab tööd kõrgtehnoloogiat kasutavas või arendavas ettevõttes, seda eelkõige arvutustehnika ning reaalajaliste mõõte-, juhtimis- ja sidesüsteemide valdkonnas.

Käesoleval aastal avatakse ka bioloogia, geograafia, keemia ja füüsika kokkupuutealal moodustunud **keskkonnatehnoloogia** eriala. Vastuvõtt sellele erialale toimub tänavu bioloogia-geograafiateaduskonnas, kuid eriala on ühine nii bioloogia-geograafia- kui füüsika-keemiateaduskonnale.

Füüsika-keemiateaduskonda võiks õppima tulla järgmistel kaalutlustel.

* Füüsika ja keemia on fundamentaalsed loodusteadused, mille tundmine võimaldab kaasaegses kiiresti muutuvas infoühiskonnas **ruttu omandada kvalifikatsiooni uutes tehnoloogilistes suundades.**

* Kuna meie teaduskonna lõpetanud valdavad võrdselt hästi nii loodusteaduslikke põhiprintsiipe, mõõtmis- ja analüüsimeetodeid kui ka tehnoloogiliste protsesside aluseid, siis leiavad nad rakendust väga mitmesugustes asutustes (teaduslikud uurimislaborid, kvaliteedikontrolli, keskkonnakaitse ja meditsiinitehnika teenistused, kõrgkoolid, üldhariduskoolid, arvutifirmad, muuseumid jne).

* Õppimine meie teaduskonnas **arendab loogilist mõtlemist ja analüüsioskust**, mistõttu on meil saadud haridus kõrgelt hinnatud ka muudel erialadel, näiteks majandus-, õigus- ja sotsiaalteadustes. Paljud meie vilistlased on tegevad panganduses ja kõrgetes riigiametites või juhivad oma firmasid.

Järg 6. lk

Bioloogia–geograafiateaduskond

1998. aasta sügisel on bakalaureuseõppes võimalik loodusteadusliku hariduse omandamist alustada 60 bioloogia-, 25 geograafia- ja 15 geoloogiahuvilisel noorel. Esmakordselt võetakse 1998. aastal vastu ka üliõpilasi geenitehnoloogia (15) ja keskkonnatehnoloogia (15) erialadele. Diplomiõppesse võetakse vastu 35 tulevast loodusteaduste õpetajat, neist 13 vene õppekeelega rühma. Tavapäraseid sisseastumiseksameid ei toimu.

Kõikidel erialadel toimub vastuvõtt ühesuguste kriteeriumide alusel, milleks on riigieksamite ja (või) lõputunnistuse hinded - kokku 6, millest 4 peavad olema saadud riigieksamitel. Riigieksamitest lähevad kohustuslikult arvesse kirjandi ja võõrkeele hinded. Kahe riigieksami osas on sisseastujal valikuvõimalus: need 2 peavad olema valitud (tehtud) matemaatika, keemia ja bioloogia eksamite hulgast. Lisaks riigieksamitele arvestatakse lõputunnistuse hindeid füüsikas ja geograafias (või bioloogias).

Põhiõpe on kõigil erialadel planeeritud 4 aastat. Bakalaureuseõppe lõpetanud võivad jätkata õpinguid **2-aastases magistrantuuris** ja sellejärel **4-aastases doktorantuuris**. Põhiõppe lõpetajad bioloogia ja geograafia erialal, kes taotlevad õpetaja kutset, peavad jätkama õpinguid **ühe aasta** jooksul vastava programmi alusel.

Kõik teaduskonnas õpetatavad erialad nõuavad baasteadmisi matemaatikas, füüsikas, keemias, oskust töötada arvutiga ja head võõrkeelte, eeskätt inglise keele tundmist. Need kursused on õppeplaanides kohustuslike ainetena.

Tänapäeva bioloogia, geograafia ja geoloogia on paljudes erinevates suundades arenevad teadused, mis uurivad elus- ja eluta loodust väga erinevatel tasanditel. Seetõttu võib bioloogiks, geograafiks või geoloogiks õppida mitmel erineval viisil, mis tähendab, et meie üliõpilastel on suhteliselt suur vabadus endale kitsama õpingukava koostamisel ja kitsama eriala valikul.

Bioloogide ettevalmistamine toimub kolme instituudi baasil, milleks on: botaanika ja ökoloogia instituut, molekulaar- ja rakubioloogia instituut ning zooloogia ja hüdrobioloogia instituut. Sellega on loodud võimalus spetsialiseeruda elusloodusc erinevate tahkude uurimisele alates taime- ja loomakooslusc ökoloogiast kuni rakus toimuvate molekulaarsete protsesside ja keemiliste reaktsioonideni.

Bioloogide töökohtade valik sõltub valitud erialast. Molekulaar- ja rakubioloogid, mikrobioloogid, geneetikud ja biokeemikud töötavad nii teaduslaborites kui ka rakenduslikel erialadel. Nimetatud spetsialiste vajavad meditsiini- ja veterinaarlaborid ning ettevõtted, kus rakendatakse biotehnoloogiat. Ökoloogid, botaanikud, zooloogid ja hüdrobioloogid leiavad tööd looduskaitsealadel, keskkonnakaitsega seotud asutustes ja teadustöö.

Geenitehnoloogia õpetamine toimub valdavalt raku- ja molekulaarbioloogia instituudi baasil. Sellel erialal õppijad saavad süvendatud ettevalmistuse elu molekulaarsetest alustest ja praktilised oskused organismide geneetilise materjaliga manipuleerimiseks. Geenitehnoloogia eriala lõpetajatest saavad spetsialistid, kelle ülesandeks on nüüdisaegse molekulaarbioloogia saavutuste rakendamine meditsiinis, veterinaarias, sordi- ja tõuaretuses ning tööstuslikes protsessides.

Geograafia instituudis saab õppida loodus- ja inimgeograafiat ning geoinformaatikat ja kartograafiat. Õppetöö lahutamatuks osaks on välitööd. Geograafid leiavad tööd teadus- ja projekteerimis-, kartograafia-, keskkonnakaitse ja turismiasutustes.

Geoloogia instituudis õppijad saavad valikkursuste ja lõputöö kaudu kitsama erialase ettevalmistuse rakendusgeoloogia, geoloogia-mineraloogia ja paleontoloogia-stratigraafia alal. Lõpetanutest saavad kaardistus-, hüdro- ja ehitusgeoloogid, harvem ka petrograafid ja paleontoloogid. Tööd leitakse Eesti Geoloogiakeskuses, Geoloogia Instituudis, projekteerimisasutustes ja maakondade keskkonnateenistuste juures.

Keskkonnatehnoloogia on interdistsiplinaarne eriala, mille õpetamises osalevad mitmed ülikooli teaduskonnad. Valdav osa õppetööst toimub bioloogia-geograafiateaduskonnas ning füüsika-keemiateaduskonnas. Keskkonnatehnoloogia õppijad saavad mitmekülgse hariduse nii elus- kui ka eluta looduses toimuvate protsesside mõistmiseks ning tehnoloogiatest, mida rakendatakse keskkonnakaitses ja keskkonna renoveerimisel. Lisaks looduslikele ja tehnoloogilistele ainetele tuleb õppida ka keskkonnakaitse ökonoomikat ja õiguslikke aluseid. Keskkonna spetsialiste, keda Eestis senini koolitatud pole, vajavad projekteerimisasutused, omavalitsused ja teadusasutused.

Sõltumata erialast on õppetöö üks vorme üliõpilaste osalemine teaduslikus uurimistöös, mis põhiõppes lõpeb lõputöö koostamise ja kaitsmisega. Kõikidel instituutidel on tihedad sidemed välismaa ülikoolidega, mis realiseeruvad nii teadus- kui ka õppetöös.

Dots Jaan Simisker,
bioloogia-geograafiateaduskonna
õppetöö juhataja

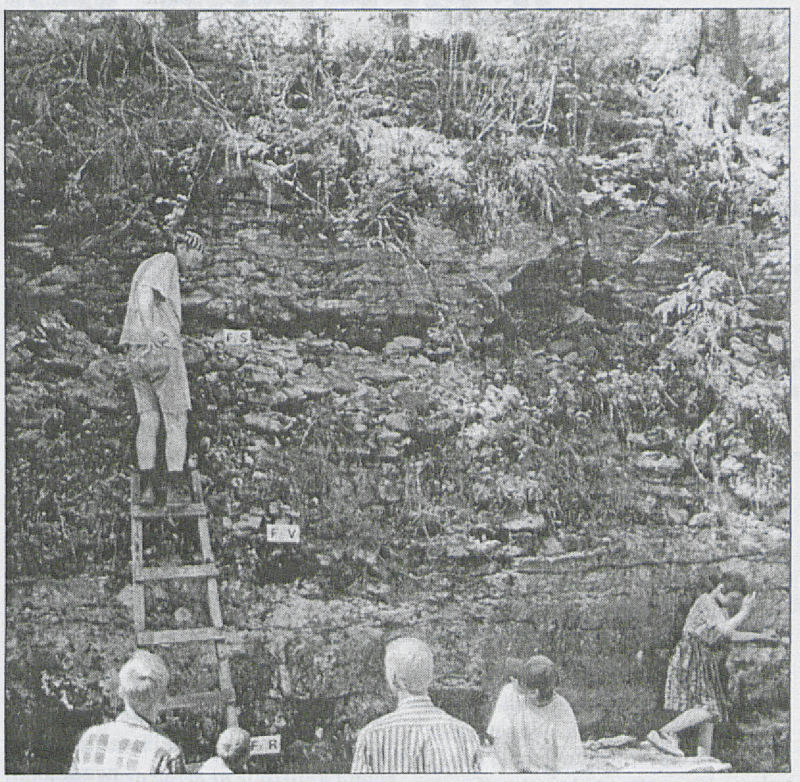

□ **Geoloogid praktikal.**

Sisseastujate eri

füüsika–keemiateaduskond

Algus 5. lk

* Füüsika ja keemia õpetamisel on Tartu Ülikoolis **pikaajalised traditsioonid**. Siin on saanud hariduse terve rida maailmakuulsaid keemikuid ja füüsikuid (näit W. Ostwald, E. Lenz jt).

* Meil on võimalik saada eriharidus nii füüsika ja keemia **fundamentaalsuundades** (optika ja spektroskoopia, tahkisefüüsika, astrofüüsika, teoreetiline füüsika, teoreetiline keemia, füüsikaline keemia, elektrokeemia, arvutikeemia, keemiline füüsika, orgaaniline keemia, bioorgaaniline keemia) kui ka **praktilistes suundades** (füüsikaline infotehnoloogia, biomeditsiinitehnika, keskkonnafüüsika, keskkonnakeemia, analüütiline keemia, orgaaniline rakenduskeemia jne). Individuaalprogrammide alusel saab õppida restaureerimist, parfümeeriat, tekstiili- ja nahakeemiat.

* Meil antava hariduse **kvaliteet on maailmatasemel**, kuna suur osa meie teaduskonna lõpetajatest tegutseb õppejõu või teadurina Lääne-Euroopa ning USA ülikoolides.

Õppetöö korraldus meie teaduskonna erialadel on järgmine.

Füüsika eriala bakalaureuseõppes läbitakse kõigepealt füüsika üldkursused (mehaanika, soojusõpetus, elekter, optika, aatomi- ja tuumafüüsika) koos vastavaid eksperimendioskusi arendavate laboratoorsete praktikumidega. Saadakse ka põhjalik ettevalmistus kõrgemas matemaatikas ning omandatakse arvutiõpetuse ja programmeerimise alused. Seejärel õpitakse tundma kaasaegset elektroonikat ja eksperimentaalseid uurimismeetodeid. Samuti läbitakse teoreetilise füüsika põhikursus. Bakalaureuseõppe neljandal aastal tegeldakse peamiselt kitsama õppesuuna valikainetega ning koostatakse ja kaitstakse bakalaureusetöö.

Keemia ja **materjaliteaduse** bakalaureuseõppe kolmel esimesel aastal saavad üliõpilased baasharidusе. Selleks läbitakse üldkursused keemias (üldine, anorgaaniline, analüütiline, orgaaniline ja füüsikaline keemia koos vastavate praktikumidega) ning füüsikas (vt ülalpool), aga samuti kõrgema matemaatika, arvutiõpetuse ning andmetöötluse kursused. Alates kolmandast aastast kuulatakse õppesuuna valikaineid, mis neljandal aastal moodustavad juba põhiosa õpitavast. Neljanda aasta lõpul koostatakse ja kaitstakse bakalaureusetöö.

Füüsika, keemia ja materjaliteaduse bakalaureuseõppe edukamad lõpetajad jätkavad kahe aasta jooksul õpinguid **magistriõppes**, mis annab süvendatud erialase hariduse ning teadusliku töö kogemused. Magistriõpe lõpeb magistritöö kaitsmisega. Seejärel võib üle minna 4-aastasesse **doktoriõppesse**, mille lõpetamisel kaitstakse doktoriväitekiri ning omandatakse filosoofiadoktori teaduskraad. Magistriõppes moodustab teaduslik uurimistöö poole ja doktoriõppes kolmveerandi kogu mahust.

Füüsikalise infotehnoloogia diplomiõppes saadakse kõigepealt baasharidus füüsikas ja matemaatikas ning seejärel eriharidus infotehnoloogia riist- ja tarkvarale orienteeritud ainetes. Koostakse kaks rakenduslikku projekti ja kolmandal aastal läbitakse praktika infotehnoloogiaga tegelevas ettevõttes. Kogu õppekavas on põhirõhk praktiliste oskuste omandamisel.

Loodusteaduste õpetaja eriala õppekava sisaldab ligikaudu võrdses mahus füüsikat, keemiat ja bioloogiat või geograafiat, aga samuti pedagoogilisi ja üldkultuurilisi aineid. Need ained omandatakse peamiselt kolmel esimesel õppeaastal. Neljandal aastal läbitakse pedagoogiline praktika ja kaitstakse diplomitöö.

Juba bakalaureuseõppe viimastel aastatel suunatakse suur osa meie üliõpilastest teatud ajaks (semester või kaks) Euroopa riikide (Rootsi, Soome, Inglismaa, Saksamaa jne) ülikoolidesse, et täita mingit lühiajalist teadusprogrammi või koguda eksperimentaalseid andmeid bakalaureusetöö jaoks. Veelgi rohkem esineb sellist töövormi magistri- ja doktoriõppes. Kahjuks jäävadki paljud üliõpilased välismaale, sest meil saadud ettevalmistus on loonud selleks head eeldused.

* * *

Vastuvõtt meie teaduskonda toimub keskhariduse baasil riigieksamite ja keskkooli lõputunnistuse hinnete põhjal. Kõigil sisseastujatel tuleb kirjutada riigieksamina **kirjand** (kuni 10 punkti) ja sooritada riigieksamina **võõrkeele** test (kuni 10 p). Füüsika erialal tuleb täiendavalt sooritada riigieksamid **füüsikas** (osakaaluga kuni 20 p) ja **matemaatikas** (10 p). Samades ainetes tuleb sooritada eksamid ka sisseastumisel füüsikalise infotehnoloogia erialale. Erinevus on vaid selles, et **füüsika** riigieksami osakaal punktisummas on kuni 10 p ning **matemaatikas** võib riigieksamit asendada keskkooli lõputunnistuse hinne. Keemia erialal tuleb lisaks kirjandile ja võõrkeelele sooritada riigieksam **keemias** (kuni 20 p). Materjaliteaduse erialal on täiendavateks riigieksamiteks **füüsika**, **keemia** ja **matemaatika** (igaüks kuni 10 p), kuid neid kõiki võib soovi korral asendada lõputunnistuse hindega. Põhikooli loodusteaduste õpetaja erialal tuleb lisaks kirjandile ja võõrkeelele sooritada riigieksamid **keemias**, **füüsikas**, **matemaatikas** ja **bioloogias** või **geograafias**. Kõik eksamid on võrdse osakaaluga (kuni 5 p). Samas võib aga kõiki eksameid peale kirjandi ja võõrkeele asendada lõputunnistuse hindega. Kuna füüsika riigieksam sel aastal on katseline, siis saab seda sooritada riigieksamiga võrdsustatud tasemel ka vastuvõtueksamina ülikooli juures.

Erandina võetakse meie teaduskonda ilma eksamiteta vastu vabariikliku aineolümpiaadi 15 esimest. Füüsika ja füüsikalise infotehnoloogia erialadel tagab nii sissepääsu füüsikaolümpiaad ja keemia erialal keemiaolümpiaad. Põhikooli loodusteaduste õpetaja ning materjaliteaduse erialadel aktsepteeritakse nii füüsika- kui keemiaolümpiaadi. Samal viisil võetakse eksamiteta vastu ka Täppisteaduste Kooli lõpueksamil vastavas ainеs "väga hea" hinde saanud õpilased (põhikooli loodusteaduste õpetaja ning materjaliteaduse erialadel aktsepteeritakse nii füüsika- kui keemiahinnet). Samuti võetakse ilma eksamiteta vastu keskkooli kuldmedaliga lõpetanuid.

Dots Kalev Tarkpea,
füüsika-keemiateaduskonna prodekaan

Majandusteaduskond

Eestis on oma paarkümmend kooli, kus püütakse anda majanduslikku kõrgharidust. Mõnes ka antakse. Siiski ei ole ükski neist võrreldav Tartu Ülikooli majandusteaduskonnaga. Rakenduslikest erakoolidest eristab meid kui ülikooli tihe side teadusega. Piisab kui viidata tõsiasjale, et oleme viimastel aastatel saanud pidevalt üle kolmandiku kõigist Eesti Teadusfondi majandusteadusele antud uurimistoetustest (1998. a 36%) - rohkem kui ükski teine teadusasutus. Teiste avalike ülikoolide ees on meie eeliseks kuulumine *universitas*'e perre. Kuskil mujal ei ole võimalik selliselt kombineerida erinevaid teadmisi kui Tartu Ülikoolis, kuskil mujal ei ole reaalne akadeemiline vabadus nii suur kui Tartus. Seda toetab ka akadeemiliste õppekavade ülesehitus.

Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas on võimalik taotleda **bakalaureuse kraadi** kahe õppekava alusel - **rahvamajanduse ja ettevõttemajanduse erialadel**. Mõlema õppekava struktuur on sarnane - kaks aastat majandusteaduslikku üldharidust ning spetsialiseerumine alates kolmandast. Meie cripäraks on just süvaõppe võimaluste paljusus ja paindlikkus. Iga üliõpilane peab endale valima kaheks viimaseks aastaks kaks raskuspunkti, mida meil nimetatakse eriaineteks. Seejuures võib ta ühe neist valida ka väljastpoolt oma teaduskonda. Näiteks juurast, avalikust haldusest, või, miks mitte, matemaatikast. Tõsi küll, seni on enamik üliõpilasi eelistanud võimalikult kompleksset majandusharidust. Eriainete loetelus, mida pakub majandusteaduskond ise, on praegu 8 nimetust:

- **ärirahandus ja investeeringud,**
- **raha ja pangandus,**
- **majandusarvestus,**
- **juhtimine,**
- **turundus,**
- **välismajandus,**
- **majanduspoliitika ja haldusmajandus,**
- **majandusprotsesside modelleerimine.**

Ühes neist tuleb kaitsta bakalaureusetöö, mistõttu seda eriainet võib nimetada ka peaaineks. Eelkõige just siin tuleb ilmsiks erinevus ettevõttemajanduse ja rahvamajanduse erialade vahel. Esimese eriala üliõpilased peavad oma lõputöö siduma esimese kuue, teise eriala omad aga kahe viimase eriainega.

* * *

Tõsi küll, riikliku tellimuse vähenemine viimastel aastatel ettevõttemajanduse erialal (1998. aastal 85 üliõpilast, neist 15 venekeelsesse rühma) võib sundida valikuvõimalusi piirama ja haridust unifitseerima. Seetõttu ei pruugi see loetelu kahe aasta pärast, kui tänastel abiturientidel tuleb teha järgmine valik, olla täpselt samasugune. Samas on lootust, et riigi tagasitõmbumise majandusharidusest kompenseerivad eratellijad. Viimastel aastatel on bakalaureuseõppes soovijaid olnud 30 ringis. Sel aastal võiksime teenindada 50 tasulist üliõpilast. Riigitellimusest vabaneva potentsiaali ärakasutamiseks hoiab teaduskond lepingulise õppekoha maksumuse suhteliselt madalal - 20 000 krooni aastas. Loomulikult on tasulisel õppekohal võimalik õppida ka rahvamajandust, kui ei mahu konkursil ära nende 40 hulka, kelle õppekulud katab riik.

Konkursitingimused on nii riiklikele kui erakohtadele ühesugused. Tuleb sooritada 3 riigieksamit - matemaatikas (maksimaalselt 20 p), ema- ja võõrkeeles (mõlemas 10 p) ning koguda kõigis vähemalt 30% võimalikest punktidest. Edasise otsustab konkurss. Kuivõrd läbiminev pall riiklike õppekohtade jaoks on põhimõtteliselt selge dokumentide vastuvõtu lõpuks, soovitan ma sisseastujatele selle liikumist jälgida ning jätta nõrgema tulemuse korral oma avaldus sisse vaid neil, kes on valmis õppima ka tasulisel õppekohal.

Mõningaseks lohutuseks neile, kes vaatamata soovile ei pääse majandusteaduskonna üliõpilaseks, võib olla eelmisel aastal käivitunud programm - **majandusteadus kõrvalainena**. See on suunatud teiste teaduskondade üliõpilastele ning võimaldab saada lisaks oma põhierialale ka terviklikku majandusteaduslikku haridust keskastmel. Selle võimaluse kasutamine sõltub muidugi isiklikust huvist ja teiste õppekavade vabadusastmetest.

Paraku pole Eesti riik veel käivitanud sellist õppetoetuste süsteemi, mis võimaldaks soodsat laenu tasulisеks õppeks. Seetõttu peavad bakalaureuseõppe statsionaarsed üliõpilased lootma kellegi abile õppemaksu tasumisel. Olgu see siis lapsevanem või mõni sponsor. Omal jõul kõrghariduse omandamiseks sobib aga mittestatsionaarne õpe, mille korraldus võimaldab õppida ka töö kõrvalt enda teenitud raha eest. TÜ majandusteaduskond pakub sellist võimalust **ärijuhtimise diplomiõppes**, mis annab rakendusliku kõrghariduse. Siin kestab õpe samuti neli aastat, kusjuures viimasel spetsialiseerutakse kas finantsjuhtimisele või turundusele. Tartus tuleb õppesessioonidel käia 10 korda aastas kolme päeva kaupa. Üliõpilaseks on siin siiski lootust saada vaid neil, kes on sooritanud juba mainitud riigieksamid. Kes aga sellega vaeva näha ei taha, võib kandideerida avatud ülikooli õppijaks. Elu on näidanud, et siingi on vaatamata 17 000-kroonisele aastahinnale soovijaid rohkem kui võimalusi (kuni 80 kohta), mistõttu tuleb arvestada akadeemilise võimekustestiga Tartus peale dokumentide vastuvõtu lõppemist.

Ei saa jätta mainimata ka teisi õppekavu ja -programme, mis küll ei ole otseselt suunatud tänastele abiturientidele, vaid pigem nende vanematele. Eelkõige väärivad siin esitlemist **magistriõppe** kavad, mis on mõeldud juba bakalaureusekraadi omavatele inimestele. Siingi on valida nii akadeemiline kui ka rakenduslik suund, kusjuures esimene neist eeldab üldjuhul majanduslikku baasharidust, teine aga mitte. Erinevus on ka selles, et teisel juhul (**ärijuhtimise kutsemagistri** kava) on õppimine võimalik töö kõrvalt samuti nagu diplomiõppes.

* * *

Omaette huvigrupi moodustavad inimesed, kel on lõpetatud mõni rakenduslik kõrgkool, kuid sellega rahuldumata soovitakse taotleda bakalaureusekraadi (kasvõi näiteks edasiseks magistriõppeks). Majandusteaduskonnas on valminud spetsiaalne **jätkukava**, mis loodetavasti jõustub juba sel kevadel, et esimesed huvilised saaksid sügisel alustada 1,5-aastasi bakalaureuseõpinguid **avatud ülikoolis**. Avatud ülikoolis on muidugi võimalik jätkata ka varem pooleli jäänud akadeemilisi õpinguid. Kui siia lisada veel mitmesugused täiendkoolituse vormid, peaks olema selge, et teaduskond on püüdnud vastu tulla kõigile majandusharidusest huvitatud sihtgruppidele.

Selline lai tegevusväli on nõudnud jõupingutusi õppetöö taseme tagamiseks, teiselt poolt aga ka andnud selleks lisavahendeid. Teaduskonna eelarves on riigiraha osatähtsus juba alla poole. Tulemusi võib igaüks näha esmalt raamatupoodides, kus majandusteaduskonna õppevahendite sari pakub abi teistelegi koolidele. Siiski saab vaid Tartu Ülikool üliõpilastele pakkuda koos raamatutega ka nende autoreid. Infrastruktuuri osaski on märgata edenemist. Tiigritel on kohta, kus hüpata. Suurim uudis on aga see, et praegu toimub vilgas ehitus Narva mnt 4/6 asuva majandusteaduskonna uue õppehoone renoveerimisel. On lootust, et saame uut õppeaastat alustada uues kodus. Nii et kohtumiseni!

Prof Jüri Sepp,
majandusteaduskonna dekaan

□ **Nii õigusteaduskonna dekaanil dr Peep Pruksil kui majandusteaduskonna dekaanil prof Jüri Sepal (mõlemad vasakul) on põhjust rõõmustada järjekordse õppe- ja teaduskirjanduse üle.**

Sisseastujate eri

Kehakultuuriteaduskond

Käesoleval aastal möödub 70 aastat Kehalise Kasvatuse Instituudi asutamisest Tartu Ülikoolis, millega pandi alus akadeemilisele kehakultuuriharidusele Eestis. Tänapäeval koolitatakse kehakultuuriteaduskonnas kaadrit nii spordi-, haridus- kui ka tervishoiusüsteemi tarbeks. Viimaste aastate reformide tulemusena on kehakultuuriteaduskonnast kujunenud rahvusvaheliselt arvestatav sporditeaduste keskus, millel on laialdased sidemed teiste riikide ülikoolidega ja kus õpib arvestatav hulk välisüliõpilasi.

Kehakultuuriteaduskonnas antav interdistsiplinaarne akadeemiline haridus on seotud süvaettevalmistusega ühes või mitmes rakendusvaldkonnas, mis võimaldab lõpetajatel vastavalt läbitud õppekavale tööle asuda kas sporditreenerina, kehalise kasvatuse õpetajana, terviseõpetuse õpetajana, spordijuhtimise asjatundjana või liikumisravi spetsialistina (füsioterapeudina).

Kehakultuuriteaduskonnas on 1998/99. õppeaastal võimalik õppida kolmel erialal:

bakalaureuseõppes

1) liikumis- ja sporditeaduste erialal - riiklikult tellitud kohtadele võetakse vastu 25 üliõpilast;

2) **liikumisravi erialal** - 15 üliõpilast;

diplomiõppes

1) treeninguõpetuse ja spordijuhtimise erialal - 15 üliõpilast.

Vastuvõtt riiklikult tellitud kohtadele toimub üldkonkursi alusel. Konkursieksamitena arvestatakse **bioloogia, emakeele (kirjand)** ja **võõrkeele** (inglise või saksa keel) riigieksameid. Täiendavalt viiakse ülikooli juures läbi **kehaliste võimete testid**, mida hinnatakse arvestusena.

M ä r k u s: AP- ainepunkt e õppenädal. Ühele AP-le vastab 40 tundi üliõpilase õppetööd, millesse on arvestatud nii auditoorne (loengud, seminarid,, praktikumid) kui ka iseseisev töö.

Liikumis- ja sporditeaduste eriala

Õppetöö toimub ainesüsteemis 3 astmes: bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppes. **Bakalaureuseõpe** (4 aastat, 160 AP) koosneb peaainest (105 AP), kõrval- (39 AP) ja vabaainetest (16 AP). **Peaaine** on kohustuslike õppeainete kompleks, mis loob ettekujutuse inimorganismi ehitusest ja talitlusest ning kehalise aktiivsusega kohanemisest erinevates tingimustes, samuti spordi ja kehalise kasvatuse sotsiaalkultuurilisest rollist ühiskonnas. Saadakse oskused ja kogemused iseseisvaks uurimistööks ning kooli kehalises kasvatuses rakendatavate spordialade õpetamiseks. Koolituse lahutamatu komponent on õppe- ja treeningutöö valitud spordialal, mis annab treeneri ettevalmistuse. **Kõrvalainena** saab õppida spordijuhtimist ja terviseõpetust. Kõrvalaineid on võimalik valida ka teistest teaduskondadest.

Bakalaureuseõppes kaitstakse kolm uurimistööd ning sooritatakse praktikad pea- ja kõrvalainetes. Stuudium lõpeb lõputöö kaitsmisega, lõpetanud saavad **bakalaureusekraadi** (*baccalaureus scientiarum*) liikumis- ja sporditeaduste erialal. Erialast tööd on võimalik leida nii treeneritena kui ka spordijuhtimise ja tervisespordi sfääris. Kehalise kasvatuse õpetajana töötamine eeldab üheaastase õpetajakoolituse läbimist.

Bakalaureuseõppe lõpetanud võivad konkursi korras jätkata õpinguid **magistriõppes**, magistrikraadi omanikud **doktoriõppes liikumis- ja sporditeaduste erialal**.

Liikumisravi eriala

Õppetöö toimub ainesüsteemis **bakalaureuseõppes** (4 aastat, 160 AP). **Peaaine** (105 AP) raames õpetatavad ained loovad süsteemse ettekujutuse organismi chitusest ja talitlusest ning kehaliste harjutuste osast taastusravis ja haiguste profülaktikas ning liikumispuuete kompenseerimisel. Stuudium annab vajaliku meditsiinilise ettevalmistuse (koostöös arstiteaduskonna instituutide ja TÜ Kliinikumiga) ja iseseisva uurimistöö kogemuse kinesioloogias või liikumisravis (kaitstakse kolm uurimistööd). Viimasel õppeaastal läbitakse 8-nädalane erialapraktika Tartu tervishoiuasutustes. **Kõrvalainetena** (39 AP) saab õppida rehabilitatsiooni, tegevusteraapiat, sporditeadusi, terviseõpetust ja spordijuhtimist.

Bakalaureuseõpe lõpeb lõputöö kaitsmisega, lõpetanud saavad **bakalaureusekraadi** (*baccalaureus scientiarum*) liikumisravi erialal. Liikumisravi spetsialistide tööhõive on kõrge, nad leiavad rakendust raviasutustes, taastusravi- ja tervisekeskustes; õpetajakoolituse läbimisel ka hälvikute kehalise kasvatuse õpetajana.

Bakalaureuseõppe lõpetanud võivad jätkata õpinguid **magistriõppes liikumis- ja sporditeaduste erialal**.

Treeninguõpetuse ja spordijuhtimise eriala

Õppetöö toimub kursusesüsteemis **diplomiõppes** (3 aastat, 120 AP), antakse ettevalmistus tööks treeneri ning spordijuhtimise spetsialistina. Eestis tegutseb üle 950 spordiklubi, kaadrit vajavad ka spordikoolid, tervisespordikeskused ja -klubid. Seega on tekkinud vajadus koolitada Eesti spordisüsteemi jaoks kõrgharidusega inimesi, kes on saanud ettevalmistuse nii spordijuhtimise ja -majandamise kui ka sportliku treeningu teooria ja metoodika alal. Treeneri või spordijuhina töötamine ei eelda tingimata bakalaureusekraadi (teaduskoolitust), vaid piisab ka ülikoolidiplomist. Diplomiõppe üliõpilased saavad korraliku üldhariduse ning ettevalmistuse tööks treenerina valitud spordialal, samuti ettevalmistuse tööks spordijuhtimise ja -majandamise alal. Võrreldes liikumis- ja sporditeaduste bakalaureuseõppega on diplomiõppes väiksem rõhuasetus teaduskoolitusel ja üldainetel. Olulisel kohal on sportliku eriala teooria ja metoodika, samuti õppe- ja treeningutöö. Läbitakse treeneripraktika ning praktika spordijuhtimise ja -majandamise alal. Diplomiõpe lõpeb diplomitöö kaitsmisega, lõpetanud saavad diplomi treeninguõpetuse ja spordijuhtimise erialal ja võivad asuda tööle spordisüsteemis treeneri, metoodiku, spordiadministraatori või tervisespordi spetsialistina.

Kõigil lõpetanutel on võimalik jätkata õpinguid bakalaureuseõppes liikumis- ja sporditeaduste erialal.

Õpetajakoolitus

Kõigil liikumis- ja sporditeaduste eriala lõpetanutel ja neil liikumisravi eriala lõpetanutel, kes on kõrvalainena õppinud sporditeadusi, on võimalik omandada peale bakalaureuseõppe lõpetamist toimuva üheaastase kutsekoolituse kaudu **gümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetaja** kutse. Lisaks on võimalik omandada ka **gümnaasiumi terviseõpetuse õpetaja** kutse tingimusel, et bakalaureuseõppes on läbitud terviseõpetuse kõrvalainekursus ning vastavad eeldusained.

Dots Mati Pääsuke,
kehakultuuriteaduskonna dekaan

Matemaatika-teaduskond

Matemaatikateaduskonnas on võimalik põhiõppes õppida neljal erialal: bakalaureuseõppes matemaatika, informaatika ja matemaatilise statistika õppekava järgi ning diplomiõppes rakendusinformaatika erialal.

Kõik **bakalaureuseõppe** üliõpilased saavad matemaatikaalase baashariduse ning põhiteadmised arvutiteaduses, sealhulgas elementaarse programmeerimise ja tarkvara kasutamise oskuse. Erialaainetele lisaks sisaldavad õppekavad kohustuslike kursustena filosoofia, inglise keele ning riskianalüüsi. Õppekorraldus baseerub ainesüsteemil, mis jätab üliõpilasele oma õpingukava koostamisel piisavalt palju valikuvõimalusi. Normaalse edukuse juures on bakalaureusestuudiumi kestus 4 aastat. Vastuvõtt teaduskonda on ühine, eriala ehk peaaine valitakse kolmandal semestril pärast matemaatika ning informaatika põhiainete tsükli läbimist.

Matemaatika eriala üliõpilastele antakse hea ettevalmistus nii matemaatika teoreetilistes kui ka rakenduslikes valdkondades. Lisaks põhiainele saab iga tudeng pühenduda umbes veerandi stuudiumi ulatuses enda valitud kõrvalainele kas oma teaduskonna erialade hulgast või väljastpoolt.

Informaatika eriala lõpetajate haridus lubab edukalt tegelda nii teoreetilise arvutiteadusega kui ka arvutite rakendamisega igapäevases elus. Sellealase koolitusega inimesi vajatakse ettevõtetes, riigiasutustes, massikommunikatsioonis, teadusasutustes, koolides ja mujal.

Matemaatilise statistika eriala lõpetanute järele on suur nõudmine Riigi Statistikaametis, maakondade ja linnade statistikabüroodes. Kindlustusmatemaatikale spetsialiseerunuid võtavad tööle kindlustusasutused. Teadustegevusele orienteeritud lõpetajad leiavad rakendust mitmesuguste teadusvaldkondade uurimisasutustes ja kõrgkoolides.

Pärast bakalaureusekraadi saamist jätkavad paremad lõpetajad õpinguid kaheaastases **magistriõppes.** Lisaks eelpoolnimetatud erialadele on magistrantuuris võimalik õppida veel **finantsmatemaatikat.** See on kaasaegne ja huvitav rakendusmatemaatika valdkond, mis tegeleb aktuaalsete rakenduslike probleemidega. Niisuguse eriala spetsialistide järele tuntakse vajadust riigiasutustes, pankades ja kindlustusfirmades.

Matemaatikateaduskonnas saab omandada ka gümnaasiumi **matemaatika** või **informaatika õpetaja** kutse. Selleks tuleb pärast bakalaureusestuudiumi (või sellega paralleelselt) läbida üheaastane pedagoogiline tsükkel, mis koosneb pedagoogika, eriala ja selle õpetamise metoodika, didaktika ja psühholoogia ainetest, ning sooritada praktika koolis. Lisaerialana võib saada ka põhikooli füüsikaõpetaja kutse.

Rakendusinformaatika

diplomiõppe kava on uus, esimene vastuvõtt sellele erialale toimus möödunud aastal. Tegemist on kaasaegse, infotehnoloogia aluste omandamisele suunatud õppekavaga, mille järgi koolitatakse rakendusliku profiiliga informaatikuid. Vajadus selliste spetsialistide järele on suur ja kasvab edaspidi kindlasti. Õppeaeg on 3 aastat.

* * *

Matemaatikateaduskond võtab bakalaureuseõppesse vastu 90 uut üliõpilast, neist 15 vene õppekeelega rühma. Lisaks neile võetakse eraldi konkursiga 15 üliõpilast diplomiõppesse rakendusinformaatika erialal. Sisseastumiskonkursil arvestatakse järgmiste ainete riigieksami hinnet, mis arvutatakse ümber sobivasse skaalasse:

1) **matemaatika,** annab maksimaalselt 20 punkti,

2) **kirjand,** annab maksimaalselt 10 punkti,

3) **võõrkeel,** annab maksimaalselt 10 punkti.

Väljaspool konkurssi võetakse **bakalaureuseõppesse** vastu vabariikliku matemaatikaolümpiaadi keskkooli lõpuklassidc vooru ja vabariikliku informaatikaolümpiaadi 10 esimest, diplomiõppe puhul see soodustus ei kehti.

Prof Toivo Leiger,
matemaatikateaduskonna dekaan

AVATUD ÜLIKOOL 1998/1999. õppeaastal

Diplomiõpe

Majandusteaduskond
ärijuhtimine
Kehakultuuriteaduskond
treeninguõpetus ja spordijuhtimine

Bakalaureuseõpe

Usuteaduskond
usuteadus
Õigusteaduskond
õigusteadus
Filosoofiateaduskond
filosoofia
inglise filoloogia
saksa filoloogia
kasvatusteadus
Kehakultuuriteaduskond
liikumis- ja sporditeadus
Sotsiaalteaduskond
ajakirjandus
avalikussuhted ja teabekorraldus
sotsiaaltöö
eripedagoogika
sotsioloogia

Magistriõpe

Usuteaduskond
usuteadus
Filosoofiateaduskond
filosoofia
klassikaline filoloogia
pedagoogika
Majandusteaduskond
ärijuhtimine
Sotsiaalteaduskond
sotsiaaltöö
eripedagoogika

Doktoriõpe

Usuteaduskond
usuteadus
Filosoofiateaduskond
filosoofia

Lisaks diplomi- ja kraadiõppele võimaldab AVATUD ÜLIKOOL õppida mitmesuguste programmide alusel

ARSTITEADUSKOND

programmid õeteaduse diplomiõppekavast

FILOSOOFIATEADUSKOND

- eesti filoloogia osakond

lühikursus "Korrektne emakeel"

- filosoofia osakond

programmid filosoofia bakalaureuse õppekavast

- pedagoogika osakond

lühikursused

- vene ja slaavi filoloogia osakond

lühikursused

- keelekeskus

inglise, saksa, vene, prantsuse ja eesti keele kursused, erialakeele kursused

- kultuurikeskus

rahvakunsti õpetaja lisaeriala

FÜÜSIKA-KEEMIATEADUSKOND

- Türi Kolledž

keskkonnanõustaja täiendõpe

KEHAKULTUURITEADUSKOND

- spordikeskus

programmid kehalise kasvatuse õpetajatele ja klubitreeneritele, lühikursused

MAJANDUSTEADUSKOND

ärijuhtimise intensiivkursus:

ettevõtte strateegia kujundamine ja muutmine, ettevõte ja rahvamajanduslikud seosed, ettevõtluskeskkond, marketing I, marketing II, ettevõtte finantsmajandus I, ettevõtte finantsmajandus II, personali juhtimine, organisatsioonikäitumine, rahvusvaheline ärikeskkond.

MATEMAATIKATEADUSKOND

- arvutiteaduse instituut

informaatikaõpetaja lisaeriala

- matemaatilise statistika instituut

tõenäosusteooria ja statistika koolis

SOTSIAALTEADUSKOND

- eripedagoogika osakond

lühikursused

sotsiaalpoliitika õppetool

programmid sotsiaaltöö eriala bakalaureuse õppekavast

Õppetöö toimub Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis.

- politoloogia osakond

programmid bakalaureuse õppekavast, lühikursus "Eesti poliitika"

- sotsioloogia osakond

sotsiaal- ja käitumisteaduste alused (venekeelne programm)

Täpsem informatsioon:

Avatud Ülikool (Lossi 24, EE2400 Tartu, tel 27 465 200, 27 465 2ð2),

e-post: utop@ut.ee.

http://www.ut.ee/AvatudYlikool/koolitus.html.

Sisseastujate eri

Sotsiaalteaduskond

Sotsiaalteaduskond sai alguse 1992. aastal. Selle loomise idee kuulub professor Rein Taageperale, kelle maine rahvusvaheliselt väljapaistva politoloogina ja kogemus California Ülikooli professorina aitasid luua teaduskonna, mis on avatud maailmale ja juhindub rahvusvahelistest standarditest. Oma esialgsel kujul oli sotsiaalteaduskond pigem väikesemõõduline osakond kui üks sotsiaalteadusega tegelev teaduskond. Seepärast võeti 1994. aastal vastu otsus laiendada sotsiaalteaduskonda filosoofiateaduskonda kuuluvate osakondade arvelt. 1995. aasta juunis koonduski suurem osa sotsiaalteadustest ühte teaduskonda. Erandi moodustavad majandus- ja õigusteaduskond.

Sotsiaalteaduskond koosneb praegu seitsmest osakonnast (sulgudes osakonna juhataja):

ajakirjanduse osakond (dots Epp Lauk);

avaliku halduse ja sotsiaalpoliitika osakond (lektor Tiina Randma);

eripedagoogika osakond (prof Jaan Kõrgesaar);

politoloogia osakond (prof Kaido Jaanson);

psühholoogia osakond (lektor Marika Rauk);

semiootika osakond (prof Peeter Torop);

sotsioloogia osakond (dots Liina-Mai Tooding)

Need 7 osakonda jagavad õpetust 9 erialal. Erialade kaupa on vastuvõtt järgmine: ajakirjandus 15, avalik haldus 20, avalikkussuhted ja teabekorraldus 15, eripedagoogika 30, politoloogia 15, psühholoogia 20, semiootika ja kulturoloogia 18 (neist 8 venekeelsesse rühma), sotsiaaltöö 20 ja sotsioloogia 15 üliõpilast.

Kõikidel erialadel teevad sisseastujad akadeemilise võimekuse **testi** ja selle järel **erialakatse**. Ajakirjanduse erialale astujad peavad eelnevalt läbima veel **loomingulise konkursi**.

Sotsiaalteaduste uurimise ja õpetamise traditsioonid Tartu Ülikoolis on väga pikad. Näiteks on psühholoogia kursust ilma pikemate vaheaegadeta loetud alates 1802. aastast. Tartu Ülikoolis on professoritena töötanud või siin õppinud mitmed väljapaistvad sotsiaalteadlased. Eriline koht kuulub mõistagi Juri Lotmanile (1922-1993), kelle originaalsed ja vaimukad uurimused semiootikast ja kulturoloogiast tegid temast tänapäeval maailmas kõige tuntuma Eesti teadlase.

Praeguses sotsiaalteaduskonnas õpetab rida väljapaistvaid teadlasi, kelle uurimused ja tegevus on rahvusvaheliselt kõrgelt hinnatud: Wolfgang Drechsler, Marju Lauristin, Peeter Torop, Mihhail Lotman, Rein Taagepera, Peeter Tulviste ja mitmed teised. Julgen arvata, et kõigi õpetatavate erialade õppekavad on piisavalt kaasaegsed ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised, mis tähendab seda, et bakalaureuse kraadi saajatel ei ole erilisi raskusi soovi korral jätkata oma õpinguid mõnes muus maailma ülikoolis. On kujunenud tavaks, et igal semestril loeb sotsiaalteaduskonnas loenguid vähemalt 3-4 külalisõppejõudu teistest maailma ülikoolidest, mis eeldab üliõpilastelt head inglise keele oskust.

Sotsiaalteaduste üks kõige köitvamaid jooni on mitmekesisus. Oma huvidele ja kalduvustele vastava eriala võib leida see, kes huvitub fundamentaalsetest inimese ja ühiskonnacluga seotud probleemidest. Tartu on kindlasti hea õppimispaik neile, kes on huvitatud inimese tunnetusvõimete uurimisest või tahavad teada saada, milliseid märgisüsteeme kultuuris kasutatakse. Praktilisema meelega inimene võib leida meelepärase eriala näiteks sotsioloogia või sotsiaaltöö erialade seast. Kuid kindlasti on meie teaduskonnas ruumi ka inimestele, kes näevad oma tulevast elu keset poliitilisi ja avaliku elu sündmusi. Neid võiksid võluda avalikkussuhete (*public relations*), ajakirjandus, politoloogia ja avaliku halduse erialad.

Prof Jüri Allik,
sotsiaalteaduskonna dekaan

Ajakirjanikuks, suhte- ja teabekorraldajaks

Ajakirjanduse osakond võtab ajakirjanduse erialale traditsiooniliselt vastu 15 üliõpilast ja avalikkussuhete ja teabekorralduse erialale samuti 15 üliõpilast.

AJAKIRJANDUSE ERIALA kahel esimesel aastal saavad tudengid reporteri- ja toimetajatöö praktilist koolitust, lisaks mitmeid ajakirjandusega seotud eriaineid. III ja IV kursusel tulevad kõrval- ja valikained, spetsialiseerutakse trükisõnale, raadiole ja televisioonile. I-III õppeaasta järel on suvel kuuajaline praktika toimetustes. Üliõpilaskandidaadid peavad esitama hiljemalt **3. juulil** vastuvõtukomisjonile oma seni ilmunud **kaastööd** ning **toimetuse soovituse**. Sisseastumistestile **eelneb** kirjalikust tööst ja vestlusest koosnev **loominguline konkurss** (essee 4. juulil, vestlus 6.-7. juulini). Neil, kes loomingulisest konkursist edasi ei pääse, jääb aega oma sisseastumisdokumente esitada mõnesse teise teaduskonda või kõrgkooli.

AVALIKKUSSUHETE JA TEABEKORRALDUSE ERIALA põhisisu on organisatsioonisisese info korrastamine, üldsuse informeerimine ja maine kujundamine. Õppekava sisaldab sissevaateid sotsiaalteadustesse (sotsioloogia, psühholoogia, politoloogia, semiootika, organisatsiooniteooria, meediamajandus, *marketing* jne) ning mitmesuguseid teoreetilisi ja praktilisi erialaaineid: kommunikatsiooniteooria, organisatsioonisisene teabekorraldus, avalik arvamus, mõjutamispsühholoogia, suhtlemisõpetus, küljendus ja kujundus, firmareklaam ja mainekujundus jne. Kohustusliku kõrvalainena õpitakse vähemalt 18 ainepunkti ulatuses avalikku haldust.

Erialakatse sellel erialal koosneb esseest ja vestlusest **pärast** akadeemilise võimekuse testi.

Ajakirjanduse osakond

info

väitekiri

Neljapäeval, 26. märtsil kell 10.15 kaitseb Lai 40 õppehoone A. Vaga aud 207 **Andres Saag doktoritööd** "Evolutionary relationships in some cetrarioid genera (lichenized Ascomycota)". Oponent: *PhD* Urmas Kõljalg.

Kell 13.15 kaitseb samas Ülle Reier magistritööd "Rabamuraka Rubus chamaemorus L. paljunemisbioloogia ja suhted teiste liikidega". Oponent: PhD Taimi Paal.

konverents

USUTEADUSKOND & EESTI USUÕPETAJATE LIIT

korraldavad 27. märtsil kl 10.15 ph 227 konverentsi "LOODUSTEADUSED, TEOLOOGIA ja KOOL".

* 10.30 akad Richard Villems - Evolutsiooniteooria kaasaegsed suundumused,

* 12 *PhD* (geol) Ivar Puura - Loodusteaduslikust mõtlemisest,

* 14 *mag theol* Arne Hiob - Loodusteaduste ja teoloogia suhetest teoloogi pilgu läbi,

* 14.45 *mag art* Jaan Kivistik - Kuidas usk ja teadus saavad tülli minna?

* 16 *mag art* Meego Remmel - Teaduslikust, usulisest ja maagilisest maailmapildist.

Teretulnud on kõik õpetajad, üliõpilased ning loodusteaduste ja teoloogia dialoogist huvitatud inimesed.

kursus

5.-6. ja 13.-14. mail toimub arvutikursus **Access 7.0** (15 tundi).

Info ja registreerimine 465 444, 465 477.

loeng

Ajakirjandusest

Amsterdami Ülikooli emeriitprof, Euroopa kuulsamaid meedia- ja kommunikatsiooniuurijaid

Denis McQuail

peab Tartus 2 loengut (inglise keeles).

Kolmapäeval, 25. märtsil kl 16-18 ph 102 - "Ajakirjanduse vastutus ühiskonna ees" (Accountability of Media to Society) ja

neljapäeval, 26. märtsil kl 16-18 ph 128 - "Meedia uurimise uued suunad" (New perspectives in Media Research).

I teemal 1997. aastal ilmunud artiklit saab eelnevalt ajakirjandusosakonnast ph 236.

Kõik huvilised on teretulnud!

* * *

Seoses Oslo Ülikooli delegatsiooni visiidiga Tartu Ülikooli 26. ja 27. märtsil peavad Oslo Ülikooli professorid järgmised avalikud loengud:

KUNSTIAJALUGU

Prof Magne Malmanger – An introduction into Norwegian Romantic painting (19th century) 26. märtsil 17.15 - Lossi 3 – 217.

ÜLIKOOLI AJALUGU

Prof Edgeir Benum – University History at the University of Oslo 26. märtsil 17.15 - Lossi 3 – 246.

KEELETEADUS

Prof Even Hovdhaugen – Keeleteadus Oslo Ülikoolis 1811-1965 – ajaloolinc ülevaade (norra keeles) 26. märtsil 17.15 - Lossi 3 – 246.

Prof Catherine Fabricius Hansen – Kontrastive Stilistik in Theorie und Praxis: Informationsdichte im Deutschen als Übersetzungsproblem 27. märtsil 10.15 – keeltemaja -201.

Prof Lazlo Keresztes - Persoonan ja numeruksen kysymyksia suomalais-ugrilaisessa verbintaivutuksessa 27. märtsil 10.15 – ph 303.

Prof Hovdhangeni

loeng 27. märtsil kell 17.15 Raekoja plats 8, III korrus.

varia

Temaatiline filmiõhtu

"Eesti võitlejad Narva rindel ja Sinimägedes 1944. aasta hilissuvel".

Korraldab Kaitseliidu Tartu Maleva Akadeemiline Malevkond. Õhtut juhatab Mart Laar. Reedel, 20. märtsil kell 18 raamatukogu konverentsisaalis.

Sissejuhatav sõnavõtt raamatukogu direktorilt Peeter Oleskilt.

Esitamisele tulevad Riia arhiividest leitud *Die Deutsche Wochenchau* jaoks filmitud unikaalsed dokumentaalkaadrid kaitselahingutest Eesti pinnal 1944. aasta hilissuvel. Et tegemist on tsenseerimata filmikroonika toormaterjalidega, pakuvad esitatavad filmilõigud oma cheduses kindlasti huvi ajaloolastele. Nähtut kommenteerib Mart Laar.

Asjakohased sõnavõtud ja kommentaarid Narwa pataljoni veteranidelt ja filmiõhtul osalejatelt.

Hea vilistlane!

Vilistlaskogu Tartu koondise kohtumisõhtu on neljapäeval, 26. märtsil kell 17.30 ülikooli vana kohviku kaminasaalis. Biomeedikumist räägib tervishoiuprojekti koordinaator Kalle Kisand. Kohtumiseni!

Juhatus

Emakeele Seltsis

Neljapäeval, 26. märtsil kl 17 toimub ph aud 139 ettekandekoosolek teemal "Kas eestlased põlvnevad neandertaallastest". Kõneleb prof Mati Hint.

Lauatenniseturniir

ÜS Raimla korraldab traditsioonilise lauatenniseturniiri Kivilinna Gümnaasiumis kõikide akadeemiliste üliõpilasorganisatsioonide liikmetele. Võistlus algab 22. märtsil kell 11, kogunemine kell 10.30. Info tel 420 882, epost raimla@lai.ut.ee.

* * *

30. märtsil 18.15 on ph aud 227 **Eesti Kirikuloo Seltsi** koosolek. Päevakorras:

* **Riho Saard** tutvustab oma Soomes ilmunud raamatut "*Eesti kirikuajaloo bibliograafia 1918-1997*";

* seltsi tegevuskavadest.

Riho Saardi raamatut on kohapeal võimalik ka osta - hind 130 krooni.

Kõik huvilised on oodatud!

Näitus

24. - 29. märtsini saab Eesti Rahva näitusemajas Kuperjanovi 9 vaadata **Pärnu rahvusvahelise visuaalse antropoloogia festivali filmiprogrammi** (eestikeelne tõlge). Algus argipäevadel kl 18, nädalavahetusel kl 14.

töö

UNESCO programmi "Inimene ja biosfäär" Lääne-Eesti Saarestiku Biosfääri kaitseala (BKA kuulutab välja konkursi **BKA GEOINFOSÜSTEEMI PEASPETSIALISTI** ametikohale. Kandidaadilt eeldame:

* geoinfosüsteemide alast kogemust,

* soovitavalt loodusteaduslikku kõrgemat haridust,

* soovitavalt teadustöö kogemust,

* võõrkeelte oskust,

* algatus-, suhtlemis- ja vastutusvõimet.

Pakume konkurentsivõimelist palka, huvitavat tööd ja enesearendamise võimalust, kaasaegset töökeskkonda (Kuressaares, Kärdlas või Haapsalus). Tööülesanded: BKA geoinfosüsteemi loomine (sh riist- ja tarkvarasoetused, andmebaaside projekteerimine ja realiseerimine), BKA geoinfosüsteemi integreerimine omavalitsuslike, maakondlike ja riiklike infosüsteemidega.

Avaldused koos elulookirjeldusega saata kuni **31. märtsini** aadressil: BKA Saaremaa Keskus, Ringtee 15, EE3300 Kuressaare. Lisateave tel (245) 38 268, 38 262, e-post: tambet@biosph.oesel.ee.

17 aastat Jüri Kuke surmast

27. märtsil – Jüri Kuke surmaaastapäeval tähistatakse langenud vabadusvõitleja päeva, mille puhul korraldatakse aulas kl 9 - 16 konverents.

Esinevad Jüri Kuke võitluskaaslased Mart Niklus ja Enn Tarto, emeriitprof Kalju Põldvere, dr Heino Noor, dots Kaljo-Olev Veskimägi, juristid Enn Sarv ja Rein Apsolon, pastor Vello Salum, kultuuritegelane Vardo Rumessen, vabadusvõitleja Valdur Raudvassar, erukindral Aleksander Einseln jt.

Konverentsil kuulutatakse välja üliõpilaste uurimistööde võistlus, mis käsitleb kõrgkoolide poliitilist kontrollimist ja repressioone 1940-1991.

VI teaduse ja innovatsiooni mess INNOVAATIKA ´98

Tartu Näituste messikeskuses, Kreutzwaldi 60.

Neljapäeval, 2. aprillil kell 11-18;

reedel, 3. aprillil kell 10-18;

laupäeval, 4. aprillil kell 10-16.

Messikonverents "Innovatsioon ja areng - ülikoolide, tööstuse ja riigi koostöö" 2.-3. aprillil.

Seminar "Kutseharidus ja tööturg" 3. aprillil kell 14-16.

Messist ja konverentsist otseülekanne internetis INNOVAATIKA koduleheküljel: http://www.ut.ee/innovaatika/

Pilet täiskasvanutele 20 kr, õpilastele, üliõpilastele ja pensionäridele 10 krooni.

Tartu linnaliinibussid 16, 16A, 5, 6.

Skytte päev

Kolmapäeval, 25. märtsil kl 14 algab ajaloomuuseumi valges saalis J. Skytte päev. Kavas: prof Helmut Piirimäe ettekanne "Poola-aja haridus Tartus", mõttevahetus Tartu jesuiitide gümnaasiumi asukoha tähistamisest (juhatab magister Tõnis Lukas) ja Silver Vahtre tutvustab tähistamise ideekavandit.

Kl 16 Morgensterni saalis Skytte medalite kätteandmine Prantsuse, Taani, Rootsi ja Norra suursaadikutele Eestis.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 376
Tiraaz 2500
UT ilmub reedeti

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Nr. 12 (1924)
Reede, 3. aprill 1998
Ilmub 1948. aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

2. lk
- TÜ nõukogus:
  - 13. märtsil,
  - 27. märtsil
- Õnnitleme:
  - Livia Kirsch,
  - Elmut Laane
- Stipendiumikonkursid

3. lk
- Üliõpilaste eri nr 1:
  - Persoon - Leif Kalev
  - Vastab üliõpilasnõustaja Ülle Kapsi
  - Üliõpilaste häälekandjad

4. lk
- Arvutihakkeritest: Peep Uba
- Üliõpilaste eri jätkub
- Info

Skytte päeval jagati autasusid

□ **Prantsuse suursaadik Jacques Faure ja Taani suursaadik Svend Roed Nielsen vestlemas linnapea Roman Muguriga.** **Jaak Nilsoni foto**

25. märtsil neljandat korda toimunud Johan Skytte päeva esimesel poolel tutvustas professor Helmut Piirimäe Poola-aja haridust Tartus. 1585. aastal asutati Tartusse Poola kuninga ediktiga Jesuiitide Kolleegium, 1582. aastal oli juba asutatud jesuiitide residents ja gümnaasium. Rootsi ajal alustas tööd Jesuiitide Kolleegiumis aga ülikool *Academia Gustaviana*. Professor Piirimäe arvates peaksime hindama hariduse andmist, mitte eelistama üht või teist andjat.

Pärast ettekannet arutati filosoofiamagister Tõnis Lukase juhatusel Tartu nende koolide kui kõrghariduse alguse andmise paiga tähistamist. Kunstnik Silver Vahtre tutvustas ideekavandit, mis võiks seda paika Toome jalamil peahoone taga majandusmaja kõrval tähistada. Ideed toetasid ka Poola suursaadik Jakub Wolasiewiecz ja Lublini Ülikooli professor Jan Lewandovski.

Skytte päeva teisel poolel anti mitmele suursaadikule kätte Skytte medalid. Ülikooli nõukogu otsustas tänavu anda Skytte medalid Prantsuse suursaadikule Jacques Faure'ile, Taani suursaadikule Svend Roed Nielsenile, Rootsi suursaadikule Katarina Brodinile ja Norra suursaadikule Kai Olaf Lielc abi eest Ülikooli 17/19 asuva hoone ümberehitamisel uueks keeltemajaks. Kaks esimesena mainitud suursaadikut oli kohal. Norra välisministeerium eraldas 2 miljonit Eesti krooni, Taani riik toetab energiasäästu programmi raames akende, radiaatorite ja soojasõlmega, Prantsusmaa ja Rootsi ligi ühe miljoni krooniga.

Seejärel andsid haridusminister Mait Klaassen ja maavanem Jaan Õunapuu EV 80. aastapäeva autasud rektor professsor Peeter Tulvistele ja emeriitprofessor Hans-Voldemar Trassile. Esimest autasustati III klassi Riigivapi ordeniga ja teist III klassi Valgetähe ordeniga.

UT toimetus teatab,

et seoses Suure Reedega ilmub järgmine ajaleht neljapäeval, 9. aprillil. Seepärast palume kõik materjalid hiljemalt esmaspäevaks ära tuua/saata või selles suhtes toimetusega kokku leppida.

Täna avatakse vastrenoveeritud ülikooli spordihoone

Täna avatakse pidulikult vastrenoveeritud spordihoone Ujula tänavas. Avamise puhul võistlevad korvpallis ja võrkpallis nii harrastuskui võistlussportlased.

Renoveerimistööde käigus sai spordihalli pallimängude saal uue vastupidava ja kaasaegse põranda, mis läks maksma üle 3 miljoni krooni. Suve jooksul uuendatakse 2,7 miljoni krooni eest spordihalli sanitaarsõlmed. Sügiseks on kavas veel paigaldada nn sahteltribüünid, kuhu mahub spordivõistlusi jälgima ligi 2000 vaatajat.

Kell 15.30 algab teater Vanemuise ja Tartu Raadio korvpallimatš, seejärel kohtuvad võrkpallis ülikooli õppejõud ning Tartu maavalitsuse ja linnavalitsuse ühendvõistkond. Kell 17 esitletakse kirjastuse Ilmamaa raamatut Georg Hackenschmidtist "Valitseda edu". Kell 17.15 toimub spordihalli pidulik avamine ning ürituse lõpetab kell 17.30 algav korvpallivõistlus, kus kohtuvad Tartu Polarise ja Tallinna Baltika võistkonnad.

Andres Toode,
ülikooli pressiesindaja

VI teaduse ja innovatsiooni mess INNOVAATIKA '98

Tartu Näituste messikeskuses, Kreutzwaldi 60
3. aprill 10-18
4. aprill 10-16

Messil tehakse teatavaks Eesti Innovatsioonifondi 1997. aasta **parim innovaatiline projekt.**

4. aprillil kell 11 kuulutatakse messil esimest korda välja **Tartu Ülikooli innovatsioonipreemiad.**

Messil INNOVAATIKA '98 tutvustatakse:

teadustöid ja leiutisi, andmebaase ja teste, õppimis-, täiendõppe- ja koolitusvõimalusi, raamatuid, arvuti turvasüsteeme ja võrguteenuseid, aparaate ja seadmeid, maakondi.

Konverents "INNOVATSIOON ja ARENG - ülikoolide, tööstuse ja riigi koostöö" on 2. ja 3. aprillil.

VI teaduse ja innovatsiooni messi INNOVAATIKA '98 toetab Eesti Innovatsioonifond.

* * *

Majandusminister Jaak Leimann osales messi avamisel teist korda. Tema arvates on sel korral rohkem nii osavõtjaid kui külastajaid. Ta nentis eile messi avamisel Eesti majanduse tõusu ning ütles, et ka ülikool teenindab majandust ja ühiskonda. Minister tänas korraldajaid ja osalejaid. **Maavanema Jaan Õunapuu** arvates pole nii kõrgetasemelist innovaatikamessi ülikoolil olnud. Ta soovis traditsiooni jätkumist. **Rektor prof Peeter Tulviste** lausus, et ideest üksi on vähe kasu, see tuleb ka rakendusse viia. Rektor soovis messi külalistele head vaatamist ja mõtlemist. **Prorektor professor Toivo Maimets** tänas oma avasõnades osalejaid ja korraldajaid.

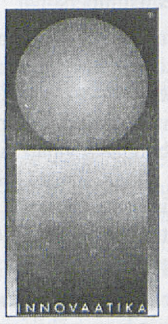

Otseülekanne internetis: http://www.ut.ee/innovaatika.

Üliõpilasesinduse koosolekult

Kahe viimase nädala jooksul on toimunud kaks esinduse koosolekut, mille järjestikuse kokkukutsumise tingis kogunenud probleemide hulk ja mahukus.

Esimesel koosolekul 25. märtsil tegeldi **üliõpilasesinduse valimisjuhendi parandamise ja täiendamisega**. Laekus hulk parandusettepanekuid, mille arutelu kandus edasi ka järgmisele koosolekule. Rohkem elevust tekitasid eelhääletuse, eetikakokkuleppe ja nimekirjadele kautsjoni kehtestamise ettepanekud, millest küll ükski hääletamisel valimisjuhendisse ei pääsenud. Valimisjuhendisse viidi sisse muudatused, mille alusel on valimistoimkonnal volitused valimisjuhendiga vastuollu sattunud isik või nimekiri valimistelt eemaldada. Varem võis valimistoimkond teha vaid valimiste kehtetuks tunnistamise ettepaneku. Uue valimisjuhendi kinnitamisega on selgemaks saanud vaidlustamise kord, määratletud rikkumised ja sanktsioonid.

25. märtsi koosolekul viibis külalisena pr S. Muru, kelle soovil oli arutluse all **Eesti Vabariigi 80. aastapäevale pühendatud esseekonkursi tulemuste avalikustamine**. Teabetoimkonna esimees U. Arold, kes oli selle ürituse eest vastutav, andis aru tulemuste avalikustamise viivituse põhjustest.

Kinnitati eestseisuse töökorra eelnõu, mille arutelud olid toimunud varasematel koosolekutel.

30. märtsi koosolekut alustati esindaja valimisega haridusministeeriumi juurde moodustatud Õppurite Nõukotta. Esitati kaks kandidaati: Katriin Fisch ja Arne Otter, hääled jagunesid 12:6, valituks osutus Katriin Fisch.

Päevakorras oli ka **umbusalduse avaldamine sotsiaaltoimkonna esimehele A. Otterile**. Umbusalduse algatajaks oli K. Parve, põhjuseks A. Otteri töö korraldamatus ja ebaõige käitumine seoses rektori valimistega (sotsiaaltoimkond langetas otsuseid tema pädevusse mittekuuluvas küsimuses). Toimkonna esimehe võib ametikohustustest vabastada üliõpilasesinduse kahekolmandikulise koosseisu häälteenamusega. Sellist häälteenamust ei saavutatud ning A. Otter jääb edasi sotsiaaltoimkonna esimeheks.

Määrati kindlaks **valimispäevad – 28., 29. ja 30. aprill** ning esitati hääletamiseks valimistoimkonna kandidaadid. Valituks osutusid Mihkel Allik, Kaimo Käärmann, Juhan Nõps ja Lauri Puhvel.

Üliõpilasesinduse põhimäärus esitati teisele lugemisele.

Katriin Fisch

NB! Järgmises UTs ilmub üliõpilasesinduse valimisjuhend.

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

13. märtsil

ASUTATI SIHTASUTUS TARTU ÜLIKOOLI KLIINIKUM

Arstiteaduskonna dekaan prof Ants Peetsalu andis ülevaate 1993. aastal asutatud TÜ kliinikumi viieaastasest tegevusest, mida ta pidas igati tulemuslikuks. Positiivsete tendentsidena märkis dekaan patsientide arvu tunduvat tõusu ja ravivoodikohtade arvu vähenemist. Vähenenud on ka arstide arv. Meditsiiniõdede arv on enamvähem samaks jäänud, vähenenud on noorem meditsiinipersonal.

Arstiteaduskonna õppejõududest on kliinilise tööga hõivatud ainult 8%. Probleem tekkis 1992. aastal, kui muutus finantseerimine. Õppejõudude töötamine haiglates vajab lahendamist. Dekaan tõi näiteid Turu Ülikooli keskhaigla finantseerimisest. Soomes saavad näiteks kõik õppetööd tegevad haiglad riigieelarvest 12% lisaks.

Ülikooli nõukogu kiitis heaks sihtasutuse TÜ kliinikum põhikirja eelnõu ja volitas rektorit sihtasutuse asutamisotsusele alla kirjutama. Põhikirja järgi on kliinikum tervishoiuasutus, mis on baasiks õppe- ja teadustööle.

Asutamisotsuses määratakse sihtasutuse juhatuse ja nõukogu liikmed. Nõukogusse kuulub kolm esindajat ülikoolist, kolm riigi poolt ning kaks linna poolt. Ülikooli kaks esindajat määrab rektor arstiteaduskonna nõukogu ettepanekul. Nõukogu on esitanud dekaani prof Ants Peetsalu ja prof Lembit Allikmetsa.

ARUTATI EUROOPA KOLLEDŽI ASUTAMIST

TÜ Euroopa Kolledži põhikiri oli esimesel lugemisel. Kolledž asutataks praeguse euroteaduskonna baasil ning see oleks integreeritud õppe- ja teadusasutus, mille eesmärk on koostöö teaduskondadega Euroopa Liidu alase akadeemilise hariduse, täiendkoolituse ja teaduse ühildamisel.

NIMETATI SKYTTE MEDALI SAAJAD

Nõukogu otsustas anda Skytte medalid **Prantsuse suursaadikule Jacques Faure'ile, Taani suursaadikule Svend Roed Nielsenile, Rootsi suursaadikule Katarina Brodinile ja Norra suursaadikule Kai Liele** võõrkeelte õpetamise toetamise eest Tartu Ülikoolis.

PROFESSORI VALIMINE

Läänemeresoome keelte korraliseks professoriks valiti läänemeresoome keelte korraline prof filoloogiadr **Tiit-Rein Viitso.**

ARUTATI PANGALAENUST TEHTAVATE INVESTEERINGUTE NIMEKIRJA,

mille nõukogu kinnitas (vt 27. märtsi nõukogu ülevaadet).

AUDOKTORID

Nõukogu otsustas valida käesoleval aastal mitte üle 10 audoktori.

ÕPPEKAVAD

Nõukogu otsustas anda germaani-romaani filoloogia osakonna nõukogule õiguse anda **doktorikraade germaani-romaani filoloogia** õppekava alusel ning pedagoogika osakonna nõukogule õiguse anda **doktorikraade pedagoogika** õppekava alusel.

27. märtsil

VÕETI VASTU NÕUDED TÜ ÕPPEJÕU VÕI TEADUSTÖÖTAJA AMETIKOHA TAOTLEJATE HINDAMISEL

Rektor prof Peeter Tulviste ütles nõudeid kommenteerides, et akadeemiline komisjon on nõuete väljatöötamisega tegelnud ligi aasta. Nõuete koostamisel tuli arvestada, et professorite palku peetakse ülikoolis teistega võrreldes liiga kõrgeks ning et akadeemiline karjäär ei haara väikese palga juures enam võimekaid noori.

Arutelul soovitati dotsendi puhul rohkem arvestada õppetöö kogemust (hääletamisel oligi enamik kaheaastase õppetöökogemuse poolt) ning leiti, et nõuded peaksid rohkem stimuleerima kõrgkooliõpikute koostamist. Nõuded ilmuvad mõnes UT lähinumbris.

ÕPPERUUMIDE OLUKORRAST

Prorektor prof Teet Seene ütles olukorrast ülevaadet tehes, et kahe viimase aasta jooksul ei ole eriti ruume juurde tulnud (128st 143ni). Umbes pooli õpperuume pidas ka kaasaegselt sisustatuks, mille eest on väga suurt hoolt kandnud teaduskonnad (remont, sisustus). Palju abi on olnud saatkondadest, kes on aidanud keelteklasside rajamisel ja Paabeli renoveerimisel. Probleemid: väga vajab remonti Vanemuise 46 suur auditoorium, puudus on auditooriumikorpusest. Rohkem tuleb jälgida TÜ valitsuse otsusest kinnipidamist, mille järgi ei anta ruume poliitiliste jmt ürituste korraldamiseks.

UUED EMERIITPROFESSORID

Emeriitprofessoriks valiti psühhiaatria erakorraline prof meditsiinidr **Märt Saarma** ja spordimeditsiini erakorraline prof meditsiinidr **Toomas Karu.** Päevakorrast võeti maha emeriitprofessori nimetuse andmine akadeemik Karl Siilivasele, kes töötas ülikoolis 1954. aastast. 1974. aastast suundus ta TA Ajaloo Instituuti. Ülikooliseaduse ja TÜ põhikirja järgi võib nõukogu anda emeriitprofessori nimetuse korralise professori kohalt pensionile siirduvale TÜ õppejõule.

VALITI TÜ AULIIGE

TÜ auliikmeks valiti **Aare-Ruth Mörner (Puhk),** kes on asutanud Puhk-Mörneri-nimelise stipendiumi. Stipendiumi asutamine on nii materiaalses kui ka moraalses mõttes ülikoolile märkimisväärne toetus.

ÜLIKOOL OTSUSTAS VÕTTA LAENU

Nõukogu otsustas volitada rektorit sõlmima laenuleping 75 miljoni kroonise pangalaenu võtmiseks. Laenuandja selgub konkursiga. Suurem osa laenust läheb õppehoonete ehitamiseks ja renoveerimiseks (Paabel, arvutuskeskuse arvutisaali ümberehitus, Lai 36 ja Tiigi 78, Pepleri 14 ühiselamu rekonstrueerimine, õppehoonete akende väljavahetamine ja keskküttesüsteemide uuendamine, peahoone vundamendi kindlustamine ja fassaadi remont).

Laenuliikide prioriteedid ja proportsiooni kinnitab rektor igaks eelarveaastaks teadus- ja arenduskomisjoni ettepanekute alusel ning ülikooli arengukava arengusuundade põhjal.

õnnitleme

Livia Kirsch 75

19. märtsil oli sünnipäev endisel farmaatsiaõppejõul Livia Kirschil.

Õnnitleme ja soovime head tervist ning elurõõmu edaspidiseks!

Kolleegid farmaatsia instituudist

Elmut Laane 70

31. märtsil sai 70-aastaseks arstiteaduskonna emeriitprofessor Elmut Laane. Elmut Laane on õpetanud sisehaiguste propedeutikat ja kardioloogiat paljudele arstidele, sealhulgas ka hambaarstidele. Tema juhendamisel on valminud kolm kandidaadiväitekirja. Ta on jätkuvalt aktiivne inimese bioenergeetika häirete uurimisel ja nende häirete korrigeerimiseks mõeldud füüsikaliste ravivahendite propageerimisel. Suure osa oma elust on Elmut Laane pühendanud Eesti vabaduse eest võitlemiseks, mille eest oli mõistetud kümneks aastaks Vorkuta vangilaagrisse. Praegu on Elmut Laane värske Teeneteristi omanik.

Soovime edu, õnne ja head tervist kolleegide poolt kardioloogiakliinikust!

Tänu Autasustamisi

Tänukirjaga autasustati 85. sünnipäeval ülikooli kauaaegset töötajat **Marta Valku.**

70. sünnipäeval pälvisid tänukirja pikaajalise ja kohusetundliku töö eest ülikoolis emeriitprofessorid **Vello Past** ja **Elmut Laane.**

60. sünnipäeva puhul autasustati kauaaegse kohusetundliku ja eduka töö eest ülikooli väikese medaliga raamatukogu teadusosakonna juhatajat **Urve Tõnnovit.**

Väikese medali pälvis ka raamatukogu köitja **Veera Sillasoo.**

50. sünnipäeval autasustati tänukirjaga graafikarestauraatorit **Maie Austat.**

Pikaajalise ja kohusetundliku töö eest avaldati tänu arvutuskeskuse abitöölisele **Jüri Alekannule.**

Puhk-Mörneri stipendiumi konkurss

Puhk – Mörneri stipendium on TÜ SIHTASUTUSE juurde asutanud Aare Ruth (Puhk) Mörner ja Magnus Mörner eesmärgiga toetada ajaloo-, õigusteaduse- ning eriti õigusajaloo-alast uurimistööd TÜs. Stipendium määratakse üks kord aastas TÜ ühele ajaloo ja ühele õigusteaduse, iseäranis õigusajaloo **magistrandile** või **doktorandile,** kes on Eesti Vabariigi kodanik.

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Kandideerijatel palume esitada TÜ kantseleisse (ph 207) **1. maiks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis) koos ülevaatega erialasest ja ühiskondlikust tegevusest,
- ülevaade kavandatavast uurimistööst,
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi saaja selgub 1998. aasta sügissemestri alguseks.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest, telefon: 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides stipendiumi konkurss

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides stipendium on moodustatud EESTI RAHVUSKOMITEE poolt TÜ-le eesti ülikoolina töötamise 75. aastapäeva puhul üleantud rahalistest vahenditest. Stipendium antakse igal aastal ühele **üliõpilasele** ja ühele **magistrandile** või **doktorandile** eesti rahvuslikke küsimusi või väliseestlust käsitleva õppe- ja teadustöö ning ühiskondliku tegevuse eest.

Stipendiumile kandideerijatel palume esitada TÜ kantseleisse (ph 207) **1. maiks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis),
- ülevaade õppe-, teadus- ning ühiskondlikust tegevusest nimetatud valdkondades,
- soovitus instituudilt/osakonnalt,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumid antakse üle 1998. aasta sügissemestri alguses.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest, tel: 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

stipendium

Stipendiumid Einpaulide Mälestusfondist

Helga ja Helmut Einpauli Mälestusfondist on võimalik taotleda õppe- ja uurimisstipendiume.

Fondi juhatus jagab iga aasta 1. oktoobril stipendiume edukatele eesti üliõpilastele ja noortele teadlastele **arstiteaduse ja eesti keele alal.**

Sooviavaldused koos lühikese elulookirjelduse ja seniste õppetulemustega palume saata kirjalikult hiljemalt **31. maiks** aadressil Helga ja Helmut Einpauli Mälestusfond. Box 306 101 26 Stockholm.

Concordia Ülikooli infopäev Tartus

7. aprillil
Tartu Ülikooli raamatukogus (ruum 202), kell 11-16

* Kl 12 Ärijuhtimise magistriprogrammi (MBA) infotund

* Kl 13.30 Tehnoloogiaarenduse- ja korralduse eriala tutvustamine

* Kl 14 Bakalaureuseprgrammide infotund

1998/1999. õppeaastal on bakalaureuseõppes võimalik alustada järgmistel erialadel:

*** ärijuhtimine**
*** tehnoloogiaarendus ja -korraldus**
*** õigusteadus**
*** meedia**

magistriõppes **ärijuhtimise erialal (Magister of Business Administration).**

Dokumentide vastuvõtt ja sisseastumiskatsed 1998/99. õppeaastaks on alanud. Vastuvõtt kestab bakalaureuseõppes 19. juunini, magistriõppes 21. augustini.

Täpsema informatsiooni saamiseks palume pöörduda: Concordia Ülikooli vastuvõtuosakonda Lühike jalg 7, tel (2) 6464 045 ja (22) 444 290.

Üliõpilaste eri

Nr 1 Reede, 3. aprill 1998

Kallis lugeja!

Tartu Ülikooli ajaleht Universitas Tartuensis ilmub juba 50. aastat. Poole sajandi jooksul on ta pidanud täitma oma kohustusi terve akadeemilise pere – nii ülikooli teenistujate kui ka üliõpilaste ees. Viimastel on siiani puudu oma häälekandja. Kas selle põhjus on huvi puudus, majanduslik olukord, tegijate vähesus või muu, see on probleem, mille üle ei tasu juurelda. Tähtis on, et me saaksime endale uue perioodiliselt ilmuva teataja.

Vähemalt esialgu ilmub see **UT erileheküljena kord kuus**. Loodetavasti jätkub tulevikus kaastöölisi, raha ning mis kõige tähtsam – huvilisi lugejaid, et saaks taastada Üliõpilaslehe. See ei pea olema nii mahukas, kui enne 1940. aastat ilmunu, kuid kindlasti ei mahu ühele UT leheküljele kuus ära kõik, mis üliõpilastel öelda. Meid on ju tervelt 8692 üliõpilast (põhiõppes 6837) – see on Eesti ulatuses kenakese linna elanikkond! Ligikaudu niisama suur elanikkond on näiteks Keila ja Türi linnal. Igas linnas on peale tööjõuliste elanike päris noori ja väga vanu, meie oleme aga ainult noored ja elujõulised. Seda enam peaks meil jätkuma energiat sellise töö ettevõtmiseks.

Üliõpilasleheküljel hakkame tutvustama eri veergudena **üliõpilasorganisatsioonide** (mitte ainult intiimorganisatsioonide) **tegevust ja üritusi**, **üliõpilaskonna juhte** ning **teisi ärkasid üliõpilasi, üliõpilaste muresid ja rõõme** seoses ülikooli tööga, üliõpilaskonna ajaloo küsimusi. Enamik neist teemadest on tuttavad vaid vähestele meist, kuid et olla täisväärtuslik *alma mater*'i kasvandik, peab iga üliõpilane olema kursis ka enda ümber toimuvaga. Kui ei oleks üliõpilasi, siis poleks ka **ülikooli**. Seega on üliõpilaste tegevus üks olulisemaid asju ning kes veel peaks selle vastu huvi tundma kui mitte meie ise?

On selge, et igaühe primaarne eesmärk on omandada ülikoolis õppimise ajal maksimaalselt hea kõrgharidus, mitte tegelda kõige muuga selle kõrval. Kindlasti annaks kõikidele üliõpilaskoondumistele ning -ettevõtmistele tugeva tagasilöögi üleaja õppimise eest õppemaksu tasumine – siis süveneks veelgi omaette nokitsemine ning üksinda ei käiks jõud üle ühestki mõttetusest või koguni tegijale ning suunatavale mõlemale kahjulikust otsusest. Et mitte laskuda selleni, tuleb meil häälekalt mõelda, mis on meile kasulikum, samal ajal mitte unustades ka teise poole huve. **Üliõpilasleheküljе toimetus ootab kõikide arvamusi ja ettepanekuid tulevikuks ning kaastöid!**

Fred Puss,
üliõpilasesinduse
teabetoimkond

Kolmele küsimusele

vastab õppe- ja üliõpilasosakonna üliõpilasnõustaja Ülle Kapsi

Hiljuti võis Universitas Tartuensisest lugeda, et järgmiseks õppeaastaks otsitakse üliõpilasnõustamisest huvitatud üliõpilasi. Nüüdseks on nõustajakandidaatide registreerimine lõppenud. Kuidas hindate tulemusi?

Registreerimisankeete sirvides jääb silma, et enamik neist on filosoofia- ja sotsiaalteaduskonna üliõpilastelt (43-st 35 ankeeti). Arvestades seda, et filosoofia- ning sotsiaalteaduskonnas õpetatavad erialad seonduvad olulisel määral inimestega töötamisel, ei ole nende teaduskondade üliõpilaste huvi nõustamise vastu üllatav. Üliõpilasnõustaja töö on heaks praktikaks ning annab võimaluse oma suhtlemisoskusi, välistudengite nõustajal ka võõrkeelteoskusi proovile panna. Välisüliõpilastega tegelemisest on huvitatud 27 üliõpilast, suur osa nendest (16) aga on valmis tegelema ka endaga sama eriala õppivate noortega. Sama eriala õppivate esmakursuslastega soovib tegelda 16 üliõpilast. Võimalik, et soov üliõpilasnõustajana tegutseda on seotud konkreetse eriala õppekava iseärasustega. On ju filosoofia- ja sotsiaalteaduskonna erialade õppekavades antud üliõpilasele teiste teaduskondadega võrreldes suuremaid valikuvabadusi. Valiku langetamiseks on aga hädasti vaja informatsiooni alternatiivide kohta ning võimalust kellegagi alternatiive arutada. Praegu aga ei ole nõustajate käest uuritud olulisemaid tegureid, mis ajendavad neid nõustamisega tegelema.

Kas 43 üliõpilasnõustajat on palju või vähe?

Reaalselt oleks eelkõige septembris tööd kindlasti rohkem kui 43-le nõustajale. Isegi juhul, kui mitte arvestada nõustajate ja esmakursuslaste erialade vastavusega, jääks iga nõustaja kohta üle kolmekümne tudengi. Praegu on aga erialasid, kust ei registreerunud ühtki nõustamishuvilist. Sotsiaalteaduskonnas ei registreerunud oma eriala tudengite nõustajaks ühtki tudengit avaliku halduse, sotsiaaltöö, eripedagoogika ja politoloogia erialalt (sooviti tegelda välistudengitega). Filosoofiateaduskonnas on ilma nõustajata skandinavistika, filosoofia ning kasvatusteaduste erialad. Lähema aja jooksul võib nõustamishuviline nendelt erialadelt endast märku anda, sest ettevalmistus ei ole veel alanud.

Kõige parem on olukord välistudengite nõustajatega, järgmisele õppeaastale võib vastu minna teadmisega, et iga välistudeng, kes soovib, saab kasutada nõustaja abi. On meeldiv, et välistudengite nõustajate hulgas on mitu välistudengit, kusjuures mõni neist osaleb nõustamistöös juba mitmendat semestrit.

Milliste probleemidega tudengid õppeosakonna nõustaja poole pöörduvad?

Kevadsemestri kõige pingelisem päev on olnud 9. veebruar, mil suurema või väiksema mure pärast tuli nõustaja juurde üle 40 tudengi. Lisaks neile sooviti nõu ja abi saada telefoni ning e-posti vahendusel. Enamik küsimusi iga semestri alguses on muidugi seotud õpingukava koostamise ning tunniplaanidega: mis on kõrvalaine ning millal hakata kõrvalainega tegelema, kuidas leida sobivaid vabaaineid, kas ja kus on võimalik külalisüliõpilasena õppida jne. Mitmesugust infot käivad küsimas ka need, kes soovivad Tartu Ülikooli külalisüliõpilasena õppima asuda või suvel sisse astuda. Paari viimase nädala jooksul on palju küsitud akadeemilise puhkuse ning eriala/peaaine vahetamise kohta.

persoon

Leif Kalev

Leif Kalev (21) on 1997/98. õppeaastal Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse esimees ja Ülikooli Üliõpilaskonna Edustuse eesistuja.

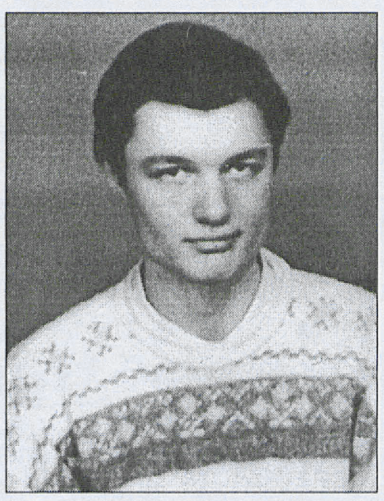

Enda tutvustuseks rääkis ta järgmist:

Pärit olen Nõmmelt, koolis olen käinud 34. 9-klassilises koolis, nüüd on see Tallinna Nõmme Põhikool. Keskkooliosa käisin 32. Keskkoolis, kus oli ajalookallakuga klass. Osalesin mitmel olümpiaadil, olin Tallinna Keskkooli- ja Gümnaasiumiõpilaste Liidu esimees ja teatud aja ka Eesti Gümnasistide Liidu aseesimees.

Kas õigusteadust soovisid tulla õppima juba ammu enne ülikooli?

Ega see mul mingi pikaajaline unistus olnud. Lihtsalt need küsimused tundusid sellel ajal huvitavad olevat. Üldiselt see tegevus päris ootustele ei ole vastanud, eks sellest on tulenenud ka see, et ma tegutsen paralleelselt nii õigus- kui ka sotsiaalteaduskonnas. Ülikooli astusin 1994. aastal.

On Sul huvialasid, mis ei seostu ülikoolis õpitavate erialadega?

Kindlasti on, aga nendega tegelemise intensiivsus on praegu üsna väike. Mille vastu ma olen suuremat huvi tundnud, on näiteks igasugused loodushoiuküsimused ja regionaalpoliitika. Olen suhteliselt rohelise maailmavaatega. Kui ma pisike olin, siis kogusin põhiliselt marke, aga ka münte. Kui nüüd mingi mark kätte satub, viskan selle albumi vahele, aga see on ka kõik.

Oled Sa palju reisinud?

Olen suhteliselt mõõdukalt reisinud, aga ma ei ole seda kunagi eriti tähtsaks pidanud. See on olnud paratamatus või siis lihtsalt süllekukkunud juhus, ma ei ole ise aktiivselt selle nimel tegutsenud. Põhimõtteliselt on reisimine pigem meelelahutus, mitte, nagu mõned väidavad, tohutu enesetäiendamine.

Huvitavamad kohad... Ma olen Euroopas ringi liikunud ja siin ei ole nii hirmus huvitavaid kohti. Mingil määral endise NL aladel. Otsapunktid oleks Baikali järv ja Inglismaa läänerannik.

Aga minu jaoks on küllaltki tore elamus ühiskonnamudeli või inimeste mõttes alati Soome külastamine. Kuigi see koht on väga proosaline, siis ühiskonna toimimise mõttes on seda riiki päris huvitav jälgida.

Millal Sa esimest korda üliõpilaskonna juhatusse kandideerisid?

1995, tollel ajal oli see veel edustus.

Kas selline mõte oli Sul juba kohe ülikooli tulles?

Mingil kujul oli ta olemas, aga kas ta nii aktiivseks oleks muutunud, et kandideerida, seda ma ei tea. Mingil määral

Järg 4. lk

Üliõpilaste häälekandjad Tartus

Peaaegu igal vanal üliõpilaskonnal on oma häälekandja. Üliõpilaskond on ju ülikooli üks tähtsamaid osi ning peab saama võimaluse oma mõtete teatavaks tegemiseks. Üliõpilaslehtede suuremad edusammud on olnud märgatavad iga maa rahvustunde kasvamisel ja on eriti tugevas seoses rahvusülikoolide tekkimisega. Eesti üliõpilaskond ennetas oma häälekandjaga rahvusülikooli teket.

Oma häälekandja vajadusest rääkis esimesena Villem Ernits Soome **Ylioppilaislehti** ilmuma hakkamise puhul. Mõte ei olnud aga originaalne, sama idee tuli dr Oskar Kallasele 1912. aastal Norras Bergenis üliõpilaste häälekandja ***Minervaga*** tutvumisel. O. Kallas tegi 10. märtsil 1913 ettepaneku häälekandja väljaandmiseks EÜSile kui vanimale eestlaste organisatsioonile. Tol ajal ulatus üliõpilaste arv 1000-ni.

EÜS moodustas selleks erikomisjoni ning koos teiste üliõpilasorganisatsioonidega koostati lehe programm. 19. augustil 1913 peeti Tartus esimene kõikide tolleaegsete üliõpilasorganisatsioonide (neid oli Tartus, Riias, Peterburis ja Moskvas) ametlike esindajate koosolek. Toimetus otsustati teha 3-liikmeline ning lehe pealkirjaks sai **Üliõpilaste Leht**, alapealkirjaga Eesti Edumeeliste Üliõpilaste Häälekandja. Üliõpilaste Lehe Asemikkude Kogu kujunes üliõpilaskonna keskorganisatsiooniks, milles ühinesid koostöö nimel kolm eri suunda – korporatsioonid, tsentrum ja vasakpoolsed. Lehe esimene number ilmus jaanuaris 1914. Toimetaja oli mag Villem Grünthal (Ridala). Kevadsemestril ilmus lehte veel kolm, sügisel neli numbrit.

Alanud maailmasõda ning hilisem revolutsioon ei mõjunud hästi ülikooli tegevusele ega ka lehele. Raskendav oli ka toimetajate pidev vahetus. Viimane number ilmus 1917. aasta mais.

Pärast üliõpilaste Ajutise Keskesituse moodustamist 1920. aastal ning sellest välja kasvanud Üliõpilaskonna Edustuse tööle asumist sama aasta lõpul pandi uuesti käima ka **Üliõpilasleht** – **Tartu üliõpilaskonna häälekandja**. Pärast viiendat numbrit 1922. aastal jäi see võlgade tõttu seisma. Uue peatoimetaja Richard Janno (EÜS) agara

□ **Richard Janno.**

töö tulemusena 1923. aastal omandas leht ligi 20 järgnevat aastat püsinud kuju.

Leht ilmus 13 korda aastas umbes 1500 eksemplaris. Aastakäigu maht ulatus kohati 500 leheküljе ligi. Organisatsioonide juubelite puhul ning mõnikord ka muudel tähtpäevadel ilmusid nende erinumbrid, mis on praeguseks omandanud eriti suure väärtuse, sest kõik organisatsioonid ei jõudnud enne 1940. aastat oma kogumikku välja anda.

Ajalehes ilmusid teated nii üliõpilaste kui ka õppejõudude, Üliõpilaskonna Edustuse (hiljem Üliõpilasesinduse),

Järg 4. lk

Üliõpilasleheküljе koostasid ja kirjutasid Katriin Fisch ja Fred Puss, toimetas ja kujundas UT toimetus.

Ettepanekud, küsimused ja kaastööd saata aadressil: katri-inf@ut.ee või fpuss@ut.ee.

Üliõpilasleheküljg ilmub kord kuus.

NB! Aktuaalsed ja kiiret ilmumist vajavad artiklid püüab UT toimetus avaldada kohe. Head koostööd!

Üliõpilaste eri

Jätkub 4. lk

arvutiteave

Paharettidest

Ülikooli arvutivõrgu administraatoritel on kurb kogemus, et vähemalt korra aastas tuleb püüda võrgus tegutsevaid kurikaelu. Käesoleva aasta alguseks oligi vaheaeg pikaks veninud ning administraatoritel tekkis juba kahtlus, et seekord on neid üle kavaldatud nii, et nad ei märkagi. Niisuguseks asjaolud siiski ei kujunenud.

Aasta algul tekkisid kaebused, et osa avalikult kasutatavaid võrguterminaale käitusid aeg-ajalt imelikult: pärast "login" viidale vastamist ja parooli küsimist lõpetasid seansi, nagu oleks midagi kogemata valesti läinud, ning tuli alustada otsast peale.

Ei läinudki kaua, kuni selgus, et sellistel juhtudel oli vahetult enne sama terminaali taga istunud keegi kasutajanimega "lex", kes ei lõpetanud oma seanssi nii, nagu peab, vaid jättis tööle programmikese, mis kujundas ekraani täpselt samasuguseks, nagu oleks seda teinud süsteem pärast iga kasutaja lõpetamist. Järjekordne ekraani taha istuja toksis midagi kahtlustamata oma kasutajatunnuse ja parooli ja jäi ootama arvuti reageeringut. Samal ajal salvestas eelmise kasutaja ("lex") poolt käima jäetud programm need andmed ning alles seejärel lõpetas nii oma töö kui ka eelmise kasutaja seansi. Kui palju ja kelle paroole sedasi välja on peilitud, ei oska meie kahjuks öelda. Seda on sisuliselt võimatu selgitada, samuti seda, kui palju pärast võõra nime all tegutseti.

Kasutajatunnuse "lex" all tegutses matemaatikateaduskonna üliõpilane Aleksei Jegorov, kelle juurdepääsu arvutivõrgule sulgesime 20. jaanuaril asjaolude selgumiseni.

Viimaseid ei tulnudki väga kaua oodata.

Sotsiaalteaduskonna semiootika vene osakonna vabakuulaja Dmitri Jegorovi juurdepääsu arvutivõrku sulgesime 14. märtsil seetõttu, et tema kodukataloogis asusid paroolide ja kasutajatunnuste nimekirjad, lisaks sellele tuvastati seal skriptid (programmid), mis võimaldavad võõraste nimede all tegutsemist ka pärast omanike paroolide muutmist. Kuidas see kõik täpsemalt toimis, jätame esialgu enda teada.

Hoolimata kasutajatunnuste kinnipanekust märgati 16. märtsil eelnimetatud kahte üliõpilast tegutsemas arvutuskeskuses terminaalide taga. Üritasime selgust saada, kuidas see oli võimalik, ja ilmnes, et nende sõber, matemaatikateaduskonna üliõpilane Pavel Balashov oli neid oma kasutajatunnuse ja parooli abil arvutivõrku lubanud. Arvutivõrgu kasutuseeskirjade järgi (vt näiteks http://www.ut.ee/dokumendid/ reeglid.html ptk. VI, p.1) on oma nime all võõrastele võrku juurdepääsu võimaldamine lubamatu.

Muidugi sulgesime samal hetkel ka viimati nimetatud üliõpilase kasutajatunnuse ja nii nagu kord ette näeb, asus arvutivõrgu halduskomisjon arutama asjaosaliste karistamist. Enne otsuse vastuvõtmist avastasime, et ülikooli www kekserveri kataloogidesse olid tekkinud otseviited Pavel Balashovi veebi lehekülgedele, mida saab käsitleda kui asjaosalise otsest häkkerlust või selle võimaldamist.

Arvutivõrgu halduskomisjoni pädevuses on (vt eespool viidatud reegleid, ptk IX) kasutuskeeldude määramine. Seekord otsustasime keelata kõigil kolmel arvutivõrgu kasutamise kahe semestri jooksul, kuni 1. veebruarini 1999, teavitades sellest ka nende teaduskondade dekaane.

Eespool kirjeldatud programmi kirjutamine tekstipõhise terminaaliekraani tarbeks pole mitte midagi uut ja keerulist, sellega saab hakkama iga programmeerimist õppinud informaatikaüliõpilane, ja pole kindel, et seda võtet ikka ja jälle ei kasutata.

Siit soovitus avalike terminaalide kasutajatele: enne kui asute toksima oma kasutajatunnust, et sisse logida, vajutage paar korda *enter* (*return* vms) klahvile, et olla kindlad, kas Teie vestlusparneriks ekraani taga on arvutivõrk või mõni kurikael.

Head ja turvalist võrgu kasutamist soovides

Peep Uba,
arvutuskeskuse juhataja

Üliõpilaste eri

Nr 1 Reede, 3. aprill 1998

Leif Kalev

Algus 3. lk

mängis siin kaasa ka tegelik olukord ülikoolis, eriti just üliõpilaste osas, mille parandamise võimalusi ma nägin. Muid võimalusi peale esinduse ei paistnud üldse olevat – kui kuskil parandada, siis esinduse kaudu ja seegi on üsna keeruline.

Kas huvi oli endapoolne või kutsus keegi, kes juba varem sellega tegeles?

Kutsuti ka, aga suhteliselt natuke, pigem oli ikka enda algatus. See aasta oli üldse aktiivne uute tegelaste ilmumise aasta.

Mida esindus annab üliõpilasele, kes on selle liige, ja mida tavaüliõpilasele?

Liikmele annab ta kindlasti eneseteostamise võimaluse, võimaluse mõjutada ülikoolis toimuvaid protsesse mingil määral ja võimaluse sidemeteks erinevate inimestega. Juba kandideerimine iseenesest tekitab mõnevõrra uue tasandi kasvõi valijatega suheldes. Lisaks tulevad juurde veel teised esinduse liikmed, nii et suhtluskeskkond kindlasti suureneb.

Mida ta kindlasti annab tavaüliõpilasele, on teatavgi institutsioon, mis tegutseb üliõpilaslikult vaatekohalt lähtudes, see tähendab – on mingisugunegi koht, kuhu võib pöörduda kartuseta, et asi jõuab otseseid või kõveraid teid pidi just selle isiku või institutsioonini, kellega probleem on tekkinud. Samuti on ta mingisugune lootus, et asja ei üritata lihtsalt ära summutada. Neid küsimusi, millega on esinduse poole pöördutud ja mis õppekorraldusega seonduvad, oleme küll üles tõstnud. Selles näen ma esinduse põhilist rolli meie olemasolevate võimaluste juures.

Lisaks pakub esindus kindlasti teataval määral informatsiooni, meil on oma list ja me edastame infot ka muul viisil ja kui esindus saab veidi kindlamad jalad alla, siis, ma usun, hakkab ta üha rohkem üliõpilastele pakkuma ka osalusvõimalusi niihästi üliõpilaspoliitilisel kui ka teaduskondlikul tasandil, aga miks mitte ka mingisuguste institutsioonide kaudu.

Kas Sinu arvates on üliõpilasel praegu Tartu Ülikoolis hea olla või mitte?

Minu arvates ei ole üliõpilasel Tartu Ülikoolis väga hea olla. Väga suur osa on siin lihtsalt selleks, et saada diplom, teatud osa on siin lihtsalt kuidagi – elab ära, võiks ka hullem olla, ja teatud osa on ka rahulolematuid. Kui me võtame Eesti kontekstis, siis Tartu Ülikoolis olemine on üks kõige paremaid olemisi üldse üliõpilase jaoks, aga siin on väga palju asju, mida peab parandama ja veidi läänelikumaks muutma.

Küsitles Fred Puss

Üliõpilaste häälekandjad Tartus

Algus 3. lk

naaberriikide üliõpilaskondade, üliõpilasorganistatsioonide tegevusest, üliõpilasspordist, kirjanduse arvustusi, karikatuure, vähemal määral ilukirjanduslikke palasid ja luuletusi, nekrolooge. Esimestel aastatel ilmusid teated ka Tallinna üliõpilaskonnast, vahepeal see ununes. Tallinna Tehnikainstituudi (hiljem -ülikooli) loomisega 1936. aastal see traditsioon taastus. Korduvalt oli lehe ümber lahkhelisid, kord olid väljaandmisest eemal korporatsioonid (1920. aastate lõpp), kord seltsid (1930. aastate lõpp), kuid leht ilmus ning pakkus lugemist nii üliõpilastele, õppejõududele kui vilistlastele. Paljud organisatsioonid tegid lehe tellimise oma liikmetele kohustuslikuks, kuid need otsused tehti alati suure häälteenamusega ning seega pakkus leht üliõpilastele vajalikke teateid ja huvitavat lugemist.

Viimane number ilmus 16. mail 1940. Selles on aga hoopis vastupidiselt negatiivsetele emotsioonidele ulatuslik kava Üliõpilaslehe reorganiseerimiseks. Kavatseti "panna rõhku täielikule üliõpilaskonna ja ülikooli informatsioonile, mis kannab aga ikkagi ülevaatlikku ilmet, kuna kiiret informatsiooni tuleb üliõpilasel siiski ajalehtede kaudu jälgida." Ilmunud number saadeti tasuta kõikidele üliõpilastele, kelle aadress oli ülikoolil olemas, seda kavatseti jätkata ka järgmiste numbrite puhul.

(Järgneb)

Fred Puss

organisatsioonide teated

*** ÜS Raimla lauatenniseturniirist**

22. märtsil võtsid osa võistlejad kuuest organisatsioonist. Esikoha võitis ksv! Rasmus Mägi (Sakala), teiseks jäi ksv! Luigi Päri (Liivika) ja kolmandaks ksv! Jaanus Vahesalu (Liivika). Traditsiooni kohaselt jääb ennesõjaaegne rändkarikas aastaks parima raimlalase kätte, kelleks oli ksv! Kaur Parve.

*** ENÜS**

avas oma uued konvendiruumid Riia tänaval vilistlaspäeva ajal 21. märtsil. Lindi lõikas läbi prof Jüri Kärner, kes oli ENÜSi taastamise ajal TÜ rektor. Tartu Linnamuuseumist saadi tagasi endisaegne nimesilt. Üritusest võttis osa sadakond inimest.

*** Korp! Indla**

pidas 6.—8. märtsini kevadkommerssi.

info

väitekiri

Reedel, 3. aprillil kl 15.15 Lossi 3-223 kaitseb **Jüri Tammaru magistritööd** "Sümmeetria ja ratsionaalsus".

Reedel, 3. aprillil kell 12.15 Vanemuise 46 aud 327: **Raivo Aunap kaitseb magistritööd** "Kevadise künnimaa mõõtmine satelliitpiltidel. Metoodika ja muutused 1990-ndate aastate alguses". Oponent: PhD Kiira Aaviksoo; **Leida Lepiku magistritööd** "Eesti haldusüksuste muutused kaartidel 1919-1997". Oponent: geogr-kand Heino Mardiste; **Dago Antov magistritööd** "Korrespondentsmaatriksi koostamisest transpordi-mudeli väljatöötamisel (Eestis teostatud rakenduste baasil)". Oponent: MSc Urmas Kase ja **Urmas Visse magistritööd** "Maakondliku geoinfosüsteemi loomise põhimõtted". Oponent: geogr-kand Andrus Meiner.

Esmaspäeval, 6. aprillil kl 14 kaitseb ph aud 102 **Henn Saari doktoriväitekirja** "Ein Weg zur Wortgrammatik am Beispiel des Estnischen", oponent on filoloogiadoktor Paul Alvre. Kl 16 kaitseb samas **Annika Hussar magistriväitekirja** "Eestlaste eesnimedest aastatel 1930-1990", oponent on magister Peeter Päll.

Kolmapäeval, 8. aprillil kell 14 kaitseb nõukogu saalis **Sergei Pakrijev doktoritööd** "Depressiooni, alkoholi kuritarvitamise ja alkoholsõltuvuse levimus Udmurtia maaelanikkonnas" meditsiinidoktori kraadi saamiseks, oponeerivad prof Raimo K. R. Salokangas (Turu Ülikool) ja prof Lembit Rägo (TÜ farmakoloogia instituut); ja **Oleg Milenin doktoritööd** "Koera söögitoru kaelaosa rekonstruktsioon revaskulariseeritud iileumi autotransplantaadiga (uudne mitmeetapilise transplantatsiooni meetod)" meditsiinidoktori kraadi saamiseks, oponeerivad prof. Lembit Roostar (TÜ kardioloogia kliinik) ja dots Toivo Suuroja (TÜ anatoomia instituut).

Neljapäeval, 9. aprillil kell 10 Vanemuise tn 46 aud 327: **Jaak Kliimask kaitseb magistritööd** "Eesti maapiirkondade arenguerisused". Oponent: geogr-kand Jüri Kõre; ja **Priidu Ristkok magistritööd** "Regionaalpoliitika areng Eestis". Oponent: MSc Garri Raagmaa.

loeng

Demokraatia ja õiglus

Alates esmaspäevast 6. aprillist esineb loengutega **demokraatia ja õigluse teemadel International Hobbes Association president Martin A. Bertman (Ohio, USA)**. Esimene loeng 6. aprillil kl 14.15 Lossi 3-223.

"Väliseestlased"

Välis-Eesti uuringute keskuse poolt korraldatava loengukursuse "Väliseestlased" avaloengud toimuvad esmaspäeval, 6. aprillil kell 14-16 ja teisipäeval, 7. aprillil kell 16-18 geograafia instituudis Vanemuise 46. Lektor prof Tiit Rosenberg.

varia

Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsis

Reedel, 3. aprillil kl 16 on Lossi 3 aud 406 Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi **üldkoosolek**. Kavas **Märt Läänemetsa** ettekanne "Hiina oma silmaga".

Prantsuse Teaduslikus Instituudis

Teisipäeval, 7. aprillil kell 18.15 on Lossi 3-217 **prof Jaak Kangilaski 3. loeng "Prantsuse kunstist eelmise sajandi lõpust tänapäevani".**

Peremajutus

Seoses 6. - 10. maini toimuvate rahvusvaheliste üliõpilasmängudega vajab mängude majutustoimkond vabatahtlike abi külaliste majutamisel. Enamik SELLi mängudel osalevatest sportlastest paigutatakse elama Tartu hotellidesse, koolidesse ja ka ühiselamutesse. Osa sportlastest on aga avaldanud soovi võimaluse korral ööbida kohalikes peredes. Kõigil, kes sooviksid pakkuda oma abi peremajutuse korraldamisel, palume ühendust võtta SELLi mängude majutustoimkonnaga aadressil Pepleri 14 või telefonil 430 833.

Lisainfo K. Kuningas, tel 430 833, e-post: mty-tyk@ut.ee.

Psühholoogiaserver

Teatame psühholoogiahuvilistele uuest www-leheküljest "Psühholoogiaserver" (http://www.ut.ee/PS). See pakub erinevaid suhtlemisvõimalusi Interneti vahendusel. Elektroonilises jututoas toimub 2., 9. ja 16. aprillil kell 18-20 kursus **stressist,** seda viib läbi arst-intern Katrin Taruste. Info ja registreerimine http://www.ut.ee/PS/stress. html, e-post: kylli@tnk.tartu.ee, tel. 432 500.

töö

Õpetajaks

Kabala Põhikool Raplamaal pakub alates 1998/99. õppeaastast tööd **eesti keele ja kirjanduse õpetajale** (täiskoormus). Tööleasuja soove arvestades on võimalik saada ka kas 0,5 raamatukoguhoidja koormust või inglise keele (või ajaloo) osalist tunnikoormust. Ühe- või kahetoaline ametipind.

Täpsem info: Kabala Põhikool, Tamme, EE3520 Raplamaa; tel (248) 65 691, 65 640.

kontsert

Heategevuskontsert Soome ja Eesti 80

Meeskoor LAULAJAT (Tampere, Soome) annab kontserdi aulas pühapäeval, 19. aprillil kell 18.

Kava koosneb soome meeskoorilauludest (Sibelius, Madetoja, Palmgren, Rautavaara jt), esineb ka Tartu meeskoor GAUDEAMUS.

Kontserdi sissetulek läheb LC Tartu-Tamme vahendusel soomepoiste toetamiseks.

Piletid täiskasvanuile 25 ja õpilastele 10 krooni, eelmüük Tampere Majas, Jaani 4, Tartu (T-R 10-16, P 12-17, E, L suletud, tel 27 390 911).

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 423
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Nr. 12 (1924)
Reede, 3. aprill 1998
Ilmub 1948. aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

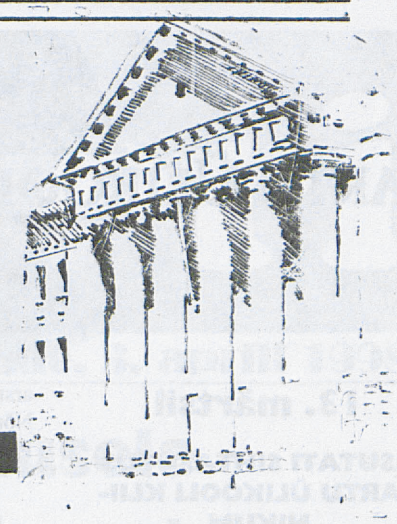

2. lk
- TÜ nõukogus:
  - 13. märtsil,
  - 27. märtsil
- Õnnitleme:
  - Livia Kirsch,
  - Elmut Laane
- Stipendiumikonkursid

3. lk
- Üliõpilaste eri nr 1:
  - Persoon - Leif Kalev
  - Vastab üliõpilasnõustaja Ülle Kapsi
  - Üliõpilaste häälekandjad

4. lk
- Arvutihakkeritest: Peep Uba
- Üliõpilaste eri jätkub
- Info

Skytte päeval jagati autasusid

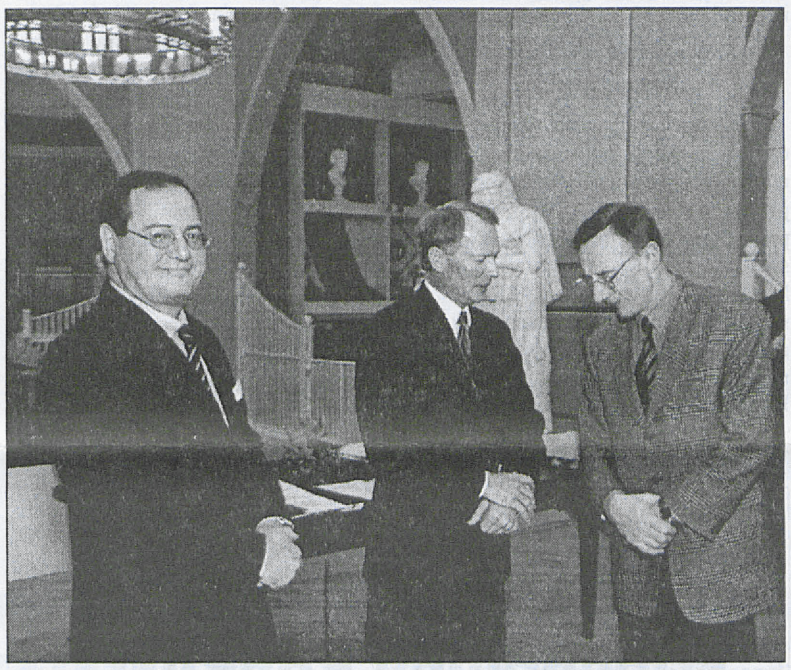

Prantsuse suursaadik Jacques Faure ja Taani suursaadik Svend Roed Nielsen vestlemas linnapea Roman Muguriga. Jaak Nilsoni foto

25. märtsil neljandat korda toimunud Johan Skytte päeva esimesel poolel tutvustas professor Helmut Piirimäe Poola-aja haridust Tartus. 1585. aastal asutati Tartusse Poola kuninga ediktiga Jesuiitide Kolleegium, 1582. aastal oli juba asutatud jesuiitide residents ja gümnaasium. Rootsi ajal alustas tööd Jesuiitide Kollegiumis aga ülikool *Academia Gustaviana*. Professor Piirimäe arvates peaksime hindama hariduse andmist, mitte eelistama üht või teist andjat.

Pärast ettekannet arutati filosoofiamagister Tõnis Lukase juhatusel Tartu nende koolide kui kõrghariduse alguse andmise paiga tähistamist. Kunstnik Silver Vahtre tutvustas ideekavandit, mis võiks seda paika Toome jalamil peahoone taga majandusmaja kõrval tähistada. Ideed toetasid ka Poola suursaadik Jakub Wolasiewiecz ja Lublini Ülikooli professor Jan Lewandovski.

Skytte päeva teisel poolel anti mitmele suursaadikule kätte Skytte medalid. Ülikooli nõukogu otsustas tänavu anda Skytte medalid Prantsuse suursaadikule Jacques Faure'ile, Taani suursaadikule Svend Roed Nielsenile, Rootsi suursaadikule Katarina Brodinile ja Norra suursaadikule Kai Olaf Lielc abi eest Ülikooli 17/19 asuva hoone ümberehitamisel uueks keeltemajaks. Kaks esimesena mainitud suursaadikut oli kohal. Norra välisministeerium eraldas 2 miljonit Eesti krooni, Taani riik toetab energiasäästu programmi raames akende, radiaatorite ja soojasõlmega, Prantsusmaa ja Rootsi ligi ühe miljoni krooniga.

Seejärel andsid haridusminister Mait Klaassen ja maavanem Jaan Õunapuu EV 80. aastapäeva autasud rektor professsor Peeter Tulvistele ja emeriitprofessor Hans-Voldemar Trassile. Esimest autasustati III klassi Riigivapi ordeniga ja teist III klassi Valgetähe ordeniga.

UT toimetus teatab,

et seoses Suure Reedega ilmub järgmine ajaleht neljapäeval, 9. aprillil. Seepärast palume kõik materjalid hiljemalt esmaspäevaks ära tuua/saata või selles suhtes toimetusega kokku leppida.

Täna avatakse vastrenoveeritud ülikooli spordihoone

Täna avatakse pidulikult vastrenoveeritud spordihoone Ujula tänavas. Avamise puhul võistlevad korvpallis ja võrkpallis nii harrastuskui võistlussportlased.

Renoveerimistööde käigus sai spordihalli pallimängude saal uue vastupidava ja kaasaegse põranda, mis läks maksma üle 3 miljoni krooni. Suve jooksul uuendatakse 2,7 miljoni krooni eest spordihalli sanitaarsõlmed. Sügiseks on kavas veel paigaldada nn sahteltribüünid, kuhu mahub spordivõistlusi jälgima ligi 2000 vaatajat.

Kell 15.30 algab teater Vanemuise ja Tartu Raadio korvpallimatš, seejärel kohtuvad võrkpallis ülikooli õppejõud ning Tartu maavalitsuse ja linnavalitsuse ühendvõistkond. Kell 17 esitletakse kirjastuse Ilmamaa raamatut Georg Hackenschmidtist "Valitseda edu". Kell 17.15 toimub spordihalli pidulik avamine ning ürituse lõpetab kell 17.30 algav korvpallivõistlus, kus kohtuvad Tartu Polarise ja Tallinna Baltika võistkonnad.

Andres Toode,
ülikooli pressiesindaja

VI teaduse ja innovatsiooni mess INNOVAATIKA ´98

Tartu Näituste messikeskuses, Kreutzwaldi 60
3. aprill 10-18
4. aprill 10-16

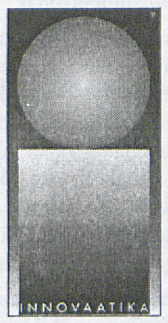

Messil tehakse teatavaks Eesti Innovatsioonifondi 1997. aasta **parim innovaatiline projekt.**

4. aprillil kell 11 kuulutatakse messil esimest korda välja **Tartu Ülikooli innovatsioonipreemiad.**

Messil INNOVAATIKA ´98 tutvustatakse:

teadustöid ja leiutisi, andmebaase ja teste, õppimis-, täiendõppe- ja koolitusvõimalusi, raamatuid, arvuti turvasüsteeme ja võrguteenuseid, aparaate ja seadmeid, maakondi.

Konverents "INNOVATSIOON ja ARENG - ülikoolide, tööstuse ja riigi koostöö" on 2. ja 3. aprillil.

VI teaduse ja innovatsiooni messi INNOVAATIKA ´98 toetab Eesti Innovatsioonifond.

* * *

Majandusminister Jaak Leimann osales messi avamisel teist korda. Tema arvates on sel korral rohkem nii osavõtjaid kui külastajaid. Ta nentis eile messi avamisel Eesti majanduse tõusu ning ütles, et ka ülikool teenindab majandust ja ühiskonda. Minister tänas korraldajaid ja osalejaid. **Maavanema Jaan Õunapuu** arvates pole nii kõrgetasemelist innovaatikamessi ülikoolil olnud. Ta soovis traditsiooni jätkumist. **Rektor prof Peeter Tulviste** lausus, et ideest üksi on vähe kasu, see tuleb ka rakendusse viia. Rektor soovis messi külalistele head vaatamist ja mõtlemist. **Prorektor professor Toivo Maimets** tänas oma avasõnades osalejaid ja korraldajaid.

Otseülekanne internetis: http://www.ut.ee/innovaatika.

Üliõpilasesinduse koosolekult

Kahe viimase nädala jooksul on toimunud kaks esinduse koosolekut, mille järjestikuse kokkukutsumise tingis kogunenud probleemide hulk ja mahukus.

Esimesel koosolekul 25. märtsil tegeldi **üliõpilasesinduse valimisjuhendi parandamise ja täiendamisega**. Laekus hulk parandusettepanekuid, mille arutelu kandus edasi ka järgmisele koosolekule. Rohkem elevust tekitasid eelhääletuse, eetikakokkuleppe ja nimekirjadele kautsjoni kehtestamise ettepanekud, millest küll ükski hääletamisel valimisjuhendisse ei pääsenud. Valimisjuhendisse viidi sisse muudatused, mille alusel on valimistoimkonnal volitused valimisjuhendiga vastuollu sattunud isik või nimekiri valimistelt eemaldada. Varem võis valimistoimkond teha vaid valimiste kehtetuks tunnistamise ettepaneku. Uue valimisjuhendi kinnitamisega on selgemaks saanud vaidlustamise kord, määratletud rikkumised ja sanktsioonid.

25. märtsi koosolekul viibis külalisena pr S. Muru, kelle soovil oli arutluse all **Eesti Vabariigi 80. aastapäevale pühendatud esseekonkursi tulemuste avalikustamine**. Teabetoimkonna esimees U. Arold, kes oli selle ürituse eest vastutav, andis aru tulemuste avalikustamise viivituse põhjustest.

Kinnitati eestseisuse töökorra eelnõu, mille arutelud olid toimunud varasematel koosolekutel.

30. märtsi koosolekut alustati esindaja valimisega haridusministeeriumi juurde moodustatud Õppurite Nõukotta. Esitati kaks kandidaati: Katriin Fisch ja Arne Otter, hääled jagunesid 12:6, valituks osutus Katriin Fisch.

Päevakorras oli ka **umbusalduse avaldamine sotsiaaltoimkonna esimehele A. Otterile**. Umbusalduse algatajaks oli K. Parve, põhjuseks A. Otteri töö korraldamatus ja ebaõige käitumine seoses rektori valimistega (sotsiaaltoimkond langetas otsuseid tema pädevusse mittekuuluvas küsimuses). Toimkonna esimehe võib ametikohustustest vabastada üliõpilasesinduse kahekolmandikulise koosseisu häälteenamusega. Sellist häälteenamust ei saavutatud ning A. Otter jääb edasi sotsiaaltoimkonna esimeheks.

Määrati kindlaks **valimispäevad – 28., 29. ja 30. aprill** ning esitati hääletamiseks valimistoimkonna kandidaadid. Valituks osutusid Mihkel Allik, Kaimo Käärmann, Juhan Nõps ja Lauri Puhvel.

Üliõpilasesinduse põhimäärus esitati teisele lugemisele.

Katriin Fisch

NB! Järgmises UTs ilmub üliõpilasesinduse valimisjuhend.

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

13. märtsil

ASUTATI SIHTASUTUS TARTU ÜLIKOOLI KLIINIKUM

Arstiteaduskonna dekaan prof Ants Peetsalu andis ülevaate 1993. aastal asutatud TÜ kliinikumi viieaastasest tegevusest, mida ta pidas igati tulemuslikuks. Positiivsete tendentsidena märkis dekaan patsientide arvu tunduvat tõusu ja ravivoodikohtade arvu vähenemist. Vähenenud on ka arstide arv. Meditsiiniõdede arv on enamvähem samaks jäänud, vähenenud on noorem meditsiinipersonal.

Arstiteaduskonna õppejõududest on kliinilise tööga hõivatud ainult 8%. Probleem tekkis 1992. aastal, kui muutus finantseerimine. Õppejõudude töötamine haiglates vajab lahendamist. Dekaan tõi näiteid Turu Ülikooli keskhaigla finantseerimisest. Soomes saavad näiteks kõik õppetööd tegevad haiglad riigieelarvest 12% lisaks.

Ülikooli nõukogu kiitis heaks sihtasutuse TÜ kliinikum põhikirja eelnõu ja volitas rektorit sihtasutuse asutamisotsusele alla kirjutama. Põhikirja järgi on kliinikum tervishoiuasutus, mis on baasiks õppe- ja teadustööle.

Asutamisotsuses määratakse sihtasutuse juhatuse ja nõukogu liikmed. Nõukogusse kuulub kolm esindajat ülikoolist, kolm riigi poolt ning kaks linna poolt. Ülikooli kaks esindajat määrab rektor arstiteaduskonna nõukogu ettepanekul. Nõukogu on esitanud dekaani prof Ants Peetsalu ja prof Lembit Allikmetsa.

ARUTATI EUROOPA KOLLEDŽI ASUTAMIST

TÜ Euroopa Kolledži põhikiri oli esimesel lugemisel. Kolledž asutataks praeguse euroteaduskonna baasil ning see oleks integreeritud õppe- ja teadusasutus, mille eesmärk on koostöö teaduskondadega Euroopa Liidu alase akadeemilise hariduse, täiendkoolituse ja teaduse ühildamisel.

NIMETATI SKYTTE MEDALI SAAJAD

Nõukogu otsustas anda Skytte medalid **Prantsuse suursaadikule Jacques Faure'ile, Taani suursaadikule Svend Roed Nielsenile, Rootsi suursaadikule Katarina Brodinile ja Norra suursaadikule Kai Liele** võõrkeelte õpetamise toetamise eest Tartu Ülikoolis.

PROFESSORI VALIMINE

Läänemeresoome keelte korraliseks professoriks valiti läänemeresoome keelte korraline prof filoloogiadr **Tiit-Rein Viitso.**

ARUTATI PANGALAENUST TEHTAVATE INVESTEERINGUTE NIMEKIRJA,

mille nõukogu kinnitas (vt 27. märtsi nõukogu ülevaadet).

AUDOKTORID

Nõukogu otsustas valida käesoleval aastal mitte üle 10 audoktori.

ÕPPEKAVAD

Nõukogu otsustas anda germaani-romaani filoloogia osakonna nõukogule õiguse anda **doktorikraade germaani-romaani filoloogia** õppekava alusel ning pedagoogika osakonna nõukogule õiguse anda **doktorikraade pedagoogika** õppekava alusel.

27. märtsil

VÕETI VASTU NÕUDED TÜ ÕPPEJÕU VÕI TEADUSTÖÖTAJA AMETIKOHA TAOTLEJATE HINDAMISEL

Rektor prof Peeter Tulviste ütles nõudeid kommenteerides, et akadeemiline komisjon on nõuete väljatöötamisega tegelnud ligi aasta. Nõuete koostamisel tuli arvestada, et professorite palku peetakse ülikoolis teistega võrreldes liiga kõrgeks ning et akadeemiline karjäär ei haara väikese palga juures enam võimekaid noori.

Arutelul soovitati dotsendi puhul rohkem arvestada õppetöö kogemust (hääletamisel oligi enamik kaheaastase õppetöökogemuse poolt) ning leiti, et nõuded peaksid rohkem stimuleerima kõrgkooliõpikute koostamist. Nõuded ilmuvad mõnes UT lähinumbris.

ÕPPERUUMIDE OLUKORRAST

Prorektor prof Teet Seene ütles olukorrast ülevaadet tehes, et kahe viimase aasta jooksul ei ole eriti ruume juurde tulnud (128st 143ni). Umbes pooli õpperuume pidas ka kaasaegselt sisustatuks, mille eest on väga suurt hoolt kandnud teaduskonnad (remont, sisustus). Palju abi on olnud saatkondadest, kes on aidanud keelteklasside rajamisel ja Paabeli renoveerimisel. Probleemid: väga vajab remonti Vanemuise 46 suur auditoorium, puudus on auditooriumikorpusest. Rohkem tuleb jälgida TÜ valitsuse otsusest kinnipidamist, mille järgi ei anta ruume poliitiliste jmt ürituste korraldamiseks.

UUED EMERIITPROFESSORID

Emeriitprofessoriks valiti psühhiaatria erakorraline prof meditsiinidr **Märt Saarma** ja spordimeditsiini erakorraline prof meditsiinidr **Toomas Karu.** Päevakorrast võeti maha emeriitprofessori nimetuse andmine akadeemik Karl Siilivasele, kes töötas ülikoolis 1954. aastast. 1974. aastast suundus ta TA Ajaloo Instituuti. Ülikooliseaduse ja TÜ põhikirja järgi võib nõukogu anda emeriitprofessori nimetuse korralise professori kohalt pensionile siirduvale TÜ õppejõule.

VALITI TÜ AULIIGE

TÜ auliikmeks valiti **Aare-Ruth Mörner (Puhk),** kes on asutanud Puhk-Mörneri-nimelise stipendiumi. Stipendiumi asutamine on nii materiaalses kui ka moraalses mõttes ülikoolile märkimisväärne toetus.

ÜLIKOOL OTSUSTAS VÕTTA LAENU

Nõukogu otsustas volitada rektorit sõlmima laenuleping 75 miljoni kroonise pangalaenu võtmiseks. Laenuandja selgub konkursiga. Suurem osa laenust läheb õppehoonete ehitamiseks ja renoveerimiseks (Paabel, arvutuskeskuse arvutisaali ümberehitus, Lai 36 ja Tiigi 78, Pepleri 14 ühiselamu rekonstrueerimine, õppehoonete akende väljavahetamine ja keskküttesüsteemide uuendamine, peahoone vundamendi kindlustamine ja fassaadi remont).

Laenuliikide prioriteedid ja proportsiooni kinnitab rektor igaks eelarveaastaks teadus- ja arenduskomisjoni ettepanekute alusel ning ülikooli arengukava arengusuundade põhjal.

õnnitleme

Livia Kirsch 75

19. märtsil oli sünnipäev endisel farmaatsiaõppejõul Livia Kirschil.

Õnnitleme ja soovime head tervist ning elurõõmu edaspidiseks!

Kolleegid farmaatsia instituudist

Elmut Laane 70

31. märtsil sai 70-aastaseks arstiteaduskonna emeriitprofessor Elmut Laane. Elmut Laane on õpetanud sisehaiguste propedeutikat ja kardioloogiat paljudele arstidele, sealhulgas ka hambaarstidele. Tema juhendamisel on valminud kolm kandidaadiväitekirja. Ta on jätkuvalt aktiivne inimese bioenergeetika häirete uurimisel ja nende häirete korrigeerimiseks mõeldud füüsikaliste ravivahendite propageerimisel. Suure osa oma elust on Elmut Laane pühendanud Eesti vabaduse eest võitlemiseks, mille eest oli mõistetud kümneks aastaks Vorkuta vangilaagrisse. Praegu on Elmut Laane värske Teeneteristi omanik.

Soovime edu, õnne ja head tervist kolleegide poolt kardioloogiakliinikust!

Tänu Autasustamisi

Tänukirjaga autasustati 85. sünnipäeval ülikooli kauaaegset töötajat **Marta Valku.**

70. sünnipäeval pälvisid tänukirja pikaajalise ja kohusetundliku töö eest ülikoolis emeriitprofessorid **Vello Past** ja **Elmut Laane.**

60. sünnipäeva puhul autasustati kauaaegse kohusetundliku ja eduka töö eest ülikooli väikese medaliga raamatukogu teadusosakonna juhatajat **Urve Tõnnovit.**

Väikese medali pälvis ka raamatukogu köitja **Veera Sillasoo.**

50. sünnipäeval autasustati tänukirjaga graafikarestauraatorit **Maie Austat.**

Pikaajalise ja kohusetundliku töö eest avaldati tänu arvutuskeskuse abitöölisele **Jüri Alekannule.**

Puhk-Mörneri stipendiumi konkurss

Puhk – Mörneri stipendium on TÜ SIHTASUTUSE juurde asutanud Aare Ruth (Puhk) Mörner ja Magnus Mörner eesmärgiga toetada ajaloo-, õigusteaduse- ning eriti õigusajaloo-alast uurimistööd TÜs. Stipendium määratakse üks kord aastas TÜ ühele ajaloo ja ühele õigusteaduse, iseäranis õigusajaloo **magistrandile** või **doktorandile,** kes on Eesti Vabariigi kodanik.

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Kandideerijatel palume esitada TÜ kantseleisse (ph 207) **1. maiks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis) koos ülevaatega erialasest ja ühiskondlikust tegevusest,
- ülevaade kavandatavast uurimistööst,
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi saaja selgub 1998. aasta sügissemestri alguseks.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest, telefon: 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides stipendiumi konkurss

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides stipendium on moodustatud EESTI RAHVUSKOMITEE poolt TÜ-le eesti ülikoolina töötamise 75. aastapäeva puhul üleantud rahalistest vahenditest. Stipendium antakse igal aastal ühele **üliõpilasele** ja ühele **magistrandile** või **doktorandile** eesti rahvuslikke küsimusi või välissuhtlust käsitleva õppe- ja teadustöö ning ühiskondliku tegevuse eest.

Stipendiumile kandideerijatel palume esitada TÜ kantseleisse (ph 207) **1. maiks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis),
- ülevaade õppe-, teadus- ning ühiskondlikust tegevusest nimetatud valdkondades,
- soovitus instituudilt/osakonnalt,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumid antakse üle 1998. aasta sügissemestri alguses.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest, tel: 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

stipendium

Stipendiumid Einpaulide Mälestusfondist

Helga ja Helmut Einpauli Mälestusfondist on võimalik taotleda õppe- ja uurimisstipendiume.

Fondi juhatus jagab iga aasta 1. oktoobril stipendiume edukatele eesti üliõpilastele ja noortele teadlastele **arstiteaduse ja eesti keele alal.**

Sooviavaldused koos lühikese elulookirjelduse ja seniste õppetulemustega palume saata kirjalikult hiljemalt **31. maiks** aadressil Helga ja Helmut Einpauli Mälestusfond. Box 306 101 26 Stockholm.

Concordia Ülikooli infopäev Tartus

7. aprillil
Tartu Ülikooli raamatukogus (ruum 202), kell 11-16

* Kl 12 Ärijuhtimise magistriprogrammi (MBA) infotund

* Kl 13.30 Tehnoloogiaarenduse- ja korralduse eriala tutvustamine

* Kl 14 Bakalaureuseprgrammide infotund

1998/1999. õppeaastal on bakalaureuseõppes võimalik alustada järgmistel erialadel:

*** ärijuhtimine**
*** tehnoloogiaarendus ja -korraldus**
*** õigusteadus**
*** meedia**

magistriõppes **ärijuhtimise erialal (Magister of Business Administration).**

Dokumentide vastuvõtt ja sisseastumiskatsed 1998/99. õppeaastaks on alanud. Vastuvõtt kestab bakalaureuseõppes 19. juunini, magistriõppes 21. augustini.

Täpsema informatsiooni saamiseks palume pöörduda: Concordia Ülikooli vastuvõtuosakonda Lühike jalg 7, tel (2) 6464 045 ja (22) 444 290.

Üliõpilaste eri

Nr 1 Reede, 3. aprill 1998

Kallis lugeja!

Tartu Ülikooli ajaleht Universitas Tartuensis ilmub juba 50. aastat. Poole sajandi jooksul on ta pidanud täitma oma kohustusi terve akadeemilise pere – nii ülikooli teenistujate kui ka üliõpilaste ees. Viimastel on siiani puudu oma häälekandja. Kas selle põhjus on huvi puudus, majanduslik olukord, tegijate vähesus või muu, see on probleem, mille üle ei tasu juurelda. Tähtis on, et me saaksime endale uue perioodiliselt ilmuva teataja.

Vähemalt esialgu ilmub see **UT erileheküljena kord kuus**. Loodetavasti jätkub tulevikus kaastöölisi, raha ning mis kõige tähtsam – huvilisi lugejaid, et saaks taastada Üliõpilaslehe. See ei pea olema nii mahukas, kui enne 1940. aastat ilmunu, kuid kindlasti ei mahu ühele UT leheküljele kuus ära kõik, mis üliõpilastel öelda. Meid on ju tervelt 8692 üliõpilast (põhiõppes 6837) – see on Eesti ulatuses kenakese linna elanikkond! Ligikaudu niisama suur elanikkond on näiteks Keila ja Türi linnal. Igas linnas on peale tööjõuliste elanike päris noori ja väga vanu, meie oleme aga ainult noored ja elujõulised. Seda enam peaks meil jätkuma energiat sellise töö ettevõtmiseks.

Üliõpilasleheküljel hakkame tutvustama eri veergudena **üliõpilasorganisatsioonide** (mitte ainult intiimorganisatsioonide) **tegevust ja üritusi**, **üliõpilaskonna juhte** ning **teisi ärkasid üliõpilasi, üliõpilaste muresid ja rõõme** seoses ülikooli tööga, üliõpilaskonna ajaloo küsimusi. Enamik neist teemadest on tuttavad vaid vähestele meist, kuid et olla täisväärtuslik *alma mater*'i kasvandik, peab iga üliõpilane olema kursis ka enda ümber toimuvaga. Kui ei oleks üliõpilasi, siis poleks ka **ülikooli**. Seega on üliõpilaste tegevus üks olulisemaid asju ning kes veel peaks selle vastu huvi tundma kui mitte meie ise?

On selge, et igaühe primaarne eesmärk on omandada ülikoolis õppimise ajal maksimaalselt hea kõrgharidus, mitte tegelda kõige muuga selle kõrval. Kindlasti annaks kõikidele üliõpilaskoondumistele ning -ettevõtmistele tugeva tagasilöögi üleaja õppimise eest õppemaksu tasumine – siis süveneks veelgi omaette nokitsemine ning üksinda ei käiks jõud üle ühestki mõttetusest või koguni tegijale ning suunatavale mõlemale kahjulikust otsusest. Et mitte laskuda selleni, tuleb meil häälekalt mõelda, mis on meile kasulikum, samal ajal mitte unustades ka teise poole huve. **Üliõpilasleheküljе toimetus ootab kõikide arvamusi ja ettepanekuid tulevikuks ning kaastöid!**

Fred Puss,
üliõpilasesinduse
teabetoimkond

Kolmele küsimusele

vastab õppe- ja üliõpilasosakonna üliõpilasnõustaja Ülle Kapsi

Hiljuti võis Universitas Tartuensisest lugeda, et järgmiseks õppeaastaks otsitakse üliõpilasnõustamisest huvitatud üliõpilasi. Nüüdseks on nõustajakandidaatide registreerimine lõppenud. Kuidas hindate tulemusi?

Registreerimisankeete sirvides jääb silma, et enamik neist on filosoofia- ja sotsiaalteaduskonna üliõpilastelt (43-st 35 ankeeti). Arvestades seda, et filosoofia- ning sotsiaalteaduskonnas õpetatavad erialad seonduvad olulisel määral inimestega töötamisel, ei ole nende teaduskondade üliõpilaste huvi nõustamise vastu üllatav. Üliõpilasnõustaja töö on heaks praktikaks ning annab võimaluse oma suhtlemisoskusi, välistudengite nõustajal ka võõrkeelteoskusi proovile panna. Välisüliõpilastega tegelemisest on huvitatud 27 üliõpilast, suur osa nendest (16) aga on valmis tegelema ka endaga sama eriala õppivate noortega. Sama eriala õppivate esmakursuslastega soovib tegelda 16 üliõpilast. Võimalik, et soov üliõpilasnõustajana tegutseda on seotud konkreetse eriala õppekava iseärasustega. On ju filosoofia- ja sotsiaalteaduskonna erialade õppekavades antud üliõpilasele teiste teaduskondadega võrreldes suuremaid valikuvabadusi. Valiku langetamiseks on aga hädasti vaja informatsiooni alternatiivide kohta ning võimalust kellegagi alternatiive arutada. Praegu aga ei ole nõustajate käest uuritud olulisemaid tegureid, mis ajendavad neid nõustamisega tegelema.

Kas 43 üliõpilasnõustajat on palju või vähe?

Reaalselt oleks eelkõige septembris tööd kindlasti rohkem kui 43-le nõustajale. Isegi juhul, kui mitte arvestada nõustajate ja esmakursuslaste erialade vastavusega, jääks iga nõustaja kohta üle kolmekümne tudengi. Praegu on aga erialasid, kust ei registreerunud ühtki nõustamishuvilist. Sotsiaalteaduskonnas ei registreerunud oma eriala tudengite nõustajaks ühtki tudengit avaliku halduse, sotsiaaltöö, eripedagoogika ja politoloogia erialalt (sooviti tegelda välistudengitega). Filosoofiateaduskonnas on ilma nõustajata skandinavistika, filosoofia ning kasvatusteaduste erialad. Lähema aja jooksul võib nõustamishuviline nendelt erialadelt endast märku anda, sest ettevalmistus ei ole veel alanud.

Kõige parem on olukord välistudengite nõustajatega, järgmisele õppeaastale võib vastu minna teadmisega, et iga välistudeng, kes soovib, saab kasutada nõustaja abi. On meeldiv, et välistudengite nõustajate hulgas on mitu välistudengit, kusjuures mõni neist osaleb nõustamistöös juba mitmendat semestrit.

Milliste probleemidega tudengid õppeosakonna nõustaja poole pöörduvad?

Kevadsemestri kõige pingelisem päev on olnud 9. veebruar, mil suurema või väiksema mure pärast tuli nõustaja juurde üle 40 tudengi. Lisaks neile sooviti nõu ja abi saada telefoni ning e-posti vahendusel. Enamik küsimusi iga semestri alguses on muidugi seotud õpingukava koostamise ning tunniplaanidega: mis on kõrvalaine ning millal hakata kõrvalainega tegelema, kuidas leida sobivaid vabaaineid, kas ja kus on võimalik külalisüliõpilasena õppida jne. Mitmesugust infot käivad küsimas ka need, kes soovivad Tartu Ülikooli külalisüliõpilasena õppima asuda või suvel sisse astuda. Paari viimase nädala jooksul on palju küsitud akadeemilise puhkuse ning eriala/peaaine vahetamise kohta.

persoon

Leif Kalev

Leif Kalev (21) on 1997/98. õppeaastal Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse esimees ja Ülikooli Üliõpilaskonna Edustuse eesistuja.

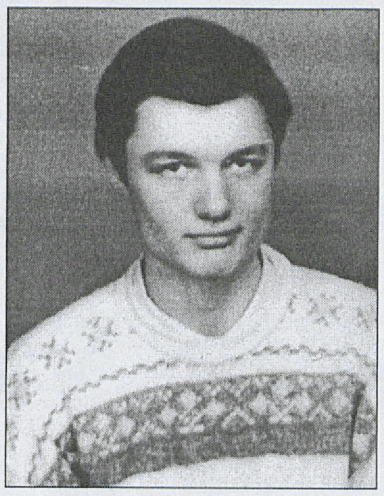

Enda tutvustuseks rääkis ta järgmist:

Pärit olen Nõmmelt, koolis olen käinud 34. 9-klassilises koolis, nüüd on see Tallinna Nõmme Põhikool. Keskkooliosa käisin 32. Keskkoolis, kus oli ajalookallakuga klass. Osalesin mitmel olümpiaadil, olin Tallinna Keskkooli- ja Gümnaasiumiõpilaste Liidu esimees ja teatud aja ka Eesti Gümnasistide Liidu aseesimees.

Kas õigusteadust soovisid tulla õppima juba ammu enne ülikooli?

Ega see mul mingi pikaajaline unistus olnud. Lihtsalt need küsimused tundusid sellel ajal huvitavad olevat. Üldiselt see tegevus päris ootustele ei ole vastanud, eks sellest on tulenenud ka see, et ma tegutsen paralleelselt nii õigus- kui ka sotsiaalteaduskonnas. Ülikooli astusin 1994. aastal.

On Sul huvialasid, mis ei seostu ülikoolis õpitavate erialadega?

Kindlasti on, aga nendega tegelemise intensiivsus on praegu üsna väike. Mille vastu ma olen suuremat huvi tundnud, on näiteks igasugused loodushoiuküsimused ja regionaalpoliitika. Olen suhteliselt rohelise maailmavaatega. Kui ma pisike olin, siis kogusin põhiliselt marke, aga ka münte. Kui nüüd mingi mark kätte satub, viskan selle albumi vahele, aga see on ka kõik.

Oled Sa palju reisinud?

Olen suhteliselt mõõdukalt reisinud, aga ma ei ole seda kunagi eriti tähtsaks pidanud. See on olnud paratamatus või siis lihtsalt süllekukkunud juhus, ma ei ole ise aktiivselt selle nimel tegutsenud. Põhimõtteliselt on reisimine pigem meelelahutus, mitte, nagu mõned väidavad, tohutu enesetäiendamine.

Huvitavamad kohad... Ma olen Euroopas ringi liikunud ja siin ei ole nii hirmus huvitavaid kohti. Mingil määral endise NL aladel. Otsapunktid oleks Baikali järv ja Inglismaa läänerannik.

Aga minu jaoks on küllaltki tore elamus ühiskonnamudeli või inimeste mõttes alati Soome külastamine. Kuigi see koht on väga proosaline, siis ühiskonna toimimise mõttes on seda riiki päris huvitav jälgida.

Millal Sa esimest korda üliõpilaskonna juhatusse kandideerisid?

1995, tollel ajal oli see veel edustus.

Kas selline mõte oli Sul juba kohe ülikooli tulles?

Mingil kujul oli ta olemas, aga kas ta nii aktiivseks oleks muutunud, et kandideerida, seda ma ei tea. Mingil määral

Järg 4. lk

Üliõpilaste häälekandjad Tartus

Peaaegu igal vanal üliõpilaskonnal on oma häälekandja. Üliõpilaskond on ju ülikooli üks tähtsamaid osi ning peab saama võimaluse oma mõtete teatavaks tegemiseks. Üliõpilaslehtede suuremad edusammud on olnud märgatavad iga maa rahvustunde kasvamisel ja on eriti tugevas seoses rahvusülikoolide tekkimisega. Eesti üliõpilaskond ennetas oma häälekandjaga rahvusülikooli teket.

Oma häälekandja vajadusest rääkis esimesena Villem Ernits Soome **Yliopilaislehti** ilmuma hakkamise puhul. Mõte ei olnud aga originaalne, sama idee tuli dr Oskar Kallasele 1912. aastal Norras Bergenis üliõpilaste häälekandja ***Minervaga*** tutvumisel. O. Kallas tegi 10. märtsil 1913 ettepaneku häälekandja väljaandmiseks EÜSile kui vanimale eestlaste organisatsioonile. Tol ajal ulatus üliõpilaste arv 1000-ni.

EÜS moodustas selleks erikomisjoni ning koos teiste üliõpilasorganisatsioonidega koostati lehe programm. 19. augustil 1913 peeti Tartus esimene kõikide tolleaegsete üliõpilasorganisatsioonide (neid oli Tartus, Riias, Peterburis ja Moskvas) ametlike esindajate koosolek. Toimetus otsustati teha 3-liikmeline ning lehe pealkirjaks sai **Üliõpilaste Leht**, alapealkirjaga Eesti Edumeeliste Üliõpilaste Häälekandja. Üliõpilaste Lehe Asemikkude Kogu kujunes üliõpilaskonna keskorganisatsiooniks, milles ühinesid koostöö nimel kolm eri suunda – korporatsioonid, tsentrum ja vasakpoolsed. Lehe esimene number ilmus jaanuaris 1914. Toimetaja oli mag Villem Grünthal (Ridala). Kevadsemestril ilmus lehte veel kolm, sügisel neli numbrit.

Alanud maailmasõda ning hilisem revolutsioon ei mõjunud hästi ülikooli tegevusele ega ka lehele. Raskendav oli ka toimetajate pidev vahetus. Viimane number ilmus 1917. aasta mais.

Pärast üliõpilaste Ajutise Keskesituse moodustamist 1920. aastal ning sellest välja kasvanud Üliõpilaskonna Edustuse tööle asumist sama aasta lõpul pandi uuesti käima ka **Üliõpilasleht – Tartu üliõpilaskonna häälekandja**. Pärast viiendat numbrit 1922. aastal jäi see võlgade tõttu seisma. Uue peatoimetaja Richard Janno (EÜS) agara

□ **Richard Janno.**

töö tulemusena 1923. aastal omandas leht ligi 20 järgnevat aastat püsinud kuju.

Leht ilmus 13 korda aastas umbes 1500 eksemplaris. Aastakäigu maht ulatus kohati 500 leheküljе ligi. Organisatsioonide juubelite puhul ning mõnikord ka muudel tähtpäevadel ilmusid nende erinumbrid, mis on praeguseks omandanud eriti suure väärtuse, sest kõik organisatsioonid ei jõudnud enne 1940. aastat oma kogumikku välja anda.

Ajalehes ilmusid teated nii üliõpilaste kui ka õppejõudude, Üliõpilaskonna Edustuse (hiljem Üliõpilasesinduse),

Järg 4. lk

Üliõpilasleheküljе koostasid ja kirjutasid Katriin Fisch ja Fred Puss, toimetas ja kujundas UT toimetus.

Ettepanekud, küsimused ja kaastööd saata aadressil: katriinf@ut.ee või fpuss@ut.ee.

Üliõpilaslehekülg ilmub kord kuus.

NB! Aktuaalsed ja kiiret ilmumist vajavad artiklid püüab UT toimetus avaldada kohe. Head koostööd!

Üliõpilaste eri

Jätkub 4. lk

arvutiteave

Paharettidest

Ülikooli arvutivõrgu administraatoritel on kurb kogemus, et vähemalt korra aastas tuleb püüda võrgus tegutsevaid kurikaelu. Käesoleva aasta alguseks oligi vaheaeg pikaks veninud ning administraatoritel tekkis juba kahtlus, et seekord on neid üle kavaldatud nii, et nad ei märkagi. Niisuguseks asjaolud siiski ei kujunenud.

Aasta algul tekkisid kaebused, et osa avalikult kasutatavaid võrguterminaale käitusid aeg-ajalt imelikult: pärast "login" viidale vastamist ja parooli küsimist lõpetasid seansi, nagu oleks midagi kogemata valesti läinud, ning tuli alustada otsast peale.

Ei läinudki kaua, kuni selgus, et sellistel juhtudel oli vahetult enne sama terminaali taga istunud keegi kasutajanimega "lex", kes ei lõpetanud oma seanssi nii, nagu peab, vaid jättis tööle programmikese, mis kujundas ekraani täpselt samasuguseks, nagu oleks seda teinud süsteem pärast iga kasutaja lõpetamist. Järjekordne ekraani taha istuja toksis midagi kahtlustamata oma kasutajatunnuse ja parooli ja jäi ootama arvuti reageeringut. Samal ajal salvestas eelmise kasutaja ("lex") poolt käima jäetud programm need andmed ning alles seejärel lõpetas nii oma töö kui ka eelmise kasutaja seansi. Kui palju ja kelle paroole sedasi välja on peilitud, ei oska meie kahjuks öelda. Seda on sisuliselt võimatu selgitada, samuti seda, kui palju pärast võõra nime all tegutseti.

Kasutajatunnuse "lex" all tegutses matemaatikateaduskonna üliõpilane Aleksei Jegorov, kelle juurdepääsu arvutivõrgule sulgesime 20. jaanuaril asjaolude selgumiseni.

Viimaseid ei tulnudki väga kaua oodata.

Sotsiaalteaduskonna semiootika vene osakonna vabakuulaja Dmitri Jegorovi juurdepääsu arvutivõrku sulgesime 14. märtsil seetõttu, et tema kodukataloogis asusid paroolide ja kasutajatunnuste nimekirjad, lisaks sellele tuvastati seal skriptid (programmid), mis võimaldavad võõraste nimede all tegutsemist ka pärast omanike paroolide muutmist. Kuidas see kõik täpsemalt toimis, jätame esialgu enda teada.

Hoolimata kasutajatunnuste kinnipanekust märgati 16. märtsil eelnimetatud kahte üliõpilast tegutsemas arvutuskeskuses terminaalide taga. Üritasime selgust saada, kuidas see oli võimalik, ja ilmnes, et nende sõber, matemaatikateaduskonna üliõpilane Pavel Balashov oli neid oma kasutajatunnuse ja parooli abil arvutivõrku lubanud. Arvutivõrgu kasutuseeskirjade järgi (vt näiteks http://www.ut.ee/dokumendid/ reeglid.html ptk. VI, p.1) on oma nime all võõrastele võrku juurdepääsu võimaldamine lubamatu.

Muidugi sulgesime samal hetkel ka viimati nimetatud üliõpilase kasutajatunnuse ja nii nagu kord ette näeb, asus arvutivõrgu halduskomisjon arutama asjaosaliste karistamist. Enne otsuse vastuvõtmist avastasime, et ülikooli www keskserveri kataloogidesse olid tekkinud otseviited Pavel Balashovi veebi lehekülgedele, mida saab käsitleda kui asjaosalise otsest häkkerlust või selle võimaldamist.

Arvutivõrgu halduskomisjoni pädevuses on (vt eespool viidatud reegleid, ptk IX) kasutuskeeldude määramine. Seekord otsustasime keelata kõigil kolmel arvutivõrgu kasutamise kahe semestri jooksul, kuni 1. veebruarini 1999, teavitades sellest ka nende teaduskondade dekaane.

Eespool kirjeldatud programmi kirjutamine tekstipõhise terminaaliekraani tarbeks pole mitte midagi uut ja keerulist, sellega saab hakkama iga programmeerimist õppinud informaatikaüliõpilane, ja pole kindel, et seda võtet ikka ja jälle ei kasutata.

Siit soovitus avalike terminaalide kasutajatele: enne kui asute toksima oma kasutajatunnust, et sisse logida, vajutage paar korda *enter* (*return* vms) klahvile, et olla kindlad, kas Teie vestlusparneriks ekraani taga on arvutivõrk või mõni kurikael.

Head ja turvalist võrgu kasutamist soovides

Peep Uba,
arvutuskeskuse juhataja

Üliõpilaste eri

Nr 1 Reede, 3. aprill 1998

Leif Kalev

Algus 3. lk

mängis siin kaasa ka tegelik olukord ülikoolis, eriti just üliõpilaste osas, mille parandamise võimalusi ma nägin. Muid võimalusi peale esinduse ei paistnud üldse olevat – kui kuskil parandada, siis esinduse kaudu ja seegi on üsna keeruline.

Kas huvi oli endapoolne või kutsus keegi, kes juba varem sellega tegeles?

Kutsuti ka, aga suhteliselt natuke, pigem oli ikka enda algatus. See aasta oli üldse aktiivne uute tegelaste ilmumise aasta.

Mida esindus annab üliõpilasele, kes on selle liige, ja mida tavaüliõpilasele?

Liikmele annab ta kindlasti eneseteostamise võimaluse, võimaluse mõjutada ülikoolis toimuvaid protsesse mingil määral ja võimaluse sidemeteks erinevate inimestega. Juba kandideerimine iseenesest tekitab mõnevõrra uue tasandi kasvõi valijatega suheldes. Lisaks tulevad juurde veel teised esinduse liikmed, nii et suhtluskeskkond kindlasti suureneb.

Mida ta kindlasti annab tavaüliõpilasele, on teatavgi institutsioon, mis tegutseb üliõpilaslikult vaatekohalt lähtudes, see tähendab – on mingisugunegi koht, kuhu võib pöörduda kartuseta, et asi jõuab otseseid või kõveraid teid pidi just selle isiku või institutsioonini, kellega probleem on tekkinud. Samuti on ta mingisugune lootus, et asja ei üritata lihtsalt ära summutada. Neid küsimusi, millega on esinduse poole pöördutud ja mis õppekorraldusega seonduvad, oleme küll üles tõstnud. Selles näen ma esinduse põhilist rolli meie olemasolevate võimaluste juures.

Lisaks pakub esindus kindlasti teataval määral informatsiooni, meil on oma list ja me edastame infot ka muul viisil ja kui esindus saab veidi kindlamad jalad alla, siis, ma usun, hakkab ta üha rohkem üliõpilastele pakkuma ka osalusvõimalusi niihästi üliõpilaspoliitilisel kui ka teaduskondlikul tasandil, aga miks mitte ka mingisuguste institutsioonide kaudu.

Kas Sinu arvates on üliõpilasel praegu Tartu Ülikoolis hea olla või mitte?

Minu arvates ei ole üliõpilasel Tartu Ülikoolis väga hea olla. Väga suur osa on siin lihtsalt selleks, et saada diplom, teatud osa on siin lihtsalt kuidagi – elab ära, võiks ka hullem olla, ja teatud osa on ka rahulolematuid. Kui me võtame Eesti kontekstis, siis Tartu Ülikoolis olemine on üks kõige paremaid olemisi üldse üliõpilase jaoks, aga siin on väga palju asju, mida peab parandama ja veidi läänelikumaks muutma.

Küsitles Fred Puss

Üliõpilaste häälekandjad Tartus

Algus 3. lk

naaberriikide üliõpilaskondade, üliõpilasorganistatsioonide tegevusest, üliõpilasspordist, kirjanduse arvustusi, karikatuure, vähemal määral ilukirjanduslikke palasid ja luuletusi, nekrolooge. Esimestel aastatel ilmusid teated ka Tallinna üliõpilaskonnast, vahepeal see ununes. Tallinna Tehnikainstituudi (hiljem -ülikooli) loomisega 1936. aastal see traditsioon taastus. Korduvalt oli lehe ümber lahkhelisid, kord olid väljaandmisest eemal korporatsioonid (1920. aastate lõpp), kord seltsid (1930. aastate lõpp), kuid leht ilmus ning pakkus lugemist nii üliõpilastele, õppejõududele kui vilistlastele. Paljud organisatsioonid tegid lehe tellimise oma liikmetele kohustuslikuks, kuid need otsused tehti alati suure häälteenamusega ning seega pakkus leht üliõpilastele vajalikke teateid ja huvitavat lugemist.

Viimane number ilmus 16. mail 1940. Selles on aga hoopis vastupidiselt negatiivsetele emotsioonidele ulatuslik kava Üliõpilaslehe reorganiseerimiseks. Kavatseti "panna rõhku täielikule üliõpilaskonna ja ülikooli informatsioonile, mis kannab aga ikkagi ülevaatlikku ilmet, kuna kiiret informatsiooni tuleb üliõpilasel siiski ajalehtede kaudu jälgida." Ilmunud number saadeti tasuta kõikidele üliõpilastele, kelle aadress oli ülikoolil olemas, seda kavatseti jätkata ka järgmiste numbrite puhul.

(Järgneb)

Fred Puss

organisatsioonide teated

*** ÜS Raimla lauatenniseturniirist**

22. märtsil võtsid osa võistlejad kuuest organisatsioonist. Esikoha võitis ksv! Rasmus Mägi (Sakala), teiseks jäi ksv! Luigi Päri (Liivika) ja kolmandaks ksv! Jaanus Vahesalu (Liivika). Traditsiooni kohaselt jääb ennesõjaaegne rändkarikas aastaks parima raimlalase kätte, kelleks oli ksv! Kaur Parve.

*** ENÜS**

avas oma uued konvendiruumid Riia tänaval vilistlaspäeva ajal 21. märtsil. Lindi lõikas läbi prof Jüri Kärner, kes oli ENÜSi taastamise ajal TÜ rektor. Tartu Linnamuuseumist saadi tagasi endisaegne nimesilt. Üritusest võttis osa sadakond inimest.

*** Korp! Indla**

pidas 6.—8. märtsini kevadkommerssi.

info

väitekiri

Reedel, 3. aprillil kl 15.15 Lossi 3-223 kaitseb **Jüri Tammaru magistritööd** "Sümmeetria ja ratsionaalsus".

Reedel, 3. aprillil kell 12.15 Vanemuise 46 aud 327: **Raivo Aunap kaitseb magistritööd** "Kevadise künnimaa mõõtmine satelliitpiltidel. Metoodika ja muutused 1990-ndate aastate alguses". Oponent: PhD Kiira Aaviksoo; **Leida Lepiku magistritööd** "Eesti haldusüksuste muutused kaartidel 1919-1997". Oponent: geogr-kand Heino Mardiste; **Dago Antov magistritööd** "Korrespondentsmaatriksi koostamisest transpordi-mudeli väljatöötamisel (Eestis teostatud rakenduste baasil)". Oponent: MSc Urmas Kase ja **Urmas Visse magistritööd** "Maakondliku geoinfosüsteemi loomise põhimõtted". Oponent: geogr-kand Andrus Meiner.

Esmaspäeval, 6. aprillil kl 14 kaitseb ph aud 102 **Henn Saari doktoriväitekirja** "Ein Weg zur Wortgrammatik am Beispiel des Estnischen", oponent on filoloogiadoktor Paul Alvre. Kl 16 kaitseb samas **Annika Hussar magistriväitekirja** "Eestlaste eesnimedest aastatel 1930-1990", oponent on magister Peeter Päll.

Kolmapäeval, 8. aprillil kell 14 kaitseb nõukogu saalis **Sergei Pakrijev doktoritööd** "Depressiooni, alkoholi kuritarvitamise ja alkoholsõltuvuse levimus Udmurtia maaelanikkonnas" meditsiinidoktori kraadi saamiseks, oponeerivad prof Raimo K. R. Salokangas (Turu Ülikool) ja prof Lembit Rägo (TÜ farmakoloogia instituut); ja **Oleg Milenin doktoritööd** "Koera söögitoru kaelaosa rekonstruktsioon revaskulariseeritud iileumi autotransplantaadiga (uudne mitmeetapilise transplantatsiooni meetod)" meditsiinidoktori kraadi saamiseks, oponeerivad prof. Lembit Roostar (TÜ kardioloogia kliinik) ja dots Toivo Suuroja (TÜ anatoomia instituut).

Neljapäeval, 9. aprillil kell 10 Vanemuise tn 46 aud 327: **Jaak Kliimask kaitseb magistritööd** "Eesti maapiirkondade arenguerisused". Oponent: geogr-kand Jüri Kõre; ja **Priidu Ristkok magistritööd** "Regionaalpoliitika areng Eestis". Oponent: MSc Garri Raagmaa.

loeng

Demokraatia ja õiglus

Alates esmaspäevast 6. aprillist esineb loengutega **demokraatia ja õigluse teemadel International Hobbes Associationi president Martin A. Bertman (Ohio, USA)**. Esimene loeng 6. aprillil kl 14.15 Lossi 3-223.

varia

"Väliseestlased"

Välis-Eesti uuringute keskuse poolt korraldatava loengukursuse "Väliseestlased" avaloengud toimuvad esmaspäeval, 6. aprillil kell 14-16 ja teisipäeval, 7. aprillil kell 16-18 geograafia instituudis Vanemuise 46. Lektor prof Tiit Rosenberg.

Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsis

Reedel, 3. aprillil kl 16 on Lossi 3 aud 406 Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi **üldkoosolek**. Kavas **Märt Läänemetsa** ettekanne "Hiina oma silmaga".

Prantsuse Teaduslikus Instituudis

Teisipäeval, 7. aprillil kell 18.15 on Lossi 3-217 **prof Jaak Kangilaski 3. loeng "Prantsuse kunstist eelmise sajandi lõpust tänapäevani".**

Peremajutus

Seoses 6. - 10. maini toimuvate rahvusvaheliste üliõpilasmängudega vajab mängude majutustoimkond vabatahtlike abi külaliste majutamisel. Enamik SELLi mängudel osalevatest sportlastest paigutatakse elama Tartu hotellidesse, koolidesse ja ka ühiselamutesse. Osa sportlastest on aga avaldanud soovi võimaluse korral ööbida kohalikes peredes. Kõigil, kes sooviksid pakkuda oma abi peremajutuse korraldamisel, palume ühendust võtta SELLi mängude majutustoimkonnaga aadressil Pepleri 14 või telefonil 430 833.

Lisainfo K. Kuningas, tel 430 833, e-post: mty-tyk@ut.ee.

Psühholoogiaserver

Teatame psühholoogiahuvilistele uuest www-leheküljest "Psühholoogiaserver" (http://www.ut.ee/PS). See pakub erinevaid suhtlemisvõimalusi Interneti vahendusel. Elektroonilises jututoas toimub 2., 9. ja 16. aprillil kell 18-20 kursus **stressist,** seda viib läbi arst-intern Katrin Taruste. Info ja registreerimine http://www.ut.ee/PS/stress. html, e-post: kylli@tnk.tartu.ee, tel. 432 500.

töö

Õpetajaks

Kabala Põhikool Raplamaal pakub alates 1998/99. õppeaastast tööd **eesti keele ja kirjanduse õpetajale** (täiskoormus). Tööleasuja soove arvestades on võimalik saada ka kas 0,5 raamatukoguhoidja koormust või inglise keele (või ajaloo) osalist tunnikoormust. Ühe- või kahetoaline ametipind.

Täpsem info: Kabala Põhikool, Tamme, EE3520 Raplamaa; tel (248) 65 691, 65 640.

kontsert

Heategevuskontsert Soome ja Eesti 80

Meeskoor LAULAJAT (Tampere, Soome) annab kontserdi aulas pühapäeval, 19. aprillil kell 18.

Kava koosneb soome meeskoorilauludest (Sibelius, Madetoja, Palmgren, Rautavaara jt), esineb ka Tartu meeskoor GAUDEAMUS.

Kontserdi sissetulek läheb LC Tartu-Tamme vahendusel soomepoiste toetamiseks.

Piletid täiskasvanuile 25 ja õpilastele 10 krooni, eelmüük Tampere Majas, Jaani 4, Tartu (T-R 10-16, P 12-17, E, L suletud, tel 27 390 911).

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 423
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Nr. 13 (1925)
Neljapäev, 9. aprill 1998
Ilmub 1948. aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

messireportaaž

Innovaatikamessi tasus vaadata

Kui toimetus messile jõudis, olid preemiad juba jagatud. Innovatsioonipreemiad. Lõpule oli jõudmas järgmine üritus - anekdoodiraamatu esitlemine. Autasude jagamisest ja muust taolistest ametlikest asjadest on nii palju kirjutada tulnud, et mõnikord ei oska päeva lõpuks enam alust ja öeldist ära tunda. Ametlik materjal ilmub niikuinii. Seepärast otsustasime messil veidi omapead ringi käia.

Raamatu ""Vivat Academia!" Tartu Ülikool anekdootides" esitlemise lõpetasid anekdootidest väga lugu pidav rektor Peeter Tulviste ja koostaja humorist Erkki Kõlu.

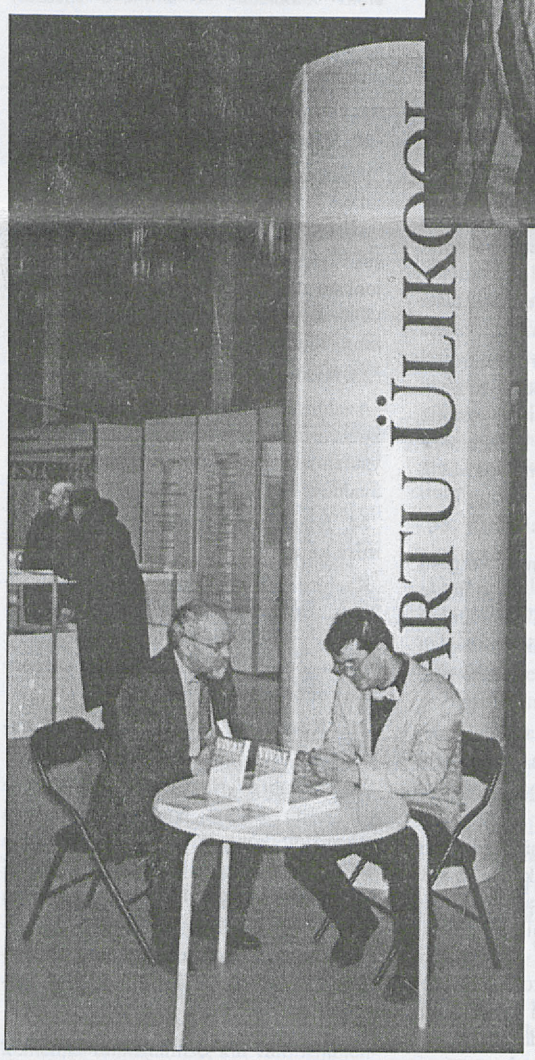

□ **Autogramm rektorile.**

Kuidas kommenteerid, Sina kui ülikooliajal ka ülikoolileht nalju avaldanu ja huumorirubriiki toimetanu, vastset anekdoodiraamatut?

Selles on Tartu Ülikooliga seotud anekdoodid, esimeses osas ajalooga seotud (kõige vanem aastast 1638), viimases on tänapäevased - Marju Lauristinist, rektor Tulvistest jt. On ka tudengianekdoodid eksamitest, elamisest, armastusest.

Kas innovaatika võib ka mingi nalja sünnitada?

Võib ikka. Olen küll teise eriala professor, anekdotismi peal. Aga, miks ka mitte.

Kõrgkoolid oma teaduskondade, instituutide ja teiste asutustega on põhiliselt teises näitusehallis. Sotsiaalteaduskonna juures jääb pilk messipiltidega arvutiekraanile. **Teadur Rein Murakas** viib meid **avaliku halduse tudengi Siim Telleri** (fotol) juurde, kes seletab, kuidas protsess käib.

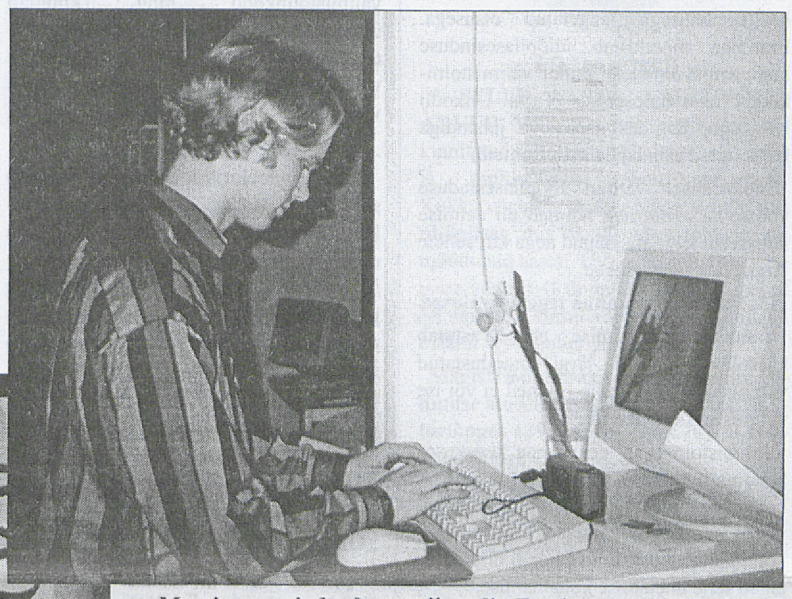

□ **Messi uus infoedastusviis oli Eestis esmakordselt nii laialdaselt kasutusel.**

Fotod tehakse digitaalkaameraga, mis salvestab need enda kõvaketta peale. Siis ühendatakse see juhtmega arvuti külge ja pildid tõmmatakse vastava programmiga arvuti kõvakettale. Töötlen natuke, lõikan, muudan heledust ning värve ja panen koos tekstiga lehekülgedele. Seejärel pannakse need keskarvuti kõvaketta peale. Nii lihtne see ongi!

Siin on võimalik vaadata läbi interneti ka konverentsisaalist tulevat videopilti. Neljapäeval, kui ministril oli ringkäik tehtud, võis kohe avamispilte näha.

See ju lausa tulevikuajaleht!

Mida teised kõrgkoolid pakuvad? Põllumajandusülikooli laual käib ringi mingi tuuliku moodi asi, tiibadel reklaamlehekesed.

Tuule abil pöörlema hakkav tuuleveski tekitab mehaanilist energiat, mida saab kasutada veskikivi ringiajamiseks ja jahu tegemiseks nagu vanasti. Tänapäeval oleks vaja sellega ühendada elektrigeneraator, siis saame sellest elektrivoolu. Teine võimalus on ristivastupidi - ajada seda väikese elektrimootoriga ringi ja panna neljale purjelabale kaheksa reklaami. Sel kujul saaksime kompaktse reklaamiratta, mida inimesed oma pöörlemise pärast meelsasti vaataksid.

Nii tutvustas leiutist **EPMÜ keskkonnaaparatuuri labori juhataja Valdur Tiit.**

Pressiesindaja Katrin Uindi sõnul tuntakse põllumajandusülikooli vastu päris suurt huvi, ka tehnikaülikooli esindajad ei saanud huvipuuduse üle kurta.

Õppimisvõimalusi tutvustasid ka meie Pärnu ja Türi kolledž. **Ülikooli esindaja Järvamaal Ene Voolaid** nendib sama - huvi tuntakse ja tal on messil ka kasulikke kontakte tekkinud.

Füüsika-keemiateaduskonna boksi juures hoiab **Eeva Kumberg teabetalitsusest** vastu nägu mingit juhtmega otsikut. TÜ füüsika instituut, nahahaiguste kliinik ja laserfirma Estla on teinud vaskaurude laseri, millega saab ravida mitmesuguseid nahahaigusi ja teha nahakirurgiat (ekseemid, akne jt). See uut tüüpi väga väikeste mõõtudega ühefaasiline seade mahub arvutikasti, on kerge ja seda võib koduski kasutada, ka näiteks tätoveeringute mahavõtmisel. Eeva märgib, et see on hea näide, kuidas meditsiin ja füüsika on teineteisele käe ulatanud. **Füüsika-matemaatikadoktor Rein Kink:** *füüsikute osa peaks arstiteaduses palju suurem olema. Kolm aastat, mil ma sellega tegelnud olen, on näidanud, et oleks vaja spetsiaalset ettevalmistust - valmistada ette füüsikuid koos arstidega, siis saaks ka Tartus palju maailmatasemel asju teha.*

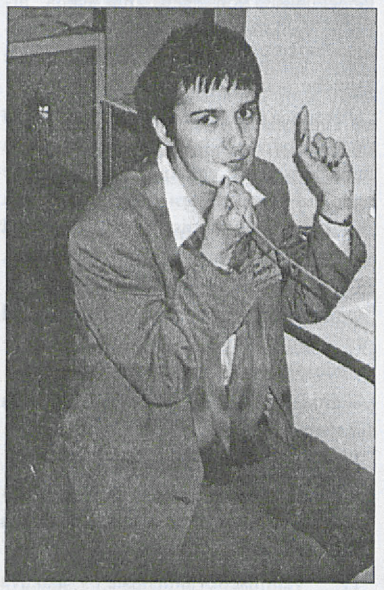

□ **Patsient Eeva talus laserravi hästi.**

AHHAA! Ei, see pole hüüatus eelmise seletuse peale, vaid niisugused tähed seisavad ülikooli huvikeskuse nimetuse taga.

Innovatsioonipreemiad

Innovatsioonipreemia komisjon: esimees I prorektor prof Toivo Maimets, liikmed professorid Jaak Aaviksoo, Jüri Tamm, Enn Seppet ja dots Mati Pääsuke otsustas anda välja 4 **innovatsioonipreemiat** suurusega 37 500 krooni järgmistele projektidele:

füüsika-keemiateaduskonna eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi projekt: **"Müomeeter – seade bioloogiliste kudede funktsionaalse seisundi diagnostikas"** - vanemteadur Arved Vaini juhtimisel, töörühma liikmed Leo-Henn Humal, Violetta Vain, Aadi Kaljuvee, Leevi Sellior;

tehnoloogiakeskuse ja füüsika-keemiateaduskonna keemilise füüsika instituudi ühisprojekt: **"Automaatne dosimeetriline kompleks koos termoluminestsentsdetektoritega"** - keemik Mihkel Kerikmäe juhtimisel, töörühma liikmed Mihhail Danilkin, Jaan Kaasik, Aime Lust;

füüsika instituudi, firma Estla ja arstiteaduskonna nahahaiguste kliiniku ühisprojekt: **"Meditsiiniline CuBr lasersüsteem. Aparatuuri väljatöötamine, intensiivse kvaasipideva laserkiirguse ravitoime uurimine nahahaiguste teraapias ja kirurgias"** - laborijuhataja Rein Kingu juhtimisel, töörühma liikmed Jevgeni Bernik, Helgi Silm, Ants Lõhmus, Anne Rüütel, Tea Avarmaa, Juri Maksimov, Jevgeni Slivinski, Mihkel Raamets, Tõnu Tamm, Meelis Reidla;

füüsika-keemiateaduskonna keskkonnafüüsika instituudi projekt: **"Elektrooniline aerosoolispektromeeter (EAS)"** - teadur Aadu Mirme juhtimisel, töörühma liikmed Hannes Tammet, Eduard Tamm.

Komisjon otsustas välja anda ka **4 ergutusauhinda** suurusega 12 500 kr:

arstiteaduskonna spordimeditsiini ja taastusravi kliiniku projekt: **"Programmipakett LACTOR vastupidavusliku iseloomuga kehaliste koormuste funktsionaalsete parameetrite hindamiseks"** - prof Toomas Karu juhtimisel, töörühma liikmed Georgi Slavin, Harry Lemberg, Jelena Vider;

bioloogia-geograafiateaduskonna molekulaar- ja rakubioloogia instituudi projekt: **"Vahend ja meetod DNA nukleotiidide järjestuse määramiseks laserspektroskoopia abil"** - emeriitprof Karl Rebase juhtimisel;

bioloogia-geograafiateaduskonna botaanika ja ökoloogiainstituudi projekt: **"Ehitusmälestiste dendrokronoloogiline dateerimine"** - Alar Läänelaiu juhtimisel;

arvutuskeskuse projekt: **"Mess internetis"** - peaspetsialist Otto Telleri juhtimisel.

Koolipoisid vahivad põnevil silmi magnetvurri, mis õhus hõljuma hakkab. Kahte sorti põnevaid helendusi saab näha väikeses kinnises ruumis.

Huvikeskus on alles uus asi, oma nimegagi väljas esimest korda. **Projektijuht Tiiu Sild:**

Nimekonkursile laekus 140 pakkumist, seinal on need kirjas. Mõned on üsna naljakad, nagu näiteks Jurjev Universum või Dünamo, Fookus-Pookus jne. Lõpuks valisime AHHAA.

Palju huvikeskuses inimesi töötab?

Palgal olen ainult mina. Aga kui vaatate praegu Helle Jaanistet, kes keerutab innukalt planissööri, või mõnda teist, siis näete, et nad on siin missiooni pärast. Ülikoolis on palju neid, kes on teadust populariseerinud või huviõpet teinud. Sellele ma loodangi ja seepärast ma nii väga ei kardagi.

Et näidata, mida me üldse pakkuma hakkame, korraldame mais koos Soome huvikeskuse Heurekaga näituse ülikooli kergejõustikusaalis. Tähetorni rahvas toob välja planetaariumi.

Maailmapraktikas selliseid ülikoolide juurde loodud huvikeskusi praktiliselt ei olevatki, enamasti on need teadustehniliste muuseumide juures. *Meie keskus on unikaalne selles mõttes, et kui vaadata Raekoja platsi poolt Tähetorni suunas, on tal eriti soodne asukoht. Tähetornile peaks lisanduma ka vana anatoomikumi hoone. Oleme oma projekti tutvustanud Põhjamaade teaduskeskuste liidu juhatajale, kelle meelest sellise asupaiga ja ülikooli juures võib sellest üks Euroopa huvitavamaid huvikeskusi tulla.*

Esimeses näitusehallis tutvustavad ennast mitmed koolid, keskeriõppeasutused jt. Näha on ka kunstikooli mööblit. Väljas on vist ka need Kölnis messil käinud ja Eesti mööblidisainereid üksteise vastu viinud esemed. Huvitav on see mööbel igatahes!

Selles hallis sagib rohkem õpilasi. Laval on pidevalt lauljaid, tantsijaid, mängijaid ... ja see laulja on ju **Forseliuse Gümnaasiumi direktor Paul Lääne (fotol).**

Järg 3. lk

□ **Laulavad õpilased ja õpetajad.**

Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse

Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse
OTSUS
30.03.1998
üliõpilasesinduse valimisjuhendi vastuvõtmisest

Üliõpilasesindus otsustab:

üliõpilasesinduse valimisjuhend alljärgnevas sõnastuses vastu võtta ning esitada kinnitamiseks rektorile.

Leif Kalev,
üliõpilasesinduse esimees

I. VALIJAD

1. Üldalused

Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse (edaspidi üliõpilasesinduse) liikmed valitakse vabadel, otsestel, üldistel, võrdelistel ja ühetaolistel valimistel. Kogu ülikool moodustab ühe hääletuspiirkonna. Hääletamine on salajane.

2. Valijad, nende õigused ja kohustused

Üliõpilasesinduse valimise õigus on kõigil Tartu Ülikooli üliõpilastel (edaspidi üliõpilastel).

Valijatel on õigus saada valimistoimkonnalt valimistesse puutuvat teavet ning selgitusi valimiskorra kohta.

Valija võib kontrollida enda ja teiste valijate nimekirja kandmise õigsust pärast valijate nimekirja üldiseks tutvumiseks väljapanemist ning nõuda eksimuste puhul valimistoimkonnalt nende parandamist. Rikkumiste tuvastamisel tuleb teha parandused.

Valijal on õigus esitada kaebusi käesolevas juhendis kehtestatud korras.

Valija peab sedeli täitma hääletuskohas valimistoimkonna poolt selleks märgitud piirkonnas. Vastasel juhul loetakse hääletussedel rikutuks ega lubata seda valimiskasti lasta.

3. Hääletamine

Hääletamiseks tuleb minna hääletuskohta ning esitada oma üliõpilaspilet või õpinguraamat. Selle põhjal annab valimistoimkonna liige valijale valijate nimekirja alusel hääletamissedeli. Hääletamissedeli saamise kohta annab valija allkirja vastavasse nimekirja.

Valija täidab hääletamissedeli, kirjutades sellele enda toetatava nimekirja ning soovi korral ühe selle kandidaadi numbri vastavalt hääletuskohas olevale kandidaatide üldnimekirjale. Seejärel laseb valija sedeli valimiskasti.

Kui valija avastas hääletamissedelil vigu või rikkus hääletamissedeli, on tal sedeli valimistoimkonna liikmele tagastamisel õigus saada uus hääletamissedel. Kui valija oli rikutud sedelile juba märkinud oma otsustuse, kriipsutab ta selle enne sedeli tagastamist läbi nii, et otsustus ei ole loetav.

Hääletusajad määrab valimistoimkond. Hääletada peab saama vähemalt kaheksa tundi igal valimispäeval. Hääletusaja lõppemisel võivad veel hääletada ainult juba valimisruumis viibivad valijad. Hääletusaegadest ja hääletuskohast annab valimistoimkond teada hiljemalt kandidaatide registreerimise alguseks.

II. KANDIDAADID

4. Kandideerimise õigus

Üliõpilasesindusse võib kandideerida iga üliõpilane, kes on nõuetekohaselt üles seatud ja 6. punktis märgitud andmed valimistoimkonnale teatanud.

5. Ülesseadmine

Nimekirja seab üles vähemalt viisteist üliõpilast, andes sellele oma toetusallkirja. Kandidaat ise ei või enda nimekirja ülesseadjate hulgas olla.

Kandidaatide arv nimekirjas pole piiratud, kuid iga isik saab kandideerida ainult ühes nimekirjas. Nimekirjad võivad endale nime võtta.

Kandidaate saab üles seada kaksteist kuni kümme ööpäeva enne valimiste algust. Nimekirjad esitatakse valimistoimkonnale üliõpilasomavalitsuse ruumi Ülikooli 20-305. Lõpptähtajast hiljem esitatud avaldusi ei võeta arvesse, nende koostamisajast sõltumata.

Ülesseadmiseks vajalikud materjalid peavad olema üliõpilasomavalitsuse ruumist kättesaadavad hiljemalt viis tööpäeva enne kandidaatide ülesseadmise algust.

6. Nõutavad andmed

Valimistoimkonda tuleb kirjalikult teavitada iga kandidaadi täisnimest, elukohast ja üliõpilaspileti või õpinguraamatu numbrist. Samuti peab iga kandidaat oma nõusolekut väljendama sellekohase allkirjaga. Esitamisel tuleb valimistoimkonnale teatada nimekirja esindaja isik ja ühendusandmed, sealhulgas vähemalt elektronpostiaadress või telefon.

7. Registreerimine ja puuduste kõrvaldamine

Valimistoimkond registreerib valimisjuhendi nõuetele vastavad nimekirjad ja kandidaadid nimekirjade esitamise tähtaja lõppedes. Valimistoimkonna liiget kandidaadiks ei registreerita.

Õigeks ajaks esitatud, kuid nõuetele mittevastavate nimekirjade esindajatele tagastab valimistoimkond ülesseadmisse puutuvad dokumendid puudusi ära näidates parandusteks, mis tuleb teha kahekümne nelja tunni jooksul. Dokumentide ja seletuste saamise kohta annab nimekirja esindaja allkirja. Tähtajaks puuduste kõrvaldamisel nimekiri või kandidaat registreeritakse, vastasel juhul ei saa ta kandideerida.

Kui ülesseadmise ja muudatuste tegemise viimane päev on puhkepäev, loetakse lõpptähtajaks sellele järgnev esimene tööpäev.

8. Registreerimisjärgsed muutused kandidaatide nimekirjas

Pärast kandidaatide registreerimise lõppu ei ole lubatud kandidaatide nimekirjades muudatusi teha, välja arvatud, kui tõendatakse, et kandidaat ei ole üliõpilane või ei ole esitanud valimisjuhendis nõutud andmeid.

Kui kandidaatide nimekirjas olev kandidaat kustutatakse nimekirjast valimiste päevadel, arvestatakse temale antud hääli ainult esindajakohtade jaotamisel nimekirjade vahel.

□ **Tudengid saavad uut üliõpilasesindust valida 28., 29. ja 30. aprillil.**

9. Kandidaadiks olemisest tekkivad õigused

Kandidaadid võivad viibida valimistoimkonna koosolekul, millel loetakse hääli.

Kandidaadil on õigus saada valimistoimkonnalt tõend, millel on märgitud tema nimi, teaduskond ja kandidaadiksolek.

10. Kandidaatide tutvustamine

Hiljemalt kaks tööpäeva enne hääletuse algust pannakse kandidaatide üldnimekiri valimiskohas nähtavalt välja ning saadetakse üliõpilasomavalitsuse elektronpostilisti.

Valimistoimkond võib korraldada kõiki nimekirju võrdselt tutvustavaid üritusi.

III. KORRALDAJAD

11. Valimiste aeg ja valimistoimkonna moodustamine

Valimised peavad toimuma õppetööpäevadel, soovitavalt teisi-, kolma- või neljapäeval. Täpsed valimispäevad, vähemalt kaks, määrab kindlaks üliõpilasesindus vähemalt kakskümmend viis päeva enne valimiste algust, valides ühtlasi neli esindajat valimistoimkonda. Valimiste väljakuulutamise otsus tuleb avalikult teatavaks teha hiljemalt kakskümmend kaks päeva enne valimiste alguspäeva.

Üliõpilasesindus teavitab valimispäevadest ühe tööpäeva jooksul nende kindlaksmääramisest Tartu Ülikooli rektorit (edaspidi rektorit), kes nelja tööpäeva jooksul teabe saamisest nimetab ülikooli esindaja valimistoimkonnas.

12. Korralised ja erakorralised valimised

Korralised valimised toimuvad üks kord aastas, aprillikuus.

Kui üliõpilasesindus koosseisu kolmeneljandikulise häälteenamusega nii otsustab või kui kuue nädala jooksul, välja arvatud kodukorras määratud koosolekuvabad ajad (vaheajad), pole koosolekut toimunud, toimuvad üliõpilasesinduse erakorralised valimised. Kuuenädalast tähtaega arvestatakse alates vaheaja lõpust või kuni vaheaja alguseni.

Erakorraliste valimiste puhul järgitakse üliõpilasesinduse valimiste üldist korda. Erinevused tähtaegades kehtestab valimistoimkond neljaviiendikulise koosseisu häälteenamusega langetatud otsusega. Erandina moodustab üliõpilasesinduse kogunemisvõimetuse puhul valimistoimkonna täies koosseisus Tartu Ülikooli Nõukogu, järgides käesoleva juhendiga kehtestatud esindajate mahusuhteid.

Erakorraliselt valitud üliõpilasesinduse koosseisu volitusaeg hõlmab nii eelmise koosseisu katmata jäänud aega kui sellele järgnevat tegevusaastat.

13. Valimistoimkonna tegevuse alused

Valimiste läbiviimise eest vastutab käesoleva juhendi järgi moodustatud valimistoimkond, mille liikmed ei või ise valimistel kandideerida.

Valimistoimkond peab oma tegevuses lähtuma rangest erapooletusest ja valijaskonna tegeliku tahte võimalikult täpse kajastamise saavutamisest. Valimistoimkond kontrollib valimisjuhendi täitmist ja tagab selle ühetaolise kohaldamise.

Valimistoimkonna koosolek on otsustusvõimeline, kui sellel osaleb vähemalt pool liikmetest. Otsused valimistoimkonnas langetatakse konsensuslikult, välja arvatud valimisjuhendis kehtestatud erandid. Valimistoimkond valib endale esimehe, soovi korral ka aseesimehe.

Ülikooli ja üliõpilasomavalitsuse organid on kohustatud abistama valimistoimkonda tema töös ning andma selleks vajalikke andmeid ja materjale. Valimistoimkonna sellekohase pöördumise korral peavad nad vastama hiljemalt kolme tööpäeva jooksul, arvates pöördumise saamisest.

Oma tegevusest peab valimistoimkond aru andma üliõpilasesindusele, üliõpilasesinduse eestseisusele ja rektorile.

Valimistoimkond teavitab valijaid oma tähtsamatest otsustest ja üritustest.

14. Valimistoimkonna pädevus

Lisaks käesoleva juhendi muudes punktides sisalduvale on valimistoimkonna ülesanneteks:

1) valimisettevalmistuste ajakava koostamine, nende juhtimine ja kooskõlastamine;

2) järelevalve valimiste käigu üle;

3) valimiste korra tutvustamine ning käesoleva juhendi avalikult kättesaadavaks tegemine;

4) valimissedelite valmistamise ja valijateni jõudmise korraldamine;

5) valimistulemuste protokollimine ja avalikustamine;

6) valimisürikute hoidmise ja hävitamise ettekirjutiste täitmine;

7) kandidaatide registreerimine;

8) sellekohaste juhiste puudumisel valimistega seonduvate küsimuste otsustamine;

9) valijatele hääletamise aja ja koha teatavakstegemine;

10) hääletamiskoha ja valimiskastide ettevalmistamise tagamine;

11) hääletamise korraldamine;

12) valijate nimekirjaga tutvumise võimaluse tagamine;

13) hääletuse salajasuse tagamine;

14) valijatele nende soovil valimistega seonduvate küsimuste selgitamine.

15. Valimistega seotud kulud

Valimiste eelarve ja valimiskuludeks raha eraldamise esialgse kava koostab valimistoimkond ning kinnitab üliõpilasesinduse eestseisus vähemalt viisteist päeva enne valimisi, lõpliku valimiseelarve hiljemalt viis päeva pärast valimisi.

16. Valijate nimekiri

Valijate nimekirja koostab ja selle õigsuse eest vastutab õppe- ja üliõpilasosakond. Hiljemalt kakskümmend üks päeva enne valimisi annab ta valimistoimkonnale üle valijate esialgse ning hiljemalt kaks päeva enne valimiste algust lõpliku üldnimekirja. Valijate nimekirjas peavad sisalduma valija ees- ja perekonnanimi, õpinguraamatu ja üliõpilaspileti number ning teaduskond.

Valijate nimekirjast väljajäänud üliõpilased võetakse sinna valimiste ajal üliõpilaspileti või õpinguraamatu alusel.

17. Hääletamissedelid ja valimiskast

Hääletamissedelid on ühesuguse välimusega ning valimistoimkonna poolt pitsatiga märgistatud. Sedelil peavad sisalduma valimiste aeg ning kohad eelistuste kirjutamiseks.

Enne hääletamise algust kontrollib valimistoimkond valimiskastide tühjust. Seejuures peab kohal viibima enamik valimistoimkonna liikmetest. Hääletamise vaheaegadel valimiskast plommitakse või pitseeritakse.

18. Hääletuskoht

Hääletuskoht peab olema kergesti ligipääsetav. Üldjuhul määratakse hääletuskohaks ruum, mida võimalikult suur arv üliõpilasi võimalikult tihedalt külastab. Valimistoimkonna otsusel võib hääletuskohti olla mitu.

Hääletuskohas peavad olema hääletamissedelite väljaandmise koht ja valimiskast. Hääletuskohas peab olema välja pandud kandidaatide üldnimekiri.

Hääletamise ajal viibib hääletuskohas vähemalt kaks valimistoimkonna liiget. Nende pädevuse piires korra tagamiseks antud korraldused on täitmiseks kohustuslikud kõigile ruumis viibivatele isikutele. Kui valimistoimkonna liikmel tekkib kahtlus, et valija on juba varem hääletanud, tuleb see selgitada enne hääletamissedeli valimiskasti laskmist.

Valimistoimkonna liikmete juhised olukorra parandamiseks tuleb täita, kui need pole vastuolus käesoleva juhendi põhimõtetega.

IV. RIKKUMISED JA VASTUVÄITED

19. Lubamatu kihutus

Kihutustöö üliõpilasesinduse valimistel on lubatud. Keelatud on valijate otsene äraostmine ja hääletuskohas propaganda tegemine hääletuspäevadel.

Hääletuskohas ei või olla nimekirjade propagandamaterjale. Valijate abistamise eesmärgil paneb valimistoimkond üles kandidaatide üldnimekirja ning võib üles panna nimekirjade eeskavad enda poolt kehtestatavas ühesuguses formaadis.

20. Karistused

Valimisjuhendi rikkumise eest võib valimistoimkond kohaldada järgmisi karistusi:

1) kirjalik noomitus,

Tartu Ülikooli üliõpilasomavalitsus

2) kandidaadi kustutamine,

3) nimekirja kustutamine.

Noomituste tegemise otsustab valimistoimkond oma koosolekul sellekohase ettepaneku alusel. Kolmekordne noomitus loetakse võrdseks kandidaadi kustutamisega.

Kustutatud kandidaadi poolt antud hääli ei arvestata kohtade jagamisel nimekirjade vahel. Kustutatud kandidaat ei või saada üliõpilasesinduse liikmeks.

Kustutatud nimekirja hääli ei arvestata kohtade jagamisel nimekirjade vahel.

Kustutamise alused on valimisjuhendis ammendavalt loetletud. Kui pole märgitud otsustamismenetluse erikorda, piisab kustutamiseks eksimuse tuvastamisest valimistoimkonna poolt.

21. Häälte mittearvestamise alused

Valimispäevadel hääletuskohta nimekirja propagandamaterjalide paigaldamise eest kandidaat kustutatakse. Tuvastamiseks on vajalik vähemalt ühe valimistoimkonna liikme juuresolek, kuid otsuse langetab valimistoimkond täishäälteenamusega.

Kui kandidaat teatab valimistoimkonnale, et ei andnud nõusolekut kandideerimiseks, kandidaat kustutatakse.

Kui hääletuskohas on valimispäevadel propagandat teinud vähemalt viiendik nimekirja kandidaatidest, kustutatakse kogu nimekiri.

22. Vastuväidete esitamise üldalused

Vastuväiteid võib esitada käesoleva juhendiga ettenähtud piirides ja korras.

Avalduse või kaebuse esitajat tuleb otsusest teavitada hiljemalt kahe tööpäeva jooksul alates selle langetamisest, kui ta on väljendanud soovi otsusest teada saada ning jätnud oma ühendusandmed.

23. Avaldused valijate nimekirja kohta

Avaldused valijate nimekirja ebaõigsuse kohta esitatakse valimistoimkonnale, mis vaatab need läbi kolme tööpäeva jooksul avalduse esitamisest.

24. Kaebused kandidaatide ülesseadmise kohta

Kaebusi kandidaatide registreerimise kohta esitatakse kolme päeva jooksul pärast sellekohase otsuse tegemist valimistoim-konnale, mis vaatab kaebuse läbi kolme tööpäeva jooksul.

25. Kaebused valimisjuhendi rikkumise kohta

Valimisjuhendi rikkumisest kandidaatide või teiste isikute poolt tuleb teatada valimistoimkonnale. Kaebuse võib esitada iga rikkumisest teadlik isik. Valimistoimkond vaatab kaebused läbi kolme tööpäeva jooksul esitamisest.

Vastuväiteid valimismenetluse rikkumise kohta saab esitada häältelugemise alguseni.

Hilisemaid vastuväiteid võib valimistoimkond arutada üksnes juhul, kui nende varasem teadasaamine oli võimatu ning vastuväide esitati teadasaamisest nii ruttu, kui võimalik, kuid mitte hiljem kui valimisprotokolli kinnitamiseni. Hilisemad vastuväited ei saa kaasa tuua valimiste kehtetukstunnistamist.

26. Asjaomaste edasikaebed valimistoimkonna tegevuse suhtes

Valimisjuhendi 19.-21. punktis märgitud valimistoimkonna otsuste peale võib puudutatud isik edasi kaevata rektorile. Rektor võib saata küsimuse valimistoimkonnale teistkordseks läbivaatamiseks.

Kui valimistoimkond oma otsust ei muuda ning selgelt on tuvastatud valimisjuhendi rikkumine valimistoimkonna poolt, võib rektor oma otsusega küsimuse teisiti lahendada. Rektor muudab valimistoimkonna otsust vaid rikkumise kõrvaldamiseks vajalikes minimaalseis piirides.

Rektori otsustamisaeg on kolm tööpäeva vastuväite saamisest.

valimisjuhend

27. Muud kaebused valimistoimkonna tegevuse suhtes

Valimisjuhendi 10. punkti 1., 3., 4., 6., 9., 10., 12. ja 14. alapunktis märgitud küsimustes võib valimistoimkonna vastusega mitterahuldumisel kaebusega pöörduda üliõpilasesinduse eestseisuse ning 5. ja 7. alapunkti küsimustes rektori poole. Eestseisus ja rektor langetavad neis küsimustes valimistoimkonnale siduva otsuse.

Valimisjuhendi 23. ja 24. punktis ette nähtud vastuväidete esitaja võib valimistoimkonna otsustega mittenõustumisel nelja päeva jooksul avalduse või kaebuse rahuldamata jätmise otsuse teatavakstegemisest kaevata rektorile. Rektor võib nõuda valimistoimkonnalt otsuse läbivaatamist.

Käesolevas punktis esitatud kaebuste kohta otsuste langetamise aeg on kaks tööpäeva vastuväite saamisest.

V. TULEMUSTE SELGITAMINE JA VÄLJAKUULUTAMINE

28. Põhimõtted

Üliõpilasesindusse valitakse kolmkümmend üks liiget. Esindajakohad jagatakse vastavalt hääletamas käinute arvule nimekirjade vahel, kus valituks osutuvad enim hääli saanud.

29. Häältelugemise korraldamine

Hääli loeb valimistoimkond võimalikult kohe hääletuse lõppemise järel.

Valimistoimkond avab valimiskasti pärast hääletuse lõppemist. Valimiskasti varasem avamine on keelatud. Enne valimiskasti avamist peab valimistoimkond selgitama ja kustutama kasutamata jäänud hääletamissedelid.

Häälte lugemise juures peab viibima enamik valimistoimkonna liikmetest. Lisaks kandidaatidele võivad kohal viibida ainult valimistoimkonna poolt lubatud isikud.

30. Üliõpilasesinduse liikmete selgitamine

Pärast kehtivate hääletussedelite üldarvu kindlakstegemist loetakse kokku igale nimekirjale ning seejärel igale kandidaadile antud häälte arv.

Nimekirjadele antud hääled teisendatakse kohtadeks, kasutades Saint-Laguë reeglit (jagajad 1, 3, 5, 7 jne). Kui mõnele nimekirjale langeb rohkem kohti, kui seal on kandidaate, jaotatakse ülejäävad kohad teiste nimekirjade vahel üldistel alustel.

Võrdsete jagatiste korral saab esindajakoha nimekiri, mille poolt on antud kokku rohkem hääli. Nimekirjade toetuse võrdsuse korral eelistatakse nimekirja, mille vastava kandidaadi poolt on antud enam hääli. Kui ka see näitaja on võrdne, eelistatakse varem registreeritud nimekirja.

Nimekirjade sees paigutatakse kandidaadid vastavalt kogutud häälte arvule pingeritta. Valituks osutuvad rohkem hääli saanud kandidaadid vastavalt nimekirja saavutatud esindajakohtade arvule. Häälte võrdsuse korral eelistatakse kandidaati, kes asetses algses nimekirjas eespool.

31. Valimiste kehtetuks tunnistamine

Valimistoimkond võib algatada valimise kehtetuks tunnistamise, kui valimisjuhendit on oluliselt rikutud. Valimisjuhendi rikkumine loetakse oluliseks, kui on tõendatud, et selle tulemusena jaotus teisiti üle kahe viiendiku esindajakohtadest üliõpilasesinduses ning et rikkumine oli tahtlik.

Valimiste kehtetuks tunnistamise algatab valimistoimkond konsensuse alusel üliõpilasesinduse senisele koosseisule saadetava esildisega teha rektorile ettepanek valimiste kehtetuks tunnistamiseks. Erakorraliste valimiste puhul teeb valimistoimkond kehtetuks tunnistamise ettepaneku rektorile ise, konsensuse alusel. Valimistoimkonna esildise või ettepaneku esitamisest peatub kõigi tähtaegade kulgemine.

Valimiste kehtetuks tunnistamist saab algatada üksnes enne häältelugemise algust.

Valimistoimkonna esildise saamisel võib üliõpilasesindus koosseisu häälteenamusega teha rektorile ettepaneku valimiste kehtetuks tunnistamiseks. Sellisel juhul on lõplik otsustusõigus rektoril. Otsuse langetab rektor kolme tööpäeva jooksul valimistoimkonna sellekohase aruande kättesaamisest.

Kui rektor loeb valimised kehtivaks, jätkub valimistulemuste selgitamine ja väljakuulutamine üldistel alustel. Valimiste kehtetuks tunnistamisel toimuvad nelja nädala jooksul üliõpilasesinduse erakorralised valimised.

32. Valimistulemuste väljakuulutamine ja avaldamine

Valimisprotokolli koostab ja allkirjastab valimistoimkond kahe päeva jooksul hääletamise lõppemisest. Valimisprotokolli kinnitavad oma allkirjadega valimistoimkonna liikmed. Protokolli allkirjastamisega loetakse valimistulemused kinnitatuks. Välja arvatud 31. punktis ette nähtud juhtudel, on valimistoimkond kohustatud protokolli tähtaegselt koostama ja allkirjastama.

Protokollile lisatakse valimistoimkonna liikmete eriarvamused ning valimistoimkonnale esitatud avaldused ja kaebused valimisjuhendi rikkumiste kohta ning valimistoimkonna otsused neis küsimustes.

Valimistulemused avaldatakse valimistulemuste kinnitamise järel ülikooli häälekandjas või selle puudumisel üliõpilaskonda kõige paremini katvas väljaandes. Lisaks sellele saadetakse nad üliõpilasomavalitsuse elektronpostilisti ning pannakse välja üliõpilasomavalitsuse ruumi.

33. Üliõpilasesinduse liikmete ametisseasumine

Uute üliõpilasesinduse liikmete volitused algavad valimistulemuste kinnitamisest.

Valitud üliõpilasesinduse esimene koosolek peab toimuma hiljemalt mai esimesel täisnädalal.

Asendusliikmete tuleku korra määrab üliõpilasesinduse kodukord.

34. Rakendusjuhised

Üliõpilasesinduse valimisjuhendi võtab vastu üliõpilasesindus ja kinnitab rektor.

Pärnu ja Türi kolledži üliõpilaste kohaliku esindamise kord kehtestatakse sellekohaste üliõpilasesinduse otsustega.

- **Vastu võetud üliõpilasesinduse koosolekul 30.03.1998.**
- **Rektor kinnitas eeskirja 3. aprillil.**
- **24. aprillil on võimalik kõiki nimekirju UTs tutvustada.**

Innovatsioonimessi tasub vaadata

Algus 1. lk

Kuidas olete messiga seotud?

Nii nagu kõik siin, oma kooliga. Tahame tutvustada oma kooli häid külgi just nendele, kellele midagi pakkuda suudame.

Ja mida pakute?

Humanitaarharidust, aga ka reaalharidust, sest koolil on oma ajakohane arvutiklass ja hea arvutiõpetaja. Meil on kirjandusklass, kirjanduskonverentsid, almanahh, ajaleht, mida kõik teavad. Laval tahtsime pakkuda muusikat ja liikumist, sest ka need on meie koolis väga tähtsal kohal.

Varje Sootaki tekst,
Reno Hekkonensi fotod

Innovatsioonitalituse vanemreferent Leeni Uba: "Rõõmustasid rohke osavõtt, innovaatiliste projektide hulk, auhinnad ning koostöö- ja finantseerimisettepanekud".

õnnitleme

Aprillikuu juubilare

		70
Nadežda Amossova	05.04	spordihoonete remonditööline
Peeter Pettai	11.04	Tiigi 78 remonditööline
Evald Tõnisson	24.04	filosoofiat emeriitprof
Anni Usin	27.04	hoonete hoold teen valvur
		65
Veera Sillasoo	09.04	raamatukogu köitja
Helje Kaarma	15.04	naistekliiniku erakorraline prof
Hella Kink	26.04	geoloogia instituudi lektor
		60
Mari Orav	10.04	kirjastuse vanemtoimetaja
Uno Muug	15.04	peainseneriosak keevit lukksepp
Jüri Samarütel	17.04	anestesioloogia kliiniku dotsent
Tiina Talvik	21.04	lastekliiniku prof, kliiniku juh
Maila Madise	23.04	TÜ Kesklinna apteegi juh
Eda Riives	24.04	raamatukogu koristaja
Siiri Veromann	29.04	rakubioloogia grupi vanemteadur
		55
Ants Otto	01.04	spordihoonete keskküttekütja
Helju Luha	06.04	raamatukogu koristaja
Aime Veskemaa	10.04	farmaatsia inst vanemlaborant
Tiiu Tomberg	12.04	närvikliiniku vanemteadur
Matti Fischer	21.04	materjalitead inst dotsent
Valdeko Müürsepp	30.04	transpordiosak juhataja
		50
Tiina Prükk	01.04	nakkushaiguste kliiniku dotsent
Maie Austa	12.04	raamatukogu restauraator
Rita Mõttus	16.04	biokeemia inst preparaator
Tiiu Sade	17.04	raamatukogu sektorijuhataja
Jaan Helm	21.04	peainseneriosak elektrik
Leevi Selliov	28.04	eksperimentaalfüüsika inst programmeerija
Maire Tikk	28.04	Tähe 4 majaj piirk koristaja

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUS

10. märtsil

*** SELLE AASTA VASTUVÕTUARVUD.** Valitsus tutvus haridusministri kinnitatud selle aasta bakalaureuse-, arsti- ja diplomiõppe vastuvõtuarvudega. Kokku võetakse tänavu ülikooli **1478 uut üliõpilast**, mis on 96 võrra rohkem kui möödunud aastal. Ülikoolipoolne soov oli vastu võtta 1648 üliõpilast, ülikoolisiseselt on vajaduse korral võimalik ka mõningal määral arve ümber jagada.

Magistriõppes saab tänavu riikliku tellimuse alusel alustada 238 õppijat, doktoriõppes 129, interniõppes 160 ja residendiõppes 72.

*** LEPINGULISTE ÕPPEKOHTADE TEENUSTASUDEST.** Arutati majandusteaduskonna dekaani prof Jüri Sepa ettepanekut kinnitada järgmiseks õppeaastaks majandusteaduskonna lepinguliste õppekohtade uued hinnad. Valitsus otsustas kehtestada alates **1998/99. õppeaastast riigieelarvevälised üliõpilaste õppekoha maksumuse alampiiriks 20 000 krooni õppeaastas.**

*** ÜLIKOOLI KESKSE ÜLDKULUDE LÕIVU MINIMAALMÄÄRAD.** Viimati määrati rektori käskkirjaga üldkululõiv 1996. aastal. Seoses Füüsika Instituudi ülikooliga liitumisel tekkis vajadus need uuesti üle vaadata. **Ülikooli keskseks üldkulude lõivu minimaalmääraks kinnitas valitsus alates 1998. aasta 1. jaanuarist 8% ning Füüsika Instituudile 1%.** Instituut on ise oluliselt õppetööd finantseerida aidanud.

*** ÕPPEINFOSÜSTEEMI PROJEKTI** tutvustas **õppeinfosüsteemide projektijuht Peep Moorlat.** Õppetöö korralduses on viimastel aastatel toimunud suured muudatused ning teaduskonnakeskseks infosüsteemid ei rahulda enam. Seepärast on vaja välja töötada kvalitatiivselt uus õppeinfosüsteem, mis haaraks kogu ülikooli õppetöö ja oleks kasutatav kogu ülikooli ulatuses. Kõige mahukamad on eksamiprotokollide ja õppeainete registrid, mis on juba kasutamiseks avatud. Selleks on vaja alates käesolevast õppeaastast sisestada kõik eksamiprotokollid uude süsteemi.

*** Veel oli arutusel teadustöötaja staatus, arenduskoda jmt küsimused.**

7. aprillil

*** ÕPPEKORRALDUSEESKIRJAST.** Praegu kehtiva õppekorralduseeskirja järgi ei saa magistriõppesse astuda bakalaureusekraadita kõrghariduse omandanud. Arutati ja täpsustati võimalusi, mille põhjal ´seda lubada võib. Õppekorralduseeskirja täiendused suunati TÜ nõukogusse.

* Esimesel lugemisel oli **riiklike stipendiumide määramise projekt.**

* Valitsus otsustas avada vastavalt TÜ nõukogu 13. märtsi otsusele **pangalaenu kaasabil tehtavate investeeringute arvelt kahe objekti (Ülikooli 17/19 hoone rekonstrueerimine - 10 078 000 ja Ujula 4 spordihalli renoveerimine - 5 700 000 kr) finantseerimise, kiideti heaks vabakuulajate ja riigieelarvevälistel õppekohtadel õppivate üliõpilastega sõlmitavad tüüplepingud,** arutati raamatupoe *overhead*'i arvestamist (pärast arutelu eelarvekomisjonis tuleb valitsus selle küsimuse uuesti tagasi) jm küsimusi, millest mõnes UT lähinumbris täpsemalt.

* **Prorektor Riho Illak tutvustas SELL-i mängude ettevalmistust ja peahoone fassaadi remonti.** Fassaadi renoveerimise konkursi võitis Tallinnas asuv AS Lindrem. 15. juuniks tehakse korda sambad, nende tagune, uks ja aknad, 25. augustiks peab valmis olema kogu fassaad. Fassaadi renoveerimise tõttu suletakse **14. aprillist peauks.**

TÜ Sihtasutuse juurde asutati Lääne Maakonna stipendium

Teisipäeval, 2. aprillil asutati Haapsalus Lääne Maakonna stipendium TÜs. Stipendium on mõeldud Läänemaalt pärit üliõpilaste toetamiseks, samuti Läänemaa huve käsitleva silmapaistva teadus-, õppe- ja arendustöö premeerimiseks. Fondi algkapital on 75 tuhat krooni, mille panid välja Läänc Maavalitsus, Haapsalu Linnavalitsus ja Läänemaa Omavalitsuste Liit. Juurde oodatakse ka panuseid Läänemaa inimestelt ja ettevõtetelt. Läänemaa stipendiume hakatakse välja maksma iga aasta kevadsemestri alguses. Statuudile kirjutasid alla Lääne maavanem Hannes Danilov, Haapsalu linnapea Urmas Sukles, Läänemaa Omavalitsuste Liidu esimees Arno Peksar ja TÜ Sihtasutuse juhatuse liige Margus Ots.

Esimene Hermanni reisistipendium kätte antud

Esmaspäeval, 6. märtsil andis TÜ Sihtasutus välja esimese Hermanni reisistipendiumi. Stipendiumi asutas AS Hermann Reisid TÜ magistrantide ja doktorantide õppereiside toetamiseks. 1997. aasta novembris asutatud stipendiumi on kavas hakata välja andma kaks korda aastas, kevad- ja sügissemestril. Esimese reisistipendiumi suurusega 10 000 krooni pälvis arstiteaduskonna doktorant **Tanel Laisaar** sõiduks Jaapanis toimuvale videotorakoskoopilise kirurgia kongressile 29. aprillist 1. maini.

Aado Altmets,
TÜ Sihtasutuse projektijuht

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Rektorid ja ametiühingute esimehed üheskoos nõu pidamas

1. aprillil kohtusid Tallinnas esmakordselt kõigi kuue ülikooli ametiühinguesimehed ja rektorid (suurematest ülikoolidest prorektorid). Kohtumise algatajaks oli Eesti Kõrgkoolide Ametiliitude Ühendus "Universitas", kes oli ka ette valmistanud kokkuleppeprojekti töösuhete reguleerimiseks ülikoolides.

Kokkuleppe üks eesmärke oleks senisest enam koordineerida rektorite ja ametiühingute pingutusi, taotlemaks riigieelarveliste vahendite suurendamist ülikoolidele. Ametiühinguesimeeste arvates tuleks ühiselt kujundada ka haridussüsteemile soodsamat avalikku arvamust.

"Universitas" tegi ettepaneku, et personalikulud moodustaksid vähemalt kuuskümmend protsenti ülikoolidele riigieelarvest õppekulude katteks eraldatud vahenditest (artikkel 53-st). Pärast lühikest diskussiooni olid läbirääkivad pooled sellega põhimõtteliselt nõus.

Samuti olid kohalolijad põhimõtteliselt nõus sellega, et edaspidi EV Valitsuse ja TALO vaheliste läbirääkimiste tulemusel ülikoolidele eraldatud täiendavad rahalised vahendid liidetaks ülikoolide töötasuvahenditele.

Ühel meelel oldi ka selles, et TALO ja Valitsuse kokkuleppel saadud töötasude lisavahendite jaotus ülikoolide vahel toimuks ülikoolide rektorite ja ametiühingute esindajate ühisotsuse alusel.

Enim vaidlust põhjustas "Universitase" ettepanek, et TALO läbirääkimiste tulemusena saadud täiendavatest palgavahenditest tulenev palgatõus oleks ametiühinguliikmetel kahe protsendi võtta suurem kui mitteliikmetel. Rektorid olid üksmeelselt selle vastu. Lepiti kokku, et ametiühingud esitavad järgmiseks korraks sellele ettepanekule uue sõnastuse.

Mõlemad pooled olid põhimõtteliselt nõus, et "Universitase" ja rektorite vahel tuleks kokku leppida ülikoolide töötajate ühtsed põhipalga alammäärad; kuna käesolevaks aastaks ülikoolidele riigieelarvest eraldatud raha on ülikoolides struktuuriüksuste vahel ära jaotatud, siis otsustati selle küsimuse lahendamine lükata edasi. Küll aga otsustati, millistest põhipalga alammääradest peaks kumbki pool lähtuma edasistel läbirääkimistel Haridusministeeriumi, Valitsuse ja Riigikoguga.

Pooled olid nõus sellega, et põhipalga alammäärasid reguleeritakse ülikoolides iga kord vastavalt riigieelarveliste vahendite suurenemisele.

Peeti ka vajalikuks ühtlustada õppejõudude auditoorse koormuse normid, võttes aluseks välisülikoolide vastavad näitajad ning arvestades ülikoolide eripära.

Kokkuvõtteks võib öelda, et oli kasulik kohtumine; edaspidiseks võib siiski prognoosida suuremaid vaidlusi, kui ametiühingud esitavad esimesel korral rektorite vastuseisu leidnud ettepanekutele uue sõnastuse.

Palju sõltub ka sellest, kuivõrd olulisecks rektorid dialoogi jätkamist peavad, kas nad võtavad ka endile kohustusi, kas rektorite nõukogu on jätkuvalt rektorite klubiline ühendus või saab sellest kord kõrgharidussüsteemi tööandjate huve esindav juriidiline isik.

Aleksander Jakobson

stipendium

Fulbrighti stipendiumid 1999/2000. õppeaastaks

Ameerika Saatkonna Infoteenistus (USIS) kuulutab välja Fulbrighti programmi stipendiumide iga-aastase konkursi. Stipendiumid on mõeldud magistrantuuri- ja doktorantuuriõpinguteks USA ülikoolides 1999/2000. õppeaastal.

Stipendiumi on võimalik taotleda kõikidel erialadel, välja arvatud meditsiin ja põllumajandus. Esmakordselt antakse Fulbrighti programmi raames välja Robert Frasure mälestusstipendium, millega seoses on eriti oodatud avaldused järgmistelt erialadelt: diplomaatia, rahvusvahelised suhted, politoloogia ja rahvusvaheline õigus.

Kandidaatidele esitatavad nõuded:

* Eesti kodakondsus või Eestis alalise elamisloa omamine;

* vanus kuni 35 aastat kandideerimise ajal ;

* bakalaureuse kraad (võivad kandideerida ka kolmanda kursuse üliõpilased, kes lõpetavad ülikooli 1999. aastal);

* selge ja kindel ettekujutus õppetöö eesmärkidest ja edasistest kavatsustest;

* kandidaadid peavad jätkama õpinguid samal erialal, mida õpitakse Eestis;

* head tulemused õppetöös ja väga hea inglise keele oskus (nõutav TOEFL-testi tulemus);

* eelistatakse kandidaate, kel on avalduste esitamise tähtajaks vajalikud USA ülikoolide sisseastumistestid tehtud (lisaks TOEFL-testile GRE või GMAT vastavalt erialale);

* kandideerida ei saa üliõpilased, kes juba õpivad USA ülikoolis või on sinna vastu võetud 1998/99. õppeaastaks;

* eelistatakse kandidaate, kes ei ole USAs õppinud või elanud rohkem kui kuus kuud.

Avalduste esitamise viimane kuupäev on **8. september 1998**. Avaldused esitada aadressil:

USIS

Ameerika Saatkond

Kentmanni 20

EE0001 Tallinn

Täiendav info ja avalduse vormid Põhja-Ameerika Ülikoolide Teabekeskusest Tartus: Ülikooli raamatukogu, Struve 1-318. Tel. (27) 427-243, e-mail: marvi@utlib.ee või USIS Tallinnast, tel. (2) 6312-210.

TÄHELEPANU! Selle aasta suvest muutuvad testide tegemise korraldus ja hind. Vana korralduse ja hinna järgi on TOEFL-testi veel võimalik **sooritada 5. juunil Tallinnas** (registreerimine Hollandi TOEFL-i keskuses lõpeb **20. aprillil 1998**). Registreerimisinfo , näidistestid ja õppematerjalid on saadaval teabekeskuses Tartus (Ülikooli raamatukogu, Struve 1-318, tel. 27-427-243) ning Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuses Tallinnas: Tehnikaülikool, Ehitajate tee 5, IV-101, tel. (2) 6203 543.

Harald Luningi nimeline stipendium

Harald Luningi nimeline stipendium on materiaalne toetus õppe- ja teadustöös edukatele TÜ **arstiteaduskonna üliõpilastele**. Taotluste esitamise tähtaeg on **30 aprill**. 1. juunil antakse välja kaks stipendiumi üheks õppeaastaks. Taotleda võivad kõik arstiteaduskonna üliõpilased. Igal üliõpilasel on võimalus taotleda stipendiumi ka korduvalt. Taotlemiseks on vaja esitada:

1. *Curriculum Vitae* koos põhjendusega (mitte üle ühe lehekülje);

2. Teaduskonna poolt kinnitatud hinneteleht ning keskmine hinne;

3. Publikatsioonide loetelu.

Taotlused esitada arstiteaduskonna dekanaati aadressil Veski tn. 63 või prof. T. Asserile (Närvikliinik, L. Puusepa 2, tel 448 502, 448 500).

Konstanzi Ülikooli

Konstanzi Ülikool (Saksamaa) pakub Tartu Ülikooli filosoofia-, õigus-, majandus- ja sotsiaalteaduskonna üliõpilastele, magistrantidele ja doktorantidele 1998/99. õppeaastaks ühte kuni kahte stipendiumi. Üks stipendium on mõeldud magistrantidele või üliõpilastele (alates kolmandast kursusest), teine doktorantidele.

* Üliõpilasele või magistrandile pakutakse õppimisvõimalust terveks õppeaastaks (oktoober 1998 - juuli lõpp 1999). Stipendiumi suurus on 1000 DEM kuus. Sellest summast tuleb ise tasuda semestrimaks (169 DEM semestris), tervisekindlustus (100 DEM kuus) ja ühiselamu (310 - 335 DEM kuus). Nõutav hea saksa keele oskus.

* Doktorandid võivad taotleda stipendiumi üheks semestriks (oktoober 1998-veebruari lõpp 1999), erandjuhul ka aastaks. Doktorandi stipendiumi suurus on 1300 DEM. Kulud on samad mis üliõpilastel.

Nõutavad dokumendid (saksa keeles):

1. CV;

2. Hinneteleht (inglise või saksa keeles) või diplomi tõlge (notariaalselt kinnitatud);

3. Saksa keele oskuse tõend (doktorandid võivad esitada ka inglise keele oskuse tõendi);

4. Üksikasjalik uurimistöö plaan;

5. Ankeet ja ühiselamukoha taotlemise vorm (saadaval välisüliõpilastalituses).

Doktorandid võivad dokumendid esitada ka inglise keeles.

Tähtaeg: 10. mai 1998.

Lähem informatsioon välisüliõpilastalitusest ph 104, tel 465 151 või välissuhete talitusest ph 304, tel 465 615.

Endised ja praegused üliõpilassportlased, treenerid, kehakultuuriõppejõud ning spordi organisaatorid!

Käesoleva aasta mais toimuvad Tartus rahvusvahelised üliõpilasmängud, millega tähistatakse SELL-i olümpiaadide 75. aastapäeva. Mängude raames avatakse 30. aprillil Eesti Spordimuuseumis näitus "Üliõpilassport muutuvas ajas".

Seoses sellega pöördub Eesti Spordimuuseum kõigi üliõpilasspordiga seotud inimeste (õppejõud, sportlased, kehakultuuriorganisaatorid, treenerid jne) poole üleskutsega kaasa aidata näituse valmimisele. Oodatud on kõik üliõpilaste sportliku tegevusega seotud materjalid - fotod, auhinnad, medalid, diplomid, suveniirid jne. Teretulnud on ka kirjapandud mälestused, ülevaated erinevate alade arengust, väljapaistvamatest sportlastest, õnnestunud üritustest, spordibaaside rajamisest, kehakultuurialase teadustöö arengust.

Huvilistel palume pöörduda:

Eesti Spordimuuseum (Tartu, Riia 27a), tel 434 602, faks 433 290 või

Eesti Akadeemiline Spordiliit (Tartu, Jakobi 5), tel 434 790 Valter Lenk või kodusel tel 437 742.

See on hea võimalus enda jäädvustamiseks Eesti spordiajalukku!

Tartu Ülikool ja Valga Maavalitsus korraldavad 22. aprillil ajaloomuuseumis

Valgamaa päeva

Valgamaa päeva eesmärk on tutvustada üliõpilastele ning teistele huvilistele Valga maakonda, sealseid tegemisi ja kutsuda kõrgkoolilõpetajaid Valgamaale.

Kavas:

14.15 Avasõnad rektor prof Peeter Tulvistelt ja Valga maavanemalt Rein Randverilt,

14.30 Valgamaad ja tema arengut tutvustav konverents,

16.15 Valgamaa läbi slaidide,

17.00 Kultuuriprogramm. Esinevad tantsustuudiod "JOY" ja "HIKARO",

17.15 Maavanem Rein Randveri vastuvõtt. Kohtumine maakonnast pärit lõpukursuslaste ja õppejõududega. Valgamaa ettevõtjate ja asutuste esindajate kohtumine üliõpilastega ja tööpakkumised.

Vaadata saab Valga linna kunstniku Kaili Kase ja Raul Oreškini näitust.

Info: TÜ kontaktisik Valga Maavalitsuses Valeri Talu, tel (276) 66 120, TÜ teabetalituse spetsialist Aire Vähejaus, tel (27) 465 603.

16. aprillil kell 19 esineb aulas Kiigelaulukuuik!!!

Kiigelaulukuuiku kuus vastust küsimusele: Miks me teeme Olav Ehala autoriõhtu?

* Meile meeldib Olav Ehala moevooludest sõltumatu muusika, tema laulude imeilus meloodika, ootamatute rütm- ja harmooniala-hendustega ja tema julgus olla romantiline.

* Meile meeldib poeesia, mille ümber Olav Ehala oma viisid loob, tema austav suhe teksti.

* Olav Ehala on muusikat kirjutanud kümnetele filmidele ja teatrietendustele, peale selle loonud palju laule, millest tuntumad on juba kullafondi kuuluvad "Nukitsamehe" laulud ja "Võta mind lehtede varju". Suur hulk tema muusikat on tänamatult salvestamata-esitamata.

* Kooslaulmine "Kiigelaulukuuikus" pakub meile endile suurt muusikalist naudingut, miks mitte seda teistega jagada.

* Kui Olav Ehalat teatakse "kuulsana ja kummalisena" televisiooni vahendusel, siis meie arvates on ta seda pigem helilooja ja pianistina.

* Ainult juubelite puhul ei pea tegema plaate ja autorikontserte. Hea muusika võiks salvestatud ja esitatud saada oma olemasolu tõttu.

Info telefonil 465 206 (Taimi Sild) ja piletite müük ph ruumis 217 kell 11-13.

Tudeng!

TUDENGILAUL '98

teisipäeval, 28. aprillil kell 20.00

Kaitseliidu majas

- Leia või kirjuta hea laul, õpi see ära.
- Saateks kasuta ainult akustilisi pille.
- Registreerimine 27. aprillil Tähe 4 aud 057 kl 16-18.

TUDENGIRALLI "BAMBUS '98" OMAVALMISTATUD LIIKURITEL

reedel, 1. mail kell 17.00

Postimaja kõrval

See on:

- hüppelaud mootoriteta maailma, kus suured kiirused ja kaunid sõiduriistad, kuid puhas ja kaitstud keskkond;
- võimalus just sinu jaoks, loominguline osavnäpp, kel piisavalt insinööri taipu.

Selleks on vaja:

- omavalmistatud vabaveeremiskii-rendusega liikumisvahendit;
- juhitavat kolmc- või cnamarattalist mootorita ja hädapiduriga sõidukit;
- jätta mängust välja lennuki, teerulli jt mootorsõidukite vrakid;
- pealtvaatajatc ning piloodi clulc ja tervisele ohutut liikurit;
- vedada liikur 1. mail hiljemalt kl 16 Postimaja kõrvale registreerimiseks ja tehno-ülevaatus-kohtussc.

TUDENGITE AASTALAAT

laupäeval, 2. mail kell 13.00

Raekoja platsil

- Ostke, müüge, vahetage, kerjake ja korjake kõike, mida süda ihkab. Pole tähtis, kas silm seletab, kõrv kuuleb või hammas näksib.
- Ootame laadalavale pilgupüüdjaid ja meeleoluloojaid!

TEATEJOOKS KOSTÜMEERITUD VÕISTKONDADELE

laupäeval, 2. mail kell 14.00

Raekoja platsil

- Võistkonnas on kuus kostüümis hinge.
- Vali teatepulgaks võistkonda kõige iseloomustavam asi, olend …
- Registreeri tund enne algust kohapeal.

KUMMIPAADIRALLI EMAJÕEL

laupäeval, 2. mail

Atlantise ees

- Võta paat ja osale!
- Kõikide kummist ujuvvahendite ülevaatus ja võistkondade registreerimine tund enne algust kohapeal.
- Ilma PÄÄSTEVESTITA starti ei lubata!

INFO ÜLIKOOLI KLUBIST TEL: (27) 473 838.

http://www ut.ee/stud_days/

info

loeng

13. aprillil kell 14-16 Vanemuise 46-335 "Väljaränne pärast Esimest maailmasõda. Rahvastikumuutused väliseestlaste seas". Lektor Hill Kulu.

14. aprillil kell 16-18 Vanemuise 46-327 "Eestlaste tagasiränne 1945-1989". Lektor Hill Kulu.

15. aprillil kell 16-18 Vanemuise 46-327 "Eestlaste tagasiränne 1990. aastatel". Lektor Tiit Tammaru.

varia

Prantsuse Teaduslikus Instituudis

Teisipäeval, 14. aprillil kell 18.15 ph aud 102 **prof Helmut Piirimäe loeng "Prantsusmaa teise keisririigi ajal".**

professorite klubi

14. aprillil kell 17.15 toimub raamatukogus **arutluskoosolek "Bibliofiilia tänane päev".** Arutluse viib läbi Peeter Olesk.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine tel 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani kell 11-17.

Näitused: "Kingitused Tartu Ülikoolile". Jaapani kalendrite näitus, "Tartu Ülikool ja Vabadussõda".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Klassikalise muinasteaduse muuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info tel: 465 384.

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iseennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-L 10-16

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info tel: 465 839.

Ekspositsioon inimese evolutsioonist.

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17.

Info tel: 432 643.

raamatukogus

Raamatunäitus: Tartu üliõpilaste looduskaitsering 40, "Albert Kivikas - 100", "Astrid Saava - 60"

Näitused: "Edzard Schaper - 90" (avatakse 14. aprillil), Rootsi kunstniku näitus (Hans Tjörneryd, Riitta Tjörneryd, Krichter Linde).

Raamatumuuseum

Näitus "Eesti kodu".

E-R 12-15.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440

Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 437
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Nr. 14 (1926)
Reede,
17. aprill
1998
Ilmub 1948.
aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

2. ja 3. lk

- Regionaaltegevus
  - Regionaalprojekti uudiseid
  - Türi Kolledžis saab õppida keskkonnanõunikuks
  - Oli Võro- ja Setomaa päev
  - Tulev Valgamaa päev
  - Saarlased pidasid vilistlasõhtut

4. lk

- Mälestati vabadus-võitlejat Jüri Kukke
- Stipendiumid
- Jüriöö jooks
- Info

Üliõpilasesinduse valimised on 28.-30. aprillini!

Järjekordsed Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse valimised toimuvad 28.-30. aprillini, ilmselt taas raamatukogu ruumides. Kandidaatide esitamise tähtaeg **on 17. aprill kell 15**. Nimekirjablankette saab esindusest ja neid saab ka sinna esitada Ülikooli 20-305 iga päev (17. aprillini) kell 10 - 15. Igal nimekirjal peab olema ka vähemalt 15 nimekirjalist toetajaallkirja.

Valimistoimkonna liige Juhan Nõps

Hei, tudeng!

Kõikidel valimisnimekirjadel on end võimalik tutvustada **reedel, 24. aprillil ilmuvas Universitas Tartuensises:**

* nimekiri,

* fotod,

* programm või tutvustus (kuni 1 A4 lk).

Tekstid saata e-postiga (ajaleht@ ut.ee) või tuua disketil MS Word 6 või 7. Fotod tuua toimetusse (peahoone 241). Kõik kohale toimetada esmaspäevaks, **20. aprilliks**. Soovitav on eelnevalt toimetusega kokku leppida tel 465 680.

Eesti Rahva Muuseum teatab

17. aprillil möödub 10 aastat sini-must-valge lipu avalikust taasväljatoomisest Tartu muinsuskaitsepäevadel.

Sel puhul toimub Vanemuise suures majas kell 18 pidulik kõnekoosolek. Kõnekoosolekul astuvad üles Mart Laar, Tõnis Lukas, Sulev Vahtre, Eerik-Niiles Kross jt. Järgneb balletietendus "Exitus" Kalevipoja ainetel. Pileteid etendusele (10.-) saab osta tund enne ürituse algust teatrisaali kassast. Õhtu lõpetab seltsiõhtu Tartu Tervishoiutöötajate Majas, kus tollastest sündmustest osavõtjad isekeskis meenutavad toimunut ja veedavad seltskondlikult aega.

1988. aasta aprillis toimus Tartu muinsuskaitsepäevadel nelja päeva jooksul üle 60 ürituse. Tipphetkedeks kujunesid rongkäik ja nõukogude sõjaväe territooriumil asunud Raadi mõisa külastamine. Eesti Üliõpilaste Seltsi maja ees toimunud kõnekoosolekul lehvisid taas üle aastate rahvusvärvid sinise, musta ja valge lipu kujul.

Sini-must-valge lipp oli esmakordselt avalikkuse ees 17. aprillil 1988 demonstratsioonil Raadi mõisa juurde.

Jaanus Rankla,
ERMi avalike suhete sekretär

Spordihoone renoveerimine jätkub

Kolmapäeval kirjutasid rektor prof Peeter Tulviste ja Tartu linnapea Roman Mugur alla ülikooli ja linna koostöölepingule, et ühiselt jätkata Ujula tänava spordihoone renoveerimist rahvusvahelistele standarditele vastavaks spordihalliks.

Ülikool kohustub remontima ja sisustama spordihoone rahvusvahelistele standarditele ja kehtestatud nõuetele vastavaks spordihalliks, korraldama rahvusvahelise tasemega tippspordi- ja kultuuriüritusi ning võimaldama linnal kasutada spordihoone ruume linnavalitsuse korraldatud spordi- ja kultuuriüritusteks.

Linn kohustub osalema spordihoone remonditööde projektide, hanke-, laenulepingute ettevalmistamisel ning vähempakkumiskonkursside korraldamisel, tööde tellimisel ning valminud ehitustööde ettevalmistamisel.

Eesti ülikoolide koostööprojekt IMAGE II

IMAGE - Internationalisation, Management, Administration, General Information and Evaluation, aga võib ka nii - imidži loomine, mobiilsuse arendamine, asjaajamise korraldus, generatsioonide vahendamine Eesti ülikoolides.

Öeldakse, et heal lapsel mitu nime.

TEMPUSE projekti IMAGE II autor ja koordinaator on Sirje Üprus kolleegidega Tartu Ülikoolist, osavõtjad veel 5 Eesti ülikooli, Granada ja Manchesteri ning Tampere ülikool ja CIMO välissuhete spetsialistid.

5-päevane seminar Tallinnas ja Tartus

Euroopa Liitu pürgides ja Eestit arendades on kõige tähtsamaks igaühe töö kvaliteet. Räägime ju praegu palju rahvusvahelistel " moeteemadel": (ja sõna *quality - nii eestipäraselt tavaline kvaliteet*, tundub hoopis rahulikumana ja trafaretsena), aga mujal on tavapärased väljendid;

- *quality management;*
- *quality in curriculum;*
- *quality of everyday work.*

Välissuhete seminaril räägiti aga väga lihtsatel ja argistel teemadel:

- suhtekorraldus üliõpilasest professori ja rektorini välja;
- infoliikumine mõlemas suunas;
- bürokraatia vähendamine miinimumini;
- maksimaalne infovahetus;
- nn networkide loomine ülikoolide vahel nii rahvuslikul, regionaalsel kui rahvusvahelistel tasanditel;
- infotehnoloogia kasutamine igapäevases töös;
- Euroopa Liidu programmides SOKRATES ja LEONARDO da VINCI osalemiseks ettevalmistumine.

TEMPUS IMAGE II viiepäevase seminari avasid 28. märtsil haridusminister Mait Klaassen ja TTÜ prorektor Rein Küttner. Osalesid veel Muusikaakadeemia rektor Peep Lassman, TTÜ prorektor Tiit Kaps ning kõik välissuhete töötajad kuuest Eesti ülikoolist ja partnerülikoolide esindajad Manchesterist, Granadast, Tamperest ja Soome CIMOst ning EAIE (European Association of International Education) viitsepresident Iris Schwanck.

Soome suursaadik Eesti Vabariigis Pekka Oinonen abikaasaga korraldas saatkonnas vastuvõtu osavõtjatele ja aukülalistele, rektoritele ja prorektoritele, tunnustamaks Eesti ja Soome ülikoolide aastatepikkust koostööd. Koosviibimisel oli ka Eesti TEMPUSE Keskuse direktor Kersti Lepajõe, Sihtasutuse Archimedes direktor Renaldo Mändmets ning Socratese büroo juhataja Rait Toompere.

Põhjalike loengutega esinesid Granada ja Manchesteri ülikoolide esindajad, kes tutvustasid oma ülikoole ning analüüsisid tegevust, mis on seotud Euroopa Liidu programmide, aga ka regionaalsete programmide käivitamise ja läbiviimisega. Väsimatu Kirsi-Marja Marnela Tampere Ülikoolist esines ülihuvitavate materjalidega välissuhtlejate koolitusprogrammidest, mis on uudsed Soomes ja kogu maailmas.

Paljuski on Eesti ülikoolidel vaja veel kogemusi, julgust ja pealehakkamist, aga seda saigi kolleegidega arutada. Kõige suuremaks vajaduseks on meie inimeste puhul suhtlemise ehk nn *communication skills* arendamine eri tasanditel, oskus oma ideesid tutvustada ja toetus ülikoolisiseselt.

Kõik Eesti ülikoolid on omanäolised ja kordumatud oma funktsioonide ja suunitlusega. Samalaadsed on aga mured ja raskused, mida püüti lahti rääkida.

Tahaks esile tõsta eelkõige seda, et ka välissuhted on lõpuks vahendaja rollist jõudnud välja kasvada. Osaletakse mitmes projektis ja see kogemus kulub marjaks ära lugematute üliõpilaste, lektorite ja kaastöötajate nõustamisel.

On ju välissuhted ***eesliiniks ja riski ületajaks, uute ideede propageerijaks ning elluviijaks*** ülikoolis.

Kiire tegutsemine, oskuslik informatsiooni "lugemine", võõrkeelte oskus, õige rünnak, pidev areng ning kootöö paljude teiste riikide ülikoolidega nõuab palju tööd eelkõige enese kallal. See ongi iga välissuhete spetsialisti töö kvaliteedis määrava tähtsusega.

Granada Ülikooli esindajad rõõmustasid Eestis lund nähes. Meie omad jälle said jõudu Granada ja Manchesteri kolleegide päevitunud jumest ning kindlustundest oma igapäevases töös.

Eesti ülikoolide välissuhete esindajatel oli kogemusi, mida teistega jagada, nagu Tartu Ülikooli kogemused ja edusammud kiirel muutumiste ajal

Kolleegid Kirsi-Marja Marnela Tampere, Rafael Guzman Tirado Granada ja Sirje Üprus meie ülikoolist ühel seminarihetkel.

oma arengukavade ja strateegiate planeerimisel, töös välisüliõpilastega, internatsionaliseerimise ja oma tegevuse hindamisel rahvusvahelisel tasandil; Pedagoogikaülikooli kogemused üliõpilaste praktika ja õpetajate täiendõppe korraldamisel; Muusikaakadeemia ja Kunstiülikooli eesti kultuuri alased arendusprojektid ja õppekavade uuendus ning sidemed paljude riikidega; Tehnikaülikooli teaduspotentsiaal ja arvukad uurimisprojektid ning konsortsiumides osalemise kogemused - kõik need illustreerivad igapäevast tööd ja arendustegevuse erinevaid külgi.

Projekt Image II jätkub terve selle aasta jooksul. Toimuvad koolitusseminarid Soomes, vastastikused visiidid ning *workshop*'id. Mõeldud on ka tulevikule - algamas on Baltimaade ja Rootsi välissuhete koostööprojekt VISBY programmist finantseeritav IROBALT ning samuti ootab TEMPUS Image II järg Baltimaade, Soome, Rootsi ja Inglismaa koostööna TEMPUSe raames finantseerimist.

Areng on nähtav ja tuntav, oleks ainult rohkem aega ning toetust Eestisiseselt.

Ühe raskusena võiks lõpuks mainida siingi Eestis hariduse ja Euroopa Liiduga ühinemisega seotud tegevuse väga ebamugavat rahastamispoliitikat.

Aga eks aeg teeb oma korrektiivid!

Madli Ganihhina,
Tallinna Tehnikaülikooli
välissuhete talituse juhataja

Regionaaltegevus

Üks küsimus

teabetalituse juhatajale KATRI RAIGILE: "Mis on uudist regionaal-projektil?"

Ülikool on Eesti erinevate piirkondadega oma üliõpilaste ja vilistlaste läbi seotud olnud nii kaua, kui ta on eksisteerinud. Regionaalprojekt, mille ülesandeks neid sidemeid teadlikult tugevdada, on töötanud kaks aastat. Möödunud sügisel võeti vastu ülikooli regionaalprogramm, hiljuti käis esimest korda koos ülikooli regionaalnõukogu. See kogu on ülikooli regionaaltöö suunajaks.

Kahe aasta töö, mille põhiliseks sisuks lühidalt öeldud sidemete loomine ja infovahetus, loeti regionaalnõukogu poolt õnnestunuks.

Edasise prioriteedi määramiseks pakkus regionaalnõukogu välja järgmisi tegevusi: Regionaaluuringute Keskuse loomine, avaliku halduse ja euroõppe täiendkoolituse arendamine ning teadustellimuste vahendamise korraldamine. Mida maakonnad ülikoolilt kõige enam ootavad, selgub peagi läbirääkimistel maavanematega. Edasiste plaanidega seoses on juttu olnud ka ülikooli kolledžist Ida-Virumaal, aga sellest on veel vara konkreetselt rääkida.

Muidugi ei kao kuhugi juba traditsioonilised ülikooli infopäevad maakondades. Loodetavasti lisandub rohkem üksikute teaduskondade ja erialade infopäevi. Jätkuvalt tuleb eraldi tähelepanu pöörata venekeelsete koolide lõpetajatele. Piirkondliku ajakirjandusega on loodud head töised suhted, need vajavad hoidmist ja edasiarendamist. Ülikoolide Keskus Saaremaal on alles oma tegevust alustamas. Vilistlaskogu maakondlikud koondised on samuti lõpetamas oma esimest tegutsemisaastat. Ülikooli kolledžid peavad olema ideaalis ülikooliga Tartus tihedalt seotud. Oleme teinud esimesi samme töö- ja praktikakohtade vahendamiseks. Ka see nõuab ülikooli teabetalituse jõupingutusi. Regionaalprojekt kuulub täna koos seitsme esindajaga maakondades teabetalituse koosseisu.

Ühtlasi kasutan võimalust ja tänan regionaalprojekti poolt kõiki, kes ülikooli ja maakondade sidemete korraldamisel kaasa löönud ja soovin kena kevadet!

"Oleme osake Tartu Ülikoolist"

Eestimaa geograafiline keskpunkt Türi just ei ole, aga keset Eestimaad paikneb ta küll. Ääremaa tiitlit ta seega ei kanna, kuid vahel võib sealgi elu soikuda, kui ettevõtlikke inimesi pole. Ettevõtluse all ei mõtle ma ainult majanduse arendamist, vaid ka hariduse edendamist. Üks osa Türi hariduselust on seotud Tartu Ülikooliga. 1924. aastal asutati Türi Alevi Aiamajandusgümnaasium, mis 1932. aastal majandusgümnaasiumiks nimetati. Sama nime kannab ka 1989. aastal loodud õppeasutus. Seda Tolli tänav 62 asuvat hoonet jagab temaga sõbralikult 1997. aastal asutatud TÜ Türi Kolledž.

KOLLEDŽI TEKKELUGU

langeb soodsasse aega. Ülikoolis hakati regionaaltööga järjekindlamalt tegelema 1995. aastast. Sõlmiti esimesed koostöölepped maakondade ja linnadega. Üks esimesi lepinguid oli Järvamaaga, kus koostöövormina ka maakonnatöötajatele täienduskoolituse andmine. Ülikooli ja maakonna vahelise side pidamiseks ning koostöö arendamiseks loodi mitmel pool ülikooli esindus või nimetati ametisse ülikooli esindaja.

Majandusgümnaasiumi eesti keele õpetajast **Ene Voolaidist,** kes on ka meie ülikooli vilistlane, **sai TÜ esindaja Järvamaal** 1997. aasta sügisel.

□ **Ene Voolaid, ülikooli esindaja Järvamaal: "Koostöö *alma mater*'iga on igati laabunud".**

"Kolledži loomisel oli soodne pinnas - kui meie maakonnas avanes kõrghariduse andmise võimalus, läksid linna- ja maakonnajuhid ideega kiiresti kaasa. Sõlmiti koostööleping, tihenesid sidemed. Noorte hulgas viisime läbi küsitluse kodulähedaste õppimisvõimaluste ja soovitavate erialade kohta. Kaalusime Türi võimalusi, mõtlesime, mis linnale vajalik oleks."

□ **Direktor Elle Raudsepp loodab, et osa kolledžilõpetajaid jääb ka Türit edendama.**

Kolledži direktor Elle Raudsepp selgitas, et kui viimastel aastakümnetel andsid linnale ilmet ja tööd mitmed ettevõtted, nagu EPT, metsakombinaat, Volta tsehh jt, siis taasiseseisvumise järel need lagunesid või muutusid aktsiaseltsideks, osaühinguteks jmt. Uued väikeettevõtted ei kindlustanud aga paljudele tööd. Inimestel oli algul raske ka uute tingimustega kohaneda. "Linnas tekkis vahepeal seisak, mis noori ära viis. Edasiarenguks oli vaja, et siia rohkem noori jääks, ja miks mitte, et neid ka juurde tuleks. See saab juhtuda aga ainult siis, kui siin on, mida õppida ja kuidas aega veeta. Vähem tähtis pole ka turvaline ja inimsõbralik keskkond." Üks õppimist soodustavaid tegureid on kindlasti Türi raamatukogu, mis kaasaegselt remonditud hoones asub ja kuhu meeldiv interjöör ning internetipunkt kutsuvad.

KESKKONNA-NÕUNIKUKS

Ülikooli poolt arendasid kolledži mõtet nii juhtkond kui õppejõud. TÜ juures tegutsev keskkonnateaduste nõukogu koostas keemiaprofessor Toomas Tenno juhendamisel keskkonnateaduste õppekava, mis arutati läbi EPMÜ ja keskkonnaspetsialistide-praktikutega ning mis kinnitati diplomiõppe tarvis ülikooli nõukogus. Keskkonnateaduse õppekava on põhiliselt bioloogia-geograafia- ja füüsika-keemiateaduskonna kanda. Kolmeaastane õppetöö annab üliõpilasele keskkonnanõuniku diplomi. Ühe aasta Tartus edasi õppides saab ta bakalaureuse kraadi ning võib jätkata õpinguid magistrantuuris ja doktorantuuris.

Ülikooli keemiaõppejõud Karin Hellat ütles, et puudus kogemus, missuguseid aineid ja kui suures mahus oleks mõistlik õpetada. Mitmeid aineid polnud Eestis varem õpetatudki. Aluseks oli algul võimalik võtta keskkonnanõustajate 1996/97. õppeaasta täiendkoolituse kava "Keskkonnakaitse alused".

Samal ajal jätkub kolledžis keskkonnanõustajate täiendkoolitus omavalitsuste töötajatele, kelle igapäevatöö hulka kuulub keskkonnaprobleemidega tegelemine, ning suurettevõtete spetsialistidele ja keskkonnahuvilistele.

Keskkonnateema tulenes sellest, et maavalitsuse keskkonnaosakond asub Türil ning on keskkonnaprobleemidega kaua aega tulemuslikult tegelnud.

Ene Voolaid ütles kolledži loomise aegu meenutades, et neil oli võimalus jälgida Pärnu Kolledži teket, mis aasta varem tegevust alustas. 1997. aasta aprillis kinnitati Türi Kolledži põhikiri ülikooli nõukogus. 1. septembril alustas õppetööd 30 statsionaarset üliõpilast, kellest saavad keskkonnanõunikud. Esimene vastuvõtt kulges hästi, tudengeid on tulnud kogu Eestist.

Hele Kuul, kes on pärit Kundast, ütles, et ta on enne Türile õppima tulekut tegelnud keskkonnakaitsega. "Käisin Tallinnas looduskoolis, tegelesin keskkonnasõbraliku eluviisi ja uurimistööga." Teda huvitavad vetikad ja samblikud. Küsimusele, mis on tema meelest keskkonnasõbralikkus, vastas ta: "Tuleb endale teadvustada, et ka tulevastel põlvedel oleks midagi hoida ja kaitsta, et ka neil oleks võimalik elada. Meie üks eesmärke ongi selles, et peame hakkama rohkem keskkonnasõbralikkusest rääkima."

Pärnu noormees **Robert Kiviselg** oli pinginaabri jutuga enam-vähem nõus. "Armastan väga loodust ja tulin siia, et ise midagi ära teha, et seda kenamaks muuta." Üks viis tema meelest oleks prügimägede likvideerimine, need väiksemaks teha, prügi uuesti tootmisse suunata.

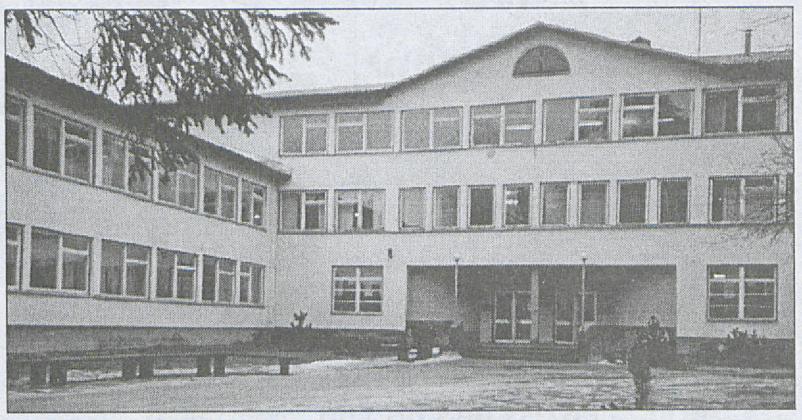

□ **Seda maja Tolli 62 jagavad sõbralikult nii Türi Majandusgümnaasium kui TÜ Türi Kolledž.**

"ÜLIKOOLI ESINDAMINE

maakonnas käibki suuresti läbi kolledži. Korraldame infopäevi ja loenguid, osaleme näitustel ja messidel, toome oma üliõpilasi vahel Tartusse, neil on ka ülikoolis praktikume," ütles Ene Voolaid. Tartu Ülikooli ees olevat varem noortel mingi respekt olnud. Arvatud ikka, et sisse ei saa, läheme parem Tallinna koolidesse. Viimasel ajal on Jäfvamaalt ülikooli sissesaanute hulk suurenenud. Nii üliõpilaste kui türilaste silmaringi laiendamiseks on käivitunud TÜ Türi loengusari. "Linnarahvas harjub vähehaaval sellega, et siin saab huvitavaid loenguid kuulata ja näitusi vaadata."

Praegu on Türil elanikke ligikaudu 7000. Türi gümnaasiumis ja majandusgümnaasiumis õpib kokku ligi 1400 noort. Lähiaastatel lisandub sellele ligi sada kolledžis õppijat. Kui niisugune väikelinn pakub noortele õppimis- ja arenemisvõimalusi, võib sellest omanäoline tulevikukeskus saada, just keskkonnanõunike õpetamise ja täiendõppe keskus. Linn ootab ja loodab selle vastu huvi äratada ka õppejõududes, kes sooviksid Kesk-Eestisse elama tulla, kolledžis õpetada ja seda edasi arendada.

Kolledžihariduse andmisel on väga oluline veel regionaalpoliitiline eesmärk - väikelinn vajab ka ise lõpetanud spetsialiste.

□ **Tulevased keskkonnanõunikud keemialoengus, esiplaanil Hele Kuul ja Robert Kiviselg.**

□ **Karin Hellat nagu teisedki ülikooli õppejõud õpetavad kolledži tudengeid tsüklite kaupa.**

□ **"Teklid noorendavad linna," ütles Türi linnapeast Järva maavanemaks saanud Theo Aasa.**

Linn on seni kolledžit igati toetanud. Suurimaks probleemiks on praegu uue ühiselamu ehitamine. Toimetuse komandeeringupäeval veel ametis olnud linnapea **Theo Aasa,** kes nüüd on **Järva maavanem**, avaldas lootust, et tekliga noortest saaks igati Türi linna visiitkaart.

Nii Ene Voolaid kui Elle Raudsepp toonitasid, et väga hea on olnud ka ülikoolipoolne õppetöö korraldus, samuti Türil ülikooli mitme tähtpäeva tähistamine, nagu *alma mater*'i aastapäev jt. Nii väikeses linnas ja koolis puudutab see igaüht. "Tartus iga tudeng sellise tähelepanu osaliseks ei saa," lausus Ene Voolaid. "Oleme osake ülikoolist, me tunnetame seda. See annab meile kindlustunde. Omalt poolt püüame, et keskkonnakolledž Eestis igati prestiižikas oleks," ütlesid nii ülikooli esindaja kui direktor.

Varje Sootaki tekst
Reno Hekkonensi fotod

Regionaaltegevus

Mägi ja Muhamed said poolel teel kokku

(Toomemäel tekkinud mõtteid)

Sel kevadel sai teist korda teoks Võrumaa päev ülikoolis. Sedapuhku liitus üritusega ka Setomaa. Kokkusaamise eesmärk oli ühelt poolt taastada Võrumaa ja Setomaa sidemed sealt õppima läinud üliõpilastega, teiselt poolt aga kuulata üliõpilaste mõtteid seoses oma kodukohaga.

19. märtsi õhtupoolikul kogunes ajaloomuuseumisse ligi sadakond inimest, kes tundsid end olevat seotud Võru- või Setomaaga. Peale tervituste ja avasõnavõttude said kokkutulnud lühikese ülevaate võrokeste ja setode tegemistest Võru Maavalitsuse arendusosakonna juhataja Ülle Puustusmaa ning Setomaa Valdade Liidu esindajate Aare Hõrna ja Vello Lõvi ettekannete kaudu. Ühtlasi anti ka mõtlemisainet rühmatööks, mille viis läbi Võru Maavalitsuse arendusosakonna peaspetsialist Lui Niilo.

Üliõpilased jagunesid viieks grupiks ja pool tundi oli aega oma mõtete formuleerimiseks. Rühmatöö eesmärk oli pakkuda arenguideid, mis aitaksid kaasa elujärje paranemisele kodukohas ning seoksid ideed praegu õppivate üliõpilastega.

Üliõpilased pakkusid välja järgmisi ideid:

1. Ander Ojandu, Anti Alasi, Mika Raudvassar, Kadri Kallas, Margit Togo, Priit Laanoja, Kauro Anton, Ingrid Leinus:

* haridust omandavate noorte kaasamine institutsioonide arendustöösse. (Toetused, stipendiumid, sidumine ettevõtte või omavalitsuse tööga);

* Võrumaa–meelsuse kasvatamine läbi hariduse (Võru klubide asutamine nii Võrus kui väljaspool);

* turismi arendamine omavalitsuse tasandil;

* loodusressursside töötlemine kohapeal algusest lõpuni.

2. Taavi Karu, Varmo Pilt, Heiki Keerberg, Martin Kiilo, Vaito Vaaks:

üliõpilasi, ülikoole, Võrumaa asutusi, ettevõtteid ja omavalitsusi ühendava organisatsiooni loomine, mis on vajalik nii inimestevaheliste sidemete tihendamiseks kui ka erinevates ametkondades ja institutsioonides liikuva info vahetamiseks.

3. Sirli Lehiste, Ahto Lahe, Tiia Tafenau, Janek Siimon, Aigi Kikkas, Heli Kamarin, Andres Kõiv, Anti Allas:

* areng + koostöö.

Mida: stipendium, töökoht.

Milleks: Võrumaale kvaliteetne tööjõud.

Millal: kohe!

Kus ja kellega: ettevõtted, organisatsioonid, omavalitsused, riigiasutused jne.

Mille eest: omavahendid, riiklikud programmid;

4. Alar Rosentau, Riina Krigul-Tobias, Andreas Kalkun, Ahto Raudoja, Ülle Kärner, Evelin Lepp, Maris Müürsepp.

Tantsuklubi. Tantsuklubi eesmärk on tutvustada eesti rahvakultuuri, eelkõige traditsioonilist tantsu ja laulu. Luua iseseisvalt tegutsevad tantsuklubid Võru- ja Setumaal, finantseerida võiksid omavalitsused ja vastavad fondid, alustada võiks selle aasta sügisel;

5. Ideepank. Võrokestest üliõpilased saaksid võimaluse pakkuda oma mõtteid vastavatele institutsioonidele, kus ideed kokku kogutakse ja edasi arendatakse kuni realiseerumiseni, kaasates ka üliõpilasi.

Ideid hindas zürii, mille liikmed olid Võrumaa ja Setomaa asutuste-omavalitsuste liikmed. Ei puudunud ka auhinnad, mille eest hoolitsesid Võru- ja Setomaa ettevõtted.

Kõiki mõtteid, mida esinejad välja pakkusid, on Võru- ja Setomaal juba mitmeid aegu mõeldud ja osa teokski saanud. Hea on tõdeda, et tulevased tegijad kannavad endas samu eesmärke, mida preagused tegijad realiseerida püüavad. Ühiste mõtete pinnalt on edaspidi kergem ka koos tegutsema hakata. Soov selleks on nii üliõpilaste kui ka kodukoha poolt.

Taas ilmnes, et üliõpilastel on kodukohas toimuvatest tegemistest vähe infot - omctigi väitis enamik end kohalikke lehti lugevat. Üliõpilasi huvitavat infot võiks hakata levitama arvutivõrgu kaudu – selline oli tudengite endi ettepanek, mis ka lähiajal teoks saab. See on tõeline väljakutse Võru- ja Setomaa asutustele-ettevõtetele: kas ollakse valmis infot ka edastama...

Veel kord sai tudengite suu läbi välja öeldud ühise organisatsiooni vajadus, mille tegutsemisvormid võiksid olla nii akadeemilist kui klubilist laadi.

Kohtumine andis nii kontaktandmeid kui ideid, aga mis peamine - teadmise, et suur osa meie õppivaid noori tahaks meelsasti kodukoha heaks tegutseda, kas valides uurimisteemad võimalikult kodukohaga seotult, sidudes end kohalike projektidega või pärast õpinguid tagasi tulles.

Külli Eichenbaum,
TÜ esindaja Võrumaal

Avaldame tänu

Kui detsembri alguses oli Eesti Rahvusraamatukogus Tartu Ülikooli kui õppeasutust tutvustav päev, siis tol korral oli tegu eelkõige koolinoortele suunatud üritusega. Et aga ülikooli ei tulda ainult õppima, vaid ka teadust tegema, siis korraldas Tartu Ülikooli Tallinna esindus 23. märtsist 3. aprillini **akadeemilise loengusarja**, mille eesmärgiks oli tutvustada teadusetegemist. Iga asja uurimine ja tundmaõppimine toimub ju paljuski eesmärgiga rakendada neid teadmisi ühiskonna teenimiseks. Loengute eesmärk oli ühelt poolt pakkuda Tallinna ja selle ümbruse inimestele võimalust avardada oma silmaringi (tegu ju mingil määral vabatahtliku täiendkoolitusega), teiselt poolt võiks loengusarja pidada ka kontrollmehhanismiks, sest loengute kuulajatel oli võimalus anda loengutele ja selle kaudu ka ühes Eesti kõrgkoolis tehtavale-uuritavale oma hinnang. Loodetavasti leidsid need, kes loenguid kuulama tulid, et nad saavad edaspidi saadud teadmisi ka mingil kombel rakendada. Siinjuures tahaks avaldada tänu kõigile loengusarjas esinenud Tartu Ülikooli neile kümne teaduskonna õppejõududele, kes leidsid võimaluse tulla Taaralinna tarkust pealinna tooma:

dots Alar Laats usuteaduskonnast,

dots Villem Tamm majandusteaduskonnast,

prof Peeter Saari füüsika-keemiateaduskonnast,

prof Eerik Kergandberg õigusteaduskonnast,

prof Mati Tombak matemaatikateaduskonnast,

prof Marju Lauristin sotsiaalteaduskonnast,

dr Janika Kõrv arsiteaduskonnast,

prof Vahur Ööpik kehakultuuriteaduskonnast,

hr Ivar Puura bioloogia-geograafiateaduskonnast,

prof Jaan Elken filosoofiateaduskonnast.

Eili Erg,
TÜ Tallinna esindaja

Äi paremat pole kuskil pool...

kui Tartu Ülikoolis. Nii arvasid need sadakond saarlasest vilistlast, kes kogunesid 27. märtsi õhtul Kuressaare rackotta pidulikule **vilistlasõhtule**, et tunda end kuus tundi jälle tudengitena. Just seda soovis vilistlaskogu Saaremaa koondise juhatuse esimees Kalmer Halliko ülikoolikaaslastele.

Tänavuse pco valmistasid ette matemaatikateaduskonna ja majandusteaduskonna lõpetanud. Ühtlasi pandi punkt matemaatika-aasta üritustele Saaremaal, kus ülikooli matemaatikaõppejõud korraldasid saare õpetajatele täienduskoolitust ning konsulteerisid tublimaid õpilasi. Täname veel kord kõiki õppejõude, kes koolitust läbi viisid ning dekaani professor Toivo Leigerit toetuse eest. Vilistlasõhtul tõid matemaatikateaduskonnalt tervitusi professor *emeritus* Olaf Prinits ja dotsent Kalle Velsker, majandusteaduskonna nimel Saaremaalt pärit dotsent Neeme Roose.

Raekoja kahel korrusel oli igaühele midagi. Allkorruse galeriis pakkus vaatamislusti näitus ülikoolipäevil tehtud fotodest ning kasutatud esemetest. Välja oli pandud näiteid 1960ndail-1980ndail käibinud rahast (koos ajastule omase rahataskuga), tudengite lemmiktoitude ja jookide etikette ning nostalgiat tekitav 35-kopikaline pastapliiats. Hoolikas tudeng oli säilitanud isegi aastatetaguse sisseastumiseksamite leht ning suutnud alles hoida üliõpilaspileti.

Õhtu saavutas haripunkti, kui kohale jõudsid üllatusesinejad kammerkoorist Eysysla - erinevate kõrgkoolide teklites. Nende üliõpilaslaulude kava pani kõiki kaasa laulma, eriti võimsalt kõlas endiste TÜ naiskoori lauljate toel "Krambambuli". Kohapeal tekkinud vilistlasmeeskoor esitas "Kaunim linn on Eestis Tartu".

Kalmeri *show*'s - mälumängus, mis meenutas kunagisi bio-geoteaduskonna munakilbasid, jagasid esikohta ajalookeeleteaduskonna ja matemaatikute võistkonnad. Auhinnaks oli peahoone pildiga tort.

Kõige selle vahele löödi tantsu, aeti juttu, maitsti Oscalcaneust, Adam Smithi või mõnd muud selle õhtu erikokteili ning tunti end nagu vanasti Tiigi või Päntri ühikas, vanas või uues kohvikus.

Aasta pärast kutsuvad kaasvilistlasi peole arstid.

Riia Nelis,
TÜ Saaremaa esindaja

Tartu Ülikool ja Valga Maavalitsus korraldavad 22. aprillil ajaloomuuseumis

Valgamaa päeva

Valgamaa päeva eesmärk on tutvustada üliõpilastele ning teistele huvilistele Valga maakonda, sealseid tegemisi ja kutsuda kõrgkoolilõpetajaid Valgamaale.

Kavas:

14.15 Avasõnad rektor prof Peeter Tulvistelt ja Valga maavanemalt Rein Randverilt,

14.30 Valgamaad ja tema arengut tutvustav konverents,

16.30 Valgamaa läbi slaidide,

17.00 Kultuuriprogramm. Esinevad tantsustuudiod "JOY" ja "HIKARO",

17.45 Maavanem Rein Randveri vastuvõtt. Kohtumine maakonnast pärit lõpukursuslaste ja õppejõududega. Valgamaa ettevõtjate ja asutuste esindajate kohtumine üliõpilastega ja tööpakkumised.

Vaadata saab Valga linna kunstnike Kaili Kase ja Raul Oreškini näitust.

Info: TÜ kontaktisik Valga Maavalitsuses Valeri Talu, tel (276) 66 120, TÜ teabetalituse spetsialist Aire Vähejaus, tel (27) 465 603.

□ **Ülikooli regionaalprojekt tutvustab oma tegevust näitustel ja messidel.**

□ **"Kaunim linn on Eestis Tartu..." esitab vilistlasmeeskoor.**

Alma mater mälestas vabadusvõitlejat

27. märts on Eesti ajaloos oluline tähtpäev. Sel päeval 1883. aastal sündis meie sajandi eesti luule *Grand Old Lady* Marie Under. 1981. aastal hukkus sel kuupäeval Vologda vanglas pärast pikaajalist näljastreiki piinatuna viimaste aastakümnete üks vapramaid, eredamaid ja rahvusvaheliselt tuntumaid Eesti inimõiguslasi ja vabadusvõitlejaid – Tartu Ülikooli võimekas keemiateadlane Jüri Kukk.

Juba aastaid on vabadusvõitlejad ja nende aatekaaslased tuntud Eesti pagulasajakirjaniku Vladimir-Georg Karassev-Orgussaare algatusel tähistanud mitmesuguste avalike üritustega **langenud vabadusvõitleja päeva.** Igaaastaseks traditsiooniks on saanud päevakohase konverentsi korraldamine ülikooli aulas. Seegi kord (28. märtsil 1998) avas Jüri Kuke mälestuskonverentsi rektor prof Peeter Tulviste. Üritusele kogunenud sadakond Jüri Kuke mälestuse austajat ja mõttekaaslast vaagisid küsimust: kas, kes ja kuidas peab vastutama Jüri Kuke surma ja paljude teiste vintsutamise eest, kelle ainsaks süüks oli iseseisev mõtlemine, väärikusetunne ja ustavus oma rahvale.

Konverentsil esinenud teenekad vabadusvõitlejad ning mitme ala asjatundjad (Aleksander Einseln, Tiit Madisson Mart Niklus, Heino Noor, Kalju Põldvere, Vardo Rumessen, Enn Tarto, Peep Varju, Kaljo-Olev Veskimägi jt) selgitasid, et vastavalt rahvusvahelisele õigusele ja taastatud Eesti riigi seadusandlusele vastutus inimsusevastaste kuritegude eest ei aegu. Ühe sellise roimana kirjeldati Jüri Kuke piinamist ja tapmist kommunistlike represseerijate poolt, kes üritasid neli kuud näljastreiki pidanud võitlejat murda. Jüri Kuke, teiste rahvuslaste ja inimõiguslaste ennastsalgavat võitlust mälestades ja väärtustades nõudsid kokkutulnud selle justiitsmõrva, samuti paljude teiste ränkade repressioonide uurimist ning süüdlaste üle kohtupidamist. Konverentsil paluti rahvasaadik Enn Tartot algatada Riigikogus selleks vajalik Eesti õigusaktide kohandamine, koos teiste vabadusvõitlejate mälestust ja inimõigusi austavate Riigikogu liikmetega tagada, et Vabariigi valitsuse selleks volitatud asutused tegeleksid okupatsioonivõimude ja kommunistliku partei poolt korraldatud repressioonide uurimisega ning annaksid nende teostajad kohtu alla. Kokkutulnud leidsid, et peale inimesi vintsutanud ametiisikute peavad häbiposti sattuma isikud, kes teadlikult, sõna või teoga on poliitilisele tagakiusamisele kaasa aidanud. Seda tegid ka mõned Jüri Kuke kolleegid. Lubamatu on selliste inimeste jätkuv töötamine Eesti valitsusasutustes ja kohtutes.

Konverentsil püüti lahti mõtestada kõigi aegade Eesti vabadusvõitlejate, inimõiguslaste ja poliitiliselt teisitimõtlejate aatelist pärandit. Peeti vajalikuks moodustada selle pärandi uurimiseks ja väärtustamiseks nii Eestis kui ka välismaal tutvustamiseks vastav sihtasutus – **Vabadusvõitlejate Mälestuskeskus.**

Kokkutulnud leidsid, et Eesti vaba, turvaline ja jõukas tulevik on võimalik vaid siis, kui austatakse iga inimese õigust vabale eneseväljendusele ja eneseteostusele, nagu ka inimväärsele äraelamisele.

Ergutamaks lähimineviku kohtulike ja kohtuväliste repressioonide, inimõiguste muude rikkumiste ja vastupanuliikumise uurimist, algatatakse Jüri Kuke nimeline **uurimistööde võistlus**, mis peab kaasa aitama aadete vabale levikule Eestis ja välismaal.

Langenud vabadusvõitleja päeva Tartu Ülikooli toimkonna liikmed:
Jekki Rjazin,
Rein Vanja

Konverentsi materjalide avaldamine jätkub - toim.

stipendium

Andreas ja dr Elmerice Traksi nimeline stipendium

1997. aasta jaanuarikuus asutas Eesti Abistamise Komitee (USA) stipendiumi TÜ **arstiteaduskonna doktorantidele ning sotsiaalteaduskonna poliitilisriiklike erialade magistrantidele ja doktorantidele õpinguteks või praktiseerimiseks USAs või Euroopa riikides.**

A. ja dr E. Traksi nimeline stipendiumifond moodustub annetustest. Stipendiumideks makstava summa suurus on 10 000 USD aastas.

Kandideerimiseks on vaja esitada:

enesetutvustus (ka kontaktandmed ja pangarekvisiidid),

akadeemiline õiend (kinnitatud dekanaadis),

juhendaja soovitus,

stipendiumi kasutamise projekt,

vastuvõtva teadusasutuse nõusolek

15. juuniks õppe- ja üliõpilasosakonda (ph 117).

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, tema motivatsioon edasiõppimiseks ja oma teadmiste hilisemaks rakendamiseks Eestis. Arvesse tuleb ka stipendiumitaotleja aktiivsus üliõpilaskonnas ning ühiskondlik tegevus. Stipendiumikomisjon saadab parimate kandidaatide dokumendid lõpliku otsuse tegemiseks Eesti Abistamise Komiteele New Yorki.

K. E. von Baeri stipendium '98

Taas on aeg valida selle aasta Karl Ernst von Baeri stipendiaat stažeerima kuni pooleks aastaks (põhiliselt 1998. aasta teisel poolel) Saksa Looduskaitse Akadeemiasse Vilmi saarel.

Karl Ernst von Baeri koolituspreemiat finantseerib Saksa Keskkonnaministeerium ning kandidaadid valib Eesti Keskkonnaministeerium.

Eelistame noorema põlve teadlast, kelle töö ja tegevus on seotud **looduskaitse temaatikaga** või **looduskaitseametnikku**, kelle stažeerimine täiendaks tema ametioskusi. Nõutav on saksa või inglise keele (koos saksa keelega suhtlustasemel) oskus.

Taotlused esitada **5. maiks** keskkonnaministeeriumi aadressil: Toompuiestee 24, EE0100 Tallinn.

Info: T. Randla, tel 6262 870.

Jüriöö jooks

23. aprillil

Rahvajooks, start Raekoja platsil kell 19.50. Läbitakse järgmised punktid: J. Hurda monument, Tähetorn, ohvrikivi Toomel, Gustav II Adolfi mälestussammas, Fr. R. Kreutzwaldi mälestussammas, H. Treffneri mälestussammas, Laulupeo kivi, Raadi mõis (finiš). Osa võivad võtta kõik töö- ja õppekollektiivid, spordiklubid ja individuaaljooksjad. Võistkonna suurus vähemalt 10 inimest.

Teatejooks, start Raadil kell 21.45.

Joostakse tõrvikutega (võistkonnas 2 naist ja 3 meest) ümber Raadi järve 1500 m pikkusel ringil. Iga võistleja läbib ühe ringi.

Jooksudele registreerimine Tartu Maaspordi Liidus tööpäeviti 9-16 Aleksandri tn 14, tel 434 488, faks 431 751, maavalitsuse hariduse ja kultuuriosakonnas tel 305 267 Kaie Sarapuu, linna haridusosakonnas tel 433 748 Elle Kaljuste. Registreerimine lõpeb 22. aprillil kell 16.

Raadi mõisas toimub kõikidele osavõtjatele kultuuriprogramm, Tartu Üksikjalaväepataljon pakub sooja teed ja sõdurisuppi.

JOOKS ÜMBER SAADJÄRVE (17,7 km) 2. mail.

Start (teatejooksjatele ja individuaalvõistlejatele) ja finiš Äksi Spordihoone ees, registreerimine 12-12.50. Teatejooksu võistkonda kuulub 4 nais- ja 8 meesvõistlejat. Etapi pikkus naisvõistlejatel ca 800 m ja meesvõistlejatel 1800 m.

Spordikeskus

VASTUVÕTT MAGISTRIÕPPESSE 1998

Pedagoogikaülikooli filoloogiateaduskond

Juhendajad ja uurimisvaldkonnad

Prof **Tiina Aunin**
võrdlev kirjandusteadus

Prof **Irina Belobrovtseva**
20. saj vene kirjandus

Dr **Martin Ehala**
morfoloogia, keelemuutused

Prof **Mati Hint**
fonoloogia, morfofonoloogia

Prof **Toomas Liiv**
eesti kirjandus

Prof **Peeter Torop**
tõlketeadus, 19. saj vene kirjandus

Dr **Peter Klein**
keeleteaduse ajalugu

Prof **Jaan Õispuu**
karjala keel, eesti keel võõrkeelena

Prof **Svetlana Turovskaja**
lingvistiline poeetika, modaalsuse probleemid

Programmis on lingvistika või kirjandusteaduse üldainete kursused ja magistriseminarid (vastavalt spetsialiseerumisele). Magistrantidele makstakse stipendiumi.

Sisseastumiseksamid

eriala (suulise eksami ja bakalaureusetöö põhjal), **võõrkeel**

Lisainformatsioon

Martin Ehala, tel: 6409 300, e-post: ehala@tpu.ee

info

väitekiri

Endla Lõhkivi kaitseb 17. aprillil kl 11.15 Lossi 3-223 **magistritööd** "The Problem of Consistency in Relativist Sociology of Scientific Knowledge". Juhendaja: praktilise filosoofia õppetooli juhataja prof E. Loone. Oponent: teadusfilosoofia õppetooli juhataja dots R. Vihalemm.

loeng

Laupäeval, 18. aprillil kell 12 toimub aulas Eurokorpuse komandöri kindralleitnant Leo Van Den Boschi avalik loeng teemal

"EUROKORPUS - kooperatiivse regionaalse julgeolekustruktuuri mudel".

"Väliseestlased"

21. aprillil kell 16-18, Vanemuise 46-327 "Muutused väliseestlaste etnilises identiteedis: rootsieestlaste näitel". Lektor Aune Valk.

24. aprillil kell 14-16, Vanemuise 46-327 ja 27. aprillil kell 14-16, Vanemuise 46-335 "Väliseesti keel". Lektor Tiit Hennoste.

"Majanduslik strateegia"

23. aprillil kl 14-18 ja 24. aprillil kl 12-16 Lossi 3-307 **akadeemik Mihhail Bronšteini loeng** "Majanduslik strateegia" (vene keeles, 0,5 AP):

1) majandusliku strateegia olemus,
2) ressursid ja majanduslik strateegia,
3) Eesti Vabariigi majandusstrateegia,
4) Balti riikide majandusstrateegia.

töö

Õpetajaks

Paldiski eestikeelsed haridusasutused vajavad järgmisi peadgooge:

* matemaatika-füüsikaõpetaja,
* eesti keele ja kirjanduse õpetaja,
* ajalooõpetaja,
* bioloogiaõpetaja.

Omalt poolt pakume korterivõimalust. Info tel 6780 495, 6780 407 Aili Mölder, Paldiski linnavalitsuse kultuuri- ja haridusnõunik.

varia

Puhkus Pärnus

Eeloleval suvel on Pärnu Koidula Gümnaasiumis võimalik puhata järgmistel aegadel:

29. juuni - 8. juuli;
9. - 18. juuli;
19.- 28. juuli;
29. juuli - 7. august.

Avalduste esitamise tähtaeg 15. mai. Ametiühinguliikmetele hinnasoodustus.

Lisainfo ametiühingukomiteest, tel 465 410, 434 875.

TÜAÜ komitee

Lastelaagrisse!

Kallid TÜ õppejõudude, teenistujate ja tudengite pered. EELK Tartu Ülikooli kogudus kutsub teie järelkasvu lastelaagrisse. Laager leiab 19.-21. juunil asct Pähkliorus Sadalas, kenas talumajas, mis kuulub Tartu Praostkonna vikaarõpetajale Jaana Peetersoole.

Oodatud on lapsed vanuses 7-14 eluaastat, nooremad on oodatud koos vanematega, kes samuti linnakärast pisut eemale ihkavad. Laagrisse saab registreeruda tel 486 206 (ülikooli koguduse pastoraat) ja 8-255-30399 (Kerstin Kask).

Tartu Norra Seltsis

Reedel, 17. aprillil kell 16.30 on humanitaarhoone kohvikus Lossi 3 kohtumine Norra koolidirektoritega.

Veaparandus

3. aprillil ilmunud artiklis "Paharettidest" on eksitav viga nimede osas.

Kasutajatunnuse "lex" all tegutses matemaatikateaduskonna üliõpilane Aleksei Golikov, mitte Aleksei Jegorov.

Palun vabandust!

Peep Uba

Ülikooli Füüsika Instituudi **katsetootmistöökoda** täidab kvaliteetselt teie mittetiražeeritud treimis-, freesimis-, lukksepa- ja keevitustööde tellimused.
Täpsem info tel 428 146.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum
Toomemägi
http://www.ut.ee/REAM/
K-P 11-17
Info, ekskursioonide tellimine tel 465 671.
Ruumide üüriminc: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani kell 11-17.

Näitused: "Kingitused Tartu Ülikoolile". Jaapani kalendrite näitus, "Tartu Ülikool ja Vabadussõda".

Uus näitus!

Täna avati näitus "Tere, pliiats!" Näitus põhineb erakollektsionäär Jüri Käosaare pliiatsikogu põhjal, kus on üle 3000 pliiatsi 38 riigist. Näitusel on väljas ka laste joonistusvõistlusel "Toomemägi ja ülikool" osalenud laste tööd.

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Klassikalise muinasteaduse muuseum
Peahoone
http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm
E-R 11-16
Info tel: 465 384.

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iseennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum
Vanemuise 46
http://www.ut.ee/BGZM
K-P 10-16

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Uus näitus!

Austraalia.

Geoloogiamuuseum
Vanemuise 46
http://www.ut.ee/BGGM/
K-L 10-16
Info tel: 465 839.

Eksposítsioon inimese evolutsioonist.

Botaanikaaed
Lai 40
E-P 10-17.
Info tel: 432 643.

raamatukogus

Raamatunäitus: Tartu üliõpilaste looduskaitsering 40, "Albert Kivikas - 100", "Astrid Saava - 60"

Näitused: "Edzard Schaper - 90", Rootsi kunstnike näitus (Hans Tjörneryd, Riitta Tjörneryd, Krichter Linde), "Kevad laste kunstis" (Tartu lastekunstikooli näitus).

Raamatumuuseum

Näitus "Eesti kodu".

E-R 12-15.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 469
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Nr. 15 (1927)
Reede, 24. aprill 1998
Ilmub 1948. aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

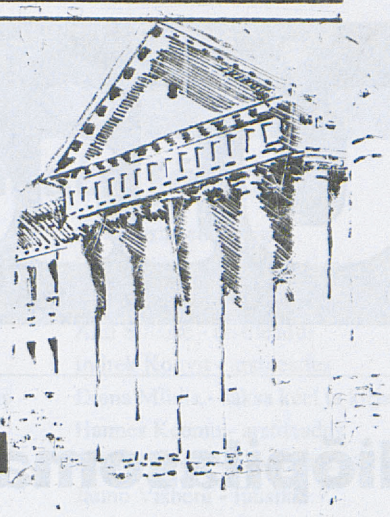

2. ja 3. lk
I Üliõpilaste eri nr 2
▪ 5 valimisnimekirja

Üliõpilasesinduse valimised on 28.-30. aprillini raamatukogus

4. lk
I Kevad-päevade kava

aulaloeng

Neljapäeval, 30. aprillil kl 14.15 on välisminister **Toomas Hendrik Ilvese** aulaloeng "Eesti välispoliitika - olevik ja tulevik".

Peahoone ees ja taga

Mõlemal pool - nii peahoone ees kui taga käib töö. Esiküljele sammaste ette on kerkinud tellingud, kolmapäeval hakati neid ka kilega katma, et ehituspraht ja tolm laiali ei läheks. Kahtlemata tekitab see pimendamine majas seesolijaile ebamugavusi, aga ilusama peahoone nimel tuleb seda taluda.

Ülikooli arhitekt Martti Preem ütles, et praegu puhastatakse välja erinevad värvikihistused. Selgub, missuguste värvidega on üldse peahoonet värvitud ja leitakse sobiv. Tööde tegija AS Lindrem võtab maha lahtise värvi ja krohvi, seejärel krohvitakse seinad lubikrohviga. Selle koostist uuris juba eelmisel aastal dotsent Tullio Ilomets. Esimeste lõpetajate ajaks juuni keskel peab keskmine osa korras olema, augusti lõpuks aga kogu esikülg. Restaureeritakse ka peauks ja tehakse korda tuulekoda. "Samuti vahetame välja osa aknaid, mis on halvemas seisus, ja parandame valikuliselt teisi. Kõik toimub ehitaja ettepanekul ja muinsuskaitse valvsa silma all."

Samal ajal jätkab AS Stinger Ülikooli tänava poolse vasaku otsa vundamendi kindlustamist. Peahoone kindlustatuse seis on selline, et keskosast tahapoole on kindlustamine tegemata, see nõuab järgmist kümmet miljonit. Koridoris käies on muhk näha, tagumine pool on kaldu.

* * *

Kuningaplats on üllatavalt lage. **Kinnisvarade osakonna juhataja Ahto Kallion** selgitas, et platsi uuendamise mõte sai alguse eelmisel sügisel ohtlikuks muutunud vanast saarepuust, mis ähvardas peahoonele kukkuda. Puu oli mädanenud, teda oli varem ka betoneeritud. Asemele istutatakse püramiidtamm. "Tellisime kogu platsile kapitaalremondi - projekti ja teostuse, mis on kooskõlastatud linna ja muinsuskaitsega. Rahastada tahame koos linnaga, sest see on linna avalik plats."

AS Hedge juhataja Heli Vaher ütles, et plats saab kaasaegse haljastuse. Noorenduslõikuse tegi läbi läikiva tuhkpuu hekk, ka teisi põõsaid kärbitakse. Kolmapäeval kaevati välja kõverad kuused, kasvama jäeti ainult üks sirge. Projekti järgi paigaldatakse Gustav II Adolfi ausamba jalami ümber uued kivid, kuus uut pinki pannakse kaarekujuliselt. Ka valgustid peaksid kaasaegsemad saama. Töödega tahetakse valmis saada mai lõpuks, haljastusega varem, et kõik kenasti kasvama hakkaks.

Kuningaplatsile paigutati Gustav II Adolfi ausammas 20. aprillil 1992. Samal nädalal käisid Tartus ka Rootsi kuningas ja kuninganna. Sellest ajast pärineb ka platsi kujundus ja haljastus, mis nüüd kaasaegsema ilme saab.

Varje Sootak

Professor Peeter Tulvistele kaks akadeemikutiitlit

Poola Meditsiiniakadeemia on teinud prof Peeter Tulvistele ettepaneku saada akadeemia auprofessoriks. Ettepaneku saada akadeemia liikmeks on prof Tulvistele teinud ka Venemaa Pedagoogika- ja Sotsiaalteaduste Akadeemia. Mõlema akadeemia akadeemikutiitlid antakse Tulvistele üle maikuus.

1990. aastal asutatud Poola Meditsiiniakadeemia eesmärk on teadusliku ja tehnilise progressi humaniseerimine meditsiinis, meditsiini integreerimine humanitaar ja sotsiaalteadustega, meditsiini interdistsiplinaarsuse arendamine. Möödunud aastal kuulus akadeemiasse 130 arstiteaduse, psühholoogia, sotsioloogia, juura, pedagoogika, antropoloogia, teoloogia ja filosoofia eriala professorit kogu maailmast, neist 11-le on omistatud Nobeli preemia meditsiini või psühholoogia alal. Poola Meditsiiniakadeemia auprofessori tiitel antakse Tulvistele üle maikuus.

Käesoleva aasta mais annab akadeemikutiitli ja diplomi professor Tulvistele üle ka Pedagoogika- ja Sotsiaalteaduste Akadeemia Venemaal. Pedagoogika- ja Sotsiaalteaduste Akadeemia liikmete hulka kuulub samuti rahvusvaheliselt tunnustatud teadlasi kogu maailmast.

Varem on prof Tulviste valitud Eesti Teaduste Akadeemia ning Euroopa Teaduste ja Kunstide Akadeemia liikmeks.

Andres Toode,
ülikooli pressiesindaja

UT toimetus

teatab, et seoses kevadpühaga reedel, 1. mail ilmub järgmine ajaleht juba **neljapäeval, 30. aprillil**. Seepärast palume kõik materjalid esmaspäevaks ära tuua/saata või kokku leppida.

Huvitav ja silmailu pakkuv pliiatsinäitus ajaloomuuseumis

Ei ole just igapäevane, kui ühel mehel on kodus tuhandeid pliiatseid. Sahtlites, kappides ja kohvrites spetsiaalsetesse taskutesse paigutatuna. Selliseid inimesi pole just palju. Üks neist elab-töötab siinsamas Tartus. Jüri Käosaar on Ameerika Pliiatsikogujate Ühingu 1527. liige. Sageli jäävadki tuhanded väärtuslikud esemed sahtlitesse-kappidesse ja paljud ei teagi seda.

Jüri Käosaare suur pliiatsikollektsioon, mis sisaldab üle 3200 pliiatsi 38 riigist, on vaatamiseks **maikuu lõpuni**.

Selle kollektsiooni omapäraks on see, et kogus on vaid musta grafiidiga ehk harilikud pliiatsid. Hoolimata sellest on antud kollektsioon kirev-kirju ja ka lõhnav (nt šokolaadilõhnaline pliiats) ning mitmeotstarbeline (termomeeterpliiats, mineraalikollektsioonidega pliiatsid) jne. Kirevaid pliiatseid Idamaadest kuni meie põhjanaabrite toodanguni saab õige lähedalt imetleda.

Pliiatsite virvarri on kunstipäraselt kujundanud Kärt Mikli ja koostanud Mare Viiralt.

Samasse näituseruumi on välja pandud Tartu linna mudilaste töid Tartu Ülikoolist ja Toomemäest. Jääb üle vaid imetleda seda fantaasiat ja värvidemöllu ning siin saab näha, mida annab värvilistest pliiatsitest välja võluda läbi lapsesilmade.

Laste tööd valmisid Toomemäe muuseumi punaste kaitsvate müüride varjus ning põnevil lapsesilmad said muuseumis näha nende jaoks huvitavaid asju - endisaegset tudengit, teleskoope, vanaaegseid gloobuseid, luukere, duellipüstoleid ning läbi mikroskoobi vaatamiseks tekkis isegi järjekord.

Kindlasti jäi ringkäik muuseumis ja joonistamine neile kauaks meelde, nagu ka näituse avamispäeval maitstud pliiatsikujuline tort.

Näitust vaadates tuleb ehk mõte revideerida oma sahtleid - äkki leidub seal midagi unikaalset, kui mitte meie endi, siis võib-olla kollektsionääri jaoks, kes kindlasti igat uut pliiatsipere liiget rõõmuga oma kogusse ootab.

Kohtumiseni pliiatsinäitusel!

Heidi Maarja Melts

info

loeng

Usuteaduskonna külalisõppejõud **dr Ulrich Knellwolf** peab esmaspäeval, 27. aprillil kell 18 Saksa Kultuuri Instituudi majas Kastani 1 loengu "**Theologie und erzählende Literatur**" (teoloogia ja jutustav kirjandus).

Pärast ettekannet toimub samas kohtumine dr Knellwolfiga. Kõik huvilised, eriti Eesti-Šveitsi kultuuriseltsi liikmed on lahkesti oodatud.

* * *

Esmaspäeval, 27. aprillil kl 14 on Vanemuise 46-335 **lektor Tiit Hennoste loeng "Väliseesti keel"**.

* * *

Kolmapäeval, 29. aprillil kl 16.15 ph aud 102 toimub **Austria parlamendi 2. presidendi dr Heinrich Neisseri loeng** "Euroopa Liidu laienemise perspektiivid Austria vaatevinklist".

varia

Prantsuse Teaduslikus Instituudis toimub teisipäeval, 28. aprillil kl 18.15 humanitaarhoones Lossi 3-217 **prof Jaak Kangilaski 4. loeng "Prantsuse kunstist eelmise sajandi lõpust tänapäevani".**

väitekiri

Neljapäeval, 30. aprillil kl 12.15 Lossi 3-427 kaitseb **Viktor Niitsoo magistritööd** "Vastupanu 1955-1985" (Tartu, Tartu Ülikooli Kirjastus 1997); juhendaja prof Jüri Ant, oponendid *DPh* Andres Kasekamp ja mag Mart Laar.

töö

Õpetajaks

Tornimäe Põhikool Saaremaal otsib uueks õppeaastaks **matemaatika-** (25 tundi + arvutiõpetus ja ringitunnid), **keemia-** (5 tundi + võimalus õpetada bioloogiat) ja **emakeele õpetajat** (24 tundi). Korter olemas. **Täpsem info** tel 245 94 431 või 256 46 918 või e-post: kool@torni.edu.ee.

* * *

E. Vilde nim Juuru Keskkool Raplamaal (13 km kaugusel maakonna keskusest, 50 km Tallinnast) pakub 1998. aasta sügisest täiskoormusega tööd järgmistele õpetajatele: **inglise keel** (9-12 klass), **emakeel ja kirjandus** (põhikool ja gümnaasium), **bioloogia-geograafiaõpetaja** (põhikool ja gümnaasium). Võimalus valida ametikorter (elektri-, kesk- või ahjuküte). Inglise keele õpetaja palk kokkuleppel.

Info: E. Vilde nim Juuru Keskkool, Tallinna mnt 18, Juuru, EE3511 Raplamaa, tel 248 44 106, 44 149, e-post: juurukk@estpak.ee.

Vilistlaskogu Tartu koondis

kutsub seekord erakorraliselt oma liikmeid kohtumisõhtule kuu viiendal neljapäeval - **30. aprillil kell 17.30 TÜ vana kohviku (Ülikooli 20) rõdusaali.**

Kohtume peatselt ametipostile asuva rektori **prof Jaak Aaviksooga**.

Ootame jätkuvalt häid mõtteid - kuidas minna edasi Vilistlaskogu Tartu koondise tegevusega. Liikmemaksude tasumise võimalus.

Personaliosakonda on jõudnud uued haigekassa liikmekaardid

Personaliosakonda on jõudnud uued haigekassa liikme(magnet) kaardid Tartu linnas ja maakonnas elavatele ülikooli töötajatele ja nende ülalpeetavatele.

Kaartide täpse ja kadudeta vahetamise huvides palume allüksuste sekretäridel tulla koos töötajate volituse ja vanade haigekassakaartidega uutele kaartidele järele. Haigekassakaart antakse kätte allkirja vastu.

Täname Teid ette mõistva suhtumise pärast võimalikesse probleemidesse, kuna juba on selgunud, et kõikide töötajate ja ülalpeetavate kaardid ei ole veel saadetud haigekassast personaliosakonda, samuti võivad tekkida järjekorrad kaartide kättesaamisel.

Juhime tähelepanu sellele, et vanad haigekassakaardid kehtivad kuni 30. septembrini ja selle ajani on neid aega ka ümber vahetada. Teavet saab sekretärilt 375 145 (Sirli Urbas).

Üliõpilaste eri

Nr 2 Reede, 24. aprill 1998

Üliõpilasomavalitsuse tegevusaruanne

Järgnevates lõikudes on esitatud Tartu Ülikooli üliõpilasomavalitsuse tegevuse põhitahud tegevusjärgul 1997/98. Et sellest on järel veel poolteist nädalat, võib üht-teist lisanduda.

Üliõpilasesinduse teine koosseis on pidanud neliteist töökoosolekut. Vastu on võetud uus valimisjuhend ning täiendatud üliõpilasesinduse kodukorda. Üliõpilasesindus on kujundanud seisukohti küsimustes sotsiaalpoliitikast järgmise aasta akadeemilise kalendri kehtestamiseni. Üldiselt on üksmeel esinduses olnud suurem kui eelmisel aastal.

Jooksvat tegevust on teostanud üliõpilasesinduse esimees ning enamvähem igal nädalal kogunenud eestseisus. Toimkondadest on tõhusat tööd teinud haridustoimkond.

Sisulise poole pealt võib välja tuua järgmist. Eelmise **aasta prioriteetideks olid õppekorraldus ja üliõpilasomavalitsuse arendamine**. Selles osas tehti ka esinduse suurimad edusammud.

Õppekorralduses on vastu võetud esinduse koostatud välisüliõpilaste vastuvõtueeskiri ning esinduse parandusettepanekutega õppekavade eeskiri. Selle tulemusena on saavutatud suurem selgus, mis peaks vähendama suvaotsuseid. Veelgi rohkem peaksid üliõpilaste olukorda parandama esinduse muudatused õppekorralduse eeskirja, mis tulevad arutusele maikuu ülikooli nõukogus. Järgmiseks aastaks on valmis üliõpilaskeskne uus põhiõppe vastuvõtueeskirja eelnõu.

Õppejõudude küsitlemine on tulnud üliõpilasomavalitsuse kätte ja käivitub loodetavasti pidevalt alates sellest kevadest.

Lahendatud on üksikute erialade, täpsemalt arsti- ja õigusteaduskonna ning inglise filoloogide muresid seoses õppekorraldusega.

Institutsionaalse arengu osas võib märkida uute ruumide saamise. See tähendab suuremat mugavust külastajatele, esijoones aga lisanduvaid tegevusvõimalusi. Loodetavasti suureneb tänu sellele omavalitsuse panus sisuliste lahendusettepanekute näol ning osutatavate teenuste ulatus. Eelarve suurenemist on ette näha järgmisest aastast.

Kahe üliõpilaste keskühenduse – üliõpilasomavalitsuse ja MTÜ „Ülikooli Üliõpilaskond" (ÜÜ) – võistlusest on saanud koostöö. ÜÜ üldkogu on liitumise juba otsustatud – ei toimu isegi ÜÜ edustuse valimisi – oodatakse meie esitatud seaduseparanduste läbiminekut Riigikogust.

Tegutsetud on üliõpilasomavalitsuse õigusliku seisundi tugevdamiseks. Üksmeelele jõudmisel esitati sellekohased parandusettepanekud haridusministeeriumile, kust nad liiguvad Riigikokku. Loodetavasti langetatakse otsus juba sel kevadel.

Tartu üliõpilasomavalitsus hakkab vahepealsete skandaalide järel üha enam saavutama üleriigilist tunnustust. Meie esindajad on haridusministri õppurite nõukojas ja arvamus üsna otsustav Eesti Üliõpilaskondade Liidus.

Esindus on jätkanud sidet teaduskonnanõukogude üliõpilasesindajatega ning teinud ettepanekuid üliõpilaste osakaalu tõstmiseks ning nimetamiskorra üliõpilaskesksemaks muutmiseks. Väga selgelt ilmnes see seoses rektorivalimistega, kus üliõpilaste osakaal seoses mitmete kavalate sätete ja tegevusega oli viidud kümnendikuni eelmise korra kolmandiku asemel.

Sotsiaalküsimustes suudeti edukalt säilitada senine seis, nagu oligi kavandatud. On loodud vajalikke ühendusi ning kogutud andmeid.

Üliõpilasomavalitsus seisis vastu õppemaksu mõtlematule kehtestamisele ning soovis üliõpilaste sotsiaaltagatiste süsteemi terviklikku läbitöötamist. Muuhulgas ka meie tegevuse tulemusena on õppemaksu kehtestamine päevakorralt maas.

Vahepealne üle nominaalaja õppimise maksustamine andis omavalitsuse vastuseisu tõttu tulemuse, et hetkeandmetel on Tartu Ülikool ainus avalik-õiguslik ülikool, mis ei kehtesta õppemaksu üle nominaalaja õppijaile.

Üliõpilasküla juhatuses on üle kahe aasta taas ka üliõpilased. Sealse tegutsemise vormid alles selginevad ning sel aastal on pigem rajatud põhja edasiseks tegutsemiseks.

Õppelaenu summa tõusis 10 000 kroonini.

Üliõpilasomavalitsus tõstatas riigi tasandil teravalt üles üliõpilaste **kaitseväeteenistuse** küsimused. Eesmärgiks on seatud tänase rakendamatu kaitseväeteenistuse seaduse kehtivusaegsete aastakäikude vabastamine ajateenistusse kutsumisest ning arvamine reservi. Selles osas jätkuvad arutelud ning ühendused valitsuse ja erinevate poliitiliste jõududega. Loodetavasti õnnestub jätkata survet ja saavutada soodus lahendus.

* * *

Üliõpilaste teavitamise osas on sel aastal käivitatud **üliõpilasomavalitsuse kodulehekülg (http://www.ut. ee/yov) ning üliõpilaslehekülg Universitas Tartuensises** (üks number kuus, alates aprilli algusest 1998). Üliõpilasesindus on peahoonesse saanud **stendi**, ehkki mitte soovitud kohta. Esinduse kohta on üleriigilises ajakirjanduses ilmunud taasiseseisvumisaja läbi aegade suurim hulk teavet.

Valmimas on **teatmik**, mis peaks sisaldama üliõpilaseluks vajalikku teavet. Eriti kasulik on see sisseastujaile, kuid ilmselt leiab üsna palju huvitavat ka vana ülikoolisolija.

Jätkatud on ühiselamute internetistamist. Sel kevadel saavad ühenduse Nooruse 7 ja Pepleri 14.

Esinduse välisüliõpilastoimkond on lahendanud põhiliselt idapoolsete välisüliõpilaste muresid. Idapoolsete välisüliõpilaste küsitluse tulemused kavatsetakse avaldada ka Universitas Tartuensises.

Nagu tavaks, korraldati ülikooli ball.

Loodetavasti andis omavalitsuse tegevus oma panuse üliõpilaselu edenemisse.

Üliõpilasesinduse eestseisuse nimel

Leif Kalev,
üliõpilasesinduse esimees

Nimekiri nr 1

In Corpore

1. Katriin Fisch - eesti filoloogia, ENÜS
2. Fred Puss - ajalugu, ÜS Raimla
3. Kaur Parve - keemia, ÜS Raimla
4. Aare Ristikivi - ajalugu, ÜS Raimla
5. Reesi Lepa - politoloogia, ENÜS
6. Karmo Vunk - stomatoloogia, korp! Rotalia
7. Ahti Kuningas - majandus, ÜS Raimla
8. Markko Künnapu - õigusteadus, ÜS Liivika
9. Ingrid Soovik - õigusteadus, korp! Indla
10. Liis Kallikorm - hispaania filoloogia, korp! Amicitia
11. Ann Krant - avalik haldus, korp! Indla

* * *

Nimekiri "In Corpore" on olnud üliõpilasomavalitsuses esindatud juba aastaid. Varasemal ajal oleme taotlenud:

* õppekava ja -aine mahu ning selle läbimiseks ette nähtud aja vastavusse viimist;

* üliõpilaste suuremat osalust õppetöö korralduses teaduskonna tasemel ja madalamal;

* et riigi ja ülikooli nõudmised oleksid vastavuses ja tasakaalus üliõpilaste võimalustega;

* õppekavade, aineprogrammide ja loengukonspektide kättesaadavust internetist.

Üliõpilasesinduse teise koosseisu ajal (1997/98) oleme:

* ette valmistanud süsteemi, millega saavad üliõpilased regulaarselt hinnata õppejõudude ja õppetöö läbiviimist;

* esitanud hulgaliselt õppekorralduseeskirja parandusi, vältimaks õppejõudude omavoli;

* esindanud üliõpilaste seisukohti riikliku sotsiaal- ja hariduspoliitika tasandil (mh pidurdanud õppemaksu kehtestamist).

Eeloleval õppeaastal on plaanis taotleda:

* sõidusoodustuste jätkumist või asendamist soodsama alternatiiviga;

* arvutiklasside lahtiolekuaegade pikendamist ning igasse klassi arvutite kasutamise reaalse järelevalve loomist;

* üliõpilastele suuremat võimalust ülikoolis tööd leida;

* kõikide kohustuslike loengute eestikeelseks muutmist;

* üliõpilaste üldistel alustel ajateenistusse kutsumise asendamist mõistliku alternatiiviga;

* üliõpilastele oma klubi saamist;

* üliõpilaste häälekandja (taas)loomist;

* õppehoonete juurde jalgrattahoidjate paigutamist;

* peahoone ümbrusse odavate paljundusvõimaluste loomist;

* pearaamatukogu kohviku uuendamist ja söögivõimaluste parandamist;

* humanitaarraamatukogu (seminarka) sessi ajal ööpäevaringset lahtihoidmist.

Nimekiri nr 2

Vaikiv Enamus

1. Arne Otter - magistrant
2. Oliver Urb - matemaatika
3. Tambet Ingo - füüsika
4. Reelika Juks - majandus
5. Kristjan Laurits - õigus
6. Anno Aedmaa - õigus
7. Elis Vengerfeld - eesti fil
8. Aran Jalakas - matemaatika
9. Indrek Lind - õigus
10. Andres Taim - füüsika
11. Ave Lamp - magistrant
12. Meelis Kull - ajalugu

"Vaikiv Enamus" on nimekiri, mis osaleb esinduse valimistel neljandat korda. Seega on tekkinud üliõpilaste huvide esindamisel pikaajalised traditsioonid. Nimekirjas "Vaikiv Enamus" on aktiivsed ja teotahtelised üliõpilased 8 erialalt ja 7 teaduskonnast. Oleme tasakaalukad ja akadeemilist mõtteviisi pooldav rühmitus.

Eelmise aasta programmis oleme toetanud järgmiste asjade elluviimist:

1) õppelaen suurenes 10 000 kroonini aastas,

2) lõppes rivaalitsemine Edustuse ja Esinduse vahel,

3) eluasemetoetus sisseregistreerimisel,

4) internetiühendus Nooruse 7 ja Pepleri 14 ühiselamutes,

5) üliõpilaste esindatus Üliõpilasküla juhatuses.

Kavatseme edaspidi veel palju ära teha. Meie nimekirja põhiseisukohad on järgmised:

1. Sotsiaalvaldkonnas

1.1 Aastaks 2000 üliõpilastele riiklik sotsiaaltoetus (vähemalt 10 000 krooni aastas).

1.2 Õppemaksu sisseviimist Tartu Ülikooli ei pea vajalikuks.

1.3 Õppelaen peab tõusma 10 000 kr-lt 20 000 kr aastas. 5% intress ei tohi tõusta.

1.4 Hea õppeedukusega üliõpilastele peab olema garanteeritud õppestipendium, nimeliste stipendiumide arv võiks suureneda.

1.5 Üliõpilasesinduse oma sotsiaalstipendium paljulasteliste perede üliõpilastele.

1.6 Sõidusoodustuste kord lihtsamaks ja ulatuslikumaks.

2. Üliõpilaskülas

2.1 Ühikad elamisväärseks (aastaks 2000 igasse tuppa telefon, internetiühenduse võimalus, igasse ühikasse pesumasinad).

2.2 Kindel EI tagatisrahale.

2.3 Toetame ühiselamute renoveerimist (Pepleri 14 juba sel aastal), kaasates maksimaalselt Vabariigi Valit-

Nimekiri nr 3

Poculum

Tarmo Areda - arstiteadus
Margus Matt - õigus
Tanel Veisson - majandus
Jaan Roos - majandus
Juhan Raudsepp - õigus
Kaarel Piirimäe - ajalugu
Ragnar Ilp - stomatoloogia
Raoul Lättemäe - majandus
Hendo Kidron - avalikkussuhted ja teabekorraldus
Jürgen Innos - psühholoogia
Juhan Kaldre - arstiteadus
Taavi Tuvikene - füüsika
Margus Valdre - avalik haldus
Veiko Pesur - avalikkussuhted ja teabekorraldus
Annar Alas - semiootika
Mait Müürsepp - sotsioloogia

Nimekiri nr 4

Sünergia

Leif Kalev – õigus, avalik haldus;
Eva Meinson – ettevõttemajandus;
Kadri Täht – sotsioloogia;
Eiko Keeman – füüsika;
Raul Altnurme – avalik haldus;
Madli Lääne – ajakirjandus;
Katrin Eimla – ettevõttemajandus;
Jüri Gordejev – geograafia;
Reno Laidre – füüsika;
Marko Lepik – avalik haldus;
Raul Haavala – ettevõttemajandus;
Taavo Lumiste – politoloogia;
Ivar Unt – rahvamajandus;
Martin Hirvoja – õigus;
Margus Aid – politoloogia;
Annukka Kataja – eesti keel võõrkeelena;
Erik Peterson – õigus;
Inga Eha – arstiteadus;
Atte Kivisaari – arstiteadus;
Tiina Vilkki – geoloogia;
Kerstin Oudekki Loone – matemaatika;
Argo Vilberg – matemaatika;
Toomas Väli – ajalugu;
Kristina Reitalu – prantsuse keel ja kirjandus;
Viljar Veebel – politoloogia;
Heiko Pääbo – politoloogia;
Henri Kuningas – avalik haldus;
Anželika Bazhanova – ettevõttemajandus;
Karl Laas – õigus;
Rein Jüriado – ettevõttemajandus;
Silvar Priman – rahvamajandus;
Katrin Uba – füüsika.

„Sünergia" tegevust 1997/98. üliõpilasesinduse koosseisus kajastab üliõpilasomavalitsuse tegevusaruanne. Võib veel lisada, et enam-vähem täiesti meie nimekirja inimeste ajada olid kaitseväeküsimused ja esinduse töölepanek, umbes poole tööst on meie nimekirja inimesed teinud õppekorralduse ja üliõpilasteatmiku osas. Meie üldiseks põhimõtteks jäi endiselt: võimalikult palju kasu üliõpilastele võimalikult väikese kohustuste hulga juures.

Järgnev on meie tegevuskava lühiesitus. Pikemalt võid sellega tutvuda meie voldiku kaudu või vaadates võrgust „Sünergia" kodulehekülge (aadress on plakatite peal).

Tegevuskava 1997/98

1. Õppekorraldus

1.1 Keeleõpe korda. Soovijad peaksid saama õppida tasuta vähemalt inglise, saksa ja prantsuse keelt. Teaduskondadepoolne keelekursuste tellimine nõudlusest lähtuma. Üliõpilasesindajad keelekeskuse nõukokku.

1.2. Õppejõudude hindamise küsitlused korraliseks. Tõsta nende osakaalu õppejõu üle otsustamisel.

1.3. Loengukonspektide koostamine peaks mõne aasta jooksul muutuma õppejõu kohustuseks. Konspektid ja muu nõutav kirjandus peavad muutuma üliõpilastele kättesaadavaks – kas paberil või võrgus.

1.4. Üliõpilastele võimalus saada auditooriumide võtmeid.

1.5. Tõrjume tagasi üritused kehtestada õppemaksu üle nominaalaja õppijaile.

1.6. Kõrvalaine osas peab üliõpilasel olema tegelik valikuvõimalus.

1.7. Teadus- ja osakonnanõukogude üliõpilasesindajate hulk tõsta viiendikuni ning saavutada, et nad väljendaksid üliõpilaste huve.

1.8. Kaugema mõttena kõigi avalik-õiguslike ülikoolide loengute integreeritud andmebaas.

2. Toimetulek

2.1. Sotsiaalpoliitika järgmise aasta prioriteediks.

2.2. Üliõpilaste toimetuleku tagamine: toetuste (laenu jt) kogusumma kuus peaks olema vähemalt miinimumpalga suurune. Ei tohiks kaotada senise tugisüsteemi osi, uut loomata.

2.3. Surve mittetagastatava põhitoetuse sisseseadmiseks Põhjamaade eeskujul.

2.4. Kontroll Üliõpilasküla üle. Vähemalt üks ühikaelanik Üliõpilasküla juhatusse.

2.5. Kapitaalremondi järel ei tohi hirmkalliks muutuda kõik ühikad. Ühikate üüriarved peavad olema kululiikide kaupa lahti kirjutatud.

2.6. Eesmärk läbi suruda üliõpilaste sotsiaalse olukorra põhjalik uuring haridusministeeriumi või ülikooli korraldusel.

3. Kaitseväg

3.1. Kaitseväcküsimustele kiire lahendus. Senise sellealase tegevuse jätkamine.

3.2. Me ei pea otstarbekaks üldkorras ajateenistust pärast ülikooli. Seetõttu taotleme 1994-1998 sisseastunute vabastamist ajateenistusest ning reservi arvamist.

3.3. Kaugema tuleviku osas mitmekesistada ajateenistuse läbimise viise, sealhulgas koostöös Kaitseliiduga.

4. Vaba aeg

4.1. Arvutikasutusvõimaluste laiendamine.

4.2. Suurendada terminaaliklasside hulka.

4.3. Arvutiklasside pikema lahtioleku jätkuv tõstatamine.

4.4. Igas arvutiklassis peaks olema 1-2 korralikku printerit.

4.5. Seisame vastu kavatsusele muuta arvutivõrk tasuliseks. Kui aga täiendavalt pakutakse tasulisi kiiremaid liine, pole me selle vastu.

4.6. Üliõpilasomavalitsuse kodulehekülge ja Universitas Tartuensise üliõpilaslehekülge tuleb arendada. Kaugemas vaates on eesmärgiks oma üliõpilasleht.

4.7. Tasapisi süvenev koostöö üliõpilaste erialaühingutega ning muu kohaliku üliõpilasalgatuse toetamine.

4.8. Suurem toetus üliõpilaste isetegevusele. Üliõpilasmaja ja üliõpilasklubi.

4.9. Teeme ettepaneku luua Tartu kultuuriürituste andmebaas.

5. Üliõpilasomavalitsuse tõhustamine

5.1. Toimkondade korralik käivitamine.

5.2. Üliõpilasomavalitsuse seaduse eelnõu.

5.3. Lõpule viia ÜÜ liitmine omavalitsusega. Ühendamise järel täiendava haldusstruktuuri loomine, seejuures jälgides, et esikohale jääksid üliõpilaselu määravad õppe- ja sotsiaalküsimused.

5.4. Koostöö teiste üliõpilasomavalitsuste ja Eesti Üliõpilaskondade Liiduga. Üliõpilasomavalitsus peab saama Eesti Üliõpilaskondade Liidu liikmeks.

„Sünergia" tähendab ühinemisest tekkivat lisaenergiat. Ühinejad on inimesed väga mitmetelt erialadelt, keda liidavad eeltoodud tegevuspõhimõtted. See annab meile süsteemse ülevaate üliõpilaste muredest. Meie hulgas on nii teotahtelisi esmakursuslasi kui kogenud vanu ülikoolis olijaid. Ühine on aga teovõime ning üliõpilaskeskus. Me ei luba kindlat õnne, küll aga jätkuvat tõsist ja teadlikku tööd seatud eesmärkide saavutamiseks.

OTSUSTAJA OLED SINA!

suse ja Tartu linna raha, muutes ühikaüüri võimalikult väikeseks.

2.4 Ühiselamutes esitatav hinnakiri peab olema põhjendatud - ka üliõpilane on tarbija ja seega on tal õigus teada, mille eest ta maksab.

2.5 Toetame uue 500-kohalise ühiselamu ehitamist.

2.6 Üliõpilased Tartu kodanikuks - peale sissekirjutamist avaneb võimalus saada eluaseme toetust ja osaleda hääleõiguslikel valimistel.

3. Õppetöös

3.1 Raamatukogu ja arvutiklassid 24 h avatuks.

3.2 Üliõpilaste esindatus TÜ kollegiaalsetes organites: teaduskonna ja osakonna nõukogudes 1/5, ülikooli õppekorralduse määramiseks.

4. Kultuurivaldkonnas

4.1 Ei toeta Esinduse kultuuritoimkonna likvideerimist.

4.2 Rohkem kultuurilisi meelelahutusi ja tutvustada sõltuvusainete konkreetset kahjulikku mõju.

5. Üldiselt

5.1 Tihendada kontakte teiste kõrgkoolide üliõpilastega ja tagada hea läbisaamine TÜ rektoriga.

5.2 Tudengeid rahuldav kaitseväesüsteem (toimivad reservohvitseride kursused ja alternatiivteenistuse sisseviimine), 1994-1997 sisseastujatel peab leidma lahendi ajateenistuse küsimustes.

5.3 Edaspidi valimised ka Pärnu ja Türi kolledžis.

5.4 Ärksat vaimu ja rohkem avalikkust!

Seda teeme me teie huvides!

VALI KAKS, SEST ÜHEST EI PIISA!

Nimekiri nr 5

Force Majeure – Vääramatu Jõud

Uku Arold - psühholoogia
Priit Alamäe - majandus
Marek Herm - õigus
Koit Arro - bioloogia
Piret Roos - ettevõttemajandus
Margus Purlau - avalik haldus
Ülo Kaasik - ettevõttemajandus
Jaak Napritson - ettevõttemajandus
Priit-Friedrich Lillemaa - õigus
Rait Huusmann - õigus
Tõnu Arold - matemaatika
Uku Mats Peedosk - sotsioloogia
Mika Puumalainen - eesti keel võõrkeelena
Jaanas Metsa - arstiteadus
Erki Pettai - majandus
Triinu Hõbejärv - eesti keel ja kirjandus
Meelis Orgla - ettevõttemajandus
Elo Mets - ettevõttemajandus
Markus Leppoja - ettevõttemajandus
Kadri Simm - ajalugu
Marko Lamp - ettevõttemajandus
Raiko Lipstok - õigus
Kerd Laub - õigus
Thor-Sten Vertmann - inglise keel ja kirjandus
Sirli Tralla - sotsiaaltöö
Kristiina Ainelo - eesti keel ja kirjandus
Gea Kustavson - õigus
Urmo Pärg - ettevõttemajandus
Ave Allik - arstiteadus
Ahti Sillaste - arstiteadus
Indrek Koovit - arstiteadus
Diana Mikita - saksa keel ja kirjandus
Hannes Keemu - arstiteadus
Allan Sinimäe - geograafia
Janno Visberg - füüsika
Priit Pikner - põhikooli loodusteaduse õpetaja
Ingvar Pärnamäe - geograafia
Taavi Rõivas - majandus
Rasmus Ruuda - ajakirjandus

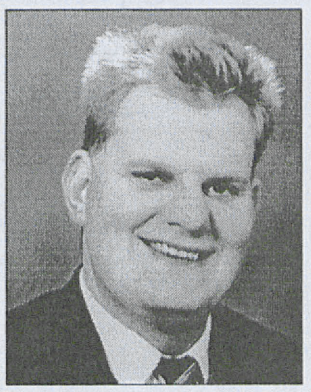
Arne Otter

Oliver Urb

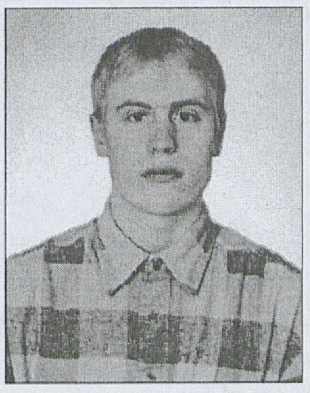
Tambet Ingo

Reelika Juks

Elis Vengerfeld

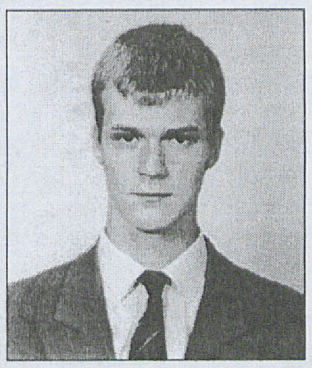
Aran Jalakas

Andres Taim

Meelis Kull

PROLOOG. Esmaspäeval, 27. aprillil kl 20 "MÄLUKAS"
J. Sööt+M. Põldsepp+J. Antson = rahvuslik jämm. EPA Klubi (Veski tn 6)

Teisipäeval, 28. aprillil

kl 14	Kevadpäevade pressikonverents.	"Thalia" (Aida tn 7)
kl 16	KEVADPÄEVADE RONGKÄIK.	Küüni tn - Toomemägi
kl 16.30	KEVADPÄEVADE AVAMINE.	Musumägi
kl 17	TÜ Akadeemiline Naiskoor ja Tartu Akadeemiline Meeskoor.	Inglisild
kl 18	J. Viiding/T. Rätsep "Olevused".	Tartu Lasteteater (Jaama tn 14)
kl 18	SAKU ÕLLEÕHTU. Dj M. Pertelson	ööklubi "Delia" (Tähe tn 3)
kl 18-19	SUUR PILETILAAT! Laadal piletid odavamad.	TÜ füüsikahoone (Tähe tn 4)
kl 19	Kohvik-kino "OSKAR". V. Fleming "Tuulest viidud"	"Thalia" (Aida tn 7)
kl 19	Soodushinnaga etendus üliõpilastele. G. Verdi "Traviata".	"Vanemuise" väike maja
kl 20	KONKURSS "TUDENGILAUL '98".	Kaitseliidu maja (end EPA aula - Riia tn 12)
kl 21	ÕLLEÕHTU "Justamendiga". Reisivõistlus täies hoos! Dj E. Aav	ööklubi "Atlantis"
kl 21	*MAXIMUS SPECIAL HOUSE PARTY*. Dj I. Peedo.	ööklubi "XS"
kl 22	*Live*: "Cry Baby".	"Zavood" (Lai tn 30)
kl 22	KEVADPÄEVADE ÖÖKLUBI "Razor".	Tartu Laululava
kl 22	ÕLLEÕHTU. "Untsakad". Öökino.	ööklubi "Illusioon"
kl 22	SEKS, et see on HEA. Jörberg ja Beibed.	"EPA Klubi" (Veski tn 6)
kl 9-23	Raatuse Kaubamaja - "TUDENGIKAUBAMAJA". Üliõpilaspiletiga soodustus!	Raatuse Kaubamaja

Kolmapäeval, 29. aprillil

kl 8	ÕLLEKROOL UJULAS	(Vanemuise tn 35)
kl 12	Naiste piljarditurniir "ZAVOOD OPEN".	"Zavood" (Lai tn 30)
kl 13	Tutvumine Raadi lennuväljaga jalgratastel.	Raadi mõis
kl 14	JALGRATTAVIGURSÕIDU VÕISTLUS. Varustus AMK poolt.	Kaubahalli ees
kl 18	S. Beagle "Viimane ükssarvik".	Tartu Lasteteater (Jaama tn 14)
kl 18	"AEG MAHA!" - jumalateenistus Kolgata Baptistikoguduses.	Tähe tn 66
kl 19	KONTSERT. J. Sööt, H. Kalle.	(Vanemuise tn 19)
kl 19	Kohvik-kino "OSKAR". M. Forman "Lendas üle käopesa".	"Thalia" (Aida tn 7)
kl 19	Soodushinnaga etendus üliõpilastele. I. Kalman "Montmartre'i kannike"	"Vanemuise" suur maja
kl 20	ORIENTEERUMINE ÕHTUSES TARTUS "Kas tunned linna, mis Emajõe kaldal…"	Ülikooli peahoone eest
kl 21	"Estrella" esitleb: "KULDNE NELIK" ehk legendid üliõpilaspäevadelt "M. Punder & Karavan", "Rock Hotel", "Singer Vinger" ja "Kollane Allveelaev G".	TÜ spordihall (Ujula tn 4)
kl 21	Vello Vaheri tsirkuseperekond. Dj R. Rooma.	ööklubi "Delia" (Tähe tn 3)
kl 21	TUDENGIKARAOKE - laulame hääled puhtaks. Dj I. Lään.	ööklubi "Atlantis"
kl 21	*Show*baarmenid SIIM & ZUKKER. Dj M. Söönurm. Daamidele tasuta!	ööklubi "XS"
kl 22	KEVADPÄEVADE ÖÖKLUBI. Riho Sibul, Raul Vaigla, Ain Agan.	Tartu Laululava
kl 22	STIILIPIDU "TULNUKAD". *Live*: "Genialistid". Kostümeeritult prii pääs pardale.	"Zavood" (Lai tn 30)
kl 22	CLAYMAKERS JA LILLED.	EPA Klubi (Veski tn 6)
kl 23	VODOO NIGHT. Dj Jerry B (U.K. *speedgarage, house*) + Neoronphase Dj-d. Öökino.	ööklubi "Illusioon"
kl 9-23	Raatuse Kaubamaja - "TUDENGIKAUBAMAJA". Üliõpilaspiletiga soodustus!	Raatuse Kaubamaja

Neljapäeval, 30. aprillil

kl 6	Linnulaulu kuulamine Raadi kalmistul.	Peavärav
kl 11	Aapeli "Üle linna Vinski".	Tartu Lasteteater (Jaama tn 14)
kl 11-16	IV LIIVIMAA VEINIPÄEV "Liivimaa Veini" ja "Liivimaa Rahvaveini" valimine.	"Manhattan" (Narva mnt 25)
kl 12	Naiste piljarditurniir "ZAVOOD OPEN".	"Zavood" (Lai tn 30)
kl 14	Retk Toomemäele Jaan Eilartiga.	Pirogovi juures
kl 15	ÕLUKAS.	EPA Klubi terrass
kl 17	HALE-BOTT SINGERS.	Toome varemed
kl 17	KARIKATUURIVÕISTLUS. "Euroopa astub Tartu Ülikooli".	Toome varemed
kl 18	LUULEETENDUS "Saa tühjaks, mu süda".	Tartu Lasteteater (Jaama tn 14)
kl 19	Soodushinnaga etendus üliõpilastele. M. Tommingas "Kadunud naine minus".	"Vanemuise" väike maja
kl 19	Soodushinnaga etendus üliõpilastele. J. Hoffmanni komöödia "Bluff"	"Vanemuise" suur maja
kl 19	Üliõpilasõhtu Annelinna Koguduses.	Annemõisa tn 10
kl 19	Kohvik-kino "OSKAR". O. Welles "Kodanik Kane".	"Thalia" (Aida tn 7)
kl. 20	ÜLELINNALISE "VOLBERVESTI" AVAMINE. Volbritule saabumine ennenägematu *show* taevas, maal ja vee peal.	Emajõel ja "Atlantise" ees
kl 21	Tartu Õlletehas esitleb: ÜLELINNALINE "VOLBERVEST" LAULU, TANTSU JA ÕLLEGA. RIIKLIK PIIRIVALVEORKESTER, "FOLKMILL", "JUSTAMENT", "L'DORADO". Volbrilõke ja diskomöll pealekauba! Esimesele pooleteise tuhandele peolisele tops õlut tasuta!	TÜ spordihall ja korvpalliplats (Ujula 4)
kl 21	STIILIPIDU "KÕIGE ÕELAM NÕID". Valitakse "Aasta Madu".	"Zavood" (Lai tn 30)
kl 21	VOLBRIÖÖ TANTSUMARATON. Daamidele tasuta	ööklubi "Delia" (Tähe tn 3)
kl 21	VOLBRIÖÖ-NÕIDADE PARADIIS. Nõiarüü konkurss, "CHIKEN BAND". Pealik Dj E. Hurt.	ööklubi "Atlantis"
kl 21	Nõiatantsud. Kehamaalingud. Dj M. Pulver.	ööklubis "XS"
kl 22	Moe*show* + Dj-d Öökino.	ööklubi "Illusioon"
kl 22	KEVADPÄEVADE ÖÖKLUBI. Aldo Meriste Trio ja Novella Hanson. "Grossfire".	Tartu Laululava
kl 23.30	VOLBRIÖÖ EHAST KOIDUNI. Tantsumaraton + diskorite konkurss.	EPA Klubi (Veski tn 6)
kl 9-23	Raatuse Kaubamaja - "TUDENGIKAUBAMAJA". Üliõpilaspiletiga soodustus!	Raatuse Kaubamaja

Reedel, 1. mail

kl 12	Meeste piljarditurniir "ZAVOOD OPEN".	"Zavood" (Lai tn 30)
kl 13	KURSATOP I.	Raekoja taga
kl 13	LASTE "RATTATUUR '98". Kolmerattalistel sõiduriistadel 4-aastastele ja noorematele.	Kesklinna Kaubahalli esine
kl 14	TÜ Rahvakunstiansambli kontsert.	Kaubahalli ees
kl 15	"KURADITOSIN '98". Tänavakorvpall kevadpäevade korraldajate ja toetajate meeskondadele.	Kesklinna Kaubahalli esine
kl 16-20	KELLAVIIETEE. Kõnepult ja tee LÜ Catlamayalt.	Toome varemed
kl 17	TUDENGIRALLI "BAMBUS '98" OMAVALMISTATUD LIIKURITEL.	Postimaja kõrval
kl 19	Kohvik-kino "OSKAR". J. Demme "Philadelphia".	"Thalia" (Aida tn 7)
kl 19	Kevadõhtu Pauluse Koguduses.	Riia tn 27
kl 21	FÜÜSIKAHOONE *SHOW*. "KEVADPÄEVADE 10. SÜNNIPÄEVAPIDU". "JÄÄBOILER", "VÄIKESTE LÕÕTSPILLIDE ÜHING", "JASKAR"	TÜ füüsikahoone (Tähe tn 4)
kl 21	STIILIPIDU "PROLETAROS DEL MUNDO, UNIOS!" "Tequila Sauza" Juanitalt. Dj Fidel.	"Zavood" (Lai tn 30)
kl 21	NONSTOP TANTSU*SHOW*. Dj V. Kollom.	ööklubi "Delia" (Tähe tn 3)
kl 21	PUNANE PULL. Mässab RED BULL koos S. Seemani ja A. Andersoniga. Dj K. Hirmo.	ööklubi "Atlantis"
kl 22	"TERMINAATOR". Dj I. Parts, K. Klaus.	ööklubis "XS"
kl 22	KEVADPÄEVADE ÖÖKLUBI. Merca ja Sass. "Lost Kolhoses".	Tartu Laululaval
kl 22	KURSATOP II. "The Tuberkuloited".	EPA Klubi (Veski tn 6)
kl 23	RETROGRUUV. Dj-d. Öökino.	ööklubi "Illusioon"
kl 9.00-23	Raatuse Kaubamaja - "TUDENGIKAUBAMAJA". Üliõpilaspiletiga soodustus!	Raatuse Kaubamaja

Laupäeval, 2. mail

kl 12	A. A. Milne-Connor "Ma võin olla Puhh ...".	Tartu Lasteteatris. (Jaama tn 14)
kl 12	Meeste piljarditurniir "ZAVOOD OPEN".	"Zavood" (Lai tn 30)
kl 13	TUDENGITE AASTALAAT.	Raekoja plats
kl 14	TEATEJOOKS KOSTÜMEERITUD VÕISTKONDADELE.	Raekoja plats
kl 15.45	EPMÜ ja TÜ kaheksapaatide finiš.	"Atlantise" ees
kl 16	KUMMIPAADIRALLI EMAJÕEL.	"Atlantise" ees
kl 18	Laupäeva õhtu lauluga Maarja Koguduses.	Õpetaja tn 5
kl 19	Soodushinnaga etendus üliõpilastele. I. Kalmani operett "Montmartre'i kannike".	"Vanemuise" suures majas
kl 21	STRIPTIIS! Dj S. Mällo.	ööklubi "Delia" (Tähe tn 3
kl 21	BEEFEATER *SHOW*. "SMILERS". Dj T. Priidel.	ööklubi "Atlantis"
kl 21.30	Jüri Homenia ja "Games".	Teatrikohvik
kl 22	"HOUSE OF GAMES". Dj A. Kruusmann. Esimesele sajale külastajale sissepääs tasuta!	ööklubis "XS"
kl 22	Lõpukas ehk Lõbukas.	EPA Klubi (Veski tn 6)
kl 22	*ROCK NIGHT*. "The Bleach", "Forgotten Sunrise", "Grendel", "Hell Tanner", "Skydancer", "Bad Seed Spirit".	Tartu Laululaval
kl 22	*Live*: JAAN SÖÖT JA INBOIL.	"Zavood" (Lai tn 30)
kl 23	*ADDICTION FAIRS* - "Metro Luminal", "Holmes", + Dj-d. Öökino.	ööklubi "Illusioon"
kl 9-23	Raatuse Kaubamaja - "TUDENGIKAUBAMAJA". Üliõpilaspiletiga soodustus!	Raatuse Kaubamaja

Volbriöö

30. aprillil, volbriöö hakatusel kell 17 kutsub ajaloomuuseum tudengeid joonistama sarže ja karikatuure oma armastatud õppejõududest ja ülikoolist teemal " PROFESSOR OLEN MA... "

Autasud on üpriski kopsakad.

Võistlusele saab igaüks kaasa elada muuseumi Valges saalis, nautida kaunist muusikat Ahti Bachblumi esituses ja ergutada võistluses osalejaid.

Joonistustarbed on muuseumi poolt.

Kell 18 alustab Toomkiriku varemetes oma etteastet HaleBopp Singers Lauri Breede juhatusel.

Esitatakse spirituaale, jazzi, *rock*'i, swingi ja muud põnevat.

Lähim info tel 375 671.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 489
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

ARC

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Nr. 16 (1928)

Neljapäev, 30. aprill 1998

Ilmub 1948. aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Rektori volbriöö tervitus*

Head tudengid ja vilistlased,

ülikool on teie päralt iga päev, Tartu linn sel ühel ööl aastas, tänasel ööl! Tundke ja näidake linnakodanikelegi, et täna on see ilus linn tudengite käes. On tõsi, et linnakodanikudki on inimesed. Aga niisama tõsi on see, et nad on teistsugused inimesed kui tudengid. Täna öösel tuletagem seda neile meelde! Sel ühel ööl aastas on akadeemilised kodanikud taas omaette seisus, ja sel ööl peab see seisus oma pidu. Ta teeb seda nii, et mälestus sellest peost ei kao niipea.

Selleks soovin teile vaimu ja vastupidavust! Pidutsege nii enda kui ka nende eest, kes on volbriööd enne meid tähistanud sel peatselt lõppeval aastatuhandel.

Prof Peeter Tulviste

*** Rektor ei saa sel aastal volbriöö rongkäiku tervitada, kuna saadab Vabariigi Presidenti riigivisiidil Poola Vabariiki.**

Kevad kevadpäevades!

Suurim üritus Tartu linnas - ülikooli kevadpäevad on täies hoos. Nagu kevadpäevade embleemilgi näha, on seekordsed juba kümnendad. Kavas on ligi sada üritust. Tudengite haardes on enamik Tartu klubidest, platsidest, tänavatest ja pubidest. Loomulikult ei jää seekordki ära armastatud paadiralli, tudengilaat ja lemmikbändide esinemised. Pearõhk on muidugi volbriööl. Kindlasti tasub vaadata, kuidas volbrituli täna õhtul kell üheksa Atlantise ees kohale jõuab. Igal õhtul võivad tudengid ja linlased valida paljude huvitavate ürituste seast endale sobivaima, sest kava on arvestatud igale erinevale maitsele. Mis muud kui - pidage vastu!

NB! Kevadpäevade kava ilmus eelmises UTs.

aulaloeng

Neljapäeval, 30. aprillil kl 14.15 on välisminister Toomas Hendrik Ilvese aulaloeng "Eesti välispoliitika - olevik ja tulevik".

ÜLIÕPILASESINDUSE VALIMISED

algasid teisipäeval ja lõpevad täna. Esimesel päeval käis valimas 487 üliõpilast. Valimiskomisjoni esimehe Juhan Nõpsi arvates oli see võrreldes eelmiste aastatega üsna hea arv, mis lubab oodata 15 %-list osavõttu.

Valimistulemused ilmuvad järgmises UTs.

Tartu Ülikooli üliõpilasomavalitsus

Dr Heinrich Neisseri loeng

Eile esines ülikoolis Austria parlamendi teine president dr Heinrich Neisser loenguga "Euroopa Liidu laienemise perspektiivid Austria vaatevinklist".

Doktor Heinrich Neisser on õppinud Viini Ülikoolis õigusteadust, 1960. sai ta õigusteaduste doktoriks ning alustas seejärel poliitilist karjääri. Alates 1975. aastast on Neisser olnud valitud Austria parlamenti. Aastatel 1987-1989 töötas ta föderaal- ja haldusreformi ministrina ning 1994. aastast kuni praeguseni parlamendi teise presidendina.

Üliõpilasspordi ajaloo näitus

Täna avatakse Eesti Spordimuuseumis Tartu Üliõpilasmängude puhuks koostatud näitus "Eesti üliõpilassport muutuvas ajas". Näituse avamisel esitletakse ka vastilmunud raamatut üliõpilasspordi ajaloost Eestis.

Üliõpilasspordi ajalugu tutvustava näituse põhirõhk on Tartu Ülikoolil, omaette bloki moodustavad Eesti teised kõrgkoolid. Kokku käsitleb näitus perioodi rootsi-aegsest ülikoolist kuni tänapäevani. Näituse on kokku pannud Eesti Spordimuuseumi ekspositsiooni osakonna juhataja Helve Parmas, spordimuuseumi teadur Daimar Lell ja Valter Lenk Tartu üliõpilasmängude organiseerimiskomiteest.

Esitletav raamat "Üliõpilassport Eestis" käsitleb üliõpilaskonna kehalist kasvatust ja sporti rootsi-aegsest ülikoolist kuni 1940. aastani. Eraldi peatükid on pühendatud teise maailmasõja eelse iseseisvuse ajal SELL-i mängude nime all toimunud Balti riikide üliõpilaste spordivõistlustele ja Eesti üliõpilaste osavõtule ülemaailmsetest üliõpilasmängudest. Näituse koostamisel osalenud ja raamatu koostanud Valter Lengi sõnul on nii näitus kui raamat esimesed nii põhjalikud Eesti üliõpilasspordi ajaloo käsitlused.

Eesti Spordimuuseumis oleva näituse avab kell 14 kehakultuuriteaduskonna dekaan Mati Pääsuke, seejärel tutvustab spordimuuseumi direktor Enn Mainla näitust ja ülikooli spordifüsioloogia professor Atko Viru raamatut.

Rahvusvaheline konverents taastuva energia kasutuselevõtu küsimustes

28. ja 29. aprillini toimus Barclay hotellis Balti- ja Põhjamaade ühine töönõupidamine, kus arutati taastuva ja säästva energia kasutuselevõtu küsimusi. Konverentsil arutati Balti riikide ja Põhjamaade koostöövõimalusi vastavas valdkonnas esialgu teadustöö tasandil ning hilisemas etapis ka tööstusrakenduste leidmiseks.

Konverentsi põhiliseks teemaks oli seniste ammenduvate energiaallikate asendamine uute ja taastuvate energiaallikatega. Vaagiti Eestis ühe võimaliku uudse energiana pärast traditsiooniliste energiaallikate ammendamist vesinikuenergia kasutuselevõtmist, sest erinevalt praegu põlevkivi ja kivisöe baasil toodetud elektrienergiast on vesinikuenergiat võimalik salvestada. Samuti on energia tootmine vesinikust loodussäästlik, sest vesiniku põletamisel ei teki süsinikdioksiidi.

Varisemisohtliku ühiselamu vundamendi remont algab mais

Mai ja juunikuu jooksul plaanib Tartu Üliõpilasküla remontida avariiohtlikuks kuulutatud Tiigi tänav 14 asuva ühiselamu vundamendi. Varisemisohu likvideerimise ja vundamendi taastamise maksumus on ligi 200 000 krooni.

Tartu Üliõpilasküla direktori Andres Kase sõnul valmib ühiselamu vundamendi rekonstrueerimise projekt mai alguseks, vundamendi toestustöid plaanitakse alustada mai keskel. Projekti tellimiseks vajamineva raha on lubanud eraldada Tartu Ülikool. Ehitustöödeks vajamineva raha saamiseks on Tartu Üliõpilasküla pöördunud vabariigi valitsuse poole.

Tiigi tänava 14 asuvas üliõpilaste ühiselamus teostatud ekspertiisi käigus avastati 25. märtsil vundamendi all tühimik, mis põhjustas hoone vajumist. Ehitusgeoloogilist uuringut teostanud Alus-Geoloogia OÜ sõnul põhjustas vajumise lohk, mis ilmselt tekkis Teise maailmasõja ajal pommiplahvatuse tagajärjel. Hiljem täideti lohk ehitusprahi ja kruusaga, enne hoone rajamist vundamendialust pinnast ei tihendatud. Aastate jooksul on pinnas vajunud ning vundamendi alla on tekkinud märkimisväärne tühimik.

Kuna projektibüroo TARI hindas hoone ehitustehnilise olukorra avariiohtlikuks, evakueeris Tartu Üliõpilasküla 8. aprilliks hoone kahjustatud tiiva kõik elanikud, kokku 47 inimest. Kõigil soovijatel oli võimalus ümber kolida teistesse Tartu Üliõpilasküla ühiselamutesse. Suurem osa evakueeritutest paigutati Narva mnt 89 asuvasse ühiselamusse ja ka Tiigi 14 elamiskõlblikku hoonetiiba.

acta diurna

SEL NÄDALAL

28. aprill

- 28.-29. aprillini toimus Barclay hotellis **Balti- ja Põhjamaade ühine töönõupidamine, mis oli pühendatud elektrokeemiliste energiamuundumiste uurimisele**. Arutati taastuva ja säästva energia kasutuselevõtu küsimusi.
- 28.-30. aprillini toimuvad raamatukogu fuajees **Tartu Ülikooli üliõpilasesinduse valimised.**
- Jõhvi Kultuurikeskuses **toimus majandusteaduskonna infopäev**.
- 28. aprillist 2. maini toimuvad **tudengite kevadpäevad '98**.
- Esitleti filosoofiateaduskonna kunstide osakonna **helitehnikaga varustatud auditooriumi 138** peahoones.

29. aprill

- 29.-30. aprillini toimub Maarjamõisa Polikliinikus **II üle-eestiline teaduskonverents "Tervise edendamine Eestis".**
- Valgas toimus **TÜ Sihtasutuse usalduskogu istung**.
- Toimus **Austria Parlamendi teise asepresidendi dr Heinrich Neisseri loeng "Euroopa Liidu laienemise perspektiivid Austria vaatevinklist".**

30. aprill

- Kell 12.15 kaitseb humanitaarhoones (Lossi 3) **magistritööd Viktor Niitsoo** teemal "Vastupanu 1955-1985".
- Kell 14.15 algab aulas Eesti välisministri **Toomas Hendrik Ilvese loeng "Eesti välispoliitika olevik ja tulevik".**
- Kell 16.15 algab Eesti Kirjandusmuuseumi saalis (Vanemuise 42) **Akadeemilise Rahvaluule Seltsi kõnekoosolek**. Päevakorras Madis Arukase ettekanne "Venna sõjaloo" loost: kompositsioon ja mentaalsed tagamaad".
- Kell 17.30 algab ülikooli vana kohviku (Ülikooli 20) **rõdusaalis ülikooli vilistlaskogu Tartu koondise vilistlasõhtu. Vilistlastega kohtub prof Jaak Aaviksoo**. Võimalus saada vilistlaskogu liikmeks ning tasuda liikmemaksu.
- Eesti Spordimuuseumis avati Tartu üliõpilasmängude puhuks koostatud **näitus "Eesti üliõpilassport muutuvas ajas"**. Estleti ka vastilmunud raamatut üliõpilasspordi ajaloost Eestis.

TULEVAL NÄDALAL

4. mail

- **Kl 16.15 ph aud 138 ÕESi koosolekul Mati Kröönströmi ettekanne** "Eestlastest Georgi risti kavalerid 1904 - 1917".

5. mail

- Toimub ülikooli **valitsuse istung.**
- Kl 18.15 toimub Lossi 3-217 **prof Jaak Kangilaski** viimane loeng tsüklist "Prantsuse kunstist eelmise sajandis lõpust tänapäevani".
- Kl 14 kaitseb ph aud 140 **Sofja È esnokova doktoritööd** "Mariiskaja poema" ja kl 16 **Taive Särg magistritööd** "Püsiv ja muutuv Karksi rahvalaulus".
- **5. - 25. maini on** Saaremaal Kuressaare linnuses ülikooli **maaliosakonna diplomitööde näitus.**
- **Algavad Münsteri Ülikooli dr S. Brauckmanni loengud** (vt UT 4. lk).

6. mail

- Kl 17.15 algab ajaloomuuseumis **professorite klubis prof Viktor Palmi** juhitav arutlus teemal "Mis on teadus?"
- Kl 17 esitleb **Microsoft** Liivi 2-104 oma uusi tehnoloogiaid.
- Saaremaal ülikooli loengute sarjas peab loenguid **prof. Jaak Kangilaski.**
- Kl 11 toimub ajaloomuuseumis **rahvusvaheline konverents "Paljukultuurilisus - olemise mitmekesisus"**.

7. mail

- **Läti Vabariigi välisministri aulaloeng.**
- **7. - 9.** maini toimuvad **vabariiklikud keemiapäevad.** Tartu Näitusehallis avatakse **näitus "Keemia '98".**
- 7. ja 8. mail toimub ajaloomuuseumis **konverents "Üliõpilassport muutuvas maailmas".**

8. mail

- Kl 14 algab Vanemuise 46-327 **loengusarjas "Väliseestlased" lektor Dimitri Mihhailovi loeng "Väliseestlased, eestlased ja eestivenelased".**
- Kl 20 algab laululaval **üliõpilasmängude avatseremoonia.** Tartu üliõpilasmängud toimuvad 8.-10. maini.

õnnitleme

Maikuu juubilare

70

Hans-Voldemar Trass	02.05	biol-geograafiatead emeriitprof
Heino Kääp	05.05	peainseneriosak elektrik

65

Elna Hansson	05.05	raamatukogu pearmtk-hoidja
Jüri Lembra	06.05	teoreetilise füüsika inst dotsent
Maie Simson	20.05	hoonete hoold teen valvur

60

Agu Laisk	03.05	mol ja rakubioloogia inst korr prof
Väino Järve	06.05	arenduskoja treial-lukksepp
Lembit Mehilane	07.05	psühhiaatriakliiniku dotsent
Heinar Näksi	09.05	kommunikatsioonitehn tehnik
Arvi Grünthal	18.05	Pärnu Kolledži assistent
Vladimir Hižnjakov	25.05	teoreetilise füüsika inst korr prof

55

Lii Kajak	03.05	arstiteadusk täiendusk asjaajaja
Enn Pärtel	04.05	materjaliteaduse inst lektor
Aino Siimon	06.05	juhtimise ja välismajanduse inst erak dots
Kaisi Karm	15.05	personaliosak spetsialist
Mati Mättas	16.05	arenduskoja lukksepp
Velda Assor	22.05	keemiahoone majaj piirk riideh-koristaja
Eda Jagomägi	22.05	geograafia inst kartograaf-toim

50

Galina Sonn	11.05	arvutiteaduse inst insener
Robert Mokrik	15.05	geoloogia inst lektor

Agu Laisk 60

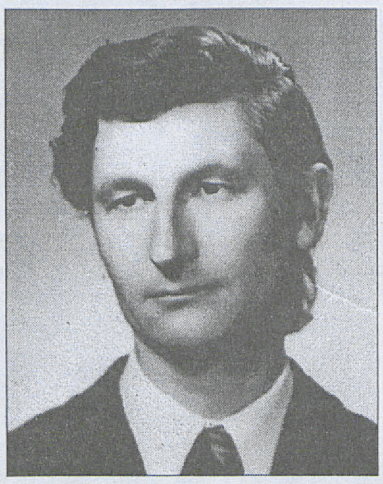

Taimede fotosünteesi uurija, Eesti Teaduste Akadeemia akadeemik, bioloogiadoktor professor Agu Laisk tähistab 3. mail oma 60. sünnipäeva.

Jätkuvat indu ja head vormi armastatud uurimisvaldkonnas tegutsemiseks soovivad kolleegid-taimefüsioloogid.

Elviira Babaitšuk

Nahahaiguste kliiniku vanemlaborant Elviira Babaitšuk tähistas jaanuaris oma 60. sünnipäeva. 1. mail täitub 30 aastat töötamist Tartu Ülikoolis.

Tugevat tervist ja kordaminekuid edaspidistes ettevõtmistes soovivad kolleegid nahahaiguste kliinikust.

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

24. aprillil

KINNITATI REKTORI AMETIVANDE ANDMISE KORD

Vastavalt ülikooliseadusele ja ülikooli põhikirjale peab rektor andma ametisse astumise puhul ametivande. Kinnitatud korra järgi toimub see ülikooli nõukogu ees. Rektori ametivande tekst on järgmine:

"Asudes täitma oma kohustusi Tartu Ülikooli rektorina annan vande järgida oma tegevuses Eesti Vabariigi seadusi, Tartu Ülikooli põhikirja ja akadeemilisi tavasid. Tõotan pidada oma ametit väärikalt ja ausalt ning hoolitseda kõige selle eest, mis aitab kaasa ülikooli hüvangule."

ASUTATI TÜ EUROOPA KOLLEDŽ

1993. aastal asutati Eestis, Leedus ja Lätis mitme Euroopa riigi toetusel euroteaduskond, kus anti Euroopa Liidu alast koolitust. Teaduskonda on finantseerinud Saksamaa, Taani, Soome, Norra ja Rootsi ning Euroopa Liidu Komisjon. Oma panuse on andnud ka Baltimaad ja nende ülikoolid. Siit järgmine samm oligi vajadus Euroopa Kolledži asutamise järele.

Nõukogu kinnitas kolledži põhikirja. Euroopa Kolledž on integreeritud õppe- ja teadusasutus, mille eesmärk on koostöös teaduskondadega korraldada ülikoolis Euroopa Liidu alast akadeemilist haridust, täienduskoolitust ja teadustööd. Prioriteetsed valdkonnad on majandusteadus, õigusteadus, poliitikateadused ja avalik haldus. Õppekavad kinnitab sotsiaal-, majandus- ja õigusteaduskond. Kolledži tegevjuhiks on direktor, kõrgeim otsustuskogu nõukogu, kuhu kuulúvad prorektor, teaduskondade esindajad, ka üliõpilaste esindajad. Nõukogu töösse kaasatakse ka isikuid väljastpoolt ülikooli. Üliõpilasi immatrikuleeritakse kolledžisse rektori korraldusega vastavalt ülikoolis kehtivale korrale direktori esildise alusel.

Prof Jaak Aaviksoo nimetas arutelus kolledži asutamist väga tähtsaks strateegiliseks sammuks, märkides, et lähiaastatel suureneb Eestis tunduvalt rakendusliku kõrghariduse tähtsus, sealhulgas eriti sotsiaalteaduste valdkonnas.

ASUTATI EESTI KOGNITIIVSETE SOTSIAALTEADUSTE KESKUS

Nõukogu kinnitas keskuse statuudi. Eesti kognitiivsete sotsiaalteaduste keskus on TÜ sotsiaalteaduskonna juurde kuuluv interdistsiplinaarne üksus, mille eesmärk on ühendada ja koordineerida erinevates sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkondades tehtavat rahvusvaheliselt konkurentsivõimelist uurimistööd, mille uurimisobjektiks on tunnetus- ja kommunikatsiooniprotsessid nende sotsiaalses ja märgilises tingituses jmt. Keskuse tööd juhib juhatus, mille moodustavad kuni viis tegevliiget ja auliikmed. Juhatuse esimese koosseisu moodustavad keskuse asutajaliikmed Jüri Allik, Wolfgang Drechsler ja Peeter Tulviste.

KINNITATI TÜ KUNSTIMUUSEUMI PÕHIKIRI

1803. aastal asutati ülikooli kunstimuuseum, selle õigusjärglasena kandis asutus hiljem klassikalise muinasteaduse muuseumi nime. Kinnitatud põhikirja järgi on muuseumi nimi taas ülikooli kunstimuuseum.

* * *

Õigusteaduskonna dekaan prof Peep Pruks juhtis nõukogu liikmete tähelepanu asjaolule, et viimastel aastatel on ülikoolis tekkinud mitmeid struktuuriüksusi (asutusi, keskusi), mis tegutsevad väljaspool teaduskondi. Ta soovitas rohkem tähelepanu pöörata sellele, mida teevad antud valdkonnas teaduskonnad ning kuidas saaks nende tegevust enam teaduskondadega siduda.

VALITI PROFESSOREID

Turunduse professoriks valiti turunduse professor, majandusteaduste kandidaat **Mait Miljan** (31:12) ning **raha ja panganduse professoriks** raha ja panganduse professor, majandusteaduste doktor **Mart Sõrg** (32:10).

Rektor prof Peeter Tulviste tutvustas ülikooli akadeemilise komisjoni koosoleku protokolli väljavõtet, mis juhtis nõukogu, eelkõige aga dekaanide tähelepanu sellele, et akadeemilistele kohtadele kandideerijad ei pea enamasti kinni TÜ nõukogu kehtestatud nõudest , mis puudutab teadusartiklite ilmumist rahvusvahelise levikuga väljaannetes.

Teaduskraadide põhimääruses ja nõuetes akadeemiliste ametikohtade taotlejate hindamisel on ülikooli nõukogu määratlenud rahvusvahelise levikuga väljaannete hulka kuuluvaks tsiteerimisindeksites indekseeritavad ajakirjad, tähtsamates andmebaasides ja referatiivajakirjades refereeritavad ajakirjad ning üldtunnustatud rahvusvaheliste teaduskirjastuste poolt välja antud artiklite kogumikud.

Samuti on komisjon seisukohal, et kandideerijatele ei tule kasuks selliste publikatsioonide lülitamine monograafiate hulka, mis seda ei ole, ning ei pea vajalikuks konverentside organiseerimiskomiteede toetuste esitamist saadud uurimistoetuste nimekirjas.

* * *

* **Nõukogu täiendas õppekorralduseeskirja. Prorektor prof Teet Seene** ütles täiendamise vajadust põhjendades, et ülikooliseaduse järgi ei saa magistriõppesse astuda ühe astme vahele jätnu, nagu näiteks rakenduskõrgkooli diplomi omanik.

Diplomiõppe lõpetanu võib astuda magistriõppesse või õpetajakoolitusse, kui on omandanud bakalaureusekraadi või sellele vastava kvalifikatsiooni varasemate õpingute tunnustamise kaudu teaduskonna nõukogu kehtestatud korras ja vajadusel sooritanud erialaeksami. Teisel erialal põhiõppe läbinutele võidakse korraldada erialaeksam. Doktoriõpe eeldab magistrikraadi või varasema kvalifikatsiooni tunnustamist magistritasemele vastavaks teaduskonna nõukogu poolt. Teistes kõrgkoolides sooritatud arvestusi ja eksameid tunnustab vormikohase taotluse alusel vastava õppetooli juhataja ja selle kinnitab dekaan. Vajadusel moodustatakse erialane hindamiskomisjon. Diplomiõppe lõpetanu võib jätkata õpinguid bakalaureusekraadi saamiseks ülemineküõppekava järgi või liitudes lähedase eriala bakalaureuseõppe kavaga.

* Teiseks **täiendati põhiõppe vastuvõtueeskirja.** Kuna praegu ei saa välismaal keskhariduse omandanud Eesti kodanik ülikooli astuda, siis lisati kuue avalik-õigusliku ülikooli ühise ettepaneku põhjal põhiõppe vastuvõtueeskirjale vastav täiendus. Välismaal väljastatud keskharidustunnistus peab olema tunnustatud Eesti ENIC/NARIC keskuse poolt, kes annab hinnangu, kas vastav tunnistus võimaldab juurdepääsu ülikoolihariduse tunnistuse välja andnud riigis.

* **Kinnitati gümnaasiumi filosoofiaõpetaja ning finants- ja kindlustusmatemaatika kutsemagistri õppekava.**

* **Täpsustati ülikooli nõukogu tööplaani.** Järgmine nõukogu koosolek ei toimu mitte kuu viimasel reedel, 29. mail, vaid **teisipäeval, 26. mail,** mis on ühtlasi rektor prof Peeter Tulviste viimane juhitav istung. Samal istungil annab ametivande uus rektor prof Jaak Aaviksoo. Sama nõukogus istungi päevakorda toodi juunikuust aastaaruande arutamine. Semestri viimane nõukogu istung toimub 19. juunil.

* **Nõukogu otsustas lubada seada Citrina Foundation UK Ltd kasuks kinnistu Riia 23 osale hoonestusõigus 99 aastaks.** Maatükil asub eelmise aasta detsembris vastuvõetud laborihoone.

* **Arutusel oli majandusteaduskonna dekaani prof Jüri Sepa ja sotsiaalteaduskonna dekaani prof Jüri Alliku pöördumine kaugõppe taastamisest väljaspool avatud ülikooli.** Küsimuse põhjalikuks ettevalmistuseks otsustati moodustada komisjon.

õnnitleme

Hans-Voldemar Trass 70

2. mail tähistab oma 70ndat juubelit *professor emeritus* akadeemik **Hans-Voldemar Trass**. Juubilar õppis 1942-1947 Nõmme Gümnaasiumis, kus valitsenud ärgas vaim ja kokkupuuted loodus- ning kultuurihuviliste klassi- ja koolikaaslastega avardasid huvisid ja tegevusalasid (muusikast ja kirjandushuvilisest katsetest spordini välja).

1952. aastal lõpetas H.-V. Trass ülikooli botaanika erialal ning astus aspirantuuri, mille lõpetas bioloogiakandidaadi kraadi kaitsmisega 1955. aastal. Järgnes töö taimesüstemaatika ja geobotaanika kateedris (hilisema nimetusega botaanika ja ökoloogia kateeder), 1956. aastast alates kateedri juhatajana ja 1971. aastast professorina. 1994. aastast on H.-V. Trass emeriitprofessor. 1969. aastal kaitses H.-V. Trass bioloogiadoktori kraadi. Õppejõuna on H.-V. Trass lugenud mitmeid kursusi (üldbotaanika, geobotaanika, taimeökoloogia, Eesti taimkate, taimegeograafia, lihhenoloogia, Eesti bioloogia ajalugu), juhendanud kümneid diplomitöid, kandidaaditöid ja välipraktikaid, olnud külalislektoriks paljudes Euroopa ja Ameerika ülikoolides. 1975. aastal valiti ta Eesti TA korrespondentliikmeks, 1989 nimetati ETA akadeemikuks.

H.-V. Trass on valitud või nimetatud mitmete välismaiste teadusseltside liikmeks - 1958 Vene Botaanikaselts, 1964 Soome bioloogiaühing "Vanamo", 1975 Rahvusvaheline Lihhenoloogia Assotsiatsioon, 1977 Ameerika Ökoloogiaselts, 1982 Rahvusvaheline Taimkatteteaduse Selts jt. Ta on pälvinud Moskva Looduseuurijate Seltsi esimese preemia, Eesti NSV riikliku preemia (koos teiste autoritega kolmeköitelise õpiku "Botaanika" eest), Rahvusvahelise Lihhenoloogia Assotsiatsiooni Eric Achariuse nimelise medali "Pro meritis". 1996. aastal sai H.-V. Trass EV teauspreemia elutöö eest ökoloogias ja lihhenoloogias. 1997. aastal valiti H.-V. Trass Venemaa Loodusteaduste Akadeemia välisliikmeks. Ta on olnud Eesti Looduseuurijate Seltsi president (1964-1973 ja

Järg 4. lk

Seiskem iseseisvuse, järelikult ka iseenda eest!
Peeter Olesk

Akadeemilisus riigikaitses

Riigikaitse olemasolu ja vajalikkuse küsimuses on lähiajal terves Eesti ühiskonnas esitatud vastakaid seisukohavõtte. Teravatest arvamusavaldustest pole kõrvale jäänud ka akadeemilised ringkonnad. Kas ja kuidas seista meie noore, taasiseseisvunud riigi julgeoleku eest ning millised on meie võimalused ja kaitsetahe? Küsimusi on palju. Olenemata vastustest jääb **vastutus** Eesti Vabariigi püsimajäämise eest meie, kodanike õlule.

Eesti vabaduse sünni ja iseseisvuse eest väljaastumise juures on alati seisnud rahvuslikult meelestatud üliõpilased, kes ärksa vaimu ja uljate tegudega on andnud meie rahvale võimaluse elada vabal maal. Eesti akadeemiline noorsugu on viimasel sajandil korduvalt üles näidanud vaprust — võidelda oma riigi eest ka olukordades, kus võidu saavutamine on paistnud ilmvõimatu. Kindlasti ei saa paremate poegade julgust seista vastu ähvardavale ohule nimetada hulljulguseks, ennemini oli see isadelt ja isaisadelt päritud lembitulik võitlussäde, mis ei kustunud ka orjasajandite tuhas.

Eesti on väike riik maailmakaardil. Meie ees seisab ülesanne kindlustada tema püsimajäämine ümbritsevate suurriikide seas. Usun, et oleme seda ülesannet senini võimalust mööda täitnud. Paraku ei saa me olla kindlad tänaste, meile soodsate aegade kestmises. Ajalugu on näidanud, et ükski lepe pole igavene nagu riigipiiridki. Seetõttu on olulisel kohal tegutsemisvõimeliste rahuaegsete kaitsestruktuuride olemasolu. Eesti Vabariigis on üheks peamiseks 1919. aastal asutatud **Kaitseliit** — organisatsioon, mis on Eesti kaitse tugisambaks.

Põlvkond noori, kes praeguseks on jõudnud ülikooli, asub peagi kujundama meie riigi tulevikku. Pole võimalik näha helget tulevikku ilma turvalise Eestita. Turvaline Eesti tähendab lisaks sisemisele turvalisusele ja võimalusele kaitsta end kuritegevuse eest, ka turvalisust, mille määrab ära meie riigi kaitsevõime. Isamaa-armastuse saab noor kodanik kaasa kodust, koolist ja ka ülikoolist. Samas on selge, et pelgalt tunnetest ei piisa iseseisvuse kindlustamiseks. Ülikoolitee valinud noorele on antud võimalus akadeemilisel teel riigikaitset siiski oma osalusega toetada. **Kaitseliidu Tartu Maleva Akadeemilises malevkonnas (AkMk)** on Sul võimalus omandada oskusi, mis ei ole häbiks ühelegi endast lugupidavale noorele. Osaledes sel moel AkMk ridades oma riigi kaitsmise ettevalmistamisel, arendad Sa igakülgselt ka enda oskusi ning teadmisi, mis võivad ulatuda elementaarsetest matkatarkustest orienteerumisel ballistika spetsiifiliste saladusteni. Teooriatundide kõrval on olulisel kohal ka igakuised väliõppused ning sagedased laskeharjutused tiirus.

Kindlasti on paljud meestudengid teadvustanud enesele riigikaitse vajadust ja otsustanud ülikooli lõpetades osa võtta reservohvitseride koolitusest. Ning ei saa unustada kodanikukohust — kohustuslikku ajateenistust. Akadeemilises malevkonnas omandatud oskused ei jää kindlasti mitte ka selles osas kasutuks!

AkMk liige Janek Valge

stipendium

Lions Club Tartu stipendiumid

1. Merikoski-nimeline stipendium summas (4000 EEK) - **Stanislav Maksimov**, stomatoloogia IV kursuse üliõpilane;

2. Üliõpilaspere stipendium summas (4000 EEK) - **Jüri Gordejev**, bioloogia-geograafiateaduskonna magistrant ja **Natalja Matvejeva**, filosoofiateaduskonna IV kursuse üliõpilane.

Stipendiumide pidulik kätteandmine toimub Lions Club Tartu aastapäevapeol 23. mail.

Fonditoimkonna nimel
Andi Kasak

Johannes Voldemar Veski stipendiumi konkurss

Johannes Voldemar Veski stipendium Tartu Ülikoolis on moodustatud tema tütre ASTA VESKI poolt TARTU ÜLIKOOLILE annetatud rahast. Stipendium määratakse üks kord aastas ühele peaainena eesti keelt õppivale 3. või 4. aasta **üliõpilasele** või **magistrandile**.

Kandideerijatel palume esitada ülikooli kantseleisse (peahoone, ruum 207) **1. juuniks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis),
- ülevaade erialasest tegevusest ning tulemustest keeleteaduslikus uurimistöös,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust nelja viimase semestri õppetöö tulemuste kohta.

Stipendiumi saaja teatatakse juunis J. V. Veski päeval ja see antakse üle 1998. aasta sügissemestri alguses.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest, telefon: 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee.

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Raamatukogu ametiühingu pikk ja visa palgavõitlus

Alates 1995. aastast lahknesid haridus-ja kultuuriministeerium kaheks iseseisvaks ministeeriumiks. Sellest ajast alates algasid Tartu Ülikooli Raamatukogu staatuse erinevad tõlgendused.

Kultuuriministeerium on oma käskkirjaga kultuuritöötajate töötasustamisest eristanud Eesti raamatukogud kolme erinevasse gruppi. I grupis on peale TÜ raamatukogu veel 10 raamatukogu, kus kõrgharidusega raamatukogutöötajate palgaastmestik on ette nähtud vahemikus 20-26. TÜ raamatukogus kehtiv palgaastmestik on vahemikus 16-24, st. meie tööd tasustatakse tunduvalt madalamalt võrreldes teiste Eesti raamatukogu töötajate töötasudega.

Lähtudes sellest alustas TÜ raamatukogu ametiühing 1996. aastast taotlema oma koha väärtustamist. Oleme teinud taotlusi ministeeriumide, valitsuse ja ülikooli tasandil. Enamik vastustest on olnud vastutuse veeretamine enda kaelast kuhugi mujale, lihtsalt neutraalsed, halvemal juhul vastamata jätmised, paremal juhul toetav-soosivad. Ometi pole asi edasi nihkunud. Meie palganumber näitab mitmendat aastat ühesugust pisikest summakest.

Eelmise aasta novembris tegime taas pöördumise - seekord Eesti Vabariigi Riigikogu ja Valitsuse poole. Ja ime küll - vastuseid lubadustega hakata asja lähemalt läbi vaatama hakkas saabuma riigikantseleist, riigikogu kultuurikomisjonilt, rahandus-, kultuuri- ja haridusministeeriumilt.

Käesoleva aasta märtsis tegime ettepaneku probleemi asjatundlikuks ja kiireks lahendamiseks moodustada riigieelarve kaudu komisjon, kuhu peaksid kuuluma peale asjaosaliste ministeeriumide ka esindajad Tartu Ülikoolist ja Tartu Ülikooli raamatukogust.

Praeguse seisuga on saabunud haridusministeeriumilt vastus: moodustada TÜ raamatukogu avaliku teenuste finantseerimise küsimuse lahendamiseks komisjon. Komisjon peab esitama oma töö aruande 20. maiks k.a.

Kas tõepoolest hakkab ükskord meie valuline probleem liikuma positiivse lahenduse suunas? Tahaks seda väga uskuda. Tahaks loota, et ametiühingu pikaajaline töö, millesse on paljud teisedki oma osa andnud, kannab lõpuks vilja. Praegusel ajal käed rüpes istumine mingeid tulemusi ei too. Ainult ühine visa koostöö võib sihile viia.

Merike Poljakov
ülikooli raamatukogust

Ametiühingu üldkoosolek tulekul

Ametiühingukomitee otsustas korraldada veel käesoleval õppeaastal ametiühingu erakorralise üldkoosoleku. Vajadus sellise koosoleku järele tuleneb muutunud olukorrast ametiühingus, ülikoolis, riigis. Võib isegi öelda, et üks etapp ülikooli ametiühingu arengus on lõppenud, ametiühing vajab tõsist uuendamist. Senine struktuur enam ei rahulda, uuendamist vajab põhikiri, ümbersõnastamist vajavad, lähtuvalt liikmeskonna soovidest, ametiühingu eesmärgid, ülesanded ja tegevuskava.

Käimasolev sotsioloogiline küsitlus (küsitluslehe sai ülikooli iga viies töötaja) on ettevalmistus üldkoosolekuks. Üldkoosoleku toimumise aja ja koha teeme teatavaks niipea, kui meil on käes küsitluse tulemused.

Asjast huvitatutel soovitame jälgida infot meie koduleheküljel.

Aleksander Jakobson

Luulekevad '98

Ootame kõigilt luulehuvilistelt võistlusluuletusi (soovitavalt 5-6 luuletust) **1. juunini** aadressil: Luulekevad '98 Salme 12 Tallinn EE0004. Kellel juba midagi lauasahtlis olemas, võiks posti panna kohe, sest tahame paremaid võistlustöid tutvustada raadiosaadetes.

Võib esineda ka varjunime all, kuid meile palume teatada oma õige nimi, aadress, telefon, vanus, õpilastel kool ja klass või kursus, täiskasvanuil elukutse.

Võitjaid auhindame suvises luulelaagris, kõik kolmandasse vooru jõudnud luuletused (ca 30-40 autorit) avaldame koos autorite fotodega võistluse järel ilmuvas luulekogumikus. Andekamaid abistame meeleldi ka esimese luulekogu koostamisel ja trükki toimetamisel.

Eesti Luuleliit

Vastuvõtt magistri- ja doktoriõppesse

Dekanaadid on alustanud magistri- või doktoriõppesse astujatelt dokumentide (diplomi ja akadeemilise õiendi koopia ning vormikohane avaldus-ankeet) vastuvõtmist. Avalduse vormi saab dekanaadist või veebist aadressil http://ois.oppe.ut.ee/blanketid. Dokumentide esitamise viimane kuupäev on **20. juuni.**

1998. aasta riigitellimus magistri- ja doktoriõppele on järgmine:

Teaduskond/õppekava	Magistriõpe	Doktoriõpe
Usuteaduskond	**4**	**1**
usuteadus	4	5
Õigusteaduskond	**12**	**5**
õigusteadus	12	5
Arstiteaduskond	**6**	**15**
biomeditsiin	3	
farmaatsia	3	
arstiteadus		15
Filosoofiateaduskond	**54**	**26**
ajalugu	12	5
eesti ja soome-ugri filoloogia	12+6*	8
filosoofia	4	3
germaani-romaani filoloogia	12	3
pedagoogika	5	3
vene ja slaavi filoloogia		34
Bioloogia-geograafiateaduskond	**48**	**33**
bioloogia didaktika	2	
botaanika ja ökoloogia	8	6
geenitehnoloogia	5	3
molekulaar- ja rakubioloogia	10	10
zooloogia ja hüdrobioloogia	7	5
geograafia	13	6
geoloogia	3	3
Füüsika-keemiateaduskond	**27**	**18**
füüsika	15	9
keemia	12	9
Kehakultuuriteaduskond	**4**	**2**
liikumis- ja sporditeadused	4	2
Majandusteaduskond	**20**	**5**
majandusteadus	10	5
ärijuhtimine	10	
Matemaatikateaduskond	**18**	**13**
informaatika	6	5
matemaatika	6	4
matemaatiline statistika	6	4
Sotsiaalteaduskond	**45**	**11**
ajakirjandus	5	1
avalik haldus ja sotsiaalpoliitika	7	5
eripedagoogika	5	
politoloogia	4	
psühholoogia	7	3
rakenduspsühholoogia	5	
semiootika ja kulturoloogia	2	
sotsiaaltöö	5	
sotsioloogia	5	2
Kokku:	**238**	**129**

* Eesti keelt, kultuuri, kirjandust või ajalugu õppivatele välismagistrantidele.

Hans-Voldemar Trass 70

Algus 3. lk

1985-1991, alates 1991. aastast aupresident) ning UNESCO rahvusvahelise programmi "Inimene ja biosfäär" (MAB) Eesti rahvusliku komitee esimees (1978-1988, 1995 auesimees).

H.-V. Trassi teaduslik produktiivsus on olnud hämmastavalt suur. Tema trükiproduktsiooni hulgas on 7 teost, mis annavad välja monograafia mõõdud ja ligi 200 teadusartiklit. Osalt seletub nii suur produktiivsus H.-V. Trassi laia huvideringiga - tema tööd käsitlevad taimeökoloogiat, taimegeograafiat, lihhenoloogiat ja teadusajalugu, samuti looduskaitse küsimusi. Hoolimata teaoreetilisest suundumusest pole H.-V. Trass eales olnud tüüpiline kabinetiteadlane, vaid entusiastlik ekspeditsioonidel osaleja, keda uurimisretked on viinud paljudesse unikaalsetesse kohtadesse planeedil Maa alates Kaug-Ida rannikumetsadest ja lõpetades Kanada mäginiitudega.

H.-V. Trassil on eriline roll selles, et praegused Eesti botaanikud ja ökoloogid saavad julgelt kaasa rääkida maailma tippteaduses. Kindlasti enam kui pool praegu TÜ lihhenoloogilises herbaariumis säilitatavast ca 60 000 eksemplarist on kogunud H. Trass. See on hindamatu väärtusega kollektsioon, mille tähtsus aja jooksul üha suureneb.

Hoolimata NL ametlikust isolatsioonipoliitikast suutis H.-V. Trass juba kuuekümnendatel aastatel sisse seada püsikontaktid maailma juhtivate teadlastega. Kui H.-V. Trassi tegevust hinnati lihhenoloogias rahvusvaheliselt kõrgeima selle eriala autasuga - Achariuse medaliga, ütles medalile esitlemise kõnes Hemmeslövis, Rootsis, Helsingi Ülikooli professor Teuvo Ahti muuhulgas: "... Hans on alati hoidnud otsekontakte lihhenoloogidega üle kogu maailma, reisides ja töötades välismaal, näiteks Kanadas, Saksamaal, Rootsis ja Soomes. Ta saavutas head suhted nii vene kui lääne lihhenoloogidega ning toimis sageli "sillana" nende vahel, lihhenoloogia hüvanguks. Ida pool oli tuntud tema suurepärane lihhenoloogilise kirjanduse kogu ning vene üliõpilased pidasid teda "läänelikuks" professoriks". (International Lichenological Newsletter, 1993, vol. 26, no. 1, p. 31.)

H.-V. Trass on isiksus, kelle sarnaseid teaduses kohtab harva. Ta on laia huvideringiga humanitaar, kunstnik, looja, samas aga range teadlane ja (ehkki vastumeelselt) korrektne bürokraat, hiilgav kõneleja ja atraktiivne suhtleja. Botaanika ja ökoloogia instituudis valitsenud vaimne ja vabameelne õhkkond, kus puudusid diktaat ja range juhendamine, suunas ta noori ise otsima ja tegema. Nende tegemiste seas oli ka eksirännakuid, millel on muuseas märkimisväärne kasvatav mõju, kuid ka palju tõelisi leidmisi. Soovime õpetajale, kolleegile ja sõbrale Hans -Voldemar Trassile loomingulise rõõmu edasikestmist sõbralikus kollektiivis!

Õpilaste ja kolleegide nimel
Martin Zobel

Tutvumine mööblinäidistega

Esmaspäeval, 4. mail kl 10-12 on kõigil soovijail võimalik tutvuda majandusteaduskonna Narva mnt 4/6 hoone mööbli riigihanke avatud pakkumisele esitatud mööblinäidistega.

Kogunemine Lossi 3 arvutigraafika ja õppetehnika keskuse ruumis 107. Info tel 465 594.

Elga Tamm
õpperuumide teenistusest

29. maist 5. juunini toimub arvutuskeskuses arvutikasutuse algkursus

Windows 95 + Word 7.0.

Info ja registreerumine tel 375 444, 375 477.

Tule ja vaata!

Microsoft esitleb oma uusi tehnoloogiaid 6. mail kell 17-18 J. Liivi tn 2-104. Saad huvitavat informatsiooni järgnevate teemade kohta:

* Microsofti Platvorm,
* Internet,
* Intranet,
* Sõnumivahetus/Grupitöö.

info

loeng

Teadusfilosoofi ja teadusajaloolase dr S. Brauckmanni (Münsteri Ülikool, Saksamaa) neli loengut toimuvad semiootikaosakonna aud Tiigi 78–312 teemal:

"Holism XX sajandi teaduses"

1. Holismi kontseptsioon — teisipäev, 5. mai kl 16–18,

2. Holistlikud teooriad erinevates teadustes — kolmapäev, 6. mai kl 12–14,

3. Ernst Cassirer'i semiootiline antropoloogia — kolmapäev, 6. mai kl 16–18,

4. Gregory Batesoni holistlik vaade loodusele — neljapäev, 7. mai kl 12–14.

"Väliseestlased"

"Väliseestlaste" loengusarjas on 8. mail lektor **Dimitri Mihhailovi loeng "Väliseestlased, eestlased ja eesti-venelased".**

väitekiri

5. mail kl 14 kaitseb ph aud 140 **doktoritööd** "Mariiskaja poema" eesti filoloogia osakonna doktorant **Sof'ja È esnokova**. Juhendaja prof Karl Muru, oponent filoloogiakand Silvia Nagelmaa;

kl 16 kaitseb samas **magistritööd** "Püsiv ja muutuv Karksi regilaulus" Eesti Keele Instituudi teadur **Taive Särg**. Juhendaja filosoofiadr Ingrid Rüütel, oponent *magister artium* Anu Vissel.

koosolek

ÕESi koosolek toimub esmaspäeval, 4. mail kl 16.15 ph aud 138. Päevakorras on Mati Kröönströmi ettekanne "Eestlastest Georgi risti kavalerid 1904-1917".

varia

Professorite klubi

Kolmapäeval, 6. mail kl 17.15 ajaloomuuseumis prof **Viktor Palmi** juhitav arutlus teemal "Mis on teadus?".

Prantsuse Teaduslikus Instituudis

Teisipäeval, 5. mail kl 18.15 peab Lossi 3-217 **prof Jaak Kangilaski** viimase loengu tsüklist "Prantsuse kunstist eelmise sajandi lõpust tänapäevani".

kontsert

Aulas

30 aprillil kell 20 **volbriöö kontsert.**

2. mail kell 19 algab **NYYD ensemble kontsert.**

3. mail kell 16 algab **TÜ kunstide osakonna kammerkoori kontsert.**

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine tel 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani kell 11-17.

Näitused: "Tere, pliiats!", "Kingitused Tartu Ülikoolile", "Tartu Ülikool ja Vabadussõda".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum
Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info tel: 465 384.

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate töödc kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iseennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus "Austraalia".

Geoloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info tel: 465 839.

Ekspositsioon inimese evolutsioonist.

Botaanikaaed
Lai 40

E-P 10-17.

Info tel: 432 643.

Näitus: "Pilk Austraalia loodusele" (taimed, herbaarlehed, looduspildid).

Raamatukogu

Raamatunäitus: "Prof Hans Trass 70", "Edzard Schaper 90".

Näitused: "Kevad laste kunstis" (Tartu lastekunstikooli näitus), Tartu Kultuuriülikooli kevadnäitus "Maal ja graafika" (al 4.05), Konrad Mäe stuudio kevadnäitus" (al 4.05), "Subjektiivne fotograafia" (Saksamaa).

Raamatumuuseum

Näitus "Eesti kodu".

E-R 12-15.

sport

Sulgpall

Eesti kõrgkoolide meistriliiga võistlustel saavutas kolmes mänguliigis esikoha TÜ arstiteaduskonna II kursuse üliõpilane Indrek Küüts. Lisaks üksikmängule esikoht segapaaris, partner Kati Kraaving (TTÜ) ja meespaaris Teppo Smolander (KK). Meeste üksikmängus 2. Patric Rang (TTÜ) ja 3. Allan Kokkota (TTÜ). Meespaaris 2. Patric Rang - Siim Sarapuu, 3. Raul Linnamägi - Margus Tootmaa (kõik TTÜ). Segapaaris 2. T. Smolander - E. Vilkmann, 3. P. Rang - K. Laidmäe (TPÜ).

Naiste üksikmängu võitis Kati Kraaving (TTÜ), 2. Evelin Vilkmann, 3. Külle Laidmäe (TPÜ). K. Kraaving - K. Laidmäe parimad ka paarismängus, 2. Piret Paris (FL) - Eve Praks (SO), 3. E. Vilkmann - Marju Kallas (OI).

Helmut Valgmaa

SÕMERU VALLAVALITSUS
Lääne-Virumaal pakub tööd

MAJANDUS-NÕUNIKULE,

kelle ülesandeks on majandusalaste lepingute sõlmimine ja täitmise kontroll.

Pakume:

* konkurentsivõimelist palka,
* ametiautot,
* ametikorterit.

Eeldame:

* koostöövalmidust,
* algatusvõimet.

Küsi infot majandusteaduskonna dekanaadist või Sõmeru Vallavalitsusest tel 232 461 19. CV ja avaldus esitada hiljemalt **15. maiks** aadressil: Sõmeru Vallavalitsus, Pargi 1, Sõmeru, Lääne-Virumaa, EE2110.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 504
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Nr. 17 (1929)
Reede, 8. mai 1998
Ilmub 1948. aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

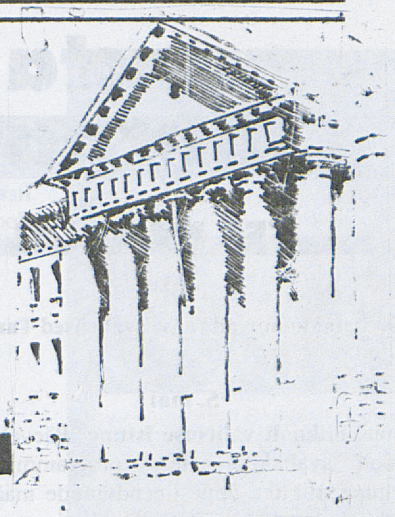

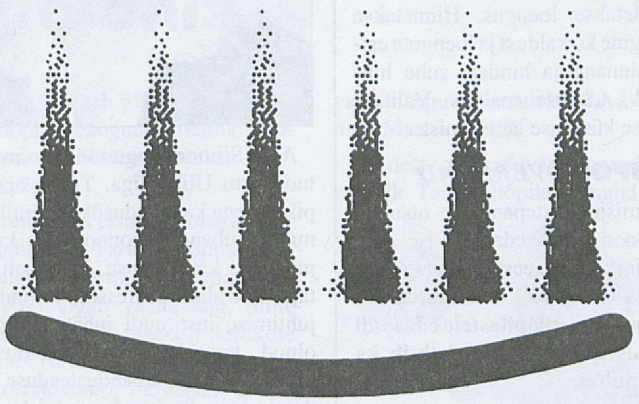

2. lk
- TÜ valitsuses
- stipendium
- konkurss

3. lk
- Tartu üliõpilasmängud
- Valgamaa päev ülikoolis

4. lk
- kindlustage soodsalt
- kiri ja kommentaar

Tartu Ülikooli üliõpilasesindus

Seekordsetel valimistel

käis 1401 üliõpilast ehk 16,56 % hääleõiguslikest üliõpilastest. Osavõtt oli üsna suur. Võrdlusecks otsis toimetus vanadest lehekaustadest ka varasemate valimiste arve, milles küll väikseid kõikumisi esineb (mõnel aastal on kokkuvõtete tegijad näidanud vaid sedelite arvu või erineb näiteks mõne aasta osavõtuarv varem ajaleches esitatud arvust).

1990 - 18,4%, 1087 valijat;
1992 - 12,4%, 711 valijat;
1993 - 16,3%, 957 valijat;
1994 - 10,02%, 659 valijat;
1995 - 14,35%, 1027 valijat;
1996 - 8,84%, 659 valijat;

1997 - edustuse valimistel jagati välja 178 sedelit, esindust käis valimas 12,25%, 972 valijat.

Üliõpilasesinduse vana koosseisu viimane koosolek oli kavas neljapäeval, kus pidi toimuma ka uue koosseisu esimene koosolek. Kavas oli valida uus esinduse esimees ning ülikooli nõukogu üliõpilasliikmed. Sellest lähemalt järgmises numbris.

Uus TÜÜE koosseis

Nimekiri nr 1 IN CORPORE

1. Kaur Parve 19
2. Katriin Fisch 33
3. Fred Puss 23
4. Liis Kallikorm 22

Nimekiri nr 2 VAIKIV ENAMUS

5. Arne Otter 102
6. Oliver Urb 23
7. Relika Juks 16
8. Aron Jalakas 42
9. Andres Taim 30

Nimekiri nr 3 POCULUM

10. Tarmo Areda 26
11. Juhan Raudsepp 17

Nimekiri nr 4 SÜNERGIA

12. Leif Kalev 52
13. Kadri Täht 14
14. Madli Lääne 15
15. Jüri Gordejev 21
16. Marko Lepik 27
17. Annukka Kataja 15
18. Inga Eha 35
19. Kerstin Oudekki Loone 23
20. Karl Laas 30

Nimekiri nr 5 FORCE MAJEURE - VÄÄRAMATU JÕUD

21. Uku Arold 33
22. Priit Alamäe 17
23. Marek Herm 26
24. Koit Arro 18
25. Margus Purlau 16
26. Jaak Napritson 22
27. Priit Pikner 32
28. Jaanas Metsa 17
29. Gea Gustavson 16
30. Taavi Rõivas 24
31. Rasmus Ruuda 20

Valimistoimkonna esimees Juhan Nõps

Valimistulemused

Nimekiri nr 1 IN CORPORE 170

1. Kaur Parve 19
2. Katriin Fisch 33
3. Fred Puss 23
4. Aare Ristikivi 9
5. Reesi Lepa 15
6. Karmo Vunk 1
7. Ahti Kuningas 9
8. Markko Künnapu 9
9. Ingrid Soovik 16
10. Liis Kallikorm 22
11. Ann Kraut 11

Nimekiri nr 2 VAIKIV ENAMUS 238

12. Arne Otter 102
13. Oliver Urb 23
14. Tambet Ingo 2
15. Relika Juks 16
16. Kristjan Laurits 5
17. Anno Aedmaa 4
18. Elis Vengerfeldt 6
19. Aron Jalakas 42
20. Indrek Lind 2
21. Andres Taim 30
22. Ave Lamp 3
23. Meelis Kull 3

Nimekiri nr 3 POCULUM 108

24. Tarmo Areda 26
25. Margus Matt 5
26. Tanel Veisson 2
27. Jaan Roos 6
28. Juhan Raudsepp 17
29. Kaarel Piirimäe 9
30. Ragnar Ilp 9
31. Raoul Lättemäe 0
32. Hendo Kidron 3
33. Jürgen Innos 7
34. Juhan Kaldre 6
35. Taavi Tuvikene 2
36. Margus Valdre 5
37. Veiko Pesur 4
38. Annar Alas 3
39. Mait Müürsepp 3

Nimekiri nr 4 SÜNERGIA 396

40. Leif Kalev 52
41. Eva Meinson 13
42. Kadri Täht 14
43. Eiko Keeman 14
44. Raul Altnurme 5
45. Madli Lääne 15
46. Katrin Eimla 7
47. Jüri Gordejev 21
48. Reno Laidre 4
49. Marko Lepik 27
50. Raul Haavala 4
51. Taavo Lumiste 4
52. Ivar Unt 8
53. Martin Hirvoja 6
54. Margus Aid 2
55. Annukka Kataja 15
56. Erik Peterson 11
57. Inga Eha 35
58. Atte Kivisaari 8
59. Tiina Vilkki 9
60. Kerstin O. Loone 23
61. Argo Vilberg 6
62. Toomas Väli 11
63. Kristina Reitalu 3
64. Viljar Veeber 2
65. Heiko Pääbo 6
66. Henri Kuningas 5
67. Anželika Bažanova 12
68. Karl Laas 30
69. Rein Jüriado 6
70. Silvar Priman 6
71. Katrin Uba 9

Nimekiri nr 5 FORCE MAJEURE - VÄÄRAMATU JÕUD 459

72. Uku Arold 33
73. Priit Alamäe 17
74. Marek Herm 26
75. Koit Arro 18
76. Piret Roos 5
77. Margus Purlau 16
78. Ülo Kaasik 13
79. Jaak Napritson 22
80. Priit F. Lillemaa 3
81. Rait Huusmann 3
82. Priit Pikner 32
83. Tõnu Arold 7
84. Uku Mats Peedosk 14
85. Mika Puumalainen 0
86. Jaanas Metsa 17
87. Erki Pettai 11
88. Triinu Hõbejärv 2
89. Meelis Orgla 5
90. Elo Mets 7
91. Markus Leppoja 11
92. Kadri Simm 5
93. Marko Lamp 14
94. Raiko Lipstok 9
95. Gerd Laub 11
96. Thor-Sten Vertmann 11
97. Sirli Tralla 5
98. Kristina Ainelo 4
99. Gea Gustavson 16
100. Urmo Pärg 13
101. Ave Allik 2
102. Ahti Sillaste 13
103. Indrek Koovit 6
104. Diana Mikita 15
105. Hannes Keemu 5
106. Allan Sinimäe 9
107. Janno Visberg 3
108. Ingvar Pärnamäe 11
109. Taavi Rõivas 24
110. Rasmus Ruuda 20

Valimistoimkonna esimees Juhan Nõps

Aulaloengu pidas Läti välisminister Valdis Birkavs

Eile pidas aulaloengu Läti Vabariigi välisminister Valdis Birkavs teemal "Läti ja Eesti: partnerid Euroopa integratsioonis".

Läti vabariigi välisminister Valdis Birkavs on õppinud Läti Ülikoolis filosoofiat, sotsioloogiat, kriminoloogiat. Ta lõpetas õigusteaduskonna 1969. aastal, 1993. aastal kaitses doktorikraadi kriminoloogia erialal. V. Birkavs töötas Läti Ülikoolis 1990. aastani (õppejõud, dekaani kt), kuni valiti Ülemnõukokku ja sai peaministriks. Septembrist 1994 on V. Birkavs Läti Vabariigi välisminister.

Meie ülikoolis oli Valdis Birkavsil kohtumine prorektor prof Toivo Maimetsaga.

Täna õhtul kell 21 toimub ülikooli staadionil Tartu üliõpilasmängude pidulik avatseremoonia.

Vt 3. lk

acta diurna

SEL NÄDALAL

NB!

1. - 10. maini toimuvad rahvusvahelised Tartu üliõpilasmängud.

5. mai

- Toimus **ülikooli valitsuse istung**. Päevakorras oli: ülikooli avalikkussuhete programmi esimene lugemine, riiklike õppestipendiumide määramisest, õppejõudude hindamise läbiviimisest, sotsiaalteaduskonna õppetooli nimetuse muutmine jm.
- **Sofia Cesnokova kaitses doktoritööd** "Mariiskaja poema".
- **Taive Särg kaitses magistritööd** "Püsiv ja muutuv Karksi regilaulus".
- 5. - 25. maini on avatud **TÜ maaliosakonna diplomitööde näitus Saaremaal Kuressaare linnuses**.

6. mai

- Ajaloomuuseumis **toimus rahvusvaheline konverents "Paljukultuurilisus - olemise mitmekesisus"**, mis keskendus paljukultuurilise ühiskonna efektiivse ja harmoonilise toimumise psühholoogilistele aspektidele.

7. mai

- **Aulaloengu teemal "Läti ja Eesti - partnerid Euroopa integratsioonis" pidas Läti Vabariigi välisminister Valdis Birkavs.**
- 7. ja 8. mail toimub ajaloomuuseumis **konverents "Üliõpilassport muutuvas ajas".**
- 7.-9. maini toimuvad Tartus 24. **keemiapäevad**.

8. mai

- Kl 9 algab Lossi 3-306 **Tartu ja Münsteri ülikooli korraldatav ettevõtjate päev koos Balti Riikide Toetamise Ühinguga**. Tutvustatakse Eesti ja Saksa väikese ja keskmise suurusega ettevõtete koostöövõimalusi.
- Kl 14 algab Riia 12 aulas **konverents "Üldine sõjaväekohustus: *pro&contra*".**
- Kl 21 algab ülikooli staadionil **Tartu üliõpilaspäevade pidulik avatseremoonia.**

TULEVAL NÄDALAL

11. mail

- Kl 10 algab aulas kahepäevane **rahvusvaheline seminar "Akadeemilise osa ja administratiivse struktuuri vastasmõju ülikoolis".**
- 11.-14. maini toimub Tartus ja Puhtus **rahvusvaheline keskkonnaantropoloogia ja ökosemiootika-alane konverents** "Uses of Nature - towards an anthropology of the environment". Plenaaristung algab ajaloomuuseumis kl 9.30.
- 11. ja 12. mail korraldavad sotsiaalteaduskond ja Eesti Kognitiivsete Sotsiaalteaduste Keskus **rahvusvahelise sotsiaalteadustealase konverentsi.**

12. mail

- **Avatud ülikooli infopäev Hiiumaal.**

13. mail

- Kl 16.15 algab **ÕESi 1148.** koosolek Lossi 3 - 217. Kavas **Epp Laugu ettekanne "Demokraatia kriis ja ajakirjandusvabaduse piiramine Eesti Vabariigis 1930. aastatel".**
- Kl 18 algab antiikkultuuri lektooriumis **Tõnu Luige ettekanne "Kreekalikust tõest"** ülikooli kunstimuuseumis.
- Kl 14 algab keemiah ringauditooriumis audiitor- ja konsultatsioonifirma **Price Waterhouse'i infopäev.**

14. mail

- Kl 18 **vilistlaste kokkusaamine Paides Järvamaa Muuseumis.**

15. mail

- Kl 11 algab nõukogu saalis **Peeter Põllu 120. sünniaastapäeva mälestuskonverents** (vt UT 4. lk).
- Kl 12 kaitseb Lossi 3-405 TPÜ dots **Svetlana Kuljus doktoriväitekirja** "Isoteerilised koodid M. Bulgakovi romaanis "Meister ja Margarita" (eksplitsiitne ja implitsiitne romaanis".

17. mail

- **Pärnu Kolledži 2. aastapäeva tähistamine Pärnus.**
- **Spordihoones Ujula 4 avatakse ülikooli teaduskeskuse Ahhaa ja Soome teaduskeskuse Heureka ühisnäitus.**

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUS

5. mail

Esimesel lugemisel oli teabetalituse koostatud

ÜLIKOOLI AVALIKKUSSUHETE PROGRAMM.

Sellesse on koondatud ülikooli kogu avalikkussuhete-alane tegevus nii ülikooli sees kui väljaspool. Sihiks on ülikooli hea maine teadlik kujundamine ja hoidmine, järgides ülikooli põhikirjas sätestatud eesmärkide täitmist. Dokumendi üks eesmärke on ka ülikooli struktuuriüksuste infolevi korraldamine ehk teisisõnu, et info jõuaks iga adressaadini õigel ajal. Ülikoolisiseste avalikkussuhete hulgas käsitletakse informatsiooni levi ülikoolis (struktuuriüksuste kontaktisikute ja dekanaadi juhatajate kaudu), ajalehte, WWW-lehekülge, infolisti, siseinfot paberkandjal ja teabetundi. Programmi ühe punktina on kirjas rektoraadi, valitsuse ja nõukogu liikmete suhtlus ülikooliperega (kohustus informeerida otsustest, kõnetunnid jmt). Ülikooli suhted avalikkusega kujutavad endast suhtlemist nii ajakirjanduse (info edastamine, pressiteated, eelinfo, ametlikud teated, meediakampaaniad jne) kui teiste institutsioonidega. Programmi on koondatud ka ülikooli teiste struktuuriüksuste avalikkussuhteid puudutav tegevus.

Pärast ettepanekute ja täienduste sisseviimist tuleb programm valitsuses teisele lugemisele.

Valitsus võttis vastu otsuse

RIIKLIKE ÕPPESTIPENDIUMIDE MÄÄRAMISE

kohta. Otsuseprojekt oli esimest korda valitsuses arutusel 7. aprillil. Selles on täpsustatud ja täiendatud mitmeid punkte, mis puudutavad arvestuslikke õppekuid, stipendiumi määramist jmt.

Vastuvõetud otsuse järgi on arvestuslikud õppekuud põhi- ja magistriõppe ning õpetajakoolituse üliõpilastel kõik kuud peale juuli ja augusti, internidel kõik kuud peale juuli, doktoriõppe üliõpilastel ja residentidel kõik kuud, välisüliõpilastel vastavalt lepinguga sätestatud korrale.

P 4.3 järgi määratakse õppestipendium põhi-, magistri- ja doktoriõppe üliõpilastele õppekava täitmise tulemuste põhjal, kõigile õpetajakoolituse üliõpilastele, internidele ja residentidele; välisüliõpilastele, kellele stipendiumi maksmine on lepinguga sätestatud. Üliõpilane ei pea õppestipendiumi saamiseks stipendiumikomisjonile avaldust esitama.

ÕPPETOOLIDE NIMETUSTE MUUTMINE

Valitsus tegi kaks ettepanekut nõukogule: muuta sotsiaalteaduskonna nõukogu ettepanekul massikommunikatsiooni ja žurnalistika õppetool **meedia ja kommunikatsiooni õppetooliks** ning majandusteaduskonna nõukogu ettepanekul muuta kaubanduse õppetool **juhtimise õppetooliks.**

ÕPPEJÕUDUDE HINDAMINE

Üliõpilasesinduse haridustoimkonna esimees Katriin Fisch tutvustas psühholoogiaüliõpilaste poolt välja töötatud õppejõu hindamise lehte. Projekti oli arutatud ka õppeprorektori ja prodekaanidega. Üliõpilaste küsitlemine õppejõudude hindamisel on maailmas levinud ning seda on tehtud mitmel viisil ka meil. Anonüümsed küsitlusankeedid täidetakse loengus. Hinnatakse loengumaterjale, loengute korraldust ja loengute esitamist. Antakse üldhinnang ja hindaja suhe hinnatava ainega. Lõpuks tehakse analüüs. Valitsus toetas üliõpilasesinduse küsitluse läbiviimist.

RAAMATUPOE *OVERHEAD*

Vastavalt eelarvekomisjoni ettepanekule otsustas valitsus, et raamatupood tasub edaspidi ise oma kütte-, elektri-, valve jmt kulude eest ning et raamatupoe tuludelt ei võeta *overhead*'i. **Raamatupood müüb ülikooli töötajatele ja üliõpilastele edaspidi kaupa 10% soodustusega. Soodustus kehtib ka sisekäibe arvelduste puhul.**

* * *

Veel arutati

* ÕPPEMAKSUGA SEOTUD REIMMATRIKULEERIMIST.

Valitsus võttis vastu **otsuse**: eksmatrikuleerida välisüliõpilased, kes pole tasunud 1997/98. õppeaasta kevadsemestri õppemaksu 11. maiks k.a. Õppemaksu võlgnevuse tõttu eksmatrikuleeritutel on õigus taotleda reimmatrikulcerimist ühe aasta möödumisel.

*** Valitsus võttis teadmiseks nõukogu õppekomisjoni otsuse, mis oli tehtud psühholoogia osakonna taotluse põhjal psühholoogialaste ainete õpetamise puhul osakonnaga kooskõlastamata.** Probleemide puhul tuleb pöörduda õppekomisjoni poole.

*** Kinnitati ülikooli infotehnoloogia 1998. aasta eelarve ja riigieelarvevälistel üliõpilaskohtadel õppivate üliõpilaste teenustasud.**

õnnitleme

Aino Siimon 55

Aino Siimoni kogu töö on olnud seotud Tartu Ülikooliga. Ta on õpetanud pikka aega kaubandusökonoomikat, olnud kaubandusökonoomika kateedri juhataja, kaubanduse õppetooli juhataja, korraline professor, turunduse ja juhtimise instituudi juhataja. Suur on olnud tema panus kaubandusalases uurimistöös, kaubandusteaduse arendamisel ja kaubandustöötajate koolitamisel.

Käesoleval ajal õpetab dotsent Aino Siimon juhtimise loengukursusi. Kaastöötajad, magistrandid ja üliõpilased teavad teda kui alati abivalmis ja tähelepanelikku nõuandjat.

Kolleegid õnnitlevad ning soovivad raugematut indu ja energiat edaspidiseks!

Tänu Autasustamisi

65. sünnipäeval autasustati ülikooli väikese medali ja tänukirjaga pikaajalise kohusetundliku töö eest ülikoolis teoreetilise füüsika instituudi dotsenti **Jüri Lembrat** ning raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna pearaamatukoguhoidjat **Elna Hanssonit.**

60. sünnipäeval pälvis tänukirja loomingulise ja viljaka töö eest ülikoolis molekulaar- ja rakubioloogia instituudi professor **Agu Laisk.**

50. sünnipäeval autasustati tänukirjaga eeskujuliku töö eest raamatukogu sektorijuhatajat **Tiiu Sadet** ja peainseneriosakonna elektrikku **Jaan Helmi.**

Ülikooli väikese medali ja tänukirjaga autasustati kauaaegse kohusetundliku töö eest ülikoolis rahandusosakonna pearaamatupidaja asetäitjat **Mare-Heli Kiiski.**

Rahvusvaheline seminar ülikooli akadeemiliste ja administratiivsete struktuuride vastasmõjust

Esmaspäeval, 11. mail algab ülikoolis kaks päeva kestev rahvusvaheline seminar teemal "Akadeemilise osa ja administratiivse struktuuri vastasmõju ülikoolis".

Ülikoolipoolse põhikorraldaja Hasso Kukemelki sõnul leiab seminaril käsitlemist kolm põhiteemat - ülikooli administratiivse ja akadeemilise poole kooseksisteerimine, vastasmõju ja sellest tulenevad probleemid, infolevi ja ülikooli juhtimine ning ülikoolidevaheline koostöö administratiivsete struktuuride tasandil.

Konverentsi korraldab Tartu Ülikool koostöös Põhjamaade Ülikoolide Administraatorite Ühenduse ja OECD Kõrghariduse Institutsionaalse Juhtimise programmiga IMHE. Sõnavõttudega esinevad Skandinaavia, Baltimaade, Hollandi, Inglismaa, Rumeenia jt Euroopa ülikoolide juhtivad ametnikud ja professorid.

Pidulikud tervitussõnad seminarist osavõtjaile ütleb rektor prof Peeter Tulviste ning seminari avab haridusminister Mait Klaassen. Seminar algab kell 10 aulas ja jätkub pärast lõunavaheaega kell 14.30 ülikooli ajaloo muuseumi Valges saalis. Seal jätkub seminar ka teisipäeval, 12. mail.

Andres Toode,
ülikooli pressiesindaja

konkurss

Eesti Teaduste Akadeemia teauspreemiad üliõpilastele

1998. aastal annab akadeemia paremate üliõpilastöödele välja kuni 25 teauspreemiat netosuurusega

3000 krooni (I preemia)

või 2000 krooni (II preemia).

Teauspreemiate konkursil võivad osaleda Eesti ülikoolide üliõpilased ja Eesti päritoluga üliõpilased välismaa ülikoolidest, kaasa arvatud need, kes 1998. aastal lõpetavad.

Konkursile võib esitada põhi-, bakalaureuse-, diplomi- ja magistriõppes lõpetatud ning kirjalikult vormistatud teadustöid või nende tööde tulemuste põhjal avaldatud teaduspublikatsioone. Esitatavad tööd võivad olla vormistatud ka diplomi-, bakalaureuse- või magistritööna.

Vastu võetakse ainult neid töid, mille koos isikliku kirjaliku avalduse ja vajalike isikuandmetega (nimi, aadress, õppeasutus, eriala, kursus, telefoninumbrid) esitavad või posti teel saadavad akadeemiale tööde autorid ise. Soovitav lisada juhendaja kirjalik arvamus. Võõrkeelse töö puhul on avalduses või eraldi lisas vaja esitada ka töö pealkiri eesti keeles.

Töid võetakse vastu kuni **4. oktoobrini** aadressil Eesti Teaduste Akadeemia, Kohtu 6, EE0001 Tallinn. Konkursikomisjon vaatab esitatud tööd läbi 15. novembriks ja teeb oma otsuse autoritele teatavaks hiljemalt 5. detsembriks.

Teauspreemiad antakse pidulikult kätte akadeemia üldkogu viimasel käesoleva aasta istungil (orienteeruvalt 16. detsembril).

stipendium

CIMO stipendium

CIMO (Centre for International Mobility in Finland) kuulutab välja stipendiumi (4200 FIM kuus; 4-5 kuud) kõigi erialade magistrantidele, doktorantidele ja noortele teadlastele (vanus alla 35 a) 1998/99. õppeaastaks.

Lisaks sooviavaldusele peab kandideerija esitama **1. juuniks** järgmised dokumendid välisüliõpilastalitusele või välissuhete talitusele:

1) koopia diplomist,

2) uurimistöö juhendaja soovitus,

3) lühike kokkuvõte (1-2 lk.) oma uurimistööst,

4) uurimistöö plaan (1-2 lk.) Soomes,

5) *Curriculum vitae*, milles on ära märgitud ka publikatsioonid,

6) ametlik kutse või vastuvõtukiri Soome ülikoolist.

Täna toimub Tartu üliõpilasmängude pidulik avatseremoonia

TARTU STUDENT GAMES 1998

Täna kell 21 algab ülikooli staadionil Tartu üliõpilasmängude pidulik avatseremoonia. Staadion avatakse publikule kell 20.

Avatseremoonia esimeses osas marsivad staadionile Tartu üliõpilasmängudel osalevad sportlased ja nende saatjad. Seejärel algab vaatemäng, mille põhisisuks mängude maskoti Sellikese saabumine Tartusse. Avatseremoonia käigus korraldatakse ilutulestik ja hea ilma korral ka langevarjuhüpped.

Kokku osaleb avatseremoonia vaatemängus 50 inimest, peamiselt kooliõpilased. Esimese osa on lavastanud Heiki Unt ja avatseremoonia vaatemängu vanemuislased Ain Mäeots ning Maarika Aidla.

Reedest pühapäevani peetakse ka enamik Tartu üliõpilasmängude sportlikke võistlusi. Kokku võisteldakse kaheksal spordialal. Seni on toimunud võistlused sulgpallis ja karates, täna, neljapäeval lõppesid võrkpallivõistlused. Reedest pühapäevani võistlevad Tartu üliõpilasmängudele saabunud sportlased judos, korvpallis, kergejõustikus, orienteerumises ja rühmavõimlemises.

Tartu üliõpilasmängudele on registreerinud 746 üliõpilassportlast 56 ülikoolist ja 15 maalt.

Andres Toode,
üliõpilasmängude pressiesindaja

Rahvusvaheline spordiajaloo konverents

Eile algas ajaloo muuseumi Valges saalis kahepäevane spordiajaloo konverents teemal "Üliõpilassport muutuvas maailmas". Konverents toimub Tartu üliõpilasmängude raames.

Konverentsi peaorganiseerija, kehakultuuriteaduskonna dekaani Mati Pääsukese sõnul on konverentsi põhiteemadeks üliõpilassport oma algusest kuni Teise maailmasõjani ja üliõpilasspordi areng pärast 1945. aastat. Eraldi peatutakse üliõpilasspordil Kesk- ja Ida-Euroopa maades pärast iseseisvumise taastamist.

Konverentsi korraldas kehakultuuriteaduskond koostöös Eesti Akadeemilise Spordiliiduga.

Üliõpilasmängude tulemusi

1.-3. maini peetud sulgpallivõistlustel selgitati tugevamad viiel alal. Kõige kõrgemas tugevusklassis tuli meeste üksikmängu võitjaks Heiki Sorge, meeste paarismängus Heiki Sorge ja Konstantin Sarapaultsev, naiste üksikmängus Kairi Saks ning naiste paarismängus Kairi Saks ja Piret Kärt. Segapaarismängus võitsid Piret Kärt ja Konstantin Sarapaultsev. Kokku võisteldi sulgpallis neljas tugevusklassis: rahvuskoondise, regionaalsel, kohalikul ja harrastajate tasemel.

Pühapäeval toimunud karatevõistlused võitis meestest kaalukategoorias kuni 68 kilogrammi Ivo Kolk Eesti Riigikaitse Akadeemiast, kaalukategoorias kuni 78 kilogrammi tuli esikohale Maxim Mitenkov Valgevene Riiklikust Polütehnilisest Akadeemiast ja kaalukategoorias rohkem kui 78 kilogrammi võitis Heimar Vaarend Eesti Õigusteaduse Instituudist. Naistest kaalukategoorias kuni 60 kilogrammi võitis karates Kerttu Rahe Tartu Ülikoolist. Absoluutses kaalukategoorias võitis meestest Hellar Bergman Eesti Humanitaarinstituudist ja naistest Olga Vilkina Valgevene Riiklikust Polüehnilisest Akadeemiast.

Järgmised võistlused peeti Tartu üliõpilasmängudel võrkpallis 6. ja 7. mail Tartu Ülikooli spordihallis (Ujula tn 4). Kokku võisteldakse üliõpilasmängudel kaheksal spordialal, lisaks juba nimetatutele veel judos, korvpallis, kergejõustikus, orienteerumises ja rühmavõimlemises.

* * *

Põhiline osa võistlustest peetakse sel nädalavahetusel 8.-10 maini.

* * *

Kõige kiiremat ja täielikumat infot Tartu üliõpilasmängude kohta saab internetist Tartu Ülikooli koduleheküljelt aadressil http://www.ut.ee/Studgames/ .

Sealt leiab andmeid ka teisele ja kolmandale kohale tulnute kohta.

Andres Toode,
üliõpilasmängude pressiesindaja

Valgamaa päev Tartu Ülikoolis

Valga Maavalitsusel on Tartu Ülikooliga tihedad sidemed alates 1995. aastast, mil sõlmiti omavahelise koostöö raamleping. Nimetatud lepingu raames on toimunud aastate jooksul mitmeid ühisüritusi, s.h Valgamaalt pärinevatele üliõpilastele suunatud päevad. Viimasel kahel aastal toimusid need Valgas, kuid käesoleva aasta 22. aprillil esmakordselt Tartu Ülikoolis. Ülikooli poolt aitas üritust korraldada teabetalitus eesotsas peaspetsialisti Aire Vähejausiga. Valgamaa päevast olid seekord palutud osa võtma Valgamaalt pärit õppejõud ja lõpukursuste üliõpilased, ülikooli valitsus, Valgamaa omavalitsuste juhid ja ettevõtete esindajad, samuti kõik teised huvilised. Ürituse eesmärgiks seati tutvustada Valga maakonda, siinseid tegemisi ja mis kõige tähtsam - kutsuda lõpetajaid Valgamaale. Samuti taheti osavõtjatelt teada saada, mis on nende mõtetes, kui nad kuulevad räägitavat Valgamaast. Selgus, et nendeks märksõnadeks on eelkõige kaunis loodus, Eesti-Läti piir ja sellega seotud problemaatika, kuid kahjuks ka provintsi ja ääremaa staatus.

Valgamaa päeva avasid rektor Peeter Tulviste ja maavanem Rein Randver. Järgnes tähtsaim osa - Valga maakonda tutvustav konverents, mida juhtis maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja Georg Trašanov. Konverentsil anti lühiülevaade maakonna kujunemisest, tutvustati arengukava ja -tendentse. Oli meeldiv tõdeda, et konverentsile elati kaasa, esitati küsimusi ja tehti mitmeid ettepanekuid. On loota, et mõnigi konverentsil üleskerkinud küsimus lahendatakse ülikooli õppejõudude kaasabil.

Päeva teisel poolel toimus väike kultuuriprogramm, kus näidati slaide maakonna uuest fotoraamatust ja esines tantsustuudio Hikaro. Osalejad said vaadata mitmesuguseid maakonda tutvustavaid stendimaterjale ja trükiseid. Avatud oli Valga linna noorte kunstnike Kaili Kase ja Raul Oreškini näitus.

Valgamaa päev lõppes maavanema banketiga.

Kokkuvõtteks võib öelda, et üritus täitis maakonna tutvustamise eesmärki. Samal ajal aga tõdeti järjekordselt üliõpilaste vähest huvi. Viimane annab mõtteainet, kuidas taolisi üritusi järgnevatel aastatel korraldada, et üliõpilaste osalus aktiivsem oleks.

Valeri Talu,
TÜ kontaktisik Valga Maavalitsuses

Tänu

Avaldan tänu seoses VI teaduse ja innovatsiooni messi INNOVAATIKA '98 hea ettevalmistuse ja eduka messil osalemise eest järgmistele ülikooli töötajatele:

arstiteaduskonnast
Toomas Karu, professor
Mart Kull, professor
Lea Praks, dotsent
Silvia Russak, professor
Jaak Talts, teadur

filosoofiateaduskonnast
Heiki Valk, vanemteadur
Kati Sein, üliõpilane

bioloogia-geograafiateaduskonnast
Alar Läänelaid, dotsent
Jaan Luig, peavarahoidja
Laine Merisalu, vanemmetoodik
Janika Praggi, vanemaednik

füüsika-keemiateaduskonnast
Karin Hellat, assistent
Aadi Kaljuvee, magistrant
Mihkel Kerikmäe, keemik
Jaak Kikas, professor
Aadu Mirme, teadur
Eduard Tamm, dotsent
Hannes Tammet, professor
Toomas Tenno, professor
Arved Vain, vanemteadur

füüsika instituudist
Tea Avarmaa, teadur
Rein Kink, laborijuhataja
Viire Sepp, täppisteaduste kooli direktor

kehakultuuriteaduskonnast
Mare Vene, dekanaadi juhataja

majandusteaduskonnast
Tõnu Mauring, dotsent

sotsiaalteaduskonnast
Rein Murakas, lektor
Külli Nurk, üliõpilane
Kaia Nurk, üliõpilane
Heili Pals, üliõpilane
Siim Teller, üliõpilane

teabetalitusest
Eeva Kumberg, spetsialist
Katri Raik, juhataja
Andres Toode, pressiesindaja
Aire Vähejaus, peaspetsialist

rektori kantseleist
Leelo Kriisa, vastutav sekretär
Reet Mägi, vastutav sekretär
Lehti Pilt, vastutav sekretär
Katri Pirnipuu, vastutav sekretär

ajalehest Universitas Tartuensis
Varje Sootak, peatoimetaja
Reno Hekkonens, toimetaja

kirjastusest
Mart Orav

ülikooli ajaloo muuseumist
Mare Viiralt, näituste koordinaator
Toomas Pung, museoloog
Tiiu Sild, projektijuht

Tallinna esindusest
Eili Erg, TÜ esindaja Tallinnas

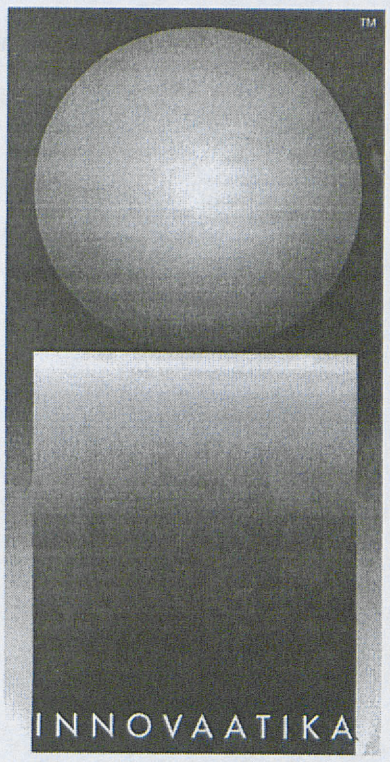

teadus- ja arendusosakonnast
Arno Anijalg, patentoloog
Katri Hellat, spetsialist
Sirje Kahu, peaspetsialist
Andi Pärn, juhataja
Valve Soome, vanemreferent
Leeni Uba, projektijuht

arvutuskeskusest
Raivo Hirmo, insener
Kristin Kraav, spetsialist
Otto Teller, peaspetsialist

avatud ülikoolist
Ene Küüner, sekretär
Maire Poom, juhataja
Karin Ruus, nõustaja

raamatukogust
Ilona Smuškina, osakonnajuhataja

õppeosakonnast
Ülle Hendrikson, peaspetsialist
Ülle Kapsi, üliõpilasnõustaja
Anita Kärner, peaspetsialist
Aime Randveer, peaspetsialist

arvutigraafika ja õppetehnika keskusest
Peeter Kukk, juhataja
Eduard Sakk, fototeenistuse peaspetsialist

kommunikatsioonitehnika osakonnast
Olav Kiis, juhataja

transpordiosakonnast
Roomat Kondra, autojuht.

* * *

Messi INNOVAATIKA '98 rahvusvahelise konverentsi "INNOVATSIOON ja ARENG - ülikoolide, tööstuse ja riigi koostöö" korraldajad tänavad konverentsi esinejaid ja tõlke, Tartu Ülikooli töötajaid:

professor Jaak Aaviksoo, professor Wolfgang Drechsler, professor Mati Karelson, lektor Malle Laar, prorektor professor Toivo Maimets, lektor Mall Tamm.

Murdeluule võistlus

1994. aastal asutas Tarvastu Vallavalitsus Viljandimaal Hendrik Adamsoni murdeluule auhinna. Sellega tahetakse hinnata ja kaitsta eesti murdeid ja nende eluõigust.

Murdeluuleauhinda antakse välja iga kahe aasta tagant. See määratakse võistlusel uuele luuletööle või selle puudumise korral luuletajale ka juba avaldatud murdeluule eest. Auhinna saab veel võistlusel edukalt osalev noorluuletaja - kooliõpilane. Hendrik Adamsoni murdeluulepreemia komisjon on välja kuulutanud 1998. aasta võistluse ja jääb ootama rohket osavõttu. Kirjutada võib ükskõik mis murdes. Auhind läheb sellele, kes Hendrik Adamsoni luuletraditsioone järgides suudab seista oma luulega tema loomingu kõrval või lisada murdeluulele uusi väärtusi.

Võistlustöid ootame **10. augustiks** viies eksemplaris, millel on märgusõna. Juurde tuleb lisada sama märgusõnaga kinnine ümbrik, kus on autori nimi ja aadress. Kooliõpilastel tuleb luuletuste alla kirjutada ka vanus.

Tööd saata meile järgmisel aadressil:

"Murdeluule võistlus"
Tarvastu Vallavalitsus
Mustla side
EE2922 Viljandimaa

Murdeluule auhind (5000 krooni ja vastav tunnistus) antakse kätte Hendrik Adamsoni sünnipäeval 6. oktoobril Tarvastus. Noorluuletaja võidu märgib ära tunnistus.

Tarvastu Vallavalitsus

Kindlustage soodsalt!

Ülikool on sõlminud kindlustuslepingu Leks Kindlustuse, Salva Kindlustuse, Eesti Kindlustuse ning BICO Kindlustusega. Lepingu tulemusena on TÜ töötajatel ja üliõpilastel (vastavalt töötõendi või üliõpilaspileti ettenäitamisel) võimalik osta soodustingimustega (15% odavamalt) järgmisi kindlustuspoliise:

* vara, hoonete ja korteri kindlustus;
* reisikindlustus;
* sõidukite kaskokindlustus;
* õnnetusjuhtumite kindlustus.

Kontaktandmed firmadega ühenduse võtmiseks leiate igas teaduskonnas ja üliõpilasomavalitsuses levitatavatest kindlustusfirmade reklaamikalendritest.

Price Waterhouse'i infopäev

Kolmapäeval, 13. mail kell 14 toimub kõigile huvilistele keemiahoone ringauditooriumis (Jakobi 2) maailma ühe juhtiva audiitor- ja konsultatsioonifirma Price Waterhouse'i (PW) infopäev.

Nii PW praegustest tegemistest, tulevikust peale maailma kahe juhtiva audiitor- ja konsultatsiooni-firma Price Waterhouse ja Coopers & Lybrand planeeritavat ühinemist kui ka erinevatest osakondadest räägivad: URMAS KAARLEP (Senior Partner) ja VILLU TRAGON (maksu- ja juriidilise osakonna juhataja).

HARDO PAJULA peab loengu teemal: "Eesti majandus II kvartalis: hetkeseis ja tulevikuperspektiivid".

Price Waterhouse on üks kuuest maailma suurimast audiitor- ja konsultatsioonifirmast, mis on asutatud 1849. aastal.

PW Tallinna kontor asutati 1993. aastal ning Tallinna kontoris on praegu tööl üle 70 noore ja teotahtelise inimese. PW Tallinna kontor pakub teenuseid järgnevates valdkondades:

* audiitorkontroll,
* infosüsteemide-alased konsultatsioonid,
* investeerimis- ja finantseerimisprojektide läbiviimine,
* maksu- ja juriidilised konsultatsioonid.

Info: e-post: Erki_Uustalu@europe.notes.pw.com.

kiri

Raamatupidajad ei tunne kirja

Ülikooli palgakontori raamatupidajad on mulle igal aastal lahkesti väljastanud palgatõendi (vorm TM), mida vajan tuludeklaratsiooni vormistamiseks. On olnud aga nii, et iga kord, kui olen sellele pilgu heitnud, olen tundnud masendust, kuid hiljem unustanud. Nõnda juba mitu aastat. Nüüd lõpuks olen ometi võtnud kätte ja kirjutan siinse väikese pahameelekirja.

Milles siis asi? Asi on selles, et lugupeetud raamatupidajaprouad ei oska kirjutada eesti keeles ei kuupäevi ega arve, vaid jäljendavad inglise või ei tea mis keelt. Nende kirjutatud kuupäevad näevad alati välja nõnda: 1 Jaanuar ja 31 Detsember. Küllap teavad vanemate klasside koolilapsedki, et meie keeles tuleb kirjutada: 1. jaanuar ja 31. detsember. Suuremate arvude kirjutamisel rühmitavad samad raamatupidajad numbreid kolmekaupa koma abil, näiteks 3,876, nagu tehakse Ameerikas. Eesti ortograafias aga märgib koma hoopis kümnendmurdu. Koma asemel tuleb jätta numbrite vahele lihtsalt suurem vahe (mõnikord tarvitatakse punkti), kuid neljakohalises arvus polegi vaja mingit numbrite eraldamist, sest arv on niigi kergesti loetav.

Mõni ehk küsib: milleks tühjast tüli tõsta ja nii väikeste asjade pärast pahandada? Arvan aga, et kõik suured asjad koosnevad väikestest. Ka pühakiri õpetab, et kes pole ustav kõige vähemas, pole ustav ka suures. Eriti praegusel eesti keele raskel ajal tahaks näha rahvusülikooli töötajate keeleustavust.

Leo Kaagjärv
teoreetilise füüsika instituudist

Kommentaar

Tõepoolest võib nõustuda hr Leo Kaagjärve kriitikaga - tulumaksu tõenditel on keelelisi ebatäpsusi. Vead on tehtud juba palgaarvestusprogrammi aruannete kirjeldamisel, st juba programmi kirjutamise faasis. Iga-aastasel tulumaksu tõendite väljastamisel koostab aruandegeneraator vastava päringu põhjal standardse tõendi **automaatselt**. Esituse vorm on seega raamatupidajale ette kirjutatud ning muuta saab seda ainult ümberprogrammeerimisega. Raamatupidajatel on siin ainult informatsiooni kontrollimise ning jagamise funktsioon ja kuna programmeerimine ei kuulu otseselt raamatupidajate kompetentsi, ei saa selle põhjal neid valesti kirjutamises süüdistada. Hr Kaagjärve märkused on asjakohased ja nendega tegeldakse jõudumööda. Täpselt veel midagi lubada ei saa, kuna palgaarvestuprogramm on vana ning uus väljatöötamisel. Kui üldse muutusi lubada, siis võib-olla aasta jooksul. Ka edaspidi on oodatud kõik ettepanekud, kuidas nii sisuliselt kui vormiliselt aruandeid õigesti esitada. Edastaksime siinkohal lugejatele rahandusosakonna kontaktandmed, millele saadetud märkustele jõudumööda reageerida püüame:

e-post: rahandus@ut.ee,

telefon: 465 120.

Lugupidamisega
Mauri Miidla,
rahandusosakonna juhataja

SÕMERU VALLAVALITSUS
Lääne-Virumaal pakub tööd

MAJANDUS-NÕUNIKULE,

kelle ülesandeks on majandusalaste lepingute sõlmimine ja täitmise kontroll.

Pakume:

* konkurentsivõimelist palka,
* ametiautot,
* ametikorterit.

Eeldame:

* koostöövalmidust,
* algatusvõimet.

Küsi infot majandusteaduskonna dekanaadist või Sõmeru Vallavalitsusest tel 232 461 19. CV ja avaldus esitada hiljemalt **15. maiks** aadressil: Sõmeru Vallavalitsus, Pargi 1, Sõmeru, Lääne-Virumaa, EE2110.

Tartu Ülikool võtab õppe- ja üliõpilasosakonda tööle

õppeinfosüsteemi administraatori,

kelle tööülesanneteks on õppeinfosüsteemi andmebaaside haldamine ja arendamine.

Kandidaadilt eeldatakse:

* andmebaasidega töötamise kogemust ning programmeerimisoskust;
* kõrgharidust olemasolu või selle omandamist;
* iseseisvust ja töötahet.

Ülikool pakub:

* mitmekülgseid täiendõppevõimalusi;
* kaasaegseid töövahendeid ja meeldivat töökeskkonda.

Kandideerijatel palutakse esitada avaldus rektori nimele, enesetutvustus, haridust tõendava dokumendi koopia ning võimalusel soovituskiri hiljemalt **18. mail** TÜ õppe- ja üliõpilasosakonda (ruum 117 peahoones, Ülikooli 18, EE2400 Tartu).

Info tel 465 622 (õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja) ja 465 141 (personalijuht).

Vigade parandus

Parandus **magistri- ja doktoriõppe vastuvõtu arvudesse**, mis ilmusid 30. aprilli UTs. Usuteaduse doktoriõpe 1 koht, vene ja slaavi filoloogia magistriõpe 3 kohta, doktoriõpe 4 kohta.

info

väitekiri

15. mail kell 12 kaitseb Lossi 3-405 TPÜ vene kirjanduse õppetooli dotsent **Svetlana Kuljus** doktoriväitekirja "Isoteerilised" koodid M. Bulgakovi romaanis "Meister ja Margarita" (eksplitsiitne ja implitsiitne romaanis)". Oponendid filosoofiadr Mihhail Bezrodnõi (München) ja prof Roman Timentšik (Jeruusalemm).

* * *

18. mail kl 14.15 toimub Liivi 2-208 **Säde Koskeli** matemaatilise statistika alase **magistritöö** "Empiirilise andmestiku statistilise analüüsi strateegia antropomeetrilise materjali näitel" kaitsmine. Oponendid on dots Tõnu Möls ja dots Anne-Mai Parring.

loeng

Teisipäeval, 12. mail kl 16-18 toimub Vanemuise 46-327 "Väliseestlaste" loengusarjas **prof Kalev Katuse loeng "Eestluse tulevik: rahvastikuteaduslik vaatenurk".** 13. mail kl 17 Vanemuise 46-334 **ettekandekoosolek teemal "Väliseestlasena Eestis". Kõneleb Valeria Ränik.** Reedel, 15. mail samas kl 16-18 **prof Rein Taagepera loeng "Eestlus võrdlevas kontekstis".**

konverents

Peeter Põld 120

Eesti Akadeemiline Pedagoogika Selts ja TÜ pedagoogika osakond korraldavad **reedel, 15. mail kl 11** nõukogu saalis **Peeter Põllu 120. sünniaastapäevale pühendatud mälestuspäeva konverentsi**.

Kavas:

P. Põld ja Tartu Ülikool - A. Elango,

P. Põld koolidirektorina - H. Palamets,

P. Põld haridusministrina - I. Kopso,

P. Põld usuõpetuse ümberkorraldajana - P. Valk,

Peeter Põllu ja Johannes Käisi vaadete sarnasusi ja erinevusi - S. Priimägi.

* * *

Reedel, 8. mail kell 14 algab Tartus Riia 12 aulas konverents **"Üldine sõjaväekohustus: pro & kontra"**. Esinevad Siim Kallas, Andrus Öövel, Harri Ints, Leif Kalev, Tarvo Mölder.

Konverensi eesmärk on välja tuua võimalikult palju poolt- ja vastuargumente kehtivale kaitseväeteenistuse korrale.

* * *

10.-14. maini toimub Tartus ja Puhtus rahvusvaheline keskkonnaantropoloogia ja ökosemiootika alane konverents "Uses of Nature - towards an anthropology of the environment".

Ettekannetega esineb Skandinaavia, Balti riikide, Inglise ja Saksa teadlasi, sealhulgas maailma tuntumaid antropolooge prof Tim Ingold. Konverentsi korraldab Aarhusi Ülikool (Taani), Eesti-poolsed korraldajad on TÜ semiootikaosakond ja Jakob von Uexkülli Keskus.

Plenaaristung algab esmaspäeval, 11. mail kell 9.30 ajaloomuuseumi saalis ja on kõigile huvilistele vaba.

varia

Antiikkultuuri lektooriumis

13. mail kell 18 on ülikooli kunstimuuseumis e klassikalise muinasteaduse muuseumis **Tõnu Luige ettekanne** "Kreekalikust tõest".

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine tel 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani kell 11-17.

Näitused: "Tere, pliiats!", "Kingitused Tartu Ülikoolile", "Tartu Ülikool ja Vabadussõda", laste joonistuste näitus "Toomemägi ja Tartu Ülikool".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info tel: 465 384.

Püsiväljapanek: skulptuurid: krecka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iseennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus "Austraalia".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info tel: 465 839.

Ekspositsioon inimese evolutsioonist.

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17.

Info tel: 432 643.

Näitus: "Pilk Austraalia loodusele" (taimed, herbaarlehed, looduspildid).

Raamatukogu

Raamatunäitus: prof Hans Trassi publikatsioonide näitus "Hans Trass 70", "Edzard Schaper 90".

Näitused: "Kevad laste kunstis" (Tartu lastekunstikooli näitus), Tartu Kultuuriülikooli kevadnäitus "Maal ja graafika ", Konrad Mäe stuudio kevadnäitus", "Subjektiivne fotograafia" (Saksamaa).

Raamatumuuseum

Näitus "Eesti kodu".

E-R 12-15.

* * *

TÜ teaduskeskuse Ahhaa ja Soome teaduskekuse Heureka ühisnäitus spordihoones Ujula 4

17 maist 30. juunini iga päev kl 10-18.

Sissepääs eelkooliealistele tasuta, kooliõpilastele ettetellimisel grupis 20 krooni. Üksikpiletid õpilastele 25, täiskasvanuile 30 krooni. Soovitav piletid ette tellida tel 375 676.

TÜ füüsikainstituudi vestibüül (Riia 142)

Endel Taniloo skulptuuride valiknäitus. Avatud 15. maini, tööpäeviti kl 9-17.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress: Ülikooli 18, ruum 241, Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 524
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

ARH

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Nr. 18 (1930)

Reede,
15. mai
1998

Ilmub 1948.
aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Kaks nädalat enne ametisse asumist

Professor JAAK AAVIKSOO, 26. mail annate ülikooli nõukogu ees rektori ametivande. 1. juunil alustate tööd uue rektorina. Kas tänaseks on selge, kellega koos tööle hakkate?

Mul on hea meel, et oma nõusoleku **õppeprorektori** ametikohale asumiseks on andnud **professor Volli Kalm ja teadusprorektoriks professor Hele Everaus**. Olen seisukohal, et ülikool vajab lisaks veel prorektori tasemel isikut, kes chitaks üles avatud ülikooli. Paremat kandidaati kui professor Seene sellele kohale on raske leida. Tema on järjekindlalt seisnud avatud ülikooli tänapäevase paradigma eest ja ma mõistan tema seisukohta, et selle ülesande kallale asumiseks vajab ta lisaks rektoraadile ka kõigi teaduskondade toetust ning ühtset arusaamist avatud ülikooli olemusest. Usun, et sellise toetuse ta ka saab.

Majandusprorektori koha täitmisega on raskem. Finest Tartu juht Peep Jonas ei saanud kahjuks talle vastuvõetavatel tingimustel eelmisest töökohast vastust. Ülikooli võimalused talle kaotusi kompenseerida on peaaegu olematud. Mulle sai veel kord selgeks tegelikult lihtne tõsiasi - igal asjal on hind ja heal asjal hea hind. Tahaksin lähipäevil dekaanidega nõu pidada selle üle, millised palgatingimused oleksid ülikoolile vastuvõetavad, et saaks jätkata sobiva kandidaadi otsinguid. Pole välistatud ka avaliku konkursi korraldamine selle koha täitmiseks.

Siinkohal üks huvitav tähelepanek - minuni jõudvad teated võimalike (ja võimatute) majandusprorektori kandidaatide omaduste-oskuste-võimete-sobivuse kohta ületavad arvult mitmeid kordi samasisulise informatsiooni teiste prorektorikandidaatide suhtes. Mulle pole päris selge miks.

Ülikooli tuleviku kavandamiseks on hädatarvilik selgusele jõuda kõigi teaduskondade arenguprioriteetides. Millised on nende tugevused ja nõrkused, võimalused ja ohud. Loodan, et teaduskonnad suudavad formeerida oma avatud ja sisulise seisukoha veel enne jaanipäeva. Selle alusel on rektoraadil koos valitsusega kavandada võimalik arendusstrateegia, mille arutelu koos teaduskondadega võiks sügisel alustada.

Üliõpilasesinduse valimised on toimunud, kuid esinduse esimehe ja toimkondade valimisega on probleeme. Mida loodate rektorina üliõpilasesinduse uutelt juhtidelt?

Küll üliõpilased ka esimehe ja toimkonnad valitud saavad. Veidi kõrvaltvaatajana, ent "asjast huvitatud isikuna", on mul küll veidi raske aru saada, milles seisnevad erinevused erinevate isikute seisukohtades ülikooli ja üliõpilaskonda puudutavalt. Loodetavasti on see selge otsustavale kogule ja peale jääb valdava enamuse seisukoht. Eks see ole osake demokraatiast ja üliõpilasomavalitsuse ideest. Tahaks loota, et uuest üliõpilasesindusest kujuneb tugev organ, kes suudab hästi täita tema funktsiooni - esindada kõiki Tartu Ülikooli üliõpilasi. See ei ole lihtne ülesanne, eriti arvestades nappi valimisperioodi. Kuivõrd olen seadnud ülikooli prioriteediks õppetööd puudutava ja seda tihedas dialoogis üliõpilastega, loodan, et meie prioriteedid on kokkulangevad. Ilma üliõpilaste sisulise osaluseta õppetegevuse edendamisel on raske edu loota.

Pärnu Kolledž saab kaheaastaseks

Kaks küsimust kolledži projektijuhile ARVI KUURALE

Pühapäeval tähistab Pärnu Kolledži kollektiiv oma teist aastapäeva. Mis on kaheaastase tegevuse järel kõige rohkem heameelt valmistanud ning mis praegu kõige enam meelehärmi teeb?

Kaheaastase tegevuse järel teeb kõige rohkem heameelt ehk see, et oleme suutnud kasvada ja areneda - mõlemal akadeemilisel aastal oleme suutnud avada uue õppekava. Hea on ka see, et vähemalt seni on olnud Pärnu Kolledžis piisavalt õppida soovijaid ja seda nii riigi tellitud ja tasutud kohtadel põhiõppes kui avatud ülikoolis.

□ **Arvi Kuura ja direktor Riina Müürsepp 3. detsembril uue hoone nurgakivi panekul.**

Pärnu Kolledži asutamine sai võimalikuks tänu TÜ rektoraadi ning Pärnu linna ja maakonna toetusele. Heameel on märkida, et see toetus jätkub. Kolledži probleemid on sarnanevad kogu ülikooli probleemidega - peamine on rahapuudus, mis põhjustab suurema osa muid probleeme, kaasa arvatud kvalifitseeritud õppejõudude ja õppevahendite nappus ning muu. Praegu on suurimaks probleemiks ruumipuudus.

Detsembris panite nurgakivi uuele õppehoonele. Kuidas läheb ehitamine?

Õnneks on peatselt oodata selle probleemi lahenemist - uue õppehoone ehitamine läheb kavakohaselt - hoonekarbi projekteeritud kõrgus on juba käes ja üldehitustööd peaks lõpetatama juulis. Eri- ja sisetöödega jõutakse valmis ehk aasta lõpuks. 1999. aasta jaanuari on kavandatud pidulik avamine.

Kuna tuleval aastal täitub 300 aastat ülikooli asutamisest Pärnus, kujuneb uue hoone lindi lõikamine aastapäevale pühendatud ürituste sarja avalöögiks.

aulaloeng

Teisipäeval, 19. mail kl 14.15 peab Norra Kuningriigi suursaadik Eestis KAI LIE aulaloengu teemal "Norra ja Euroopa integratsioon" (inglise keeles).

Õigusteaduskonna dekaani

valimised kuulutas rektor välja 12. mail. Kandidaate registreerib akadeemiline sekretär ja neid saab esitada 8. juunini.

Uutele töötajatele

Teisipäeval, 19. mail kell 13 toimub nõukogu saalis viimase poole aasta jooksul ülikooli tööle asunute auks korraldatud kokkusaamine.

Kavas on tervitus rektor prof Peeter Tulvistelt, ülikooli töökorralduse ülevaade personaliosakonna juhatajalt Leelo Murult ning ülikooli ajaloo ja traditsioonide tutvustus prof Helmut Piirimäelt.

Peeter Põllu

mälestuspäeva konverents avatakse täna kell 11 nõukogus saalis. Päevakorras ettekanded tema haridusalasest tegevusest ülikoolis, koolidirektorina, haridusministrina ja usuelu ümberkorraldajana. Kava ilmus eelmises UTs.

Üle 800 sportlase 13 riigi 55 ülikoolist

□ **Tartu üliõpilasmängude avasõnad rektor professor Peeter Tulvistelt.**

□ **Parim meessulgpallur oli Heiki Sorge meie ülikoolist.**

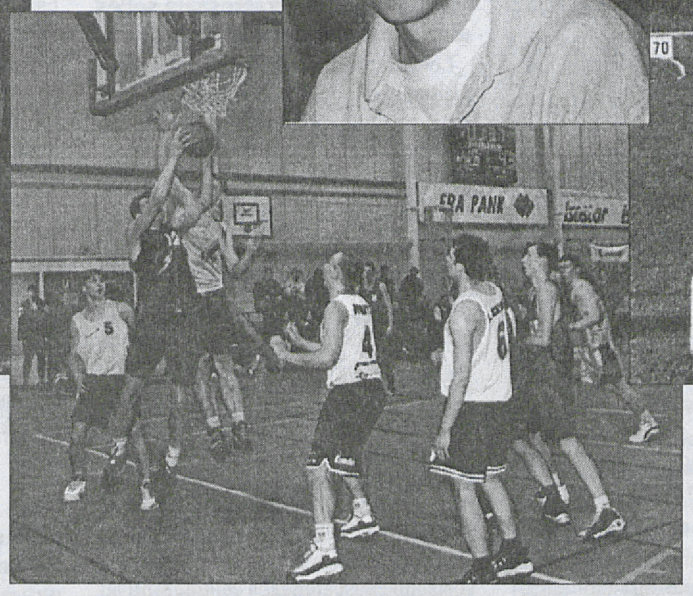

□ **TÜ ja TPÜ korvpallikohtumine.**

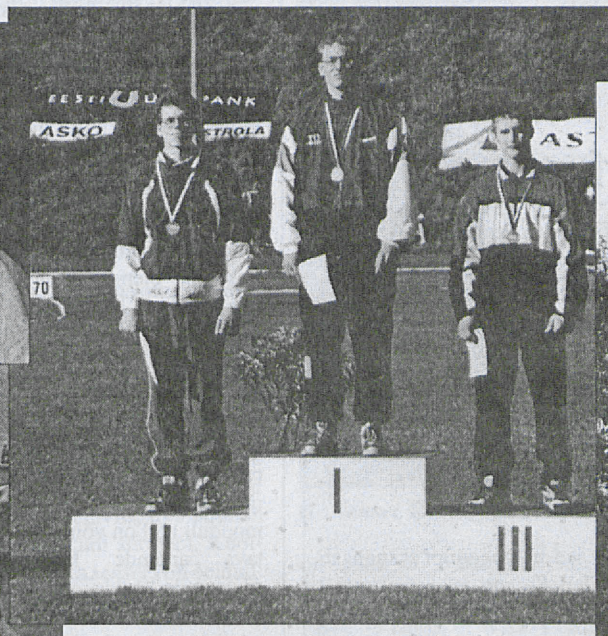

□ **Meeste odaviske võitis TÜ sportlane Enno Aas 70.20.**

□ **Järgmistele üliõpilasmängudele lendasid Sellikesed Kaunase suunas.**

stipendium

Norra ühisprogramm

Financial Support for Collaboration within Higher Education and Research between Norway and Central and Eastern Europe 1997 - 2001

Tähtaeg: 10. juuni.

Norra Välisministeerium, Norra Ülikoolide Nõukogu ja Norra Teadusnõukogu on loonud programmi, et toetada haridus- ja teaduskoostööd Norra ning Kesk- ja Ida-Euroopa riikide vahel.

Programmi raames finantseeritakse:

* stipendiumid magistrantidele, doktorantidele ja külalisteaduritele - 1-9-kuulised stipendiumid õppimiseks või teadustööks Norras;

* projektide planeerimine, suhete arendamine - stipendiumid teaduritele lühiajaliseks (kuni 3 nädalat) viibimiseks Norras, eesmärgiga algatada ja organiseerida ühisprojekte Norra institutsioonidega.

Programm hõlmab kõiki teadus- ja haridusvaldkondi, kuigi eelistatud on:

* keskkonnakaitse ja keskkonnakaitse tehnoloogia,

* sotsiaalteadused,

* majandus.

Prioriteetsed riigid perioodiks 1997 - 2001 on Venemaa, Eesti, Läti ja Leedu.

Täpsemat informatsiooni ja taotlusvorme on võimalik saada:

The International Scholarship Section (IS)

The Research Council of Norway

P.O.Box 2700 St. Hanshaugen, N-0131 Oslo, Norway

Tel: +47 22 03 70 00 ; Fax: +47 22 03 70 01

E-post: intstipfr.no, http://www.forskningsradet.no või välisüliõpilastalitusest ph 104, tel 375 151 ning välissuhete talitusest ph 304, tel 375 615.

Rotalia Fondi stipendiumid

USAs Seattle'is asuv Rotalia Fond annab 1998/99. õppeaastaks EV kõrgkoolides (TÜ, TTÜ, TPÜ, TKÜ, EMA, EPMÜ) õppivatele väljapaistvatele üliõpilastele ja magistrantidele 32 tuhandedollarilist stipendiumi.

Rotalia Fond ei kasuta formulare ega kutsu stipendiumide taotlejaid isiklikeks usutlusteks, seepärast peaksid kirjalikud taotlused sisaldama järgmist informatsiooni:

1) isiklikud andmed ja foto,

2) elulugu,

3) hariduskäik,

4) dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust või hinnete kaardist, väljavõte magistriõppesse vastuvõtu kohta,

5) vähemalt ühe korralise õppejõu argumenteeritud soovitus,

6) töökogemused,

7) vabatahtlik tegevus rahvuslikes, noorte- ja kultuuri-, heategevuslikes ja kristlikes organisatsioonides (nagu kaitseliit, naiskodukaitse, noorkotkad, kodutütred, skautlus, üliõpilaskond, korporatsioonid, seltsid, punane rist, laulukoor, orkester, näitering, pühapäevakooli õpetaja, organist),

8) teenistus EV kaitsejõududes,

9) perspektiiv, kuidas taotleja kavatseb oma õpinguid kasutada ka Eesti rahva ja riigi hüvanguks,

10) milliseid stipendiume ja toetusi on taotleja varem saanud või kuidas ta on seni oma õpinguid finantseerinud.

Valiku tegemisel arvestatakse ka taotluse esitamise korrektsust. Stipendiumi antakse üks kord õpingute vältel Eestis õppimiseks. Õppeaasta lõpul oleksime tänulikud teabe eest Teie edusammudest.

Stipendiumitaotlused saata hiljemalt **30. juuniks** aadressil:

Rotalia Fondi Stipendiumide Komitee

c/o Karl Laantee

Postkast 343

EE2400 Tartu

Rotalia Fondi Stipendiumide Komiteesse kuuluvad Eestis: vil! mag Karl Laantee, esimees; õigusajaloolane vil! Peeter Järvelaid; TTÜ mehaanika teaduskonna prodekaan prof dr Rein Laaneots; TÜ kantselei juhataja Sirje Mark; vil! Indrek Pajumaa ja EV haridusministri nõunik Tiia Raudma. Informatsioon tel 486 637.

Stipendiumitaotlustele vastatakse 1. septembriks ning stipendiaatidele antakse stipendiumitšekk üle 13. novembril. Viimasel kolmel aastal on Tartu Ülikoolist Rotalia Fondi stipendiumi saanud 65 üliõpilast.

Rotalia Fondi põhikapitaliks on vilistlase Gerhard Treubergi pärandus, mille investeerimisest laekunud summadest on antud toetusi eesti akadeemilisele noorusele 15 aastat. Tänavu lisanduvad kaks Helge ja Bruno Laane nimelist stipendiumi TTÜ üliõpilastele.

Rotalia Fondi Stipendiumide Komitee

Uurimistoetused

Eesti Teaduste Akadeemia kuulutab välja uurimistoetuste konkursi.

1998. aastal antakse välja kuni 6 individuaalset toetust (maksimaalsuurusega 20 tuhat krooni) uurimistöö tulemuste vormistamiseks monograafiana. Toetusele võivad pretendeerida teadusliku kraadiga uurijad.

Avaldusi konkursil osalemiseks (koos põhjenduse ja isikuandmetega) võtab akadeemia vastu kuni **4. juunini** aadressil: Kohtu 6, EE0001, Tallinn.

Ühisnäitus

Pühapäeval avatakse ülikooli spordihallis Soome Teaduskeskuse Heureka ja Tartu Ülikooli teaduste huvikeskuse Ahhaa koostöönäitus, kus interaktiivsete vahenditega tutvustatakse inimese saavutusi erinevatel elualadel.

Näituse ühe korraldaja, ülikooli teaduste huvikeskuse projektijuhi Tiiu Silla sõnul on näitusel väljas üle paarikümne eksponaadi, millest ligi kümmekond "käed-külge"-tüüpi eksponaati on toodud Soome teaduskeskusest Heurekast. Nii on Heureka poolel väljas näitus maadeavastajatest, kus kõik huvilised saavad ise sektandiga oma asukohta määrata ja kaardijoonestamise oskust proovida, näitusel kasvuhooneefektide tekkest pakutakse vastust küsimusele, milline on maailma kliima tulevikus jne.

intervjuu

Kui kaugel on ülikooli infosüsteemide areng

intervjuu

INFOSÜSTEEMIDE PROJEKTIJUHI ANDRES SALUGA

Ülikooli valitsuse viimasel istungil kinnitati infotehnoloogia 1998. aasta eelarve kogusummas ligi 3,5 miljonit krooni. Raha jaotub nii info- kui võrgusüsteemide käigushoidmiseks ja arendamiseks. Palun tutvusta lähemalt infosüsteemide poolt.

Mis puudutab infosüsteeme, siis selline projekt on Tartu Ülikoolis väldanud juba ligemale kaks pool aastat. Nagu ühe korraliku maja ehitamist alustatakse projektist, nii alustati ka infosüsteemide ülesehitamist projektist. Projektiks tuleks pidada 1996. aasta teisel poolel läbi viidud infosüsteemi analüüsi, mis toimus koostöös infosüsteemide loomisele spetsialiseerunud firmaga APT. Kõik järgmised sammud ja otsevõtmised on tuginenud sellele analüüsile.

Kuidas iseloomustad lühidalt ülikooli infosüsteemi?

Ülikooli infosüsteemi võiks tinglikult jagada osadeks – majandusinfo, teadusinfo, õppeinfo, dokumendiinfo jne, kuid samas tuleb neid vaadelda ka kui ühtset tervikut. Tulenevalt süsteemianalüüsis tehtud ettepanekutest peeti mõttekaks majandusinfosüsteemi loomist mitte ise alustada, vaid pigem hankida ülikooli vajadusi rahuldav standardsüsteem, sest nii raamatupidamine ja kui muu seesugune tegevus on suhteliselt analoogilist laadi sõltumata organisatsioonist. Loomulikult on igal omad eripärad, kuid pakutavad majandusinfosüsteemid peavad olema piisavalt paindlikud, et neid arvestada.

Kuidas toimus majandustarkvara hankimine?

1997. aasta algul viisime läbi riigihanke konkurssi. Eesmärk oli välja valida majandustarkvara, mis baseerub standardsel andmebaasil (eelistasime ORACLE'i andmebaasi, kuid välistatud ei olnud ka teised pakkujad), mis oleks avatud arendusele, mis töötaks graafilises kasutajakeskkonnas (töötab Windowsi keskkonnas), võimaldaks töökohti konfigureerida nii, et iga töötaja saaks teha vaid vastavalt temale antud õiguste kohaseid operatsioone (mitu kasutajat ning tööoperatsioonid on ära jagatud) ja et süsteem oleks eestikeelne ning kohandatud Eestis kehtivale seadusandlusele.

Meie soovitud tingimustele vastas praktiliselt vaid üks süsteem - CONCORDE XAL. Riigihange toimus kaheastmelisena. Algul tegime eelselektsiooni ja alles teises etapis toimus hinnapakkumiste küsimine. Riigihanke konkurssi võib lugeda õnnestunuks, sest võitja tegi meile lõpuks hinnaalandust 4 korda, st et kui sarnase funktsionaalsusega süsteemi hankimine kommertsettevõttele oleks maksma läinud 2 miljonit krooni, siis Tartu Ülikoolil tuli maksta ainult ligi pool miljonit.

Mille poolest CONCORDE XAL meile sobib?

See on Taanis väljatöötatud süsteem, mis oma olemuselt on modulaarne - ülikoolis hakatakse kasutama **pearaamatu-, hankija-, kliendi-, lao-, personali-, palga- ja põhivarade mooduleid**. Süsteemiga on kaasas arendusvahendid, mis võimaldavad meil ka ise mooduleid juurde genereerida. Lisaks on süsteemil mitmeid muid häid omadusi, näiteks nn *bach*-mooduli abil on võimalik, et peale vastava aruande kirjeldamist saab süsteemile "öelda", et käivita see alles öösel kell 2. Selline lähenemine võimaldab suuremahuliste aruannete korral arvutite ressurssi tunduvalt tulemuslikumalt kasutada. Suurettevõtete jaoks on see on väga vajalik.

Kuidas on süsteem käivitunud?

Eelmise aasta septembriks oli valik tehtud ning hakkasime süsteemi juurutama. Esimese etapina püüdsime selle aasta algul uuele süsteemile üle viia raamatupidamise põhilised funktsioonid (kliendid, hankijad, arved jm).

Mismoodi puudutab see ülikooli teisi struktuuriüksusi peale raamatupidamise?

Esialgu võib tunduda, et justkui polekski midagi muutunud, sest eespool võrdluseks toodud majaehitamisega on ka nii, et kõigepealt tuleb maasse rammida vaiad, millel siis kogu ülejäänu püsti püsima hakkab. Esmalt pidid rahandusosakonna töötajad ise uue süsteemiga harjuma. Olen veendunud, et juba täna peaks olema paranenud rahandusosakonna töö ja sealt väljuva info kvaliteet. Eesmärk on aga see, et teaduskondades ja edaspidi võib-olla ka teistes suuremates struktuuriüksustes on ühel töötajal õigus kohapeal arvutist aruanded välja võtta, tulusid-kulusid üle vaadata jne. Oluline on siinjuures veel see, et niiviisi saab ise kiiresti vead üles leida, kui näiteks raamatupidamises on sisestatud vale arvenumber, rahasumma vmt. Praegu kiirendabki uus süsteem just eelkõige raamatupidamise enda tööd.

* **Majandustarkvara süsteem on käivitunud.**
* **Dekanaatides hakkab üks töötaja ise majandusinfoga tegelema.**
* **Sügisel rakendub teadusandmebaas.**

1. aprillist käivitus ka laomoodul, mida tuleb ülikooli puhul vaadelda, kui "teenuste ladu", st et lattu kirjeldatakse ülikooli poolt väljapoole tehtavad teenused ja "kaup" seotakse juba vastavate tulukontode ja käibemaksukoodidega. Tõsi, täna ei ole veel sinna suudetud väga suurel hulgal teenuseid ära kirjeldada.

Sellesse moodulisse võib siis näiteks sisestada ka ajalehe reklaamihinnad.

Miks mitte. Kui hinnad, reklaamipinna arvestamise viis ja muu vajalik on sisestatud, arvutatakse välja teenuse hind, koostatakse arve ja saadetakse tellijale. Samas ei ole vaja arve väljastajal pead murda selle üle, millise käibemaksumääraga antud teenus on näiteks koormatud. Ma võin küll eksida, kuid õppeteenus peaks olema maksustatud "0" käibemaksumääraga.

Mida kujutavad endast personali- ja palgamoodulid?

Jaanipäevaks peab süsteem nii valmis olema, et suvekuudel käib palgaarvestamine paralleelselt vanas ja uues süsteemis. Alates 1. septembrist arvestatakse palka ainult uuel viisil.

Mina kui palga kättesaaja selles osas vist midagi ei märka.

Loodan küll nii. Lihtsustub just raamatupidamine ja personalitöö, mis seni on toimunud kahes täiesti eri süsteemis. Nüüd kantakse kõik personaliandmed raamatupidamisse, nii et rahandusosakond ei pea enam ise palganumbreid sisestama, need on juba olemas koos personaliandmetega. Et kõik laabuks ja kohe saaks ka vigu vältida, toimibki suvel kaks süsteemi paralleelselt.

Mis pärast palga- ja personalisüsteemi käivitumist juhtub?

CONCORDE'i moodulites jääb rakendada veel põhivarade arvestuse moodul, millega tahaksime lõpule jõuda 1998. aasta lõpuks.

Samas on meil suured plaanid süsteemi edasi arendada eelkõige nii, et mitte ainult rahandus- ja personaliosakonnal oleks sellele juurdepääs, vaid ka teistel.

Juba sügiskuudel tahaksime jõuda nii kaugele, et igas dekanaadis oleks juurdepääs CONCORDE 'i süsteemile ja et sealtkaudu võiks hakata toimuma raamatupidamise ja muude andmete infovahetus. See sõltub aga suurel määral ka arvutivõrgu arengust ja turvasüsteemist ning seega piirduksime esialgu vaid dekanaatidega. Pean täiesti reaalseks sedagi, et kui vastavad töökohad on dekanaati loodud, siis võiks toimuda ka arvete väljastamine kohapeal, kui vastav teenus on "teenuste lattu" ära kirjeldatud.

Siis peaks ju mingil tasemel majandusharidust omama?

Arvan, et mitte eriti. Kõik koodid, arvete numbrid, käibemaksu jt protsendid on ju eelnevalt sisestatud, nii et arvuti arvutab selle kõik ise välja ja kasutajale võiks jääda vaid trükkimise vaev.

Kuidas aitab infotehnoloogia meid õppe- ja teadustöö administreerimisel?

Sügisel tahaksime käima panna teadusandmebaasi loomise projekti (publikatsioonid, grandid jne). See peaks saama seotud CONCORDE'i andmetega ja kogu andmevahetus toimuks ORACLE'i andmebaasi tasandil. Teadusandmebaaside loomine on ka omamoodi pilootprojekt selles suhtes, et kas meil õnnestub andmed siduda – praegu ei näe küll selleks mingeid takistusi. Teadusinfo andmebaaside tööpõhimõte peaks baseeruma veebi tehnoloogial, see tähendab lõppkasutajale seda, et tema arvutit ei ole vaja eraldi süsteemi tarbeks konfigureerida, piisab vaid näiteks Netscape'i olemasolust. Loomulikult peab olema talle antud juba veebi serveri poolt üldse õigus sinna vastavaid andmeid küsima minna. Selle pilootprojekti õnnestumise korral tuleks hakata integreerima ka õppeinfosüsteemi, mis täna töötab eraldi.

Aga ülikooli tähtsate otsuste ja muude dokumentide kättesaadavus arvutist?

Lisaks õppe- ja teadustöö andmebaasidele on ülikooli jaoks väga olulise tähtsusega ka dokumendihaldussüsteem. Täna toimib see vaid kirjade ja lepingute registrina ning kasutajaskond piirdub suuresti ainult ülikooli kantseleiga. Olen veendunud, et ka selles vallas vajab ülikool edasiminekut just eelkõige seoses kõikvõimalike normdokumentide kättesaadavaks tegemises laiemale ülikooli töötajaskonnale. Siingi on tõenäoliselt vaid ainus lahendus veebitehnoloogial baseeruv süsteem, mis toetub andmebaasile, mida pidevalt hoitakse aktuaalsena, st et kui mõni dokument muudetakse, siis tehakse muudatused ka andmebaasis.

Küsis Varje Sootak

NB! Järgmise nädala UTs tutvustab arvutuskeskuse peaspetsialist Otto Teller ülikooli võrgusüsteemide arengut.

Pärast üliõpilasesinduse valimisi

*** 7. mail toimus üliõpilasesinduse III koosseisu esimehe valimise toimkonna koosolek.** Esimehe kandidaatidest sai Leif Kalev 15 ja Margus Purlau 14 häält, millega kumbki kandidaat valituks ei osutunud.

*** Abiesimeheks valiti Arne Otter.**

*** TÜ nõukogusse valiti järgmised üliõpilasesindajad:**

Eiko Keeman (füüsika),
Arne Otter (geograafia),
Kadri Täht (sotsioloogia),
Leif Kalev (õigus, avalik haldus),
Katriin Fisch (eesti keel võõrkeelena),
Karl Laas (õigus),
Fred Puss (ajalugu),
Peeter Helme (ajalugu),
Marek Herm (õigus),
Priit Pikner (FK teaduskonna põhikooli loodusteaduste õpetaja),
Priit Alamäe (ajalugu).

* * *

UT palus esimehe ja toimkondade valimist kommenteerida senisel esinduse esimehel Leif Kalevil (Leif Kalev õpib õigusteadust 4. aastat ja ka avalikku haldust).

Leif Kalev ütles, et edasises koostöös on kokku leppinud "Sünergia" (9 kohta), "Vaikiv Enamus" (5) ja "In Corpore" (3, K. Parve olevat pigem seotud "Force Majeure'i kui oma nimekirjaga). Seega kokku üle poole. Teisi oodatakse ühinema.

"Toimkonnaesimeeste valimised leiavad aset selle ja järgmise nädala jooksul. Üliõpilasesinduse abiesimeheks valitud Arne Otter täidab praegu esimehe kohustusi. Esimehe valimised leiavad aset järgmise nädala neljapäeval. Uus ja vana esindus teevad reede õhtul ühisväljasõidu.

Kui midagi subjektiivset öelda, siis olen mõõdukalt optimistlik. Minu ja veel mitmete teiste eesmärgiks on suruda juhtkohtadele tegusad ja mõõdutundega inimesed. Esialgu paistavad väljavaated selleks olevat märkimisväärsed. Mis puutub üldkogusse, siis Otteril on vaja konsolideerida oma nimekiri, kus on kujunenud kindel tuumik. Lisaks hakkavad mõned inimesed, kes varem olid "Force Majeure'i" niiditõmbajate kuulekad käsutäitjad, asjadele tasapisi pihta saama, mistõttu on eeldatav koostööpõhja laienemine."

Tartu Ülikooli üliõpilasesindus

< Minu ja veel mitmete teiste eesmärgiks on suruda juhtkohtadele tegusad ja mõõdutundega inimesed. Esialgu paistavad väljavaated selleks olevat märkimisväärsed. – **Leif Kalev**

> Vaevalt see kirju seltskond enne aastavahetust normaalselt funktsioneerima hakkab.

Esinduse ruumi kasutab ära terve grupp tegelasi, kes käib seal oma asja ajamas, seda siis tasuta telefoni kasutades ja isiklikke asju tasuta välja printides. - **Juhan Nöps**

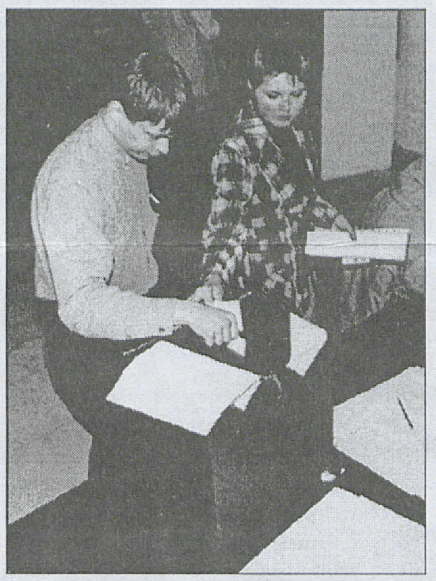

□ **Üliõpilasesindust käis valimas 1401 üliõpilast. Valitutel on veel valimata oma juhid...**

Kirju seltskond üliõpilasesinduses

Üliõpilasesinduse esimene töönädal möödus ettearvatult suurte segadustega. Palju kõmu tekitanud valimiste järel, kus üks nimekiri jagas Tartu kesklinnas tasuta viina ja õlut, kahjustades sellega minu arvates nii esinduse kui ka valimiste mainet, alustati juba valimistulemuste esmase väljakuulutamise järel aktiivselt otsima esindusesiseseid koostööpartnereid, kelle abiga "omad inimesed" soojale kohale upitada. Hägused koalitsioonilepped aga ei õigustanud ennast.

Nagu eelmisel aastal, kus toimkondade esimeeste valimistel tegi üks nimekiri suhteliselt ebaeetiliste võtetega selles osas puhta töö, ei puudunud valimiste ajal üllatused nüüdki. Kindel ei saa uues esinduses keegi kellegi peale olla. Kohalevalitute seas on terve viiendik, kes on pääsenud sinna mitte just kõige ausamat teed pidi ja keda valimistoimkond valimiste ajal vastavate eksimuste eest ka karistas.

Puudulik valimisjuhend ei sisendanud korra üle valvajates piisavat kindlustunnet ja seetõttu ei peetud otstarbekaks esimese valimispäeva järel kedagi kohe kõrvaldada. Tagantjärele mõeldes oleks selle riski võtmine olnud siiski hea lahendus, lõpetamaks seda irvitamist, mida osa praegusi esindajaid südamerahuga teeb nii kaasvalitute kui valimistoimkonna üle. Lihtsameelsete üliõpilaste hääli ostnutele jääb mulje, nagu ei saagi nad asja eest mingit õiget karistust ja et kogu see noomituste tegemine jms on üks suur jama.

Kahjuks selliselt väljakujunenud olukorras pooldavad ühed üht ja teised on juba põhimõtteliselt selle vastu. Selge näide on esimesel koosolekul esimehe valimise ajal, mil lõpptulemusena jäigi ametikoht esialgu täitmata. Esinduse uusi tulnukast esimehekandidaat pakkus vanale esimehele sellist konkurentsi, et vajaliku häälte-arvu viimane täis ei saanudki, kuigi algselt paistis, et see ei peaks tal väga raske olema. Kohati püütakse lihtsalt uut inimest kuhugi valida, et näidata mingit elumärki endast ja asjade muutumist, olenemata sellest, kas inimene sobib sellele kohale või mitte, vana saab igatahes maha võtta.

Abiesimees valiti üksmeelsemalt. Hämmastav on see, et inimene, kes on kahe viimase aasta jooksul mitte midagi tehes suutnud põhja viia nii haridus- kui sotsiaaltoimkonna, valitakse kahe kolmandiku häältega abiesimeheks, kes muuseas kuulub *ex officio* ka ülikooli valitsusse ja tegeleb esinduse rahaasjade eest seismisega. Möödunud aasta augustikuust on samal tegelasel esindusele ette näidata mitme tuhande krooni suurune telefoniarve. Lisaks sellele on ta akadeemiliselt organiseerunud üliõpilaste seas *persona non grata* ja välja heidetud mitmestki poliitilisest organisatsioonist. Võimujanus toimib ta vahendeid valimata. Viimati maksis ta kinni Pärnu Kolledžile saadetud bussi, mis tõi sealsed tudengid Tartusse valima. Bussis jagati tasuta õlut ja tehti propagandat vastava isiku eest, vastutasuks tuli loovutada oma hääl.

Esinduse ruumi kasutab ära terve grupp tegelasi, kes käib seal oma asja ajamas, seda siis tasuta telefoni kasutades ja isiklikke asju tasuta välja printides. Loomulikult on esinduses olemas inimesed, kes tunnetavad oma valijate ees vastutust ja midagi ka teevad, kuid üksi teha on raske, eriti veel siis, kui toimkondade esimehed näitavad üles passiivsust ja vähest organiseerimisvõimet, vabandades ennast väikeste jooksvate probleemide taha, millega nende endi väidete järgi tuleb pidevalt kokku puutuda ja mis seisnevad mõnikord ka õllekannu tõstmises ning mobiiltelefoniga rääkimises.

Ainsaks suuremaks tegevuseks kogu möödunud aasta ametisoleku aja jooksul jääb mõnele valimistel osalemine ja enda eest propaganda tegemine. Ühiselamud ja õppehooned on kleebitud täis plakateid, mis kutsuvad enda poolt hääletama. Kahjuks ripuvad need seal siiani, enda järelt koristamine on osadele täiesti võõras. Valimiste eel on välja jagatud terve hulk lubadusi, ja võib öelda, et kui nendest täidetakse ka 10 protsenti, võib asja kordaläinuks pidada. Kohati paistab see koht mõne jaoks olevat isiklike komplekside väljaelamiseks.

Vaevalt see kirju seltskond enne aastavahetust normaalselt funktsioneerima hakkab. Lootus selleks on alles siis, kui nimekirjad lagunema hakkavad ja saab selgeks, kellega tasub asju ajada, kellega mitte.

Juhan Nöps

Juhan Nöps on 1. aasta keemiaüliõpilane ja oli üliõpilasesinduse valimistoimkonna esimees.

õnnitleme

Mart Sõrg 55

Jätkuvat indu ja head vormi edaspidistes ettevõtmistes soovivad kolleegid rahanduse ja arvestuse instituudist!

Vastuvõtt

pedagoogikaosakonna magistri- ja doktoriõppesse

Magistriõppesse kandideerimise eeltingimus on kõrgharidus ja õpetajakutse.

Konkursist osa võtta soovijatel tuleb **hiljemalt 20. juuniks** esitada:

* avaldus (täidetakse kohapeal),
* elulookirjeldus,
* ärakiri kõrgkoolidiplomist koos hinnetelehega,
* essee teemal, mis seostub magistrandina uurida kavatsetava probleemiga.

Eeldatav on hea võõrkeeleoskus. Vestlusele oodatakse 25. juunil kell 11 pedagoogikaosakonda Ülikooli 16-102.

Doktoriõppesse kandideerimise eeltingimus on magistrikraad.

Hiljemalt 20. juuniks esitada:

* avaldus (täidetakse kohapeal),
* elulookirjeldus,
* haridust tõendavad dokumendid,
* uurida kavatsetava teema põhjendus koos teemakohase kirjanduse lühiülevaatega.

Vestlusele oodatakse 26. juunil kell 9 pedagoogikaosakonda Ülikooli 16-102.

Info (27)375155, e-post: educ@ut.ee.

"Harjutajad olid innukad ja õpihimulised"

17.-18. aprillini toimus spordikeskuse saalis Wado-Ryu Akadeemia Eesti (WAE) ja Wado-Ryu Karate-Do Klubi REI (k/k REI) korraldatud seminarlaager, mida juhendas jaapani meister *sensei* Takashi Ogata, 7. *dan*. Teda assisteerisid Soome *wado-ryu* peainstruktor *sensei* Keijo Simula, 5. *dan* ja Eesti *wado-ryu* peainstruktor Tanel Lihtmaa, 2. *dan*. Osales üle 90 *wado-ryu* harjutaja WAE Viljandi, Tartu ja Võru klubidest. Käesolev intervjuu ongi tehtud selles laagris.

Sensei Ogata, rääkige pisut iseendast.

Sündisin 1948. aastal Kiušiu saarel Jaapanis. *Wado-ryu* harjutamist alustasin 13-aastaselt. Pärast lõpetamist läksin Tokiosso ja õppisin Nihoni ülikooli majandusteaduskonnas. Tundsin rohkem huvi võitluskunstide vastu ja otsustasin pärast ülikooli lõpetamist sellele pühenduda. Pisut hiljem kutsuti mind Londonisse *wado-ryu'*d õpetama. Kui Soome paluti saata jaapanlasest instruktor, nõustusin, sest olin vaba mees ja tahtsin näha uusi riike ja rahvaid. Algul oli kokkulepe vaid 3 kuuks, kuid asjad läksid nii, et olengi Soome jäänud.

Mis on *wado-ryu* ja milleks seda harjutatakse?

Wado-ryu on traditsionaalne jaapani võitluskunst, mis tehnilisest küljest sisaldab nii tõrje- kui löögitehnikaid, ka heiteid, valuvõtteid ja kägistusi. Samuti harjutatakse enesekaitset külmrelvade (nuga, mõõk, kaigas jne) vastu ja võitlust põlvitusistest.

*Wado-ryu'*d harjutatakse tänapäeval peamiselt kolmel põhjusel: esiteks on see tõhus kasvatussüsteem, arendamaks inimeses viisakust, enesevalitsemist, tahtejõudu ja distsipliini, tehes seeläbi harjutajast mitte ainult hea võitleja, vaid ka parema inimese ja ühiskonnaliikme. Teiseks on see võimalus hoida end kuni kõrge vanaduseni terve ja olla heas kehalises vormis. Kolmandaks annab see oskuse ennast kaitsta.

Mida *sensei* arvab neist paljudest klubidest ja instruktoritest, kes väidavad, et õpetavad jaapani võitluskunste, kuid kellel ei ole õpetajat (jaapani keeles *sensei*'d)? Kas on võimalik õppida näiteks ka raamatute või õppevideote järgi.

Ühelt poolt on muidugi nii, et ka Eesti on nüüd vaba maa ja igaüks võib öelda ning teha, mida tahab. Teisest küljest võib aga muidugi otse välja öelda, et omamata jaapanlasest õpetajat, jaapani võitluskunste õppida ei saa. Sel juhul on tegemist millegi muuga. Raamatutest võib küll lugeda võitluskunstide ajalugu ja teooriat ning videost aimata tehnika väliskuju, kuid kultuuritausta ja võitluskunstide vaimset poolt saab edasi anda ainult õpetaja, ka tehnika õppimise juures on kümneid nüansse, mida ilma õpetaja seletuseta ei märka ega ise iialgi välja mõtle.

Mis on traditsionaalsete võitluskunstide ja võistlus(võitlus)spordi vahe (sportlik karate jne)?

Vahe on ennekõike eesmärgis ja suhtumises. Räägitagu mida tahes, võistlusspordi eesmärk on võimalikult lühikese aja jooksul võita võimalikult palju vastaseid ja saavutada kõrgeid sportlikke tulemusi. Keegi ei lähe ju kaotama.

Traditsionaalsete võitluskunstide eesmärk on luua läbi eluaegse harjutamise puhta ja hea südamega inimesi, seega traditsionaalsetes võitluskunstides peetakse võitlust alati iseendaga, oma rumaluse, egoismi jm puudustega. Võit kellegi teise üle võistlustel on üks hetk – olla tšempion. *Budo* (traditsionaalsed võitluskunstid) on eluviis, mis hõlmab inimese kogu elu kuni surmani. Koolkonna rajaja Ohtsuka *sensei* I on öelnud: sport teeb meistreid, *budo* teeb inimesi.

Kas *sensei* Ogata jäi treeninglaagriga rahule? Millised on muljed Eestist ja Tartust?

Olen väga rõõmus, et mind Eestisse kutsuti. Harjutajad olid innukad ja õpihimulised, isegi 10-11-aastased noored harjutasid väga tõsiselt. Paistis, et Eestis on rohkem distsipliini kui Lääne-Euroopas.

□ ***Sensei* Takashi Ogata tuleb septembris jälle Tartusse laagrit läbi viima.**

See on tähtis, et WAE-s on hea ühistunne ja hoitakse kokku. Muidugi on *wado-ryu* Eestis veel noor ja teha on palju.

Selle treeninglaagri üks eesmärke oli ka teha avalikkusele teatavaks, et Tanel Lihtmaa on Eesti *wado-ryu* peainstruktor ja WAE k/k REI tunnustatud ainsa *wado-ryu* organisatsioonina Eestis.

Laagriga jäin väga rahule, samuti Tartuga. Ka inimesed olid kõik väga lahked ja sõbralikud. Eestisse tulen ma jälle laagrit läbi viima septembris. Tänan lahke vastuvõtu eest ja loodan kõiki harjutajaid sügisel jälle näha.

Tanel Lihtmaa
Kalev Nõmme foto

info

Tartu Ülikooli raamatupood pakub nüüd TÜ tudengitele ja töötajatele 10% hinnasoodustust!

Kasuliku ostu saate teha I korrusel:

- ilukirjandus, lasteraamatud, teatmeteosed;
- koka- ja käsitööraamatud, esoteerika;
- turismialane kirjandus, perioodika, kirjatarbed.

... ja II korrusel:

- erialane, teatme- ja õppekirjandus;
- võõrkeelne ilukirjandus, keeleõpikud, sõnaraamatud;
- kasutatud ja antikvaarsed raamatud;
- kunstialbumid, kunstialane kirjandus;
- maakaardid, postkaardid.

TÜ RAAMATUPOOD asub Tartus, Ülikooli tn 11.

Avatud tööpäeviti 9-18 ja laupäeviti 10-16.

Ajakirjandus kõrvalainena!

Alates teisest õpinguaastast on huvilistel võimalik õppida ajakirjandust kõrvalainena (20 AP ulatuses).

Selleks on tarvis **hiljemalt 2. septembriks** (soovitavalt juunikuu jooksul) esitada ajakirjandusosakonda ph 236 avaldus koos elulooga, milles kajastuvad Teie suhted ajakirjandusega (kui on, lisada ka ilmunud tööd).

Soovijad peavad läbima septembri algul **loomingulise konkursi**. 3. septembril kl 16 essee ja 4. septembril kl 16 vestlus.

TULEVAL NÄDALAL

18. mai

- **Maavanemate Kogu ülikoolis.**

19. mai

- **Prof Peeter Tulviste peab Järvamaal akadeemilise loengu.**

21. mai

- 21.-23. maini toimub **sümposium Edzard Scheperi** (1908-1984) **auks.**

22. mai

- Kl 15 algab nõukogu saalis **ajakirjanduspäev**. Kavas: ülevaade osakonna tegevusest, probleemidest, perspektiividest (dots E. Lauk), ettekandeid ja sõnavõtte õppejõududelt, üliõpilastelt ja vilistlastelt, Eesti Raadio ja ajakirjandusosakonna koostöölepingu allakirjutamine, Academia Journalistica aukoodeksile allakirjutamine, info(pool)tund osakonna elust-olust, ühispildistamine, osakonnajuhataja vastuvõtt (ajakirjandusosakonna ruumides).
- 22.-23. maini toimuvad **Kuressaare äri- ja infopäevad.**

Tartu vanamuusika festival 1998

Tartu vanamuusika festival 1998 keskendub valdavalt keskaja muusikale. Põhiteemadeks on trubaduuri- ja truväärilaulud, *trecento* ning püha Hildegard Bingenist.

Kõrvuti Eesti ansamblitega on meil sel aastal suur rõõm võtta vastu külalisi maailma ühest keskaegsest varajase muusika õpetamise ja uurimise keskusest, Schola Cantorum Basiliensisest Šveitsis. SCB õppejõu Nicoletta Gosseni ning ansambli Belladonna vahendusel saame osa kontserdist ning mitmest loengseminarist, mis puudutavad *trecento*'t, trubaduuri- ja truvääriluurikat ja Notre-Dame'i koolkonna polüfoonia kujunemist.

Juba teist aastat on meil külas Poul Høxbro Taanist, kes mängib keskajal väga populaarset, tänapäeval aga küllalt haruldast instrumendikombinatsiooni - trummi ja vilet. Kaks nädalat enne festivali töötas Poul Viljandi kultuurikolledži tudengitega ning festivalihoovis võib kuulda ka selle töö tulemust.

Kuna sel aastal möödub 900 aastat Bingeni püha Hildegardi sünnist, on temale pühendatud loeng ning kaks kontserti. Festivalil osalevad ka Tartu Ülikooli tudengid, kes Ilona Kolbergi juhendamisel kannavad ette XV sajandi moralitee "Igamees".

Et luua pisut ajastu hõngu, toimub sel aastal festivali raames käsitöölaat Tampere Maja hoovis, kus hea ilma korral müüvad päeval noored käsitöölised oma kätetööd, õhtuti on aga kõigil võimalik juttu ajada ja muusikat kuulata, juua kann mõdu ning ehk ka koos ühises ringis musitseerida. Lähteteemaks on "Neljas kuninglik estampii" (Paris, B.N.fr,844 "MS du Roi").

Raho Langsepp

Reede, 15. mai

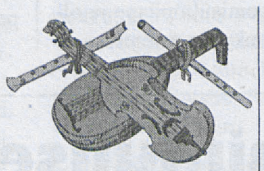

12.00 Loeng: Bingeni püha Hildegardi elu ja õpetus
Riina Ruut
TÜ peahoone, aud 138

14.00 Loeng: *Trecento* - sissejuhatus itaalia XIV sajandi muusikasse koos ajaloolise ja kultuurilise ülevaatega
Niccoletta Gossen ja ansambel Belladonna (Schola Cantorum Basiliensis, Šveits)
H. Elleri nim Muusikakool

17.30 Avamine
Musitseerib Viljandi Linnakapell,
etendub XV saj. moralitee Igamees
(mängivad TÜ üliõpilased Ilona Kolbergi juhatusel)
Raekoja plats

20.00 Kontsert: Belladonna (SCB, Šveits)
TÜ Ajaloo muuseum, Valge saal

21.30 Festivalihoov muusika ja mõduga
Tampere maja hoov

Laupäev, 16. mai

10.00 Seminar: Trubaduuride ja truvääride kunst
Niccoletta Gossen (SCB, Šveits)
TÜ peahoone, aud 138

12.00 Seminar: Notre-Dame'i koolkonna mitmehäälsuse kujunemine
Niccoletta Gossen (SCB, Šveits)
TÜ peahoone, aud 138

16.00 Kontsert: Rondellus
Celestis Symphonia
Hildegardi laulud ja muusika
Firenze XIII saj käsikirjast
Tartu rooma-katoliku kirik

18.00 Kontsert: Poul Høxbro (Taani)
Lood ja laulud kaugetest aegadest
TÜ Ajaloo muuseum, Valge saal

20.00 Kontsert: Via Sonora
«O frondens virga» -
laule Hildegardilt
Tartu rooma-katoliku kirik

21.30 Festivalihoov muusika ja mõduga
Tampere maja hoov/
halva ilma korral TÜ vana kohvik

Pühapäev, 17. mai

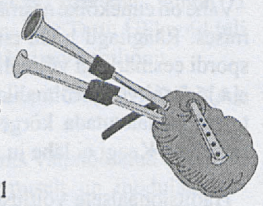

11.00 Seminar: Fiidel ja rebekk keskaja muusika esituspraktikas
Juhendab Susanne Ansorg (SCB, Šveits)
Vajalik eelregiseterimine
H.Elleri nim. Muusikakol

13.00 Kontsert: Ecco la Primavera
Muusikat renessansi-aegselt Inglismaalt
TÜ, Ajaloo muuseum, Valge saal

16.00 Kontsert: Stuudio Vaikuse Muusika
Tõnu Sepa juhendamisel
Kivisilla pildigaleriis

18.00 Kontsert: Hortus Musicus
Keskaja ilmalik lüürika XI-XIII saj.
TÜ aula

21.00 Lõpuball
Esinevad festivalil osalenud muusikud ja toimub palju muud huvitavat
TÜ vana kohvik

väitekiri

Esmaspäeval 18. mail kell 14.15 kaitseb Vanemuise 46 aud 301 **Maano Aunapuu magistritööd** loomaökoloogia erialal "Predators in a low arctic tundra community: third trophic level?" Oponendid: dr Toomas Tammaru ja *MSc* Marek Sammul.

Kolmapäeval, 20. mail kell 16 kaitseb Jakobi 5-302 spordipedagoogika instituudi lektor **Vello Hein doktoriväitekirja** "Joint mobility in trunk forward flexion: methods and evaluation". Oponendid: med-knd Aalo Eller, biol-knd Reet Linkberg ja *PhD* Antti Mero (Jyväskylä Ülikool).

töö

Türi Majandusgümnaasium pakub tööd **matemaatikaõpetajale** alates 1. septembrist. Korteri võimalus. Info tel 238 79 403, 238 79 400.

varia

Võõrkeele eksamid magistrantidele

Võõrkeele (üldainena) eksamid magistrantidele toimuvad:

inglise keel 28. mail kl 10 (reg 25. maini) ja 1. juunil kl 10 (reg 27. maini);

saksa keel 20. mail kl 10 (reg 15. maini).

Registreerida palutakse neil, kes soovivad eksamit sooritada eksternina.

Info: keelekeskus, tel 465 357.

Keelekeskusesse palutakse tuua ka erialane lektüür (200 lk).

Soome Instituudis

Teisipäeval, 19. mail kell 18 koostöös Prantsuse Teadusliku Instituudiga Aki Kaurismäki film "Boheemielämää" ("Boheemlaselu"), 1992, Henri Murger' romaani ainetel. Peaosades Matti Pellonpää, André Wilms, Kari Väänänen, Evelyne Didi, Christine Murillo, Laika. Film on prantsuse keeles, soomekeelsete subtitritega.

Prantsuse Teaduslikus Instituudis

* Teisipäeval, 19. mail ühisüritus Soome Instituudiga.

* Kolmapäeval, 20. mail kell 18.15 toimub ph aud 102 **prof Helmut Piirimäe loeng "4. septembri revolutsioon ja Pariisi Kommuun".**

Iirimaale

Eesti Geograafia Seltsi reisigrupiga on võimalik sõita **6.-20. juulini Iirimaale**. Maksumus 6500 krooni. Info tööajal 465 817, õhtuti 424 267.

Ball

Korp! Amicitia ja korp! Sakala ootavad teid kõiki 23. mail õhtul korp! Sakala majja

SUURELE SUVEÖÖUNENÄOLISELE MAIBALLILE,

et haldjad, jumalad ja inimesed üheskoos pea saabuvat suve võiksid tervitada.

Uksed avatekse kell 20.30, avavalss kell 21.15.

Pääsmeid (60 krooni) on võimalik osta iga päev kell 19-22 korp! Amicitia konvendist (Gildi 3-8) ja korp! Sakala konvendist (Veski 69). Kohapeal pilet 80 krooni. Frakk/tume ülikond.

Professorite klubis

Kolmapäeval, 20. mail kl 17.15 on ajaloo muuseumis arutluskoosolek teemal "Eurointegratsioon". Ettekande teeb prof Kaido Jaanson.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Näitused: "Tere, pliiats!", "Kingitused Tartu Ülikoolile", Tartu Ülikool ja Vabadussõda", laste joonistuste näitus "Toomemägi ja Tartu Ülikool".

NB! Püsiekspositsiooni täiendus

Kevadenautijad Toomemäel!

Toomemäel jalutades astuge sisse ajaloo muuseumisse, kus selle nädala keskel avati rootsiaegse Tartu Ülikooli ekspositsiooniosa täiendus.

Toomkiriku katusekambrites on võimalik osa saada alkeemiku toimetustest ja lahangust 17. sajandil. Alkeemiku töötoas on eksponeeritud uhmrid, kolvid, lehtrid, retordid jm töövahendid.

Eelmisel aastal möödus 300 aastat esimesest lahangust ehk autopsiast Tartus. See oluline sündmus Eesti meditsiiniajaloos on jäädvustatud ka meie muuseumi väikeses lahkamiskambris.

Lahkamiskambri ja alkeemiku laboratooriumi on valmis seadnud museoloogid Sirje Karis, Terje Lõbu ja peavarahoidja Leili Kriis ning kunstnik Kärt Mikli.

Kõik esemelised eksponaadid on Tartu Ülikooli meditsiini-, keemia- ja farmaatsiaõppetoolide ajalooline pärand.

Ootame kõiki huvilisi !

Terje Lõbu,
ajaloo muuseumi museoloog

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info 465 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iseennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Austraalia".

Geoloogiamuuseum Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info 465 839

Ekspositsioon inimese evolutsioonist.

Botaanikaaed Lai 40

E-P 10-17

Info 432 643

Näitus: "Pilk Austraalia loodusele" (taimed, herbaarlehed, looduspildid).

Nartsissinäitus.

Raamatukogu

Raamatunäitus: prof Hans Trassi publikatsioonide näitus "Hans Trass 70", "Edzard Schaper 90".

Näitused: "Kevad laste kunstis" (Tartu lastekunstikooli näitus), Tartu Kultuuriülikooli kevadnäitus "Maal ja graafika", Konrad Mäe stuudio kevadnäitus", "Subjektiivne fotograafia" (Saksamaa).

Raamatumuuseum

Näitus "Eesti kodu".

E-R 12-15.

Spordihoones

TÜ teaduskeskuse Ahhaa ja Soome teaduskeskuse Heureka ühisnäitus spordihoones Ujula 4. 17. maist 30. juunini iga päev 10-18.

Sissepääs eelkoolieelistele tasuta, kooliõpilastele ettetellimisel grupis 20 krooni. Üksikpiletid õpilastele 25, täiskasvanuile 30 krooni. Soovitav piletid ette tellida tel 375 676.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress: Ülikooli 18, ruum 241
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 562
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

ARH

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Nr. 19 (1931)
Reede, 22. mai 1998
Ilmub 1948. aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

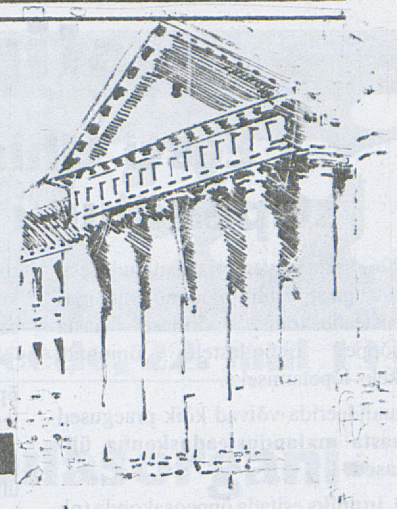

Maakonnad ja ülikool

Esmaspäeval oli ülikoolis neljandat korda koos Maavanemate Kogu, kus arutati ülikooli regionaalpoliitikat ja selle edasisi suundi. Istungil osales 11 maavanemat viieteistkümnest, samuti ülikooli valitsuse ja regionaalnõukogu liikmeid.

1995. aastal moodustati ülikoolis töögrupp regionaalprogrammi väljatöötamiseks. TÜ regionaaltegevuse lähtekohaks on säte TÜ põhikirjast, kus on öeldud, et teaduste ja kõrghariduse edendamise kõrval on ülikooli kolmandaks ülesandeks ka teenuste osutamine ühiskonnale.

Teabetalituse juhataja Katri Raik ütles Maavanemate Kogu istungi avaettekandes, et märtsis toimunud regionaalnõukogu istungil hinnati ülikooli regionaaltöö esimest etappi – infovahetust ja suhete loomist edukaks ning leiti, et järgnevalt tuleks asuda ellu viima ülikooli põhieesmärke – õppe ja teaduse arendamist ka regionaaltegevuses.

Prorektor professor Toivo Maimets tutvustas võimalikke edasiste töösuundadena Eesti Regionaaluuringute Keskuse, nn karjääriteenistuse loomist, mis viiks kokku üliõpilased ja tööandjad, teadustellimuste vahendusteenistuse loomist ning eurokoolitust ja avaliku halduse alast õpet.

Järgneval arutelul avaldati arvamusi mitmete maakonda ja ülikooli koostööd puudutavate valdkondade üle, eriti aga **õpetajate koolituse** üle. On koole, kus näiteks agronoomid õpetavad keemiat, üleüldse puudub paljudel õpetajatel kõrgharidus ja pedagoogiline ettevalmistus. Samas pole ka õpetajail motivatsiooni ennast täiendada või kui ta end täiendabki, on oht, et ta suundub hoopis firmadesse, kus rohkem palka saab. Probleem ei ole mitte ainult maakondade ja ülikoolide asi, vaid kogu Eesti riigi asi.

* * *

Pärnu maavanem TOOMAS KIVIMÄGI, millised on Pärnu maakonna ja Tartu Ülikooli sidemed ning millised need võiksid veel olla?

Hindan koostööd ülikooliga ääretult kõrgelt ja arvan, et mul on seda väga lihtne teha, sest et Tartu Ülikool ja Pärnu Kolledž on maksimum, mida sellisest koostööst üldse soovida võib.

Nagu täna siin arutelul rõhutasin, tuleks võib-olla mitte ainult Pärnus, vaid ka maakondades rohkem akadeemilisi loenguid korraldada. Olen Pärnus korduvalt öelnud, mis võib-olla tartlastele väga ei meeldigi, aga et kui olin Tartus viis aastat õigusteadust õppinud ja Pärnusse läksin, olen puudust tundnud ainult ühest asjast. Ja see on akadeemiline hingus vaatamata ajale ja tol ajal õppida tulnud punastele ainetele. Teatud aja möödudes tekib vajadus, et endagi vaim virge oleks. Avaliku elu tegelastele, poliitikutele ja omavalitsuse juhtidele oleksid sellised akadeemilised loengud kindlasti väga vajalikud.

□ Maavanemate Kogu oli koos neljandat korda.

Rõhutaksin ka täna siin üles kerkinud, kuid veel täiesti heal kvalitatiivsel tasemel lahendamata probleemi - õpetajate koolitust. See on ka Eesti riigi, mitte ainult ülikoolide küsimus. Või nagu täna professor Teet Seene ütles, on üks võimalik variant ka see, et ülikool nii-öelda koolitab koolitatavate koolitajaid ehk õpetajaid. Siin on erinevaid variante, aga kindlasti oleks vaja seda akadeemilist seltskonda koolitama ka pedagooge. Siin on kaks probleemi. Ühest küljest puudub õpetajatel endil väga sügav motivatsioon koolituse järele, puudub üleüldse motivatsioon olla õpetaja. Teist otsa pidi ilmselt vajab üsna tõsiselt erilist lähenemist ka vastav õppejõudude seltskond, kes õpetamas käib. Mulle tundub, et probleem on kahepoolne. Küsimus ei ole mitte ainult selles, et õpetajal puudub motivatsioon, vaid ka õpetamise tasemes ja kvaliteedis.

Leian, et riik peaks avalik-õigusliku ülikooli probleemile lahendust otsima. Vastasel korral tõepoolest koolitatavate kvaliteet langeb, aga siis langeb ka kogu Eesti riigi elu.

Mis kasu on taolisest päevast ülikoolis?

Kui anda üldhinnang ülikooli regionaalpoliitilisele tegevusele, mis on nende kokkusaamiste põhiaktsent olnud, siis mina annan küll väga kõrge hinnangu koostööle maakondadega. See võiks teatud mõttes olla eeskujuks ka mõningatele riigivalitsuste asutustele, kuidas tegelikult regionaalpoliitikat teha saab.

Ühtepidi on see tõesti infovahetus ja võimalike koostöövariantide kaalumine ülikooliga, kuid teiselt poolt hindan väga kõrgelt nii ülikooli tänast juhtkonda kui ka seda juhtkonda, kes õige pea ülikooli juhtima hakkab. Tarku inimesi on alati väga hea kuulata ja paraku ei ole neid tarku inimesi meil nii väga palju. Selles mõttes ma tõepoolest naudin nii rektori kui prorektorite esinemisi. See on üldhariv ja olen siin alati käia püüdnud.

Küsis Varje Sootak

Ülikooli valitsuses

Täna kl 12 algaval ülikooli valitsuse istungil on päevakorras: ülikooli avalikkussuhete programmi II lugemine, ülikooli 1997. aasta aruande ja finantsaruande arutamine, ülikooli baasarvutivõrgu arengukava, ettepanekud audoktorite valimiseks ja muud küsimused.

Ülikooli nõukogus

Teisipäeval, 26. mail kl 14.15 algaval nõukogu istungil on kavas: ülikooli aastaarunne, audiitori järeldusotsuse arutelu, audoktorite valimine, professori valimine (üldzooloogia professoriks kandideerib üldzooloogia prof, bioloogiadr Jüri Kärner), uutele õppekavadele eraldatud raha kasutamisest, õppetoolide ümbernimetamine jt. küsimused. Samuti on kavas uue rektori prof Jaak Aaviksoo ametivande andmine ning tema seisukohavõtt prorektorite asjus.

Vana Tartu loengusarjas

peab kolmapäeval, 27. mail kell 18.15 **dots Villu Tamul loengu** "Ülikool Tartus 19. sajandil" (ph aud 102).

Majandusteaduskonna päev

29. mail kell 15 algab TÜ Ajaloomuuseumis **majandusteaduskonna päev**. Dekaan teeb ülevaate lõppevast õppeaastast, järgnevad sõnavõtud rektoraadi esindajalt, vilistlaste ühingult "Hermes", kolleegidelt teistest kõrgkoolidest. Kavas on TÜ sihtasutuse majandusteaduskonna alafondi asutamislepingu sõlmimine, õppeaasta jooksul ilmunud õppevahendite esitlus.

fotoreportaaž

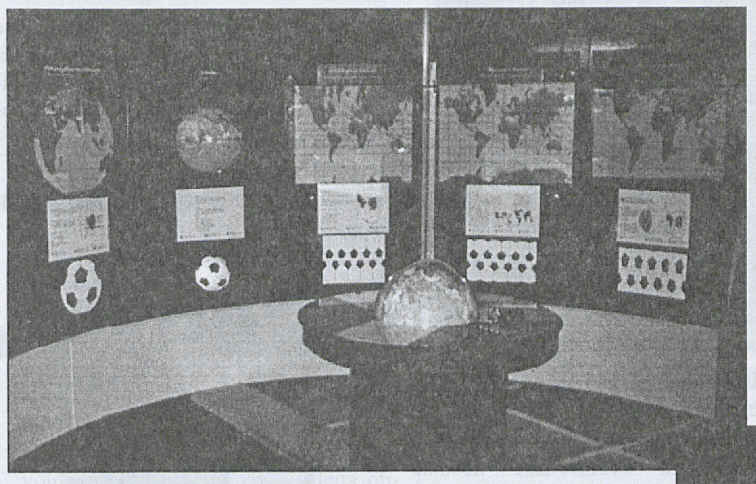

□ Siin saab valida kõige otsema tee oma reisi sihtpunkti. ↗

TÜ Ahhaa ja Soome Heureka interaktiivsel ühisnäitusel on kõik eksponaadid katsumiseks ja järeleproovimiseks.

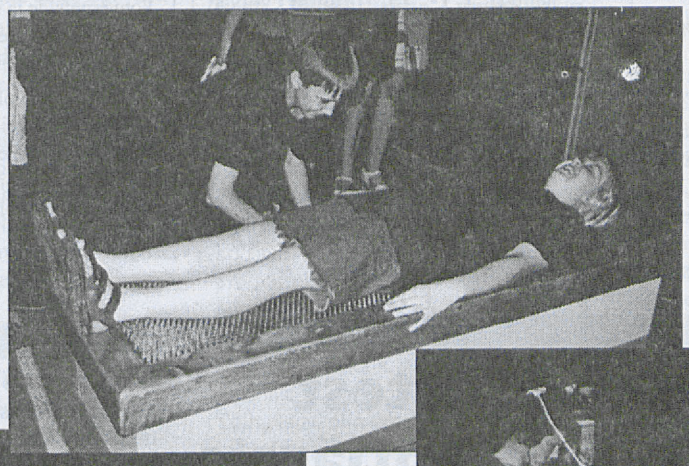

□ Nõeltel ...

□ Ja Maa tiirlebki ümber Päikese! →

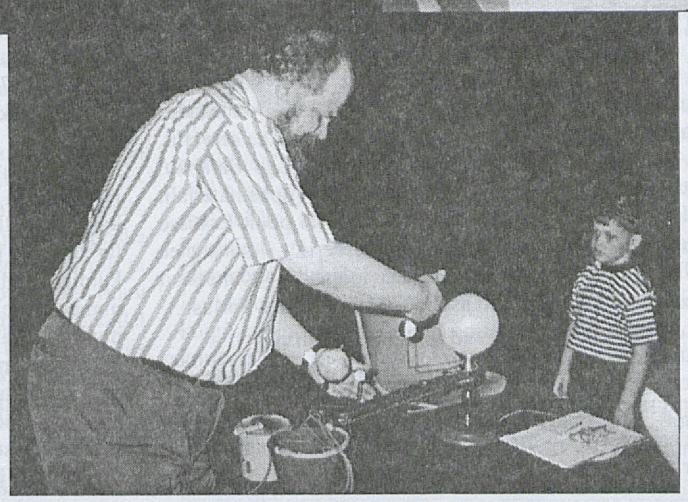

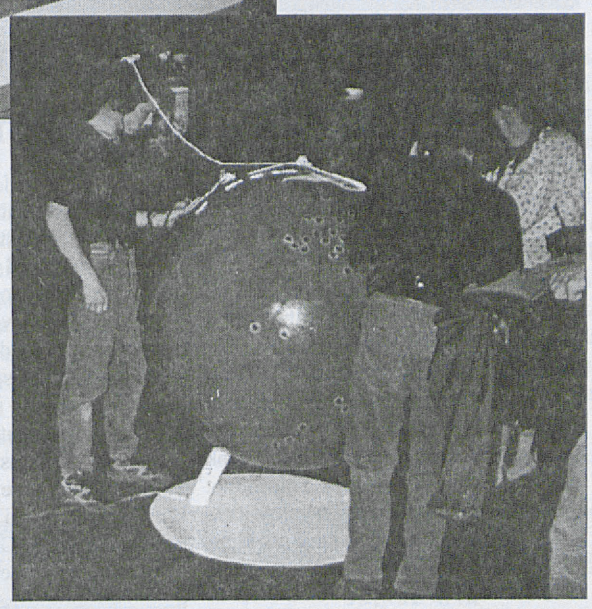

□ Keelegloobusel saab kuulata 64 keelt.

stipendium

Eesti Ühispanga stipendiumi konkurss

1996. aasta novembris asutatud Eesti Ühispanga stipendium on mõeldud majandusteaduskonna viimase aasta põhiõppe üliõpilastele õpingute edukaks lõpetamiseks.

Kandideerida võivad kõik praegused **3. aasta majandusteaduskonna üliõpilased:**

19. juuniks esitada õppeosakonda (ph 117) järgmised dokumendid:

* **stipendiumitaotlus-enesetutvustus** (kirjeldada senist uurimistegevust, tulevikuplaane, enesetäiendust, ühiskondlikku jm koolivälist tegevust; lisada kontaktandmed);

* dekanaadis kinnitatud **väljavõte õpinguraamatust** kolme aasta õppetulemuste kohta.

Stipendiumi saajad valib ülikooli ja ühispanga esindajatest koosnev komisjon, vajaduse korral korraldatakse kandidaatidega vestlus. Järgmise õppeaasta algul antakse üle kaks 10 000 krooni suurust stipendiumi.

Välissuhete talitus teatab

Hamburgi Ülikooli (Saksamaa) ja Tartu Ülikooli vahel on juba aastaid olnud tihedad ja pikaajalised koostöösidemed. Hamburgi Ülikool on huvitatud meiega koostöö jätkamisest ja seetõttu on koostamisel uus tööplaan järgnevaks kolmeks aastaks. Välissuhete talitus soovib saada informatsiooni Tartu Ülikooli teadlaste juba olemasolevate koostööprojektide kohta Hamburgi Ülikooli teadlastega. Samuti on oodatud kõik ettepanekud ja soovid koostöösidemete laiendamiseks ja süvendamiseks. Kõigil koostööst huvitatud teadlastel ja õppejõududel palume sellest teatada välissuhete talitusse (ph 304; tel 465 615) **27. maiks**.

Eesti saatkond Ukrainas andis teada, et **Kiev-Mohyla Akadeemia** tunneb huvi koostöö vastu Tartu Ülikooliga. Akadeemia taotleb koostöö arendamiseks vahendeid Sorose Fondist. Kõigil koostööst huvitatud teadlastel ja õppejõududel palume teatada välissuhete talitusse **27. maiks**.

Raamatupood soovitab:

J. R. R. Tolkien "Kuninga tagasitulek"

Tolkieni müstiliste tegelaste - kääbuste, lohede, haldjate - võluv maailm näib sama tähtis ja tõeline kui reaalsuses meie ümber toimuv. Eesti keeles on seni Tolkieni loomingust ilmunud "Kääbik" ja kolmest raamatust koosnev "Sõrmuste isand": "Sõrmuste vennaskond", "Kaks kantsi" ja nüüd "Kuninga tagasitulek". Nii on uue raamatu tegelased juba varasemast tuttavad. Muheda huumoriga kirjutatud raamat on lugu vaprusest, suuremeelsusest, abivalmidusest.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD

Seni tõlkimata Tolkieni loomingut saab lugeda inglise keeles.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

NB! Ülikooli liikmeskonnale pakub raamatupood soodustust 10%!

Majandus kõrvalainena

Majandusteaduskonna poolt pakutud kõrvalaine andis lõppeval õppeaastal paljudele erinevate erialade üliõpilastele soodsa võimaluse majandusalaste teadmiste omandamiseks.

Teaduskonna dekanaadis (Nooruse 9-204) saab **alates 18. maist** registreerida kõrvalaines MAJANDUS sügissemestril loetavate ainete kuulajaks.

* 1. aasta aineid:

mikroökonoomika,

ettevõtte loomise ja tegutsemise alused,

juhtimine ja organisatsioon,

majandusajalugu ja

finantsarvestus ja aruandluse analüüs

saab valida **15. juunini**.

* 2. aasta ainetele

rahvusvaheline majandus II,

ettevõtte infosüsteemid,

sotsiaal- ja majandusstatistika,

riigieelarve ja maksundus,

personali juhtimine jaturundus II

ootame **kuni 29. maini** kirja panema neid, kes käesoleval õppeaastal kõrvalaine õppimist on alustanud. **1. - 15. juunini** võivad vabadele kohtadele registreerida ka teised huvilised. Loengud on õhtuti kell 16-20, peamiselt keemiahoone või Vanemuise ringauditooriumis.

Info: tel 380 263,

http://www.mtk.ut.ee/.

intervjuu

Arutati akadeemilise ja administratiivse poole koostööd

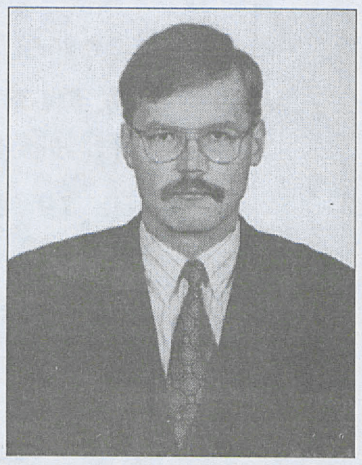

intervjuu

I PROREKTORI ABI HASSO KUKEMELGIGA

11. ja 12. mail toimus ülikoolis rahvusvaheline seminar "Akadeemilise ja administratiivse struktuuri vastasmõju ülikoolis", kus käsitleti mainitud kahe poole kooseksisteerimist, vastasmõju ja sellest tulenevaid probleeme, infolevi ja ülikooli juhtimist ning ülikoolidevahelist koostööd administratiivsete struktuuride tasandil. Miks arutati just selliseid teemasid?

Niisugune seminar koostöös Põhjamaade Ülikoolide Administraatorite Ühenduse ja OECD Kõrghariduse Institutsionaalse Juhtimise programmiga IMHE toimub meil juba neljandat korda. Teemad loomulikult varieeruvad ning seekord leidsime, et ülikooli akadeemilise ja administratiivse poole koostöö vajab arutamist ja läbirääkimist.

Miks ikkagi sellised teemad?

Probleemid akadeemilise ja administratiivse poole vahel, kui kasutada rektor prof Peeter Tulviste sõnu, on olnud sellest hetkest alates, kui ülikool tekkis. See on kõikides ülikoolides niimoodi. Õppejõud ja teadurid seisavad oma akadeemilise vabaduse eest, ühiskond ja riik panevad aga sellele teatud raamid peale ning see tekitab vastuolusid. Arengu jaoks on oluline kompromiss - kes kui palju ja kus järele andma peab.

Mida täpsemalt ettekannetes käsitleti?

Põhiettekanded olid Suurbritanniast Bruneli Ülikooli professorilt Maurice Koganilt "Administraatorid ja akadeemikud" (inglise keeles kõlab *academics* küll hästi, kuid eesti keeles oleks täpsem öelda õppejõud ja teadurid). Temalt oli põhiline teoreetiline ettekanne. Professor Kogan uurib ülikoolide juhtimisskeeme ja kõrghariduses toimivaid protsesse.

Väga olulised ettekanded olid veel Warwicki Ülikoolist Michael Shattockilt, kes rääkis juhtimisest ja administreerimisest kaasaegses ülikoolis. Warwicki Ülikool paistab silma selle poolest, et seal on ülikooli juhtimine viidud küllaltki suures osas kaasaegse suurfirma sarnaseks. Enamik põhiotsuseid võetakse vastu otseselt finantskontekstis.

Kas see on riiklik ülikool?

Riigilt saadakse eelarvest 36 protsenti, ülejäänud osa teenitakse teistest allikatest: konsultatsioonid, ruumide väljaüürimine, konverentside ja seminaride korraldamine jne. Ka vilistlased toetavad materiaalselt oma ülikooli arengut.

Kolmas väga oluline ettekanne oli meie tulevaselt rektorilt professor Jaak Aaviksoolt, kes kõneles tasakaalust finants- ja administratiivse juhtimise vahel ülikoolis, rõhutades üldpõhimõtete ja filosoofilise tausta olulisust - seega mitte ainult rahast.

Neid põhiteemasid toetasid mitmed ettekanded Leedust, Lätist, Soomest, milles kõneldi oma ülikoolide kogemustest, ära näidates ka toimivate skeemide kitsaskohad ning võimalikud arengusuunad.

Omaette valdkonda puudutas Claudia Oehl Euroopa Training Foundationist, kes on Eesti, Läti ja Leedu TEMPUS-programmide üks koordinaatoreid. Tema rääkis ülikoolide juhtimisest ja *management*'i arengust TEMPUS-projektide taustal.

Meil on levinud arvamus, et oleme Leedust ja Lätist mitmes valdkonnas suuresti ees. Kas see puudutab ka ülikoole?

Ma ei julgeks küsimust päris niimoodi asetada. Kui kümne aasta eest hakkasid piirid lahti minema, siis öeldi, et käime välismaal, omandame kogemusi ja teeme ise ka täpselt niimoodi nagu nemad. Tegelikkuses kõike täpselt samamoodi teha ei saa. Meil on oma ühiskond, oma kultuuriline ja majanduslik taust ning süsteem, mis töötab hästi USAs, Inglismaal, Rootsis jm, ei pruugi meil üldse töötada. Ka lätlastel ja leedulastel on oma taust, kuigi nad on meiega suhteliselt sarnaselt arenenud, kuid mõningad erinevused on kindlasti olemas. Seetõttu meil hästi funktsioneerivad süsteemid ei pruugi nendele sobivad olla ja vastupidi. Aga info omamine sellest, mis ühel või teisel pool toimub, võib ära hoida mõnegi jalgratta leiutamise või sammud vales suunas.

- **Akadeemiline ja administratiivne pool vajavad arenguks ka kompromisse.**
- **Baltimaade ülikoolide ametnikud hakkavad tihedamini koostööd tegema.**

Kui tooksite konkreetseid näiteid?

Näiteks Atis Kapenieks Riia Tehnikaülikoolist rääkis uuest kõrghariduse seadusest ja selle rakendamise probleemidest ning tagajärgedest õppejõududele. Seadus võib küll hea olla, aga kui paari nüanssi õigel ajal tähele ei panda, on tulemuseks see, et õppejõud hakkavad ülikoolist ära minema. Seetõttu peab seadusloomesse väga tähelepanelikult suhtuma ning sageli ka võimalikud kõrvaltoimed läbi mängima, et mitte hiljem raskeid probleeme lahendada. Lätis oli see seadus mõeldud õppejõudude toetuseks, mitte vastupidi. Reaalselt tegi see aga õppejõudude töötingimused raskemaks, raskendas palgatingimusi - tulemuseks oli lisateenistuse otsimine väljastpoolt ülikooli.

Väga oluline oli seminari lõpposa, kus arutati põhjalikult ülikooli administraatorite võimalikku tegevuskava. Sügisel toimub tõenäoliselt Leedu, Läti, Soome, Rootsi, Poola jt esindajatega nõupidamine, kus arutatakse võimalikku koostöövõrgustikku Balti regioonis. Arutlustest jäi kõlama mõte ülikoolide ametnike ühenduse loomisest. See ühendus hakkaks Baltikumis hoolitsema vastava koolituse eest, ühtlustama normatiive ja standardeid ning oleks kohaks, kus kõigepealt mitmed probleemid läbi arutatakse ja ühiseid lahendusteid leitakse. Selle ühenduse kaudu oleks ka võimalik Põhjamaade ülikoolide administraatorite ühinguga (NAUA) tihedamat koostööd teha.

Ülikoolide juhtimist on arendatud ka TEMPUS- projektides.

Üks töörühm diskuteeris seminaril akadeemilise ja administratiivse vastasmõju toime probleeme ja teine infotehnoloogia ning organisatsiooniliste struktuuridega seonduvat. Mõlemad töörühmad leidsid, et väga oluline on hästi toimiv infosüsteem. Järjest olulisemaks muutub info omamine, selle sorteerimine. Näiteks infosüsteemide projektijuhi Andres Salu sõnul, kes külastas kevadel Warwicki Ülikooli, peaks infosüsteemide arenguks minev summa olema tunduvalt suurem, kui Tartu Ülikoolil praegu võimalik on.

Selle nädala algul külastas ülikooli Rumeenia Ülikoolide Administraatorite Assotsiatsiooni kolmeliikmeline delegatsioon. Mis oli nende külaskäigu eesmärk?

Rumeenlased pidid samuti seminaril osalema, kuid neil tekkis Eesti viisaga probleeme. Rumeenia delegatsiooniga vahetasime mõtteid ülikoolide arengu üle nii Rumeenias kui Eestis ning tahame välja jõuda mõlemaid pooli rahuldava pikaajalise koostööni.

Sidemete loomist finantseerib Sorose Fondi projekt. Rumeenlased kohtusid ülikooli juhtidega, külastasid mitmeid ülikooli osakondi ning ka bioloogia-geograafiateaduskonda ja eurоteaduskonda.

Küsis Varje Sootak

arvutiteave

Numbrimuutustest ennetavalt ja tagantjärele

13. mail olid ülikoolil külas

arvutifirma SUN esindajad.

Kiiruga organiseeritud kohtumisel oli õppejõude arvutiteaduse instituudist ja didaktika õppetoolist, aga ka arvutuskeskuse, tehnoloogiakeskuse ja EENeti töötajaid. Külalised tundsid erilist huvi koostöövõimaluste vastu õpitarkvara arendamisel. Peale professor Jaak Aaviksoo meie ülikooli ja Tiigrihüpet tutvustavat sõnavõttu esines Sun Microsystemsi organisatsiooni kuuluva Genfis asuva Sun International Enterprise Center (IEC) haridussüsteemi ala juht, Education Industry International Sales Director Rickard von Horn. Ta tutvustas firma haridust toetavaid ettevõtmisi ja soovitas lisateavet hankida aadressilt www.sun.com/edu. Oma etteaste lõpetuseks teatas ta, et SUN on otsustanud rahuldada meie AEG (Academic Equipment Grant) taotluse ja andis üle vastava mälestustahvli. Lubaduse kohaselt saab meie keskserver peagi juurde kolmanda emaplaadi koos kahe protsessori ja 1 GB mäluga ning ATM-liidese. Seni on selles serveris 4 protsessorit ja 1.25 GB mälu. See lisavarustus pole sugugi liiast, sest päevasel ajal on nimetatud masina madli.ut.ee samaaegsete kasutajate arv ületanud 200 piiri, neist umbes 140-150 füüsiliselt erinevat inimest. Täpsemalt võite kasutamise hetkeolukorraga tutvuda alustades aadressilt http://www.ut.ee/serverid. Kiirkohtumise lõpetas Tago Sarapuu, kes tutvustas loodusalast õppematerjali, mis paikneb firma SUN poolt Eestisse paigaldatud serveris sunsite.ee (http://sunsite.ee/loomad/). Nimetatud arvuti asub EENeti ruumides Tartus.

Kevad tõi kaasa muutuse

ülikooli telefoninumbrites,

mis väljendub esmajoones suunanumbri 465 asendumises 375-ga, sisenumbrite muutumises neljakohaliseks ja uute suunanumbrite kasutuselevõtus (abonentide arv on jõudsalt kasvanud). Seoses sellega otsustasime arvutivõrgu PPP-teenuse senise modemite numbri 465 504 asendada numbriga 376 299. Selle tülika muutuse põhjenduseks on asjaolu, et need, kes kasutavad automaatset helistamise teenust, peavad nagunii numbrit korrigeerima ja kuigi 465 xxx veel toimib, kaasneb sellise numbri kasutamisega tarbetu info Tartu-Tallinna vaheline liikumine. Maikuu lõpuni on vana number veel kasutatav, ainult sellelt numbrilt kättesaadavate samaaegsete ühenduste arv on 12, kui aga Teie arvuti on häälestatud kasutama numbrit 376 299 on löögilepääsemise võimalus suurem, sest see number haarab 20 modemit. (Järgneb).

Otto Teller, arvutuskeskuse peaspetsialist

Üliõpilaste eri

Nr 3 Reede, 22. mai 1998

Üliõpilasesinduse koosolekult

7. mail toimus üliõpilasesinduse vana koosseisu viimane ja ühtlasi ka uue koosseisu esimene koosolek.

*** Vana koosseisu koosoleku alguses jagati välja hulk varem arutluse all olnud eelnõusid, mis nüüd kinnitamist vajasid**. Hääletuse tulemusena võeti vastu otsus koosolekuvabade aegade kehtestamisest ja toimkondade töökorda täiendav otsus, mis piiritles hääleõigust toimkondade esimeeste valimistel. Lepiti ka kokku, et vana koosseisu hääleõiguslikud toimkonnaliikmed selgitab välja senine üliõpilasesinduse esimees.

*** Järgnevalt täiendati otsust üliõpilaskonna esindajatest TÜ nõukogus**. Üliõpilaskonna esindajate valimine nõukokku toimub kahes etapis. Kõigepealt viiakse läbi erivalimised, kus valitakse üks doktorantide, üks magistrantide ja üks põhiõppe üliõpilaste esindaja. Seejärel toimub üldhääletus, kus võivad kandideerida kõik üliõpilaskonna liikmed. Varem valiti erihääletusel vaid doktorantide ja magistrantide esindaja.

*** Kui eelnõud olid vastu võetud, arutati vana ja uue koosseisu võimalikku ühist väljasõitu, mis toimuks laevasõiduna Emajõel**. Esinduse liikmed ei olnud üheselt väljasõidu vajalikkuse suhtes meelestatud, hääletuse tulemusena otsustati see siiski korraldada.

*** Uue koosseisu esimesel koosolekul valiti üliõpilasesinduse abiesimees,**

Tartu Ülikooli üliõpilasesindus

kelleks sai 21 poolthäälega Arne Otter.

*** Koosoleku algul esitas Kaur Parve eelnõu üliõpilasesinduse põhieesmärkidest**. Kuna esinduse liikmetel polnud aga võimalust sellega eelnevalt tutvuda, otsustati arutelu juurde tagasi pöörduda järgmisel koosolekul.

TÜ nõukogu uuteks esindajateks valiti Eiko Keeman, Arne Otter, Kadri Täht, Katriin Fisch, Leif Kalev, Karl Laas, Marek Herm, Peeter Helme, Priit Pikner, Fred Puss, Priit Alamäe.

*** Üliõpilasesinduse esimehe kandidaadid Leif Kalev ja Margus Purlau ei saanud kumbki valimistel vajalikul hulgal hääli ning esimehe valimised lükkusid edasi järgmisele koosolekule.**

*** Viimased uudised**. Sotsiaaltoimkonna esimeheks valiti Kerstin-Oudekki Loone ja haridustoimkonna esimeheks Katriin Fisch. Neljapäeva õhtul oli taas kavas esinduse esimehe valimine.

Eesti ja Soome üliõpilasorganisatsioonide ühisseminar Helsingis

12.—15. maini kestis Helsingis Eesti ja Soome üliõpilasorganisatsioonide ühisseminar. Eestit esindasid paarkümmend inimest seitsmest organisatsioonist. Seminar oli jätk eelmisel aastal Tartus toimunule.

Organiseerijate üks eesmärke oli kõikide Helsingi üliõpilasosakondade ja natsioonide tutvustamine. Viimaseks päevaks olidki osalejad läbi käinud kõigist paarikümnest organisatsioonist ning lisaks veel üliõpilaskonna uuest ja vanast majast.

Floora päeval (13. mail) oli nädala rahvarohkeim üritus – *Maamme laulu* (Soome hümni) 150. aastapäeva tähistamine. Päev algas jumalateenistusega Toomkirikus. Pärast seda algas Senati väljakult 4,2 kilomeetri pikkune rongkäik *Kumtähden kentä*le, kus esitati

Järg 4. lk

□ **Helsingi Ülikooli aulas.** **Pertti Pyhtilä foto**

Üliõpilaste häälekandjad Tartus

(Algus Üliõpilaste eris nr 1, 3. aprill)

Üliõpilasleht jäi põhimõtteliselt ainukeseks, mis oli terve Eesti üliõpilaskonna häälekandja. Tema kõrval on teada vaid üks väljaanne, mis oli aga ainult Tartu Ülikooli üliõpilastele. **Ksv!: Üliõpilaste informatsioon-leht** ilmus 1938.-1939. aastal nelja üksik- ja ühe topeltnumbrina, vastutav toimetaja oli majandusüliõpilane Arnold Aasa (korp! Rotalia) ning tiraaž ainult 90 eksemplari. Põhirõhk asetati ametlikele teadetele, ajakirjast võis leida eksamiaegu, teateid õppejõudude, määruste ja korralduste ning ülikooli lõpetajate kohta.

Tartu Üliõpilaskond andis välja ka oma **toimetisi**, kokku üheksa numbrit (1930—1938). Need on aga mitmete erialade õpperaamatud (füüsika, statistika, filosoofia, veterinaaria jt) ning populaarteaduslikud käsitlused (Rahvasteliidust, Eesti kooli ajaloost) ning ei puuduta üliõpilaskonna enda tegevust.

Ajakiri **Akadeemia** ilmus aastail 1937—1940 ning seda andis välja Eesti Üliõpilaste Seltside Vilistlaskogude Liit. Üliõpilaskonda puudutavat informatsiooni ja artikleid on selles üsna vähe, enamik on poliitilised ja populaarteaduslikud. Aastal 1989 Tartus taastatud samanimeline ajakiri võttis enda eeskujuks esimese sellenimelise, kuigi väljaandja on teine.

* * *

Välis-Eesti üliõpilaskondadel on olnud samuti oma häälekandjad. Kõige varasem neist on **Scientiae et Artibus: Balti Ülikooli üliõpilaskonna organisatsioonide ajakiri**. Ilmumiskoht oli sellel Pinneberg Hamburgi külje all ning väljaandja Balti Üliõpilaskond (Balti Ülikool eksisteeris 1946-1949). Ajast ja oludest tingituna oli ajakirja sisu üsna poliitiline, puudutades palju DP-laagreid ning riikidevahelisi suhteid, vähemal määral muljeid teiste maade üli-koolidest jm. Ajakirja ilmus kokku kümme ca 40leheküljelist numbrit. Läti- ja leedukeelseid numbreid (sisu oli kõigil erinev, pealkiri sama) ilmus mitu korda vähem.

ÜLIÕPILASLEHT
EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA
NR.1 APRILL 1990

1950. aastate algul lepiti kokku, et 1946. aastast Saksamaal Eesti Üliõpilaskonna väljaandena ilmunud ajakirja **Estonia** (viis mahukat numbrit aastaist 1946—1950, toimetaja K. Eerme) hakkab üllitama Eesti Üliõpilaskond Välismaal, mille tegevuse pearaskus lasus eesti üliõpilastel Rootsis. Kahjuks puuduvad andmed ajakirja edasise ilmumise kohta.

Eesti Üliõpilaskond USAs andis välja ajakirja **Alma mater: Eesti üliõpilasajakiri USA's**. See ilmus 1950—1956 paarikümnelcheküljelisena neli korda aastas New Yorgis ning sisaldas enamasti kirjeldusi ja mõtisklusi üliõpilaselust, sekka üsna palju naljalugusid ning karikatuure.

Mitmekesise sisuga oli ka **Silmapiir: Eesti Üliõpilaskonna Lundis** ajakiri. Nähtavasti oli veel mitmetel teistelgi Eesti üliõpilaskondadel oma väljaanne, kuid autorile ei ole neid kätte sattunud.

* * *

Kui Eestis olid taastatud üliõpilasorganisatsioonid, tekkis idee taastada **Üliõpilasleht**. Peeti koosolekuid, koostati toimkondi ning esimene, proovitrükk, ilmuski 1989. aasta 14. novembril korp! Sakala 80. aastapäeva puhuks. Korp! Sakala erinumbrina oli seal juttu Sakala ajaloost, majast ja vilistlastest ning karikatuure ja fotosid. Toimetajad olid sakalanused Peeter Tali ja Andres Männart, tiraaž 6000 eksemplari.

Päris esimene number ilmus aga aprillis 1990. Juhtkirjas kirjutas peatoimetaja Aavo Kokk üliõpilasseltsidest ning korporatsioonidest ja leidis: "Üliõpilasleht saab loodetavasti selleks pinnaks, kus arutatakse kõiki ülalmainitud ja ülalmainimata probleeme. Selle sisu määravad ära muidugi kirjutajad, kes suures enamuses on üliõpilased. Saagu lahendatud probleemid ja arenegu kirjakultuur!"

Üliõpilaslehe teine ning kolmas (viimane) number ilmusid sama aasta jooksul ning seejärel väljaandmine peatus. Kahes esimeses numbris oli äratrükke varasematest väljaannetest (Tulimuld, Üliõpilasleht) ning artikleid rahvuslikust identiteedist, üliõpilasorganisatsioonidest Uppsalas, laule, nalju ja sõjajuttu. Viimane number oli korp! Filiae Patriae erinumber ning sisaldas enamasti organisatsiooni ajalugu ja tegevust puudutavat. Numbri tiraaž oli 3000 eksemplari.

Järgmine ning senini viimane katse taastada Tartus üliõpilasleht oli 1994. aasta lõpul. Ikka **Üliõpilaslehe** nime all ilmus 13. detsembril väljaanne, mille peatoimetaja oli Inno Tähismaa, tegevtoimetaja Indrek Kaimer ning lisaks oli veel üheksa eri valdkonna toimetajat ja fotograaf. Kuigi Kaarel Tarand leidis, et "šansse on õige vähe," oli peatoimetaja optimistlikum: "Tarvidus üliõpilaslehe järele on eriti pakiline just nüüd, kus riik kärbib päevpäevalt tudengitele mõeldud toetusi ning paljud poliitikud Riigikogus toetavad järjekindlalt tasulise kõrghariduse ideed". Sisu oli üsna mitmekesine (õppelaen, ülikooli ball, kuninganna Margot, mood, lisaks reklaamid, ristsõnad, reisimuljed) ning teadlikult olid väljaandjad distantseerunud üliõpilaskonna organitest ja organisatsioonidest, et olla nendest mõjutamatu väljaanne. Võib-olla saigi see liiga ennatlikuks, sest lehte ilmus ainult kaks numbrit – viimane 10. veebruaril 1995.

Kui vaadata tollase peatoimetaja põhjendusi lehe ilmumiseks, siis pole viimase kolme aasta jooksul midagi muutunud ning seega on praegugi vajadus lehe järele olemas. Üliõpilasesinduse tugevnedes ning koostöös teiste organisatsioonidega tuleks kõne alla uus katse sellel pikal ning enamasti edukal teel. Nagu nägime, on Välis-Eesti üliõpilaskonnad asutanud ajakirja juba oma eksisteerimise esimestel aastatel ning seda kergem peaks seda teha olla juba sajandeid samal kohal püsinud tugeval üliõpilaskonnal.

Fred Puss

See oli siis 3. aprillil ilmuma hakanud ja sel semestril nähtavasti viimane Üliõpilaste eri, mille koostasid ja kirjutasid Katriin Fisch ning Fred Puss. Toimetas ja kujundas UT toimetus.

Üliõpilaste eri

Jätkub 4. lk

persoon

Katriin Fisch

Katriin Fisch (24) on eesti keele võõrkeelena 4. aasta üliõpilane. Ta on TÜ üliõpilasesinduse haridustoimkonna esimees 1998. aasta algusest ning TÜ nõukogu liige.

Palun räägi oma varasemast elust enne ülikooli.

Olen lõpetanud Tartu 5. Keskkooli. Käisin ka lastemuusikakoolis, seal õppisin flööti. Kui lastemuusikakool ära lõppes, oli mul kahju flöödist loobuda. Seepärast tuligi paralleelselt keskkooliga minna H. Elleri nim muusikakooli. Kui selle olin ära lõpetanud, oli kaks võimalust – kas minna edasi muusikaakadeemiasse või ülikooli. Kuna mul oli võrdlemisi hea ettekujutus sellest, mida tähendab muusiku elukutse, siis oli mul kiusatus ülikooli minna. Kirjanduse vastu oli mul alati huvi olnud. Kirjandusse eraldi vastuvõtt puudus ning siis ei olnudki muud peale võimaluse eesti keelt võõrkeelena õppima minna.

Muusika on Sul võtnud enne ülikooli ja ka hiljem väga suure osa ajast. Aga kas Sul on peale selle jäänud aega veel mõneks hobiks?

Mind huvitavad peale muusika veel teater ja kirjandus, mingil määral on nad kõik omavahel seotud ja mingil määral on nad erinevad. Need pole otseselt hobid, sest kirjandus ja teatriteadus on mu praeguses õppekavas arvestataval kohal ning kirjanduskriitikas tahaks kaitsta ka bakalaureuse kraadi. Esindusse sattununa olen hakanud rohkem huvituma ühiskonnateadustest. Hobi, see peaks

olema midagi teisejärgulist, aga mul pole miski teisejärguline. On palju sellist, mis on vahelduvalt tähtis ja väärib süvenemist.

On Sul mõni lemmikperiood ajaloos, mis väga imponeerib ja millal Sa oleksid tahtnud ise elada?

Mingist ajast peale ma enam ei idealiseeri minevikku, ja leian, et üldse on kindlam teha panus tulevikule, sest tulevik on alati tugevam kui minevik. Mingit konkreetset perioodi ma ei oska öelda. Kirjanduse suhtes on ka nii, et erinevatel eluetappidel on mulle erinev kirjandus meeldinud. Mingitel hetkedel on mõned kirjanikud ja heliloojad, mis sobivad rohkem, ükskõik, mis mõju ma sealt ka ei oota, kuid kindlaid lemmikuid mul ei ole.

Järg 4. lk

Üliõpilaste eri

Nr 3 Reede, 22. mai 1998

Eesti ja Soome üliõpilasorganisatsioonide ühisseminar Helsingis

Algus 3. lk

esimest korda *Maamme laulu* 150 aastat tagasi. Rongkäigus olid kohal kõik Helsingi üliõpilasorganisatsioonid oma lippudega ja ka mitmed teised organisatsioonid ning koolid, kokku 3000 osalejat. Pealtvaatajaid arvati olevat 5000 ringis. Eestlased olid ühise lipu all, meie delegatsioon sai mitmel korral eraldi aplausi osaliseks. *Kumtähden kentäl* peeti kõnesid ja lauldi, viimaks ka terve *Maamme laulu* oma üheteist salmiga, igaüks laulis seda oma emakeeles. Sellele järgnes samas piknik. Järgneval päeval mindi Porvoosse, mis asub umbes 60 km Helsingist idas. Viljandi sõpruslinnas tehti ekskursioon, käisime ka *Maamme laulu* sõnade autori Runebergi majamuuseumis ja Viljandi Jakobsoni Gümnaasiumi sõpruskoolis ning külas sponsoril, elektritarvikuid tegeval firmal *Ensto*.

Õhtul algas Helsingi Ülikooli peahoones rektori vastuvõtt. Kuna samal ajal oli Turu Ülikoolis doktorite promotsioon, siis rektorit ennast polnud kohal, teda esindas teabetalituse juhataja Martti Turtola.

Viimase päeva hommikupoolikul tehti meile ekskursioon uues ja vanas üliõpilasmajas, mis asuvad kõrvuti kesklinnas. Üle saja aasta tagasi andis linn maatüki üliõpilaskonnale, et hoida neid linnast eemal, nüüd on majad aga otse Helsingi südalinnas. Helsingi Ülikooli üliõpilaskonda peetakse üheks rikkaimaks terves maailmas. Neile kuulub lisaks kahele uhkele majale samas kõrval terve ärikvartal. Meile näidati ka Ülioppilaslehti toimetust. Leht ilmub iga kolme nädala tagant ning on üsna mahukas, kuigi seda teeb vaid neli toimetuse liiget.

Seminar toimus Ostrobotnia majas. Ettekandeid oli kolm - Läti korp! Imeria liige Anita Kärklina rääkis Läti üliõpilasorganisatsioonidest, korp! Revelia liige Pasi Suikki maakondlikest üliõpilaskogudest Eestis ja Ilkka Kuivalainen Soome üliõpilasosakondade maakondlikest uurimustöödest.

Viimasel õhtul oli uues üliõpilasmajas pidulik õhtusöök, kus Soome kombe kohaselt peamiselt lauldi, õnneks ka üsna mitmeid eestikeelseid laule, kuigi soomekeelseidki pole raske kaasa laulda, sest viisist seal mõnigi kord kinni ei peeta. Tähtsam on see, kui kõvasti keegi laulab.

Järgmiseks aastaks heideti pall taas Eesti poolele.

Fred Puss

Katriin Fisch

Algus 3. lk

Kui rääkida kirjandusest laiemalt, siis mulle tundub, et kirjanduse läbi võib inimese elutunnetus sügavamaks muutuda. Mulle endale on lugemine küllalt palju andnud ja kirjandus on minus süvendanud tunnet, et asjad on tegelikult keerulisemad, kui tavaelus inimestele seletada püütakse. Kui elus antakse küsimustele kiireid ja lihtsaid vastuseid, siis see ei ole mind kunagi rahuldanud.

Ülikooli õpingute kõrval oled olnud aktiivne ka mujal, nagu näiteks ENÜS. Mis Sind sinna viis?

Kui olin esimesel kursusel, siis ma ka töötasin ning muuks tegevuseks ei olnud aega. Teisel aastal ma enam ei töötanud ja oli aega ringi vaadata ning siis oli selline tunne, et peale ühe eriala omandamist tahaksin veel midagi. Kolmandal aastal läksingi Eesti Naisüliõpilaste Seltsi. Samal aastal käisin ma paralleelselt ülikooliga ka muusikaakadeemias ja see oli samuti minu jaoks väga huvitav ning arendav. Leian, et üliõpilased võiksid üldse aktiivsemalt kasutada külalisüliõpilaseks olemist mõnes teises Eesti kõrgkoolis.

Kolmanda aasta lõpul said Sa ka üliõpilasesinduse liikmeks.

Esindusse sattusin väga juhuslikult, sest ma ei teadnud esindusest kui struktuurist mitte midagi. Kuna mul ei olnud ENÜSis ametit ega rakendust, siis võisin endale lubada veel lisakohustusi ja nii sattusingi In Corpore nimekirja kaudu esindusse.

Sa valisid kohe esindusse saades haridus- ja teabetoimkonna ning oled selle aasta algusest haridustoimkonna esimees. Millised on need probleemid, millega haridustoimkond tegeleb?

Suundi on kaks – üks puudutab kogu ülikooli õppekorraldust ja teine seostub üliõpilaste sotsiaalsete tagatistega. Oleme uurinud ka teistes riikides kehtestatud õppemaksu tingimusi. Üliõpilased maksavad eri makse - õppemakse, registreerimismakse, eksamimakse, sotsiaalmakse ja ka makse üliõpilasesindustele. Samas on loodud ka finantsabi. Üldiselt eeldatakse, et ei ole võimalik samaaegselt töötada ja õppida. Sellest lähtuvalt on üliõpilastele ette nähtud õppetoetused või saavad nende tudengite vanemad tudengitest laste pealt toetusi või maksusoodustusi. Eestis võib õppemaksu kehtestada, kui haridusabi on küllaldasel tasemel. Tuleb aga arvestada väga erinevaid aspekte, võimalusi peaks olema mitmeid. Need peaksid sisaldama stipendiume, intressivaba ja intressiga laenu vm. Eelnevalt peaks toimuma aga üliõpilaste elamiskulude väljaselgitamine.

Kui kasulik on olla üliõpilasesinduse liige ja millist kasu oled ise toonud esindusele?

Minule on esindus olnud suhteliselt suure infoväärtusega ja sel aastal olen väga palju teada saanud ülikooli struktuurist ning kuidas miski ülikoolis toimib. Nüüd olen ma asjadega juba kursis ning oskan adekvaatsemalt probleemidele vastata ja reageerida.

Üliõpilaskonnal aga võiks olla esindusest suurem kasu, kui ta ise aktiivsemalt pöörduks oma probleemidega esinduse poole ja teaks, et viimane võib neid reaalselt aidata. Siis oleks kontakt aktiivsem. Aktiivsem kontakt suurendaks kasutegurit.

Fred Puss

Teadmiseks tudengitele...

...õppelaenu intressidest: aprillis jõustus Vabariigi Valitsuse määrus, mis lubab üliõpilasel või tema ülalpidajal maksustamisperioodi maksustatavast tulust maha arvata õppelaenu intressid. Tulude deklareerimisel on sel juhul vajalik panga tõend (originaal), millele peab olema märgitud:

1) tõendi number ja koostamise kuupäev;

2) krediidiasutuse nimi, registreerimisnumber ja asukoht (aadress);

3) õppelaenu intresside maksja ees- ja perekonnanimi, isikukood (või sünniaeg) ning aadress;

4) tasutud õppelaenu intresside summa ja tasumise kuupäev;

5) allkiri.

Mahaarvatavad intressid ei tohi ületada maksustamisperioodi maksustatavat tulu.

...koolituskuludest (õppeteenustasust) ja maksudest: maksustatavast tulust võib maha arvata ka enda (või kuni 26-aastase lapse, lapselapse ja õevenna) koolituskulud. Oluline on siinkohal lisada, et enda koolituskulude puhul calist piirangut ei ole. Koolituskulusid arvatakse maksustatavast tulust maha haridusasutuse poolt antud tõendi alusel, millel on märgitud:

1) tõendi number, koostamise kuupäev;

2) haridusasutuse nimi, registreerimisnumber ja aadress;

3) koolitusloa alusel tegutsevatel haridusasutustel koolitusloa number;

4) koolituse eest tasunud isiku ees- ja perekonnanimi, isikukood (või sünniaeg) ning aadress;

5) koolituse liik ning koolitamise aeg;

6) koolituse eest tasutud summa ja tasumise kuupäev;

7) allkiri.

Alates 1998. aastast puudub maksuvabadel koolituskuludel ülempiir (varem olid koolituskulud maksuvabad 6000 krooni ulatuses). Küll aga kehtib siingi reegel, et mahaarvatavad koolituskulud ei tohi ületada maksustatavat tulu.

...riikliku õppestipendiumi määramisest: TÜ valitsus muutis käesoleva aasta 5. mail riiklike õppestipendiumide määramise korda. Milliseid muudatusi tehti?

1) põhimõtteline muudatus on tehtud stipendiumikomisjoni koostamise põhimõttes. Kui varem pidi stipendiumikomisjoni kuuluma dekaan/prodekaan osakonna või instituudi juhataja ning 2-3 üliõpilast pariteetselt õppejõududega, siis TÜ valitsuse otsuse alusel kuuluvad stipendiumikomisjoni prodekaan (osakonna, instituudi juhataja) ning 3-4 üliõpilast;

1) riikliku õppestipendiumi määramise aluseks on reeglina õppekava täitmise tulemused. Erandiks on internid, residendid ning õpetajakoolituse kutseaasta üliõpilased, kellele makstakse stipendiumi sõltumata õppetulemustest ja välisüliõpilased, kellele stipendiumi maksmise sätestab leping;

2) internidel on arvestuslikeks õppekuudeks kõik kuud peale juuli, seetõttu makstakse neile ka õppestipendiumi 11 kuu eest (varem 12 kuu eest);

3) välismaal õppivale üliõpilasele õppestipendiumi määramise otsustab stipendiumikomisjon;

4) üliõpilane ei pea õppestipendiumi saamiseks stipendiumikomisjonile avaldust esitama.

Ülle Kapsi,
üliõpilasnõustaja, tel 375 627
e-post: yk@ut.ee

info

väitekiri

Esmaspäeval, 25. mail kell 14 toimub nõukogu saalis järgmiste väitekirjade kaitsmine:

Allen Kaasiku doktoritöö "Türeoidhormoonide toime b-adrenergilisele signaalsüsteemile roti südame kodades" kaitsmine meditsiinidoktori kraadi saamiseks, oponeerivad prof Mihkel Zilmer ja prof Rein Teesalu;

Heidi Annuki magistriväitekirja "Mõningate ravimtaimede vesitõmmiste toimest *Escherichia coli* ja *Helicobacter pylori suhtes in vitro*" kaitsmine magistrikraadi saamiseks, oponeerib bioloogiadr Rein Birk (Tallinna Eksperimentaalse ja Kliinilise Meditsiini Instituut);

Katrin Puderselli magistriväitekirja "Tropaanalkaloidide ja mõnede taimetoiteelementide sisaldusest koerapöörirohus (*Hyoscyamus niger L*)" kaitsmine magistrikraadi saamiseks, oponeerib dots Evi Padu.

Reedel, 29. mail kell 12 toimub aulas järgmiste doktoriväitekirjade kaitsmine:

Kaja Julge doktoritöö "Allergeenidevastased humoraalsed reaktsioonid varases lapseeas" kaitsmine meditsiinidoktori kraadi saamiseks, oponeerivad prof Örjan Strannegård (Göteborgi Ülikool) ja meditsiinidr Sirje Velbri (Tallinna Pedagoogiline Ülikool);

Maire Vasara doktoritöö "Allergiahaigused ja bronhide hüperreaktiivsus Eesti lastel ning seos mitmesuguste keskkonnateguritega" kaitsmine meditsiinidoktori kraadi saamiseks, oponeerivad dots Kajsu Juntunen-Backman (Helsingi Ülikool) ja prof Lii Jannus-Pruljan (Tallinna Eksperimentaalse ja Kliinilise Meditsiini Instituut).

Reedel, 29. mail kell 11.15 kaitseb Lossi 3-223 **Tanel Mätlik magistritööd** "Kodakondsus ja kultuurilised kogukonnad" magistrikraadi taotlemiseks filosoofia alal. Juhendaja prof dr Eero Loone, oponent dots filosoofiaknd Valdar Parve.

varia

Vilistlaskogus

Vilistlaskogu Tartu koondise kohtumisõhtu on neljapäeval, 28. mail kell 17.30 vana kohviku kaminasaalis. Kohtume uute prorektoritega.

Juhatus

Soome Instituudis

Esmaspäeval, 25. mail kell 18 kinos Ekraan, Riia 14, ***Neitoperho***, 1997, režii Auli Mantila. Psühholoogiline thriller.

Teisipäeval, 26. mail kell 16 Soome Instituudis Helsingi **kaubanduskõrgkooli prof Pirkko Nuolijärvi loeng** "Soome keel Soome põhikoolides ja gümnaasiumis".

Kolmapäeval, 27. mail kell 16 avatakse Tartu Kunstnike Majas (Vanemuise 26) soome kunstniku **Tuuli Luukase** ***Foto/Installatsioon/Näitus***. Samas Maire Luukase raamatu "Lämpimästi sinun, Karjala" esitlus.

muuseum

näitus

Ajaloomuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Näitused: "Tere, pliiats!", "Kingitused Tartu Ülikoolile", Tartu Ülikool ja Vabadussõda", laste joonistuste näitus "Toomemägi ja Tartu Ülikool".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info 465 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iscennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Austraalia".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info 465 839

Ekspositsioon inimese evolutsioonist.

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17

Info 432 643

Näitus: "Pilk Austraalia loodusele" (taimed, herbaarlehed, looduspildid).

Raamatukogu

Raamatunäitus: prof Hans Trassi publikatsioonide näitus "Hans Trass 70", "Edzard Schaper 90".

Näitused: "Kevad laste kunstis" (Tartu lastekunstikooli näitus), Tartu Kultuuriülikooli kevadnäitus "Maal ja graafika", Konrad Mäe stuudio kevadnäitus", "Subjektiivne fotograafia" (Saksamaa).

Raamatumuuseum

Näitus "Eesti kodu".

E-R 12-15.

Spordihoones

TÜ teaduskeskuse Ahhaa ja Soome teaduskeskuse Heureka ühisnäitus spordihoones Ujula 4. 17. maist 30. juunini iga päev 10-18.

Sissepääs eelkooliealistele tasuta, kooliõpilastele ettetellimisel grupis 20 krooni. Üksikpiletid õpilastele 25, täiskasvanuile 30 krooni. Soovitav piletid ette tellida tel 375 676.

Ülikooli humanitaarraamatukogu

Jakobi 1

"Lõbus värvimäng". Tartu Kultuuriülikooli nahkehistööde ja lapitehnikatööde näitus.

EELK Tartu Ülikooli kogudus teatab:

Meie koguduse jumalateenistused toimuvad:

24. mail kell 15 - **VII ülestõusmisaja pühapäev,**

31. mail kell 11.15 **nelipüha ja konfirmatsioon** Toomkiriku varemete vahel väljas. Teenistuse järel **etendab trupp "Sagar" killukest R. M. Rilke raamatust "Mäestikuõhk".**

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 465 680
Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440

Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 600
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

AR4

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Nr. 20 (1932)
Reede,
29. mai
1998
Ilmub 1948.
aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Jaak Aaviksoo andis rektori ametivande

Teisipäeval, 26. mail toimunud ülikooli nõukogu istungil andis prof Jaak Aaviksoo rektori ametivande.

"Asudes täitma oma kohustusi Tartu Ülikooli rektorina annan vande järgida oma tegevuses Eesti Vabariigi seadusi, Tartu Ülikooli põhikirja ja akadeemilisi tavasid. Tõotan pidada oma ametit väärikalt ja ausalt ning hoolitseda kõige selle eest, mis aitab kaasa ülikooli hüvangule."

Ülikooli veel täna ametis olev juhtkond - I prorektor Toivo Maimets, rektor Peeter Tulviste, II prorektor Teet Seene ja halduse prorektor Riho Illak oli 26. mail sellises koosseisus viimast korda nõukogu ees.

Professor Volli Kalm kolib peagi oma kolleegide vahelt õppeprorektori kohale laua otsas.

Fotohetki rektori ja prorektorite vastuvõtult ajaloomuuseumis

Rektori vastutusala töötajatelt mälestuseks midagi suurt ja õitsvat.

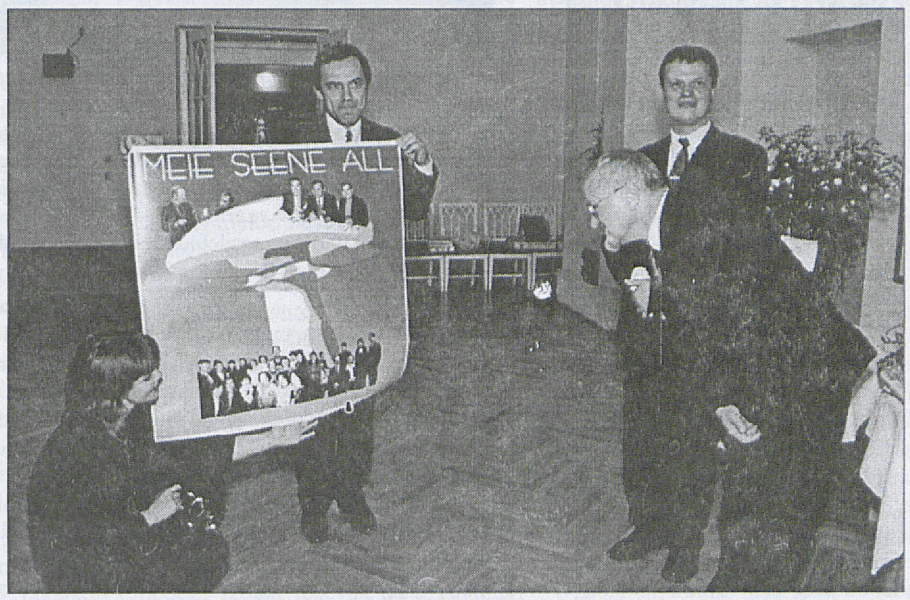

Professor Teet Seene alluvad seene all.

Kaunist graafikat kingib rektor mitmele lähimale kolleegile, sedapuhku abi Ene Seidlale.

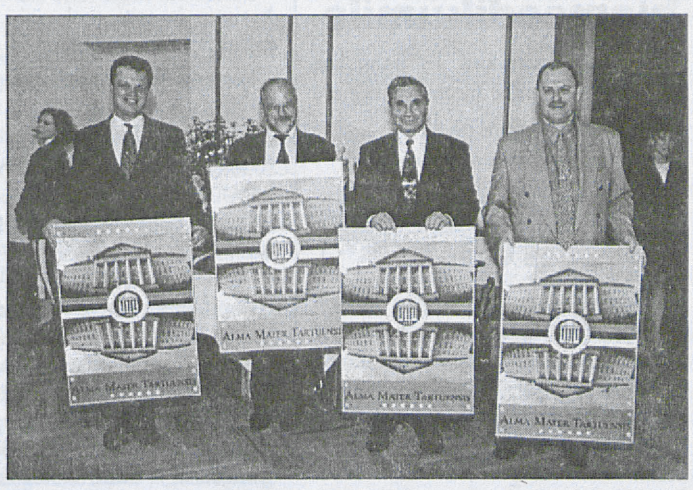

Väärikas ja kogukas kingituste komplekt teabetalituselt.

Jaak Nilsoni fotod

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

26. MAIL

Maikuu nõukogu istungil andis 1. juunil ametisse astuv rektor professor Jaak Aaviksoo oma ametivande ning tutvustas nõukogule prorektorikandidaate.

Ta palus nõukogult seisukohavõttu uute prorektorite suhtes. Aaviksoo põhjendas oma palvet kollektiivi usalduse vajadusega. Aaviksoo toonitas, et kavatseb rektorina pöörata põhitähelepanu õppetööle ning seetõttu on uues rektoraadis esimeseks prorektoriks õppeprorektor, kelle vastutusalasse kuuluvad õppetöö ja üliõpilastega ning nende elamistingimustega seonduvad küsimused.

J. Aaviksoo esitas õppeprorektoriks nõukogule prof **Volli Kalmu**. Teadus- ja arendusprorektoriks esitas ta erakorralise professori **Hele Everausi**. Kolmandaks prorektoriks, kelle vastutusalasse jääb avatud ülikooli õppevormi arendamine, esitas Aaviksoo prof **Teet Seene**. Aaviksoo põhjendas uue prorektorikoha loomist vajadusega püsida rahvusvahelises konkurentsis, kuna kümne aasta pärast omandavad ilmselt 50 protsenti kõrghariduse taotlejatest hariduse teistes õppevormides. **(Intervjuu prof Teet Seenega ilmub 5. juuni UTs - toim.)**

Haldusprorektori ametikoha täitmist nimetas Jaak Aaviksoo probleemaatiliseks. Aaviksoo tunnistas, et püüdis edutult leida sellele ametikohale akadeemilist persooni. Aaviksoo sõnul on olemas kolm edasist tegevusvarianti: 1) jätkata uue kandidaadi otsimist ja seni vastastikusel kokkuleppel jätkaks haldusprorektorina Riho Illak, 2) pärast Illaku töölepingu lõppemist täidaks haldusprorektori kohuseid rektor, 3) kaotada haldusprorektori ametikoht ja jagada tema senine vastutusala mitmesse valdkonda, mida juhiksid ülikooli juhtkonnaliikme staatuseta direktorid.

Ülikooli nõukogu usaldushääletus kinnitas Aaviksoo esitatud prorektorikandidaadid järgmiselt: prof Volli Kalm sai 43-st võimalikust häälest 38, prof Hele Everaus 37 ja prof Teet Seene 31 häält.

Pärast hääletustulemuste teatavakstegemist tänas ülikooli valitsuse nimel senist rektoraati meeldiva koostöö eest prof Jüri Tamm, ülikooli nõukogu nimel tänas lahkuvat rektoraati nõukogu vanim liige prof Inge-Maret Orgo, kes rõhutas, et viimase viie aasta jooksul on Tartu Ülikool saavutanud Ida-Euroopa ülikoolide seas olulise positsiooni.

Andres Toode,
ülikooli pressiesindaja

TÜ nõukogu teistest päevakorrapunktidest lähemalt järgmises UTs - toim.

Nurgakivi biomeedikumile

Sel pühapäeval kell 16 pannakse nurgakivi Biomeedikumi hoonele asukohaga Ravila tänav 19.

Georg Kingisepp 100

3. juunil kl 10 algab ajaloo muuseumi valges saalis professor Georg Kingisepa 100. sünniaastapäevale pühendatud pidulik koosolek. Ürituse korraldavad Eesti Farmakoloogia Selts ja arstiteaduskond.

"Aitäh kõigile, kes on oma tööd hästi teinud!"

INTERVJUU REKTOR PROFESSOR PEETER TULVISTEGA

Rektoriameti esimese tööpäeva - 1993. aasta 31. mai hommikul kell 9 vastates ajalehe UT küsimusele, kuidas algas rektori esimene tööpäev, ütlesite, et algas just nii, nagu Te seda tööd ette kujutasite. "Ühest küljest tuleb tegelda põhimõtteliste ja aateliste asjadega ning teisest küljest igapäevaste väikeste asjadega." Kuidas Te suutsite järgnenud viie aasta jooksul nii põhimõtteliste kui väiksemate asjadega toime tulla?

Kas Teil on selleks retsept ka teistele juhtidele?

Kordan sama, mida ütlesin viie aasta eest. Niisugused küsimused nagu: mis on ülikooli missioon niisuguses ühiskonnas, nagu ta meil praegu oma kujunemisjärgus on, kuhupoole ülikool peab liikuma, kuidas siduda ülikooli ühiskonnaga, kuidas saada ühiskonnalt kuulda, mida ülikoolilt oodatakse, kuidas teha niimoodi, et teaduse prestiiž selles ühiskonnas oleks palju kõrgem, kui ta praegu on, need on põhimõttelised ja aatelised asjad. Loomulikult kuulub siia ka hariduse ja teaduse edendamine.

ka edenenud ning ei ole teinud viimasel paaril aastal neid vigu, mida tegin esimestel aastatel. Kui ma tohin teistele midagi soovitada, siis vaid nendele, kes teadusest tulevad ja lähevad juhtimisse nagu mina tegin.

Teaduses oleme harjunud sellega, et kui lahendad ühe probleemi ja kui minu lahendus on parem kui teiste oma, kui ta on põhjendatud, siis seda ka aktsepteeritakse.

Teadlase töö on sellega tehtud, kõik aktsepteerivad lahendust. Mis puudutab juhtimist, siis seal lahendus on alles töö algus. Sest teha selgeks, et nii on kõige parem nendele inimestele, kes on teisel seisukohal, kui nende inimeste huvid on teistsugused - see on töö, mida teaduses sel kujul ette ei tule. Juhtimises on selle otsuse realiseerimine palju tähtsam teisi inimesi arvestades. Usun, et see on raskus, millega puutuvad kokku kõik, kes on valdavalt tegelnud teadusega ja siis pidanud mõnda asja juhtima hakkama. Kui ma julgen midagi soovitada, siis silmas pidada seda juhtimise ja teaduse tegemise erinevust.

Milliste tulemuste üle on Teil kõige rohkem rõõmu olnud?

Helge hetk oli eelmine Euroopa Rektorite Konverents Palermos, kui arutati üksipulgi paarikümmend Euroopa ülikooli ja Tartu Ülikooli kohta palju häid sõnu öeldi. Imestati selle üle, et nii lühikese ajaga on toimunud nii olulised muutused. Tunnustus inimeste poolt, kes on kümnete kaupa ülikoole näinud ja kes oskavad ülikoole võrrelda ning teavad, mis on ühe või teise muudatuse hind - on meeldiv ja rõõmustav.

Põhimõtteliselt pean väga tähtsaks ja tunnen heameelt selle üle, et nagu paljudel ülikoolidel maailmas, on ka meil nüüd oma kuratoorium, vilistlaskogu, sihtasutus. Ülikool on seostatud ühiskonnaga väga erinevatel viisidel, niihästi kuratooriumi kui sihtasutuse kui vilistlaskogu kaudu. Tingimata tahaksin mainida ka maavanemate kogu, kes ülikoolis koos käib, ning kogu ülikooli regionaalpoliitikat üldse, sest väga kergesti võib niisuguses olukorras juhtuda, nagu Eestis praegu on, et Tartu Ülikool ongi Tartu Ülikool. Me tahame olla Tartu Ülikool, aga ka kogu Eesti ülikool. See nõuab sõdimist. Ja ülikooli asend Eesti ühiskonnas on praegu, julgen öelda - aktsepteeritud, ja ülikooli maine on küllalt hea. Saan seda võrrelda naabritega kaugelt ja lähedalt. Tahan öelda, et see ei ole tulnud iseenesest ja mitte ka ainult traditsioonist, sest väga kergesti oleks võinud nende kiirete muutuste ja rabelemiste aegadel ülikooli positsioon kaduda, nagu see on paljudes kohtades juhtunud.

Kõige vähem reformitud ülikooli asutuseks on jäänud raamatukogu. Julgen öelda, et seal on praegugi inimesi, kes käivad tööl tänase päevani nii, nagu nad olid nõukogude ajal harjunud käima. Raamatukogus on inimesi liiga palju ja nad on eelistanud kahetsusväärsel viisil seda varianti, et olgu meid palju ja saagem vähem palka, mitte vastupidist varianti, mida rektoraat pakkus paar aastat tagasi ja mis on olnud ülikooli reformi üks alus.

Kuidas olete suutnud teadustööga tegelda? Mis on Teie põhiteemad?

Teadusega tegelda ei ole jõudnud. Paaril viimasel nädalal olen tundnud, et 1/8 aju on sellega jälle ametis, sest see aeg seisab ees. Ja mul on hirmus hea meel, et ma selle juurde tagasi pääsen. Tahan oma missiooni oma koolkonnas ja teaduses edendada, see töö on seitse aastat soikus olnud. Olen käinud kord või kaks aastas rahvusvahelistel konverentsidel vaatamaks, mida teised teevad. Mingi aim on olemas, suvel hakkan lugema ja kirjutama. Põhiteema on psühholoogia valdkond, mida nimetatakse kultuuripsühholoogiaks. Kavatsen tegelda nii kultuuripsühholoogia teooriaga kui ka taas mõtlemise muutumise asjadega. Psühholoogia ajalugu on mulle endiselt armas. Ei ole maha matnud ideed kirjutada üks korralik huumoripsühholoogia.

Rektoriametis olen aru saanud, kui lühike inimese elu tegelikult on. Tuleb valida, millele keskenduda.

Missugune on rektori viimane töönädal?

Nädalavahetusel käisin Londonis Euroopa Rektorite Konverentsil. Samuti viibisin Sorbonne'i ülikooli 800. aastapäeval. See oli teadagi põnev elamus. Kui vaadata nende traditsioone, siis ütleksin, et need on suurejoonelised ja mastaapsed nagu too ülikool isegi. Kui meil öeldakse, et rituaalid ja tseremooniad on liiga tähtsal kohal, siis julgen öelda, et võrreldes sellega, mida Sorbonne'is tehti, oleme üsna tagasihoidlikud.

Enne ametiaja lõppu tuleb minna Voroneži. See ülikool saab 80-aastaseks ja teiseks saan Voroneži Ülikooli audoktoriks. Kes peaks neile sel aastapäeval veel õnne soovima kui mitte see ülikool, millest nad on välja kasvanud, ja nad on meist välja kasvanud palju otsesemalt kui meie Uppsalast. See on mingis mõttes eriline suhe.

Siinkohal mainiksin veel, et tegemata jäi ka niisugune "perekonna" kokkutulek, kus oleks koos kolm ülikooli - Uppsala, Voronež ja meie, aga seda võib ka järgmine rektor teha.

Millised on Teie suveplaanid ja kuidas algab järgmine õppeaasta?

Juuni alguses on Taanis üks rahvusvaheline kongress, kus mul on plenaaretekanne. See oleks *come back* teadusesse. Pärast seda kavatsen olla maal paigal niipalju kui vähegi võimalik.

Sügissemestril olen Uppsalas sotsiaalteaduste kolleegiumis. Igal semestril kutsutakse erinevatest riikidest 12 teadlast, kes esindavad heal tasemel erinevaid sotsiaalteadusi, ja luuakse neile ideaalsed töötegemise võimalused.

Teise semestri kohta praegu veel ei tea, võib-olla olen kuu või paar Ameerikas, Saksamaal ja veel kuskil.

Mul on heameel teadusesse tagasi minna. Ametist lahkudes on kõige enam kahju, et paljude väärt inimestega sel viisil enam koos töötada ei saa. Aitäh tahan ütelda kõigile nendele, kes on oma tööd hästi teinud. See palk, mida ülikool praegu maksab, kindlasti ei vääri seda, aga ülikool ise küll. Selle töö eest tahaksingi kõiki tänada.

Küsis Varje Sootak

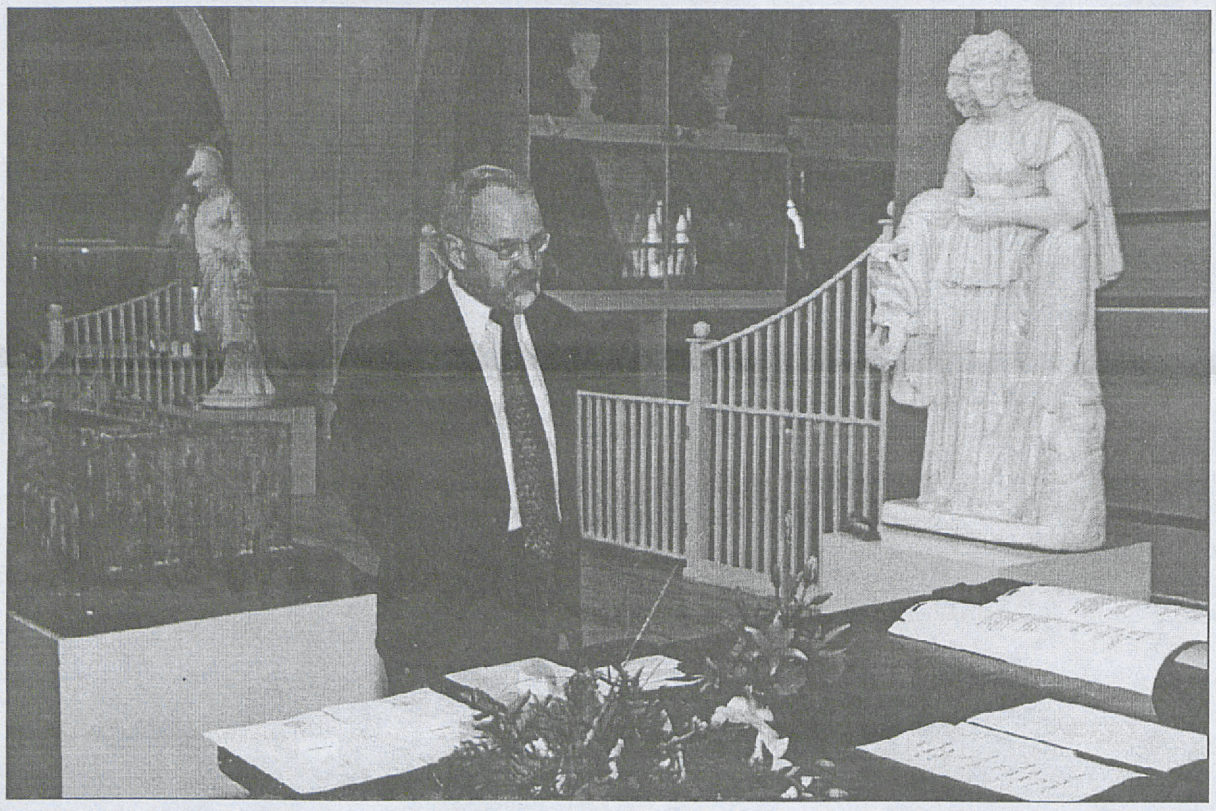

□ **Ajaloo muuseumi kaunites saalides lisandus rektor Peeter Tulviste ajal endistele traditsioonidele mitmeid uusi.**

Paljudel juhtudel on niimoodi, et kui põhimõtteline otsus on tehtud, tulenevad sellest konkreetsed otsused. Samas on ette tulnud väga erinevaid asju kuni selleni, et mulle on saadetud paber, kus inimene soovib endale parkimisluba peahoone ees jne.

Selle töö üks võlu, mida ma ei osanud ette näha, aga millest olen ehk kõige rohkem nende viie aasta jooksul rõõmu tundnud, on see, et olen saanud niihästi ülikooli sees kui Tartus, Eestis ja ka väljaspool Eestit tutvuda elualade ja inimestega, kellega muidu iial poleks kokku puutunud. Inimestega, kes on tegutsejad ja kes tegutsevad hästi. Teadlase ja õppejõu elu, mida valdava osa oma elust olen elanud, töökoht alati ülikoolis, on siiski üks piiratud ring. Aga maailm ja elu on palju mitmekesisem ja eriti veel nüüd, kus terve maailm meie ees lahti on.

See on selle ameti kõige suurem võlu, kuid ma ei taha varjata ka teist poolt. Mul on tulnud näha muidu kenade inimeste puhul seda, et nad ei kannata välja kahte asja - võimu ja raha. Ma poleks mõnede inimeste seda külge tundma saanud, ja selles mõttes oleks mu elu olnud ehk rõõmsam ja rahulikum.

Usun küll, et olen nende aastatega juhtimise alal palju õppinud, kõik mu juhtimiskogemused on tulnud viimase kümne aastaga. Muidugi soovitatakse õppida teiste kogemustest, aga on asju, mida saab õppida siiski ainult enda kogemustest, ja usun, et olen selles suhtes

Tartu Ülikooli edenemist viimase viie aasta jooksul tunneme me siin ülikoolis igaüks. Mida peate oma töös selleks vundamendiks, millelt hakkasite kõike üles ehitama?

Oli kaks alust, millele sai toetuda. Üks oli ülikooli enda ajalugu. Nõukogude ajal andis alati tuge teadmine, et siin on paremaid aegu olnud, ja et nad tulevad tagasi - nii 19. sajandi teadusülikool kui 20-30ndate aastate rahvusülikool. Teine allikas oli loomulikult see, et vaadata, kuidas mujal maailmas asjad on. Ka mujal maailmas on ülikoolisüsteem väga radikaalselt muutumas. Nii et niisugune naiivne ettekujutus nagu mul alguses oli, et vaadata kuidas kuskil on ja valida välja kõige parem välja moodus, sellest ei tule midagi välja. Süsteemid on niivõrd erinevad ja olenevad mitmesugustest teguritest ning kogu maailmas on ülikooli roll praegu muutumas.

Aga nii või teisiti tutvumine teiste ülikoolidega, nende inimestega, arutelud - kogu see rahvusvaheline taust ongi teine allikas, millele toetuda ülikooli reformides. Nagu ka Euroopa Rektorite Konverentsid, millest viimane toimus Londonis, kust teisipäeva öösel tagasi jõudsin.

Mõned asjad läksid paika lihtsalt sellega, et normaalne elu tuli meie ühiskonnas tagasi. Inimesed hakkasid uuesti rändama, uuesti tulid välistudengid nagu enne sõda, meie tudengid hakkasid välismaal käima jne. Kõik need asjad tulid nagu iseenesest.

Mis kavatsused pooleli jäävad?

Pooleli jääb küllalt palju asju. Pean tunnistama, et vaatamata asjade kiirele edenemisele, ei ole nad edenenud nii kiiresti, nagu ma viie aasta eest arvasin. Näiteks kliinikumi probleem, mis seisab selle taga, et tervishoiusüsteem on üldse välja kujunemata. Pole häid ideid, kuidas seda teha. Arstkond pole ennast ühiskonnas sisse seadnud erinevalt advokaatidest või arhitektidest. Kliinikumi probleemi lahendamise lõpetamine jääb uue rektori tööks. Professor Aaviksoo on sellega juba prorektorina tegelnud. Ka arstiteaduskonna reform seisab veel suurel määral ees, enne kui ta saab samasuguse edumeelse õhkkonnaga teaduskonnaks, nagu on teised. Loomulikult on teisigi asju, mis pole nii edenenud nagu vaja.

"See oli fantastiline aeg"

INTERVJUU I PROREKTORI PROFESSOR TOIVO MAIMETSAGA

Asusid I prorektori ametisse 6. novembril 1995, kui professor Jaak Aaviksoo suundus sellelt kohalt haridusministriks. Milline on Sinu enda kahe ja poole aastase prorektoritöö kokkuvõtte? Mida suutsid ära teha?

Nn inventuuri käigus lugesin kokku, et olen praegu 30 erineva nõukogu, komisjoni ja otsustuskogu liige, nii et kuhugi on see aeg kadunud. Tegelikult käib see kõik taolise ametiga kaasas, kuid väga oluliseks pean selle aja jooksul tehtust nelja asja, samas on kahju kolmest asjast, mis ei edenenud nii, nagu vaja oleks olnud.

Alustame positiivsematest. Millega ise rahule võib jääda?

Tõeliselt heameel on sellest, et oma olemuselt on täiesti muutunud **teadusarendusosakond.** See pole mitte ainult minu hinnang, vaid paljude õppejõudude ja teadurite arvamus. Osakond on muutunud selliseks kohaks, kust ülikooli töötajad saavad informatsiooni, on olemas ut grantide list, kust saab teada tingimusi, vormistamist jm. Osakonnast saab ka konkreetset abi lepingute sõlmimisel, samuti intellektuaalomandi nõustamisel. Nii et see osakond on muutunud kohaks, kuhu minnakse päris hea meelega ning kus ei nõuta üksnes aruandeid.

Teist aastat järjest pani osakond ise kokku ülikooli aastaaruande selle asemel, et nõuda tohutut paberitööd altpoolt. Aasta jooksul kogunenud informatsioonile küsiti teaduskondadest lisa. Kui vanasti tuli aruandeid inimestelt, ütleme lausa välja sikutada, siis nüüd hakati viimases ülikooli valitsuses arutama ettepanekut, kas mitte kehtestada teaduskondadele limiit, kui palju nad võivad aastaaruandes ise enda kohta andmeid esitada. See on väga olemuslik muutus. Järsku on hakatud aru saama, et on väga oluline, kuidas me välja paistame. See on mõtteviisi muutus ja selle üle on mul väga hea meel.

Vaieldamatuks võiduks on muudatused **rahandusosakonnas,** kus on küll veel palju teha, aga see, et me tänases ülikooli nõukogus (intervjuu toimus teisipäeval enne nõukogu istungit - V.S.) saame lauale panna rahvusvaheliselt aktsepteeritud audiitorfirma arvamuse, et meie raamatupidamine kajastab õieti ja õiglaselt seda, mis ülikoolis toimub, on pretsedent.

Vähemalt sõjajärgsel perioodil pole ülikooli aruanded sel tasemel Tartu Ülikoolis olnud. Selleks on tohutu palju tööd teinud rahandusosakonna töötajad, aga ka inimesed väljastpoolt ülikooli. Siin on olnud tegemist seaduste muudatustega, nõustamas on käinud Riigikogu liikmed jne. Väga oluline osa oli infosüsteemide käivitamisel. Selle töö tulemusena on juba õige pea kõigil, kel selleks õigus, tutvuda operatiivselt ülikooli erinevate üksuste ja projektide finantsseisuga.

Niisugune rahvusvaheline hinnang annab kindlustunde nii otsustajatele, juhtkonnale kui ka mingisuguse lähtekoha neile, kes meie tegevust kõrvalt hindavad. Võiks öelda, et meil on põhilistes joontes "tuba" korras.

Kolmandana on minu meelest edenenud ülikoolis **detsentraliseerimine.** Prorektoriks saades ütlesin, et ülikooli tuleb detsentraliseerida nii, kuidas vähegi võimalik. Vähem on see edenenud õppetöös, kuid see ongi rohkem reglementeeritav ala, teaduse valdkonnas on selles osas muutusi toimunud. Koos *overhead'*i vähendamisega on suurenenud teaduskondade vastutus teadusteemade täitmisel ja samas on suurenenud finantsilises mõttes ka vahendid, millega seda vastutust garanteerida saab. Eriti oluliseks pean seda, et tänu teaduskompetentsi nõukogule, selle väga heale ja mõtestatud tegevusele on jõutud sinnamaale, et Eestis toimub teemade sihtfinantseerimine. Sellega on lahendatud üks väga suur probleem, mis valitseb paljudes Euroopa ülikoolides - kuna erinevate teaduskondade vahel on "kõrged vaheseinad", siis interdistsiplinaarsete teadusteemade loomine on praktiliselt välistatud. Lähtutakse sellest, et see ala on minu teaduskonna ja see sinu teaduskonna oma. Detsentraliseerimisega on aga loodud tingimused, kus on võimalik moodustada teadlaste gruppe erinevatest teaduskondadest ja erialadelt.

Overhead' i protsendi vähendamine on pikka aega meie vaidlusteema olnud, aga vähendamise tulemuseks on see, et ülikoolivälise finantsvahendite osa, mida õppejõud ja teadurid on pidanud tarvilikuks läbi ülikooli kasutada, on suurenenud hüppeliselt, praegu ligi neli korda. Samas on olemas kaudsed hinnangud, et ometi see, mis ülikooli sisse tuuakse, moodustab vaid ühe neljandiku ülikoolivälistest õppejõudude finantseeringutest. Kolm neljandikku kasutatakse mujal.

Kuidas?

Väga lihtsalt - kui saadakse mingi grant ja ei taheta seda ülikooli kaudu teha, tehakse see näiteks mõne eriala seltsi vmt juures. On vaja usalduslikku vahekorda, kus Tartu Ülikooli õppejõud, teadlane peab ülikooli enda omaks, et ta usub ja usaldab oma ülikooli, alates sellest, et raamatupidamine on alati korras ning lõpetades sellega, et tema rahade pealt meeletut koort ei riisuta.

□ **20. veebruari diskussioonil "Ülikool, ühiskond ja riik Eestis" tõstatas prof Toivo Maimets küsimuse, kas ülikooli enda otsustusõiguse hind ongi see, et riik kontrollib ja käsutab läbi ministeeriumide kõrghariduse finantseerimist.**

Mida neljandana esile tõstad?

See on ülikoolilt **ühiskonnale teenuste osutamine ning regionaaltegevus.** Väidan, et Eesti maakonnad teavad, mis on Tartu Ülikool, millega siin tegeldakse jne. Väidan seda kontaktide tõttu maakondadega, kahe kolledžiga, sihtasutusega Saaremaalt ja paljude teistega. See valdkond on väga suuresti edenenud.

Missugused kavatsused pooleli jäävad?

Esimene asi, mida me pole suutnud ära teha, on **ruumide kulutuste jagamine allüksustele**. See on palju olulisem asi kui pelgalt eelarveküsimus.

Ülikooli ruumikasutus on praegu mitteotstarbekohane ega pole teaduskondade vahel kaugeltki tasakaalus. Kuna neid ruume saab tasuta, tekitab see pidevat konkurentsi, kisklemist ja solvumisi. Allüksustel peaks olema valikuvõimalus, kas neil on mingit ruumi vaja või hoopiski mõnd aparaati või on tarvis inimestele suuremat palka maksta. Väidan, et sellist süsteemi on võimalik sisse viia, aga me ei ole sellega hakkama saanud.

Teiseks on **raamatukogu,** mida on hindamas käinud mitmed komisjonid ja rahvusvahelised külalised. Muudatused on seal väga visad toimuma. On terve rida subjektiivseid ja ajaloolisi põhjusi, aga fakt on see, et täna ei ole Tartu Ülikooli raamatukogu veel ühe rahvusvahelise ülikooli raamatukogu. Ma ei väida, et seal midagi tehtud ei ole, positiivseid tendentse on näha, aga vaja on ka mõtteviisi muutust.

Kolmandaks on ülikooli **innovaatilise ja tehnosiirde** potentsiaali vähene ärakasutamine. Esimesi samme oleme hakanud astuma, aga siin on mingi objektiivne ajaline jada, millest ei saa ette hüpata. Kogu Eesti innovatsiooni programm on alles tegemisel. Kui puhas teadus võib areneda ka ilma erilise organiseerimistööta, siis innovatsioonitegevuseks on seda vaja. Mul on uue rektoriga kokkulepe, et jätkan seda ülesannet mõnda aega, olen edasi ka Innovatsioonifondi nõukogus ja Tartu Teaduspargi nõukogus. See valdkond on mulle endale lähedane ning püüan siin midagi ära teha.

Kui palju suutsid prorektori ameti kõrvalt oma teadustööga tegelda?

1985. aastast saati olen tegelnud niisuguste rakuliste mehhanismidega, mis põhjustavad vähi tekke. Olen vaadanud, mis läheb raku arengus valesti, et rakk ei käitu enam normaalsena, vaid põhjustab kasvaja teket. Olen tegelnud põhiliselt onkovalkudega. Nende valkude töötamise häired viivadki onkogeneesile, kasvajate tekkele. Sellega hakkasin tegelema Inglismaal, kui ma seal mõne aasta töötasin. Siin hakkasin üksinda nullist peale. Tänaseks on mul väike, aga väga töökas labor. Ka töötingimused on uues Citrina hoones head. Nii dekaanina kui prorektorina olen tundnud südametunnistuse piina, et oma laboriinimestega olen küllaltki vähe tegelnud. Õhtutunnid ja nädalavahetused ei ole laboritööks just kõige viljakamad töötunnid. Tulemusi meie töös siiski on. Kaks nädalat tagasi saime teada, et meie järjekordne artikkel on vastu võetud väga korraliku tsiteerimisindeksiga rahvusvahelisse ajakirja Oncogene. See on mul kolmas tänavu ilmuv nn CC artikkel.

Nüüd on mul kümme kuud võimalik tegelda sellega, millega tõesti tahan. 1992. aastal sain Eesti Instituudi stipendiumi Inglismaale ja siis valmistasin seal ette molekulaar- ja rakubioloogia loengukursuse. Olen seda nüüd palju tudengitele lugenud ja see on niivõrd kristalliseerunud, et tahaksin eestikeelse raamatuna välja anda. Praegusel ajal küll vaieldakse selle üle, kas eesti keeles on ikka igal erialal vaja kirjutada ja soovitatakse lugeda hoopis inglise keeles. Kui palju on aga inimestel aega ingliskeelsesse teksti süveneda? Eluõigus peaks olema ka eestikeelsel terminoloogial. Olgu nad pealegi inglise keelest tuletatud, aga eesti keeles on nad ka vajalikud.

Lõpuks tahaksin öelda, et olen väga tänulik selle üle, et rektor Tulviste mind sellesse meeskonda kutsus. Sain teada tohutu palju asju, millest ma poleks dekaanina, professorina ega rakubioloogina undki näinud. See oli fantastiline võimalus. Teiseks oli ülikooli avastamine seestpoolt, kus on väga palju huvitavaid ja asjalikke inimesi, kellega poleks samuti muidu tõenäoliselt kokku puutunud. Oma asjasse pühendunud, tarku ja meeldivaid inimesi on Tartu Ülikoolis väga palju. Nii et see oli mulle väga meeldiv aeg. Samas on aga üha rohkem häirima hakanud süvenematuse tunne - jooksed nagu üle veepinna, kuigi näed, et paljusse tahaks süveneda, kuid selleks lihtsalt pole aega. Teadlaseks koolitati aga just nii, et peab süvenema nii põhjani kui vähegi võimalik. Nii tekibki endal sisekonflikt, aga nüüd saan ma jälle vähemalt oma teadustöösse rohkem süüvida.

Küsis Varje Sootak

Uued prorektorid

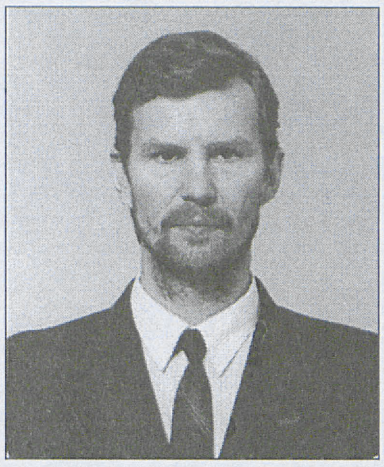

Professor VOLLI KALM,

õppeprorektor

Volli Kalm on sündinud 10. veebruaril 1953. aastal Pärnu maakonnas. 1971. aastal lõpetas ta Vändra Keskkooli ja 1976. aastal geoloogina bioloogia-geograafiateaduskonna.
Pärast lõpetamist töötas ta kuni 1978. aastani ülikooli geoloogia muuseumis, järgnes sõjavägi.

Alates 1981. aastast on Volli Kalm olnud õppejõud TÜ geoloogia instituudis, alates 1. septembrist 1992 rakendusgeoloogia korraline professor ja geoloogia instituudi juhataja. 1980-1984 oli ta aspirantuuris, 1996. aastal valiti bioloogia-geograafiateaduskonna dekaaniks. 1984. aastal kaitses kandidaadiväitekirja "Eesti glatsiofluviaalsete setete litoloogia". Stažeerinud erialaliselt Kanadas, Norras, Venetsueelas ja Rootsis. Peamised uurimisvaldkonnad on seotud glatsiaalsete setete koostise, jäätumiste paleonograafia ja pinnakatte setete mineraloogiaga. V. Kalm on osalenud rahvusvaheliste uurimisgruppide koosseisus pinnakatete geoloogia ja liustike paleograafia uurimisel.

Abielus, peres kaks last.

Professor HELE EVERAUS,

teadusprorektor

Hele Everaus on sündinud 5. jaanuaril 1953 Tartus. 1971. aastal lõpetas Tartu 5. Keskkooli, 1977. aastal arstiteaduskonna. 1977/1978. aastal oli ta intern Maarjamõisa Haiglas, seejärel üld- ja molekulaarbioloogia instituudi immunoloogia labori vanemlaborant, 1980. aastast töötas hospitaalsisehaiguste kateedris assistendi ja dotsendina ning 1993. aastast on TÜ Sisekliiniku erakorraline professor hematoloogia erialal.

1984. aastal kaitses H. Everaus kandidaadiväitekirja "Kroonilise lümfoidse leukeemia immunoloogilisi aspekte" ja 1993. aastal doktoriväitekirja "Immunhormonal interactions in Chronic Lymphocytic Leukemia and Multiple Myeloma". Ta on täiendanud end Pariisis ja Iisraelis.

H. Everaus on organiseerinud hematoloogia teaduslabori 1990. aastal, mis kuulub praegu töörühmana TÜ Sisekliiniku koosseisu, ning luuüdi transplantatsiooni praktilise alustamise Eestis, teinud 41 siirdamist. Ta juhatab ka vastavat osakonda lastehaiglas. H. Everaus on linnavolikogu liige.

Vallaline, ühe poja ema.

Millise ettekujutusega oma uuest ametist istute esmaspäeval, 1. juunil prorektori laua taha?

Esimene mõte on see, et kui vajaduse sunnil 1992. aastal geoloogia instituudi juhatajaks ja 1995. aastal I prorektori Toivo Maimetsa veenmise tulemusel dekaaniks hakkamist võtsin kui lisakohustust põhitöö kõrval, siis nüüd saab sellest lisakohustusest põhitöö. Võimalik, et varasemad olijad peavad seda naiivseks lootuseks, kuid tahan siiski säilitada aktiisust ka oma erialal nii teadus- kui õppetöös. Minu kogemus ülikooli õppekorraldusest kõige selle heade ja vähem heade külgedega pärinevad oma teaduskonnast ja vastavate probleemidega tegelemisest TÜ valitsuse ning nõukogu tasemel.

Kindlasti ei vaja senine ülikooli õppekorraldus revolutsioonilist reformi - igal juhul ei vaheta õppejõud ja üliõpilased oma rolle, kuid viimaste arvamust õppetöö taseme ja korralduse kohta peaks kindlasti rohkem uurima ja kus otstarbekas, seal ka arvestama. Arvan, et eelkõige ja teaduskondadega koos on vaja kokku leppida põhimõttelistes küsimustes ning vähem tegelda üksikotsustuste tegemisega. Igasugune põhi- ja kraadiõppega seotud tegevus peab lähtuma parima võimaliku hariduse andmise ideest ja kõik muud tegevused peaksid olema sellele eesmärgile allutatud.

Väga heal tasemel kraadiharidus peaks olema üks paljudest tunnusjoontest, mis eristab Tartu Ülikooli teistest kõrgematest õppeasutustest. Mõnede ülikoolile eluliselt vajalike valdkondade katmiseks kõrge kvalifikatsiooniga õppejõudude kaadriga on ilmselt vajalik ka sihtsuunitlusega rahaliste vahendite eraldamine vastavate õppetoolide tugevdamiseks. Minu kogemus oma teaduskonnast näitab, et tugev professor toob ülikooli raha sisse oluliselt rohkem, kui tema palgaks, maksudeks ja nn kantseleikuludeks ära kulutatakse. Kindlasti on vaja tõsta, ka näiteks palga näol, dotsentide ja lektorite ametikoha prestiiži, sest nemad on tegelikult loengulise õppetöö põhitegijad.

Esimene ja kõige tugevamini esilekerkivam mõte on vastutuse tunnetamine. Vastutuse tunnetamine mitmes aspektis. Kuna jutt on ülikooli arengust, siis on siin erinevad tahud omavahel väga seotud. Mõtlen kõike, mis peaks tagama ülikooli arengu Eesti riigi huvisid silmas pidades, aga ka rahvusvahelises mõttes. Siinjuures on teadustöö üks olulisemaid garantiisid heal tasemel õppetöö tarvis, aga ka ülikooli väärtuse määramisel erinevate erialade arengu aspektist nii riigis kui rahvusvahelisel tasandil. Niisiis üks osa vastutusest on - edasi kanda eelmiste teadusprorektorite professorite Toivo Maimetsa, Jaak Aaviksoo, Ants Kallikormi jt tehtut.

Teine osa vastutusest on ilmselt otsustustel, mis oleksid vajalikud, määramaks Tartu Ülikooli seisundit erinevate erialade, Tartu linna, Eesti riigi ja rahvusvahelisest aspektist. Ehk lihtsalt öeldes - missugune on Tartu Ülikool viie, kümne aasta pärast. Tänaste otsuste mõju ilmneb just selleks ajaks. Mistahes arengus on erinevatel tasemetel otsustused möödapääsmatud. Oluline on, kuidas neid teha, millel otsustused põhinevad. Teisisõnu, missugune on otsustuste tegemise eetika. Ma ei usu, et ülikoolis saaks see olla ainuüksi arvamustel põhinev. Pigem näen äärimiselt olulisena põhjendatud otsustuste rolli kogu ülikooli arengu aspektist. Sellised otsustused saavad sündida iga probleemi võimalikult igakülgsest analüüsist, mida saavad anda enneköike ülikooli allüksused, instituudid, teaduskonnad sõltuvalt probleemi spetsiifikast.

Eelnevat kokku võttes - on oluline teha ülikooli aspektist põhjendatud ja võimalikult õigeid otsustusi, unustamata, et need otsustused oleksid tehtud ka õigetes asjades. Ehk lisades, ei piisa õigesti ja hästi tegemisest, veel olulisem on teha õigesti ja hästi õigeid asju.

UT ILMUB JUUNIS

5, 12. ja 19. kuupäeval. Kahes viimases numbris ilmuvad ka ülikooli lõpetajate nimed.

Üldkoosoleku asemel konverents

Nagu varem teatatud, kavatses ametiühingukomitee korraldada veel sel õppeaastal ametiühingu üldkoosoleku. Selle läbiviimise tingimusteks oli küsitluse "Aga mina arvan" kokkuvõtete valmimine. Eesmärgiks oli ja on ametiühingu edasist tegevust kavandades tugineda liikmeskonna eelistustele. Mitmesugustel põhjustel on küsitluse läbiviimine nõudnud rohkem aega, kui oskasime varem kogemuste puudumisel ette arvata. Seetõttu jääb üldkoosoleku ettevalmistamiseks liiga vähe aega. Ametiühingukomitee otsustas seepärast üldkoosoleku korraldada järgmisel õppeaatal, millalgi aastavahetuse paiku.

Ametiühingukonverentsil, mis otsustati läbi viia 10. juunil kell 15 Tähe 4 aud 160, on päevakorras järgmised küsimused:

esimehe aruanne komitee tegevusest möödunud aruandeaastal, olukorrast ametiühingutes: Eestis, Tartus, ülikoolis;

küsitluse "Aga mina arvan" tulemused;

TÜAÜ põhikirja täiendamine ja muutmine;

TÜAÜ ülesanded üldkoosoleku eelsel perioodil.

Peale konverentsile valitud delegaatide on oodatud ka kõik teised ametiühinguliikmed, kes tunnevad huvi oma organisatsiooni tegevuse ja perspektiivide vastu.

Aleksander Jakobson

Tööpakkumised Valga maakonnast

*** Helme Sanatoorne Internaatkool** pakub alates 1998/99. õppeaastast tööd **maateaduse ja bioloogia õpetajale.** Soodustus: 2-toaline mugavustega korter. Info: Tiia Mägi (276) 33 341.

*** Helme Kutsekeskkool** pakub alates 1998/99. õppeaastast tööd **inglise keele õpetajale.** Soodustus: korter. Info: Tarmo Tamm (276) 34 271.

*** Ala Põhikool** pakub alates 1999/2000. õppeaastast tööd **eesti keele ja kirjanduse õpetajale** ning alates 2000/2001. õppeaastast **maateaduse ja bioloogia õpetajale**. Info: Kalle Vister (276) 35 591.

*** Otepää Gümnaasium** pakub alates 1998/99. õppeaastast tööd **inglise keele, matemaatika, geograafia** ning **ajaloo ja kodanikuõpetuse õpetajale.** Samas pakutakse tööd ka **infotehnoloogia juhile.** Info: Harry Sepp (276) 61 614.

*** Otepää Linnaraamatukogu** pakub tööd **raamatukogu juhtajale**. Info: Marina Lehismets (276) 55 581.

*** Hargla Põhikool** pakub alates 1998/99. õppeaastast tööd **keemia-bioloogia õpetajale** ja **inglise keele õpetajale**. Info: Ene Teemägi (276) 98 721.

*** Hargla Vallavalitsus** pakub tööd **juristile**. Info: Rein Laidre (276) 98 550.

Numbrimuutustest ennetavalt ja tagantjärele

Algus eelmises lehes

Oleme asunud

arvutivõrku moderniseerima.

Seda tingib ühelt poolt kasvanud infotulv, kus aeg-ajalt on 'toru umbes', teiselt poolt vajadus tagada võrgu suurem turvalisus ja töökindlus. Kahjuks oleme jõudnud arvutustehnika kasutamisel olukorrani, kus võrgu häired põhjustavad tööseisakuid. On loomulik, et tuleb rakendada täiendavaid vahendeid, et neid seisakuid minimiseerida. Tuletan siinkohal meelde Lõuna-Eesti telefonside olukorda 5. mail, kus ühe magistraalkaabli hooletu lõhkumine halvas info liikumise mitmeks tunniks. Nüüd on otsustatud rajada täiendav paralleelahel. Dubleerimine on küll kallis, aga paratamatu. Sama teed tuleb asuda meie arvutivõrgu kriitilistes lõikudes. Uuenev baasvõrk (hoonete vahel) kasutab ATM-tehnoloogiat. Otseselt on see mõeldud erinevate telekommunikatsioonirakenduste (arvutivõrk, telefon, video jne) ühitamiseks samades infokandjates, aga see on saavutanud suure populaarsuse ka kitsamalt arvutivõrkudes. Arvutivõrgu seisukohalt annab see tehnoloogia head võimalused erinevates õppehoonetes asuvate allüksuste näiliselt isoleeritud ühisesse lokaalvõrku lülitamiseks. Samuti kasvab infoedastuskiirus 15 korda.

Teiselt poolt

areneb ka kaugühendus.

Praegusc ajakava kohaselt pakub Eesti Telefon meie ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli arvutivõrkude omavaheliseks ühendamiseks ATM-ühendust. Seda alates augusti algusest ja seejuures piiratud ajaks (loodetavasti aasta lõpuni) tasuta. Meilt oodatakse, et me korraldame sellele liinile koormuskatseid. Kuigi tehnilise maksimumi 155 miljonit bitti sekundis 'täistegemine' asjaliku sisuga käib meile arvatavasti üle jõu, saab seda ühendust kasutada vastastikuste videokonverentside korraldamisel, aga miks mitte ka meie üliõpilastele huvitavate loengukursuste lugemisel TTÜ õppejõudude poolt ning vastupidi.

Otto Teller,
arvutuskeskuse arvutivõrgu rühma peaspetsialist

stipendium

Heinz M. Ederma stipendiumi konkurss

Heinz Ederma stipendiumifondi asutas Heinz M. Ederma (sünd 16.05.1926 Tartus, surn 1994 USAs) lesk Ülle Ederma. Heinz-Martin Ederma lahkus 1944. aastal Saksamaale, sai Hamburgis keemiahariduse. Edasi siirdus ta USAsse. Töötas 1957 – 1994 teadurina farmaatsiakompaniis Meyers-Squibb, oli Kuningliku Keemiaseltsi liige. Heinz M. Ederma stipendiumi makstakse **Tartu Ülikoolis orgaanilist peensünteesi õppivale üliõpilasele, magistrandile või doktorandile** iga aasta sügissemestril.

Stipendiumi, mille suurus sellel aastal on 10 000 krooni, määramisel võetakse aluseks üliõpilase (magistrandi, doktorandi) edukus stuudiumil ja iseäranis orgaanilises keemias ning kalduvus rakendada oma teadmisi teaduslikus uurimistöös.

Stipendiumile kandideerijatel palume esitada Tartu Ülikooli Kantseleisse (peahoone, ruum 207) **19. juuniks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis) koos ülevaatega erialasest tegevusest ja uurimistööst,
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi saaja selgub 1998. aasta sügissemestri alguseks.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest, telefon: 375 852, e-mail: sihtasutus@ut.ee, http://www.ut.ee/sihtasutus/.

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Lõpuaktused

Õigusteaduskond	K	17. juuni	12
Sotsiaalteaduskond	K	17. juuni	13.30
Bioloogia-geograafiateaduskond	K	17. juuni	15
Usuteaduskond	N	18. juuni	10
Filosoofiateaduskond	N	18. juuni	12
Kehakultuuriteaduskond	N	18. juuni	15
Majandusteaduskond	R	19. juuni	12
Matemaatikateaduskond	R	19. juuni	15
Füüsika-keemiateaduskond	R	26. juuni	12
Arstiteaduskond	L	27. juuni	12

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

Aapo Ilves "Üks pedajas" ja Tiina Pai "Armastab mõrvatud haldjaid"

Eesti Kostabi-Seltsi Kaasaegse Kirjanduse Keskuse noorte geeniuste sarjast on ilmunud järjekordsed luulekogud. Selle sarja vahendusel saate tutvuda eesti noorte luuletajate uuema loominguga. Luuletajate eriilmelistes raamatukestes on julget otseütlemist, nostalgiat, lakoonilist huumorit ja palju muud, millest kokku saavadki eesti kaasaegse luule värsid.

Noorte geeniuste sarja eelmisedki raamatud on müügil.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

info

varia

Professorite klubis

Kolmapäeval, 3. juunil kl 17.15 peab ajaloomuuseumis prof Inge-Maret Orgo ettekande teemal "Muutuv tööseadusandlus".

* * *

Eesti Slavistide Rahvuskomitee ja TÜ slaavi filoloogia õppetool on koostöös välja andnud **kogumiku "Väikesed ja suured keeled..."** (vene keeles: "Jazyki malyje i bolsije...") (seeria Slavica Tartuensia IV), toimetaja prof A. D. Dulitšenko ning slaavi filoloogia õppetooli õppejõudude ja üliõpilaste koostatud **ajakirja Slavia 2. numbri** esitlus toimub **29. mail kell 15** Lossi 4 aud 222. Soovijatel on võimalik uusi väljaandeid kohapeal osta.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Näitused: "Tere, pliiats!", "Kingitused Tartu Ülikoolile", Tartu Ülikool ja Vabadussõda", laste joonistuste näitus "Toomemägi ja Tartu Ülikool". Eksposition täiendus "17. sajandi Tartu ülikooli alkeemikulaboratoorium ja laibalahkamine".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info 465 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Piibliainelised gravüürid 16.-19. sajandist "Armasta oma ligimest nagu iseennast".

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Info 465 833

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Austraalia".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info 465 839

Ekspositsioon inimese evolutsioonist.

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17

Info 432 643

Näitus: "Pilk Austraalia loodusele" (taimed, herbaarlehed, looduspildid).

Raamatukogu

Raamatunäitus: prof Hans Trassi publikatsioonide näitus "Hans Trass 70", "Edzard Schaper 90".

Näitused: Saskia Kasemaa maalid, Tartu Kultuuriülikooli kevadnäitus "Maal ja graafika", Konrad Mäe stuudio kevadnäitus", TÜ maaliosakonna I kursuse tudengi Kärt Putki maalid.

Raamatumuuseum

Näitus "Eesti kodu".

E-R 12-15.

Spordihoones

TÜ teaduskeskuse Ahhaa ja Soome teaduskeskuse Heureka ühisnäitus spordihoones Ujula 4. 17. maist 30. juunini iga päev 10-18.

Sissepääs eelkoolicalistele tasuta, kooliõpilastele ettetellimisel grupis 20 krooni. Üksikpiletid õpilastele 25, täiskasvanuile 30 krooni. Soovitav piletid ette tellida tel 375 676.

Toila Vallavalitsus korraldab 29. mail algusega kell 11 Pikk tn 13a Toila Ida-Virumaa

LAHTISTE USTE PÄEVA.

Kutsume külla tudengeid, kes soovivad leida kohta eneseteostuseks nii elus kui töös.

Kohtumine vallavalitsuses kell 11. Toila Keskkool, AS Viru Rand, Oru park.

Vali Toila - see on investeering enda tulevikku!

Miks valida Toila vald? Toila vallavanem Bruno Uustal:

1. Eesti keelne ja eesti meelne elukeskkond;

2. Soodne asend maakonnakeskuse Jõhvi (12 km) ning Kohtla-Järve, Ahtme ja Sillamäe suhtes;

3. Hea ühendus Tallinna, Tartu, Narva, Rakvere ja Pärnuga;

4. Arenenud infrastruktuur (keskkool, lasteaiad, klubid);

5. Kaunis loodus ja mererand;

6. Arenev ettevõtlus, puhkemajandus ja turism;

7. Võimalused elamispinna muretsemiseks (ostmiseks, ehitamiseks, üürimiseks (korterid ja individuaalelamud);

8. Turvaline elupaik ja soodne koht laste kasvatamiseks;

9. Kõrgeima tööhõivega vald maakonnas;

10. Hea valik töökohti: valla asutustes (haridus, kultuur, sport, tervishoid, sotsiaal), ettevõtluses (majandusspetsialistid), maakonnakeskuses riigiasutustes (juristid, keskkonnakaitse).

Klassikalise filoloogia list

List - **ut.klassik** on mõeldud ülikooli klassikalise filoloogia üliõpilastele, magistrantidele ning õppejõududele, aga ka kõigile teistele, kel on huvi klassikalise filoloogia ning antiikkultuuri vastu. Listi eesmärgiks on erialase informatsiooni vahendamine ja kiirem levik ning potentsiaalselt ka erialase diskussiooni võimaluse pakkumine.

Lähem info listi kohta klassikalise filoloogia õppetooli koduleheküljelt:

http://www.ut.ee/klassik/list/.

EELK Tartu Ülikooli kogudus teatab:

Meie koguduse jumalateenistused toimuvad:

31. mail kell 11.15 **nelipüha ja konfirmatsioon** Toomkiriku varemete vahel väljas. Teenistuse järel **etendab trupp "Sagar" killukest R. M. Rilke raamatust "Mäestikuõhk".**

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680
Toimetuse aadress: Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 613
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

ARy

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Nr. 21 (1933)
Reede,
5. juuni
1998
Ilmub 1948.
aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

"Kardinaalseid muudatusi pole ette näha"

Esmaspäeva hommikul viis minutit enne rektoraadi koosoleku algust. Rektor professor Jaak Aaviksoo, mis mahub rektori esimese päeva sisse?

Jõudsin hommikul enne kella üheksat füüsikahoonest läbi käia ja mõned oma asjad kaasa võtta. Mõne hetke pärast alustame koos õppeprorektori, I prorektori ülesannetes oleva prof Volli Kalmu, arendusprorektori prof Hele Everausi ja avatud ülikooli prorektori prof Teet Seenega arupidamist selle üle, millised võiksid juhtkonna järgmised sammud olla. Pärast seda ja kohtumisi pearaamatupidaja, rahandusosakonna juhataja, kantseleijuhataja ja mitmete teistega on vaja ette valmistada mõned dokumendid, mis muutunud olukorra fikseeriksid.

Üldisemas plaanis tuleb jätkata täpselt sealt, kus eelmise rektoraadi tegevus pooleli jäi. Kardinaalseid muudatusi ette näha pole, peab samas suunas edasi minema.

Mis prorektoritesse puutub, siis haldusprorektori ametikohta uues rektoraadis pole, ilmselt see jääbki nii. Tundub, et pärast konsultatsioone oma kolleegide ja dekaanidega ning üliõpilaskonna valitsuse esimehega näib see lahendus vastuvõetav olevat. Loodan selle küsimusega toime tulla sellel nädalal. Pinged, sõltumata isikust, kes seda kohta täita võiksid, ükskõik mis nimest on juttu olnud, on selle ümber palju tolmu üles keerutanud.

Selleks et lasta inimesel, kes seda kohta täitma hakkab, rahulikult tööd teha, oleks kõige parem, kui see oleks n-ö depolitiseeritud. Arvan, et kui Riho Illak soostub, võiks ta majandusdirektorina jätkata.

Kolmapäevasel osakonnajuhatajate koosolekul tutvustas rektoraat oma koosseisu ning muudatusi vastutusalade ümberjaotustes, millest lähemalt järgmises UTs.

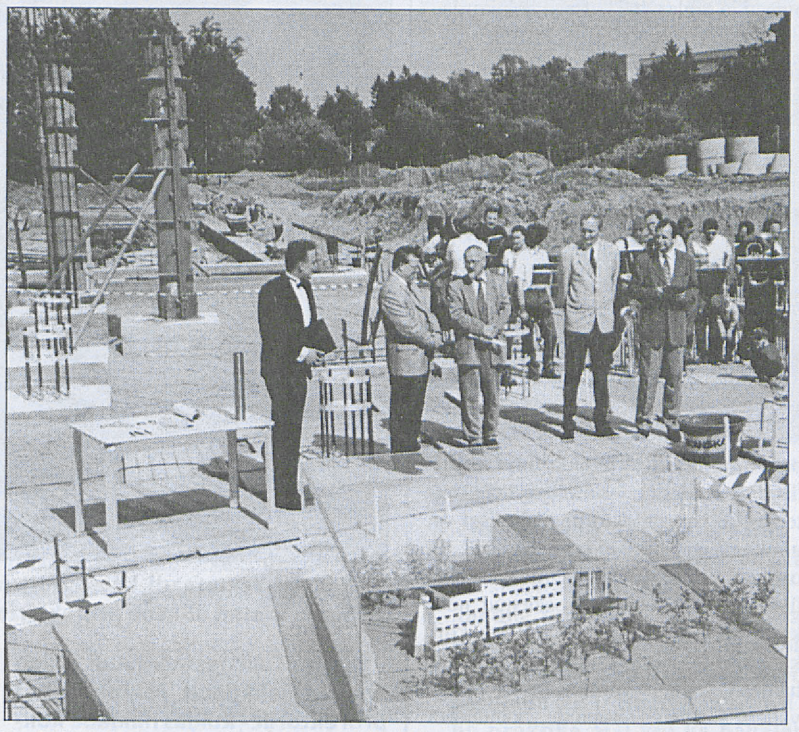

□ **31. mail pandi nurgakivi prekliiniliste õppeainete õpetamiseks ehitatavale biomeedikumi hoonele, mida finantseeritakse Eesti riigieelarvest ja Maailmapanga laenust.**

"Rektoriraamat"

on prof Peeter Tulvistelt ilmunud publitsistikaraamat, mis sisaldab artikleid, sõnavõtte ja temaga tehtud intervjuusid.

Eile esitles prof Peeter Tulviste Toomkiriku varemetes raamatut "Ülikooli naljad".

Doktoridissertatsioonid

TÜ Kirjastuselt ilmus aastail 1991 - 1997 ülikoolis kaitstud raamat doktoriväitekirjade loeteluga.

Mälestustahvel Ungari professoritele

avatakse täna kell 16 peahoone aula ees. Avakõne peab rektor prof Jaak Aaviksoo. Avamisel viibib ka Ungari Vabariigi Helsingi Kultuuri- ja Teaduskeskuse juhataja.

TÜ Sihtasutuse juurde loodi majandusteaduskonna allfond

29. mail asutati majandusteaduskonna päeva ürituste raames Tartu Ülikooli Sihtasutuse juurde majandusteaduskonna allfond, mille eesmärk on koguda ja vahendada annetusi ning toetusi majandusteaduskonnale.

Allfondi statuudile kirjutasid alla majandusteaduskonna dekaan Jüri Sepp, majandusteaduskonna vilistlaste mittetulundusühingu "Hermes" esimees Siim Kallas ja Tartu Ülikooli Sihtasutuse juhatuse esimees Margus Ots.

Fondi lackuvate vahendite kasutamise üle hakkab otsustama komisjon, kuhu kuuluvad allfondi asutajate ning ka toetajate esindajad.

"Loodav majandusteaduskonna allfond on Sihtasutuse esimeseks erialafondiks ja sellised fondid on kavas luua ka teiste teaduskondade toetamiseks. Paljud ülikooli vilistlased on avaldanud soovi toetada *alma materit* ja eeskätt soovitakse toetada oma erialaga seotud ettevõtmisi. Just erialafondid on vilistlastele võimaluseks toetada oma eriala ja oma teaduskonna edendamises sõna sekka öelda," selgitas erialafondide loomist sihtasutuse juhatuse esimees Margus Ots.

Esitleti õppekirjandust

Majandusteaduskonna päeva kavva kuulub kindlalt ka teaduskonna õppejõudude poolt või siis nende osalemisel ilmutatud õppe- ja teaduskirjanduse väljapanek. Majandusteaduskonna õppevahendite ühtsele sarjale pandi alus kolm aastat tagasi toimunud analoogilisel päeval. Praeguseks on sarja raames kokku ilmunud 54 õppevahendit, neist käesoleval aastal 22.

Märkimist väärib siinkohal sellest aastast juurduma hakkav uus strateegiline suund. Teaduskond püüab oma õppevahendite ettevalmistamisel ja avaldamisel teha tõhusat koostööd teiste teaduskondade autoritega. See võimaldab paremini ära kasutada ülikooli kui terviku eeliseid. Majandusteaduskonna jaoks on eriti hinnatav koostöö õigusteadlastest, matemaatikutest ja psühholoogidest autoritega.

Ajaloomuuseumis esitleti esmatrükina ilmunud ühtse sarja 17 õppevahendit 21-lt autorilt ning 5 täienduste ja paranduste kordustrükki 6-lt autorilt.

Dots Villem Tamm

□ **TÜ Sihtasutuse juurde loodud majandusteaduskonna allfondi statuudile kirjutasid alla (vasakult) dekaan prof Jüri Sepp, sihtasutuse juhatuse esimees Margus Ots ja teaduskonna vilistlaste mittetulundusühingu "Hermes" esimees Siim Kallas.**

TÜ Sihtasutus tutvustas ennast tartlastele

Kolmapäeval, 27. mail toimus Tartu Ülikooli Sihtasutuse laevasõit Emajõel, kus osalesid Tartu Linnavalitsuse ja Tartu Ülikooli juhtkonnad, Tartu ettevõtjate esindajad ning Tartu Ülikooli Sihtasutuse usalduskogu, investeerimiskomitee ja juhatuse liikmed. Laeva pardal toimunud koosviibimise eesmärgiks oli sihtasutuse tegevuse tutvustamine Tartu linna juhtidele ja linna ettevõtjatele.

Samas kirjutasid Tartu linnapea Roman Mugur ja Tartu Ülikooli Sihtasutuse usalduskogu esimees Jaan Männik laeva kaptenisillal alla pöördumisele kõigi tartlaste poole toetada Tartu Ülikooli Raefondi.

"Hariduse toetamine pole mitte ainult riigi ja suurettevõtete asi. Tartu Ülikooli Raefondi kaudu saab iga tartlane haridusele oma panuse anda, mis toob tulevikus kasu nii ülikoolile, linnale kui ka annetajale endale," selgitas Sihtasutuse usalduskogu esimees Jaan Männik.

Tartu Ülikooli Raefond on Tartu linnavalitsuse poolt 1997. aasta sügisel Tartu Ülikooli Sihtasutuse juurde asutatud linna stipendiumifond, millest makstakse stipendiume Tartust pärit üliõpilastele ning preemiaid Tartuga seotud teadus-, õppe- ja arendustöö eest. Stipendiumitaotlused ja taotlused preemia määramiseks tuleb esitada iga aasta 1. novembriks.

□ **Linnavalitsus, ülikooli juhtkond, ettevõtete ja sihtasutuse esindajad laevasõidul Emajõel, kus kirjutati alla ka pöördumisele kõigi tartlaste poole toetada TÜ Raefondi.**

Jaak Nilsoni fotod

Loengud

"Telekommunikatsioonist, kaasaegsest meediast ning seal kehtivaist loodusseadustest (ka krooniga seotuist)"

11. juunil J. Liivi tn 2 õppehoones.

Lektor dots **Aavo Otsa** (TTÜ raadio- ja sidetehnika instituut).

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

26.mail

KINNITATI TÜ 1997. AASTA ARUANNE

Rektor prof Peeter Tulviste ütles aastaaruannet kommenteerides, et 1997. aastal pöörati õppe- ja teadustöö kõrval varasemast suuremat tähelepanu ühiskonna teenimisele. Suurema tähelepanu osaliseks said sellised valdkonnad, mida eelnevatel aastakümnetel polnud olemas või olid sootuks teistsugusel kujul, nagu näiteks diplomaatia, omavalitsuspoliitika, regionaalpoliitika, õppejõudude osalemine ühiskonna mitmesuguste tahkude ümberstruktueerimisel alates seadusandlusest ja lõpetades tervishoiusüsteemiga kõrghariduse ja ülikoolini välja. Ülikooli ja ühiskonna vahendaja kuratooriumi kõrvale loodi eelmisel aastal veel sihtasutus ja vilistlaskogu. Juunikuu nõukogus võeti vastu uuendatud arengukava, novembrikuu nõukogus ülikooli regionaalprogramm. Septembris loodi koos TTÜ, EPMÜ, TPÜ ja Turu Ülikooliga Sihtasutus Ülikoolide Keskus Saaremaal. Aprillis asutati Türi Kolledž.

Õppetöö poolel rõhutas rektor avatud ülikooli ja täienduskoolituse ühendamist ning mitmete uute õppekavade loomist. Väga oluliseks pidas rektor tehnoloogia keskuse asutamist, Füüsika Instituudi ühinemist ülikooliga, samuti ülikooli infosüsteemide arendamist.

Eelmisel aastal töötati välja sihtasutuse TÜ Kliinikumi asutamisotsus ja põhikiri. Lõplikku lahendust kliinikumi probleemile ei ole veel leitud.

Kuna maailmas hakkab välja kujunema ülikoolidevaheline tööjaotus ning tõeliste ülikoolidena jäävad püsima need, mis suudavad midagi pakkuda ka väljastpoolt oma riigi õppuritele. Seepärast peab ka ülikooli internatsionaliseerimine eraldi tähelepanu all olema.

Riigieelarve valmistas eelmisel aastal ülikoolile pettumuse, järgmine aasta peaks rektori arvates selles suhtes parem olema. Uus lahendus on leitud pangalaenu näol. Ülikooli eelarve kohta on olnud nii kriitikat kui positiivseid arvamusi, kuid rektori arvates on eelarve seekord paremini lahti kirjutatud kui varasemad. Suurenenud on ülikooli omateenitud vahendid, eelmisel aastal moodustas see osa juba 28%.

Riigikontrollilt sai ülikool eelmisel aastal üldiselt positiivse hinnangu. Riigikontrolli soovitusel loodi ka sisekontrolli osakond.

Jätkus ehitustegevus, haldusstruktuuride korrastamine, tulemuslikum töö oli Üliõpilaskülal. Loodi kinnisvarade osakond, millega liideti majandusosakond ning ehituskorralduse osakonna ehitusjaoskond.

I prorektori prof Toivo Maimetsa ettekande põhipunktid on toodud eelmise UT intervjuus, prof Teet Seene omad täna ilmuvas intervjuus.

Rahandusosakonna juhataja Mauri Miidla kommenteeris majandusaasta aruannet.

Audiitoriotsuses TÜ raamatupidamise aastaaruande kohta on öeldud, et see väljendab kõigis olulistes lõikudes õigesti ja õiglaselt TÜ finantsolukorda.

Nõukogu kinnitas ülikooli 1997. aasta koondeelarve täitmise aruande.

NÕUKOGU VALIS 9 AUDOKTORIT

Kuna ülikooli nõukogu otsuse põhjal võib käesoleval aastal valida audoktoriks kuni 10 isikut, aga oli esitatud 11, pöördus ülikooli valitsus selle küsimuse puhul nõukogu akadeemilise komisjoni poole. Komisjon oli seisukohal, et teaduskondade poolt esitatud kandidaatidest tuleks reeglina valida audoktoriks kuni üks, erandina kuni kaks; füüsikakeemia- ja arstiteaduskonna dekaanidel palus komisjon järjestada oma kandidaadid pingeritta. Komisjon tegi ettepaneku, et audoktorite valimisel on nõukogu igal liikmel kuni 10 häält. Et osutuda valituks, peab kandidaat saama üle poole hääletamisel osalenud nõukogu liikmete häältest. Juhul kui kõik kandidaadid saavad üle poole liikmete häältest, osutub mittevalituks kõige vähem hääli saanud kandidaat. Füüsika-keemiateaduskonna dekaani esitatud pingereas oli esimene prof E. Sigmund, võrdselt teisel kohal prof M. C. Zerner ja prof L. Engström ning viimasena Texase ülikooli prof Jaan Laane. Arstiteaduskonna dekaan nimetas oma teaduskonna kandidaatidest esimeseks Tampere Ülikooli emeriitprof Mauri Isokoski ja teiseks Helsingi Ülikooli prof Martti Marvola.

Audoktoriteks valis nõukogu Göttingeni Ülikooli akadeemilise direktori, *dr phil* **Gert von Pistohlkorsi** (esitas majandusteaduskond), Kopenhageni Ülikooli prof **Bengt Saldini** (kehakultuurit), Haifa Ülikooli prof **Michael Heltzeri** (usut), endise Vabariigi Valitsuse peaministri eksiilis Vabariigi presidendi ülesannetes **Heinrich Margi** (õigust), helilooja **Arvo Pärdi** (sotsiaalt), Florida Ülikooli prof **Michael C. Zerneri** (füüsika-keemiat), Brandenburgi Tehnikaülikooli rektori prof **Ernst Sigmundi** (füüsika-keemiat), Uppsala Ülikooli emeriitprof **Lorentz Engströmi** (füüsika-keemiat) ja Tampere Ülikooli emeriitprof **Mauri Isokoski** (arstit).

PROFESSORI VALIMINE

Üldzooloogia professoriks valiti üldzooloogia professor, bioloogiadoktor **Jüri Kärner** (41:2).

(Järgneb)

Täänu Autasustamisi

Rektor õnnitles 70. sünnipäeva puhul emeriitprofessor **Hans-Voldemar Trassi** ning tänas teda pikaajalise ja kohusetundliku töö eest ülikoolis.

65. sünnipäeval autasustati eeskujuliku töö eest raamatukogu vanembibliograafi **Malle Suurvälja** ja 60. sünnipäeval hoiuosakonna juhatajat **Kulla Jentsoni** ülikooli väikese medaliga.

50. sünnipäeva puhul pälvis tänukirja pikaajalise eduka töö eest matemaatilise statistika instituudi juhataja, dotsent **Tõnu Kollo**.

Rektor avaldas tänu Tartu üliõpilasmängude eduka korraldamise eest organiseerimiskomitee esimehele, haldusprorektor **Riho Illakule**.

3. juunil tähistas oma 75-aastast juubelit kehakultuuriteaduskonna naisvõimlemise osakonna üks loojaid, kauaaegne õppejõud **HILJA TIDRIKSAAR.**

Õnnitleme!

Kehakultuuriteaduskond

Viis aastat õppeprorektorina

INTERVJUU PROREKTOR PROFESSOR TEET SEENEGA

□ **Eelmise rektoraadi koosseisust jätkab õppeprorektor professor Teet Seene avatud ülikooli prorektorina.**

Professor Teet Seene on sündinud 15. juulil 1940. aastal Pärnus. Meie ülikooli kehakultuuriteaduskonna lõpetas 1966. aastal, samast aastast on ta töötanud ülikoolis, algul veespordikateedris, 1974. aastast lihastalitluse laboris, seejärel spordifüsioloogia kateedris, olnud labori juhataja, 1992. aastast funktsionaalse morfoloogia korraline professor. 1993. aastast prorektor.

1974. aastal kaitses kandidaadiväitekirja "Vee ja elektrolüütide renaalsed ja ekstrarenaalsed kaotused ning hormonaalne regulatsioon kehalisel tegevusel", 1988. aastal doktoriväitekirja "Skeletilihase kontraktiilsete valkude uuenemine kõrgenenud funktsionaalse aktiivsuse puhul". T. Seene on täiendanud end aastani 1989 Moskva, Kiievi, Novosibirski ja Leningradi ülikoolides, 1989. aastast Soome, Rootsi, Norra, Taani, Hollandi, Saksa ja USA ülikoolides.

Abielus, kahe poja isa ja ka vanaisa.

Küsin Teilt samamoodi nagu ametist lahkunud rektorilt ja I prorektorilt - kuidas hindade kokkuvõtlikult oma mitme aasta prorektoritööd? Millega ise rahule jääte?

Kui ma 1993. aasta esimesel tööpäeval 11. oktoobril oma kabinetti astusin, oli seal rahulik ainult paari esimese tunni jooksul. Samal päeval tuli mul kokku puutuda paljude küsimustega, millega varem polnud üldse tegelnud või millele polnud isegi mõelnud. Nii teaduskondade juhid kui mitmed teised õppejõud pärisid, kuidas üht või teist küsimust lahendada, kuidas otsustada. Mulle tundus, et demokraatlikus riigis ei saa ju üks või kaks inimest otsustada, kuidas teatud probleem peab lahendatud olema, koguni nii komplitseeritud ja muutuvas protsessis nagu seda on õppetöö.

Sellest esimesest päevast peale sai mulle selgeks, et kõige rohkem on vaja ülikooli sees välja töötada mitmesuguseid õppetööd reguleerivaid dokumente. See töö on olnud pidev. Vahepeal hakkas tunduma, et põhitöö on juba tehtud. Töötasime välja õppekorralduse eeskirja, uue teaduskraadide põhimääruse, kutsekraadide põhimääruse, rakendasime õppeinfosüsteemi uue kontseptsiooni, koos teiste avalik-õiguslike ülikoolidega külalisüliõpilasena õppimise eeskirja, üliõpilasnõustamise projekti, igal aastal muutub mingil määral vastuvõtueeskiri jne.

Kõige tähtsam on, et regulatsioon toimiks, et see ei jääks elule jalgu. Kuigi me neid dokumente pidevalt täiendame ja parandame, läheb elu Eestis niivõrd kiiresti edasi, eriti meie ülikoolis, et igal aastal on jälle midagi muuta vaja. Seda tööd ei tee ma loomulikult üksi, vaid koos inimestega, kes suudavad nende probleemidega tegelda koguni oma akadeemilise töö kõrvalt.

Väga oluliseks pean magistri- ja doktoriõppe korralikku käivitumist. Kuigi magistrante ja doktorante võeti ka varem vastu, puudus nende õpe sõna otseses mõttes. Doktoriõppes on umbes 25 protsenti õppetööd, ülejäänud osa teadustööd. Just esimene pool oli vaja sisse viia. Siin tuli arvestada teaduskondade eripära ja leida teatud raamide jaoks ühisosa.

Juurde on tulnud ka uusi tegevusvaldkondi, nagu aina suurenev ja kiiresti muutuv välisüliõpilaste osa. Algul olid neid vaid mõnikümmend, praegu aga ligi 400. Nendega on seotud täiesti erilaadne töö - majutusprobleemid, reklaam, et nad üldse Tartu Ülikooli oskaksid tulla jms. Need ajad on möödas, kus Eesti oli viimase kümnendi algul atraktiivne ning siia tuldi enamasti midagi ette teadmata.

Ülikoolis oleme vahepeal väga tähtsaks hakanud pidama ühiskonna teenimist ning selles valdkonnas suutsime kujundada uue õppevormi nagu avatud ülikool, mis on tegutsenud kaks aastat ja mida on vaja veel palju edasi arendada.

Põhilised raamid on õppetöös paika pandud, aga õppetöö on nagu Tallinna linn, mis kunagi valmis ei saa. Arvan, et professor Kalmul on õppeprorektorina väga palju ära teha. Kindlasti tuleb mitmeid muudatusi teha seoses Euroopa Liitu astumisega, nagu näiteks meil käivitunud 4-aastases bakalaureuseõppe, 2-aastases magistriõppe ja 4-aastases doktoriõppe programmis.

Millised tööd pooleli jäävad?

Lõpule ei suutnud ma viia ingliskeelsete õppekursuste väljatöötamist ning aineprogramme. Praegu on ainult dotsent Olev Must selle Balti õpingute programmi sisse viinud. Seda tuleb väga tugevasti arendada. Sellel aastal saime esimest korda ka Balti õpingute programmile toetust. Kui me ingliskeelseid kursusi ei võimalda, ei tule enam välisüliõpilasi. Eesti kultuuri ja ajalugu õppivad välisüliõpilased nagunii õpivad eesti keelt ning saavad hakkama, aga tulla mingit eriala eesti keeles õppima on hoopis raskem ning sel pole mõtet. Ingliskeelsete kursuste sisseviimisel pole küll emakeelele ohtu.

Kui palju Te oma teadusteemaga prorektoriameti kõrvalt tegelda jõudsite?

Algul arvasin, et võib-olla suudan siin oma prorektorikabinetis pärast laborist tulemist artikleid kirjutada. Varsti sai selgeks, et olin asju üsna valesti ette kujutanud. Lohutasin end sellega, et pean algul kohanema ega suuda sellises pinges teadustööd jätkata.

Mida aasta edasi, seda rohkem nägin, et kõige vähem oli mul tööd esimesel aastal, kõige rohkem praegu. Kohustusi on aina juurde tulnud, ka väljaspool ülikooli. Teadusega ma olen siiski tegelnud, mõned artikleid on ilmunud, 9 magistranti on oma töö ära kaitsnud, üks kaitseb võib-olla aasta lõpuks, ja 5 doktoranti on ka. Minu juhendamine pole olnud muidugi selline, nagu oleks pidanud olema. Kõige rohkem on kannatanud minu enda akadeemiline tegevus. Need inimesed peavad olema üliandekad ja võimekad, kes suudavad edukalt administraatori- ja teadlase töö ühitada.

Ülikooli huvide realiseerimiseks tuleb väga palju kokkuleppeid saavutada, mis ju välja ei paista, aga võtab rohkesti aega, kui on vaja kooskõlastada kümne teaduskonna, paljude õppejõudude ja instituutide ja teistega. Tuleb arutada, vastastikku arvamused ära kuulata, kompromisse leida jne.

Mis on Teie teadusvaldkond?

Minu juhitava spordibioloogia instituudi üldine teema on adaptatsioon kehalisele tegevusele. Minu konkreetne valdkond on skeletilihase erinevates kiududes toimuvate muutuste uurimine kehalisel tegevusel ja mõnede müopaatia vormide puhul. Kõige meeldivam minu viimase aja teaduslikus tegevuses on olnud see, et kuigi olen nagu teadusest väljas olnud, on pakkunud kirjutamist sellised kirjastused nagu Springer Verlag ja Plenum Press. See on ainult piisake merre, rahulolematus oma soovide mitterealiseerimisega teaduses on siiski suur.

Teie jääte rektor Peeter Tulviste meeskonnast ainsa prorektorina ametisse, täpsemalt avatud ülikooli prorektoriks. Mis jääb Teie vastutusalasse veel?

Lapsekingades avatud ülikooliga on seotud ka **täienduskoolitus**, mida on vaja veel kõvasti kaasajastada. Korralikuks avatud ülikooli käivitamiseks ja distantsõppe rakendamiseks on tarvis kaasaegset aparatuuri ja vahendeid, mida meil on ainult osaliselt. Minu vastutusalasse jääb ka **arvutigraafika osakond.** Arvutigraafika on olnud üks minu nõrkusi, mulle meeldib loengutel värvikaid ja kujukaid materjale näidata. See pisik oli mul väga kaua sees, prorektorina sain seda realiseerima hakata ja praegu töötab meil küllaltki korralikult vastav teenistus. Ükskõik kuidas seda valdkonda edasipidi ka nimetada, kas multimeediaks või muuks, aga ainult sel baasil saame hakata rääkima kaasaegsest kaugkoolitusest, viies läbi arvuti- ja telekonverentse jpm. Televisiooni ja raadio abil saaks meie õppetööd üle kogu Eesti suunata ning nii pole vaja õppijatel alati paariks päevaks Tartusse sõita. Kolmandaks jääb minu valdkonda **regionaaltegevus**.

Kõige meeldivamaks osaks viimase viie aasta tööst pean kohtumist abivalmis ja sõbralike inimestega kogu ülikoolist. Tänan kõiki meeldiva koostöö eest!

Küsis Varje Sootak

Ajakirjanduse osakonna päev

Ajakirjanikuks ning suhte- ja teabekorraldajaks

22. mail peetud ajakirjanduse osakonna päeva avas emeriitprofessor **Juhan Peegel**, kes rõhutas oma tervituses, et mida vabam on ajakirjandus, seda suurem on **ajakirjanike** vastutus.

Osakonnast tegi ülevaate selle praegune juhataja dotsent **Epp Lauk**. Ülevaadet saab lühendatud kujul allpool lugeda. Järgnes Eesti Raadio ja ajakirjanduse osakonna koostöölepingu allakirjutamine.

Seejärel läks sõna tudengitele, kes esitasid oma nägemuse Eesti ajakirjanduse hetkeseisust ning tutvustasid õppeotstarbelisi välissõite Saksamaale, Prantsusmaale ja Inglismaale.

Traditsiooni kohaselt kirjutasid rebased alla Academica Journalistica aukoodeksile ning jäädvustati end ühispiltidele.

Ajakirjanduse osakonna päev sai alguse maikuus 1980. Siis asutati Academia Journalistica, kiideti heaks selle aukoodeks ja sealt alates on igal aastal rebase seisusest lahkujad sellele alla kirjutanud. Nii et traditsioon on juba peaaegu sama vana, kui need, kes täna aukoodeksile oma allkirja annavad.

Aja jooksul on osakonna elus olnud palju suuri muutusi. Viimaste aastate suurim on kahtlemata **teise eriala** – avalikkussuhete ja teabekorralduse avamine 1996. aastal. Kuigi me endiselt räägime ajakirjandusosakonnast, ei ole osakonna päev nüüd enam hoopiski pelgalt ajakirjanduse eriala tähtpäev.

Uue eriala lisandumine on aga siiski ainult üks etapp osakonna arengus viimastel aastatel.

Viimase 7–8 aasta jooksul on loodud täiesti uus kvalitatiivne alus ajakirjanduse õpetamisele ning asutud välja arendama ka teise, Eesti jaoks täiesti uue eriala õpetamist.

Tahangi täna meie kõikide nimel tunnustada ja tänada Peeter Vihalemma selle tohutu töö eest, mis ta tegi ära ajakirjandusosakonna juhatajana.

Ajakirjanike ettevalmistamise

igavene probleem, mida tegelikult keegi mitte kuskil pole suutnud optimaalselt lahendada, näib olevat **küsimus teoreetilise ja praktilise õpetuse vahekorrast**. Kumb on olulisem? Millele panna rõhk akadeemilises õppetöös, mis jätta hilisema täiendkoolituse hooleks?

Seejuures on ajakirjandus elukutsena ju pidevas ja tõesti kiires arengus ning muutumises, **mille taustal on omakorda ühiskonna muutuvad nõudmised ajakirjanduse suhtes**. Õpetus peab sellega suutma kaasas käia.

See tingib pideva vajaduse täiustada õppekava, kuigi see muudab igapäevase praktilise töökorralduse keerulisemaks. Meie õppekava on **viimaste aastate jooksul oluliselt muutunud**.

Esimene murrang oli seotud Moskva õppekavast loobumisega ja õigusega koostada see ise. Kadusid kõik nn punased ained, juurde tuli praktilist õpetust. Esialgu jäi siiski alles üldfiloloogiline taust.

Üleminekuga sotsiaalteaduskonda sai valdavaks **sotsioloogiline suunitlus** nii õppeainetes kui teaduslikus uurimistöös. Kirjandused jäid õppekavast välja, vähenes võõrkeelte osatähtsus. Ka praktiline kallak süvenes.

Paistab, et hakkame jälle **uude faasi** jõudma: ajakirjandus on seesmiselt järjest enam spetsialiseerunud, on tulnud uusi ameteid, nt küljetoimetaja, mis nõuab **spetsiifilist koolitust.**

Teisalt oodatakse ajakirjanduselt järjest rohkem ka ühiskonnas toimuva analüüsi, mõtestamist. See kõik nõuab sügavamat teoreetilist ettevalmistust, metoodilist alust analüüsioskuse kujundamiseks.

See omakorda **tingib teoreetiliste ainete osakaalu suurenemise**. Esimene uudis selles osas on järgmisest semestrist algav kursus "Sissejuhatus filosoofiasse", mis on kohustuslik nii ajakirjanduse kui avalikkussuhete ja teabekorralduse erialal.

Osutaksin nüüd veel ühele asjaolule, mille tähtsus õppetöö efektiivsuse seisukohast on äärmiselt oluline.

Need on **õppevahendid**, mis osakonna õppejõud on viimase viie aasta jooksul koostanud, kirjutanud, tõlkinud ja välja andnud. Seda on rohkem kui kõigi varasemate aastate jooksul kokku. Ja lisa on tulemas. Paljud neist raamatutest on kasutusel ka täiendkoolituses ning teisteski õppeasutustes (TPÜs, Concordia Ülikoolis), nende vastu on suur huvi praktiliste ajakirjanike hulgas.

Õppekava muutmine, õppeainete sisulise koormuse suurenemine ja üliõpilaste iseseisva töö mahu kasv toovad muidugi kaasa hulgaliselt probleeme nii üliõpilastele kui

õppejõududele.

Siin on samuti tähtis teada üksteise muresid ja püüda ühiselt lahendusi leida.

Nõudmised õppetöö kvaliteedile ja õppejõudude kvalifikatsioonile üha kasvavad. Meie osakonnas on praegu viis põhikohaga õppejõudu ja kaks teadurit, kes teevad ka õppetööd. Sellele lisaks on 12-14 õppeülesande täitjat. Ma ei pea normaalseks, et üle poole õppetööst tehakse väljastpoolt ülikooli palgatud tööjõuga, kellest väga üksikuil on akadeemiline kraad ja kelle töö kvaliteeti on väga raske kontrollida.

Teatavasti peavad kõik õppejõud tegelema pidevalt teadustööga, neil on teadusprojektid, mida nad juhivad ja mille eest vastutavad. Selle kõrval kirjutatakse õpikuid ja koostatakse muid õppevahendeid. Erialane koormus on seega suur. Paraku pole saladus, et **normaalseks äraelamiseks** ja oma kvalifikatsiooni säilitamiseks tuleb paljudel teenida teine palk väljaspool ülikooli. (Magistrikraadiga lektor teenib meie osakonnas Eesti keskmise palga miinus maksud).

Ülikooli palgapoliitika on vähemalt meie osakonna pannud olukorda, kus on äärmiselt raske leida kõrge kvalifikatsiooniga õppejõude. Ajakirjanduses, veelgi enam aga avalikkussuhete alal hinnatakse korralikku kvalifikatsiooni kroonides kolm-neli korda kõrgemalt kui ülikoolis. Mis siis stimuleerib nägema tohutut vaeva akadeemilise kraadi saamiseks ja enda ettevalmistamiseks õppejõuks?

Õppejõudude aastatepikkune probleem, millele lahenduse toob ehk alles sotsiaalteaduskonna uue õppekorpuse valmimine Tiigi tänavas, on **töötingimused**. Meil ei ole normaalseid tööruume ega ka piisavalt tehnilisi vahendeid (arvuteid, paljundust, printereid). Kogu töö, mis on seotud õppetöö ettevalmistamise ja teadusega, teevad õppejõud praktiliselt kodus.

Missugune ettevõte veel nõuab oma töötajatelt, et nad ostaksid oma raha eest tööpingi ja materjalid, paneksid selle kodus üles ja annaksid valmistoodangu ettevõttele, kusjuures tootmiskulusid ei kompenseerita?

Õppetöö muutumisega mitmekülgsemaks ja keerulisemaks, on tekkinud probleeme nii õppejõudude kui tudengite koormuse arvestamise ja optimaalse jaotamisega semestrite vahel ning semestri jooksul. Seetõttu on tõesti juhtunud, et mõnel semestril on koormus liiga väike ja mõnel jälle ei jõua kuidagi kõike ära teha, mis nõutakse.

Suuri probleeme on kursuse- ja lõputööde õigeaegse valmissaamisega.

Konkreetse elukorralduse parandamiseks on lähemal ajal kavas proovida n-ö kuraatorite süsteemi. Idee on selles, et vähemalt esimesel kahel aastal oleks igal üliõpilasel teada kindel õppejõud, kelle poole ta võib oma muredega pöörduda, kes oskab anda nõu ja aidata, kui tarvis. See peaks andma teatava kindlustunde, eriti kui ollakse alles õpingute alguses.

Teine idee on seotud üliõpilaste teadustööga ehk siis kursuse- ja bakalaureusetöödega. Osakonnas on kokku kümmekond erinevat teadusprojekti, kus üliõpilased kaasa lüüa saaksid. Sügisest alates on igal üliõpilasel võimalus oma uurimistöö teema nende projektide raames valida. Iga projekti juurde moodustatakse väiksemad töögrupid, juhendab see õppejõud, kes vastutab antud projekti täitmise eest. See peaks tagama järjepideva töö ja ka ülevaate sellest, kuidas asjad edenevad.

□ **Sotsiaalteaduskonna dekaan professor Jüri Allik ja Eesti Raadio peadirektor, vilistlane Ain Saarna on koostöölepingule alla kirjutanud.**

Raamleping sätestab raadio ja ajakirjanduse osakonna koostöö põhimõtted. Eesti Raadio võimaldab ajakirjanduse osakonna üliõpilastel sooritada nii tutvumis- kui õppepraktikat, määrab igale praktikandile juhendaja, tasustab praktikatöö üldistel alustel kui tulemust kasutatakse ER programmis või muul osapooltele vastuvõetaval viisil, võimaldab üliõpilastel koostööprotokollis kokkulepitud ulatuses tasuta kasutada Eesti Raadio ja selle Tartu stuudio tehnikat ja tootmispindu nii praktika ajal kui ka bakalaureusetööde tegemiseks, samuti Tartu stuudio tasuta kasutamist osakonna õppetöös jne.

Ülikool tagab raadio eriala õpetamise nii kõrgel üldteoreetilisel tasemel kui võimalusega spetsialiseeruda raadioajakirjanikuks, võimaldab kaitsta bakalaureuse, magistri- ja doktorikraadi raadioajakirjandusest, korraldab koos Eesti Raadioga teoreetilis-praktilisi seminare, kasutab oma kontakte välisõppejõudude kutsumiseks ning võimaldab nende poolt tehtavas õppetöös täiendusõppe korras tasuta osaleda ka Eesti Raadio töötajatel, ülikooli õppejõud konsulteerivad Eesti Raadio toimetajaid ja toimetusi vastavalt vajadusele jne.

□ **Eesti Raadio peadirektori asetäitja, vilistlane Mart Ummelas ütles, et tarmukad noored saavad raadios ikka tööd.**

□ **Väike aga töökas kollektiiv. Esireas emeriitprofessor Juhan Peegli kõrval paremal prof Marju Lauristin, lektorid Maarja Lõhmus ja Sulev Uus, vasakult esimene osakonna juhataja dots Epp Lauk ja vanemlaborant Katrin Lendok; tagareas vasakult assistent Aune Unt, vanemteadur Peeter Vihalemm, teadur Halliki Harro, vanemlaborant Maiu Reinhold ja endine assistent Meelis Somelar.**

Jaak Nilsoni fotod

õnnitleme

Juunikuu juubilarid

75

Aleksandra Nedelina	07.06	peah majaj piirk riidehoidja

70

Eduard Mutso	03.06	Nooruse 9 majaj piirk majah

65

Salme Vilde	09.06	hoonete hooldusteen valvur
Ülo Hussar	13.06	anatoomia inst korraline prof
Malle Suurväli	13.06	raamatukogu vanembibliograaf
Hilja Namm	16.06	kirjastuse vanemtoimetaja

60

Eldur Kaara	07.06	transpordiosak autokraanajuht
Linnart Mäll	07.06	ajaloo osak vanemteadur
Aili-Tiiu Kengsepp	13.06	biokeemia inst vanemassistent
Kulla Jentson	20.06	raamatukogu osak juhataja
Tiiu Roosaar	30.06	hoonete hooldusteen valvur

55

Helle Jaaniste	16.06	täppisteadute kooli metoodik
Helle-Evi Simovart	20.06	anatoomia inst vanemlaborant
Lembit Sossi	22.06	teoreetilise füüsika inst lektor
Kaarin Viirsalu	28.06	raamatukogu pearmtk-hoidja

50

Tõnu Kollo	01.06	matem statistika inst juh, dots
Kersti Zilmer	05.06	biokeemia inst vanemassistent
Riina Kallikorm	07.06	sisekliiniku dots
Sirje Õunmaa	16.06	avaliku õiguse inst vanemlab

Eesti üliõpilaste riiklik teadustööde konkurss

Haridusministeeriumi korraldatav teadustööde konkurss on mõeldud Eesti ülikoolide bakalaureuse-, diplomi,- magistri- või doktoriõppe üliõpilastele (töö esitaja peab töö esitamise ajal olema üliõpilane). Preemiad määratakse jooksval või eelneval kalendriaastal (1997, 1998) valminud tööde eest järgmistes valdkondades:

- täppisteadused,
- keemia- ja molekulaarbioloogia,
- tehnikateadused,
- arsiteadus,
- geo- ja bioteadused,
- põllumajandusteadus,
- sotsiaalteadused,
- humanitaarteadused.

Taotluse konkursil osalemiseks esitab üliõpilane.

Konkureerimiseks on vaja esitada:

- kirjalik taotlus sooviga osaleda konkursil, alla kirjutatud ja dateeritud taotleja poolt, milles on märgitud valdkond, kuhu töö esitatakse, kus ja millal on töö tehtud ning deklareeritud, et töö ei ole esitatud teistele konkurssidele;
- teadustöö eeskirjade järgi vormistatud ja köidetud uurimistöö, publikatsioon või mõni muu materjal töö kohta;
- ülikooli tõend esitaja kuulumise kohta üliõpilaskonna koosseisu diplomi-, bakalaureuse-, magistri- või doktoriõppes töö esitamise ajal, milles on märgitud ka õppeaasta;
- esitaja andmed: nimi, aadress, õppeasutus, eriala, telefoninumber (elektronposti aadress);
- võivad olla lisatud andmed juhendaja kohta ning juhendaja arvamus.

Töö esitatakse eesti keeles. Võõrkeelse publikatsiooni esitamise puhul lisatakse eestikeelne referaat 2-3 lehekülge, mis vormistatakse ühtse köitena artikli koopiaga.

Töö esitatakse Haridusministeeriumi teaduse ja ülikoolide osakonda aadressil Tõnismägi 9/11, Tallinn EE0100. Töid võib esitada 1. septembrist 15. oktoobrini 1998.

Preemiate arvu ja suuruse määrab konkursikomisjon eelarvest lähtuvalt. Konkursikomisjoni esimees on TTÜ professor Hiie Hinrikus, komisjoni kuuluvad kaheksa tunnustatud teadlast erinevatest valdkondadest ning Eesti Teadusfondi esindaja. Konkursi tulemused tehakse teatavaks 15. detsembriks. Auhinnatud tööd säilitatakse rahvusraamatukogus.

Ülle Hendrikson

Jaapani kalendrid leidsid omaniku

29. mail toimus ajaloomuuseumis Jaapani kalendrinäituse ankeetküsitluses osalenute vahel kalendrite loosimine, mida toimetasid jaapani keele lektor Eri Myano, Sirje Üprus välissuhetest ning Mare Viiralt ja Heidi Maarja Melts ajaloomuuseumist (vt fotot).

Ankeetküsitluste põhjal selgus, et külastajad jäid väljapanekuga rahule ja ootavad Jaapani kalendrite näitust ka tuleval aastal. Näitus andis kõigile huvilistele võimaluse tutvuda jaapani omapärase kultuuriga ja nautida kalendrite head kunstilist ning tehnilist teostust. Külastajate lemmikkalendriks osutus firma SHISEIDO kalender, millel kujutati erinevaid kehamaalinguid. Palju hääli kogusid ka orhideekalender, kalender transpordifirmalt MARUBENI ja kunstikalender Earth Family.

Loosiõnn naeratas järgmistele ankeedile vastanud tartlastele:

Mall Elbing, Reelika Heina, Larissa Hirmo, Marta Kanter, Tiina Konsen, Kalju Konsin, Johannes Kuiv, Külli Kõrgessaar, H. Kärsten, Anu Laansalu, Heili Luik, Kärt Mikli, Lia Murumägi, Sigrit Nuude ja Kristo Sõster, Marika Oper, Ille Palm, Tiiu Põllumaa, Helju Pärtli, Elle Roosaluste.

Õnnitleme Fortuuna soosikuid! Kalendrid ootavad oma uusi omanikke ajaloomuuseumis kõikidel tööpäevadel tel 465 671.

Lisaks oli võitjad veel Tallinnast, Mustveest, Narvast, Jõgevalt, Käsmust, Keilast, Sangastest ja Soomest Vantaast.

Heidi Maarja Melts

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

Ernst Enno "Rändaja õhtulaul"

Eelmisel aastal ilmus kirjastuselt "Ilmamaa" eesti luuletaja Artur Alliksaare koguteos, mis saavutas lugejate seas suure poolehoiu. Nüüd on sama kirjastus välja andnud veel ühe eesti luuleklassiku esindusliku valikkogu - Ernst Enno "Rändaja õhtulaul". Suur osa luuletustest ilmub selles raamatus esmakordselt. Enno luule - see on ühtne arusaam maailmast, elust ja surmast, mille taustpildiks on teosoofiline maailmavaade. Lugege Enno luulet ja te õpite tundma uut inimest, sest missugune on inimene ise, tema hing ja vaim, seesugune on ka ta luule.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

TÜ liikmeskonnale kehtib 10%line hinnasoodustus!

UT

ilmub sel semestril veel **12.** ja **19.** kuupäeval.

Järgmisest ajalehest leiate ka 17. juunil **õigus-, sotsiaal- ja bioloogia-geograafiateaduskonna** lõpetajate nimed.

info

väitekiri

10. juunil kl 14.15 toimub Lossi 3-406 **Indrek Jäätsa magistritöö** "Setude etniline identiteet" kaitsmine *magister artium*'i (etnoloogia) kraadi saamiseks. Juhendaja prof Elle Vunder, oponendid dr *Ph* Ants Viires ja ajalookand Paul Hagu.

10. juunil kl 16.15 toimub Lossi 3-406 **Olev Tederi magistritöö** "Põhijooni Vene bütsantinistikast ja Tartu Ülikooli roll selles XIX-XX saj algul (kuni 1918. aastani)" kaitsmine *magister artium*'i (ajalugu) kraadi saamiseks. Juhendaja prof Jüri Kivimäe, oponendid fil-kand prof Ljubov Kisseljova ja ajalookand dots Villu Tamul.

10. juunil kl 8.15 toimub Liivi 2-208 **Tarvo Avaste magistritöö** "Hajusandmebaaside juhtimise meetodid" kaitsmine *magister scientiarum*'i (informaatika) kraadi saamiseks. Oponendid on prof H-M. Haav ja dots A. Isotamm.

11. juunil kl 10.15 toimub Liivi 2-104 **Härmel Nestra magistritöö** "Polütüüpne funktsionaalne programmeerimine kategooriateoreetilistest alustest praktikasse" kaitsmine *magister scientiarum*'i (informaatika) kraadi saamiseks. Oponendid on dots U. Kaljulaid ja dots J. Pöial.

11. juunil kl 12 toimub Liivi 2-104 **Artur Laksbergi magistritöö** "On the Complexity of Grammatical Inference Models" kaitsmine *magister scientiarum*'i (informaatika) kraadi saamiseks. Oponendid on dots U. Kaljulaid ja dots M. Koit.

12. juunil kl 10 toimub Vanemuise 46-108 Peeter Laua magistritöö "Üldistatud kontekstivabad grammatikad" kaitsmine *magister scientiarum*'i (informaatika) kraadi saamiseks. Oponendid on prof M. Tombak ja teadur V. Vene.

12. juunil algusega kl 11.45 toimub Vanemuise 46-108 **Jan Villemsoni magistritöö** "Kuupgraafid ja nende üldistused tippudel transitiivsete permutatsioonigraafidena" kaitsmine *magister scientiarum*'i (informaatika) kraadi saamiseks. Oponendid on prof M. Tombak ja vanemteadur A. Buldas.

12. juunil algusega kl 13.30 toimub Vanemuise 46-108 **Rainis Halleri magistritöö** "James'i refleksiivsuskriteerium ja M(r,s)-võrratused" kaitsmine *magister scientiarum*'i (matemaatika) kraadi saamiseks. Oponendid on prof A. Kivinukk ja dots L. Loone.

Germaani-romaani filoloogia osakonnas kaitstakse magistritöid:

11. juunil kell 12 keeltemajas aud 212 kaitseb **Erika Kärner magistritööd** teemal "Zur expressionistischen Symbolwelt in der estnischen Zeitdichtung", oponent külalisprofessor Claus Sommerhage.

Kell 13 kaitseb samas **Natalia Belinskaja magistritööd** teemal "Verbaler Ausdruck der Freude anhand der deutschen, estnischen und russischen Dramawerke der Nachkriegszeit", juhendaja prof Karl Lepa, oponent magister Anne Arold.

töö

Kohtla-Järve Ühisgümnaasium pakub alates 1. septembrist tööd **inglise keele õpetajale**. Kindlustatakse korter ja korralik lisatasu. Info tel 233 345 32, 233 777 81 või 250 59 384.

* * *

Koeru Vallavalitsus pakub tööd **inglise filoloogile** Koeru Keskkoolis. Lisateenimise võimalused lasteaias, Koeru Haridus- ja Kultuuriseltsis, tõlketööd jm. Võimaldame soodustingimustel korteri ning kommunaalteenuste eest tasumise. Info tel/faks 238 54 477, tel 238 54 380, e-post: KoeruKK@estpak.ee.

varia

Tartu Ülikooli vilistlastel on oma infolist!

Vilistlastele mõeldud listis UT.VILKOGU levib informatsioon Tartu Ülikooli vilistlaskogus toimuvast. Samuti saab listist teavet VK koondistes toimuvatest üritustest.

Kui soovite infolistiga liituda, siis saatke aadressil listproc@lists.ut.ee tühja subjekt-reaga elektronkiri, mille sisuks on: SUBSCRIBE(tühik)UT.VILKOGU(tühik)Eesnimi(tühik)Perekonnanimi.

EELK Tartu Ülikooli kogudus teatab

Meie koguduse jumalateenistused toimuvad:

7. juunil kell 11.15 **kolmainupüha.**

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Näitused: "Kingitused Tartu Ülikoolile", Tartu Ülikool ja Vabadussõda". Ekspositsiooni täiendus "17. sajandi Tartu Ülikooli alkeemikulaboratoorium ja laibalahkamine".

Uus näitus!

"Georg Kingisepp 100" ning "Surnud õpetavad elavaid". Näitus paleopatoloogiast.

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info 465 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Info 465 833

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Austraalia".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info 465 839

Ekspositsioon inimese evolutsioonist.

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17

Info 432 643

Näitus: Võhalised. 40 taksonit (liiki, sorti).

Raamatukogu

Raamatunäitus: prof Hans Trassi publikatsioonide näitus "Hans Trass 70", "Edzard Schaper 90".

Näitused: Saskia Kasemaa maalid, Tartu Kultuuriülikooli kevadnäitus "Maal ja graafika", TÜ maaliosakonna I kursuse tudengi Kärt Putki maalid.

Raamatumuuseum

Näitus "Eesti kodu".

E-R 12-15.

Spordihoones

TÜ teaduskeskuse Ahhaa ja Soome teaduskeskuse Heureka ühisnäitus spordihoones Ujula 4. 17. maist 30. juunini iga päev 10-18.

Sissepääs eelkoolieelistele tasuta, kooliõpilastele ettetellimisel grupis 20 krooni. Üksikpiletid õpilastele 25, täiskasvanuile 30 krooni. Soovitav piletid ette tellida tel 375 676.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680
Toimetuse aadress: Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 657
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Nr. 22 (1934)
Reede, 12. juuni 1998
Ilmub 1948. aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

käskkiri

Rektor määratles prorektorite ja haldusdirektorite tegevusvaldkonnad

5. juunil kirjutas rektor alla kahele juhtkonna muudatuste käskkirjale. Esimeses määratletakse **prorektorite tegevusvaldkonnad, asendamise kord ja volitused** ning teises **haldusdirektori vastutusala ja volitused.**

PROREKTOREID

on ülikoolis kolm: **õppeprorektor prof Volli Kalm, arendusprorektor prof Hele Everaus ja avatud ülikooli prorektor prof Teet Seene.**

Õppeprorektori ülesanne on välja töötada ja rakendada ülikooli hariduspoliitika, koordineerida õppetegevust, tagada selle tingimused ja tase, korraldada üliõpilaste vastuvõttu, ülikooli osalust rahvusvahelistes hariduprogrammides, stipendiumide ja õppimisvõimaluste vahendamist, koordineerida magistri- ja doktoriõppeprogrammide arendamist, leida võimalusi üliõpilaste akadeemiliste ja sotsiaalsete probleemide lahendamiseks jm õppetegevusega seonduv.

Ta vastutab rektori ja nõukogu ees õppetöö olukorra ning üliõpilaste nõustamise ja sotsiaalküsimuste lahendamise eest.

Õppeprorektorile alluvad ja on temale aruandekohustuslikud: õppe- ja üliõpilasosakond ning Pärnu ja Türi kolledž.

Õppeprorektor asendab rektorit, arendusprorektorit ja avatud ülikooli prorektorit. Teda asendab arendusprorektor või tolle äraolekul avatud ülikooli prorektor.

Arendusprorektori ülesannete hulka kuulub välja töötada ja rakendada ülikooli teaduspoliitika, juhtida ülikooli teadustegevust ja tagada selle tingimused ning teadus- ja arendustegevuse side ühiskonnaga, intellektuaalse omandi kaitse, valmistada ette ja juhtida ülikooli suuremaid arendusprojekte, kujundada ja realiseerida ülikooli välissuhtluse strateegia, juhtida informaatikaalast tegevust, arendada infosüsteeme, avalikkussuhteid ja teabekorraldust ja tegelda teiste teadusvaldkonda puudutavate küsimustega.

Ta vastutab rektori ja nõukogu ees ülikooli teadusliku konkurentsivõime ning arendus- ja informaatikaalase tegevuse eest.

Arendusprorektorile alluvad: teadus- ja arendusosakond, arvutuskeskus, tervishoiupunkt, teabetalitus, ajaleht UT, õppe- ja teadustöö arenduskoda, metrolabor, füüsika instituut ja tehnoloogiakeskus.

Arendusprorektor asendab õppeprorektorit ja rektorit õppeprorektori äraolekul. Teda ennast asendab õppeprorektor või tolle äraolekul avatud ülikooli prorektor.

Avatud ülikooli prorektor vastutab rektori ja nõukogu ees ülikooli pidevõppe edendamise eest. Tema ülesanne on välja töötada pidevõppe ideoloogia ja strateegia, juhtida ja koordineerida ülikooli tegevust avatud ülikooli raames, k.a distantsõpe taseme- ja täienduskoolituses, korraldada AÜ osalust vastavates rahvusvahelistes programmides, leida võimalusi AÜ õppurite sotsiaalsete probleemide lahendamiseks, arendada ülikooli regionaaltegevust jmt.

AÜ prorektorile alluvad: avatud ülikool, arvutigraafika ja õppetehnikakeskus.

Ta asendab arendusprorektorit õppeprorektori äraolekul ja õppeprorektorit arendusprorektori äraolekul. AÜ prorektorit asendab õppeprorektor või tolle äraolekul arendusprorektor.

* * *

Teine käskkiri määratleb

HALDUSDIREKTORI

vastutusala ja volitused. See ametikoht ei ole valitav. Haldusdirektoriks on endine halduprorektor **Riho Illak (UT intervjuu temaga ilmub järgmises lehenumbris).** Haldusdirektor vastutab rektori ees ülikooli haldus- ja majandustegevuse eest. Tema ülesanne on korraldada ülikooli ehitus- ja remonditegevust ning juhtida vastavat arendustegevust, korraldada kinnisvara kasutamist, ülikooli vara haldamist jmt tegevus, sealhulgas ka arendada ülikooli liikmeskonna loomingulise, kultuurilise ja sportliku eneseteostuse võimalusi.

Haldusdirektorile alluvad: ehituskorralduse, kinnisvarade, varustus-, kommunikatsioonitehnika, peainseneri- ja transpordiosakond, raamatupood, ülikooli kohvikud, Kesklinna ja Tamme apteek, linna spordibaasid ja Kääriku spordibaas.

Haldusdirektorit asendab kinnisvarade osakonna juhataja.

kommentaar

Rektor prof Jaak Aaviksoolt

Kõige rohkem on mind ülikooli juhtimiskorralduses häirinud prorektorite ja rektori vastutusalade jaotus. Ülikooli põhikirja järgi vastutab rektor ju kogu ülikooli tegevuse eest. Teiseks probleemiks oli see, et rektoril on liiga palju aruandekohustulikke inimesi, kui arvestada, et on vaja suhelda väljapoole ülikooli, aga ka dekaanidega, võimalust pidi professorkonnaga. Nii et puhtadministratiivne koormus oleks olnud väga suur. Seetõttu oleks parem, kui rektorile alluks vähem isikuid, mõistlikus juhtimisstruktuuris võiks neid olla 5 - 6.

Vaevalt sellest ülikooli töötajate jaoks midagi eriti muutub või, et nad peaksid oma tööd ja arusaamu ümber kujundama. Võib-olla saab tasapisi selgemaks, kes mingi konkreetse asja eest vastutab ja kelle poole pöörduda, et vastavad probleemid lahendatud saaksid, ja kes kellele aru annab, kes teostab järelevalvet. Kuna rektori vastutada on kogu ülikool, siis tema peaks tegelema pigem strateegilise juhtimisega ja apellatsiooniorganina prorektorite või direktorite poolt teinekord mitterahuldavalt lahendatud küsimuste puhul.

Rektori vastutusalas olid varem ka kirjastus ja osa muuseume ehk teisisõnu asutused, mis ei tegutse mitte rektori käskkirja ega korralduse alusel vaid ülikooli nõukogus kinnitatud põhikirja alusel. Seetõttu on nende nn subordinatsiooni küsimus ülikooli nõukogu küsimus.

Haldusdirektori ametikoha kõrvale võib edaspidi lisanduda veel mõni direktori ametikoht. Rahandusosakonna juhataja võiks põhimõtteliselt tegelda kogu ülikooli rahandusega seonduvate küsimustega, nii et kõne alla võiks tulla selle ametikoha ühendamine finantsdirektori kohaga.

Võib-olla tuleks senisest rohkem rõhku panna ülikooli rahaliste vahendite strateegilisele planeerimisele. Tagasihoidlikult öeldes valitseb neis asjades ebamäärasus. Kui selles valdkonnas efektiivselt tegutseda, siis on ülikooli rahasid tõenäoliselt võimalik kasulikumalt paigutada.

Poolteoreetilise ideena on võimalik ka administratsioonidirektori või personalidirektori ametikoha loomine, kelle tegevusvaldkonda kuuluks eelkõige personalitöö, kantselei, infokorraldus, informatsiooni liikumine jmt küsimused. Nende kohtade otstarbekuse üle tuleb aru pidada ülikooli valitsuse, prorektorite ja ka halduspoole inimestega.

Aeg näitab, kuidas asjad edasi liiguvad. Loodan, et nende ümberkorraldustega tekib teatud selgus. Eelmises juhtkonnas oli rektoraadile jäänud liiga palju kohustusi, kasvõi nagu näiteks suur allkirjade andmise hulk.

kommentaar

Jurist Aliis Liinilt

Siiani kehtis käskkiri 03.10.1997 nr 149 RE "Prorektorite vastutusalad ja pädevus", millega olid ülikooli haldus- ja tugistruktuuri allüksused ja asutused ära jagatud prorektorite vastutusaladesse. Need üksused, mida nimetatud käskkiri ei käsitlenud, olid rektori vastutusalas. Nii tekkis mulje, justkui rektor vastutaks ainult ülikooli ühe osa eest ning kogu vastutus ja ülikooli juhtimine oleks jagatud võrdselt rektori ja prorektorite vahel.

Tegelikult on rektor muidugi vastutav kogu ülikooli eest. Praeguse süsteemi järgi on vastutus kõigi haldus- ja tugistruktuuri allüksuste ja ülikooli asutuste eest ära jagatud prorektorite ja direktori(te) vahel, kes on kõik aruandekohustuslikud rektori ees. Ülikooli põhikirja § 49 p 1 alusel kohustuvad prorektorid oma tegevusvaldkonda puudutavates küsimustes aru andma ka otse ülikooli nõukogule. Direktorite vastutusala puudutava kohta annab nõukogule aru rektor, kellel on õigus kutsuda esinema vastava vastutusala direktor.

Prorektorite tegevusvaldkonna dokumentatsiooni süstematiseerimiseks on kehtestatud järgmised koodid: õppeprorektor P2, arendusprorektor P1 ja avatud ülikooli prorektor P4. Haldusdirektori vastutusala kood on DH. Varem kehtinud koodide süsteemi on püütud säilitada nii palju kui see on võimalik ja vajalik.

Kui varem kehtinud käskkirjas oli ära määratud üksnes rektori ja prorektorite asendamise järjekord ning ei olnud määratud, mille alusel või millisel juhul üldse asendamine toimub, siis nüüd toimuvad kõik rektori ja prorektorite asendamised iga kord rektori või teda asendava prorektori korraldusega.

Tahan tähelepanu juhtida ka sellele, et Tartu Ülikooli esindamiseks suhetes kolmandate isikutega on kolm erinevat alust:

1. Põhikirja alusel saab ülikooli esindada **ainult** rektor;

2. Rektori käskkirja alusel esindavad ülikooli need isikud, kellele rektor käskkirjaga sellise õiguse on delegeerinud. Sel juhul näidatakse ära käskkirja number ja vastuvõtmise kuupäev. Nt prorektor esindab ülikooli käskkirja 05.06.1998 nr 10 RE alusel ja haldusdirektor käskkirja 05.06.1998 nr 11 RE alusel;

3. Ülejäänud isikud, kellele rektor on andnud õiguse ülikooli esindada, teevad seda volikirja alusel. Ka sel juhul tuleb ära näidata volikirja number ja vastuvõtmise kuupäev.

kommentaar

Kantselei juhataja Sirje Margilt

Nendest kahest käskkirjast tuleneb kehtivate õigusaktide (käskkirjad, korraldused, määrused, otsused, põhikirjad, statuudid) vastavusse viimine uute juhtimispõhimõtetega.

Muudatusettepanekud koos vastava õigusakti terviktekstiga peavad läbi tegevusvaldkonna või vastutusala juhi jõudma ülikooli kantselei (väljatrükk + disketil või e-postiga aliin@admin.ut.ee) **3. juuliks.**

Kuna õigusaktide muudatused ei kätke endas ainult terminoloogilisi muudatusi, siis on praegu õige aeg need ka üldpoliitiliselt ja ülikooli ees seisvaid ülesandeid arvestades läbi vaadata. Et eelpoolnimetatud tegevus langeb pingelisele ülikooli lõpetamiste perioodile ja puhkuste alguse perioodile, siis palume tähtaega suhtuda mõistvalt ning arvestada, et põhiliseks mõttetegevuse ajaks saab jääda siiski juunikuu. Kõiki uuesti kehtestatavaid õigusakte tuleb vaadata ühtses kontekstis ning neil on prorektori/direktori viisa.

käskkiri

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

26. mail

(Algus eelmises UTs)

ÕPPETOOLI ÜMBERNIMETAMINE

Sotsiaalteaduskonna taotlusel nimetati **massikommunikatsiooni ja žurnalistika õppetool meedia ja kommunikatsiooni õppetooliks,** sest uus nimetus vastab paremini õpetatava sisule.

Majandusteaduskond taotles kaubanduse õppetooli muutmist juhtimise õppetooliks. Põhjuseks on kaubanduse eriaine õpetamise lõpetamine. Eelmisest õppeaastast on õppekavas juhtimise eriaine. Mitme nõukogu liikme arvates tundus uus nimetus liialt pretensioonikas ning pärast arutelu majandusteaduskonna ettepanek hääletamisel läbi ei läinud.

MAGISTRIKRAADI ANDMISE ÕIGUS

avaliku halduse õppekava *(magister)* ning **avaliku halduse ja sotsiaalpoliitika** õppekava *(magister artium)* alusel anti sotsiaalteaduskonna avaliku halduse ja sotsiaalpoliitika osakonna nõukogule.

KINNISTUTE VÕÕRANDAMISEST

Halduesprorektor Riho Illak tutvustas nõukogu otsuse eelnõu - mitte taotleda ülikooli omandisse Käärikul spordibaasi vahetus läheduses, kuid mitte selle territooriumil paiknevaid ning senini riigivara hulka kuuluvaid TÜ halduses olevaid elamuid ning nõustuda Kondi ja Lükardi elamute riigivarana erastamisega. Nõukogu hääletas vastava eelnõu poolt.

Teiseks taotleti ülikooli omandis oleva kinnistu Narva mnt 25 jagamist kaheks reaalosaks, nende põhjal kahe kinnistu moodustamist ning kinnistu, mille olulisels osaks on sellel paiknev endine söökla-juuksuritöökoja kompleks (ühekorruseline osa, mis külgneb ühiselamute osaga, praegu Manhattan) võõrandamist.

Kinnisvarade osakonna juhataja asetäitja Erki Tamm selgitas, et nimetatud kinnistu osa on renditud AS Berg Hotellile. Rentnik ehitas halvas seisus olnud majaosa ümber meelelahutuskohaks Manhattan. Ülikoolile maksetakse renti 25 kr ruutmeetrilt. Ülikool peaks mingi aja jooksul taasarvlema rentniku tehtud investeeringud. Ligi 5-miljoniline investeering oleks tasaarveldatud umbes 25 aastaga ning seega oleks ülikoolil majaosa mõttekam ära müüa. Halduesprorektori ettepanek oli, et müügist saadavat raha võiks kasutada ühiselamute renoveerimiseks.

Nõukogu liikmetel oli mitmeid küsimusi aktsiaseltsi investeeringute kohta (kui palju läks raha hoone remondiks, sisustuseks jne). Selle kinnistu küsimus tuleb nõukogus uuesti arutusele.

* * *

Järgmise päevakorrapunktina oli kavas **rektor prof Jaak Aaviksoo ametivanne** ning tema **seisukohavõtt prorektorite asjus**, millest on kirjutatud üle-eelmises UTs (nr 20, 29. mai).

Istungi lõpul pöördus ülikooli valitsuse nimel rektor prof Peeter Tulviste poole füüsika-keemiateaduskonna dekaan **prof Jüri Tamm**, kes ütles, et tal on teda hea meel dekaanina tänada hea koostöö eest valitsuses. "Meie koostöö oli konstruktiivne, mõnikord ka palav, aga me jõudsime ikka hetke parimate lahenditeni. Loodan, et ka järgmise rektoraadiga saab meil olema vähemalt sama hea koostöö. Ma tänan Teid ja soovin jõudu uutel töökohtadel ja kõigepealt head puhkust!"

Nõukogu poolt kõneles **prof Inge-Maret Orgo**, kes oli küsinud prof Jaak Aaviksoolt tähtsamat viimaste aastate ülikoolielus. Prof Aaviksoo pidas tähtsaimaks seda, et Tartu Ülikool on suutnud pärast NL variseimist säilitada, arendada ja edasi viia Tartu Ülikooli head mainet ning saavutanud Ida-Euroopa ülikoolide seas arvestatava koha. "Suur tänu Teile selle eest. Te olete teinud seda tänuväärset tööd missioonitundest", lausus prof Orgo rektorile.

Rektor prof Peeter Tulviste tänas nõukogu liikmeid ning ütles: "Ma tahan teile ja kõikidele nendele teie kaudu, kes siin nõukogus on viie aasta jooksul olnud, öelda suur tänu kõige selle eest, mis te olete teinud ülikooli heaks. Ülikool on neid pingutusi väärt. Mu eriline tänu kuulub mu meeskonnale, keda olen usaldanud ja ei ole pidanud seda kahetsema".

stipendium

Saaremaa aasta-stipendiume on nüüd neli

1997. aastast annab Saaremaa Omavalitsuste Liit välja nimelisi aastastipendiume: Oskar Kallase nimelist stipendiumi humanitaar-, sotsiaal- ja kunstierialade üliõpilastele ning magistrantidele; Johann von Luce stipendiumi loodus-, arsti- ja põllumajanduserialade tudengitele, Johannes Hindi nimelist stipendiumi tehnikaaladel õppijaile. Tänavu lisandus neljas toetusraha, **AS Saare Kalur poolt asutatud Albert Uustulndi nimeline stipendium majandustudengitele.** Tuntud laululooja ning mererkirjaniku Albert Uustulndi igapäevatöö oli aastakümneid seotud kodusaare ettevõtete juhtimisega ning seega ka Saaremaa majanduseluga. Saare Kalur on soovinud stipendiumi nime valikul jäädvustada A. Uustulndi panust saare majanduse arendamisse.

Iga aastastipendiumi suurus on ka tänavu 15 000 krooni. Vabas vormis stipendiumitaotlusi võivad **esitada vähemalt kolmanda aasta üliõpilased ja magistrandid**. Taotlus peab sisaldama elulookirjelduse, varasema hariduskäigu kirjelduse, kontaktandmed, taotleja pangaandmed. Taotlusele tuleb lisada ülevaade erialasest tegevusest, instituudi või õppetooli soovitus ja akadeemiline õiend nelja viimase semestri õppetulemuste kohta.

Taotlused esitatakse Saaremaa Omavalitsuste Liidule (Lossi 1, EE3300 Kuressaare; tel 33 362; e-post: sol@tt.ee) **1. juuliks**. Omavalitsuste Liidu stipendiumikomisjon teeb stipendiumi saajate nimed teatavaks 1. septembriks.

Riia Nelis,
TÜ Saaremaa esindaja

Õigusteaduskond

Kairi Aarik
Norman Aas
Lauri Almann
Maret Altnurme
Toomas Altvee
Taavi Annus
Ülle Anton - *cum laude*
Kadri Aua
Aet Bergmann
Meelis Eerik
Jane Eespõld
Eerik Entsik - *cum laude*
Janar Filippov
Pavel Gontšarov
Katrin Hendrikson
Alar Häidberg
Airi Hämmalov - *cum laude*
Erika Ilves - *cum laude*
Anu Jaanson
Renita Jõesalu
Karina Järviste
Martti Kalaus
Raul Kirjanen
Terje Kleemann
Annemarie Koha
Elina Kress
Marika Kreutzberg
Krista Kull
Kai Kullerkupp
Erle Kõomets - ekstern
Liis Käosaar
Urmas Kärdi - ekstern
Tarmo Laanetu
Kristina Laas
Monika Laatsit
Kristi Lahesoo
Kaire Lang
Meelis Leis
Mariana Lepiksoo
Daimar Liiv - ekstern
Revo Linno
Lauri Madise
Mari Miil
Monika Mikiver
Lauri Mälksoo - *cum laude*
Kaspar Noor - ekstern
Ilona Nurmela - *cum laude*
Tiina Ojasalu
Marina Orehhova - ekstern
Kaire Orion
Gerty Pau
Silver Peepmaa
Eneli Perolainen
Anne Pihlak
Kille Piibur - ekstern
Toomas Pikamäe
Ivo Pilving
Denis Polman
Toomas Prangli
Katrin Prükk
Jüri Raatma
Irina Reino - ekstern
Kristi Reinson
Kaarel Relve - *cum laude*
Rene Ringas - ekstern
Külli Saks
Aet Sallaste
Raivo Salumäe - ekstern
Tarmo Sild
Elar Simmo
Urve Sinisaar - ekstern
Indrek Sirk
Tauri Sokk
Galina Zamošnikova - ekstern
Tiia Tafenau
Kretel Tamm
Daisy Tauk
Jaanus Tehver
Encken Tikk
Thea Treier
Janek Tšernov
Mari Liis Tõrs
Erki Uustalu
Monika-Silvia Valm
Ebe Vassiljeva - ekstern
Vaike Õiglane

Sotsiaalteaduskond

Semiootika ja kulturoloogia eriala

Inga Dorofejeva - *cum laude*
Elin Suetiste
Piret Vaher

Sotsiaaltöö eriala

Maaris Kameneva
Piret Kasemets
Karin Kiis - *cum laude*
Kristin Krünvald
Jaanus Rooba
Margit Rosental
Monika Sarapuu
Birgit Siigur
Kersti Tilk
Reet Varusk

Avaliku halduse eriala

Kristel Johanson
Merike Kompus - *cum laude*
Kaimo Käärmann
Helje Liblik
Jaan Lõõnik
Ingrid Maiste
Marta Mugur
Meelis Naudi
Indrek Ostrat
Janne Parri
Helina Riisalu
Margit Tavits
Kadri Uustal
Tiina Vares
Külli Viks - *cum laude*

Eripedagoogika eriala

Põhiõpe

Aet Aasma
Anu Aavik
Liis Avarmaa
Elina Bogomolova
Diana Hallap
Ege Juurikas
Reelika Kalda
Maili Karindi
Kersti Koitla
Jaana Koplimäe
Anne Küttim
Marge Paas
Külli Reino
Kairit Seenmaa
Anne Sibul
Pille Tina
Tiina Titov
Kristiina Tomingas
Merje Toom
Merli Tamtik

Kaugõpe

Jekaterina Boiko
Anželika Gluhhovskaja
Ülle Muinaste

Avatud ülikool

Tatjana Mihhailova

Psühholoogia eriala

Anita Agabu
Anti Einpaul
Imbi Jaks
Keit Kaadu
Hele Kanter
Raul Keskküla + sotsiaaltöö
Karin Kivari
Kati Koido
Reet Labe
Li Lind
Kristi Lõhmus
Hillar Matto
Jana Metsavahi
Tiina Mossin - kaugõppe ekstern
Margus Nurk - ekstern
Merle Nurmoja
Eva Paaksi + sotsiaaltöö
Piret Paatsi
Anneli Pellja
Helle Pullmann
Tea Raist
Kristina Seepter
Katrin Velnikas
Karin Tamm
Maret Trei

Politoloogia osakond

Aveli Ainsalu
Piret Ehin - *cum laude*
Keit Kasemets
Urmas Kask
Alliki Kokka
Kaimo Kuusk
Ingrid Laidvee
Monika Lehtme
Kadri Läänesaar
Liina Michelson
Reet Nõmmoja
Ander Ojandu
Piret Paljak
Katrin Rammo
Elle Silva - *cum laude*
Aile Soe
Ülle Sulg
Annika Takker
Anneli Tarkmeel
Rauno Vinni

Avalikkussuhted ja teabekorraldus

Inga Jagomäe

Ajakirjandus

Sigrid Kaasik
Evelin Kivimaa
Kristina Seimann
Erkki Peetsalu
Raivo Suni

Sotsioloogia osakond

Kadi Kerge - *cum laude*
Kätlin Kruus
Meeli Murasov
Mait Müürsepp
Heili Pals - *cum laude*
Riina Senipalu
Mari Uba - *cum laude*
Marko Veisson
Külli Viks - *cum laude*
Villu Talv

Filosoofia-teaduskond

Inglise filoloogia

Marve Allik - kaugõppe ekstern
Kairi Kargu
Kersti Kiop
Kersti Kõrs
Margus Lattik
Karina Leben
Heva Link
Maigi Luga
Kristel Merilo
Dina Nemvalts
Marju Niit
Ülle Näär
Jaanika Ots
Ene Paks - kaugõppe ekstern
Katharina Puderzell
Aldo Randmaa
Liisi Sang - *cum laude*
Terje Soomer
Annika Timpka - ekstern
Reeli Torn - *cum laude*
Maike Urbala
Indrek Õis

Saksa filoloogia

Helena Bonde
Katrin Bonde
Age Hirv
Roveena Kapp
Karin Karja
Kristina Karu - *cum laude*
Tiina Kask
Kaja Kohler
Kadri Kurs
Kersti Kärner
Katrin Laiapea
Evelin Lemetti
Airi Leppsoo
Kadi Metsandi
Rea Pikner
Sigrid Ruusa
Annela Sirel
Agnes Traksmaa
Jaanus Vahesalu

Norra filoloogia

Hille Lepp
Kerttu Metsar
Kristel Zilmer - *cum laude*
Kadri Toompark
Lagle Varinurm

Taani filoloogia

Katrin Mürkhein
Ellen Oll
Kristina Stelzig

Rootsi filoloogia

Mai Jaigma
Kadri Kiviste
Marju Masso
Kristi Mikiver
Ruth Nugin - *cum laude*
Siiri Parelo
Liina Pukk
Evelin Rannas
Alar Schönberg
Liina Unt

Prantsuse filoloogia

Anu Adamberg
Margot Endjärv
Evelin Käärik
Helen Lilleberg
Ann Maripuu

Hispaania filoloogia

Gitta Raichmann

Klassikaline filoloogia

Maarit Kiviloo
Triin Rebane
Monika Reinem

Vene ja slaavi filoloogia

Eve Alte
Inna Alõjeva - kaugõppe ekstern
Moonika Ehlvest
Kadi Kondratjeva
Iljana Matvejeva - kaugõppe ekstern
Meelis Korka
Marina Mihejeva
Tatjana Petrova
Anželika Mina - kaugõppe ekstern
Jelena Šiganova
Marina Tretjak

Ajaloo osakond

Kreet Aun
Kaire Kaur
Külli Koort
Alo Lõhmus
Tanel Murre
Raili Nugin - *cum laude*
Katrin Oder
Indrek Paavle - *cum laude*
Triin Parts
Rita Peirumaa
Üllar Peterson - *cum laude*
Marve Randlepp - *cum laude*
Kristel Rattus - *cum laude*
Andres Tohver
Teele Väli

Filosoofia osakond

Rainer Kivi
Tiina Metslang

Eesti ja soome-ugri filoloogia

Eesti keele eriala

Kristina Ainelo
Kairit Henno - *cum laude*
Kaire Kallak
Riina Kuik
Ruta Noor
Inga Nuume
Mari Sarv - lõpetas 20.04.98

Soome-ugri keeled

Inge Vallandi

Eesti kirjanduse eriala

Annely Hindrikson
Marianne Liiv
Tiina Malt
Anneli Manglus - lõpetas 30.03.98
Andrus Org
Tiina Paet
Jaanika Palm
Priit-Kalev Parts - lõpetas 11.03.98
Liina Pärlin
Pille Pärlin
Anu Vahtra - lõpetas 6.03.98

Eesti ja võrdlev rahvaluule

Merili Metsvahi - *cum laude*
Irene Saal
Liina Saarlo
Merike Traat

Soome keel ja kirjandus

Meelika Biene
Kadri Haljamaa
Reelika Jakubovski
Kanni Labi - *cum laude*
Eva Sool
Ivika Värton

Teatriteaduse eriala

Liina Jääts
Anu Ots
Anu Tonts - lõpetas eksternina 30.03.98

Ungari keel ja kirjandus

Sander Alfred Liivak - lõpetas 8.01.98

Eesti keel võõrkeelena

Mari Allik
Jekaterina Desjatnikova
Natalia Gordeeva
Jelena Kopõltsova
Svetlana Nikolajeva

Kaugõppe ekstern

Riina Hallik

Maalikunsti eriala

Anu Suuroja
Madis Kuningas
Irene Roos
Evelyn Müürsepp
Pille Tammela
Priit Pajos
Kaarel Vulla - ekstern
Eve Valper
Kerli Lutsar

Bioloogia-geograafia-teaduskond

Geograafia

Anu Haugasmägi
Tanel Hurt
Priit Jagomägi
Kuido Kartau
Tambet Kikas
Meelis Michelson
Tarmo Pikner
Ülli Reimets
Katrin Saart
Marge Sargma
Jan Seepter
Mait Sepp
Sille Songe
Mikk Suursild
Priit Tamm
Tiina Vilu
Viire Viss
Märt Öövel

Bioloogia

Botaanika ja ökoloogia

Lea Hallik
Eva-Maria Jeletsky
Katrin Jürgens + gümnaasiumi bioloogiaõpetaja
Inga Jüriado - *cum laude*
Dagmar Lokk
Piret Lõhmus
Ester Pae
Margus Pedaste + gümnaasiumi bioloogiaõpetaja + terviseõpetuse õpetaja
Indrek Pilt
Kersti Püssa
Anneli Saks
Telle Talve

Zooloogia ja hüdrobioloogia

Juhan Javoiš
Priit Kupper
Asko Lõhmus - *cum laude*
Timo Maran
Triin Veber

Molekulaar- ja rakubioloogia instituut

Priit Jõers
Lauris Kaplinski
Saul Kivimäe
Sirle Laos
Indrek Oja
Gerli Pielberg
Priit Väljamäe

Geoloogia

Rutt Kikas
Alar Rosentau

Põhikooli loodusteaduste õpetaja

Angela Ivask

Gümnaasiumi bioloogiaõpetaja + terviseõpetuse õpetaja

Liis Merenäkk
Tiia Reilson

Gümnaasiumi bioloogiaõpetaja

Kaire Kruusaauk
Arnold Looga

Gümnaasiumi geograafiaõpetaja

Egle Kaur

TULEVAL NÄDALAL

15. juuni

- 15.-16. juunini EL Phare Eesti Regionaalarengu Projekt ülikooli raamatukogus. **Rahvusvaheline konverents "Ühinemine Euroopa Liiduga ja regionaalareng".**

16. juuni

- Kell 13 algab **ülikooli valitsuse istung.**

Päevakorras: TÜ arenduseesmärgid 1998/99. õppeaastaks (rektor prof J. Aaviksoo, arendusprorektor prof H. Everaus), ülikooliseaduse ja tulumaksuseaduse muutmise ja täiendamise seaduse eelnõu (õppeprorektor prof V. Kalm), bioloogia-geograafiateaduskonna taotlus nimetada ökofüsioloogia õppetool ümber rakendusökoloogia õppetooliks, ülevaade pangalaenu kaasabil tehtavate investeeringute ettevalmistustest (haldusdirektor R. Illak) jm küsimused.

19. juuni

- Kell 17 toimub ajaloomuuseumis **rektori vastuvõtt *cum laude* lõpetajatele.**
- **Pärnu Kolledžis on taastusravi ja rehabilitatsiooni eriala päev.**

Lõpuaktused

Õigusteaduskond	K	17. juuni	12
Sotsiaalteaduskond	K	17. juuni	13.30
Bioloogia-geograafiateaduskond	K	17. juuni	15
Usuteaduskond	N	18. juuni	10
Filosoofiateaduskond	N	18. juuni	12
Kehakultuuriteaduskond	N	18. juuni	15
Majandusteaduskond	R	19. juuni	12
Matemaatikateaduskond	R	19. juuni	15
Füüsika-keemiateaduskond	R	26. juuni	12
Arstiteaduskond	L	27. juuni	12

Reisistipendiumiga Jaapanis konverentsil

Aprillis andis TÜ Sihtasutus välja esimese Hermanni Reisistipendiumi, mille asutas AS Hermann Reisid ülikooli magistrantide ja doktorantide õppereiside toetamiseks. Esimese stipendiumi sai arstiteaduskonna viimase aasta doktorant Tanel Laisaar.

Stipendiumi suurus oli 10 000 krooni.

Sihtasutuse juhatuse esimees Margus Ots, kui palju tuli sellele stipendiumile taotlusi ja miks valisite just Tanel Laisaare?

Laekus 19 taotlust, enamik oli arstiteaduskonnast ja bioloogia-geograafiateaduskonnast.

Tanel Laisaare puhul sai määravaks see, et sõit oli seotud konverentsiga ning kavas oli pidada suuline ettekanne. Pidasime silmas ka, et osaliselt finantseeriti seda sõitu mujaltki ning et taolise sõidu jaoks on üldse raske raha leida.

Tanel Laisaar ütles konverentsi tutvustades, et see oli viiendat korda toimunud video-torakoskoopilise kirurgia konverents (VATS), mis seekord pecti Jaapanis. "Mina võtsin taolisest konverentsist osa esimest korda. Oleme Tartus niikaugele jõudnud, et meil on sel teemal küllalt palju kaasa rääkida, aga samal ajal muidugi ka teistelt õppida.

Minu ettekanne käsitles trauma järel rindkereõõnde kogunenud verehüüvete eemaldamise võimalusi tänapäevaste meetoditega. Kui varem oli vajalik suur rindkerelõige juurdepääsuks pleuraõõnele, siis nüüd saab seda teha umbes paari 1,5 cm pikkuse nahalõike kaudu, seega patsiendi jaoks kergemini.

Käsitlesin ka paari haige ravi, kellel esines kaasuvana keskseinandi mädapõletik.

Selliseid operatsioone pole seni erialakirjanduses kirjeldatud, kuigi neid võib tehtud olla. Sain Jaapanist rohkesti uut informatsiooni ja vestelda kolleegidega, kes on palju kõrgetasemelisi operatsioone teinud.

Kui näiteks kopsuvähi kirurgilise ravi puhul peeti senini õigustatuks teha suur rindkerelõige, siis nüüd seoses endoskoopilise kirurgia arenguga saab seda mõnedel patsientidel palju lihtsamalt teha. Ka näiteks õhkrinna ravi on tänapäeval täielikult endoskoopiline ja seda juba ka meie haiglas."

* * *

Margus Ots lisas, et Hermanni Reisistipendiumi fond asutati sihtasutuse juurde eelmise aasta novembris. 1996. aastal sõlmis AS Hermann Reisid ülikooliga koostöölepingu, mille üks punkt käsitleb ka reisistipendiumi loomist. Stipendiumifond moodustub sel teel, et AS Hermann Reisid maksab fondi 3% Tartu Ülikooli poolt ostetud lennupiletite maksumusest. Nii et mida rohkem ülikooli inimesed lennupileteid sellest firmast ostavad, seda kiiremini kasvab reisistipendiumi fond ning seda rohkem saab neid välja maksta. Järgmine stipendiumikonkurss kuulutatakse välja juba sügissemestril.

Varje Sootak

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Rahvusvaheline pedagoogika-konverents "Kool ja kodu muutuvas ajas"

toimub 23. - 24. oktoobrini ülikoolis. Osavõtjail palutakse saata lühiartiklid (ca 7 lk) disketil ja trükitult 15. augustiks pedagoogika osakonda.

Teemad:

* Kool ja kodu - Eesti koolitraditsiooni minevik ja tulevik.

* Kodu ja kool õppija kujunemises.

* XX sajandi lõpp - väljakutse õpetajakoolitusele.

* Sotsiaalsed probleemid ja kasvatus.

* Arvutid, testid ja õpikud uuenevas koolis.

* Põhi- ja keskhariduse õppekava rakendamine koolis.

* Sotsiaalainete tsükkel koolis uue aastatuhande algul.

* Loodusteaduste õpetamise probleemid.

Kõik, kes esitavad avaldamiseks artikli ja/või soovivad esineda ettekandega, tasuvad osavõtumaksu 150 EEK (EAPS-i liikmed 100 EEK, üliõpilased 75 EEK). Artikleid võtame vastu ainult pärast osavõtumaksu tasumist.

Konverentsi töökeeled on eesti ja inglise.

EAPS-i arve: Hoiupangas, kood 650, arve nr 1120073039. Osavõtumaksu saab maksta ka TÜ pedagoogika osakonda.

Info tel 375 156, faks 375 345, e-post: educ@ut.ee või hheinla@ut.ee.

Ülikooli kantselei võtab konkursi korras tööle

rektoraadi vastutava sekretäri

Eeldused:

- kõrg- või kutsealane haridus,
- vähemalt 2 võõrkeele valdamine (sh inglise keel nii kõnes kui kirjas),
- asjaajamisnõuete tundmine,
- arvutioskus (tekstitöötlus, tabelarvutus),
- hea suhtlemisoskus.

Kasuks tuleb eelnev sekretäritöö kogemus.

Avaldus koos CV ja haridust ning täiendkoolitust tõendavate dokumentidega esitada **hiljemalt 26. juunil** personaliosakonda (Jakobi 4 ruum 305).

Täiendav teave: tel 375 606 (Sirje Mark), tel 375 141 (Raivo Valk).

info

väitekiri

15. juunil kell 14.15 kaitseb Jakobi 5-302 **Karin Tammik magistritööd** "Käigu- ja jooksutestide sobivusest aeroobse töövõime määramiseks keskealistel naistel". Oponendid biol-knd Tõnis Matsin ja biol-knd Reet Linkberg.

15. juunil kell 16.15 kaitseb samas **Meeli Saar magistriväitekirja** "Süstikjooksu kasutamine motoorse võimekuse hindamiseks 15-17-aastatel tüdrukutel". Oponendid ped-knd Ants Nurmekivi ja ped-knd Jaan Loko.

* * *

16. juunil kaitsevad **psühholoogia osakonnas** Tiigi 78-332 **magistritööd**:

kell 10 **Andu Rämmer** "Sotsiaalsed representatsioonid ühiskondlikust kihistumisest Eestis". Oponent Peeter Vihalemm;

kell 11 **Katri-Evelin Esop** "Interpersonaalsete probleemide küsimustiku struktuur ja valiidsus". Oponent Anu Aluoja;

kell 12 **Kaia Kastepõld** "Empaatia: mõõtmine ja seda kujundavad tegurid". Oponent Henn Mikkin.

* * *

16. juunil kell 12 kaitseb **pedagoogika osakonnas Lii Lilleoja magistritööd** "Usuõpetus eesti üldhariduskoolides 1989-1997". Juhendaja dots T. Lehtsaar, oponendid dots I. Kraav ja mag P. Valk.

16. juunil kell 15 kaitseb samas **Erle Nõmm magistritööd** "Isiksuslike ressursside arvestamine eesti- ja venekeelsete koolide õpetajate täienduskoolituses". Juhendaja prof R. Valgmaa, oponendid dots L. Vassiltsenko ja dots M. Salundi.

* * *

17. juunil kell 10 kaitseb Tiigi 78-127 **Anne Õuemaa magistriväitekirja eripedagoogika alal** "Sotsiaalse kategooria "puudega inimesed" tajumisest Eesti ühiskonnas". Juhendaja prof Jaan Kõrgesaar, oponendid filos-kand prof Marju Lauristin ja filos-dr Paul Kenkmann.

* * *

18. juunil kell 12.15 kaitseb Liivi 2-208 **Kristiina Hakk magistritööd** "Nõrgalt singulaarsete integraalvõrrandite lahendamine tükiti polünomiaalse aproksimatsiooni abil" *magister scientiarum*'i (matemaatika) kraadi saamiseks. Oponendid on emeriitprof E. Tamme ja füüs-mat-knd P. Uba.

18. juunil kell 13.45 kaitseb Liivi 2-208 **Anneli Kukk magistritööd** "Hinnangu dispersioon samade marginaaljaotustega valikudisainide klassil" *magister scientiarum*'i (matemaatiline statistika) kraadi saamiseks. Oponendid on prof E.-M. Tiit ja E. Tamm.

18. juunil kell 15.15 kaitseb Liivi 2-208 **Hele-Liis Viirsalu** magistritööd "Mitmemõõtmeliste sõltuvusstruktuuride esitusest C-korrelatsioonimaatriksite kaudu" *magister scientiarum*'i (matemaatiline statistika) kraadi saamiseks. Oponendid on dots T. Möls ja dots I. Traat.

19. juunil kell 8.15 kaitseb Liivi 2-208 **Erkki Leego magistritööd** "WWW kui tõeline hüpermeedia süsteem" *magister scientiarum*'i (informaatika) kraadi saamiseks. Oponendid on dots R. Prank ja dots J. Pöial.

19. juunil kell 9.45 kaitseb Liivi 2-208 **Albert Tumanov magistritööd** "Counting of Quarto Draws" *magister scientiarum*'i (informaatika) kraadi saamiseks. Oponendid on emeriitprofessor Ü. Kaasik ja dots U. Kaljulaid.

19. juunil kell 11.15 kaitseb Liivi 2-208 **Anne Pirn magistritööd** "Elukindlustusmatemaatika I" kaitsmine *magister scientiarum*'i (matemaatiline statistika) kraadi saamiseks. Oponendid on prof E.-M. Tiit ja AS Polaris-Vara osakonnajuhataja T. Koll.

Uued telefoninumbrid

botaanika ja ökoloogia instituudis (Lai 38 ja Lai 40).

vana nr	uus nr
441 272	376 222 (üldnumber, faks)
431 314	376 223
441 325	376 224
431 205	376 226
434 755	376 220
431 263	376 229
431 121	376 230
431 252	376 232
431 040	376 231

töö

Soovime õpetajaid!

E. Vilde nim JUURU KESKKOOL Raplamaal (13 km maakonna keskusest, 50 km Tallinnast) vajab 1998.a sügisest täiskoormusega õpetajaid:

1) INGLISE KEEL 9.-12. kl,

2) EMAKEEL ja KIRJANDUS põhikool ja vanem aste,

3) BIOLOOGIA-GEOGRAAFIA.

Võimalus valida ametikorterit (elektri-, kesk- või ahiküttega).

Inglise keele õpetaja palk kokkuleppel.

Aadress: E. Vilde nim Juuru Keskkool, EE3511 Rapla maakond.

Tel (248) 44106 direktor, (248) 44147 kantselei, (248) 44149 õppealajuhataja.

e-post: juurukk@estpak.ee

varia

EELK Tartu Ülikooli kogudus teatab

Meie kogudusе jumalateenistus toimub:

14. juunil kell 11.15 II pühapäev pärast nelipühi.

muuseum

näitus

Ajaloomuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Näitused: "Tartu Ülikool ja Vabadussõda". Eksposition täiendus "17. sajandi Tartu Ülikooli alkeemikulaboratoorium ja laibalahkamine". "Surnud õpetavad elavaid". Näitus paleopatoloogiast.

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info 465 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Info 465 833

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Austraalia".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info 465 839

Ekspositsioon inimese evolutsioonist.

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17

Info 432 643

Näitus: Võhalised. 40 taksonit (liiki, sorti).

Raamatukogu

Raamatunäitus: prof Hans Trassi publikatsioonide näitus "Hans Trass 70", "Frederico Garcia Lorca 100".

Näitused: Saskia Kascmaa maalid, TÜ maaliosakonna I kursuse tudengi Kärt Putki maalid, fotonäitus "Prantsuse Rahvuskogu ja Senat".

Raamatumuuseum

Näitus "Eesti kodu".

E-R 12-15.

Spordihoones

TÜ teaduskeskuse Ahhaa ja Soome teaduskeskuse Heureka ühisnäitus spordihoones Ujula 4. 17. maist 30. juunini iga päev 10-18.

Sissepääs eelkooliealistele tasuta, kooliõpilastele ettetellimisel grupis 20 krooni. Üksikpiletid õpilastele 25, täiskasvanuile 30 krooni. Soovitav piletid ette tellida tel 375 676.

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab

"Naine, tunne oma keha"

Paljude jooniste ja fotodega varustatud käsiraamat on mõeldud naistele, et otsida vastust mõnele küsimusele või lihtsalt lugeda, kui soovitakse rohkem teada saada naise tunnete, füsioloogia, seksuaalsuse, viljakuse, raseduse, haiguste, vananemise jm kohta. Lisaks teavitab raamat naisi tervishoiupoliitikas ja haiguste ravis toimuvatest arengusuundadest. See tervisejuht on üksikasjalik, kergesti loetav ning täis kasulikku ja olulist teavet igas vanuses naistele.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

ilmub sel õppeaastal veel tuleval reedel, 19. juunil.

Selles topeltnumbris on kuue teaduskonna lõpetajate nimed, raamatukogu erilehekülg, intervjuu haldusdirektor Riho Illakuga jm. Kes soovib veel selles lehenumbris midagi avaldada, saatku/toogu materjal esmaspäevaks või kui ei jõua, siis informeerida.

Toimetus

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 680
Tiraaz 1200
UT ilmub reedeti

AR 4

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Nr. 23-24
(1935-1936)
Reede,
19. juuni
1998
Ilmub 1948.
aastast
Hind 4 krooni

Universitas Tartuensis

2. lk
- Mida arutati ülikooli valitsuses?
- Teabetund rektoriga
- Innovatsioonifondi nõukogu ülikoolis

3. lk
- Neli aastat haldusprorektorina - intervjuu RIHO ILLAKUGA

4., 5., 6. lk
- Arsti-, füüsika-keemia-, majandus-, kehakultuuri-, usu- ja matemaatikateaduskonna lõpetajate nimed

7. lk
- Ülikooli raamatukogu erilehekülg

□ **10. juunil külastas ülikooli Eestis visiidil viibinud Islandi president Ólafur Ragnar Grimsson koos abikaasa Guðrún Katrín Þorbergsdóttiriga.**

Linnapea Roman Mugur ja rektor prof Jaak Aaviksoo korraldasid ülikooli ajaloo muuseumis presidendi auks vastuvõtu. Aulas pidas Islandi president loengu teemal "Small Democracies inEurope".

Fotol juunis ametisse asunud rektoraat koos Islandi presidendiga - vasakul esimene avatud ülikooli prorektor professor Teet Seene, arendusprorektor Hele Everaus, õppeprorektor professor Volli Kalm, rektor professor Jaak Aaviksoo ja Islandi president Ólafur Ragnar Grimsson.

Jaak Nilsoni foto

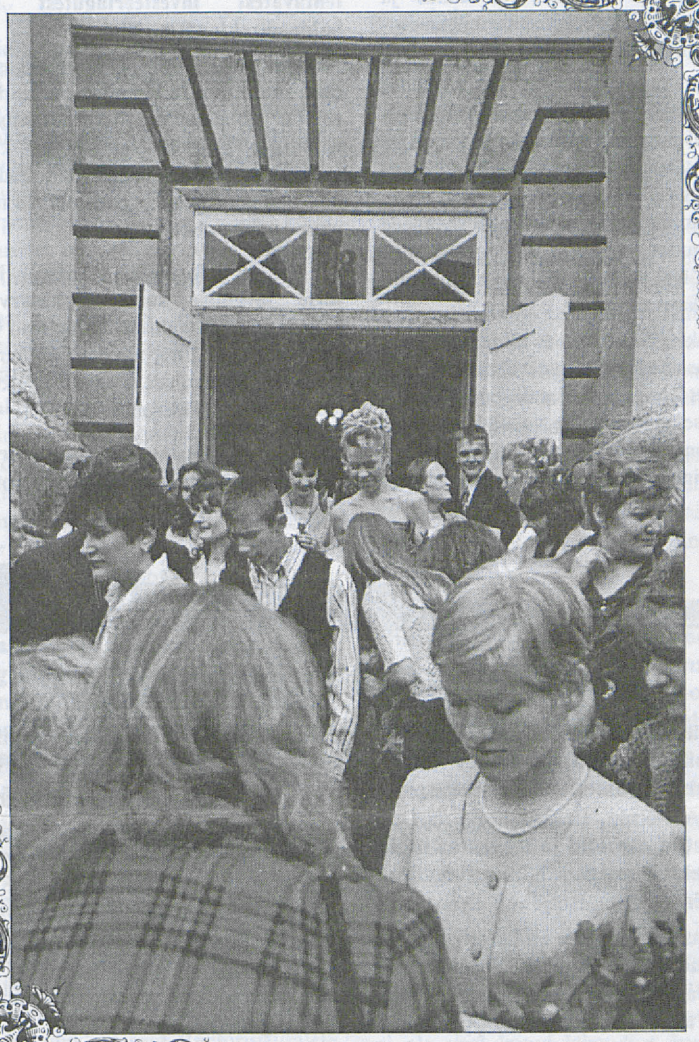

□ **Eest ära, lõpetajad tulevad!**
Reno Hekkonensi foto

Parimad sportlased rektori vastuvõtul

Kolmapäeval võttis rektor vastu ülikooli tänavusi parimaid sportlasi ja nende treenereid. Traditsioonilisele vastuvõtule kutsuti 29 sportlast ja 12 treenerit, nende hulgas olid ka TÜ käsipallinaiskond ja võrkpallimeeskond, naisvõimlejad jt mitmed nimekad kergejõustiklased.

Saksakeelne ajalooajakiri Steinbrücke

Neljapäeval esitleti Toomkiriku varemetes Ajalookirjanduse Sihtasutuse Kleio ja ajaloo osakonna ühistööna ilmuvat saksakeelset ajalooajakirja Steinbrücke.

Nime valimisel peeti koostajate sõnul silmas Tartu Kivisilla sümboolset tähendust: pärinedes ajast, mil Eesti kuulus saksa kultuuriruumi, sümboliseerib Tartu Kivisild ühtlasi ka silda Eesti ja Saksa kultuuri vahel. "Kui Kivisilla Fondi loomisega asuti ühiselt taastama ajaloolist Kivisilda, siis ajakirjaga Steinbrücke soovime taastada kahe rahva ajalugu ja kultuuri ühendava kultuurisilla," ütles ajakirja peatoimetaja Aadu Must.

Ajakiri baseerub eestikeelsel ajaloo ajakirjal Kleio, avaldades seal ilmunud paremaid artikleid, aga samuti spetsiaalselt saksakeelse väljaande tarbeks tellitud töid. Ajakiri ilmub kord aastas, orienteeruvalt mai lõpus. Koostajate sõnul on nende püüdeks teha populaarteaduslikku ajakirja, mis on suunatud laiale kultuurihuvilisele lugejaskonnale.

Raamatukogu tähistab 196. aastapäeva

Aastapäeva tähistamise hommikul süüdatakse küünlad endiste kolleegide haudadel. Kell 13 antakse konverentsisaalis kätte raamatukogu aastapreemiad. Direktor Peeter Olesk esineb ettekandega "Kelle ülikool, selle raamatukogu", Malle Ermel kõneleb spetsfondi viimasest vaatusest ning Elo Tulminilt on ettekanne teemal "Aasta turvaväravatega".

"Tartu Ülikool juudi kultuuriloos"

on täna kell 10.15 ajaloo muuseumis algava teaduskonverentsi teema. Kavas on järgmised ettekanded:

Tatjana Šor - "Juutide hariduse ajaloo allikad Eestis (XIX sajand - 1940),

Anu Raudsepp - "Esimestest Eestist pärit juudi kõrgharitlastest",

Toomas Hiio - "Juudi üliõpilasorganisatsioonid Tartu Ülikooli juures",

Ken Kalling - "Juudid ja nendega seonduv Tartu Ülikooli teadlaste uurimisvaldkonnana".

Kell 12 avatakse näitus.

Täna ülikooli nõukogus

Õppeaasta viimasel nõukogu istungil on kavas läbi arutada ülikooli arengukava ja järgmise õppeaasta arenduseesmärgid (rektor Jaak Aaviksoo ja prorektor Hele Everaus) ja ära kuulata kuratooriumi hinnang ülikooli töö kohta ning ettepanekud (kuratooriumi esimees Ülo Kaevats).

Valitakse kolm professorit ja üks auliige. Farmakoloogia professoriks kandideerib farmakoloogia prof, meditsiinidr **Lembit Allikmets,** stomatoloogia professoriks dotsent, meditsiinidr **Edvitar Leibur** ja otorinolarüngoloogia professoriks otorinolarüngoloogia prof, meditsiinikand **Mart Kull.** Ülikooli auliikmeks on filosoofiateaduskond esitanud pr **Aino Järvesoo,** kes on osutanud märkimisväärset sponsorabi kunstide osakonna maalikunsti õppetooli väljaarendamiseks.

Kavas on veel õppekavade kinnitamisi ning teisi küsimusi.

Lõpetab esimene lend ärijuhtimise magistreid

Täna lõpetab majandusteaduskonnas ärijuhtimise magistriõppe esimene lend.

Kutsemagistri kraadi asus avatud ülikoolis kaks ja pool aastat tagasi taotlema 51 varasema kõrgharidusega praktikut. Neist jõudis minimaalse ajaga sooritada kõik vajalikud arvestused ja teha lõpueksami 27 õppijat. 15 kraaditaotlejat esitasid ja kaitsesid esimesel võimalusel ka magistriprojekti, sealhulgas AS Valga Group juhatuse esimees Jaak Raudsepp, AS Audentese juhatuse esimees Tea Varrak jt. *Cum laude* lõpetab AS Invicta juhtimistreener Sander Karu.

Käesoleval aastal asub sama õppekava järgi õppima juba neljas rühm (kuni 60 inimest) üliõpilasi, kes soovivad saada tervikliku ülevaate majandusteaduse uusimatest rakenduslikest saavutustest ning üritada ka ise magistriprojektis mõni põnev ja oluline probleem ära lahendada.

Paralleelselt magistriõppega kulgeb avatud ülikoolis ka ärijuhtimise diplomiõpe keskhariduse baasil, mille esimene lend lõpetab järgmisel aastal.

Samuti lõpetab sellel aastal majandusteaduskonnas esimene lend üheaastase ärijuhtimise intensiivstuudiumi. Vastavalt kokkuleppele Berliini Majanduskõrgkooliga on TÜ ärijuhtimise intensiivstuudiumi lõpetanutel võimalik minna konkurssi korras õppima Berliini, et seal pärast aastase stuudiumi lõpetamist taotleda rahvusvahelist MBA (*Master of Business Administration*) kraadi. Esimesed neli konkursi korras välja valitud ärijuhtimise intensiivkursuse lõpetanut läheb Saksamaale õpinguid jätkama selle aasta sügisel.

Andres Toode,
ülikooli pressiesindaja

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUS

16. juunil

*** Järgmise õppeaasta arenduseesmärke tutvustasid rektor prof Jaak Aaviksoo ja arendusprorektor Hele Everaus.**

Vastavalt ülikooli põhikirjale vaatab nõukogu läbi ülikooli arengukava, tehes selles parandused ja püstitab konkreetsed arenduseesmärgid järgmiseks õppeaastaks. Tänavu sattus arengukava läbivaatamine juhtkonna vahetusega samale ajale. Rektori valimiste ajal avaldati arendamise prioriteetide üle erinevaid seisukohti. Valitsuses arutatavad arenduseesmärgid ja ettepanekud arengukava ümbersõnastamiseks valmistas ette teadus- ja arendusosakond. Prioriteetide ümberseadmist on neis arvestatud.

Rektor lausus arutelul, et võrreldes varasemaga oleks suur samm edasi astutud, kui järgmise õppeaasta jooksul kasvaks teaduskondades sisuline arendustegevus koostöös rektoraadiga. Strateegiline areng tuleks teaduskondade nõukogudes läbi arutada ning siis saab selle põhjal järgmise aasta juunis ülikooli arengukava täiendada.

Prorektor Hele Everaus rõhutas, et arengukavas on kõik osad omavahel seotud. Ta toonitas õppe- ja teadustöö interdistsiplinaarsuse suurendamise vajalikkust, motivatsiooni loomist innovaatiliste rakendusuuringute ja arendustööde tegemiseks, samuti ülikooli teadustulemuste rakendamise (tehnosiirde) strateegia väljatöötamist. Ülikooli teadussaavutuste ja õppimisvõimaluste üks laialdasem tutvustusviis on teha seda regionaalpoliitika abil. Kavas on luua regionaaluuringute keskus.

Valitsus kiitis arenduseesmärgid heaks ning otsustas need koos täienduste ja parandustega esitada 19. juuni nõukogu istungile.

*** Õppetooli ümbernimetamine.** Valitsus toetas bioloogia-geograafiateaduskonna taotlust nimetada **ökofüsioloogia õppetool rakendusökoloogia õppetooliks.**

Eelmisel nõukogu istungil jäi muutmata majandusteaduskonna ettepanek nimetada kaubanduse õppetool juhtimise õppetooliks. Valitsus arutas küsimust ning toetas teaduskonna ettepanekut sellega uuesti nõukogusse minna.

*** Ülevaate pangalaenu kaasabil tehtavatest investeeringutest tegi haldusdirektor Riho Illak.**

*** Ülikooliseaduse ja tulumaksuseaduse muutmise ja täiendamise seaduse eelnõu ettepanekute läbivaatamiseks moodustab rektor komisjoni,** kuhu kaasatakse teaduskondade esindajad ja nõukogu komisjonid. Komisjoni töö tulemused tuleb esitada sügiseks.

*** Rektor informeeris valitsuse liikmeid järgmise aasta riigieelarvest.** Kõrghariduseks eraldatavad summad võivad suureneda 20%, ülikoolil on lootust saada raha õppekuludeks ligi 25% rohkem, teaduse eelarve kasv on umbes 10%.

*** Valitsus otsustas autasustada arvutuskeskuse peaspetsialisti Jüri Tapferi ülikooli medaliga.**

teabetund

Teabetund rektoriga

17. juunil toimus selle aasta viimane ülikooli teabetund, kus esines vähem kui kuu aega ametis olnud rektor prof Jaak Aaviksoo. Rektor kommenteeris tehtud otsuseid ja tutvustas lühidalt rektoriametis selginud tulevikumõtteid.

Otsus õppetöö osa endisest rohkem rõhutada, oli õige, seda näitab nii üliõpilaste kui õppejõudude ühine toetus tehtud muudatustele. Õppetöö ei ole ainult õpetamine, see on ka kogu õpetamisega seotud keskkond: kus, milliste vahenditega jne. Selles vallas on ülikoolis veel väga palju ära teha.

Ebaefektiivsest töökorraldusest rektoraadis. Rektori sõnul on midagi mäda ülikoolis, kus tegutseb ligi kümme tuhat inimest ja kus rektor peab allkirjastama sadu erineva tähtsusastmega pabereid. Selline olukord on arusaadavalt seotud kehtiva eelarve ja palgapoliitikaga, kuid rektori poolt viseeritavate dokumentide hulk peaks töö efektiivsuse huvides vähenema mitmekordselt.

Üliõpilased, õppejõud ja administratsioon. Ülikooli akadeemilise pere ja administratsiooni suhetes saab mõndagi parandada, kui regulatiivse iseloomuga dokumente valmistab ette administratsiooni allüksus, kes töötab välja, kooskõlastab ja viib dokumendi otsustavate kogude ette. Rektori arvates tõstaks selline töökorraldus administratsiooni vastutustunnet ja parandaks adminpoole seni mitte just eriti ladusalt arenevat koostööd teaduskondadega.

Infosüsteemi töölerakendamise tempo on aeglane. Selleks, et ülikool saaks oma hea infosüsteemi, on palju tööd tehtud, kuid nii süsteemi valmimise kui rakendamise tempot tuleb rektori sõnul märkimisväärselt tõsta. Hiljemalt 1. septembriks peaksid kõik ülikooli normdokumendid, komisjonide koosseisud jm olema kättesaadavad internetis.

Raha. Olukord, kus ülikooli kui asutust peetakse üleval õppevahendite kulul, ülejäänut aga allüksuste omavahenditest, viib järelduseni, et kõige vähem mõistlik tegevus ülikoolis on õpetamine. Üldkulude, jooksvate kulude ja investeeringute osa olgu ülikooli eelarves proportsionaalselt ühesugune - see on printsiip, mida rektor tulevikus järgida lubas.

Palgast. Vaatamata sellele, et ülikooli rahandusosakonnast on raske täpseid andmeid saada, moodustavad erinevas vormis makstud palgad umbes 35% ülikooli kogukuludest. Rektori arvates võiks see protsent edaspidi suurem olla ja kui sellega sihikindlalt tegelda, siis kahe aasta jooksul võiksid palganumbrid veelgi suureneda.

Lahenemas. Lähiaja lootustandvatest lahendustest nimetas rektor ülikooli kliinikumi, mille osas on saavutatud kokkulepped peaministriga. Vastav normdokument valmib 1. septembriks 1998, kliinikumi üleandmine koos varaga toimub aasta lõpus.

Ülikooli ja põllumajandusülikooli suhetes on samuti toimunud kvalitatiivne muutus ja ZBIga seotud kohtuasi leiab lahenduse.

Koostöös põllumajandusülikooliga taotletakse ühisomandisse Sõbra maja, et luua sinna Tartu üliõpilaste klubi.

Veel selle suve ja sügise jooksul on Tartu linnavalitsusega plaanis alla kirjutada mitu koostöölepingut.

Küsimused. Üliõpilasesinduse teabetoimkonna esimees Fred Puss küsis: "Ülikooli arengukava muutmise eelnõus on kirjas, et tagatakse ülikooli lõpetamine nominaalajaga. Kas see tähendab üleaja õppijate maksustamist?

Teiseks, arengukava eelnõus öeldakse, et ülikool tagab üliõpilastele karjääriteenistuse. Mida see tähendab?"

Vastused. Nominaalne õppeaeg tagatakse üliõpilastele produktiivseks õppetööks vajalike tingimuste loomisega ja järjepideva ning sihikindla nõudlikkusega õppetöös. Eraldi rõhutas rektor ülikooli raamatukogu osa suurendamist üliõpilase abistamisel edukas õppetöös. Üle nominaalaja õppijate maksustamise otsustab seadusandja.

Karjääriteenistus on ilmselt ülikoolis vajalik, sest üliõpilastel on tulevikus üha raskem sobivaid töökohti leida. Karjääriteenistus vahendab infot pakutavatest töökohtadest Eestis ja mujal maailmas.

Eeva Kumberg,
teabetalituse infospetsialist

Eesti Innovatsioonifondi nõukogu Tartu Ülikoolis

Esmaspäeval pidas ülikoolis oma väljasõiduistungi Eesti Innovatsioonifondi nõukogu.

Eesti Innovatsioonifondi asutas Vabariigi Valitsus 1991. aastal mittetulundusliku riikliku organisatsioonina majanduse tehnoloogiliseks arenguks vajalike programmide ja projektide finantseerimiseks. Septembris 1997 kujundati fond sihtasutuseks.

Tehnikaülikooli prorektor professor Rein Küttner.

Vabariigi Valitsus nõustus riikliku innovatsiooniprogrammiga oma 9. juuni istungil. Innovatsiooniprogramm pannakse üles Innovatsioonifondi koduleheküljele aadressil http://mineco.ee/eif.

Tartu Ülikooli esindaja fondi nõukogus on professor Toivo Maimets.

teenuste ja rakenduste andmebaase ning *spin-off*-**programmi.**

Seejärel

tutvustati

ülikooli tehnoloogilisi projekte, mis on välja kasvanud alusuuringutest ning mida Eesti Innovatsioonifondi toel arendatakse turusuutlikuks.

Mihkel Kerikmäe tutvustas termolu-

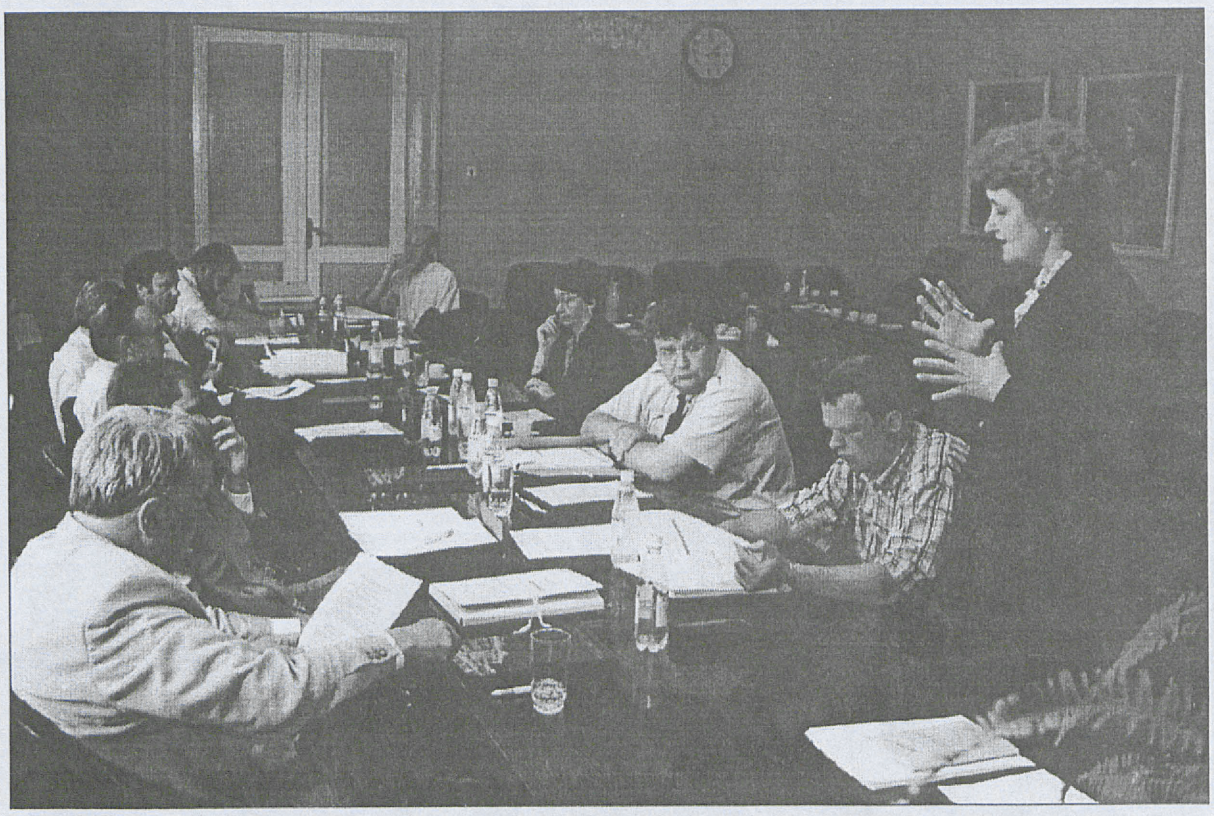

□ **Arendusprorektor professor Hele Everaus rääkis ülikooli kavadest teadustulemuste rakendamisel.**

Innovatsioonifondi nõukogu esimees on majandusministeeriumi kantsler Margus Leivo, fondi juhataja on Jüri Lichfeld.

Innovatsioonifond rahastab tehnoloogiaalaseid ja tootmise konkurentsivõimet tõstvaid projekte ning toetab innovatsiooni infrastruktuuri väljaarendamist.

Fond koordineerib **Eesti riiklikku innovatsiooniprogrammi**, mille üks eesmärk on **teadus- ja arendustööde sidumine Eesti majanduse vajadustega**.

Programmi kohaselt peaks aastaks 2002 **tehnoloogiaalaste arendustööde riikliku eelarve maht** olema **võrreldav teaduse finantseerimise mahuga** (~0,5 % sisemaisest koguproduktist). Programmi üldkoostaja on Innovatsioonifondi nõukogu asecsimees, Tallinna

Ülikoolis

võttis fondi nõukogu vastu arendusprorektor **professor Hele Everaus**.

Tartu Ülikool on oma arengukava kohaselt kavandanud **senisest enam tähelepanu pöörata rakendus- ja arendustöödele** ning asunud välja töötama **teadustulemuste rakendamist ja innovatsiooni toetavat tugisüsteemi**, et kaasa aidata tehnoloogilise kõrgkultuuriga riigi ülesehitamisele.

Innovatsioonifondi toetusel läbiviidavast tugisüsteemi projektist ja teadlastele **motivatsiooni** loomisest rakendustega tegelemiseks ning INNOVAATIKA messist rääkis teadus- ja arendusosakonna juhataja **Andi Pärn.** Ülikool valmistab ette **tehnoloogilist auditit**, tellijatele suunatud **teadus-**

minestsentsdetektorite alusel loodavat dosimeetrilist kompleksi ja kiirguse mõõtmise teenuseid. Nimelt sai ülikooli keemilise füüsika instituut tänavu mais Eesti Kiirguskeskuselt kiirgusealase tegevusloa. M. Kerikmäele andis Tartu Standardiseerimis- ja Metroloogiakeskus detektorite, radiomeetrite ja dosimeetrite taatleja kvalifikatsiooni. Dosimeetriline kompleks valmib Innovatsioonifondi toel.

Professor Hannes Tammet ja dotsent Eduard Tamm andsid ülevaate keskkonnauuringutes kasutatavast elektrilisest aerosoolispektromeetrist, mille uut versiooni kavandatakse ning mida ülikooli litsentsi alusel soovib tootma hakata ülikoolist väljakasvanud *(*ehk *spin-off)* firma AS Airel.

Järg 6. lk

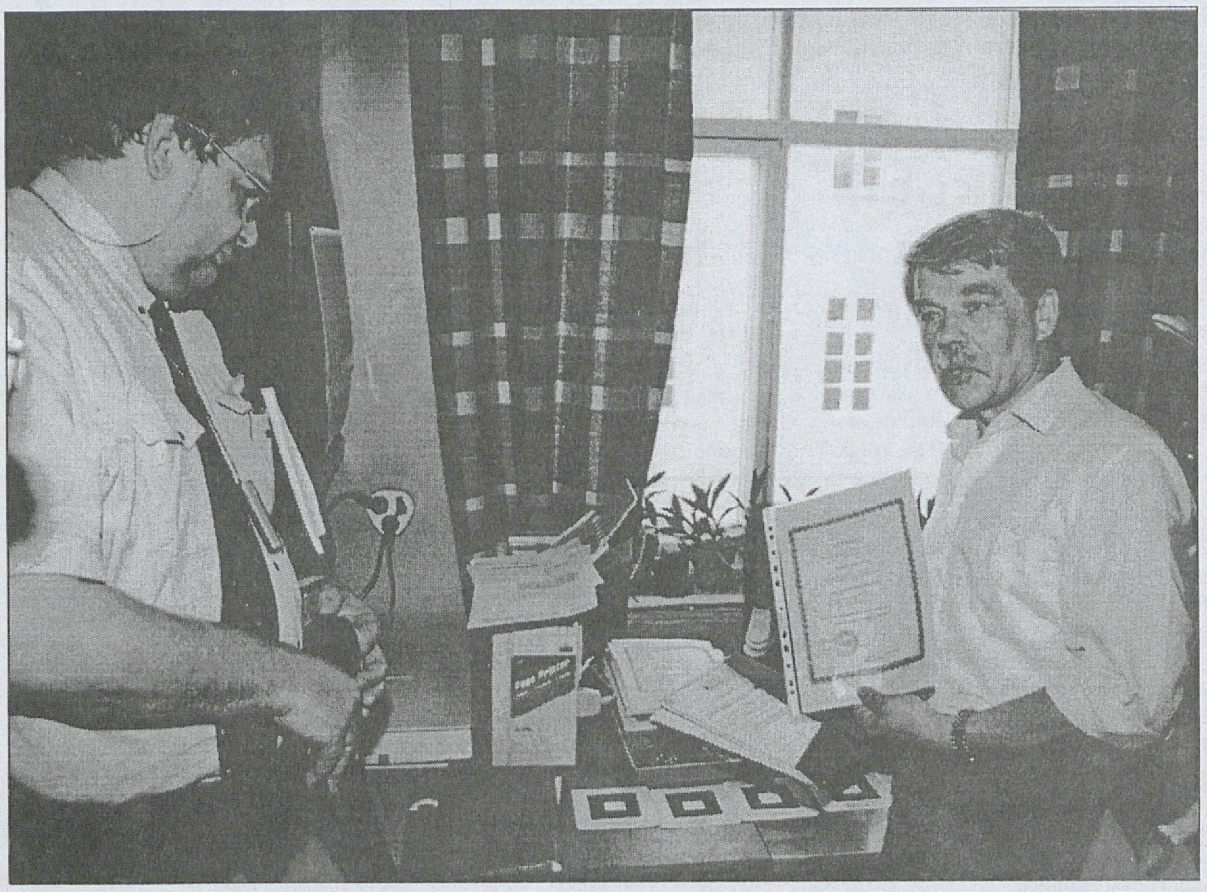

□ **Mihkel Kerikmäe näitas kiirgustegevuse-alaseid atestaate Innovatsioonifondi nõukogu esimehele Margus Leivole.**

Andres Tennuse fotod

Halduspro rektori neli aastat

INTERVJUU HALDUSDIREKTORI RIHO ILLAKUGA

Olid ülikooli halduspro rektor neli aastat ja üks kuu. Milliseid põhimõttelisi ümberkujundusi tegid oma vastutusalas?

Viimatisel ülikooli nõukogu istungil esitasin nõukogu liikmetele 40-leheküljelise aruande oma vastutusala tegevusest ja sealhulgas ka ülevaate olulisematest etappidest sellest ajast alates, kui võtsin vastu rektor Tulviste väga ootamatu ettepaneku asuda halduspro rektori ametikohale.

□ **Eelmise rektoraadi I prorektor Toivo Maimets, halduspro rektor Riho Illak ja rektor Peeter Tulviste Gustav Adolfi uuendatud platsile püramiidtamme istutamas.**

Jaak Nilsoni foto

On võimatu ühe lausega neid ümberkujundusi kokku võtta, sest ülikooli haldus-majandustegevuse arengut ei saa vaadelda lahus nendest protsessidest, mis toimusid neil aastatel Eesti ühiskonnas tervikuna.

Meenutagem, et sel perioodil pandi alus olulisele teisenemisele seadusandlikus ja normatiivses baasis: võeti vastu Tartu Ülikooli seadus, ülikooliseadus jt seadusandlikud aktid ning ülikooli põhikiri. Nende seadusandlike ja normatiivsete aktidega tagati ülikoolile, et tema stabiilse arengu üks oluline garantii on ülikoolile varem kuulunud ja ülikooli kasutuses oleva kinnisvara tagastamine ülikooli omandisse. Ülikooli nõukogu algatas vara tagastamisprotsessi 1995. aasta 29. septembril.

Et varade tagastamise taotlusest tulenes vajadus kinnisvarade formeerimiseks, siis püstitati ülikooli arengukavas ühe esmatähtsa ülesandena ülikooli ruumiprogrammi väljatöötamine ning selle alusel teaduskondlike ruumiprogrammide koostamine.

Selle lõpptulemuseks oli **Tartu Ülikooli territoriaal-ruumilise arengu kava** (Tartu linnas) vastuvõtmine ülikooli nõukogus 20. detsembril 1996. Arengukava põhiprintsiibiks on võimalikult lühikese ajaga välja ehitada igale teaduskonnale oma kodu e *campus*.

Äärmiselt mahuka kinnisvarade kindlaksmääramise alustamine 1995. aastal tingis vajaduse ülikooli kinnisvarade kompleksse haldamisega tegeleva struktuuriüksuse järele, mis tegutseks iseseisva osakonnana. **Kinnisvarade osakonna** moodustamine viidi lõpule 1. veebruaril 1997, kui senise dokumentatsiooni- ja arvestusküsimustega tegelnud väikesearvulise kinnisvaraosakonnaga liideti majandusosakond, sh majandusosakonna elamuteenistus ja valveteenistus ning ehituskorralduse osakonna ehitusjaoskond. Selle tulemusena loodi kõiki ülikooli kinnisvarasid (õppe- ja teadushooned ning elamud) haarav ning nende arvestust, hooldust, valvet, remonti ning muid vastavaid tegevusalasid hõlmav ühtne kinnisvarade osakond.

Äärmiselt nappide vahendite juures, arvestades ülikooli hoonete ülikõrget amortisatsiooni, paisuvat ehitus- ja remondimahtu ja mitme uusehitusobjekti paralleelset käigusolekut, tuli luua ülikooli chitus- ja remonditegevuse korraldamise süsteem, mis võimaldaks leida ja koondada maksimaalselt ressursse erinevatest finantsallikatest (riigieelarvest eraldatud vahendid; vabariigi valitsuse reservfondist eraldatud vahendid; teaduskondade (allüksuste) omavahendid; välisinvesteeringud ja sihtotstarbelised finantseeringud; sponsorsummad, krediteerimine laenude abil) ning neid etteantud parameetritega paindlikult juhtida.

Korralduslik mudeli loomiseks nimetati ehitus- ja remondiosakond alates 1996. aasta 1. jaanuarist **ehituskorralduse osakonnaks**. Osakonna koosseisus olevad eraldi teenistused, mis veel enne teenistusteks muutmist töötasid iseseisvate osakondadena, liideti ühtseks tervikuks. Ehituskorralduse osakonna koosseisus taastati 1996. aastal ülikooli arhitekti ametikoht.

Ülikooli *campust*'e hajusa paiknemisega, mis ühtlasi fikseeriti territoriaal-ruumilise arengukavas, kaasnevad kõrgendatud kulutused kommunikatsiooni- ja tehnovõrkudele, samuti suurendab ülikooli hoonete vaheline kaugus transpordikulutusi.

Kommunikatsioonivõrkude osas on 1995. aasta novembrist alates ülikoolis realiseerunud telefoniside arenduskava. Selle tulemusena rakendati tööle firma Ericsson uusimal tehnoloogial põhinev lokaalvõrk, mis asendas kolm amortiseerunud ja tehniliselt vananenud analoogtelefonijaama.

Jaama teenuseid on järk-järgult laiendatud, praegu on kokku üle tuhande allabonendi. Telefoniside kvalitatiivne uuendamine on toonud ülikoolile märkimisväärset majanduslikku kasu, sest sama arvu linnatelefonidega võrreldes (arvestades kõneminuti hinda jne) on saavutatud oma digitaaltelefonijaamade kasutamisega **aastas kokkuhoidu rohkem kui poolteist miljonit krooni, seega kolme aastaga kokku *ca* 5 miljonit krooni**. Iga aastaga kokkuhoitud summa suureneb.

Tehnovõrkude osas asetati põhirõhk energiasäästuprogrammi tagamisele.

Transpordi osas alustati 1995. aastal nõukogudeaegsete amortiseerunud transpordivahendite väljavahetamist uute, tunduvalt ökonoomsemate sõidukite vastu. Ökonoomsemate ja töökindlamate sõidukite kasutuselevõtuga vähenesid kütuse-, hooldus- ja remondikulud, **millega saavutati kokkuhoidu ca 1/3 võrra.** Samuti hakkas ülikool esmakordselt ise transpordiosakonna kaudu korrastama liiklust ja parkimist ülikooli õppehoonete ja ühiselamute ümbruses.

Ülikool sõnastas 1995. aastal prioriteetse eesmärgina (mis fikseeriti nii ülikooli kui ka Tartu linna arengukavas) **luua koostöös Tartu kõrgkoolide ja linnavalitsusega seniste ühiselamute ja toitlustusasutuste baasil ühtne üliõpilaskonda teenindav struktuur**, leides sellele optimaalse organisatsioonilise vormi. Pärast pikaajalisi läbirääkimisi ja juriidilisi ekspertiise otsustas TÜ nõukogu 1996. aasta 27. septembril heaks kiita mittetulundusühingu **Tartu Üliõpilasküla** põhikirja eelnõu ja likvideerida väikeettevõtte Tartu Ülikooli Üliõpilasküla.

Vaatamata probleemi keerukusele õnnestus reorganiseerida kogu ülikooli kohvikute ja einelaudade võrgustiku haldamine, mille tulemusena tõusis teenuse kvaliteet.

Ülikooli arengukavast lähtuvalt koostati 1995. aastal struktuuriüksuste **arengukavad,** mis ühtlasi võeti aluseks haldusaparaadi reformi jätkamisel 1996. aastal, ülikooli arengukavas sätestatud vastutusalade piiritlemise tulemusena laienesid aastal 1995-1997 halduspro rektori vastutusala struktuuriüksuste tööülesanded ja tegevusvaldkonnad. Halduspro rektori otsesesse alluvusse lisandusid ülikoolisiseste ümberkorralduste tulemusel 1995. aastal Kääriku spordibaas, Linna spordibaasid ja kommunikatsioonitehnika osakond; asutuse staatuse muutumisega Sõbra Maja, Ülikooli kohvikud ja Üliõpilasküla; loodi kinnisvarade osakond. 1996. aastal moodustati halduspro rektori vastutusala struktuuriüksusena ülikooli raamatupood ja 1997. aastal ülikooli apteegid. I prorektori vastutusalasse viidi 1996. aastal üle endise plaani-finantsosakonna ja raamatupidamise baasil moodustatud rahandusosakond.

Kas need õigustasid end?

Pigem jah kui ei.

Paljude muudatuste õiget tulemust saame teada ehk alles mõne aasta pärast. Kuid kui taas meenutada viimast nõukogu istungit, kus osalesin halduspro rektorina, siis oli hea meel tõdeda, et arutelus sai haldus-majandustegevus sõnavõttudes enamuse toetuse.

Usun, kasutades sporditermineid, et latti on suudetud üsna kõrgel hoida. Teha aga on veel palju. Ehk teisisõnu: alus edasiminekuks on toekas ja lootustandev.

Mida pead prorektoriaastate suurimateks kordaminekuteks?

Seda, et nende aastatega on kujunenud teotahteline mees- ja naiskond. Haldus- ja tugistruktuurid on loodud ülikooli põhitegevuse toetamiseks ja see toestustala peab olema valmis kandma kõiki raskusi, mis kaasnevad ülikooli edasiminekut tagavate muudatustega.

Kas on midagi, millest Tartu Ülikooli halduspro rektori jõud üle ei käinud?

Halduspro rektor tegutses etteantud tingimustes ja raamides. Kindlasti oli lubadusi, mis olukordade (seaduste, reeglite jne) muutumisest tingituna jäid täitmata või otsuseid, mis realiseerumata. Füüsilist jõudu ja tahet, tänan küsimast, mul jätkub.

Rektor Jaak Aaviksoo tegi rektoraadi struktuuris muudatusi ning halduspro rektori ametikoht asendati halduspro direktori omaga. Nõustusid tema ettepanekuga sellele kohale asuda. Miks?

Ajal, kui asusin halduspro rektori ametisse, oli I prorektoriks Jaak Aaviksoo. Kogu selle aja, mis me töötasime ühes rektor Tulviste meeskonnas, meie vaated ülikooli arengule ühtisid. Nendel teemadel pidasime tookord prof Aaviksooga palju pikki arutelusid ja nõupidamisi. Jaak Aaviksoo on jõuline isiksus, kelle initsiatiivil on võetud vastu murrangulisi otsuseid. Rektorivalimiste järel olid meil kohtumised prof Aaviksooga ja ma informeerisin teda sellest, mis oli toimunud ülikooli haldus-majandustegevuse arengus tema ministriks oleku ajal ja hiljem.

Rektor prof Jaak Aaviksoo hinnang minu tegevusele halduspro rektorina ning tema positiivne ja jõuline tulevikuvisioon julgustasid mind tema tehtud ettepanekut asuda haldusdirektori ametikohale vastu võtma, sest tundsin, et olen valmis ellu viima neid sarnaseid põhiseisukohti ülikooli arenguküsimustes, mis meie kõnelustes selgusid. Määravaks sai ülikooli valitsuse toetus minu senisele tegevusele.

Põhjusi, miks ma nõustusin, on lisaks eelnevale teisigi. Esiteks, loomulikult isiklikus plaanis, et alustatud ümberkujundusi jätkata ja lõpule viia, et näha oma töö tulemusi. Teiseks, loomulikult, on "akadeemiline vabariik" see keskkond, milles olen näinud enda isiklikku arengut. Suhtlemine akadeemilise kodanikkonnaga annab juurde märksa rohkem, kui esmapilgul seda teadvustada suudaksimegi. Kolmandaks olen tüübilt n-ö meeskonnamängija ning nagu eelpool mainisin, usun väljakujunenud mees- ja naiskonna võimekusse.

On veel mitmeid põhjusi, aga eelkõige rõhutaksin *alma mater*'i erilist aurat, mida hindan kõige kõrgemalt oma tööandja juures.

Milliseid muudatusi tuleb Sinu tegevusvaldkonnas?

Tulevikustsenaariumides on mõistetavalt ette näha muudatusi, et toimuks tegevusvaldkonna areng ja selles toimivate struktuuride-allüksuste evolutsioon vastavalt Eesti ühiskonna ja ülikooli terviklikule arengule, pidades silmas ülikooli ja teiste institutsioonide ühishuve. Oma tegevusvaldkonna tulevikku planeerides arvestan eelkõige ülikooli territoriaal-ruumilise arengukava realiseerumisega. Ja võimalikud on erinevad arengud, mis tulenevad seadusandluse muutumisest, näiteks ülikooli õigusest osaleda äriühingutes jne.

Ülikoolil on praegu pooleli mitu ehitusobjekti - uus keeltemaja ehk nn Paabeli torn, majandusteaduskonna uus hoone, biomeedikum... Mis millal valmib?

Probleemid?

Lepingujärgselt valmib Paabel 1. septembril, biomeedikumi ehitatakse sotsiaalministeeriumi tellimusel ja see valmib sajandivahetuseks. Majandusteaduskonna õppehoone osa Narva 6 valmib lepingu järgi 31. augustil, Narva 4 valmimise tähtaja osas lepitakse kokku 31. juulil. Põhjus valmimise edasilükkumiseks on asjaolus, et seni on ei ole veel leitud lahendust õppe- ja teadustöö arenduskoja asukoha probleemile. Samuti lõpeb sotsiaalteaduskonna õppehoone Tiigi 78 renoveerimine järgmise aasta alguses.

Kui kaugel on peahoone kindlustamine?

Sama kaugel kui 1996. aastal, s.t kindlustatud on kohvikupoolne tiib ja keskosa. Põhjus, miks tööd katkesid, on üldteada.

Millal peahoones kohvik avatakse?

Loodan, et järgmisel semestril.

Küsis Varje Sootak

□ **Paabeli torn peab valmima 1. septembriks.**

Reno Hekkonensi foto

Arsti-teaduskond

Arstiteaduse osakond

Virge Aabrams
Mari Aaremäe
Ain Aaviksoo
Evelyn Aaviksoo
Reet Alapuu
Diana Baikov
Kaia Enni
Liina Haring
Kaire Heilman
Kalmer Innos
Piret Innos
Jana Jaal
Mati Jalakas
Marika Jürna
Kaie Kaasik
Katrin Kalju
Kaja Kallion - *cum laude*
Katre Kangur
Heldi Kase
Ilmar Kaur - *cum laude*
Kairit Kender
Ivika Keskküla
Antti Keskrand
Ülle Kiisla - *cum laude*
Katrin Kivisto
Agris Koppel
Andres Kotsar
Annika Küüdorf
Karmen Käblik
Boris Lapidus
Juhan Lichfeld
Tõnis Loigom
Maia Maastik
Mare Malva
Helen Mandre
Andres Meus
Priit Miidla
Piret Mitt
Iris Mosona
Pille Muliin
Meila Männason
Ruth Männik
Hanno Mölder
Annely Nairismägi
Jaak Nairismägi
Anna-Maria-Aleksandra Neitenbach
Kaidi Nigol
Eva-Maria Niine
Ekke Nääb
Kaupo Ole
Maris Oll
Triinu-Mari Ots
Piret Paap
Siiri Paas
Ave Pae
Marje Palm
Marko Pastak
Merle Pauts
Kaupo Peda
Aira Peri
Andres Peri
Tiia Pertel
Kai Pärnamägi
Tiia Põder
Peeter Põld
Reet Raamat
Ragne Raudsepp
Nele Rasmann
Reeli Reier
Signe Rohi
Dagmar Rüütel
Aare Saluste
Priit Samarüütel
Marge Schmidt
Svetlana Sergejeva
Sven Sihver
Kristel Sikk
Siim Simmo
Riho Sisask
Mare Suigom
Meelis Sula
Kahro Tall
Katariina Tamm
Tiina Tamvere
Ene Tee
Triin Tennosaar
Ülar Teppo - ekstern
Liija Tooman
Kaidi Touart
Kadi Tsimmer
Mihkel Vadi
Oliver Vaide
Indrek Valvas
Eva Vask
Epp Vessel
Annika Õim

(vene õppekeelega)

Juris Germovs
Agita Inkena
Konstantin Ivanov
Tatjana Jevdokimova
Veronika Jevstignejeva
Andrei Kamaleev
Anna Kartašova
Aleksei Kisseljov
Natalia Kisseleva
Marina Kivi
Martin Kivi - *cum laude*
Jelena Lissitsina
Ališer Madaminov
Julia Pantšenko
Tatjana Poltavskaja
Julia Potašenkova
Oksana Sažina
Irina Sääsk
Iliana Tatarlõ
Edouard Toktaoulov
Natalja Tratš

Stomatoloogia osakond

Kristi Braks
Kadri Kalev
Veikko Keimann
Allan Kirtsi
Liina Krünvald
Mare Kukk
Inga Laiv
Inga Ly
Jelena Maslova
Regina Neidre
Kirsten Nigul - *cum laude*
Mailis Peets
Rainer Rannula
Eve Reimand
Piret Rossner
Piret Schmitte
Katrin Tammet
Kairit Teesaar
Merly-Riin Teesalu
Marina Udalova
Liis Veede
Siim Vesingi
Tatjana Volkova
Sigrid Vool
Kati Võrk
Jelena Zguro
Anu Ülemaante

Farmaatsia osakond

Katri Kiho
Jaana Kuuskla
Triinu Linamaa
Katrin Madissoo
Triin Mäesalu
Airika Parts
Eire Peik
Karmen Privoi
Helika Pung
Silja Rebane
Elina Saag
Kaire Saar
Tatjana Skrebuhhova
Anneli Suija
Aet Vähejaus

Meditsiiniõeteaduse osakond

Sirje Keerdo
Liina Kukk
Gea Lindepuu
Anneli Lorenz
Pille Lätt - *cum laude*
Mare Oder - *cum laude*
Kadri Paakspuu
Elo Paap
Piret Sillaots
Anne Sirge
Anne Tsõbina
Birgit Uiga
Merle Varik - *cum laude*

Bakalaureuseõpe

Külli All
Made Ilves
Ave Kants
Piret Laikoja
Kaja Liiva
Liivi Linnumets
Pille Tammpere
Urve Tõnisson
Reet Urban

□ **Tavakohaselt on ülikoolis esimesed lõpetajad õigusteaduskonnast.**

Füüsika-keemia-teaduskond

Füüsika eriala

Andres Heinloo
Andi Hektor
Gert Hütsi - *cum laude*
Kristel Kivari
Aleksei Kotlov
Boriss Mahrov
Matti Mõttus - *cum laude*
Konstantin Skaburskas
Juri Smirnov
Aleksandr Streltsov
Ly Sõõrd
Janno Tuulik
Oliver Tärk
Peeter Vois
Svetlana Vesselova

Keemia eriala

Annemari Arro
Ivari Kaljurand
Kristina Kall
Andre Lomaka - *cum laude*
Tiina Lääne
Rando Madi
Maike Mölder
Gunnar Nurk
Liina Permann
Janne Pullat
Tiina Põldmaa
Peep Raik
Ave Sarapuu - *cum laude*
Evelin Saro
Kaido Sillar
Jaak Suurpere
Jaana Tammiku - *cum laude*
Kaido Tämm
Siiri Velling
Vaike Verevmägi

Loodusteaduste õpetaja põhikoolis

Terje Huik
Kadri Kikas
Tiia Kivirand
Külliki Klaar
Hilde Laus
Ade Leuska
Reelika Lippur
Pille Lüdimois
Mari Paltser - *cum laude*
Lee Raide
Külli Saar
Leelo Torp
Kairi Vaher - kaitseb lõputöö 19. juunil
Enn Ööpik

Õpetaja kutseaasta

Karin Muru
Pille Kängsepp - kaitseb lõputöö 19. juunil
Janne Pullat - kaitseb lõputöö 19. juunil

Majandus-teaduskond

Bakalaureuseõpe

Majandusteaduse eriala

Kalle Ahi - *cum laude*
Ave Aigro
Katrin Alavee
Jan Andre
Jevgeni Artašov
Riia Arukaevu - *cum laude*
Urmas Einroos
Helen Eliste
Georgi Grigorjan
Aigar Hain
Helena Hannula
Kuno Hellermann
Leho Hermann
Mihkel Hollo
Aleksei Holomejev
Marge Ibrus
Tambet Iher
Marko Ilus
Margus Indus
Rainer Innos
Dmitri Ivanov
Krista Jaakson
Indrek Jaaska
Karin Jõeveer
Nikolai Karasjov
Mai Kartau
Tõnis Karu
Kristiina Kasemets - *cum laude*
Juri Kidjajev
Mati Kiisler
Lauri Kiivit
Lauri Kikerpill
Pärt Kivaste
Kadri Kollist - *cum laude*
Tiit Kombo
Inga Kozlova
Ahti Kuris
Aivo Kuus
Anu Kuus
Katre Kõvask
Indrek Künnapas
Arno Lainemäe
Andres Leht
Ave Leis
Nadežda Leljuhh
Karina Lellep
Tatjana Leoško
Martti Lilleorg
Jarno Lindve
Monika Linkov
Monika Lipson
Viktoria Lobaiko
Aivo Lokk
Margo Luberg
Riho Lubi
Olga Luštšik - *cum laude*
Monica Maiste
Natalia Makarenko
Jelena Makartsova
Katrin Martinson
Jaan Masso - *cum laude*
Priit Mikelsaar - *cum laude*
Vladimir Mironov
Anna Murašina
Maarika Mägi
Marrit Mändmets
Katrin Männik
Maimu Mölderson
Tuulika Nohrin
Eda Noormaa
Marika Nurmeots
Indrek Nuume
Toomas Ojakäär
Mari Ojasoo
Katrin Olenko
Toomas Orav
Marianna Ozernova
Heret Ots
Kätlin Paavel
Marju Padjus
Marju Pai
Rünno Pajumägi
Tanel Paut
Iris Peets
Marek Piirsalu
Allotar Pillmann
Karla Polli
Kristi Pumbo
Maido Puna
Marek Põldeots
Rene Rahnu
Marika Raidna
Romet Rand
Katrin Reisenbuk
Laivi Rello
Siiri Sibrits
Kadri Suitsmart
Andres Säre
Andrus Säälik
Jelena Zaitseva
Tatjana Taratorina
Indrek Tennokese
Tarmo Tomak
Kristina Toming - *cum laude*
Raido Toonekurg
Deniss Treštšalov
Dmitri Tsubin
Maris Täll
Anneli Tühis
Kaie Uduste
Janek Uiboupin
Eve Urbas
Margus Valk
Hille Vares
Tatjana Verst
Sigrid Vestmann
Alvar Vetka
Andres Võrk - *cum laude*
Endriko Võrklaev

Majandusarvestuse eriala

Karin Koitla
Kait Raudsepp

Turunduse ja kaubanduse eriala (kaugõpe)

Ludmilla Jaanson

Ärijuhtimise magistriõpe

Avar Daniel
Sander Karu
Kaarel Lehtsalu
Benno Luts
Kersti Martinson
Rita Medžyte
Ilmar Novek
Irja Rae
Hele-Eda Raudsepp
Jaak Raudsepp
Anne Selvet
Priit Selvet
Tea Siimon
Urmas Tross
Tea Varrak

Kehakultuuri-teaduskond

Bakalaureuseõpe

Liikumis- ja sporditeadused

Ingrid Alumaa
Jaanus Aus
Tiina Beljaeva
Ramon Kaju
Jyri Kangasniemi
Aleksei Kargin - ekstern
Priit Karon
Peep Kihlevelt - ekstern
Tarmo Kilg
Allar Kivil
Merle Kivimets
Maive Kook
Gert Koovit
Aimi Krukov
Dmitri Lapidus - ekstern
Meelis Leidt
Roland Lepik
Aire Leppik
Tiiu Lilienthal + gümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetaja
Raili Lille
Marko Luhamaa
Evelin Murro
Piret Niglas
Taivo Pallotedder
Anneli Pormann
Igor Prussakov
Siret Pungits
Jaak Puuraid - ekstern
Jaak Raie
Eric Roots - *cum laude*
Aira Saar
Raivo Simson - ekstern
Terje Sööt
Raivo Tsopatalo - ekstern
Cristel Vahtra - ekstern
Gaida Vassin
Erli Välja

Õpetaja kutseaastast

Gümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetaja

Anne Välja

Kolmapäeval õigusteaduskonna lõpetanud Tarmo Sild koos dekaani Peep Pruksiga.

Reno Hekkonensi fotod

Õigusteaduskonnas oli 86 lõpetajat, kiitusega lõpetas neist 7.

Usu-teaduskond

Usuteaduse eriala

Ingvar Allekand
Tiina-Erika Friedenthal
Kalle Kadakas
Moonika King
Tarmo Lamp
Anne Liiber
Taivo Möll
Argo Olesk
Andres Pinsel
Kristel Sarapuu
Priit Tamm
Tarmo Timmermann
Liina Tuulik

Avatud ülikool

Heino Nurk

Usuteaduse õpetaja

Kalmer Marimaa
Tatjana Peetersoo
Ave Prints
Risto Tamm

Matemaatika-teaduskond

Bakalaureuseõpe

Informaatika eriala

Dmitri Brodski
Jelena Fjodorova
Lev Gordon
Urmet Liin
Tambet Matiisen
Aleksei Podlipski
Heigo Raadla
Karin Ruul
Asko Seeba
Aulis Sibola
Merle Sibola
Toomas Soome - ekstern
Andres Tsengov
Piret Ulp - *cum laude*

Matemaatika eriala

Mart Abel - *cum laude*
Larissa Aljabjeva - ekstern
Andrei Filonov - *cum laude*
Svetlana Hvostova
Anneli Kalam
Uku Lõhmus
Aleksandra Narotšnaja - ekstern
Maire Noormaa
Inga Parts - ekstern
Anu Poom
Tiia Raudsep
Natalja Zaitseva - *cum laude*
Mare Tarang

Matemaatilise statistika eriala

Tarmo Kiivit
Meelis Käärik - *cum laude*
Külli Laanet
Kandele Puss
Kaire Ruul
Agne Soome
Gabriel Villers

Õpetaja kutseaasta

Põhikooli ja gümnaasiumi matemaatikaõpetaja

Laire Kannel
Marika Veiko

Õiendus

LÕPETAJATE NIMEDE ASJUS

Kahjuks on UT eelmises numbris mitme lõpetaja nimi valesti ning seal leidub muudki õiendamist väärt.

Esiteks. Psühholoogia eriala lõpetasid **Anita Agabuš** ja **Katrin Švernikas**, mitte Anita Agabu ja Katrin Vernikas. Toimetusele e-postiga saadetud selles nimekirjas š puudus, selle asemel oli sulg. Et sulg asendab š-d, seda toimetus ei teadnud.

Teiseks. Sotsioloogia osakonna nimekirja viimase lõpetajana on kirjas Villu Talv, kes ei ole lõpetaja, vaid osakonna vastutav sekretär. E-postiga saabunud nimekirjas oli tema nimi kirjas viimasena teiste lõpetajatega täpselt samas reas samasugusel kaugusel. Täpsustuseks toome ära mõlemad e-posti nimekirjad.

Toimetus sai e-postiga sellise nimekirja:

Date sent: Tue, 9 Jun 1998 11:16:31 +0300 (EET DST)
To: ajaleht@ut.ee
From: Villu Talv<villu@psych.ut.ee>
Subject: lõpetajad

Sotsioloogia osakond

Kadi Kerge *cum laude*
Kätlin Kruus
Meeli Murasov
Mait Müürsepp
Heili Pals *cum laude*
Riina Senipalu
Mari Uba *cum laude*
Marko Veisson
Külli Viks
Villu Talv

Villu Talv tõi esmaspäeval toimetusse aga järgmise paberile prinditud lõpetajate nimekirja, mille

```
Ajaleht@ut.ee, 11:39
09.06.98, lõpetajad
```

ta olevat toimetusele saatnud:

```
To: ajaleht@ut.ee
From: Villu Talv
<villu@psych.ut.ee>
Subject: lõpetajad
Cc:
Bcc:
X-Attachments:

Sotsioloogia osakond

Kadi Kerge      cum laude
Kätlin Kruus
Meeli Murasov
Mait Müürsepp
Heili Pals      cum laude
Riina Senipalu
Mari Uba        cum laude
Marko Veisson
Külli Viks
```

```
Printed for Villu Talv
<villu@psych.ut.ee>
```

Nagu näha, erinevad need kaks nimekirja nii vormistuselt kui kellaaja poolest.

Kuidas on võimalik, et toimetus sai meili kell 11.16, kui V. Talv olevat saatnud alles kell 11.39. Mis on õige, mis on vale, mis juhtub vahepeal?

Mis saatja aadressi puudutab, siis kahjuks ei tunne toimetus ju kõiki ülikooli töötajaid, pealegi töötavad ka paljud üliõpilased ning neil on oma e-posti aadress.

Varem meilidega selliseid segadusi pole olnud. Kogemus on ehmatav ning ei jää üle midagi muud kui alati paluda ka käsikirja.

Veel tahaks tähelepanu juhtida info liikumisele või liikumatusele. Lõpetajate nimede saamisel palusime abi dekanaatide juhatajatelt. Esitasime oma soovid ka nimekirja vormistamise asjus, nagu näiteks, et nimed oleksid tähestiku järjekorras, eesnimi ees jne. Igasse osakonda selline teave nähtavasti ei jõudnud. Oleks hea, kui edaspidi vähemalt oma teaduskonna sees tehtaks ära mingi ühtlustamine, sest praegu kirjutab üks osakond - ekstern, teine - eksternina, üks - kiitusega, teine - *cum laude*, üks osakond soovib kahe eriala lõpetanu panna mõlemasse osakonda, teine aga teise eriala plussiga lisada jne, jne. Loodame, et tänases lehenumbris taolisi eksimusi pole. Aitäh kõigile koostöö eest!

Toimetus

õnnitleme

Juulikuu juubilarid

70

Vanda Järlov	14.07	hoonete hooldusteenistuse valvur

65

Helmut Jänes	01.07	Nooruse 9 koristaja
Mall Kauer	03.07	raamatukogu tuletõrjetehnik
Maia Plado	12.07	Kesklinna apteegi veterinaararst
Viiu Tihane	26.07	raamatukogu koristaja

60

Tiiu Lõhmus	02.07	peahoone koristaja
Jüri Tapfer	07.07	arvutuskeskuse peaspetsialist
Juta Koppel	09.07	keemilise füüsika inst erakorraline teadur
Ilda Toll	09.07	anatoomikumi majahoidja
Milvi Topmann	13.07	sisekliiniku erakorraline assistent
Nigul Liivamägi	23.07	peainsenerіosakonna peainsener
Helle Kuura	25.07	keemilise füüsika inst keemik

55

Alfred Martinson	02.07	keemiahoone majahoidja
Toomas Müürsepp	04.07	materjaliteaduse inst vaneminsener
Hille-Kai Lait	20.07	kehakultuurit sekretär-masinakirjutaja
Tiiu Jõudu	25.07	kardioloogia kliiniku teadur

50

Jaan Sootak	16.07	avaliku õiguse inst korraline prof
Juri Latko	18.07	raamatukogu vanemraamatukoguhoidja
Kalle Kaarli	27.07	puhta matamaatika inst erakorraline prof

* * *

Jaan Seeder 70

24. juunil tähistab oma 70-aastast juubelit arstiteaduskonna traumatoloogia ja ortopeedia kliiniku kauaaegne õppejõud dotsent **JAAN SEEDER**.

Õnnitleme!

Kolleegid

* * *

Tänu Autasustamisi

Ülikooli väikese medali ja tänukirjaga autasustati pikaajalise kohusetundliku töö eest seoses pensionile siirdumisega rahvamajanduse instituudi erakorralist professorit, riigimajanduse õppetooli hoidjat **ELVI ULSTI.**

* * *

Eesti Innovatsioonifondi nõukogu ülikoolis

Algus 2. lk

Aerosoolide spektromeeter mõõdab Tähe tänava õppehoones **Tartu linna õhku**, mõõtmistulemused edastatakse arvutivõrku.

Innovatsioonifondi nõukogu otsustas spektromeetri uue versiooni väljatöötamist toetada.

Füüsikahoones tutvustas bioloogiadoktor **Arved Vain** oma leiutist - **müomeetrit**. Teatavasti esitas ülikool oma esimese rahvusvahelise patenditaotluse just müomeetrile. 11. juunil saabus Euroopa Patendiametist eelekspertiisi raport, mille kohaselt müomeeter ja mõõtmismeetod on **patendikaitsevõimelised**.

Ülaltoodud kolm projekti said ülikooli 1997. aasta innovatsioonipreemiad, mis anti kätte messil INNOVAATIKA'98.

Seejärel külastas Innovatsioonifondi nõukogu üld- ja molekulaarbioloogia instituuti CITRINA hoones ning tutvus mitmete **ravimite tootmiseks** kasutatavate **uute biotehnoloogiliste meetoditega**. CITRINA hoones võõrustasid külalisi akadeemik Richard Villems, dr Alar Karis ja prof Toivo Maimets.

Fondi nõukogus leidis tunnustust dr Karise projekt transgeense tehnoloogia väljatöötamiseks.

Päev lõppes Eesti Innovatsioonifondi nõukogu koosolekuga CITRINA saalis.

Sirje Kahu ja Leeni Uba,
teadus- ja arendusosakonna
innovatsioonitalitus

P.S. Riiklik innovatsiooniprogramm (~50 lk) on meil praegu arvutikettal, väljatrükid köidame ja saadame teaduskondadesse enne jaanipäeva.

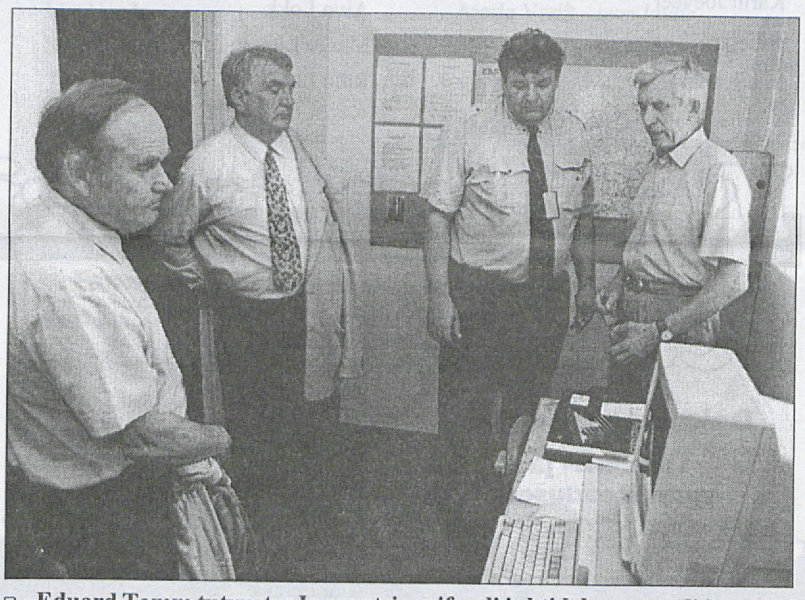

□ **Eduard Tamm tutvustas Innovatsioonifondi juhtidele aerosoolide spektromeetrit, mis mõõdab füüsikahoone pööningul Tartu linna õhku.**

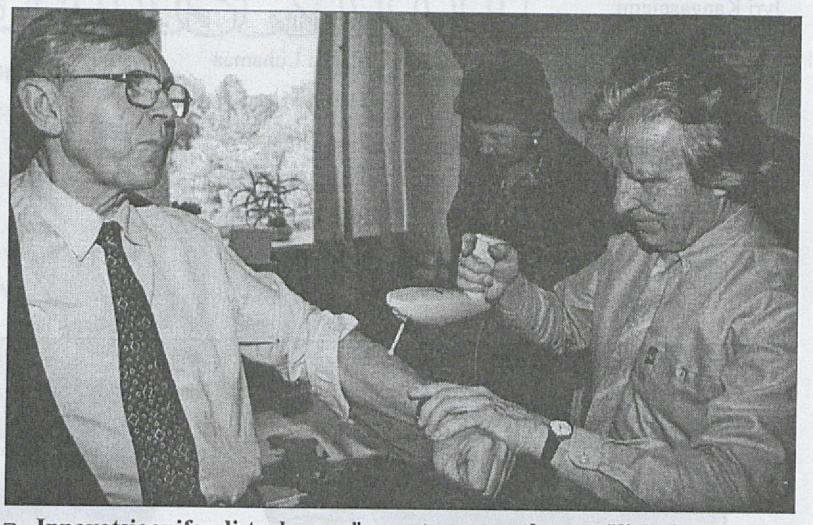

□ **Innovatsioonifondi toel on müomeeter saanud uue väliskuju (disainer Martin Pärn). Arved Vain müomeetriga Ants Laansalu testimas.**

Kingitus ülikoolile

Briti Kolumbias, Kanadas resideeriv Tõnis Paide kinkis oma ema Elisabeth Sillaots Paide pärandatud Mõniste vallas, Võrumaal, asuva 62,6 ha pindalaga Inna talu ja samuti erastamisväärtpaberite kroone 121 615 ja 7847 summades Tartu Ülikoolile.

Kingitusi vahendas Tõnis Paide esindajana mag Karl Laantee. Ülikooli poolt olid vastuvõtjad endine rektor prof Peeter Tulviste, kinnisvarade osakonna juhataja asetäitja Erki Tamm ning Sihtasutuse juhatuse liige Margus Ots.

Karl Laantee

Eesti teadusfond

kuulutas välja konkursi uurimistoetuste (grantide) taotlemiseks 1999. aastaks.

Uurimistoetuse juhendid ja vormid on kättesaadavad kõigis teaduskondades, instituutides, osakondades, TÜ teadus- ja arendusosakonnas ning internetis ETF-i koduleheküljel aadressil http://www.etf.ee/. TÜ teadus- ja arendusosakonna teadustalitusele (ph tuba 304) tuleb esitada ETFi uute uurimisprojektide taotlused hiljemalt **25. augustiks**. Info tel 375 617, 375 614.

Valve Soome,
teadustalituse vanemreferent

Ülikooli raamatukogu probleemid pole ainult ülikooli ja raamatukogu probleemid

Tartu Ülikooli Raamatukogu või Tartu Ülikooli raamatukogu?

Oma põhikirjaliste kohustuste ja ajalooliste traditsioonide järgi on Tartu Ülikooli Raamatukogu funktsioonid laiemad kui pelgalt ühe ülikooli raamatukogu omad. TÜ raamatukogu on:

1. Kogu ühiskonnale avatud üldkasutatav universaalne teadusraamatukogu;

2. Teaduslik keskraamatukogu - kogub, säilitab ja teeb kättesaadavaks ammendava informatsiooni teatud ainevaldkondades;

3. Rahvusraamatukogu - kogub, säilitab ja teeb kättesaadavaks eesti keeles, Eestis ilmunud, Eestit käsitlevaid või Eesti kohta informatsiooni sisaldavaid teavikuid, saab sundeksemplari ja osaleb rahvusbibliograafia koostamisel;

4. Euroopa kontekstis arvestatav kultuuri- ja teaduslooline arhiiv oma käsikirjade, raamatute, fotode ja kunstikoguga;

5. Tartu Ülikooli raamatukogu - toetades õppe- ja teadustegevust, toimides ülikooli hoiuraamatukoguna ning bibliograafiakeskusena.

Hoolimata sellest, et raamatukogu on ülikooli (ja kogu Eesti) õppe- ja teadustegevuse jaoks sügavalt infrastruktuurne asutus, on 95% arendustegevuseks mõeldud summasid tulnud väljastpoolt ülikooli eelarvet. Ülikooli eelarvest pärit rahadest on makstud töötajate palgad ja suudetud maja hoida hädapäraselt korras.

Tekkinud probleemide lahendamiseks moodustati käesoleva aasta aprillis kolmepoolne komisjon kultuuriministeeriumi, haridusministeeriumi ja ülikooli esindajatest. Komisjoni ettepanekutes sisaldub soovitus Valitsusele suurendada TÜ Raamatukogu eelarvet järgmisel aastal vähemalt 7 miljoni krooni võrra.

Kõige rängemalt on raamatukogule mõjunud raamatuostusummade vähenemine 10,8 miljonilt 1996. aastal 7,0 miljonini 1998. aastal. (1996. ja 1997. aasta jaoks kirjutati need summad riigieelarves lahti, tänavu on need lisatud ülikooli eelarvele.)

Keskmise Ameerika ülikooli või näiteks Helsingi Ülikooli Raamatukogu puhul on need summad 12 - 15 korda suuremad. Arvestades lisaks trükiste

Võrdlevaid andmeid kolme suurema raamatukogu kohta 1997. aastal

	RR	AR	TÜR
Raamatukoguhoidjaid	428	130	232
Teavikuid	3 080 229	2 274 271	3 416 741
Lahtioleku aeg nädalas	57 h	54 h	81 h
Registreeritud lugejaid	57 271	15 855	22 487
Külastusi	606 922	86 928	798 700
Laenutusi kokku	557 270	486 694	740 784
Põrandapinda m^2	51 477	9125	28 880

Kõik need funktsioonid on ka erinevates seadustes ja määrustes kirjas. Sellisena on ülikooli raamatukogu probleemid sarnased ülikooli kliinikumi probleemidega. Kui eksrektor prof Tulviste ütleb, et kliinikumi reformid takerduvad sellesse, et Eesti tervishoiusüsteem on välja kujunemata, siis raamatukogu probleemid tulenevad suuresti raamatukogusüsteemi korrastamatusest.

Osapoolte hea tahte korral on sellised probleemid lahendatavad, positiivseks näiteks võib tuua TÜ staadioni.

Eesti ülikoolide raamatukogude eelarvete kujundamisel arvestatakse peamiselt üliõpilaskohtade arvu. 95% Tartu Ülikooli Raamatukogu rahadest on kirjas eelarve ridadel, millele on peale kirjutatud õppesummad.

Tallinna ülikoolide üliõpilased ja õppejõud saavad lisaks oma ülikooli raamatukogule kasutada ka Rahvusraamatukogu (RR) ja Akadeemilise Raamatukogu (AR) teenuseid. Näiteks on kolmandik Rahvusraamatukogu lugejaist üliõpilased ja 70% külastustest tehakse õppe-eesmärgil. Kolm nimetatud raamatukogu on ka funktsioonidelt sarnased ning tunduvalt suuremad ülejäänud Eesti raamatukogudest.

Rahast ja raamatutest

Raamatukogude kolme viimase aasta eelarve tulud täismiljoniteks ümardatuna

	1996. a	1997. a	1998. a
RR	39	45	50
AR	19	25	28
TÜR	22	21	22

RR ja AR on juriidiliselt iseseisvad ja neid rahastatakse otse riigieelarvest kultuuriministeeriumi kaudu. Soodustada Tartu Ülikooli Raamatukogu muutmist lihtsalt laiendatud tuubikumiks, printsiibil, kui lehma ei jõua pidada, peame kitse, on lühinägelik mitte ainult ülikooli, vaid kogu eesti kultuuri seisukohalt.

keskmiselt 15% hinnatõusu viimastel aastatel on raamatukokku tellitava teadusperioodika nimetuste arv kahe aasta jooksul kahanenud ligemale poole võrra - 1400lt 800le. Ometi oleme püüdnud tellida just teadusajakirju (enamasti monograafiate ja õpikute arvelt), sest nende väärtus tervikliku koguna on suurem. Raamatukogu töötajana on mul piinlik siseneda uudiskirjanduse näituse ruumi.

Ka selle aasta jaanuaris raamatukogu külastanud mainekad ameeriklastest eksperdid märgivad oma raportis (http://www.utlib.ee/~toomas/doc/), et kui raamatukogu trükiste komplekteerimissummad jäävad samale tasemele, pole ülikool võimeline täitma oma arengukavas seatud õppe- ja teadustöö eesmärke. Positiivsena mainitakse raportis töötajate professionaalsust, motiveeritust ja teenindusvalmidust, negatiivsena suurt hulka väheviljakat käsitsitööd, samuti infotehnoloogilist ja töökorralduslikku mahajäämust.

Teadusraamatukogude infosüsteemist ja raamatukogudevahelisest koostööst

1995. aastal moodustati Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu automatiseerimise töögrupi baasil Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium - ELNET Konsortsium. Selle liikmeteks said Rahvusraamatukogu, Akadeemiline Raamatukogu, Tartu Ülikooli Raamatukogu, Põllumajandusülikooli Raamatukogu, Pedagoogika Ülikooli Raamatukogu, Tehnikaülikooli Raamatukogu ja Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu. Samal aastal võeti ka vastu põhimõtteline otsus osta Eesti teadusraamatukogudele ühine infosüsteem.

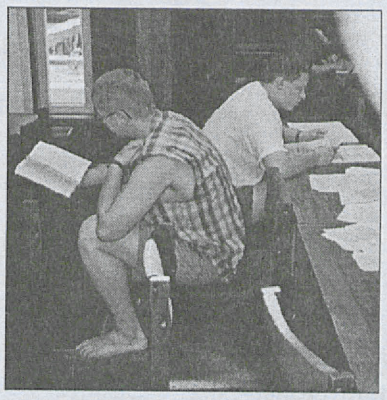

□ Kellel kuidas parem õppida ...

Toomas Liivamäe fotod

Tartu Ülikooli Raamatukogule oli see otsus poliitiline, sest ainukesena eelnimetatud raamatukogudest oli meil oma infosüsteemi algus olemas - raamatukogus endas väljatöötatud elektronkataloog INGRID, millesse esimesed andmed sisestati 1994. aastal ja mis on siiani ainuke arvestatav *on-line* raamatukogukataloog Eestis (http://ingrid.utlib.ee, telnet ingrid@utlib.ee). 1996. aasta jooksul piiritleti ostetava süsteemi parameetrid ning nende alusel korraldati konkurss, mille võitis USA tarkvarafirma Innovative Interface Inc. süsteem INNOPAC. Samal ajal esitati taotlus A. Melloni Fondile projekti finantseerimiseks. Fond oli nõus rahastama tarkvara ja serverite ostmise, kui Eesti riik rahastab kohtvõrkude ja arvutitöökohtade väljaarendamise. 1997. aastal osteti serverid Tallinnasse ja Tartusse, laaditi nendesse süsteemi testimis- ja koolitusversioon TESTPAC ning alustati koolitusega. Praeguseks on süsteem praktiliselt lõplikult konfigureeritud ja vastuvõtmiseks valmis. Enamik olemasolevaid andmebaase, sealhulgas INGRID, on võimalik uude süsteemi üle kanda. Kirjeid saab sisestama hakata kohe peale süsteemi vastuvõtmist juunis-juulis ja laenutusmooduli saab käivitada tõenäoliselt hilissügisel.

Loomulikult ei saa seda võrrelda pankade infosüsteemide väljaarendamisega, aga arvestades raamatukogunduse piiratud ressursse ja madalat prioriteetsust, pole see kõik sugugi halb tulemus. Hoolimata hüppavast tiigrist ja ajakirjanduse tähelepanust pole näiteks koolide infosüsteemi puhul veel väljavalikunigi jõutud. Läti teadusraamatukogud on jõudnud konsortsiumi moodustamiseni ja valivad süsteemi, leedulased pole niigi kaugel.

Vähemalt aastase üleminekuperioodi ajal on vana ja uue töötehnoloogia dubleerimine paratamatu. Kiirendamaks üleminekut, hakatakse kõikides teeninduspunktides sisestama elektronkataloogi laenutusse minevate trükiste kiirkirjeid. Rööbiti sellega alustatakse lugemissaalide avariiulitel olevate trükiste ja enimkasutatavate kogude retrokataloogimist, st kaartkataloogide üleviimist elektroonilisse vormi. Infosüsteem hakkab lihtsustama lugejateenindust (ja kogu töökorraldust) kui kataloogis on piisav kogus elektroonilisi kirjeid ja eksemplarikirjes hakkab kajastuma teaviku staatus – väljalaenutatud, ainult kohalkasutuseks jne. Esimese aasta jooksul on töökoormus raamatukogus praktiliselt kahekordne.

Uues süsteemis hakkab raamat lugejale näha olema selle tellimise hetkest peale ja raamatule saab panna ennast järjekorda. Juurutamise käigus on juba ühtlustatud üsna mitmeid raamatukogunduslikke tegevusi ja arusaamu. Ühine kataloog võimaldab muu hulgas tunduvalt paremini koordineerida väljaannete komplekteerimist teadusraamatukogude vahel. Algul vaid tehnoloogiline uuendus, lubab ühine infosüsteem edaspidi teadusraamatukogude tegevust kooskõlastada nii, et neid võikski käsitleda ühtse raamatukoguvõrguna, ühtse infosüsteemina.

Igal juhul on INNOPACi vastu huvi tundnud ka Tartu ja Tallinna linnaraamatukogud, sest neid ei rahulda rahvaraamatukogude poolt kasutusele võetav Kirjasto 3000, mis DOS-il baseerudes sobib halvasti nii suurte baaside jaoks kui võrgus kasutamiseks.

Tartu Ülikooli raamatuvara

on laiali harukogudes, teaduskondade raamatutubades, õppetoolide kappides jm. Mõte, et valdav enamus sellest võiks olla ühtselt kirjeldatud ja koondkataloogist leitav, on leidnud ülikoolis poolehoidu. See tähendab, et raamatukogu üritab need kogud kirjeldada, valmistab ette metoodika ja koolitab välja need, kelle (lisa)ülesandeks on lühikirje tegemine ning kogude hooldamine kohapeal. Selle tööga on planeeritud alustada 1999. aastal, siis, kui oleme saavutanud teatud rutiini töös uue infosüsteemiga.

Toomas Liivamägi,
ülikooli raamatukogu asedirektor

Päringuid isegi Alaskast

Tänapäeva kiirelt arvutiseeruvas maailmas, kus järjest rohkem informatsiooni on võimalik saada elektroonilistelt infokandjatelt, võib nii mõnelegi tunduda, et nn paberkandjal informatsioniallikatel (raamatud, ajakirjad-ajalehed jne) ei ole enam nii suur tähtsus. Bibliograafi tegevus, kes paber ja pastakas käes, midagi usinalt ajalehest välja kribib, jääb kindlasti paljudele arusaamatuks. Tänapäeval kasutab muidugi ka bibliograaf oma töös arvutit. "Kribimise" tulemusel tekkinud kartoteeke on aga kindlasti väga paljud kasutanud.

Raamatukogu bibliograafide üks tööülesandeid on vastamine lugejate suulistele ja kirjalikele päringutele. Sagedasti pöördutakse valvebibliograafi poole palvega aidata leida kirjandust kõikvõimalikel teemadel. Suureks abiks on siin aastate jooksul kirjalikele ja suulistele päringutele vastamisel tekkinud teatmearhiiv, kust võib leida kirjandust rohkem kui 315 teema kohta. Enamkasutatavate hulka kuuluvad näiteks "Eesti rahvakombed", "Rahvaravimid", "Kirjandust maade ja linnade kohta" jt. Samuti võib leida kirjandust näiteks ohvrikivide, seinahallituse, hobusekasvatuse, Tšernobõli avarii jmt kohta. Väga populaarne on lugejate hulgas ajakirja National Geographic kartoteek.

Kellel on vaja olnud andmeid kas ülikooli, tema kasvandike või õppejõudude elukäikude või tööde kohta, on kindlasti kasutanud teadusbibliograafia osakonnas asuvat ja seal koostatavat väga mahukat andmestikku **"Tartu Ülikool. Ajalugu. Õppejõudude, teenistujate ja kasvandike biobibliograafia"**. Samas osakonnas saab kasutada koostamisel olevat **"Eesti ajaloo bibliograafiat 1918-1944".**

Omaette töölõigu moodustab vastamine kirjalikele päringutele. 1997. aastal saabus bibliograafia osakondadele kokku 58 kirja, millele vastuse leidmine nõudis enamjaolt põhjalikku uurimistööd. Järelepärimised ülikooli kunagiste (ja ka praeguste) kuulsate kasvandike ja õppejõudude kohta moodustavad neist küllaltki suure osa. Hollandist tuli huvi kunagiste arstiteaduskonna õppejõudude professorite Böttscheri, Naunyni, Jakubovitši ja Bidderi kohta (eluloolised andmed, säilinud käsikirjad ja tööd). Alles paar päeva tagasi tuli Inglismaalt huvi aastatel 1903-1913 Tartu Ülikoolis töötanud matemaatikaprofessor Guri Kolossovi kohta. Saksamaalt nõutati andmeid Ludwig Strümpelli kohta (TÜ filosoofiaprofessor 1845-1870). Niisuguseid näiteid võiks veel palju tuua.

1997. aastal sai alguse pikem koostöö Max-Plancki Psühhiaatriainstituudiga Saksamaal. Nende palvel bibliografeerime ajalehest Neue Dörptsche Zeitung 1885-1914 aastakäikudest kõik arstiteaduskonna õppejõudude ametissemääramist, närvikliinikut, rektorite valimisi, venestamispoliitikat, professoreid Kraepelini, Barfurthi, Dragendorffi ja Dehiot puudutava. Töö jätkub ka sel aastal.

Väga sagedased on leidumuspärigud, tihti soovitakse andmeid just nn vanema kirjanduse (ilmunud 19. saj ja varem) ning dissertatsioonide olemasolu kohta meie raamatukogus. Näiteks päring Itaaliast Fr. Klingeri teoste leidumuse kohta.

Rikkalik teatmestu võimaldab vastata ka mitmesugustele genealoogia-, mõisate ajalugu jm Eesti kultuurilugu puudutavatele küsimustele. Heaks näiteks on siin tuua päring Tartu orelichitaja E. Kessleri kohta, kelle vastu tundis huvi Alaskal asuv Sitka luteri kirik (üks tema poolt ehitatud orel on aegade keerises sinna jõudnud).

Ameerika Ühendriikidest sooviti andmeid raamatuillustraatori ja karikaturisti Helmut Valtmani kohta.

Eelpooltoodu on vaid väike osa bibliograafide tegemistest. Meil on veel palju huvitavat teoksil. Kartoteegid on lugejate käsutuses raamatukogu lahtiolekuaegadel, tulge lahkesti tutvuma.

Lõpetuseks veel repliigi korras – kui praegu saame õigusega uhked olla raamatukogu rikkalike fondide ja kõrge kvalifikatsiooniga töötajate üle, siis kas saame seda olla ka tulevikus ja säilitada oma hea reputatsioon maailma raamatukogude hulgas. Summad raamatute ostmiseks vähenevad iga aastaga ja raamatukogutöötajate palgad jäävad keskmisest väga kaugele. Vägisi tekib tunne, et endistel aegadel mõisteti raamatukogu tähtsust paremini.

Lea Teedema,
teatmebibliograafia osakonna
juhataja

"Eesti Vabariigi integreerumine Euroopa Liiduga - majanduspoliitika eesmärgid ja abinõud"

25.-27. juunini toimuv rahvusvaheline teaduskonverents "Eesti Vabariigi integreerumine Euroopa Liiduga - majanduspoliitika eesmärgid ja abinõud" on üldarvult kuues ja kolmandat korda järjest rahvusvaheline Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli majanduspoliitika õppetoolide ühisettevõtmine. See on kujunenud Eesti ülikoolide õppejõududele peamiseks ühisfoorumiks, kus avaldada oma akadeemilist vaatenurka aktuaalsete majanduspoliitiliste probleemide kohta. Igal aastal on juba enne konverentsi ilmunud mahukas artiklite kogumik, mis sel korral sisaldab 54 kaastööd. Esindatud on ka külalised Saksamaalt, Poolast, Soomest ja Lätist. Nagu ikka algab töö plenaaristungiga Tartus 25. juunil kell 10 ning jätkub ettekannete ja diskussioonidega Värskas.

Jüri Sepp,
majanduspoliitika korraline professor

Peeter Tulviste esitles naljaraamatut

Jaak Nilsoni foto

Eksamil.

Professor:

- Palun defineerige, mis on eksam.

Tudeng:

- Kahe targa inimese vestlus teaduslikul teemal.

Professor:

- Aga mis siis, kui üks kahest on loll?

Tudeng:

- Siis võib teine stipist ilma jääda.

***Zooloogia eksam**. Professor nõuab, et tudeng määraks kinnikaetud puuris oleva linnu üksnes jalgade järgi. Tudeng ei tule toime.*

- Kaks!

Tudeng kõnnib uksest välja. Professor hõikab järele:

- Teie nimi?

Tudeng pistab ukse vahelt sisse ülestõmmatud püksisäärega jala.

- Palun määrake!

***Eksamil küsib professor tudengilt**, millised on raseduse tunnused. Tudeng laob välja kõik, mis teised talle ette ütlevad: suur kõht, kõverad jalad, juuste väljalangemine ... Professor kuulab kõik ära ja küsib:*

- Mul on suur kõht, eks ole?

- Jah.

- Ja jalad on mul ka kõverad?

- Nojah.

- Ja juuksed on välja langenud?

- On.

- Noh, kui mul sünnitus mööda saab, siis võite oma kolme järele tulla!

Need kolm nalja on pärit professor Peeter Tulviste koostatud raamatust "Ülikooli naljad: tudengid, professorid ja teised". Raamatu esitlemisel Toome varemetes kinkis koostaja esimese raamatu rektor Jaak Aaviksoole. Anekdoodikogumiku on kujundanud Rein Maantoa, pildid joonistanud Sirje Protsin.

Toimetus

tahab õppeaasta lõpul tänada kõiki, kes Universitas Tartuensises kirjutasid, häid ideid andsid või kuidagi teisiti meie tööle kaasa aitasid. Nimepidi saaks paljusid tänada, kuid praegu, kui selle topeltnumbri viimase lehekülje viimast tühja kohta täidame, tunnistame oma suutmatust - jõud on otsakorral, silmad ei seleta õhtul enam hästi viimast korrektuurigi lugeda, mis siis veel kirjutamisest. Isegi toimetuse uute ruumide esitlemine lükkub edasi. Aga ärge võtke seda hädaldamisena, ideid sügisel sisukama ajalehe tegemiseks meil on. Suvel on meil kõigil aega oma mõtetel settida lasta, nii et ootame ülikooli lehe lugeja, Sinugi koos- ja kaastööd!

Kohtumiseni uue õppeaasta avaaktuse päeval, mil jõuab lugejani järgmine number!

Sooja suve ja head väljapuhkamist!

info

väitekiri

19. juunil kell 11 kaitseb ph aud 138 **Kristin Kuutma magistritööd** "Folkloorifestivalid kui tänapäeva traditsioon". Oponent fil-dr Ingrid Rüütel.

19. juunil kell 11.15 kaitseb Lossi 3-223 **Veiko Palge magistritööd** ""Aeg: vaidlusest ajastatud ja ajastamata ajateooriate vahel (*Time: on the debate between tensed and tenseless views ot time*)" magistrikraadi saamiseks filosoofia erialal. Juhendaja dots fil-knd Rein Vihalemm, oponent füüs-mat-knd Madis Kõiv.

22. juunil kell 11 kaitseb Lossi 1-222 **Irina Golinska magistritööd** "Aleksander Hilferding ja tema uurimistööd kashuublaste eluviisi ja kashuubi-sloviini murde kohta " *magister artium*'i kraadi saamiseks. Oponendid fil-dr prof S. Smirnov ja dr M. Cybulski.

22. juunil kell 11.15 kaitseb Riia 23-217 **Aivar Liiv doktoriväitekirja** "Ribosomal large subunit assembly in vivo". Oponent prof PhD Steen Pedersen Kopenhaageni Ülikoolist.

26. juunil kaitseb mm 102 pedagoogika osakonnas **Eve Raeste magistritööd** "Majandusalase suhtluspädevuse kujundamise võimalusi õpikus "Turumajandus *pro et contra*". Oponendid dots I. Kraav ja prof A. Metsa.

25. juunil kaitseb pedagoogika osakonnas mm 102 **Maie Leinus magistritööd** "30 aastat õpilaste koduuurimuslikku tegevust Eestis". Juhendaja dots T. Pedastsaar, oponendid fil-knd H. Pullerits ja lektor K. Trasberg.

26. juunil kaitseb pedagoogika osakonnas mm102 **Kaja Orase magistritööd** "Eesti noorte täiskasvanute turvalisus ja seda mõjutavad tegurid". Juhendaja dots I. Kraav, oponendid dots D. Kutsar ja dots K. Indre.

26. juunil kaitseb pedagoogika osakonnas mm 102 **Ludmila Vedina magistritööd** "Vene keele õpetamine võõrkeelena - selle keelelis-kultuuriline aspekt". Oponendid on dots L. Vassiltšenko ja dots S. Meltser.

26. juunil kell 12.15 kaitseb ph aud 307 **Darius Petkunas magistritööd** "A Theological and Psychological Investigation into Conceptions of Sin". Juhendaja dots Tõnu Lehtsaar, oponendid dr Alar Laats ja mag Einike Pilli.

29. juunil kell 12 kaitseb Lossi 3-327 **Jelena Nõmm magistritööd** "A. Tšehhov ja A. Suvorin". Oponendid fil-knd dots V. Neverdinova (TPÜ) ja lektor slaavi fil mag R. Leibov.

29. juunil kaitsevad Nooruse tn 9 aud 201 oma magistritööd *magister artium* (*MA*) kraadi saamiseks majandusteaduses:

kell 13 **Maido Leosk** "Tallinna väärtpaberibörsi liikme töö objektorienteeritud analüüs". Oponendid prof Vello Vensel ja magister Vambola Leping;

kell 14.30 **Anne Valeng** "Organisatsiooni imidž ja selle kujundamine Hansapanga näitel". Oponendid prof Mait Miljan ja Hansapanga Eesti peadirektor, magister Indrek Neivelt;

kell 16 **Priit Sander** "Kapitali struktuuri valik ja laenukapitali maksueelis". Oponendid prof Mart Sõrg ja magister Viktor Mahhov.

varia

EELK Tartu Ülikooli kogudus teatab

Meie koguduse jumalateenistused toimuvad:

21. juunil kell 11.15 - III pühapäev pärast nelipühi,

24. juunil kell 11.15 - Ristija Johannese sünnipäev,

28. juunil kell 11.15 - IV pühapäev päras nelipühi,

5. juulil kell 14 - surnuaiapüha Raadi kalmistul,

12. juulil kell 11.15 - VI pühapäev pärast nelipühi,

26. juulil kell 11.15 - VIII pühapäev pärast nelipühi,

9. augustil kell 11.15 - X pühapäev pärast nelipühi,

23. augustil kell 11.15 - XII pühapäev pärast nelipühi.

muuseum

näitus

Ajaloomuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Näitused: "Surnud õpetavad elavaid" - näitus paleopatoloogiast. "Tartu Ülikool juudi kultuuriloos".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info 465 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Info 465 833

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Austraalia".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info 465 839

Ekspositsioon inimese evolutsioonist.

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17

Info 432 643

Näitus: Võhalised. 40 taksonit (liiki, sorti).

Raamatukogu

Raamatunäitus: prof Hans Trassi publikatsioonide näitus "Hans Trass 70", "Frederico Garcia Lorca 100".

Näitused: Saskia Kasemaa maalid, TÜ maaliosakonna I kursuse tudengi Kärt Putki maalid, fotonäitus "Prantsuse Rahvuskogu ja Senat".

Raamatumuuseum

Näitus "Eesti kodu".

E-R 12-15.

Spordihoones

TÜ teaduskeskuse Ahhaa ja Soome teaduskeskuse Heureka ühisnäitus spordihoones Ujula 4. 17. maist 30. juunini iga päev 10-18.

Sissepääs eelkooliealistele tasuta, kooliõpilastele ettetellimisel grupis 20 krooni. Üksikpiletid õpilastele 25, täiskasvanuile 30 krooni. Soovitav piletid ette tellida tel 375 676.

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

CD-plaat "No tere, Juhan"

Juhan Viidingu 50. sünniaastapäeva puhul on lisaks näitleja ja luuletaja koguteosele (Jüri Üdi ja Juhan Viiding "Kogutud luuletused") ilmunud ka CD-plaat, kus lauldakse viisistatud Viidingu luulet. Juhan Viiding (*alias* Jüri Üdi) on seitsmekümnendate eesti kirjandusloos pöördelist rolli mänginud, tema teostatud luulekeele revolutsioon muutis arusaama luulesse ja luuletamisse. Lakoonilise, kohati ootamatu huumoriga kirjutatud värsid ja nendes avalduv isikupärane maailmatunnetus peaks kuulamisrõõmu pakkuma paljudele.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

TÜ Türi Kolledž kuulutab välja konkursi

TÜRI KOLLEDŽI METALLIST RINNA- JA MÜTSIMÄRGI kavandi saamiseks

Märgil peab olema tekst Tartu Ülikooli Türi Kolledž.

Türi kolledžis õpetatakse ***keskkonnateaduse*** eriala, õppekava läbinud saavad keskkonnanõuniku diplomi.

Kavandeid ootame **15. septembriks aadressil Tolli 62, EE2810 Türi.**

Võitnud autoriga sõlmib Tartu Ülikool lepingu, mille kohaselt varalised autoriõigused märgi kavandi suhtes kuuluvad ülikoolile.

Täiendav teave telefonil (238) 79 403.

Ene Voolaid,
TÜ esindaja Järvamaal

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680
Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440

Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 704
Tiraaz 1500
UT ilmub reedeti

ARH

Nr. 25 (1937)

Reede,
28. august
1998

Ilmub 1948.
aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Head uut akadeemilist aastat!

Avaaktus ja rektori inauguratsioon

algab aulas esmaspäeval, 31. augustil kell 13.

- *Rector emeritus* prof Peeter Tulviste peab inauguratsioonikõne ja annab rektor prof Jaak Aaviksoole üle ametiraha. Seejärel on kavas rektor prof Jaak Aaviksoo kõne. Rektor tutvustab avaaktusel ka ülikooli valitsuse liikmeid.
- Ülikooli on lubanud tervitama tulla peaminister, haridusminister, linnapea, TTÜ rektor jt. Üliõpilaste nimel võtavad sõna Helina Vallaste ja Juhan Kaldre.
- Aktusel laulavad ülikooli akadeemiline naiskoor Vaike Uibopuu juhatusel ja Tartu akadeemiline meeskoor Alo Ritsingu juhatusel.
- Kell 15 algab Toomel ajaloo muuseumis rektori vastuvõtt kutsutud külalistele.

TEADUSKONDADE AVAAKTUSED

- Esmaspäeval, 31. augustil kl 10 algab Vanemuise 46 bioloogia-geograafia- ja Tähe 4 aud 160 füüsika-keemiateaduskonna aktus, kl 11 ph aud 102 usu- ning kl 17 Vanemuise 46 matemaatikateaduskonna aktus. Kl 17 algab avaaktus ka TÜ Pärnu Kolledžis.
- Teisipäeval, 1. septembril kl 11 on aulas filosoofia-, kl 12 majandus-, kl 13 sotsiaal-, kl 15 kehakultuuri-, kl 16 õigus- ja kl 17 arstiteaduskonna aktus. Kl 14 algab avaaktus TÜ Türi Kolledžis.
- Kl 18 algab ajaloo muuseumis rektori vastuvõtt välisüliõpilastele ja välislektoritele.

Tere rebased!

Teie jaoks on Tartu Ülikool avanud oma uksed esimest korda, kuid ta on teinud seda igal aastal juba sajandeid. Auväärses eas on ka ülikooli üliõpilaskond. Siiski ei anna praegust üliõpilaskonda sugugi võrrelda sellega, mis ta oli eelmisel sajandil ning ka eelmisel aastal. Üliõpilaskond on oma vanusest ja suurusest hoolimata alati ajaga kaasas käiv organisatsioon ning uued tudengid on ikka kõige värskema ning aktiivsema mõtlemisega seda muutnud.

Tartu Ülikoolis kannab üliõpilaste omavalitsus nime üliõpilasesindus. Sellel on 31 liiget, kes valitakse kord aastas. Esindusel on haridus-, teabe-, sotsiaal- ja kultuuritoimkond, mis tegutsevad kõikide üliõpilaselu puudutavate küsimustega. Organiseerunud üliõpilaskond muutub aastaaastalt tugevamaks, ka pressis ei ole meie tegemisi kunagi varem nii palju kajastatud. Koos tähelepanuga peab kaasnema aga ka vastutus ning alatine püüd paremuse poole. Üliõpilane on noor inimene, kes saab ülikoolist lisaks teadmistele ka elukooli. Ilma selleta ei ole kellelgi põhjust diplomitki vastu võtta. Elukooliks saab ülikool siis, kui üliõpilane on uudishimulik, aktiivne ning valmis ise maailma parandama. Ka üliõpilaste omavalitsuses on just sellised inimesed ning nende tegevus laieneb pidevalt. Ülikoolis jääb aina vähemaks kohti, mille vastu üliõpilastel ei ole

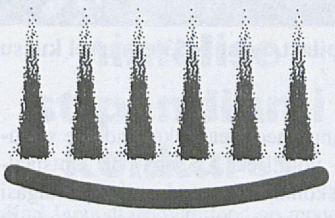

Tartu Ülikooli üliõpilasesindus

veel huvi tärganud. Võimalik, et peatselt hakkab Sindki piirama mõni kitsam probleem, mida Sa ei saa lahendada omapead. Siis tuleta meelde, et sinusuguseid on terves ülikoolis ligi üheksa tuhat ning et vältida üksipäini tegutsemist, tuleb teha koostööd. Üliõpilastel on palju koondumisvõimalusi - teadus- ja huvialaseid organisatsioone, intiimorganisatsioone, aina rohkem suhtlemist toimub arvuti teel. Ära unusta, et aasta pärast oskad ise nõu anda juba uutele rebastele ning meelde tuletada oma segaduste rada esimese õppeaasta algul. Tea, et ülikoolist leiad kasulikku rohkemgi, kui Sa pruukida jõuad, kuid ära jäta seda ainult endale, vaid jaga järgmiste aastate noortega. Selleks Sulle oskusi kasutada oma energiat vajalike asjade peale!

Fred Puss,
Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse teabetoimkonna esimees

Julgemat eesmärgiseadmist ja väsimatut tööd!

INTERVJUU REKTOR PROFESSOR JAAK AAVIKSOOGA

Olete olnud rektor peaaegu kolm kuud. Suvekuudel ei tegutse ülikool küll oma tavalises töörütmis, kuid mida siiski olete jõudnud selle aja jooksul ära teha? Näiteks ülikooli juhtimises?

Vaevalt et kolme kuuga nii suures asutuses nagu ülikool üldse midagi olulist on võimalik ära teha. Kogenenumad inimesed väidavad, et isegi kolm rektoriaastat jääb väheks. Hea, et Tartu Ülikool on valinud veidi pikema rektori valitsemise aja, mille jooksul peaks olema tõepoolest võimalik midagi olulist korda saata. Aga suvel on päris palju plaane ja nõu peetud. Mõned konkreetsed otsused hakkavad loodetavasti mõne aja pärast ka vilja kandma.

Vahest olulisem juhtimismuudatus on see, et täna on esimest päeva tööl ülikooli **finantsdirektor.** Selle ametikoha loomine peaks muutma kaasaegsemaks, efektiivsemaks ja läbipaistvamaks ülikooli rahaasjade ajamise.

Juhtimiskorralduse muutmise poole pealt tahaksin kõnelda ka oma **igapäevatööst** ehk praktilise allkirja andmisest. Olen veendunud, et 90 protsenti nendest otsustest, mida ma oma allkirjaga kinnitama pean, peaks võetama vastu kuskil mujal. Näiteks tuli mul mõni aeg tagasi otsustada, kas 12 poldi ostmine 8 krooni ja 35 sendi eest on otstarbekas või kas näiteks kokk võib minna puhkusele esmaspäevast või kolmapäevast. Niisuguseid pabereid siin laua peal ma enam näha ei tahaks.

Arutluse all on olnud veel ühe direktori staatuses ametikoha loomine, mis peaks haarama **personali- ja kantseleitööd** veidi laiemas mõttes kui seni, puudutades kogu ülikooli infovahetust kuni teaduskondade ja instituutideni välja. See valdkond vajab veel läbimõtlemist ja restruktureerimist. Kui administratsiooni direktori ametikoha loomine ei ole kõige otstarbekam lahendus, peaks kantselei staatust ja funktsiooni kindlasti tugevdama. Informatsiooni liikumine on üldse üks kõige murettekitavam probleem.

Kliinikum?

Kliinikumi küsimus on lõpuks ometi liikuma hakanud. See vajas väga resoluutset ja jõulist lükkamist, kuid võeti asjaosaliste poolt suhteliselt hästi vastu. Juhataja on ametisse nimetatud, konsultatiivkomitee moodustatud. Augustis käisime kliinikumi juhtidega ka Turu Ülikooli kliinikumi kogemustega tutvumas. Usun, et selle aasta numbri sees saab kliinikumi puudutav lõpliku sisulise lahenduse.

Üliõpilased?

Vastuvõtt läks oma tavalist rada. Selle käigus ilmnenud üliõpilaselu puudutavate asjaolude lahendamine jääb eeloleva õppeaasta sisse.

Üliõpilasküla probleemid olen delegeerinud prorektor Volli Kalmule. Olen seda meelt, et ülikool peab tagama üliõpilasküla niisuguse haldamise, mis paremini ja efektiivsemalt üliõpilaste huve teeniks. Praeguseks on kujunenud olukord, kus otsuseid vastu võtta ei suudeta ja enamik ajast kulub õiguslikele mängudele. See on tõepoolest kahetsusväärne ning sellise olukorra jätkumisel on ülikool sunnitud ise asjaga tegelema. Niisugust suutmatust probleeme lahendada ülikool taluda ei saa.

Ehitus ja majandus?

Peahoone nägu saab korda, kuid kehvem on seis majandusteaduskonna ja nn Paabeli majaga, mille osas olime mõni aeg tagasi veidi optimistlikumad. Selle õppeaasta jooksul saab need hooned siiski kasutusele võtta. On näha, et ka Tähe tänava õppehoonel aknaid vahetatakse, nii et nõukogu otsus täiendavalt 75 miljoni krooniga ülikooli investeeringuid rahastada on ilmselt hakanud vilja kandma. Siiamaani laenu pole võetud, aga ilmselt tuleb ka seda teha.

Puhkuste lõppemisega on taas päevakorda tõusnud üliõpilaskülale arvestatava investeeringu tegemine. Loodan veel enne selle kuu lõppu haridus- ja rahandusministri tasemel kokku leppida, missuguses konkreetses vormis seda teha. Eelkokkulepe on olemas saja miljoni krooni eraldamiseks.

Mis takistab oma kavatsusi ellu viimast?

Võib-olla kõige olulisemalt segab olukord, kus jutud, mida levitatakse, erinevad sedavõrd dokumentides kirjapandust, et kohati ei tea, kas nutta või naerda. Eriti siis, kui otsustamise juures olnud inimesed osalevad nende spekulatsioonide levikus. Pole mõtet konkreetseid inimesi süüdistada - ilmselt on ülikooli sisemises elukorralduses midagi põhimõtteliselt valesti. Näiteks ülikoolis liikuvate dokumentide koopiaid, mis sisaldavad ettepanekuid, avaldusi jmt, ei saadeta peaaegu mitte kellelegi, kes suuremal või vähemalt määral asjaga seotud. Usun, et ülikooli ühel keskmisel sise- ja väliskirjal võiks olla 3 - 5 adressaati, keda tuleks asjast informeerida, ja mitte kuulujuttude abil, vaid vastava dokumendi ärakirjaga. Muutused ei tule päevapealt, see on asutuse kultuuri küsimus.

Teine kultuuri küsimus on allkirja hind. Minu lauale jõuab väga palju taotlusi ja seisukohavõtte, millele ülikooli töötajad on oma toetusallkirja andnud. Kui küsida, millest üks või teine seisukoht on tulnud, öeldakse, et "mul pole midagi selle taotluse vastu" või et "mina ametnikuna pean selle viisetima". Kõik, kes selliste dokumentidega tegelevad, peaksid endale siiski aru andma, et nendepoolne viseering ei ole mitte formaalne akt, mida nad antud ametikohal tegema peavad, vaid et see on sisuline heakskiitev otsus selle allüksuse ja ameti nimel. See peaks olema põhjendatud inimese enda jaoks, samuti peaks ta olema võimeline oma seisukohta põhjendama kõigile teistele nii üleskui allapoole ja ka avalikkusele.

Kui inimene ei pea midagi õigeks, oleks loomulik, et ta ütleks, miks ta ei pea seda õigeks. Samuti peaks suurenema suutlikkus näha oma otsust paljude teiste otsuste kontekstis. Sellest ja üldse ülikooli sisemisest kultuurist oli juttu ka rektori valimiste ajal. See pole mitte niivõrd konkreetsete inimeste probleem, vaid asutuse kui terviku probleem Ja seda keerulisem on seda lahendada.

Järg 2. lk

Kus üliõpilane elada saab?

Õppeprorektor prof Volli Kalmu tegevusvaldkonda kuulub ka Üliõpilasküla. Millised on ülikooli praegused majutusvõimalused?

TÜ Üliõpilasküla majutusvõimalused vähenevad ajutiselt seoses Pepleri 14 maja remondiga, mis algab eelduste kohaselt septembris ja on iseenesest hea uudis. Remondi lõppedes kevad-talvel on seal kohti praegusest rohkemgi. Ruumipuudust Üliõpilaskülas püüame lahendada mitmeti - käivad läbirääkimised ühe uue ühiselamu ehitamise finantseerimisest.

Septembri algul peaksid elamise muret aitama leevendada mitmed järgmised võimalused. EPMÜ pakkus rektor Elmeti suu läbi võimalust leida majutust nende ühiselamutes, kus teoreetiliselt võib vabaks jääda isegi 250-300 majutuskohta. Selle võimaluse kasutamiseks tuleb pöörduda EPMÜ ühiselamusse Kreutzwaldi 52 (nn EPA torn). Vastavat informatsiooni saab ka Üliõpilaskülast Pepleri 14. Läbirääkimised on käinud ka majutusvõimaluste üle Luunja Keskkooli ühiselamus, Tartu Hotellis ja mõne Tartus asuva kutsekooli hotelli tüüpi ühiselamus. Kõigi nende võimaluste kohta on samuti informatsiooni Üliõpilaskülal. Üliõpilaskonna edustuses töötab korteribörs ja samasugust funktsiooni on viimastel päevadel hakanud kandma peaaegu kõik teadetetahvlid peahoones.

Ühiselamukohtade arvu suurendamise ja olemasolevate remontimise küsimus on kindlalt ülikooli juhtkonna üheks prioriteediks ja ma olen kindel, et juba lähiajal on meil põhjust rääkida sellealastest edusammudest. Seniks soovin üliõpilastele kindlameelsust oma valitud ülikoolis ja erialal õppimiseks ka olmeprobleemide kiuste.

Julgemat eesmärgiseadmist ja väsimatut tööd!

Algus 1. lk

Kas soovite kommenteerida suvel ajakirjanduses palju kirjutatud probleemist seoses haldusdirektor Riho Illaku poja Rassel Illaku üleviimisega ühest õppevormist teise?

Arvan, et Universitas Tartuensis on igati niisugune koht, kus seda tuleks põhjendada, sest n-ö suur ajakirjandus on teinud sellest isikliku sisuga küsimuse ja ilmselt mitte ilma asjata.

Hoopis olulisem minu jaoks on aga asja sisuline pool. Ülikoolis õpitakse mitmes eri staatuses. Osa on tavalised üliõpilased, osa ei olegi üliõpilased, vaid vabakuulajad, kes tasuvad ülikoolile teatud summa ning kui hästi edasi jõuavad ja koht vabaneb, immatrikuleeritakse nad üliõpilasteks. Immatrikuleerimine toimub seaduse alusel, vastava korra on kehtestanud ülikooli nõukogu. Lisaks nendele on nn lepingulised üliõpilased, kes maksavad 20 000 - 25 000 krooni, ja kes on immatrikuleeritud üliõpilasteks. Nende hulgas on kindlasti samuti edukalt edasijõudjaid. Olen seda meelt, et kõikidel üliõpilastel, kelle õppetulemused on märkimisväärsed, peaks olema õigus saada vabastust praegu õppemaksuks nimetatavast tasust samasugustel alustel nagu vabakuulajatelgi. Olen sellist seisukohta ammu väljendanud ja ka ametisse asudes ütlesin väga selgelt, et selline kord tuleks õppeosakonnal välja töötada.

ajakirjanduse aktuaalseks muutus ja ma palusin kõigi üliõpilaste õppeedukuse tulemusi, siis tänaseks päevaks ma neid veel saanud ei ole. See näitab jällegi meie asjaajamise tegelikku taset. Võiksime ju hakata süüdlasi otsima, aga ma ei ole päris kindel, et kui me need üles leiame, siis need on need päris süüdlased või ainsad süüdlased. 20. sajandi lõpul peaks ülikool töötama nii, et kõikide üliõpilaste andmed on arvutis, ja kui rektor soovib neid vaadata, siis ta saab seda kohe teha. Eestis on kõrgkoole, kus see on võimalik.

On veel kolmas moment - kas ülikool võiks või peaks tegema eelistusi oma töötajate lastele. Kui seada küsimus laiemalt, siis kas ka oma töötajatele. Näiteks, kui ülikooli töötaja õpib ülikoolis, kas teda võiks õppemaksust vabastada. Sellele on poolt- ja vastuargumente. Mulle tundub, et sellel on veidi korporatiivne maik. Avatud tsiviilühiskonnas peaksime olema võimelised inimestele korralikku palka maksma, mitte looma nende lastele privileege. Võttes kätte Eesti Vabariigi avaliku teenistuse seaduse, siis näeme, et Eesti riik on heaks arvanud avalikele teenistujatele niisuguseid eriõigusi lubada. Ka ülikoolil tuleb mõelda, kuidas end sellisesse administratsioonikultuuri paigutada.

Kokkuvõttes oli tegemist kahetsusväärse looga. Rektori vastutus ja roll selle probleemi tekkimisel ja lahendamisel ei ole sugugi väike, nii et ma pean sellega edasi tegelema ning mingisuguse lahenduse leidma. Täna tuli veel kolmaski taotlus nn lepinguliselt üliõpilaselt. Olen

Euroopa, õieti Lääne-Euroopa kultuuriruumi - see on loomulik. Sellele lisaks peaksime olema palju rohkem avatud sellele uuele, mis praegu maailma mitmes piirkonnas sünnib, eelkõige Indo-Hiinas ja Ladina-Ameerikas, kus toimuvad väga kiired muutused nii majanduses kui ühiskonnakorralduses. Nii et see käik peaks natuke silmaringi laiendama ning aitama vaadata, kuidas meie olulised probleemid mujalt maailmast vaadates välja näevad.

Esmaspäeval on Teie inauguratsioon. Millest räägite oma kõnes?

Jälginud viimastel aastatel Eesti kõrghariduses ja ka Tartu Ülikoolis toimunut, tahaksin oma inauguratsioonikõnes peatuda hariduse kvaliteedil - eriti õppimise ja õpetamise kvaliteedil. Avatud ühiskonnas muutuvad formaalsed välised reeglid, garantiid ja kaitsemehhanismid üha vähem tähtsamaks, siis seda enam tuleb igal õppeasutusel ja igaühel ennast konkreetselt määratleda, kellena tahetakse selles maailmas olla. Ka hariduses võib ennast määratleda tõsiseltvõetava akadeemilise haridusasutusena või hoopis rakenduskoolina. Neil kõigil on oma koht olemas. Tartu Ülikooli dominant, mis talle tema näo ja maine annab, peaks olema õpetatava aine sisuline kvaliteet ning selle õppimise ja õpetamise kvaliteet, ja seda rahvusvahelises võrdluses. Arvan, et ei tee liiga õppejõududele ega üliõpilastele, kui väidan, et meil on veel palju arenguruumi. Näiteks ilmselt petaksime ennast, kui arvame, et

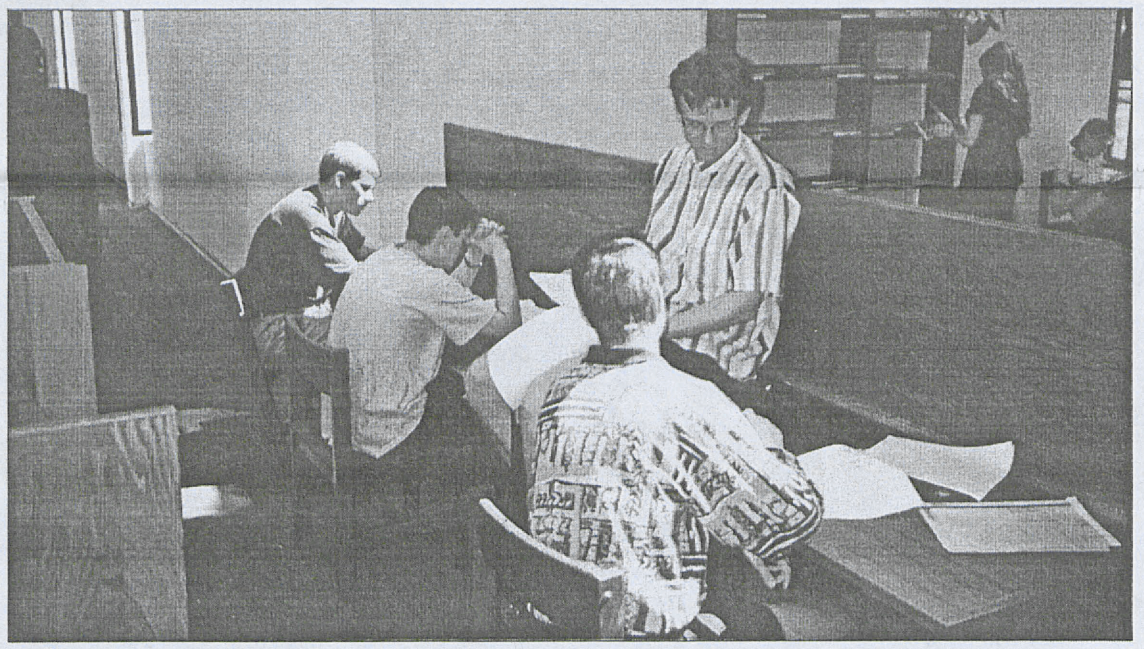

□ **Ülikoolis alustab õppetööd 9185 üliõpilast, neist 1453 esimesel kursusel.**

On olemas ka arvamusi, et neid ei tohiks üle viia, sest sellisel juhul jääks vastav teaduskond sellest rahast ilma. Mina ei saa jagada seda seisukohta väga lihtsalt põhjusel - ülikool peab akadeemilisest tulemuslikkusest lugu pidama isegi siis, kui see midagi maksma läheb. See on minu jaoks sisuline pool.

Rassel Illaku taotlus, mis rektori lauale jõudis, on sellesama korra suhtes pretsedendi loomine. Taotlust oli toetanud sotsiaalteaduskonna dekaan ja õppeosakond oli sellele alla kirjutanud. Nagu ma oma vastulauses Eesti Ekspressile ütlesin, ütlen ka nüüd, et kuna ma eeldasin edukalt edasijõudvat üliõpilast ning vabade kohtade olemasolu, mida need kaks viisat mulle taotlusel ütlesid, arvasin, et see tuleks heaks kiita, ja täpselt niimoodi ma talitasin. Et ühe teise üliõpilase samasugune taotlus hiljem rahuldamata jäi, tuli sellest, et mõlema juhtumi käsitlemine ülikooli poolt alt kuni rektorini oli pealiskaudne ja ebajärjekindel. Arvan, et see on piisav põhjus, et teema ajakirjanduses üles tõsta. Kuna Riho Illaku nimi on sedavõrd populaarne, siis seda edukamalt see ka õnnestus. Kahetsusväärsel moel on tagantjärele ilmnenud, et ülikoolil ei ole päris selget ettekujutust oma üliõpilaste õppeedukusest. Minu jaoks annab sellest tunnistust tõsiasi, et kui probleem läbi

suunanud need teaduskondadesse seisukoha võtmiseks. Seega on sotsiaalteaduskonna otsused sinna tagasi saadetud, et nende suhtes ühtne seisukoht kujundataks.

21. - 26. augustini viibite konverentsil Hiinas. Mis konverents see on ja kas Te esinete ka ettekandega?

Hiinas Qingdaos toimub Rahvusvahelise Kõrghariduse Konverentsi (ICHE) 12. aastakonverents. See on üks arvestatavatest ülemaailmsetest kõrghariduse strateegilistest kogunemistest. Kui teised üritused on valdavalt kas Ameerika- või Euroopa-kesksed, siis see on tõepoolest globaalne. Mind on palutud sinna rääkima kõrghariduse nõudluse ja pakkumise vahekorrast üleminekumaade näitel. Olen viimastel aastatel selle probleemiga tegelnud ja paar artiklit rahvusvahelistes ajakirjades avaldanud. Konverentsil osalemist vaatlen ka kui üht võimalust lahti saada meie mõningasest nn europiiratusest. Tänapäeva maailm on keerukam ja erinev europotsentsentristlikust ettekujutusest. Kui me oleme viimasel ajal Euroopa integratsiooni vaimustuses võib-olla arvanud, et peame kõike tegema nii nagu Euroopas, siis mina olen natuke teistmeelt. Meil pole vaja jätkuvalt tõestada oma kuulumist

kõik meie üliõpilased teevad ühe ainepunkti eest 40 tundi tööd. Olukorras, kus suurem hulk veel täiskohaga töötab, on see ilmvõimatu.

Väga oluliselt on kvaliteet seotud asutuse kultuuri muutmisega. See käib muude asjade ees ja kui seda ei suudeta tagada, seisab ülejäänugi efektiivsus ja kaasaegsus suhteliselt tühjal pinnal. Kvaliteet ei tule muidu kui nõudlikkuse kaudu. Kõige targem on alustada iseendast - olla nõudlik iseenda vastu. Me peaksime iseenda täiendamisega tegelema niisama innukalt nagu paljud meie hulgast tegelevad aasta või paari tagant oma arvutite kaasajastamise ja tarkvaraversioonide väljavahetamisega. Kui me samasuguse nõudlikkusega iseenda kaasajastamisele tähelepanu pööraksime, liiguksime kiiremini edasi kui arvutite ja nende programmidega tegeldes.

Mida soovite uueks akadeemiliseks aastaks õppejõududele, üliõpilastele, kogu ülikoolile?

Julgemat eesmärgiseadmist ja väsimatut tööd nende eesmärkide saavutamisel.

Küsis ja kirjutas Varje Sootak

Intervjuu toimus kolmapäeval,19. augustil.

intervjuu

Kuidas möödus suvi ja mis algaval akadeemilisel aastal ees ootab?

***Rector emeritus*, professor Peeter Tulviste**

Olin peaaegu terve suve maal ja vaatamata sellele, et ilma ei olnud, olen väga rahul, et Eestis olin. Mul on ees vaba aeg, et ennast teadlasena taastada. Algava semestri lõpul olen kutsutud Uppsala sotsiaalteaduste kolleegiumi, teisel semestril olen mitmel maal loenguid pidamas. Mind on kutsutud California San Diego ja Moskva ülikooli ning Jaapani ülikoolidesse.

Aive Rei, inglise filoloogia üliõpilane

Juunis olid eksamid, juulis olin Rootsis Umeå suveülikoolis, augustis teenisin siin natuke raha. Suveülikool oli väga kasulik, kuulasin seal rootsi keelt ja kirjandust. Rootsi keel on mul lisahobi. Stuudium on nüüd läbi ja sügisel hakkan diplomitööd kirjutama.

Vladimir Veremjov, matemaatikaüliõpilane

Minul oli raske suvi, proovisin sooritada sisseastu-miseksa-meid Tartu Ülikooli, Tehnikaülikooli ja Merehariduskeskusesse.

Ülikoolis oli kõige raskem eesti keele test. Sain sisse ka teistesse ülikoolidesse, kuid valisin õppimiskohaks Tartu Ülikooli. Kahjuks ei saanud ma ühikakohta.

Arhiivinduse korraline professor Aadu Must

Suvi möödus suve oodates, siiamaale ootan, et äkki tuleb. Oli ka paar päris eredat vahekildu. Üks neist oli hansapäevad Visbys, millega oli seotud ka meie saksakeelse ajakirja Steinbrücke tegemine ja mis on määratud saksa kultuuriruumile. Teine päris põnev asi oli arvutiseeritud ajalookonverents Toledos, kus tõesti oli suvi - 42 kraadi varjus.

Arhiivinduse õppetool on ajalooosakonnas küll kõige noorem, aga ikka aina kujuneb ja kujuneb. Kuna äsja võeti vastu arhiiviseadus ja nüüd tehakse arhiivi eeskirja ning uus ajastu nõuab tulevastelt arhivaaridelt üha uusi oskusi (elektroonilised arhiivid, digitaalkandjad), siis õpetajad peavad ajaga kaasas käima või ajast koguni ees olema. See kõik tahab päris palju tööd.

Ajakirjanduse osakonna juhataja, dotsent Epp Lauk

Olin suvel stipendiaadina Cambridge'i Ülikoolis. Selle aja sisse mahtus üks rahvusvaheline meediakonverents, kus mul oli ettekanne.

Osakonnal on oluliseks uudiseks see, et asume nüüd teises kohas, peahoone parema külgtiiva esimesel korrusel. Meil on siin kaks tööruumi (numbrid 131 ja 132), samuti kaks uut auditooriumi.

1. juunist on osakonnas kaks õppetooli ühe endise asemel. Need on eesti ajakirjanduse ning meedia ja kommunikatsiooni õppetool.

Osakond on kasvanud väga kiiresti. Avatud ülikoolis on meil tänavu peaaegu sama palju üliõpilasi nagu põhiõppes. Avatud ülikoolis lisandus ka avalikussuhete ja teabekorralduse eriala ning magistriõpe. Lülitume ka Sokratese üliõpilasvahetuse programmi.

Vana-anatoomikum meditsiiniajaloo muuseumiks?

Pärast biomeedikumi hoone valmimist Ravila tänavas kolivad sinna arstiteaduskonna prekliinilised instituudid, jättes vabaks mitmeid ruume ja õppehooneid. Viimastest tähtsaim on vana-anatoomikum, mille edasise saatuse kohta pole kindlat arvamust avaldanud ei arstiteaduskonna juhtkond, rektoraat ega Tartu linnavalitsus. Mida siis teha selle varsti 200-aastaseks saava omapärase hoonega?

Vana-anatoomikum on rahvusvahelise tähtsusega ja kuulsusega hoone, mida hinnatakse väga kõrgelt nii arhitektuuri- kui ka arstiteaduse ajaloos.

Arhitekt J. W. Krause projekteeris ja ehitas klassitsistlikus stiilis rotundi (1803-1805), millele hiljem (1825-1827) lisandusid tiibhooned ja nende pikendused (1856-1860). See spetsiaalselt meditsiiniõppe ja -uuringute tarvis loodud hoonestik moodustab kaunis Toomemäe pargis ainulaadse täiusliku arhitektuuriansambli, mille sarnast teistes maades ei leidu.

Tänu erakordselt soodsatele arengutingimustele kujunes vana-anatoomikum taasavatud Tartu Ülikoolis möödunud sajandi esimesel poolel maailma juhtivaks keskuseks normaalse ja patoloogilise anatoomia, füsioloogia, embrüoloogia, evolutsiooniõpetuse ja farmakoloogia alal. Siin loodi uusi erialasid ja üks teaduslik avastus järgnes teisele. Tarvitseb nimetada vaid kõrva vestibulaarmembraani, maksa sinusoidide endoteelirakkude, lektiinide ja vitamiinide avastamist ning seedefüsioloogia, ateroskleroosi ja vere-hüübimise teooria loomist.

Kuna Tartut tuntakse ennekõike kui kuulsusrikka teadusajalooga ülikoolilinna, siis peaks vana-anatoomikum ülalnimetatud väärtuste tõttu juba amatraktiivne vaatamisväärsus nii arstidele, teadlastele kui ka turistidele. Põhjused, miks seda seni pole toimunud, on järgmised: 1) hoone välisfassaad on häbiväärselt viletsas olukorras, 2) siseruumides valitses pikemat aega ebasanitaarne olukord, 3) arhitektuurilisi ja ajaloolisi väärtusi pole küllaldaselt tutvustatud.

Pärast vana-anatoomikumi ruumide vabanemist arstiteaduskonna käsutusest on avanemas soodne võimalus kujundada siinsest arhitektuuripärlist mitte üksi meedikute, vaid kogu ülikoolilinna esinduslik visiitkaart. Selleks on vaja läbi viia ulatuslikud restaureerimistööd ja seejärel asjatundlikult eksponeerida hoonega seotud meditsiiniajalugu.

Kuna vana-anatoomikumi on ligi 200 aasta vältel kasutatud vaid arstiteaduse arendamiseks, siis on arusaadav, et sellel hoonel peaks ka edaspidi säilima **side meditsiiniga**. Adekvaatse funktsiooni kaotamisel võib teda tabada TÜ rootsiaegse peahoone saatus, mis arestimajana ei paku huvi eestlastele ega rootslastele ja on jäänud lagunevaks majavrakiks.

Otstarbekaim kasutusviis renoveeritavale vana-anatoomikumile oleks tema muutmine **Eesti Meditsiiniajaloo Muuseumiks**. Arstiteaduse minevikupärand paikneb praegusel ajal hajutatult, kitsukeses TÜ ajaloo muuseumis, mille hoonel pole meditsiiniajalooga mingit pistmist. Vana-anatoomikumis paikneksid tuntud arstiteadlaste portreed, eksponaadid ja tutvustavad tekstid tõelises ajaloolises kontekstis. Selles majas oleks piisavalt ruumi ka vanemast ajast pärineva arstiteadusliku kirjanduse ja meditsiinimotiividega seotud kunstiteoste paigutamiseks. Sobivamat kohta oleks raske leida ka TÜ huvikeskuse Ahhaa medikobioloogilistele demonstratsioonidele ja huviväärsustele. Uue muuseumi atraktiivsusele tuleks kasuks ka väikse osa meditsiiniõppe (arstiteaduse ajalugu, prekliiniliste erialade sissejuhatus jne) säilitamine vana-anatoomikumis. Tsentraalses rotundis paiknev lektooriumiruum on kohane nii erialaste kui ka populaarteaduslike loengute pidamiseks, samuti arstiteaduskonna nõukogu koosolekute ja väitekirjade kaitsmise korraldamiseks. Sellel salapärase akustikaga ringauditooriumil ja kogu kaarekujulisel arhitektuuriansamblil on tänu siin töötanud maailmakuulsatele teadlastele ja nende tehtud avastustele meeliülendav aura, mis kutsub huvikeskust külastanud noori astuma arstiteaduskonda ja üliõpilasi süvenema meditsiini-imede maailma.

On arusaadav, et nii suurejoonelise meditsiiniajaloo muuseumi rajamine ei saa olla üksnes Tartu Ülikooli ja Tartu linna ülesanne. Üritus on seda väärt, et paluda abi ka vabariigi valitsuselt. Kuna tegemist on silmapaistva rahvusvahelise rajatisega, siis on mõttekas pöörduda finantsabi saamiseks UNESCO poole. Kindlasti löövad kaasa ka balti-saksa kultuuriühingud, sest enamik õpetanud professoreid oli pärit Saksamaalt või nad siirdusid Tartust sinna oma tööalast tegevust jätkama.

Keemiadr Raik-Hiio Mikelsaar, patoloogilise anatoomia ja kohtuarstiteaduse instituudi dotsent

stipendium

Eesti Rahvuskultuuri Fondi stipendiumide konkurss

Eesti Rahvuskultuuri Fond on eraldanud 1998/99. õppeaastaks Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonnale järgmised stipendiumid:

* kümme stipendiumi oma erialal väljapaistvatele põhiõppe üliõpilastele (á 1000 krooni kuus, 10 000 aastas);

* kolm stipendiumi magistrantidele (á 1500 krooni kuus, 15 000 aastas);

* üks stipendium ilma põhipalgata külalisõppejõule (6000 krooni kuus, kaheks semestriks á 4 kuud).

Stipendiaadid esitavad õppeaasta lõpul aruande möödunud õppeaasta tegevuse kohta.

Stipendiumide taotlemine

1. Stipendiumide määramisel üliõpilastele ja magistrantidele võetakse aluseks õppeedukus ja erialane tegevus, külalisõppejõududele - loetava kursuse unikaalsus ja tähtsus lähtuvalt rahvuskultuuri arengu aspektist ning ainemaht AP-des.

2. Taotlused esitatakse rektori nimele **õppe- ja üliõpilasosakonda (peahoone ruum 117) kuni 8. septembrini 1998.**

3. Üliõpilaste ja magistrantide stipendiumide taotlejail esitada:

* **isiklik avaldus**, milles toodud isikuandmed, hariduslik tagapõhi (koolid, kursused, tööpraktika, uurimistööd), plaan algavaks õppeaastaks, teave viimase kahe aasta jooksul toetusfondidest saadud stipendiumide kohta, aadress, telefon, elektronposti aadress ja pangarekvisiidid (panga nimi, aadress, kood, isikukonto number);

* **väljavõte õpinguraamatust** sooritatud eksamite-arvestuste ja saadud ainepunktide kohta (väljastab dekanaat);

* **soovituskiri** vastava eriala õppejõult (magistrandi puhul korraliselt professorilt).

4. Külalisõppejõu stipendiumide taotlused kogu õppeaasta ulatuses esitavad osakonnad:

* taotluses esitatakse külalisõppejõu isikuandmed (CV), töötamise koht ja täpne aeg, loetavad kursused koos ainemahuga ainepunktides; kodune aadress, telefon (nii Tartus kui kodumaal).

5. Eesti Rahvuskultuuri Fondi stipendiumi määramisel ei ole takistuseks mõne muu stipendiumi või uurimispreemia saamine.

Ülle Hendrikson
tel 375 623

Eugen Püssi nimelise stipendiumi konkurss

Eugen Püssi nimeline stipendium on loodud dr Eugen Püssi lese Alma Püssi annetatud rahadest. Eugen Püss lõpetas Tartu Ülikooli arstiteaduskonna, töötas Maarjamõisa kliinikus, hiljem Rakvere haiglas ja Kuressaares jaoskonnaarstina. 1949. aastast elas USAs Kentucky osariigis, kus töötas arstina oma surmani 1963. aasta 16. augustil. Stipendiumi võivad taotleda kõik materiaalset toetust vajavad TÜ arstiteaduskonna üliõpilased.

Stipendiumi, mille suurus on 2800 krooni, määramisel võetakse aluseks üliõpilase (magistrandi, doktorandi) edukus õppe- ja teadustöös.

Kandideerijatel palume esitada TÜ kantseleisse (peahoone, ruum 207) **30. septembriks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis),
- *curriculum vitae*,
- ülevaade erialasest tegevusest ja uurimistööst koos juhendava õppejõu soovitusega,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust koos keskmise hinde märkimisega.

Stipendium antakse üle detsembrikuu alguses.

Karl Inno nimelise stipendiumi konkurss

Karl Inno stipendiumifond on moodustatud 1995. aastal Tartu Ülikooli kunagise panganduse ja kindlustuse õppejõu Karl Inno (sünd 14.11.1900 Viljandimaal, surn 12.11.1994 USAs) lese, tütre ja sõprade annetustest majandusteaduskonna bakalaureuse- ja magistriõppe üliõpilaste toetuseks, kelle eriala on ärirahandus ja investeeringud või raha ja pangandus.

Stipendium, mille suurus on 6000 krooni, määratakse ühele ärirahanduse või panganduse eriala üliõpilasele või magistrandile, kes on eriti silma paistnud õppetöös ja teaduslikus tegevuses.

Kandideerijatel palume esitada TÜ kantseleisse (peahoone, ruum 207) **25. septembriks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis),
- *curriculum vitae* koos ülevaatega erialasest tegevusest ja uurimistööst,
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendium antakse üle detsembrikuu alguses.

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Leander-Georg Vehiku stipendiumi konkurss

Dr Leander-Georg Vehiku stipendium on moodustatud pr Margarete Vehiku poolt arstiteaduskonnale annetatud rahast. Stipendiumi võivad taotleda kõik eesti soost TÜ arstiteaduskonna üliõpilased.

Stipendiumi, mille suurus on 6000 krooni, määramisel võetakse aluseks üliõpilase (magistrandi, doktorandi) edukus stuudiumil ja teadustöös.

Kandideerijatel palume esitada TÜ kantseleisse (peahoone, ruum 207) **30. septembriks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis),
- *curriculum vitae*,
- ülevaade erialasest tegevusest ja uurimistööst koos juhendava õppejõu soovitusega,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust koos keskmise hinde märkimisega.

Stipendium antakse üle detsembrikuu alguses.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest,
tel: 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee
http://www.ut.ee/sihtasutus/

õnnitleme

Lea Lepmann 50

29. augustil tähistab oma esimest juubelit matemaatika didaktika õppetooli dotsent, pedagoogikakandidaat Lea Lepmann.

Juubilar on sündinud Mehikoormas, lõpetanud Aravu Algkooli ja Tartu Pedagoogilise Kooli ning omandanud kõrghariduse TRÜ matemaatikateaduskonnas. Alates 1972. aastast on L. Lepmann töötanud ülikoolis ja läbinud ametiredeli kõik vaheastmed laborandist dotsendini.

Lea Lepmanni teadustöö lemmikteemadeks on kujunenud matemaatikaõpetajate ainealase ettevalmistamisega seotud probleemid (kandidaaditöö selles vallas valmis prof O. Prinitsa juhendamisel 1982) ja mitmed matemaatika didaktika valdkonda kuuluvad spetsiifilised küsimused. Viimastel aastatel on L. Lepmann aktiivselt osalenud rahvusvahelises uurimisrühmas, mis tegeleb matemaatika õpetamise aluste võrdleva analüüsiga erinevates riikides ning õpilaste ja õpetajate arvamuste väljaselgitamisega matemaatikaõpetuse kohta.

Matemaatika õpetamisega seotud ringkonnad tunnevad L. Lepmanni kui matemaatikaõpikute ja arvukate õppevahendite autorit, kui hinnatud lektorit õpetajate täienduskursustel, kui koolinoorte matemaatikaülesannete lahendamise võistluste korraldajat. Tema tööd koolimatemaatika arendajana on tunnustatud Gerhard Rägo medaliga.

Viljakat loometööd, kestvat optimismi ja indu matemaatilise hariduse edendamisel, head tervist ning usinaid õpilasi soovivad

kolleegid matemaatika didaktika õppetoolist.

Teadmiseks üliõpilastele!

* **Õppeteatmik "Tartu Ülikooli loengud ja praktilised tööd 1998/1999"** on müügil TÜ raamatupoes (Ülikooli tn 11) ja peahoone I korrusel asuvas ajalehekioskis alates esmaspäevast, 31. augustist. Teatmik on abiks õpingute planeerimisel, sisaldades 1998/99. õppeaastal ülikoolis õpetatavate õppeainete lühikirjeldusi. Lisaks sellele sisaldab teatmik ka TÜ õppekorralduseeskirja, akadeemilist kalendrit, riiklike õppestipendiumide määramise korda ja muud üliõpilasele tarvilikku infot. Internetis saab õppeainete lühikirjeldustega tutvuda alates 31.augustist aadressil: *http://oppe.admin.ut.ee/ained/.*

* **Õppe- ja üliõpilasosakonna üliõpilasnõustaja** poole võib pöörduda info ja nõuande saamiseks õppetööga seonduvates probleemides igal tööpäeval 9-12, 13-16, peahoone ruum 120, tel. 375 627, e-post: *yk@ut.ee.* Kohapeal saab tutvuda TÜ ja teiste Eesti ülikoolide õppeteatmikega, TÜ-s õpetatavate erialade õppekavadega jpm.

* Üliõpilane saab nõu ja abi ka **tuutoritelt** - vanemate kursuste tudengitelt, kes on saanud ettevalmistuse tööks üliõpilasnõustajana. Eeloleval semestril nõustavad tuutorid järgmiste erialade esimese aasta üliõpilasi: ajakirjandus, ajalugu, arstiteadus, avalik haldus, bioloogia, eesti ja soome-ugri filoloogia, eesti keel võõrkeelena, füüsika, inglise keel ja kirjandus, matemaatika, prantsuse keel ja kirjandus, psühholoogia ning sotsioloogia. Kahjuks ei ole 1998. aasta sügisel kõigi erialade uutel tudengitel tuutoreid. Esmatutvus tuutoriga luuakse eelpool loetletud erialade õppeaasta avaüritustel. Informatsiooni tuutorite kontaktandmete kohta saab interneti koduleheküljelt *http://www.ut.ee/~yk/* või õppe- ja üliõpilasosakonna üliõpilasnõustajalt tel 375 627.

Ülle Kapsi,
õppe- ja üliõpilasosakonna üliõpilasnõustaja

acta diurna

- **10. juulil lõppes sisseastumisdokumentide vastuvõtt.** Ülikooli ligi 50 erialale laekus 7348 avaldust 4462 inimeselt.
- **20. juulil** määrati rektori korraldusega **õigusteaduskonna dekaani kohustesse senine prodekaan dotsent Jaan Ginter.**
- **1. - 4. augustini Bulgaarias toimunud V rahvusvahelisel matemaatikaolümpiaadil** said TÜ tudengid Dmitri Tseluiko teise ning Andrei Filonov ja Ülar Kahre kolmanda koha ning Boriss Vlassov osavõtja diplomi.
- **5. - 8. augustini toimus Tartus Rootsi luulekunsti isa Georg Stiernhielmi 400. sünniaastapäevale pühendatud sümpoosion.**
- **13. augustil arutas ülikool ja kultuuriministeerium Kääriku spordibaasi ning Eesti Olümpia Tehvandi Õppetreeningukeskuse tulevast ühistegevust.**
- **19. augustil asus vastloodud finantsdirektori ametikohal tööle Taimo Saan,** kes viimati töötas Hoiupangas finantsanalüütiku ja kontrollingu nõustajana.
- **21. augustil valis bioloogia-geograafiateaduskonna nõukogu kahest kandidaadist 43 häälega dekaaniks erakorralise professori Ain Heinaru,** kes 1996. aastast töötas hariduministeeriumis. Teine kandidaat, geoinformaatika ja kartograafia professor Tõnu Oja sai 21 häält.
- **25.-28. augustini toimuvad ülikoolis välisüliõpilaste orientatsioonipäevad**. Tänavu alustab ülikoolis 194 välisüliõpilast 20 riigist.
- **27. augustil kaitses Tiia Kõss magistritööd** "Surmakultuurist eesti rahvausundi põhjal", **Madis Arukask "** "Venna sõjalugu" vormeliteooria valguses ning setu lüroeepika ruumisüsteemis", **Eva Raud** "Tartu Käsitööliste Seltsi suveteater1870 -1914", **Valle-Sten Maiste** "Erinevate subjektimõistmiste vastumäng Vaino Vahingu ja Madis Kõivu romaanis "Endspiel: laskumine orgu"" ja **Margit Kuusk** " Soome keele õpik".
- **27.-29. augustini on raamatukogu konverentsisaalis IV Balti riikide laboratoorse meditsiini alane kongress.**
- **28. ja 29. augustil toimub haridusfoorum "Eesti kool - juured ja tänapäev".**
- **31. augustil kl 13 on aulas akadeemilise aasta avaaktus ja rektori inauguratsioon.**
- **31. augustil ja 1. septembril toimuvad ka teaduskondade ja kolledžite avaaktused** (vt UT 1. lk).
- **31. augustist 4. septembrini kestab rebasnädal.**

Hea lehelugeja ja kaasautor!

Toimetus tuletab meelde, et jooksva lehenumbri materjalid on vaja ära tuua või saata üldiselt eelmise nädala reedeks. Pikemate materjalide puhul tuleks eelnevalt kokku leppida, eriti aga topeltnumbri asjus.

Kaastööd tuua (saata): käsikiri + diskett (Word 6.0) või e-postiga (attachmendiga) aadressil ajaleht@ut.ee.

Teateid võtame vastu veel kolmapäeviti. Viimaseid parandusi saab teha **neljapäeval kl 14ni.**

Toimetus

Spordikeskus annab teada

Spordikeskus on ülikooli struktuuriüksus, mis pakub harrastus– ja võistlusspordiga tegelemise võimalusi kõigile üliõpilastele ja ülikooli töötajatele.

Spordikeskuse õppejõud juhendavad erineva tasemega treeningurühmi ligi 20 spordialal (rühmvõimlemine, kergejõustik, atletvõimlemine, käsipall, maadlus, mitmekülgsus, orienteerumine, aeroobika, võrkpall, korvpall, sulgpall, tennis, alpinism, kulturism, karate, wado-ryu, indiaca, enesekaitse, sõudmine, aerutamine jt). Treeningud toimuvad Tartu Ülikooli linna spordibaasides: Ujula 4 (pallimängusaalid, kergejõustikuhall), Jakobi 5 (võimla, jõusaal, maadlussaal, võimlemissaal), võimla Lai 37, staadion ja võimlemissaal Staadioni 21, võimla Nooruse 9, Emajõe sõudebaas Ranna 1, Toomeoru tenniseskompleks Baeri 6.

Spordibaaside kasutamise eelduseks on fotoga varustatud spordikeskuse kaart, mille vormistab rühma juhendav õppejõud semestri kolme esimese õppenädala jooksul.

Rühma registreerumiseks tuleb pöörduda treeneri poole trenniaegadel, mis on ära toodud **spordikeskuse teatmikus** "Sport igaühele". Viimane on saadaval spordikeskuses, ülikooli peahoones ja õppehoonetes alates järgmisest nädalast.

Lisainfot saab spordikeskusest tel 375 370 või e-posti teel aadressil tiial@ut.ee.

JALGPALL

Uue rühmana avatakse sel semestril jalgpall. Treeningud toimuvad teisipäeviti ja neljapäeviti kell 18. Täpsem info e-posti aadressil kelder@rubin.physic.ut.ee.

TANTSULINE AEROOBIKA (treener Kaja Hermlin)

Tantsuline aeroobika tundidesse kutsutakse üliõpilasi, kes naudivad tantsulist liikumist eesmärgiga parandada liigutuskoordinatsiooni ning täiustada tantsuoskust. Tundides kasutatakse erineva iseloomu, tempo ja rütmiga muusikat ladina-ameerika ja afrorütmidest jazzini. Tutvutakse merengue, salsa, *rock'n'roll*'i põhitõdedega ja omandatakse oskus neid muusikalisi rütme oma liigutustega edasi anda.

Tunnid toimuvad Lai 37 võimlas esmaspäeval kell 18.30 ja neljapäeval kell 17. Esimene kohtumine ja rühma registreerimine on 3. septembril kl 17.

Treener Kaja Hermlin ootab uusi liikmeid ka **naisvõimlemise ja tantsulise võimlemise spordirühma**. Selle rühma tegevus koosneb lisaks treeningutele esinemiskavade õppimisest ning esinemistest, võistlustest ja traditsioonilistest võimlemisüritustest osavõtust. Esimene kohtumine on 2. septembril kell 18.30 Jakobi 5.

Tiia Lillemaa, spordikeskus

Maret Vaher on üliõpilaste maailmameister!

10.-15. augustini toimusid Norras Trondheimis 11. üliõpilaste maailmameistrivõistlused orienteerumises. Eestit esindas 11 sportlast, neist 4 Tartu Ülikoolist - Dag Ainsoo, Silver Eensaar, Maret Vaher ja Kaari Kivikas. Naiste tavarajal tuli maailmameistriks biloogia-geograafiateaduskonna doktorant Maret Vaher.

Teateorienteerumises saavutas Eesti naiskond 4. koha.

Maret Vaher jätkas sellega ülikooli orienteerujate väljapaistvaid saavutusi: 1994. ja 1996. aastal üliõpilaste MM-võistlustel on sama teaduskonna üliõpilane Külli Kaljus võitnud vastavalt pronks- ja hõbemedali.

Kairis Leinus, Eesti Akadeemilise Spordiliidu peasekretär

Tartu Ülikooli rebasnädal

Esmaspäev, 31. august

18 Ekskursioon* "Olulised kohad".
Elutähtsad punktid, odavad paigad, hädaabi.

19 Välisüliõpilaste ekstra "*Taste of Estonia*".
Koht: EÜSi maja.

Teisipäev, 1. september

15 Ekskursioon* "Rebaste retk Toomel".

16 Talk*show* "Kuidas jääda ülikoolis pinnale?".
Osalevad psühholoog, teoloog, tudengid.
Vahepaladeks nutikad mängud auhindadega.
Koht: TÜ raamatukogu konverentsisaal.

Kolmapäev, 2. september

16 Ekskursioon* "Olulised kohad".

17 "Hullumeelne olümpia" Kassitoomel, muusika.
Igaüks saab ise osaleda. Auhinnad.

Neljapäev, 3. september

17 Ekskursioon* "Rebaste retk Toomel".

18 Oikumeeniline jumalateenistus noortepärase muusikaga.
Koht: Toomkiriku varemed.

* Ekskursioonid algavad TÜ peahoone eest.

Iga päev

Infopunktid kell 9-16 peahoones, raamatukogus ja Vanemuise tänava õppehoones.

Rebaspäevi korraldavad

Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühendus, *Campus Crusade for Christ*, TÜ üliõpilasnõustaja.

Sponsorid

Kiivi autokool
Tartu Raadio
Estanc

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

Ellen Niit "Paekivi laul"

Eesti esiluuletajate koondkogusid on viimasel ajal suhteliselt palju ilmunud. Nüüd on nende rida veelgi täienenud tuntud poetessi ja lastekirjaniku Ellen Niidu luulevalimikuga. Luuletaja juubelisünnipäevaks välja antud luulekogu sisaldab tema täiskasvanutele mõeldud loomingu paremikku. Peamiselt 1950ndatel - 1970ndatel kirjutatud luuletused on lihtsad, soojad, südamele ligidal ja (Eesti)maale lähedal. "Paekivi laul" on hea kingitus iseendale või kallile inimesele.

"Tudengiteatmik ehk kuidas Tartu ülikoolis ja linnas ellu jääda"

TÜ üliõpilasesinduse välja antud brošüür on TÜ üliõpilastele mõeldud ülikoolis õppimise ja Tartu linnas elamise õpetus. Käsiraamat on küll stiililt akadeemiline, aga sisult hõlmab paljusid valdkondi, mida autorid on lugejale vajalikuks pidanud: tutvustatakse õppimisvõimalusi ülikoolis ja ülikooli struktuuri, võimalusi leida Tartus endale eluase ja saada arstiabi, antakse ülevaade stipendiumidest, raamatupoodidest ja postkontoritest, lähema vaatluse alla võetakse ka vaba aja veetmise kohad ja viisid. Käsiraamatu lõpetab lühike akadeemiline sõnastik.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

väitekiri

Reedel, 28. augustil kaitsevad magistritööd:

kl 10.15 Sven-Erik Soosaar "Samojeedi ja eskaleuudi ühisjooned". Juhendaja filoloogiadr Ago Künnap, oponent magister Iris Audova;

kl 11.15 Tiina Rüütmaa "Ungari *el*-verbiprefiksi vastetest eesti keeles". Juhendaja filoloogiadr János Pusztay, oponent filoloogiakand Tõnu Seilenthal;

kl 12.15 Pire Teras "Võru murde pikkade ja ülipikkade vokaalide akustikast". Juhendajad psühholoogiadr Jaan Ross ja filosoofiadr Karl Pajusalu, oponent filoloogiakand Ellen Niit;

kl 14.00 Kadri Muischnek "Korpused ja nende kasutamine". Juhendaja filoloogiadr Haldur Õim, oponent matemaatika-füüsikakand Mare Koit;

kl 15.00 Heili Orav "Eesti keele direktiivverbide semantilise välja struktuur tesaurusena". Juhendaja filoloogiadr Haldur Õim, oponent filoloogiakand Madis Saluveer.

loeng

Loengukursus ajaloohuvilistele

Ajaloo-osakond pakub sügissemestril ülelülikoolilise vabaainena loengukursust "Eesti rahva ajalugu" (maht 2 AP, 32 t loengud + 48 t iseseisvat tööd). Loengud toimuvad neljapäeviti kl 18-20 Tähe 4 aud 160. Lektorid prof Tiit Rosenberg ja prof Aadu Must annavad ülevaate Eesti asustuse (talud, külad, mõisad, linnad) kujunemisest, rahvastikuprobleemidest ja rahvarändest, rahvuslikest ja seisuslikest vahekordadest, valitsemiskorraldusest ja omavalitsuse arengust, aga samuti nimetatud protsesside seosest olme, kommete ja kultuuriga 16. sajandist kuni 20. sajandi alguseni. Tutvustatakse ka mõningaid põnevamaid Eesti ajaloo allikaid ning püütakse teiste erialade inimestele näidata amatöör-ajaloouurimise võimalusi ja võlusid.

Esimene loeng ja registreerimine neljapäeval, 10. septembril.

Enn Kasaku loengukursus "Astraalmütoloogia"

(2 AP, sügissemester, lõpus eksam).

K kell 18-20, ph 139. I loeng 2.09.

Ülevaade maailma rahvaste astraalmütoloogiast, tähistaevaga seotud uskumuste ajaloost ning kaasaegsest astraalmütoloogiast, mida käsitletakse kui mütoloogilise, religioosse ja teadusliku maailmapildi segunemise saadust.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Näitused: "Surnud õpetavad elavaid" - näitus palcopatoloogiast, "Tartu Ülikool juudi kultuuriloos", Margus Rumpi maalid "Avatud valguses".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info 465 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Info 465 833

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info 465 839

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17

Info 432 643

Raamatukogu

E-R 10-17

Raamatunäitus: "Erich Maria Remarque 100", "Frederico Garcia Lorca 100".

Näitused: "Kooliraamat Eestis 1918-1940", "Kuulsaid sakslasi Idast" (alates 3. septembrist).

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Näitus "Johannes Voldemar Veski 125", "Eestikeelsed maakaardid kuni 1940. aastani".

Humanitaarraamatukogus

"Johannes Valgma 90".

varia

Välja üürida

kööktuba ja 2-toaline korter korralikele tudengineidudele. Tel 250 13 666.

Tudengisaun.

Tel 250 28 777.

Universitas Tartuensist

saab ka tellida. Poolaasta tellimus maksab postikuludega 100 kr, postikuludeta ja ülikooli pensionäridele 50 kr.

UT avaldab ka tasulisi kuulutusi ja reklaami.

Info: tel 375 680, e-post: ajaleht@ut.ee.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680
Toimetuse aadress: Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 840
Tiraaz 800
UT ilmub reedeti

ARK

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Nr. 26 (1938)

Reede,
4. september
1998

Ilmub 1948.
aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

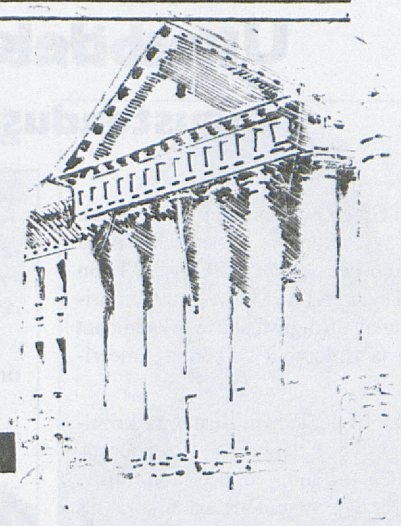

Ülikool pühitses ametisse 83. rektori

Esmaspäeva hommikupoolikul enne aktust avanesid peahoone renoveeritud fassaadi uksed. Peaaegu valmis on oma hele- ja tumehallis toonis ka kohvikupoolne esifassaad. Just hallina kavandas selle hoone arhitekt J.W. Krause. Ajalugu jätkus valendavate sammaste taga aulas 17. sajandil algust tehtud akadeemilise tava - rektori ametisse pühendamisega.

Ülikooli **akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit** tutvustas lühidalt rektori valimist. 27. veebruaril valis ülikooli valimiskogu uueks rektoriks optika ja spektroskoopia korralise professori akadeemik Jaak Aaviksoo. Vastavalt ülikooli seadusele andis ta 26. mail ülikooli nõukogu ees ametivande ja 1. juunil asus rektoriametisse. Seejärel andis akadeemiline sekretär sõna inauguratsioonikõneks ***rector emeritus*** **prof Peeter Tulvistele.**

"Austatud rektor, härra minister, ekstsellentsid, kõrged külalised, rektorid, hea akadeemiline pere, kõik ülikooliinimesed ja - eriti need üliõpilased siin aulas, kellele täna algav akadeemiline aasta on esimene.

Sel sügisel täitub 366 aastat Tartu Ülikooli avamisest ja tema esimese rektori ametisseseadmisest. Erandkorras oli esimene rektor üliõpilane, nimelt ülikooli rajaja ja esimese kantsleri Johan Skytte tollal 16-aastane poeg Jakob Skytte. Hilisemad rektorid on olnud professorid ja täiskasvanud. Mõned määras ametisse riigivõim, aga enamikul aegadel ülikooli ajaloos on akadeemiline kogukond saanud endale ise ja enda hulgast vabalt rektorit valida. Nii ka seekord. Professor Jaak Aaviksoo, kes täna rektoriametisse pühitsetakse, on siin aulas seisnutest 44., aga ülikooli algusest lugedes 83. Tartu Ülikooli rektor. Kui kõik need erisuguseid teadusi ja erisuguseid rahvusi esindanud mehed, kes seda ülikooli küll rahulikel edenemisaegadel nagu praegu, küll sõja-, küll muudel keerukatel aegadel juhtinud on, praegu siin oleksid ja istet võtaksid, siis täidaksid nad peaaegu viis toolirida. Eestlasi oleks nende hulgas 14. Nendest on praegu siin 3 - kaks endist ja üks praegu tegutsev rektor. Aga tegelikult on ülikoolil muidugi üks rektor, kes, nagu ütleb ülikooli põhikiri, teostab oma pädevuse piires kõrgeimat haldus- ja distsiplinaarvõimu, ja vastutab ülikooli üldseisundi ja arengu eest, annab aru nõukogule ja vabariigi valitsusele.

Läinud sajandi alguses peeti meie ülikoolis kinni saksa traditsioonist, mille kohaselt rektoriameti pidulikul üleandmisel ametist lahkuv rektor seletas uuele rektorile selle ameti tähtsust ja rääkis ka pooleliolevatest ülikooli asjadest, ning ametisse astuv rektor lubas oma kõnes neid asju edasi ajada. Professor Aaviksoo on ülikooli juhtimises osaline olnud aastast 1992 ja mõistab hästi rektoriameti tähtsust. Pooleliolevatest asjadest niipalju, et niisama nagu Tallinnas linn, nii ei saa Tartus ülikool iial valmis. Praegusel üleminekuajal on rohkem asju pooleli kui tavaliselt. Rahvusvaheliste hindajate meelest on meie ülikool edenenud kiiremini kui absoluutne enamik Kesk- ja Ida-Euroopa vabanenud maade ülikoole. Tudengitel on meil samad vabadused, mis Lääne ülikoolides, olud teadagi kitsamad. Ka professoritelt ja teistelt õppejõududelt oleme hakanud nõudma niisama või peaaegu niisama palju, nagu nõutakse teistes korralikes ülikoolides. Aga pooleli on selle taotlemine, et kogu teadus ja õpe oleks maailmatasemel, niisama nagu õppejõududele korralike töö- ja palgatingimuste ja tudengitele korralike töö- ja elamistingimuste loomine. Ja peahoonegi, milles, täna uut rektorit ametisse pühitseme ja akadeemilist aastat alustame, on pooleli, paljudest muudest hoonetest kõnelemata, seda selle peale vaatamata, et praegusel lühikest aega kestnud iseseisvusajal on ülikool jõudnud juba ehitada rohkem kui eelmise iseseisvusaja 20 aastaga. Tehtu ootab jätkamist professor Aaviksoo ja tema meeskonna ning muidugi meie kõikide poolt.

Siin viibivatele ülikooli stuudiumi alustajatele soovin, et nad saaksid võimalikult palju osa hariduse kvaliteedi tõusust, olude üldisest paranemisest ja kõigest muust heast, mis riigis, linnas ja ülikoolis sünnib.

Rootsiaegses Tartu Ülikoolis pandi rektorile pidulikul ametisseseadmisel õlgadele tooga, kätte anti talle valitsuskepid ja kaks võtit, millest üks tegi lahti kartseriukse ja teine ülikooli rahakassa. Ühel või teisel kombel on kõik need asjad tänapäevalgi olemas ja tähtsad, aga 22. veebruaril 1994. aastal võttis vabariigi president siin aulas kätte rektori ametiraha ja pani selle mulle kaela. Presidendi seisukoht on, et edaspidi antakse rektori ametiraha avalik-õiguslikus ülikoolis, mille õigusvõime tuleneb otseselt riigilt, rektorilt rektorile.

Mul on kohustus ja au professor Aaviksoole ametiraha kaela panna. Soovin pikka meelt ja kannatlikkust tema perekonnale eelseisvaks ajaks. Rektorile endale soovin jõudu ja tervist selles ametis ja panen talle südamele, et viie eelseisva aasta jooksul tema kael paenduks ühel ainsal korral - nimelt praegu seda ametiraha vastu võttes."

Järg 2. lk

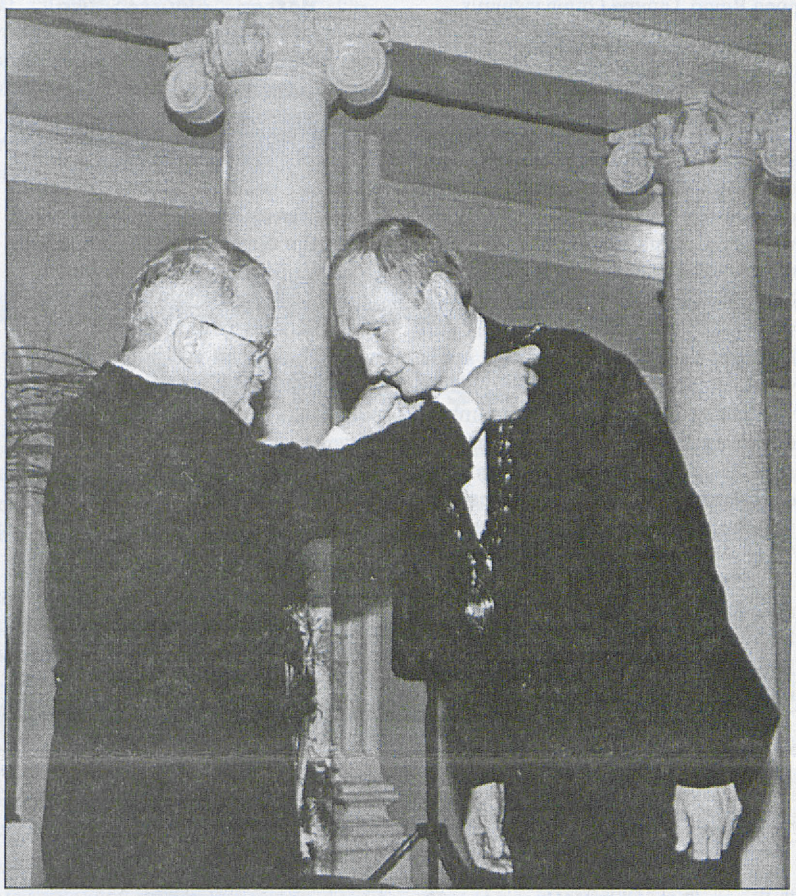

□ ***Rector emeritus*** **Peeter Tulviste lausus rektor Jaak Aaviksoole uues ametis, et tema kael painduks vaid ühel korral - nimelt seda ametiraha vastu võttes.**

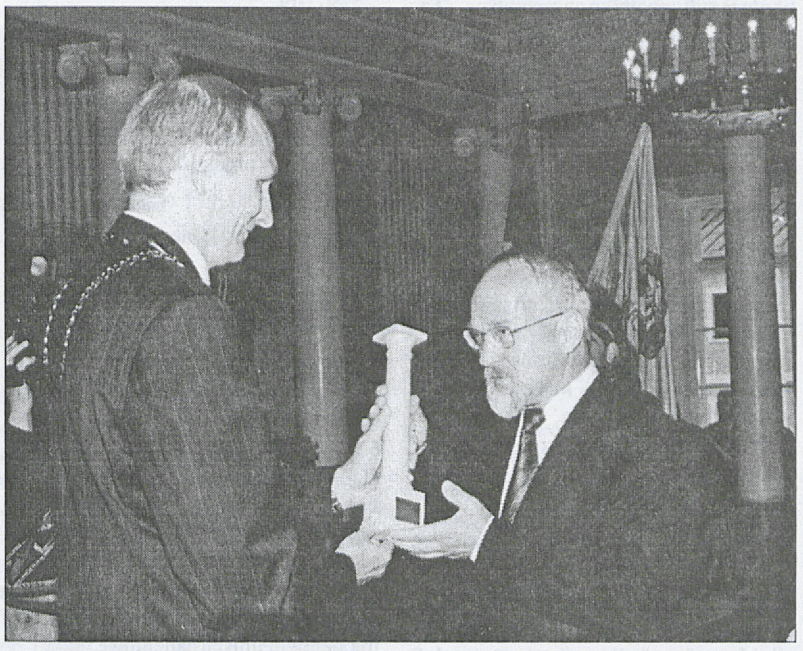

□ **Rektor Jaak Aaviksoo andis *rector emeritus* Peeter Tulvistele suurima tunnustusena ülikooli poolt "Ülikooli Samba".**

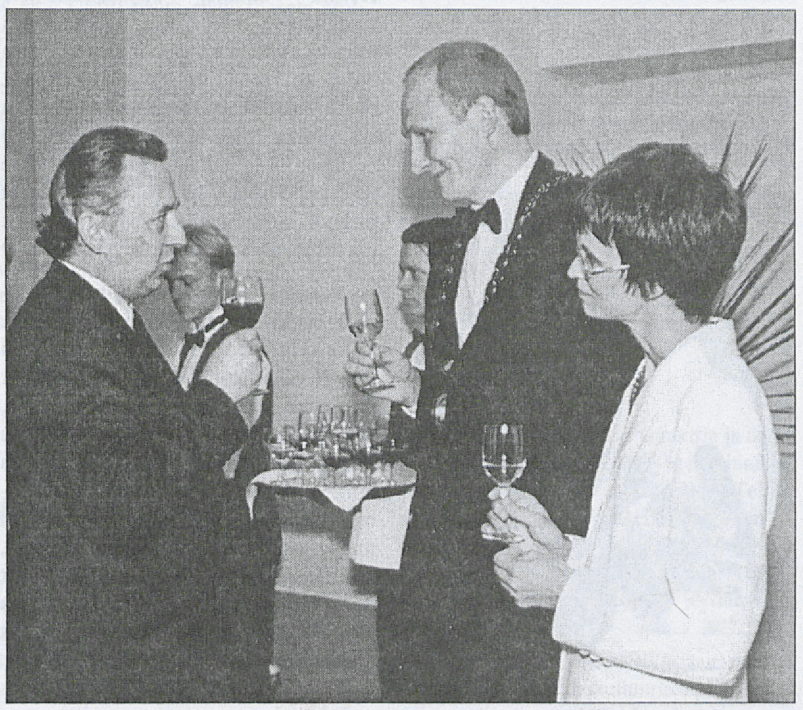

□ ***Rector emeritus*** **Jüri Kärner rektor Jaak Aaviksoole ja tema abikaasale Kiira Aaviksoole vastuvõtul jätkuvat ülikooli edendamist soovimas.**

Rektor professor Jaak Aaviksoo INAUGURATSIOONIKÕNE

Austatud *alma mater*, *rector emeritus*, professor Peeter Tulviste, lugupeetud härra minister, härrad suursaadikud, linnapea, maavanem, kallid esmakursuslased, armas akadeemiline pere!

Lubage mul teieni tuua mõned mõtted, millega võtan vastu oma eelkäijalt, ülikooli 82. rektorilt Peeter Tulvistelt oma ametiraha ühes sellega kaasaskäiva kohustuse ja vastutusega.

Universitas Tartuensis, tema ligi 12-tuhandeline pere, asub täna oma kestmise 367. õppeaastasse. Esmakordselt sisseneb ülikooli kuue valge samba vahelt 1453 ja kokku 9183 üliõpilast. Sisenedes täna agronoomia ja arhitektuuriprofessor von Krause värvides taastatud peahoonesse, peaksid kõik üliõpilased siit lahkumise ajaks olema kogunud teadmised ja oskused, tulemaks toime 21. sajandi tegelikkuses iseenda, oma lähedaste, oma rahva ja kogu inimkonna hüvanguks. Kõlagu see pealegi banaalselt või kõrgelennuliselt, rektori ainsaks ja ülimaks ülesandeks on lihtsalt luua selleks kõik võimalused. Nii on see olnud läbi ülikoolide ajaloo, nii oli see ka viie aasta eest, kui ametisse asus minu eelkäija.

Rektor Tulviste ametiaega jääb tähistama epohhiloov muutus ülikooli ajaloos: kuningliku ülikoolina asutatuna, vahepeal keiserliku ja hiljem riikliku ülikoolina tegutsedes, on Tartu Ülikool tänaseks saanud iseseisvaks avalik-õiguslikuks ülikooliks. Nelja aasta eest vabariigi presidendilt ametiraha ja kolme aasta eest Riigikogult oma seadust vastu võttes võttis Tartu Ülikool endale vastutuse seista ise hea teaduse ja kõrghariduse edendamise ja iseenda kestmise eest Eesti rahva hüvanguks. Vaid piiratus ja intrigaanlus võivad viia ettekujutuseni, et vabariigi president peaks veel kord ülikooli iseolemist kinnitama.

Vabaduse koorem, mis käib kaasas söömisega hea ja kurja tundmise puust, seisneb esmalt ja eelkõige vastamises küsimusele, milline peaks olema see ülikool, milline peaks olema see teadus ja see haridus, mida me selles ülikoolis viljeleme. Ülikool, tema professorid, tema üliõpilased on sellele küsimusele vastuse andnud. See peaks olema parim haridus, see peaks olema parim teadus võimalikest ja meil tuleb teha kõik selleks, et seda teadmist, seda eesmärki ühiselt realiseerida.

Austatud kohalviibijad, lubage mul jagada teiega veendumust, et Tartu Ülikool on rektor Tulviste juhtimisel suutnud igati silmapaistvalt täita talle võetud kohustusi. Tartu Ülikooli peahoone uuenev fassaad ja valgenenud sambad peegeldavad usaldusväärselt ka ülikooli uuenevat sisu. Lubage mul selle kinnituseks anda professor Peeter Tulvistele üle "Ülikooli Sammas" – suurim tunnustus ülikooli poolt silmapaistva panuse eest *alma mater*'i edendamisse.

Ülikool kestab, ülikool elab ja muutub edasi. Nii nagu pole valmis ülikooli peahoone, ei saa lõppenuks lugeda ka seda pideva eneseharimise teed, mida mööda ülikool peab käima.

Globaalsed muutused, mille tunnistajaks me oleme, seavad ülikoolidele uuenenud nõudmisi kogu maailmas. Rahvusvahelise Ülikoolide Assotsiatsiooni

Järg 2. lk

Uued dekaanid

õigusteaduskonnas

JAAN GINTER,
dotsent, õigusteaduse kandidaat

Jaan Ginter on sündinud 1956. aastal. Tartu Ülikooli õigusteaduskonna lõpetas ta *cum laude* 1979. aastal. Ta on täiendanud end Moskvas prokuratuuri-instituudis (õigusteaduse kandidaat 1986) ja Columbia Ülikoolis Ameerikas.

Ülikoolis töötamist alustas ta kriminoloogia labori teadurina. Õigusteaduskonna õppejõutöö algas 1986. aastal vanemõpetajana ja jätkus 1991. aastast dotsendina. 1993 - 1998 oli prodekaan.

Jaan Ginter on abielus. Abikaasa Lilja töötab lastekliinikus kardioloogina, tütar Viive õpib õigusteaduskonnas ja poeg Reigo Tamme Gümnaasiumis.

Milline on teaduskond täna ja millisena näete seda aasta pärast?

Õigusteaduskond on viimaste aastate jooksul läbi teinud väga olulise muutuste perioodi ning on praegu kaasaja nõudmistele märksa enam vastav kui veel mõni aasta tagasi. Sellest annab teatud määral tunnistust ka see, et õigusteaduskonna bakalaureuseõppe vastuvõtul on kandidaatide tase nii kõrge, et sissesaamiseks on vaja saada vähemalt 90 protsenti ajaloo, kirjandi ja võõrkeele riigieksamite maksimumhinnetest, s.t kõigis neis ainetes on vaja saada 9 punkti 10st või kui ühes aines oli tulemus 8 punkti, siis kahes ülejäänus pidi see maksimaalne olema. Väga rõõmustav on, et magistriõppesse on tulnud palju noori ja andekaid üliõpilasi. Nende hulgast on mitmest lootus saada täiendust õigusteaduskonna õppejõudude hulka. Väga hästi on arenenud ajakiri Juridica.

Samal ajal ei ole võimalik mitte märgata ka raskusi. Õppejõudude koosseis on veel ebapiisav, seda eelkõige eraõiguse instituudis. Mitu professori kohta on aastaid vakantsed. Ikka veel on liiga palju õppejõude, kes peavad oma tööaega mitme töökoha vahel jagama. Mitme õppeaine õpetamiseks tuleb leida lektoreid tunnitasu alusel. Magistrantide hulgas on veel liiga vähe neid, kes saavad täiel jõul oma õpingutele pühenduda (suurem osa neist õpivad töö kõrvalt).

Ma olen küll suur optimist, kuid loota, et ülalloetletud probleemid kõik aasta pärast lahendatud oleksid, eeldaks optimismi kõrval ka piisaval määral naiivsust. Siiski planeerin, et aasta pärast on meil õigusteaduskonnas selge, milliste vahenditega ning millises järjekorras ja tempos me nendest probleemidest jagu saama hakkame. Mõnes osas on ka juba esimesed sammud tehtud.

Bioloogia-geograafiateaduskonas

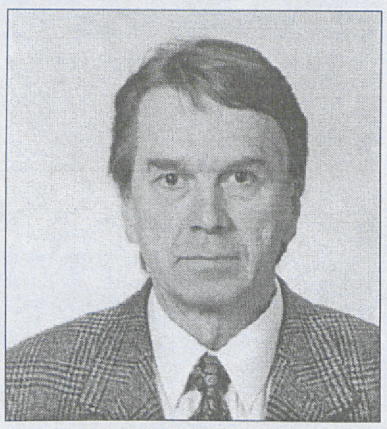

AIN HEINARU,
erakorraline professor, bioloogiakandidaat

Ain Heinaru on sündinud 1943. aastal Tallinnas. Tartu Ülikooli lõpetas ta 1972. aastal eriprogrammi alusel biolooggeneetikuna. Aastast 1971 bioloogiakandidaat. Õppetööd on teinud ülikoolis assistendist professorini (üldgeneetika, molekulaargeneetika, mikroobigeneetika, populatsioonigeneetika, üldbioloogia jt). Teadustööd on teinud mikroobigeneetika, molekulaargeneetika ja praegu keskkonnabiotehnoloogia valdkonnas. Kõige pikemalt on end täiendanud Šotimaal Edinburghi Ülikoolis.

Ülikoolis on olnud prodekaan ja kateedrijuhataja. Aastaisse 1991 - 1995 mahub molekulaar- ja rakubioloogia instituudi loomine ja direktoriamet. Viimased 3 aastat töötas haridusministeeriumi teaduse ja kõrghariduse osakonna juhatajana.

Abikaasa Eeva Heinaru on erialalt bioloog ja töötab ülikoolis teadurina. Tütar Piret on lõpetanud inglise filoloogia ja töötab firmas Pepsico Eesti AS asedirektorina. Tütar Maris õpib ülikoolis inglise filoloogia erialal.

Milline on teaduskond täna ja millisena näete seda aasta pärast?

Praegu on teaduskonnas üks suur instituut ja neli väikest. Edaspidi on vaja välja töötada teaduskonna lähiaastate arengukava, et saavutada õppetöö koopereerumist teaduskonnasiseselt erinevate erialade vahel, üle ülikooli ja ka Tartu teiste ülikoolide vahel. See eeldab ilmselt olemasolevate väiksemate instituutide struktuurset ühtsust, mida tuleb saavutada nende konsensusliku soovi avaldusel. Teaduskonna molekulaar- ja rakubioloogia instituut on valdavalt välja chitatud nii ruumiliselt kui materiaalselt. Järgmistel aastatel on vaja rõhk asetada väiksemate instituutide väljachitamisele, see tähendab Lai tänav 36 , 38, 40 (botaanikaaed) ja Vanemuise 46 õppehoonete täielikule kaasajastamisele. Need hooned on suure ajaloolise tähtsusega nii ülikooli seisukohalt kui ajalooliselt.

"Kuulsaid sakslasi idast"

Bonnis asuva Ida-Saksa Kultuurinõukogu Fondi (Stiftung Ostdeutscher Kulturrat) koostatud väljapanek tutvustab kaheksatkümmet saksa kultuuritegelast, kes andsid panuse praegusest Saksa Liitvabariigist ida poole jäävate alade kultuuri.

Tuntud sakslaste hulgas, keda näitus esitleb, on filosoofid Kant ja Schopenhauer, luuletajad Eichendorff ja Rilke, teadlased Kopernikus ja Haber, arstid Wirchow ja Behring. Kurt Schumacher peaks olema kõigile tuntud poliitikuna ja krahv Moltke vastupanuvõitlejana.

Rändnäitust on eksponeeritud juba 15 Saksa linnas, Tartu on esimene peatuskoht väljaspool Saksamaad.

Igal neljapäeval kell 16 toimub temaatiline loeng. **10. septembril kl 16 räägib mag Erki Tammiksaar K. E. von Baerist.**

Rektor prof Jaak Aaviksoo inauguratsioonikõne

Algus 1. lk

president Utrechti ülikooli rektor professor van Ginkel on need kokku võtnud sõnadesse: 21. sajandi ülikool saab olema loomingu ja innovatsiooni organisatsioon. Ka Tartu Ülikool.

Selleks tuleb meil üha enam püüelda pelgalt teadmiste juurest mõistmise juurde ja mõistmise kaudu jõuda loominguni kõiges, mis me teeme. Ja seda mitte ainult teadustöös, vaid ka igapäevases õppetöös. Mitte ainult igapäevases õppetöös, vaid kogu üli-kooli elukorralduses. Ühe sõnaga kõikjal ja kõiges. Oskus eristada tõde ebatõest ja olulist ebaolulisest ning võime kahelda on need omadused, mis annavad kindlustunde tulevikuks. Kui suudame seda ülikoolis, siis võib loota, et suudab ka elu väljaspool ülikooli sambaid ajakirjandusest riigijuhtimiseni välja.

Ülikooli tugevus tõuseb tema liikmeskonna saavutustest. Saavutuste tipu määravad parimad, ent nii nagu Eesti riigi majanduse üle ei saa otsustada kerkivate pangahoonete vägevuse põhjal, nii ei piisa ülikooli tugevuseks meie parimate rahvusvahelisest konkurentsivõimest. Tugev on see ülikool, kes võib kinnitada: igaüks, kes siit tuleb, on hea, ja halval pole siin kohta. Ka keskmine peab olema väga hea, ka nõrgematel on õigus olla hea.

Loomingu ja innovatsiooni märksõnaks on headus ehk kvaliteet. Ent selle saavutamine ei sünni mitte karmistatud kvaliteedi kontrolli – terade sõkaldest eraldamise kaudu –, vaid kvaliteeti tagava elu-, töö- ja õppekorralduse kaudu. Me pole nii rikkad, et lubada endale praaki. Olgu meie püüdluseks korraldada iga samm ja tegu sellisel moel, et praagile ei oleks ruumi, et ka need meist, kes ei küüni maailmatippudeni, võiksid öelda – paremini ei suutnud.

Et kõrgele jõuda, peab veel kõrgemale tahtma. Ja tahtmisele peab järgnema väsimatu ja sihikindel töö. Kinnitan teile enda ja ülikooli rektoraadi nimel – tahtmist ja soovi meil jätkub. Jätkugu seda ka ülikooli akadeemilisel perel ja teenistujatel. Üliõpilastes ma ei kahtlegi.

Võiksin lõpetada, aga ei saa. Istudes siin saalis, peame mõtlema ka nendele üliõpilastele, kes pärast edukaid sisseastumiseksameid pidid tõdema – mul pole Tartus kuskil elada. Tunnen siirast heameelt, et nii Eesti Vabariigi pea- kui ka haridusminister jagavad seda muret ja on lubanud ülikooli toetada selle probleemi lahendamisel. Ja veel, vaadates riigieksamite tulemusi üle meie riigi, ei saa me jätta tõdemata, et meie hariduskorraldus on tuhandetelt noortelt võtnud võimaluse jõuda ülikoolidiplomini, kuna neile kättesaadava üldhariduse kvaliteet selleks võimalusi ei jäta. See on ka ülikooli mure. Õigluseta ei saa olla haridust, kõrgharidusest rääkimata.

Head saalisviibijad, armas ülikooli pere, head sõnavõtjad, kes te olete tulnud lähedalt ja kaugelt. Tahaksin teid siiralt tänada kõikide nende heade sõnade eest, mida te ütlesite, nende soovide eest, selle toetuse eest, mida ma lugesin välja nendest sõnavõttudest, selle õhkkonna eest, mis valitseb täna siin aulas. Head sõbrad,

Vivat academia,

Vivat et floreat Universitas Tartuensis!

Ülikool pühitses ametisse 83. rektori

Algus 1. lk

Oligi käes pidulik hetk ning *rector emeritus* professor Peeter Tulviste pani rektor professor Jaak Aaviksoole ametiraha kaela. Hoogsalt ja sütitatavalt kõlas igivana "Gaudeamus" koos ülikooli akadeemilise naiskoori ja Tartu akadeemilise meeskooriga. Vaevalt keegi saalis kaasa laulmata jättis.

Haridusminister prof Mait Klaassen tervitas kõiki aulas viibijaid nii rektori inauguratsiooni kui algava õppeaasta puhul. Ta ütles, et ülikool on kandnud läbi aastasadade haridusele edasiviivat jõudu. Selles on talle appi tulnud eesti rahvakool, mille 310. aastapäeva paar päeva aulas hariduskonverentsiga tähistati.

Ta õnnitles ja tänas ülikooli peret väga eduka ja ülikoolile kohase rektori valimise läbiviimise eest ning soovis, et tulevikus saadaks aru, mispärast professor Tulviste ütles oma heale järeltulijale, et tolle kael painduks ainult täna ametiraha vastu võttes. "Teie valisite endale rektori, kes koos selle ketiga sai endale sellise koorma, mis tõenäoliselt tema selga päris sirgena viie aasta pärast enam näha ei luba, sest see amet on tõesti väga raske. Kuid ta sai selle ketiga koos ka kohustuse valitseda. Teie andsite talle selle õiguse ja tema on kohustatud seda õigust ka kasutama. Seepärast ärge pahandage, kui tal kael tõesti ei paindu."

Tehnikaülikooli rektor prof Olav Aarna mainis oma tervituses, et kuigi ta on laulnud "Gaudeamust" palju kordi nii Eestimaal kui kaugemal, pole ta nii ülevat esitust veel kuulnud. Ta soovis, et selles pühas ruumis veel palju ülevaid hetki tuleks. Ta väljendas humoorikalt heameelt avalik-õiguslike ülikoolide klubi eesistujana, et rektor Aaviksoo klubisse tulekuga kasvas oluliselt klubi keskmise liikme pikkus ja alanes vanus, mis ei ole muidugi kõige olulisem uue rektori lisandumisel. Ta soovis rektorile jätkuvalt viljakaid ideid ning avaldas lootust, et ülikoolis leidub rohkesti nende ideedega kaasatulijaid ja elluviijaid.

Tartu linnapea Roman Mugur soovis ülikooli kui eesti hariduse lipulaeva kaptenissillal seisvale rektorile selget sihiscadmist, täpset silma sihi märkimisel ja kindlat kätt roolihoidmisel, et laev sihile jõuaks.

Õigusteaduskonna professor Inge-Maret Orgo alustas oma pöördumist tsitaadiga ülikooli kirjastuse välja antud TÜ rektorite raamatust: "Haridusele pürgivale ja haridust hindavale rahvale on ülikooli rektor olnud tippharidus ja tarkuse sümbol. ... Esimese Eesti Vabariigi ajal valitses arvamus, et Tartu Ülikooli rektor on oma auväärsuselt Vabariigi Presidendi järel teine isik riigis." "Taasiseseisvunud Eestis on ülikoole tunduvalt rohkem kui enne Eesti okupeerimist ning on kasvanud poliitikute ja riigiametnike enesetähtsus". Ta ütles, et seetõttu oleks Tartu Ülikooli rektori pingeritta asetamine tema formaalse tähtsuse järgi tänamatu ja lootusetu ettevõtmine, kuid kindlasti on Tartu Ülikooli rektor ka praeguses ajas tippharidu se sümbol.

"See seisund paneb rektorile määratu suure vastutuse ülikooliharidu se edendamise eest. Te olete, prof Aaviksoo, oma valimiseelseid programmilisi teese kirjutades seda tunnetanud ja oma eesmärgid püstitanud. **Põhimõte, et ülikooli elujõudu tuleb kasvatada *universitas*'e ja *academia* ühtsuses,** on enamikule ülikooli kollektiivi liikmeist aktsepteeritav."

Tartu Ülikooli rektori seisund ühiskonnas nõuab keskendumist peamisele — ülikooliharidu se igakülgsele arendamisele. Samas on rektori seisundis suur oht saada segatud erinevatesse intriigidesse ja nägelustesse, mis meelerahu rikub, töövõimet alandab ja tervistki ahistab.

"Kui sellisesse olukorda satute, eriti tänu meie kõmuhimulisele ajakirjandusele, siis olgu Teile toeks teadmine, et Te olete saanud mandaadi olla Tartu Ülikooli rektor kõige demokraatlikumal viisil, et enamus ülikooli kollektiivist toetab Teid.

Olete Tartu Ülikooli kõigi aegade 83. rektor. Milliseks kujuneb Teie maine ajaloolisest aspektist vaadatuna, see on Teie enda kätes.

Soovin, et 83. rektor läheks ajalukku silmapaistvana just oma programmi 1. teesi elluviimisel, s.o *universitas*'e ja *academia* ühtsuse arendamisel."

□ **Esmakursuslaste poolt tervitas Helina Vallaste.**

Üliõpilasomavalitsuse esimees, sotsiaalteaduskonna üliõpilane Margus Purlau andis edasi üliõpilaskonna tervitused, öeldes, et ülikooli tugevuse määrab ära tema üliõpilaskonna tugevus, mis omakorda määrab ülikooli näo täna ja tulevikus.

Seejärel astus kõnepulti kolm kuud ülikooli juhtinud rektor **prof Jaak Aaviksoo**. Tema **inauguratsioonikõne** algab UT 1. leheküljel.

Avaaktusel tutvustas rektor eelkõige esmakursuslastele ka ülikooli valitsuse liikmeid, prorektoreid ja dekaane, öeldes, et üksi ei tee rektor tõesti midagi. "Ülikooli tugevus seisneb tema teaduskondade tugevuses, tema kõige nõrgema teaduskonna tugevuses". Pärast tutvustamist lausus ta, et meie oleme teie jaoks ametis. "Palun tulge oma murede ja probleemidega ja me püüame nendele ühiselt lahenduse leida."

Esmakursuslaste poolt tervitas **Helina Vallaste.** Füüsikaseadustele vastukäivat mõtet mcelde tuletades ütles ta, et tühja pead on märksa raskem täita, kui seda, milles juba üht-teist on."Meid tõukab tagant soov mitte lasta sel, mida me teame, aja jooksul ununeda. Me tahame oma pooltühje päid kohe täita." Ta avaldas lootust, et ülikool aitab igaühel leida pisikest maailma, milles olla suur.

Vanemate kursuste üliõpilaste nimel pöördus esmakursuslaste poole **Juhan Kaldre.** Ta ütles, et olete ülikooli tulnud väga heal ajal, kus on võimalik saada palju stipendiume, vabaaineid, kuulata häid professoreid."Ei jää üle muud, kui ainult õppida, õppida nagu hull. Õppimise kõrval ei tohi aga unustada muud - kultuuri, poliitikat. Võimalus targemaks saada on teile antud, kasutage seda, et te tunneksite siirast uhkust selle üle, et õpite Tartu Ülikoolis ja et ka Tartu Ülikool teie üle uhkust tunneks."

Varje Sootak

acta diurna

- **1. septembril** avati Raekoja platsil uus **purskkaev** suudleva tudengipaari kujuga ülikooli **teaduskeskuse AHHAA laservaatemängu** saatel.
- **3. septembrist** töötab **Üliõpilasküla direktorina Heiki Pagel**, kes on ka ÜK juhatuse eesistuja.
- Raamatukogus avati **näitus "Kuulsaid sakslasi Idast".**
- **4. septembril kl 10.15 algab TÜ nõukogu istung.** Kavas: rektori ettekanne uue akadeemilise aasta algusest, nõukogu alaliste komisjonide uute liikmete valimine, info ülikooliseaduse muutmise seaduse eelnõust jm.
- Kl 15 annab **TÜ Sihtasutus** kätte H. Ederma nim, Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides ja J. V. Veski nim **stipendiumi Artur Jõgile, Külliki Kortsule, Aune Valgule, Alice Mandlile ja Merike Parvele.**
- **8. septembril kl 14 on TÜ valitsuse istung.** Kavas: ülikooli ettepanekud ülikooliseaduse ja tulumaksuseaduse muutmise ja täiendamise seadusesse (II lugemine), ettepanekud kutseseaduse eelnõu kohta jm.
- 9. septembril kl 16 ajaloo muuseumis **rektori vastuvõtt ülikoolist pensioneeruvatele töötajatele.**
- **11. septembril tähistab ülikooli kunstimuuseum 195. aastapäeva.**

Suurepärased uudised tudengitele!

Sügise tulekuga kaasnevad alati teadagi mõned äärmiselt negatiivsed nüansid. Vähe sellest, et läheb pimedaks ja külmaks, algab ka veel kool! Et seda korraga kaela kukkuvat portsu nimega "negatiivsus" vähegi leevendada, on **Eesti Üliõpilaskondade Liidul (EÜL)** pakkuda rida suurepäraseid üllatusi.

* Esimene ja kõigile juba kindlasti teadaolev üllatus on **õppelaenu suurenemine** 13 000 kroonini. Kuigi taotletud summa oli 15 000, kinnitas vabariigi valitsus oma määrusega selle suuruseks 13 000 krooni. Hea, et niigi läks, ütleks selle peale vanarahvas. Siinkohal võib vahest ära mainida ka, et järgmiseks väljundiks tudengi huvide kaitsmisel on sotsiaaltoetuste valusa küsimuse luubi alla võtmine.

* Teine suurem uudis on **uued ISIC-kaardid** (eelmistest märksa nägusamad ja ka turvalisemad) ning spetsiaalselt tudengitele mõeldud **reisiteenused**, mis on maailma suurima tudengite ja noorte reisibüroo STA, Baltic Toursi ja Eesti Üliõpilaskondade Liidu viljaka koostöö tulemus. STA pakub Eestis reisiteenuseid spetsiaalselt tudengitele (ISIC-kaardi omanikud), noortele (alla 26 aastat) ja õppejõududele. Vähe sellest, et allahindlust on võimalik saada kuni 30 % (!). STA poolt pakutav teenuste pakett on ka äärmiselt paindlik. Pileteid saab vahetada, tühistada, tagasi müüa ja seda peaaegu igas maailma paigas ning igal ajal.

Nii et kui välissõit ees, ära pea paljuks pöörduda STA teenuste Eesti edasimüüja ehk teisisõnu Baltic Toursi poole (aadress: Aia 18, Tallinn), tel Tallinnas 6 300 400 ja **Tartus 305 960**.

* Esmakordselt toimuvad sel sügisel **Tallinnas tudengite sügispäevad**, mis võrreldes kevadpäevadega on mitmekesisemad ja mõeldud mitte ainult üliõpilastele, vaid ka linnarahvale.

* Uudis number neli on juba selle aastanumbri sees toimuma hakkavad laiemale avalikkusele mõeldud **seminarid ning loengud**, millest võib osa võtta iga tudeng. Ei, ei ärge kartke – need ei ole teemal tehniline mehhaanika, infosüsteemide programmeerimine või finantsjuhtimine. Need on midagi TÕELISELT huvipakkuvad. Mis täpselt ees ootab, jäägu aga üllatuseks !

Loodetavasti on see üllitis siin nii mõnelegi tudengile selgeks teinud, et midagi head siin maamuna peal ikka veel eksisteerib! Kui nüüd tekkis huvi Eesti Üliõpilaskondade Liidu, tema tööde-tegemiste ja mille iganes vastu, võid täiesti vabalt meiega suhelda näiteks e-posti teel: juhatus@fesu.ee.

Kaia Hunt,
Eesti Üliõpilaskondade Liidu
PR-juht

Academica II

13. - 17. septembrini toimub Saksa-Eesti akadeemiline nädal Academica II. Teaduskondade kutsel esinevad loengutega Saksa teadlased-praktikud, toimuvad kohtumised ja diskussioonid. Academica idee üks algatajaid on **külalisprofessor doktor Claus Sommerhage, kes töötab Tartu Ülikoolis 1992. aastast.**

Miks on Academica II tähelepanu teaduspraktikale suunatud?

Sellel on mitu põhjust. Ülikooli arengukava järgi pakub ülikool ühiskonnale ka oma teenuseid, seega peaks teadlaste looming ka praktikalise väljundi leidma. Eesti aukonsul Düsseldorfis J. F. Kirchoff, kes on samuti üks Academica mõtte algatajaid, on ka Nordrhein-Westfaleni Liidumaa Tööandjate Ühenduste president. Ta tegi möödunud aastal ettepaneku korraldada ümarlauavestlus teemal "Dialoog teaduse ja praktika vahel". Dr J. F. Kirchoffil on presidendina hea ülevaade oma liidumaa teadlastest ja praktikutest. Kolmanda põhjusena märgiksin, et eelmise aasta kordaläinud üritusel sõlmisid

Külalisprofessor Claus Sommerhage loodab, et teine Saksa-Eesti akadeemiline nädal aitab kaasa teaduspraktika ühisele edendamisele.

teaduskonnad Saksamaa esindajatega mitmeid kokkuleppeid.

Intervjuu jätkub järgmises UTs.

õnnitleme

Septembrikuu juubilarid

		65	Viive Konsin	15.09	raamatukogu vanem-raamatukoguhoidja
Imbi-Helene Sibul	28.09	koristaja			
		60	Priit Peets	17.09	rahanduse ja arvestuse inst lektor
Mart Viikmaa	04.09	molekulaar- ja rakubioloogia inst dots			**50**
			Valdar Parve	06.09	filosoofia osakonna dots
Asta Koort	10.09	Tamme apteegi sanitar-koristaja	Kersti Luuk	08.09	psühhiaatriakliiniku assistent
Elju Tootsen	18.09	molekulaar- ja rakubioloogia inst pearaamatupidaja	Arvo Järvet	23.09	geograafia inst lektor
			Andres Piirsoo	24.09	ÜMPI vanemteadur
		55	Hille-Liis Mägi	25.09	raamatukogu tuletõrjetehnik
Heldur Keis	04.09	füüsikalise keemia inst dots	Vello Paatsi	30.09	kunstide osakonna lektor
Aime-Vaike Jõgise	12.09	KK saksa keele sekts assistent	Ljudmila Savihhina	30.09	füsioloogia inst vaneminsener

Juubelitervitus Aili Pajule

Meditsiinidoktor ravi-rehabilitatsiooni alal, professor Aili Paju on sündinud 8. septembril 1938. aastal Tartus. 1957. aastal lõpetas ta Kohtla-Järve I Keskkooli. Ta oli noortemeister odaviskes ja noortetreener kergejõustikus. 1961. aastal lõpetas A. Paju ülikooli kehakultuuriteaduskonna kergejõustiku osakonna ja 1968. aastal arstiteaduskonna ravi alal. Teadustegevust alustas ta biokeemia alal dots Hilda Linnu ja jätkas hiljem dots Artur Linnu juures. Ta on töötanud mitmes arsti- ja kehakultuuriteaduskonna kateedris ning ÜMPI neuro-endokriinsete protsesside (hiljem adaptatsiooni ja antropoloogia) labori juhatajana. Tema algatusel loodi Maarjamõisa Haiglas ravikehakultuuri osakond.

1970. aastal kaitses A. Paju meditsiinikandidaadi väitekirja ja 1975. aastal doktoriväitekirja.

Aili Paju on avaldanud ligi 150 teaduspublikatsiooni ja sadakond populaarteaduslikku artiklit ning raamatut ("Taastumine spordis", "Meditsiinilt sportlasele", "Ravikehakultuur sisehaiguste puhul", "Loodusravi", "Aed ja mets kui apteek" jt). Hulgaliselt on koostööartikleid. Ta on ravimtaimede entsüklopeedia kaasautor. Alates 1994. aastast on A. Paju vabakutseline kirjanik. Temalt on ilmunud raamatud "Merkuuri tütar", "Betti, kibuvits õitseb", "Teadjanaine", "Kotkas, mu päevade suvi".

Professor Aili Paju on laia silmaringi ja sügava mõttelaadiga inimene, kes ei armasta silmakirjalikkust ega mõttelaiskust. Tema elumotoks on: reaalsus, loogika ja selgus. Ta ei kannata liialdamist ja ebamäärasust. Ta on kriitiline ja nõudlik nii iseenda kui ka lähedaste suhtes. Ta armastab sügavalt oma maad ja rahvast ning tema sisemine soov on aidata inimest.

Alates käesoleva aasta septembrist on prof Aili Paju taas TÜ lektor, seekord semiootika õppetoolis. 8. septembril saab ta 60-aastaseks. Tahaks talle soovida lugupidamist ja armastust kõikide inimeste poolt, keda see hoovamatu energiaga tark Eesti naine aidanud on. Soovime talle

õnne, tugevat tervist, mõttejõudu ja tahtekindlust veel paljudeks loomerohketeks aastateks!

Aili Paju õpilased

Tänu Autasustamisi

70. sünnipäeval pälvis tänukirja ja õnnitluse kauaaegse eduka töö eest kehakultuuriteaduskonna õppeülesandetäitja **Martin Kutman**.

65. sünnipäeval autasustati tänukirjaga kehakultuuriteaduskonna õppeülesandetäitjat **Linda Martist**.

60. sünnipäeval pälvisid tänukirja ja õnnitluse kauaaegse eduka töö eest kinnisvarade osakonna majahoidja **Ilda Toll**, arvutuskeskuse insener **Rein-Alar Noorma**, peainsener **Nigul Liivamägi**, keemilise füüsika instituudi keemik **Helle Kuura**, teadur **Juta Koppel** ja dotsent **Uldo Mölder.**

55. sünnipäeval õnnitleti ja autasutati tänukirjaga kehakultuuriteaduskonna dekanaadi sekretäri **Hille-Kai Laiti.**

50. sünnipäeval õnnitleti ja autasustati tänukirjaga vanemraamatukoguhoidjat **Juri Latkod**, puhta matemaatika instituudi dotsenti **Lea Lepmanni** ja erakorralist professorit **Kalle Kaarlit**, raamatukogu peainsenери **Leo Puuseppa** ning ülikooli kohvikute nõudepesijat **Tatjana Mihejevat**.

TÜ väikese medaliga autasustati ja õnnitleti 60. sünnipäeva puhul arvutuskeskuse peaspetsialisti **Jüri Tapferit**.

arvutiteave

Arvutikursused

Arvutuskeskus jätkab arvutikursuste pakkumist ülikooli töötajaile. Endiselt oleme peatähelepanu pööranud põhioskuste andmisele, kuid pakume ka kursusi, mis tutvustavad dokumentide avaldamise võimalusi WWW-s. Samuti oleme loetellu lisanud lühikursuse, kus käsitluse alla tulevad arvutiviirused ja võitlus nendega.

Kursused toimuvad arvutuskeskuses J. Liivi 2 klassis 207, loengud sama maja aud 208. Kursuse hind eelmise semestriga võrreldes ei muutu ja on endiselt 15 krooni tund. Tasuda saab ülikooli siseraha korras (blanketid on AK valvelauas ja kantselei AK postkastis). **Kursustele tuleb eelnevalt registreerida ja seda saab teha tel 375 477 ja 375 444**. Lisainfo kursuste toimumise ja sisu kohta leiate WWW aadressil http://www.ut.ee/ak/kursused.html. Loetletud kursustele lisandub semestri jooksul kindlasti veel mõni, nii et jälgige reklaami.

Allüksustel on võimalik tellida kursusi ka tervele grupile (8 inimest). Sel juhul paneme kursuse kava kokku vastavalt tellija soovile. Lisainfo tel 375 447 või e-posti teel aadressil maret_m@ut.ee.

Algkursus + Word 97	10. - 18. sept	kl 10.15 – 12
PowerPoint 97	14., 16. sept	kl 13.15 – 15
Algkursus + Word 97	21. – 29. sept	kl 10.15 – 12
Internet loengud	28. , 29. sept	kl 12.15 – 14
praktikumid		
I rühm	30. sept – 5. okt	kl 10.15 – 12
II rühm	30. sept – 5. okt	kl 14.15 – 16
PegasusMail	7., 8 okt	kl 10.15 – 12
Access 97	12, 14, 16, 20, 22. okt	kl 10.15 – 13
Excel 97 algajaile	13, 15, 19, 21, 23. okt	kl 10.15 – 12
WWW lehekülgede tegemine	26., 27. okt	kl 10.15 – 12
(Adobe Pagemilli baasil)	28., 29. okt	kl 10.15 – 13
Word 97 edasijõudnuile	2. – 06. nov	kl 10.15 – 12
Excel 97 algajaile	9. – 13. nov	kl 10.15 – 12
Adobe Acrobat	16., 19. nov	kl 10.15 – 12
	17., 20. nov	kl 10.15 – 13
Algkursus + Word 97	23. nov	kl 10.15 – 12
	24. – 27. nov	kl 10.15 – 13
WWW lehekülgede tegemine		
(FrontPage 98 baasil)	30. nov – 4. dets	kl 10.15 – 12
Viiruste tõrjumine	7. , 8. dets	kl 10.15 – 12

Maret Meriste,
arvutuskeskus

TALO soovib teada

27. augustil toimusid kolmepoolsed läbirääkimised Eesti Vabariigi Valitsuse, töövõtjate ja tööandjate delegatsioonide vahel.

Päevakorras olid alampalga ja tulumaksuvaba miinimumi küsimused.

Töövõtjad esitasid nõudmise tõsta alampalga määra alates 1999. aasta 1. jaanuarist 1400 kroonini kuus (töötamisel täistööajaga) ja üksikisiku tulumaksuvaba miinimumiks kehtestada elatusminimumiga võrdne määr (*ca* 1100 krooni).

Eesti Vabariigi Valitsuse ettepanekud olid:

tõsta alampalga määra 1250 kroonini kuus;

tulumaksuvaba miinimum jätta aga endiseks, s.o 500 krooni kuus.

Tööandjad olid nõus 1200-kroonise alampalga kehtestamisega.

Lähtudes eeltoodust pöörduvad Teenistujate Ametiliitude Organisatsiooni (TALO) juhatuse esimees Toivo Roosimaa ja Eesti Ametiühingute Keskliidu (EAKL) esimees Raivo Paavo töötajate poole seisukoha kujundamiseks, millistel tingimustel võib ametiühingute ühisdelegatsioon alla kirjutada kolmepoolsele kokkuleppele.

Arvamusi ja ettepankuid TALOle edastamiseks ootame aadressil maila@ut.ee.

Aleksander Jakobson

In memoriam

Udo Kolk

4. mai 1927 – 25. juuli 1998

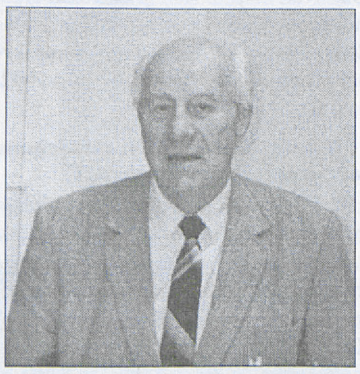

1994. aasta jõulueelsel rahvaluule õppetooli koguncmisel ütles Udo Kolk: tulev aasta on tema jaoks juubelihõnguline – täitub 40 aastat õppejõutööd Tartu Ülikoolis. Nüüdseks lisandus sellele veel kolm ja pool aastat. 1998. aasta juulis lõppes Udo Kolgi tee.

Udo Kolgi õpingud ja töö olid seotud muusika ja rahvaluulega. 1944. aastal astus ta Tartu Muusikakooli, 1946. ülikooli ajaloo-keeleteaduskonda. Mõlemad koolid lõpetas ta 1951. aastal, mil jätkus õppijatee aspirantuuris rahvaluule erialal ning õpetajatee Tartu Muusikakoolis rahvaloomingu alal. 1955., aspirantuuri lõpetamise järel asus ta tööle eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedris vanemõpetajana. 1955. aastast oli ta ka Eesti Heliloojate Liidu liige.

Ülikooli jäi ta surmani. Samas jäi ta seotuks nii muusikakooli kui ka muusikaga laiemalt.

Udo Kolk oli hinnatud lektor. Rahvaluuleainete kõrval luges ta vanemat eesti kirjandust. Ta sai legendaarseks oma eksamiküsimuste poolest. Tema õpilased meenutavad naljaga pooleks "Kalevipojaga" seotud küsimusi, nagu: mis taimed kasvasid põrgu väravas, mis on Kalevipoja koerte nimed või kuidas on kirjeldatud Kalevipoja ainsat õppimisstseeni? Ühelt poolt oli ta väga range, teiselt poolt aga humoorikas. Talle oli iseloomulik suhelda üliõpilastega väga süvenenult. Ta oskas mitte ainult näidata puudusi, ta oskas ka kuulata ja vastata, kiita ning toetada. Kui kellelegi viimast ka vähe osaks sai, oli see ikkagi meeldejääv oma elutarkuses. Ta oskas olla ootamatu.

Udo Kolk koostas õppevahendeid rahvamuusikast (1984), rahvaluule üldkursusest (1975) ja rahvaluule ekspeditsiooni metoodikast (1.tr 1963). Ta kogus läbi nelja aastakümne rahvaluulet, juhendades seejuures üliõpilasi. Tema meelisalaks võiks pidada Setumaad (sest ta esines criti setu traditsiooni teemadel), kuid ta tundis väga hästi Kihnut, Pärnu- ja Saaremaad. Udo Kolk koostas populaarseid lauluvalimikke ("Üliõpilaslaulik" 1956, koos Richard Ritsingu ja Aino Valmetiga "Leegajused" 1979) ja tutvustas eesti kultuuri ajalugu ajakirjanduses (meenutatagu või artikleid Edasis ja Postimehes Heino Elleri rahvaviisitunnetusest 1977, setu rahvalaulikust Anne Vabarnast 1978, Ado Grenzsteinist 1981 või varase eesti kirjandusloo autorist Tõnu Sanderist 1994).

Oluline on tema töö rahvamuusika ja regilaulu stereotüüpia alal. Tema uurimus "Värsisisesed vormelid eesti regivärsilises rahvalaulus" (1962) on regilaulu olemust tabav ja avastusliku iseloomuga. Hiljem arendas ta seda teemat edasi artiklis "Regivärsi stereotüüpiast" (1980). See on valdkond, mis on tänapäeva noorte uurijate jaoks taas kõlapinda leidnud. Siin ei lõpe Udo Kolgi tee.

Eesti ja võrdleva rahvaluule õppetool

info

loeng

Filosoofia kõigile

Selles nimekirjas leiate asjalikud kursused vabalt valitavate ainete eest punktide saamiseks. Kõik kursused algavad teisel õppenädalal, v.a keelefilosoofia ja poliitikafilosoofia.

1. **Sissejuhatus sotsiaalpoliitilisse filosoofiasse,** professor dr Eero Loone, 3 AP, E ja K 14.15–16, Lossi 3–425. Loengud ja seminarid.

2. **Teadusfilosoofia ja metodoloogia 1,** dots knd Rein Vihalemm, 2 AP, K 12.15–14, Lossi 3–223.

3. **Teadusfilosoofia ja metodoloogia 2,** dots knd Rein Vihalemm, 2 või 4 AP, R 16.15–18, Lossi 3–223.

4. **Aja ja ruumi filosoofia,** lekt mag Jüri Tammaru, 2 AP, T 10.15–12, üt 214.

5. **Kesk- ja uueaegne filosoofia**, lekt mag Andrus Tool, 2 AP, K 10.15–12 Lossi 3–223.

6. **Sissejuhatus saksa klassikalisse idealismi Hegeli "Vaimu fenomenoloogia" põhjal,** ass Tõnu Luik, 2 AP, K 14.15–16 üt 214.

7. **Martin Heideggeri kogemusest keele teil,** ass Tõnu Luik, 2 AP, T 16.15–18, üt 215.

8. **Kodakondsus ja rahvus**, ass mag Tanel Mätlik, 2 AP, N 12.15–14, Lossi 3–223.

9. **Keelefilosoofia**, mag Margo Laasberg, 4 AP, **2 nädalat iga päev (E-R):** 5.-12. oktoober ja 9.-14. november, 18.15-20 Lossi 3–223. Loengud ja seminarid.

* * *

Uppsala Ülikooli prof Bo Gustafssoni loengud (inglise k): **"Douglass Northi institutsionaalse arengu teooria"** - E, 7. sept 9-11 Lossi 3-307; **"Avaliku sektori areng ja selle piirid"** - E, 7. sept 15-17 Lossi 3-307; **"Turumajanduse Rootsi mudel"** T, 8. sept 16-18 Lossi 3-306

kursus

Rahvakunsti õpetaja lisaeriala

Kunstide osakonna rahvakunstikabinetis on võimalik omandada rahvakunsti õpetaja lisaeriala. Õppimine kestab 2 aastat.

Alamastmes (15 AP) tutvustatakse eesti rahvakultuuri, rahvausundeid ja tavandeid, käsitöö õpetamise metoodikat, etnograafilist tekstiili, kompositsiooni aluseid ning värviõpetust.

Keskastmes (20 AP) õpitakse mitmesuguseid käsitöötehnikaid ja kirjutatakse referaat, kasutades Eesti Rahva Muuseumi Fondides leiduvaid materjale.

Õppetöö algab oktoobris ja toimub 2 korda nädalas.

Registreerimine ja lähem info **alates 7. septembrist tööpäeviti kell 10-16 kunstide osakonnas ajaloo muuseumis Toomel tel 375 669.**

Hiina-teemaline valikkursus

Teadur Märt Läänemetsa valikkursus "Hiina keel, kultuur ja ajalugu" on teisipäeviti ja neljapäeviti kell 16.15 Lossi 3 aud 405.

Kaks semestrit kestva kursuse eesmärk on anda ülevaade ja algteadmised hiina keelest, hieroglüüfkirjast, samuti Hiina ja Kaug-Ida ajaloost, kultuurist, kirjandusest, religioonidest jne. *Ca* 2/3 kursuse mahust võtavad keeleseminarid, 1/3 loengud. Kursus lõpeb eksamiga ja annab 6 APd. Kursus on mõeldud eeskätt humanitaarerialade noorema astme üliõpilastele, aga ka kõikidele teistele huvilistele.

Esimene loeng toimub teisipäeval, 15. septembril.

varia

Naiskoori laulma!

Suurte traditsioonidega Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor ootab lauluhuvilisi neide **alates 8. septembrist T ja N kl 18 peahoone aud 128 terve septembrikuu jooksul!**

Naiskoor osaleb hooaja vältel paljudel üritustel. Lisaks kontserditele kodumaal käime ka konkurssidel välisriikides.

Teid rõõmuga oodates TÜ AN

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 465 671.

Ruumide üürimine: 465 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Näitused: "Surnud õpetavad elavaid" - näitus paleopatoloogiast, "Tartu Ülikool juudi kultuuriloos", Margus Rumpi maalid "Avatud valguses".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info 465 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Info 465 833

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info 465 839

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17

Info 432 643

Raamatukogu

E-R 10-17

Näitused: "Kooliraamat Eestis 1918-1940", "Kuulsaid sakslasi Idast".

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Näitus "Johannes Voldemar Veski 125", "Eestikeelsed maakaardid kuni 1940. aastani", Kalle Virkkilä skulptuurid (Kotka).

Humanitaarraamatukogus

"Johannes Valgma 90".

Taas *flamenco*!

Flamenco pole enam kättesaamatu ja kaugelt ihaldatav kultuurifenomen ja kunst, mida tunnevad ning harrastavad vaid üksikud. Kuigi see on pärit Andaluusia mustlaste regionaalsest subkultuurist, kus sel on ka veel praegugi elav traditsioon, on ta tänapäeval muutunud rohkem globaalseks ja internatsionaalseks multikultuuriliseks fenomeniks, mida võib kohata igal pool maailmas ja ka siin Tartu Ülikoolis.

Flamenco populaarsusc kasv Eestis viimaste aastate jooksul on vaieldamatu, seda näitavad ka selle suve massiüritused, kus *flamenco*'t on kasutatud "vürtsina laia lameduse maitsestamiseks", mõtlen siinkohal õllesummerit.

Flamenco ei ole kaugeltki mitte massikultuuri ilming, mis sobiks igaühele. Kui minevikus oli see alamkihi muusika, eneseväljendus ning vastupanu, siis tänapäeval on ta kindlalt elitaarne kunst ja harrastus. *Flamenco*'t harrastavad tõsiselt ka tänapäeval vaid teatud tüüpi inimesed, kes erinevad massist oma maailmavaate ja mentaliteedi poolest. Need on inimesed, kes on kiindunud *flamenco*'sse niivõrd, et see on muutnud nende elu ja karjääri ning nad on valmis *flamenco*'le ohverdama oma aega ja raha. Hispaanias kutsutakse neid *afacionado*'deks.

***Flamenco*harrastus ülikoolis** on populaarseks muutunud. 1996. aastal alustanud kunstide osakonna arglikust harrastusringist on välja kasvanud tõsiseltvõetav kogu õppeaasta kestev tantsuantropoloogia alane *flamenco*kultuuri tutvustav kursus, mis on kunstide osakonna valikaine **FLKU.00.61 mahuga 4 APd.**

Kursus toimub avatud ülikooli raames juba teist aastat. Eelmise aasta sügisel oli alustajaid üle poolesaja. Kursus toimis edukalt kuni õppeaasta lõpuni. 3/4 alustanutest lõpetas kevadel algkursuse ning soovib ka tänavu jätkata. Sellepärast pakutaksegi **lisaks algkursusele ka kahte erineval tasemel jätkukursust.** Lisaks sellele on välja pakkuda ka ainult kultuuriloo huvilistele **teoreetiline kursus *flamenco* kultuuriloost (2 AP, 2 semestrit).**

*Flamenco*kultuuri kursus on ainulaadne selles mõttes, et lisaks teoreetilisele poolele pakutakse ka praktilist, ***flamenco*tantsu harrastamise võimalust.**

Teoreetiline osa kujutab endast ***flamenco* kultuuriloo loenguid ja seminare,** mis on illustreeritud rohke audiovisuaalse materjaliga. Lektor on kunstide osakonna kultuuriantropoloogia lektor Tiina Vähi.

Praktilisi tantsutunde viivad läbi kogenud ja tuntud *flamenco*tantsijad ja -õpetajad Claudia Sevtšenko ja Lehti Kostabi.

Õppetöö avatud ülikoolis toimub tsükliliselt: kuu kahel nädalavahetusel laupäeviti ja pühapäeviti. Teooriatunnid toimuvad ainult laupäeviti: 2 loengutundi. Tantsutunnid on nii laupäeval kui ka pühapäeval. **Kuus on kokku 4 t loenguid ja 8 t tantsu.** Lisaks auditoorsele tööle on õpilastele ette nähtud iseseisev töö, vastava kirjanduse ja muu materjali läbitöötamine ja seminarides referaatide ettekandmine. **Kursus lõpeb kevadel akadeemilise arvestusega, kus tuleb esitada seminaritöö.** Tantsu osas hindelist arvestust ei ole. Küll aga on õpilastel võimalus esineda ülikooli ja linna kultuuriüritustel ja näidata seal oma tantsuoskust. Näiteks eelmisel õppeaastal esinesid õpilased ülikooli kevadpäevadel, innovaatikamessil ja muudel väiksematel üritustel. Juba teist aastat järjest on kursuslastele olnud kauaoodatud suursündmuseks esinemine suvel Pärnus Rannasalongi *fiesta*'del.

Tulevikus on plaanis korralda *flamenco*klubi õhtuid, *fiesta*'sid, kuhu kutsutakse esinema *flamenco*tantsijaid, -lauljaid ja -mängijaid; tantsitakse kursusel õpitud tantse ja vaadatakse *flamenco*filme.

□ ***Flamenco*kursuse tüdrukud esinemas ülikooli kevadpäevadel Tartus.**

***Flamenco*kultuuri kursus on mõeldud peale üliõpilaste ka kõigile teistele *flamenco*huvilistele olenemata vanusest, soost, kraadist, karjäärist ja oskustest. See on mõeldud neile, kes kultuuriantropoloogia ja tantsu vahendusel soovivad rikastada oma maailma ja olla ise.**

Kursuse juhataja Tiina Vähi

Info ja registreerimine toimub kunstide osakonnas ajaloo muuseumi ruumis 213 **kuni 5. septembrini** tel 375 669, 375 230, 475 382.

Õppetöö algus 5. septembril kell 11 kunstide osakonna ruumis 214.

Universitas Tartuensist saab ka tellida. Poolaasta tellimus maksab postikuludega 100 kr, postikuludeta ja ülikooli pensionäridele 50 kr.

UT avaldab ka tasulisi kuulutusi ja reklaami.

Info: tel 375 680, e-post: ajaleht@ut.ee.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

Mait Raun "WAKE UP. Naiivseid mälestusi ajaloost 1987-1988"

Dokumentaalromaanis on kujundlikkus ja fakt, tõde ning iroonia põimunud ühtseks nägemuseks meie lähiminevikust, aastaist 1987-1988. See on ainukordne raamat, kirja pandud sündmuste kannul, vältides hiljem käibele tulnud "ausaid valesid", halastamata endale ega oma tegelastele. Kes armastavad stampe, nišše ja trende, ärgu mingil juhul seda raamatut lugegu!

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 869
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

ARH

Nr. 27 (1940)

Reede,
11. september
1998

Ilmub 1948.
aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Akademica algab esmaspäeval

Eelmises UTs alanud intervjuus ütles külalisprofessor Claus Sommerhage, et Akademica idee pärineb president Lennart Meri ja Düsseldorfis asuva Eesti aukonsuli dr Jochen Friedrich Kirchoffi ühest vestlusest. Presidendi sõnul tuleks igati toetada Tartu Ülikooli koostööpüüdlusi teiste Euroopa riikidega. "Idee hakkas arenema. Aukonsul võttis ühendust Saksamaa välisministeeriumiga, sealt pöörduti Saksamaa Eesti suursaadiku poole."

□ **President Lennart Meri ja Eesti aukonsul Düsseldorfis Jochen Friedrich Kirchoff esimesel Eesti-Saksa akadeemilisel nädalal aasta tagasi.**

Aivar Viinalassi foto

Kuidas idee teostuma hakkas?

1996. aasta sügisel oli mul vestlus suursaadikuga, kes tegi ettepaneku välja töötada Saksa ja Eesti akadeemilise ühisürituse kontseptsioon. Põhimõtteks sai see, et Akademical osalevad kõik kümme teaduskonda. Arutasin seda dekaanide ja rektoriga. Akademica koordineerimisbürooks sain omaette ruumi Laia tänava majas number 36. Minu ülesanne ongi koordineerida Akademicat nelja instantsi vahel: rektoraat, teaduskond, Saksa suursaatkond Tallinnas ja Eesti aukonsulaat Düsseldorfis.

Algusest peale oli selge, et Akademica ei ole mitte ainult teaduslik, vaid ka teaduspoliitiline sündmus. Seetõttu ei olnud mõõdunud aastal toimunud esimesele üritusele kutsutud mitte ainult kümme tippteadlast, vaid saatkondade kaasabil õnnestus ürituse patrooniks saada ka mõlema maa presidendid. Liidukantsler Helmut Kohl saatis kirjaliku tervitusläkituse. See näitab, et mõlemad riigid peavad üritust üsna oluliseks.

Sel aastal ei ole eesmärk enam mitte niivõrd teaduspoliitiline kui teaduse ja praktika vahekord ülikooli ja majanduse vahel.

Miks?

Teaduse ja praktika vaheline dialoog vastab ülikooli strateegiale, ülikool teenib ühiskonda. Teise põhjusena märgiksin, et aukonsul J. F. Kirchoff on ka Nordrein-Westfahleni Liidumaa Tööandjate Ühenduse president, tundes seega väga hästi nii teadlasi kui praktikuid. See liidumaa on Saksa suurim. Aukonsuli ettepanek oligi korraldada üks ümarlauavestlus teaduse ja praktika vahelisest dialoogist. Seetõttu kutsusid teaduskonnad tänavu külla mitte ainult teadlasi, vaid ka teaduspraktika esindajaid, nii et kümne külalise asemel on nüüd paarkümmend.

Kes osalevad seekordsel Akademical?

Näiteks **arstiteaduskond** on kutsunud Tartusse Esseni Ülikooli Kliinikumi gastroenteroloogia osakonna juhataja prof dr **Harald Goebelli** ja Hamburgi Ülikooli lastekliiniku prof dr **Alfried Kohlshütteri.**

Bioloogia-geograafiateaduskonnal on külas ESRI (Environmental Systems Researche Institut) teadusdirektor prof dr **Jörg Schaller**. ESRI käsutuses on Saksamaa kõige ulatuslikum geoloogiliste andmete kogu ning ta pakub teenuseid rakendusgeograafia erinevatel aladel. See on kommertsiaalne ettevõtmine. Esinema kutsuti ka Saksamaa ökoloogilise liikumine "isa", kes küll kahjuks seekord tulla ei saa.

Kehakultuuriteaduskond on külla kutsunud silmapaistva korvpallitreeneri Hernrik Dettmanni.

Usuteaduskonda külastavad Rainer Maria Rilke loomingu uurija dr Helmut Naumann ja Põhja-Elbe kiriku tegevpastor dr Hendrik A. Van Sluijs, kes on väga tunnustatud hingehoiuliikumise uuendaja USAs ja Saksamaal.

Sotsiaalteaduskonda saabub Husumi Teaduse ja Tehnika Kõrgkooli rektor prof dr **Hans-J. Block,** kes on üks juhtivaid erialakõrgkoolide eksperte kõrgkoolide hindamisel ja kellel oli oluline roll liidumaa kõrgkoolide reorganiseerimisel.

Matemaatikateaduskonna külalised on tunnustatud arvutiteaduse spetsialist prof dr **Reinhard Wilhelm** Saarlandi Ülikoolist ning laia ampluaaga teadlane prof dr **Hans-Hermann Bock** Aacheni Tehnikakõrgkoolist, kes tegeleb aktiivselt ka oma teoreetiliste uurimiste rakendamisega.

Õigusteaduskonnaga kohtuvad Münsteri Ülikooli prof dr, eksrektor **Wilfried Schlüter,** kes on tegev ka Hammi Ülemkohtus, ning sama kohtu endine president ja Põhja-Rein-Vestfaali liidumaa konstitutsioonikohtu asepresident dr **Heinz Palm.**

Filosoofiateaduskonda tuleb üks saksa tuntumaid afrikaniste prof dr **Rüdiger Schott.** Ta on ka prestiižika teadussarja väljaandja. TÜ audoktor, Hamburgi Ülikooli prof **Els Oksaar** peab Akademica avaloengu.

Üks rahvusvaheliselt tuntumaid saksa majandusteadlasi, Põhja-Rein-Vestfaali Teaduskeskuse Töö ja Tehnika Instituudi prof dr **Ernst Helmstädter** on **majandusteaduskonna** külaline, samuti ka Münsteri Ülikooli rakendusinformaatika instituudi direktor prof dr **Heinz Lothar Grob.**

Orgaanilise sünteesi väljapaistev teadlane prof dr **Ivar Ugi** Müncheni Ülikoolist ja Bayer AG (Leverkusen) materjaliuurimise spetsialist dr **Karina Rigby** külastavad **füüsika-keemiateaduskonda.**

Küsis Varje Sootak

AKADEMICA PROGRAMM

Esmaspäeval, 14. sept

- kl 10.15 Akademica II avamine aulas,
- kl 11.15 avaloeng: prof Els Oksaar „Ühtsus ja paljusus. Saksa keel teaduskeelena" (saksa keeles),
- kl 12.30 vastuvõtt ajaloo muuseumis,
- kl 15 külaliste vastuvõtt teaduskondades,
- kl 19.30 avalik diskussioon ajaloo muuseumis "Ülikoolide ühiskondlik roll globaliseerumise ajastul".

Teisipäeval, 15. sept

- loengud ja seminarid teaduskondades.

Kolmapäeval, 16. sept

- loengud ja seminarid teaduskondades.
- Kl 14-16 ümarlauavestlus ajaloo muuseumis teemal „Dialoog teadusc ja praktika vahel".

Teaduskondades toimuvate loengute ja seminaride kava on internetis aadressil http://www.ut./Teave/aug.html.

rebaserida

Sõna on välisrebastel

Rebaserida algab siit ja praegu, kuniks jätkub rebaseid. Välisrebased annavad järgmises UTs sõnajärje edasi kohalikele. Kui Sul, rebane, jääb saba kuhugi ukse vahele, sa ei saa kana kätte ja kõht on kole tühi või tahad hirmsasti midagi teistele edasi ütelda, tule ja jätka rebaseridu.

1. Miks tulite õppima Tartu Ülikooli?

2. Nimetage palun mõni positiivne ja negatiivne kogemus oma elust siin Eestimaal?

Mona Louhisola ja Minna Lehto Helsingist

□ **Mona ja Minna arvates on Tartu justkui õppimiseks loodud.**

1. Mona: Tartu Ülikooli kohta lugesin Helsingin Sanomatest ja mõtlesin, et miks mitte minna. Tutvuksin teise kultuuriga, oleks uus ja huvitav. Kaks aastat tagasi õppisin pool aastat kehakultuuriteaduskonnas, sellest ajast oskan ka veidi eesti keelt. Nüüd tulin avalikkussuhteid ja teabekorraldust õppima.

Minna: Ja võttis mindki kaasa. Tartu kohta kuulsin Mona käest, tundus huvitav. Eestis ma varem käinud ei olnud, eesti keelt õppisin siin intensiivkursusel.

Mona: Avalikkussuhete ja teabekorralduse eriala valisin seepärast, et see haridus on mitmekülgne, annab palju võimalusi, samuti saan õppida mind huvitavaid aineid, nagu politoloogiat, sotsioloogiat, meediat jm.

Minna: Oleme vist esimesed selle eriala välisüliõpilased.

2. Võrreldes Helsingiga meeldib mulle Tartu väga, see on justkui loodud õppimiseks ja õppima olemegi tulnud.

Mona: Helsingis on palju muid võimalusi, mis õppimisest eemale kisub.

Minna: Eestlastel on küsimise peale kohe kombeks "ei" öelda. Küsid midagi, aga öeldakse, et ei saa, et nii ei ole kunagi tehtud jne.

Mona: Kui ise asja edasi uurida, selgub, et saab ikka küll.

Minna: Kui me olime möödunud aastal kaks päeva siin olnud, käisime filosoofiateaduskonnas uurimas, kas saaksime mingi paberi Tartu Ülikooli tuleku kohta. Õppisime siis ainult eesti keelt, et tänavu teaduskonnas eriala õppima hakata. Tõendit oli vaja selleks, et saada Soome riigilt raha välismaal elamiseks ja õppimiseks. Meile öeldi, et sellist paberit ei saa, saame alles siis, kui teaduskonnas õpime. Uurisime asja edasi, pöördusime välisüliõpilastalituse poole. Silvi Lannes aitas meid ja niisugusc dokumendi me ka saime. Peab lihtsalt ise aktiivne olema.

(Välisüliõpilased õpivad esimesel aastal filosoofiateaduskonnas eesti keele intensiivkursusel ja neil on täpselt samasugused õigused ning kohustused nagu kõigil teistel üliõpilastel. Välisüliõpilastalituse spetsialist Silvi Lannes ütles toimetusele, et kuna välistudengid vajavad väga erinevaid tõendeid võrreldes teiste tudengitega, siis saavad nad neid enamasti välisüliõpilastalitusest, dekanaadid tegelevad rohkem Eesti üliõpilastega.)

Nataša Morozova Petroskoist ja **Dima Denissov Iževskist**

on Tartusse õppima tulnud Eesti

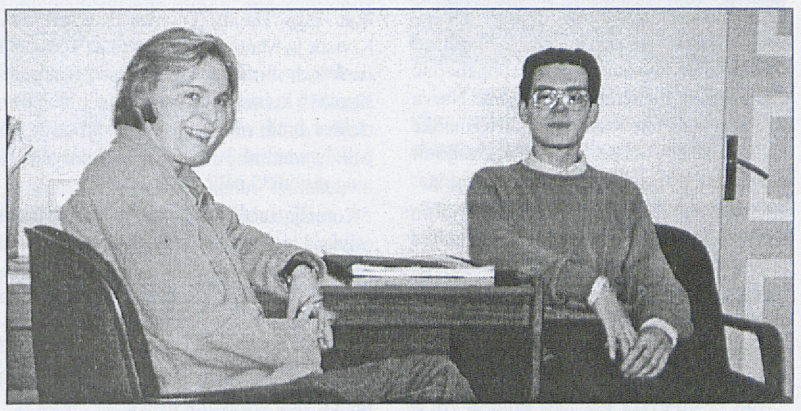

□ **Nataša ja Dima on isegi ühiselamuga rahul. Loe edasi 3. lk.**

Varje Sootaki ja Reno Hekkonensi fotod

Finantsdirektor on Taimo Saan

Hiljuti ülikoolis loodud uuele ametikohale valiti 11 kandidaadi hulgast Taimo Saan. Ta on sündinud 1963. aastal, lõpetanud matemaatikateaduskonna, õppinud aspirantuuris ning kaitsnud füüsika-matemaatikakandidaadi väitekirja.T. Saan on töötanud ülikoolis õppejõuna, ZBIs teadurina, Polarise Kindlustusseltsis pearaamatupidajana ja Hoiupangas finantsanalüütiku ning kontrollingu nõustajana.

Taimo Saan on abielus, peres kasvab kaks poega.

Mis on finantsdirektori põhiülesanded?

Üks põhilisi ülesandeid on eelarve koostamine, selle protsessi juhtimine, samuti finantsanalüüside tegemine ning suhtlemine pankadega laenude ja investeeringute asjus. Laenude puhul on muidugi väga oluline tagasimaksmise võimaluste leidmine.

Eelarvet on igal aastal tehtud, kuid seni pole iga struktuuriüksuse kõiki kulusid piisava täpsusega ära jaotatud. Näiteks peetakse täpset ülevaadet mitme väiksema kuluartikli üle, nagu ümbrikud jmt, kuid mitte alati suuremate kulutuste kohta. Praegu ei ole näiteks teada iga ruumi sooja- ja elektrikulu, mida analüüsides saaks aga rohkem säästa. Oleks vaja koostada ülikooli majandamisreeglid.

Kui kaugel on möödunud aastal alustatud uue raamatupidamisprogrammi rakendamine?

Tahame uue programmi juurutamise lõpetada veel sel aastal. Korraliku finantsanalüüsi tegemine eeldab ka korralikku ühtset raamatupidamissüsteemi, mille pärast polegi seni olnud võimalik põhjalikke analüüse teha. Finantsanalüüsi tulemusi teades saaks kulusid kindlasti vähendada. Võib-olla tuleb mõne teenuse mujalt ostmine isegi odavam kui ülikooli oma asutuselt, ja siis tekib küsimus, kas niisugust asutust on ülikoolis üldse vaja. Õppe- ja teadustööd teenindav allasutuste struktuur peaks olema võimalikult väike, aga väga tõhus.

Kas seoses finantsdirektori ametikoha loomisega tuleb Teie struktuuriüksuses ka muudatusi?

Otseselt on minu alluvuses rahandusosakond, mis koosneb raamatupidamise osakonnast ja kahest töötajast, kes eelarvega tegelevad. Erilisi muudatusi selles osas praegu ette näha ei ole.

Varje Sootak

õnnitleme

Kalle Kaarli 50

Matemaatikateaduskonna erakorraline professor Kalle Kaarli sai 27. juulil 50-aastaseks. K. Kaarli lõpetas 1966. aastal Tallinna 2. Keskkooli ning 1971. aastal TÜ matemaatikateaduskonna. 1979 kaitses füüsika-matemaatikakandidaadi kraadi. Alates 1974. aastast on ta matemaatikateaduskonna õppejõud, erakorraline professor alates 1994. aastast.

Professor Kalle Kaarli on saanud märkimisväärseid teaduslikke tulemusi ringoidide teooria, universaalalgebra ning mitmesuguste algebraliste struktuuride täielikkuse küsimuste alal. Ta on avaldanud ligi 50 uurimust. Matemaatilistes ringkondades on ta tuntud ja autoriteetne teadlane. Pikemaajaliselt on ta uurimistööl olnud Moskvas, Budapestis, USA-s, Taivanil ja Lõuna-Aafrikas. Alates sellest aastast on ta ajakirja Algebra Universalis toimetuskolleegiumi liige.

K. Kaarli on abielus, kahe tütre ja poja isa.

stipendium

Rotalia Fondi 1998/99. õppeaasta stipendiaadid

Rotalia Fondi stipendiumide komitee, koosseisus vil! mag Karl Laantee, esimees; justiitsministeeriumi nõunik vil! prof dr Peeter Järvelaid, TTÜ prof dr Rein Laaneots, TÜ kantselei juhataja Sirje Mark, NORMA GROUP direktor vil! Indrek Pajumaa ja haridusministeeriumi nõunik Tiia Raudma, otsustas anda kolmkümmend kaks tuhandedollarilist (USA) stipendiumi EV kõrgkoolide üliõpilastele ja magistrantidele.

Tartu Ülikoolist pälvisid stipendiumi:

Alar Toom, ravi eriala;

Hugo Pettai, molekulaar- ja rakubioloogia;

Elin Lõhmussaar, rakubioloogia;

Anne Reitsak, matemaatika;

Tiina Beljaeva, liikumisravi;

Kadi Grichin, eesti ajalugu;

Merike Ivask, arhiivindus;

Klaarika Kaldjärv, hispaania filoloogia;

Reet Bender, saksa filoloogia;

Riina Ruut, keskaja kirikulugu;

Ülar Vaadumäe, **Külli Viks**, **Krõõt Nõges**, avalik haldus;

Külliki Korts ja **Mari Uba**, sotsioloogia;

Kati Koido, psühholoogia;

Maio Vaniko, ajakirjandus.

Rotalia Fondi (asukoht Seattles, USA) põhikapitaliks on vilistlase Gerhard Treubergi pärandus, mille investeerimisest laekunud summadest on antud toetusi eesti akadeemilisele noorusele kümmekond aastat. Tänavu lisanduvad 30le põhikapitalist antavale stipendiumile veel kaks Helge ja Bruno Laane nimelist stipendiumi kahele TTÜ üliõpilasele. **Kenneth M. Gorshkowi nimeline stipendium** antakse **TÜ kehakultuuriteaduskonna kergejõustiku eriala** silmapaistnud üliõpilasele, keda ei ole veel välja selgitatud.

Stipendiumide tšekid kokku ligi poole miljoni krooni ulatuses antakse ülalmainitud stipendiaatidele korp! Rotalia 85. aastapäeva aktusel, reedel, 13. novembril kell 12 ülikooli aulas.

DAAD! DAAD! DAAD!

DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst) pakub TÜ teaduritele, õppejõududele, doktorantidele, magistrantidele ja üliõpilastele võimalust taotleda stipendiumi õppimiseks või teadustöö tegemiseks mõnes Saksamaa kõrgkoolis.

DAAD pakub järgnevaid stipendiume:

1. Jahresstipendien

1.1. Jahresstipendien für ein Vertiefungsstudium

Sihtgrupp: magistrandid, doktorandid, õppejõud. Kestus: 10 kuud (1.10. 1999 – 31. 07. 2000). Vanusepiir: 32 a.

1.2. Jahresstipendien zur Teilnahme an einem Aufbaustudiengang

Sihtgrupp: magistrandid, doktorandid, õppejõud. Kestus: 10 kuud (1.10.1999 – 31. 07. 2000). Vanusepiir: 32 a.

1.3. Jahresstipendien für eine Promotion

Sihtgrupp: eelkõige õigusteaduse, majanduse, sotsiaal- ja humanitaaralade doktorandid. Kestus: 10 kuud (1.10.1999 – 31.07.2000). Vanusepiir: 32 a.

2. Forschungskurzstipendien

Sihtgrupp: doktorandid. Kestus: 1 – 6 kuud (mai 1999 – jaanuar 2000). Vanusepiir: 32 a.

3. Semesterstipendien

Sihtgrupp: 3.- 4. kursuse germanistid. Kestus: 5 kuud (oktoober 1999 – veebruar 2000). Vanusepiir: 32 a.

4. Kurzstipendien

Sihtgrupp: germanistid (ettevalmistus lõputööks). Kestus: 3 kuud (juuni-detsember 1999). Vanusepiir: 32 a.

5. Hochschulsommerkursstipendien

Osavõtuks Saksa ülikoolide korraldatavatest saksa keele ja kirjanduse ning kultuurialastest suvekoolidest.

Sihtgrupp: eelkõige õigusteaduse, majanduse, humanitaar- ja sotsiaalalade üliõpilased. Kestus: 1 kuu 1999. a. suve jooksul. Vanusepiir: 32 a.

6. Studienaufenthalte

Sihtgrupp: kõikide erialade doktorikraadiga teadlased. Kestus: 1 – 3 kuud (aprill 1999 - jaanuar 2000).

7. Gruppenreisen

Studienreisen

Sihtgrupp: üliõpilased (10-30 inimest) koos õppejõuga. Kestus: 2 nädalat.

8. Praktikantenplätze

Sihtgrupp: loodusteaduste üliõpilased. Kestus: 2-3 kuud (mai – oktoober 1999).

Lähemat informatsiooni selle stipendiumi kohta saab aadressil: IAESTE Estonia/

Tallinna Tehnikaülikool, Ehitajate tee 5, EE-0026 Tallinn; tel. 6203625; e-post: iaeste@edu.ttu.ee.

DAADi stipendiumi taotlemiseks vajalikke vorme ja lähemat infot saavad teadlased ja õppejõud välissuhete talitusest (ph 304, tel 375 615).

Üliõpilastel, magistrantidel ja doktorantidel palume pöörduda välisüliõpilastalituse poole (ph 104, tel 375 151).

Täpsem informatsioon ja taotlusvormid kõikide eelpoolmainitud stipendiumide kohta on ka www - aadressil: http://www.daad.de

Dokumentide esitamise tähtaeg: 28. oktoober.

TÄHELEPANU!!!

DAADi Põhjamaade osakonna juhataja dr Thomas Prahl tutvustab kõiki DAADi poolt eestlastele pakutavaid stipendiumide taotlemise võimalusi 30. septembril kell 15.15 nõukogu saalis. Kõik huvilised on oodatud!

Lea Kivi,
välissuhete talitus

Estonian-Revelia Academic Fundi Harald Raudsepa stipendiumid

USA Marylandi osariigis tegutsev Estonian-Revelia Academic Fund Inc annab 1998/99. õppeaastaks Eesti Vabariigi ülikoolides õppivatele edukatele üliõpilastele ja magistrantidele välja stipendiume. Stipendiumi suurus on 1000 dollarit.

Estonian-Revelia Academic Fund ei kasuta stipendiumitaotluste blankette ega kutsu vestlusele. Seetõttu peaksid kirjalikud taotlused sisaldama alljärgnevat informatsiooni:

1) isikuandmed, (sh isikliku pangakonto nr, panga nimetus ja kood),

2) lühike elulugu,

3) hariduskäik,

4) dekanaadis kinnitatud väljavõte hinnetelehest või väljavõte magistriõppesse vastuvõtu ja tulemuste kohta,

5) töökogemused,

6) nägemus, kuidas taotleja kavatseb õpingutel omandatut rakendada, muu hulgas ka Eesti rahva ja riigi hüvanguks,

7) milliseid stipendiume ja toetusi on taotleja varem saanud, **eriti väljaspool Eestit** tegutsevatelt fondidelt ja organisatsioonidelt, ja kuidas ta on seni oma õpinguid finantseerinud,

8) tõend õppeasutuselt stipendiumi taotleja immatrikuleerimise kohta.

Valiku tegemisel arvestatakse ka taotluse esitamise korrektsust.

Stipendiumitaotlused saata hiljemalt **10. oktoobri** postitemplit kandva kirjaga aadressil:

ESTONIAN-REVELIA ACADEMIC FUND INC.
12901 Clearfield Dr.
BOWIE, MD 20715-1106
USA

Taotlustele vastatakse kirjalikult novembris. Stipendiumitšekid või teated saadetakse stipendiaatidele koju tähitud kirjaga, mistõttu on oluline, et sooviavaldustel oleks ära märgitud taotleja täpne aadress ja ka muud kontaktivõimalused (telefon, faks, E-post vms).

Stipendiumide andmise või mitteandmise üle otsustab Estonian-Revelia Academic Fund Inc juhatus.

Ülikool austas oma teenekaid töötajaid

Suvest puudu jäänud soojal päiksepaistelisel septembripäeval mõtiskles rektor nende ees, kes ülikooli arenemisse ja kestmisse on oma panuse andnud, sellest, kuidas sünnib ja püsib üks ülikool. Ja sellest, mis siis saab, kui üks väärikas töötaja oma kohalt lahkub. Teisipäeval olid ajaloo muuseumisse vastuvõtule kutsutud need õppejõud ja töötajad, kes sellest semestrist pensionil või ei jätka enam endisel ametikohal õppejõu või teadurina. Neid tänasid oma üksuse juhid ja rektor. Tänutäheks tehtu eest autasustati neid ülikooli medaliga. Pidulikuks hetkeks olid ajaloo muuseumi kutsutud **õigusteaduskonnast** lektor Maie Ruus; **arstiteaduskonnast** professorid Ülo Hussar, Helje Kaarma, Märt Saarma ja Toomas Karu, dotsendid Ilmar Kruse, Mare Lind, Lea Praks, Tiia Soo ja Harri Tihane ning teadur Inge Liiv; **bioloogia-geograafiateaduskonnast** lektor Hella Kink, **füüsika-keemiateaduskonnast** dots Jüri Lembra ja lektor Ants Tiirik,

□ **Prof Rein Taagepera oma I lennu lõpetamisel 1995. aastal.**

majandusteaduskonnast prof Elvi Ulst ja dotsendid Ants Aamer ja Jaan Pikk, **sotsiaalteaduskonnast** prof Rein Taagepera, **rahandusosakonnast** pearaamatupidaja asctäitja Marc Kiisk ja **varustusosakonnast** laojuhataja Sirje Lahk.

Prof Rein Taagepera, Teie olete ülikoolile palju andnud, eeskätt uue teaduskonna loomisega. Mida on ülikool Teile andnud?

Tartu Ülikool on mulle andnud nii-öelda minu isa, kes õpetas ülikoolis loomaarsiteadust, nii et juba 7-aastasena jõudsin mõnikord tema suulisi eksameid pealt kuulma. Nüüd hiljem ise siin töötades on Tartu Ülikool andnud huvitavat võrdlusainet Kalifornia Ülikooliga, väga tublisid õpilasi, kellega kavatseme isegi üle mere pool aastat koos uurimistööd teha. Emeriteerumine ei tähenda peaaegu midagi, sest jätkan õpetamist umbes sama tempoga kui varem ja samuti uurimistööd Kalifornias.

Varje Sootaki tekst ja foto

Odav hind ei garanteeri võitu

11. septembri Eesti Ekspressis ilmunud artiklis "Kõige suurem sõber Riho Illak" kommenteerib AS-i Tarmeko Kommertsi juhataja Jaak Taru Tartu Ülikooli otsust, millega majandusteaduskonna uue õppehoone (Narva mnt 4/6) mööbli riigihanke konkursi võitjaks tunnistati AS Saloni. Jaak Taru sõnul on Saloni pakkumise hind Tarmeko Kommertsi pakkumisega võrreldes "uskumatult kõrge".

Ülalnimetatud EE artiklis väidab Jaak Taru, et viimase kahe mööblikonkursiga maeti maha 1,2 miljonit maksumaksja raha. Kahe viimase mööblikonkursi all peab Jaak Taru silmas tõenäoliselt filosoofiateaduskonna uue õppehoone Paabeli ning majandusteaduskonna Narva maantee uue õppehoone mööbli riigihanke pakkumise konkursse. Summa 1,2 miljonit on saadud tõenäoliselt järgmise tehtega: Saloni pakkumised Paabeli ja majandusteaduskonna mööbli riigihanke konkursil miinus vastavatel konkurssidel tehtud Tarmeko Kommertsi pakkumised.

Tegelikult polnud kummalgi konkursil mööbli hind ainukeseks pakkumiste hindamise kriteeriumiks.

Uue keeltemaja Paabeli mööbli riigihankekonkursi komisjon koosseisus Jaan Ross (esimees), Heiki Valk, Anne Lill, Martti Preem, Ahto Kallion, Elga Tamm ja Evely Otsa jättis Tarmeko Kommertsi pakkumise arvestamata, kuna firma ei esitanud mööbli vastavust Eesti tervisekaitse nõuetele tõendavat sertifikaati, mis oli firmade konkursile kvalifitseerimise üks eeltingimusi. Tarmeko kaebas selle otsuse peale Riigihangete Ametisse. Riigihangete Ameti vahekohus jättis kaebuse rahuldamata ja komisjoni otsuse jõusse.

Majandusteaduskonna õppehoone mööbli riigihanke pakkumise komisjon koosseisus Jüri Sepp (esimees), Evely Otsa, prof Mait Miljan, Martti Preem, Ahto Kallion, Elga Tamm, Toomas Petersell, Ene Kivisik ja Mauri Miidla arvestas konkursil osalenud firmade pakkumist saja palli skaalas kolmest kriteeriumist lähtudes, millest hind võis maksimaalselt saada 55 palli, garantiid 10 palli ja funktsionaalsus ning disain 35 palli.

Komisjon ei piirdunud mitte ainult paberil esitatud pakkumiste võrdlemisega, vaid palus aktsiaseltsidel Tarmeko Kommerts, Saloni, Standardi, Kastormeni ja Thulema eksponeerida mööblinäidised ülikooli õppehoones Lossi tn 3, kus nendega oli võimalik tutvuda mitte ainult komisjoni liikmetel, vaid kõigil huvilistel.

Arvestades eksponeeritud näidiseid ning esitatud pakkumisi, hindas komisjon kõige kõrgemalt, 86 punktiga AS Saloni pakkumist. Kuna ainukesena mööblit esitanud firmadest pakkus Saloni õppehoone vajadusi arvestavat erilahendust, sai Saloni funktsioonaalsuse ja disaini eest kõrgeima võimaliku hinde – 35 palli. Kõik teised firmad esitasid standardlahendust, ehkki olid seda teatud piirides valmis kohandama õppehoone vajadustele. Madalaima koondhinde – 62 palli sai pakkumisel Tarmeko Kommerts. Ehkki Tarmeko Kommerts esitas hinna poolest soodsaima pakkumise - 1 999 000 krooni (võitja Saloni 2 541 277 krooni), polnud firma ka seekord esitanud konkursil osalemise eeltingimusena nõutud sertifikaati mööbli vastavuse kohta tervisekaitse nõuetele. Kuna seetõttu ei vastanud Tarmeko Kommertsi pakkumine ergonoomilistele nõudmistele, osutus ka võimatuks hinnata mööbli funktsionaalsust ja disaini.

Majandusteaduskonna dekaani prof Jüri Sepa sõnul pidas komisjon Saloni pakkumist eelistades silmas eelkõige just firma valmisolekut valmistada majandusteaduskonna ruumide võimalusi ja vajadusi arvestavat individuaalmööblit. "Seevastu Tarmeko mööbli kvaliteet jättis soovida, Lossi tänavale üles seatud Tarmeko mööblinäidis logises."

Järg 3. lk

195 aastat Kunstimuuseumi Tartu Ülikoolis

Ülikooli peahoone muuseum, viimased aastakümned tuntud kui klassikalise muinasteaduse muuseum, jätkab möödunud kevadest vana, ajaloolise nime all nagu ta 1803. aastal loodi – Tartu Ülikooli Kunstimuuseum. Muuseum on lähenemas tähelepanuväärsele tähtpäevale, varsti saab täis kaks sajandit tegevust. Seetõttu täna, mil me peame 195. aastapäeva, vaatame tagasi eelmisse sajandisse, mil kujunes välja ja sai eluõiguse see ülikooli asutus, ja vaatame, mida on muuseumis tähelepanuväärset praegu. See on see alus, millelt me läheneme kahesajandale aastapäevale aastal 2003.

Oleme võtnud muuseumi alguseks päeva, mil anti välja 1802. aastal taasavatud Tartu ülikooli, Universitas Dorpatensise põhikiri – 1803. aasta 12. september. Selles dokumendis fikseeriti mitmete avalike teaduslike asutuste rajamine ülikoolis – kunstimuuseum, looduskabinet, observatoorium, botaanikaaed. Nii on ülikoolis ka teisi asutusi, mis on saanud 195-aastaseks. Muuseumi asus juhtima oma aja väljapaistev humanitaarteadlane prof Morgenstern. Saksamaalt tulnuna olid talle eeskujuks Saksamaa ülikoolide muuseumid. Sealsed kunstikogumise põhimõtted ja lisaks oma kogemused Halle Ülikoolist ja Danzigi Kunstikabinetist olid ka aluseks, millele vastne direktor hakkas muuseumi üles chitama. Muretseti graviüre, maale, joonistusi, münte, antiikkunsti originaale ja nende kipsist jäljendeid. Morgenstern kasutas muuseumivarasid kunsti- ja esteetikaloengute ilmestamiseks ning üliõpilaste kunstimaitse arendamiseks, nagu seda tehti neis Saksamaa ülikoolides, kus olid kunstikogud ja mida Morgenstern seadis endale eeskujuks.

Muuseum alustas 1804. aastal väljapanekuga graviüridest, maalidest ja joonistustest oma direktori, prof Morgensterni korteri saalis, kabinetis ja raamatukogutoas, sest professor soovis kunstiteoseid ka üliõpilastele näidata. Nii oli muuseumi esimeseks asupaigaks prof Morgensterni korter nn vanas ülikoolimajas turu ääres (Rackoja plats 6), kust ülikool muuseumile ruume üüris.

1809. aastal, mil valmis ülikooli peahoone, sai muuseum endale kaks ruumi aula kõrval, kuhu 1810. aastal viidi oma vara. Kogud täienesid ostude ja annetuste abil. 1862. aastal avati muuseum huvilistele väljastpoolt akadeemilisi ringkondi ja ta omandas laiema tähenduse.

□ **130 aastat samades ruumides.**

Eduard Saki foto

1858. aastal määrati muuseumile ruumid peahoone vastvalminud vasakus tiibhoones, kuhu koliti 1868. aastal. Muuseum sai endale päriskodu, kus on oldud juba 130 aastat. Sellest ajast pärineb ka muuseumi ekspositsioon, taustaks Pompeji stiilis ornamentaalsed maalingud saalide seintel, mille tegi Tartu maalermeister Redlin. Saalidesse paigutati kreeka skulptuuride kipsjäljendid, mis osteti Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia ja Inglismaa muuseumidest. Skulptuuride valikul lähtuti põhimõttest luua võimalikult ülevaatlik ja kunstiteaduse nõuetele vastav kollektsioon. Muuseumile lisandus arvukalt antiikkeraamikat ja ka fotosid antiikskulptuurist ja -arhitektuurist. Aja jooksul kujunes välja tänane muuseum, kus antakse süstemaatiline ülevaade kreeka plastika arengust antiikkunsti perioodide järgnevuses.

See, mis on saalides eksponeeritud, on vaid osa eelmisel sajandil muretsetud kunstivarast. Ajalooline originaalkunsti kogu aastatest 1803–1915 viidi Esimese maailmasõja ajal Tartust Venemaale sõjavarju ja asub Voroncži kunstimuuseumis. Vaatamata sellele, et ka see pidi Eesti Vabariigi ja Nõukogude Venemaa vahel 2. veebruaril 1920 sõlmitud Tartu rahulepingu järgi kodumaale naasma. 1988. aastal alustati Venemaaga läbirääkimisi kunstikogu tagastamise üle. Voroneži muuseumi kogude hulgas on Tartu Ülikooli kunstimuuseumist 228 eset antiikkeraamikat, 23 antiikskulptuuri, 126 egiptuse muistist, ca 6000 münti, 128 maali, 51 joonistust ning graviüüre. See kunstikogu kujunes välja eelmise sajandi Tartu Ülikooli kultuurikeskkonnas. Olles seotud siin teotsenud inimestega kuulub ta siia. Seetõttu on meil kohustus töötada selle nimel, et kunstikogu ükskord koju tagasi jõuaks. Eesti ja Venemaa vaheline koostöö on andnud kaks kultuurivara tagastamist käsitlevat lepingut. Üks neist on sõlmitud 1992. aastal kultuuriministeeriumide vahel. Teine parafeeriti valitsusdelegatsioonide läbirääkimistel 1992—1995. Mõlemad näevad ette erinevatel aegadel teise poole territooriumile sattunud ajaloo- ja kultuurivarade tagastamise.

195. aastapäeva tähistab muuseum täna kell 13 nõukogu saalis.

Avasõnad prorektor prof **Volli Kalmult**.

Ettekanded:

Anu Laansalu – "Muuseumi muutumine ajas";

prof dr **Christof Boehringer**, Göttingeni Ülikool – "Aus dem Göttinger Abgussmuseum";

dr **Hannu Salmi**, Soome Teaduskeskus Heureka – "Monitor of Research and Development";

Laidi Laiverik – "Ülevaade gemmikogust";

Külli Valk – "Graafikakogu kujunemine ja kogu haruldased lehed";

Ain Ilves – "Kips skulptuuri materjalina".

Need lepingud on aluseks edasisele tegevusele, mille eesmärgiks on tuua tagasi Eestisse siia kuuluv kultuurivara.

Praegu on muuseumil *ca* 30 000 kunstiteost. Vaatesaalide kreeka skulptuuride kõrval on olulisemad kreeka ja rooma vaaside ning savilampide ja 15.–18. sajandi lääne–euroopa graviüüride kogud, mõlemad omandatud 1920–30ndatel aastatel. Antiikkeraamika kogus on vanimad geomeetrilise ornamentmustriga korintose aryballos (7. saj eKr), punasefiguuriline apuulia lekythos (5. saj eKr) ja pelike (4. saj eKr), lisaks heledast savist oinochoed, mustalakilised vaasid ning ühetahilised õlilambid 1.-2. sajandi Roomast.

Liphartite perekonnalt 1920. aastal kingituseks saadud graafikakogu haruldused on Antonio di Pollaiuolo vaselõikeleht *"Gladiaatorid. Kümme võitlevat meest"* (1470), Ugo da Carpi värviline puulõige "*Herakles ajab kadedusjumalanna Parnassilt välja"* (15/16 saj) ja Albrecht Düreri puulõikesarjade "*Johannese Ilmutusraamat"* (1498), "*Suur Passioon"* (1510) ja "*Maarja elu"* (1510) üksikud lehed, puulõikeportree "*Saksa keiser Maximilian I"* (1518) ning vaselõike leht "*Püha Eustachius"* (1500/01). Vanagraafikakogus on kõige arvukamalt lehti saksa graafikast, nende kõrval ka hollandi puu- ja vaselõikeid ning oforte (Adriaen van Ostade, Cornelis Saftleeven jt) ja jaapani värvilisi puugraviüüre 18.-19. sajandist.

Omalaadse rariteedina on muuseumi kogus Immanuel Kanti ainus säilinud surimask, lisaks maale, gemme, tarbekunstiesemeid, münte, fotosid, ikoone. Neist kogudest korraldatakse ajutisi näitusi muuseumi keldri kahes näitusesaalis.

Muuseumi juurde kuulub ka ajalooline **üliõpilaskartser** peahoone pööningul ja muuseumi vahendusel saab külastada ülikooli **aulat** muuseumi lahtiolekuaegadel.

Anu Laansalu, muuseumi direktor

Roger Hemesathi foto

Odav hind ei garanteeri võitu

Algus 2. lk

8. juunil saatis Tarmeko-Kommerts kaebuse hindamiskomisjoni otsuse kohta Riigihangete Ameti vahekohtule. Tarmeko Kommerts leidis, et disain ja funktsionaalsus ei ole objektiivselt hinnatavad kriteeriumid, ning rõhutas, et tema pakkumine oli ligi pool miljonit krooni odavam. Vahekohus rahuldas 19. juunil Tarmeko Kommertsi kaebuse ja tühistas hindamiskomisjoni otsuse.

30. juunil ka moodustati uus komisjon koosseisus Jüri Sepp (esimees), Martti Preem, Ene Kivisik, Toomas Petersell ja Urmas Aunin, et vaadata riigihankele esitatud dokumendid uuesti läbi. Hinnates pakkumisel osalenud firmade mööbli hinda, garantiid ning funktsionaalsust ja disaini, tunnistas komisjon 7. augustil taas parimaks AS Saloni pakkumise. Komisjon otsustas tellida majandusteaduskonna uue õppehoone mööbli aktsiaseltsilt Saloni, välja arvatud aulatoolid, mis otsustati tellida AS Standardilt (maksumusega 154 780 kr 60 senti). AS Tarmeko Kommertsi pakkumist ei saanud komisjon arvestada, kuna firma polnud esitanud riigihanke pakkumise kutse dokumentides ettenähtud sertifikaati õppemööbli vastavuse kohta tervisekaitse tingimustele.

19. augustil protestis Tarmeko Kommerts ka komisjoni seekordse otsuse. Riigihangete Ameti palve peale esitas komisjon põhjenduse AS Tarmeko Kommertsi konkursilt väljaarvamise kohta.

Andres Toode, ülikooli pressiesindaja

TÜ avatud ülikool ETVs

Esmaspäeval sai Eesti Televisioonis teoks uus täiendõppe vorm täiskasvanuile - avatud teleülikool. Avasaates tutvustas **avatud ülikooli prorektor prof Teet Seene** uut õppevormi laiemalt.

Prorektor Teet Seene ütles UT toimetusele, et esimene saade langes kokku Tartus korraldatud täiskasvanute koolitusnädala avamisega. Kord nädalas toimuv saade on üks avatud ülikoolis õppimise võimalus. **Igal esmaspäeval** kuni jõuludeni toimuvas saates peab üks TÜ õppejõud laiemale üldsusele pakkuva loengu oma erialast. Saate järel saab ühe tunni jooksul esinejale küsimusi esitada. "Telefon helises vist juba minut pärast saate lõppu. Vastasin küsimustele tund ja 20 minutit. Saate vastu oli suur huvi, küsiti väga erinevaid asju alates sellest, et kas nii ja nii vanana julgen veel midagi õppida, " ütles T. Seene.

Prof Teet Seene tänab ülikooli nimel kogu saate meeskonda, eriti aga idee autorit ja produtsenti Ülle Puuseppa.

Selle kuu loengud:

E 14. sept kl 16.30 räägib prof Ene Ergma tähtedest,

E 21. sept kl 16.30 kõneleb prof Peeter Tulviste kultuuripsühholoogiast ja

E 28. sept kl 16.30 prof Jaan Ross eesti regivärsist.

Varje Sootak

info

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

"Norra-eesti, eesti-norra sõnaraamat"

Koostajad: Turid Farbregd, Sigrid Kangur, Ülle Viks

Äsja ilmunud raamat on esimene kahesuunaline norra-eesti sõnaraamat. Teatmeteos mahutab ca 19 000 eesti ja 21 000 norra märksõna, millele on lisatud grammatilised andmed ja hulgaliselt näiteid sõnade kasutamise kohta. Sõnaraamatu eesmärk on pakkuda abi eesti ja norra keele mõistmisel ning aktiivsel kasutamisel.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

Naiskoori laulma!

Suurte traditsioonidega Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor ootab lauluhuvilisi neide **alates 8. septembrist T ja N kl 18 peahoone aud 128 terve septembrikuu jooksul!**

Naiskoor osaleb hooaja vältel paljudel üritustel. Lisaks kontserditele kodumaal käime ka konkurssidel välisriikides.

Teid rõõmuga oodates TÜ AN

Sõna on välisrebastel

Algus 1. lk

Vabariigi soome-ugri programmi raames, mida vahendab Fenno-Ugria Selts. Selle programmi järgi makstakse hõimurahva üliõpilastele stipendiumi ja tasutakse sõidukulud ning ühiselamus elamine.

1. Dima: Õppisin ühe aasta Udmurdi Ülikoolis soome-ugri filoloogiat. Seal kuulsin ka suurte traditsioonidega Tartu Ülikoolist ja et seal on alati soomeugrilasi õppinud.

Nataša: Tartu Ülikoolis õppimise võimalusest kuulsin Karjala rahvuspoliitika komiteest ja võtsin pakkumise rõõmsalt vastu. Esimesel aastal õpime siin eesti keele intensiivkursusel, siis tahan hakata õppima õigusteaduskonnas.

Dima: Mina tahaksin samuti õigusteaduskonda minna, aga kõik võib veel muutuda.

2. Nataša: Esialgu on siin tore. Meid pandi ühiselamusse, tutvustati ülikooli ja linna. Ühiselamuga olen täitsa rahul. Tartus on õhtuti nii tore jalutada, ilmad on ilusad ja linn on kena. Tahaksime väga tänada Juri Gordejevit, kes on meiega palju tegelnud. Ja sellest on hea, et siin soomeugrilasi juba ees on.

Dima: esialgsed muljed on tõesti väga head.

David Neubacher Washingtonist:

1. Tulin siia eesti keelt õppima (eesti keel võõrkeelena) ja kirjutama uurimustöid Eesti kui Euroopa Liidu tulevase liikmesriigi regionaalarengust. Ma ei ole siin esimest aastat. 1996. aastal õppisin Tartus Balti õpingute programmi raames. Eesti vastu tekkis huvi aga Rootsis, kui seal Baltimaid õppisin. Samuti leidsin Eesti ja Tartu kohta palju huvipakkuvat internetist.

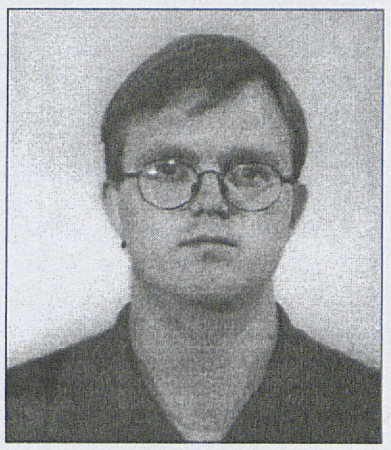

2. Viimaste aastate jooksul on Tartu väga märgatavalt arenenud, on palju ehitatud, arhitektuur on moodne.

Negatiivseid kokkupuuteid nagu polegi. Eestlased on väliselt üldised rahulikud ja tagasihoidlikud, aga näiteks järjekorras seistes võib neis mingi varjatud agressiivsus olla. Ta ei puuduta sind otseselt, aga puudutab kuidagi teisiti, nähtamatult. Eestlased on huvitavad inimesed. Isegi viiekroonise rahatähe peal on Narva selline päikseline, Jaanilinna kohal on aga pilved.

Küsis ja kirjutas Varje Sootak

info

väitekiri

Esmaspäeval, 14. septembril kl 14 kaitseb nõukogu saalis **doktoriväitekirja** "Estonian language policy 1988–1997" Eesti Keele Instituudi vanemteadur **Mart Rannut** (juh dr Tove Skutnabb–Kangas, oponent filoloogiadr Silvi Vare).

Kl 16 kaitseb **magistritööd** "Jaani kihelkonna priinimed "**Kairit Henno** (juh filoloogiakand Marja Kallasmaa, oponent magister Peeter Päll).

Neljapäeval, 17. septembril kl 16 ph aud 102 kaitsevad magistritööd **Tatjana Trojanova** teemal "Vene ja eesti artefaktonüümide polüseemia (kõrvutav analüüs)". Oponendid dots fil-kand J.-K. Kostandi ja dots fil-kand B. Klaas; ja **Olga Burdakova** "Läänemere-soome laensõnad Peipsi-äärsetes vene murretes". Oponendid dots fil-kand E. Vaigla, ja dots fil-kand O. Rovnova (Moskva).

loeng

POLITOLOOGIA TEOREETILISE SEMINARI raames toimub esmaspäeval, 14. septembril kl 16. 15 Tähe 4-158 loeng "The model of ethnic democracy". Ettekandja Haifa Ülikooli (Iisrael) prof Sammy Smooha.

Kõik huvilised on oodatud!

Eesti assürioloogia seltsi sümpoosium

toimub esmaspäeval, 14. septembril Eesti Rahva Muuseumi Näitusemajas (Kuperjanovi 9).

Kõik huvilised on oodatud!

Info Ivo Volt, ivo_v@ut.ee.

konverents

Tartu Ülikooli ajaloo muuseumi Morgensterni saalis toimub reedel 18. septembril algusega kell 12 teaduskonverents ***"Discovering Estonian Eugenics".***

Ingliskeelsed ettekanded keskenduvad meditsiiniajaloo ja meditsiinieetika ühele valdkonnale, mis ajaloos tuntuks saanud eugeenika (tõutervishoiu) ning kõikvõimalike steriliseerimis- ja eutanaasiaprogrammidega, tulevikku silmas pidades aga seostub sünnieelse diagnostika, kloonimise jm.

Konverentsi toetab Eesti Vabariigi Sotsiaalministeeriumi Tervishoiuprojekt

Ettekanded:

12 Ken Kalling "Eugenics in Estonia",

12.45 Paul Weindling "European Eugenics between Imperialsim and the Cold War",

14 Alain Drouard "History of Eugenics in France",

14.30 Markku Mattila "The Alegal Eugenic Sterilisations in Finland",

15 Maija Runcis "Sterilisation in the Swedish Welfare State",

16 Margus Punab "Eugenics and (modern) reproductive medicine",

16.30 Valdar Parve "The Concept of Well-Being and the Meaning of Improvement of Well-Being with Regard to Sex Surgery".

Info: Ken Kalling, ajaloo muuseum, tel 375 672, e-post ken@museum.ut.ee

kursus

*Flamenco*kultuuri kursuse FLKU.00.61 (4 AP) järgmised tunnid toimuvad 12. ja 13. septembril kell 14 TÜ spordikeskuse peeglisaalis (Jakobi 5).

Veel on võimalik kursusele registreeruda TÜ kunstide osakonnas tel 375 669, 375 230 või kohapeal.

Indoloogia ja tibetoloogia valikkursused

Sanskriti keel algajatele kolmapäeviti kl 16 Lossi 3 aud 406, 4 AP;

Tiibeti keel algajatele neljapäeviti kl 16 Lossi 3 aud 404, 2 AP;

Sise-Aasia ajalugu - (Tiibeti ja teiste Sise-Aasia maade ajalugu) -

alates oktoobrikuust reedeti kell 14 Lossi 3 aud 406, 2AP.

Õpetab assistent Maret Kark.

Kaasaegsed kaugkoolitusmeetodid koolitajale

Avatud ülikool pakub PHARE kaugkoolitusprojekti raames võimalust osaleda kursusel **"Kaugkoolituse kaasaegsetest meetoditest".**

Kursuse viib läbi koolitusfirma Scottich Development Overseas interneti vahendusel märtsist novembrini 1999.

Kursusel osalejatelt eeldatakse:

* head inglise keele oskust,

* interneti ühenduse ja isikliku e-posti aadressi olemasolu,

* valmisolekut iseseisvaks õppetööks (umbes 5 tundi nädalas),

* algteadmisi ja/või praktilisi kogemusi kaugkoolitusest.

Soovijate hulgast teeb valiku koolitusfirma Scottich Development Overseas.

Täpsem info avatud ülikoolist kuni 15. septembrini tel 375 804, e-post: maire@ut.ee.

varia

Eesti-Šveitsi Kultuuriselts

Esmaspäeval, 14. septembril kell 17.30 toimub keeltemaja raamatukogus Eesti-Šveitsi kultuuriseltsi koosolek.

Kõik nii vanad kui ka tulevased liikmed on kutsutud. Info: Eve Pormeister, tel 406 363.

varia

Hei, tudeng!

Õppelaenu pakkumised käesolevaks õppeaastaks on teinud ERA Pank, Hansapank ja Ühispank. Viidad vastavatele WWW-lehekülgedele leiate üliõpilasinfo alt **http://www.ut.ee/Admininfo.html#laen** ja kõikide teaduskondade lehekülgedelt.

Tartu Akadeemilise Naiskodukaitse

jaoskond võtab vastu uusi liikmeid **14. septembril kl 17-21** Kaitseliidu majas, Riia 12 I korrus. Peamised tegevusvaldkonnad on esmaabi, relva käsitsemine, orienteerumine, toitlustamine jpm. Oodatud on kõik ülikooli naistudengid ja -töötajad.

Vilistlaskogus

Tartu koondise liikmete esimene selle õppeaasta kokkusaamine on **neljapäeval, 17. septembril kell 17.30 vana kohviku kaminasaalis**. Külalisteks on õppeprorektor prof Volli Kalm ja avatud ülikooli prorektor prof Tõnt Seene.

Juhatus

Korp! Rotalias

Korp! Rotalia külalisõhtu toimub teisipäeval, 15. septembril kl 20 Rotalia majas Tähe 3.

sport

Wado-ryo

Wado-ryu on traditsionaalne jaapani võitluskunst, mis ühendab endas Okinawa karate, jaapani ju-jitsu ja erinevad relvatehnikad.

Milleks harjutatakse aga wado-ryud tänapäeval?

Esiteks seepärast, et hoida ennast terve ja töövõimelisena kõrge vanaduseni.

Teiseks annab wado-ryu harjutamine reaalse enesekaitseoskuse, mida praegusel vägivallarohkel ajal võib igaühel vaja minna. Sealjuures pole tähtis mitte füüsiline üleolek oma vastasest, vaid tehniline osavus ja enesevalitsemine.

Kolmandana lisandub n-ö sotsiaalne aspekt, sest wado-ryu harjutamise läbi rikastub tutvusringkond huvitavate inimestega väga erinevas vanuses ja erinevatelt elualadelt, keda muidu poleks ehk kunagi kohanud.

Ja mis kõige olulisem, lisaks tervisele, headele füüsilistele võimetele ja enesekaitseoskusele kasvatab wado-ryu ka tahtejõudu, viisakust, vaprust ja loovust, tehes harjutajast mitte ainult hea võitleja või sportlase, vaid ka parema poja, venna, töötaja ja ühiskonnaliikme.

Wado-ryuga võivad tegelda kõik - vanusest, soost ja füüsilistest võimetest olenemata.

Wado-ryu trennid toimuvad neljapäeviti 14 ja pühapäeviti 17.30 Jakobi 5. Treener Tanel Lihtmaa.

Esmakursuslaste VI rebastejooks Toomel

on 30. septembril.

Start peahoone eest kell 16, koguneda 15.30.

Osaleda saavad teaduskondade 5-liikmelised võistkonnad (sealhulgas 2 naist).

Osa võtta võivad ka teiste kõrgkoolide esmakursuslased.

Registreerimine 29. septembrini kell 10-16 spordikeskuses Jakobi 5 - 112.

Info: tel/faks 375 370.

Tiia Lillemaa

Ei suitseta
ei joo
laia silmaringiga
Töökas ning abivalmis
materiaalselt kindlustatud
vägagi taibukas multimeedia koduarvuti !

on See Õige!

PCT HERCULES koos modemi ja 3 kuu tasuta internetiühendusega vaid 15 450.- krooni !

Kui otsustad nüüd, pääsed tasuta nautima maailmalõppu. „Armageddon" kinodes „Sõprus" ja „Illusioon".
Veel enne võimaldatakse tudengitele arvutiostu soodusliising. Mida maailmalõpu korral... tasub keegi teine...vist.

Rohkem informatsiooni koos soodusliisingu tingimustega leiad ülikooli fuajeest ning PC Experdist.

Edasimüüja arvutisalong PC Expert:

Tallinn: Järvevana tee 9; tel. (2) 6505 405
Tartu: Ülikooli 6A; tel. (27) 390 750
Viljandi: Tallinna 2A; tel. (243) 51 015
Pärnu: Rüütli 2; tel. (244) 76 014

PC expert ARVUTISALONG · PCT GROUP · EVEI ISO 9002 · intel inside celeron

The Intel Inside logo and Celeron are registered trademarks of Intel Corporation.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 465 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 897
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

ARU

Nr. 28 (1941)

Reede,
18. september
1998

Ilmub 1948.
aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Viljaka mõtte-vahetuse nädal

Esmaspäeval alanud **Eesti-Saksa akadeemilise nädala** avas aulas **rektor prof Jaak Aaviksoo.** Ta ütles, et 21. sajandi ülikooli märksõnadeks peetakse loomingut ja innovatsiooni. "Need kaks sõna on ka Akademica märksõnad." Ta soovis Akademica nädalaks viljakat mõttevahetust erinevate koolkondade, generatsioonide ja kultuuride vahel ning et piisavalt akadeemilises pinges sünniks parem teadus ja sisukam koostöö.

Ülikooli kuratooriumi liige, kliinikumi direktor dr Jaanus Pikani ütles oma tervistuskõnes, et akadeemilist ühiskonda iseloomustab avatus ning et vastastikune kasusaamine on avatud ühiskonna eelis. "Kogemused ja tarkus on kapital, mille andja ei jää kunagi vaeseks, juurde saavad mõlemad - nii andja kui saaja". Kliinikumi juhina loodab ta, et Akademica nädalal peetud ühistel loengutel ja seminaridel saadud teadmised leiavad peagi rakenduse ka kliinikumi praktikas.

Saksamaa Liitvabariigi suursaadik Eestis T. E. Bernd Mützelburg ning EV aukonsul Düsseldorfis, Põhja-Rein-Vestfaali Tööandjate Liidu president dr Jochen F. Kirchoff tänasid oma tervituskõnes ühisnädala korraldajaid ning avaldasid lootust, et Eesti ja Saksa teadussidemed süvenevad nii teaduses kui praktikas.

Seejärel pidas TÜ audoktor, Hamburgi Ülikooli prof Els Oksaar saksakeelse aulaloengu teemal "Ühtsus ja mitmekesisus. Saksa keelest teaduskeelena".

Loengud, seminarid ja diskussioonid jätkusid kolmapäevani. Neljapäeval oli Akademica külaliste päev Tallinnas. Akademica teema UTs jätkub.

Fotodel:

- **Saksamaa suursaadik Eestis T. E. Bernd Mützelburg ja EV aukonsul Düsseldorfis J. F. Kirchoff soovisid teaduspraktika koostöö jätkumist.**

Jaak Nilsoni fotod

"Inspireerivaid õppejõude!"

Akademica avaüritusel pidas aulaloengu TÜ audoktor, Hamburgi Ülikooli professor Els Oksaar.

Lähtusite oma loengus tõigast, et teadus on internatsionaalne, haridus aga natsionaalne. Miks rahvusvahelisus teaduses ei tohiks toimuda emakeele arvel?

Miks ja kui palju vajab teadlane teisi keeli peale emakeele?

Teisi keeli vallata on vaja juba seepärast, et praegu domineerib teaduses inglise keel. Iga keel näitab aga maailma teisest perspektiivist. Selgitasin seda oma ettekandes näidetega. Lapsena kasvame sisse ühte keeleühiskonda, selle kaudu areneme. Emakeelt on vaja arendada ka teaduses, sest järeltulev põlv saab õpetust emakeeles.

Seda, mida me teise keele kaudu teaduses anname ja ise õpime, on tähtis ka oma emakeeles osata edasi anda. Inimene areneb selle kaudu. Juba Quintilianus ütles, et laps peab õppima esimese kolme aasta jooksul kindlasti veel ühe teise keele, et oma emakeelt selgemalt näha. Nii et mitmekeelsust on tähtis omandada juba lapsena, kuid see ei ole kunagi võrdkeelsus.

Ajaloo vältel on Tartu Ülikooli toodud teadust ja õpetust Saksamaalt ja sinna tagasigi mindud. Teie olete vastupidine näide - Eestimaalt läbi Rootsi Saksamaale jõudnuna olete toetanud Tartu Ülikooli igal pool. Praegu kuulute ka TÜ kuratooriumi koosseisu.

Igal pool maailmas, kus olen esinenud, ükskõik kas Ameerikas, Filipiinidel, Tokios või mujal, olen alati maininud, et mu emakeel on eesti keel, et see on üks väike ilus riik, kus elab haritud rahvas.

Mul on väga hea meel, et Tartu üliõpilastel on praegu võimalik nii palju stipendiume saada ja välismaal õppimas käia.

Tartu Ülikoolile soovin jätkuvat edasiminekut, inspireerivaid õppejõude ja teaduslikku järelkasvu!

Varje Sootak

TÜ Sihtasutus andis välja stipendiume

2. septembril andis sihtasutus välja esimesed 20 000 krooni suurused Puhk-Mörneri stipendiumid. Puhk-Mörneri stipendiumi on asutanud eelmise aasta sügisel pr Aare Ruth (Puhk) Mörner ja tema abikaasa hr Magnus Mörner. Stipendium on mõeldud eelkõige õigusajaloo-alase uurimistöö toetamiseks Eestis ning see antakse üks kord aastas ühele TÜ õigusteaduskonna ja ühele ajaloo osakonna magistrandile või doktorandile. Viie taotleja hulgast pälvisid 1998. aasta Puhk-Mörneri stipendiumi **õigusteaduskonna doktorant Piibe Jõgi** ja **ajaloo osakonna doktorant Aigi Rahi**. Piibe Jõgi sai stipendiumi doktoritöö "Eesti omandireform kui õiguse mudel" kirjutamiseks. See käsitleb eestlaste poliitilises ja õiguskultuuris avalduvaid printsiipe. Aigi Rahi doktoritöö teemaks on II maailmasõja järgsed massirepressioonid Eestis ning nende mõju Eesti ajaloole.

Puhk-Mörneri stipendium on asutatud pr Aare Ruth (Puhk) Mörneri isa, suurärimees Voldemar Puhki mälestuseks. Voldemar Puhk mängis olulist rolli Eesti majanduse jaluleaitamisel vabariigi algusaegadel. Ta lõpetas TÜ õigusteaduskonna 1922. aastal. Hr Magnus Mörner on tunnustatud Ladina-Ameerika ajaloo uurija. Stipendiumid anti üle Tallinnas, Puhkide perekonna majas Estonia pst 15, kus praegu asub ERA Pank.

4. septembril anti ülikooli kunstimuuseumis üle kolme sihtasutuse juures oleva nimelise fondi stipendiumid. 1994. aastal asutatud Heinz Ederma stipendiumi suuruses 10 000 krooni sai keemia osakonna üliõpilane Artur Jõgi. Heinz Ederma stipendium määratakse orgaanilist peensünteesi õppivale üliõpilasele. Johannes Voldemar Veski stipendium on loodud 1995. aastal eesti filoloogia üliõpilaste toetuseks. **1998. aasta J. V. Veski stipendiumid suurusega 4000 krooni said eesti filoloogia magistrant Merike Parve ja üliõpilane Alice Mandli**. Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides stipendium on asutatud 1994. aastal Eesti Rahvuskomitee poolt Tartu Ülikoolile rahvusülikoolina tegutsemise 75. aastapäevaks ülekantud rahast. ERKÜ stipendium määratakse ühele TÜ üliõpilasele ja ühele kraadiõppurile eesti rahvuslikke küsimusi ja välissuhtlust puudutava akadeemilise ja ühiskondliku tegevuse eest. **1998. aasta ERKÜ stipendiumid suuruses 3500 krooni pälvisid psühholoogia osakonna doktorant Aune Valk ja sotsioloogia osakonna üliõpilane Külliki Korts.**

Stipendiumid andis üle rektor prof Jaak Aaviksoo, üleandmise juures viibisid ka stipendiumikomisjonide liikmed ning stipendiumide asutajatest J. V. Veski tütar Asta Veski.

Aado Altmets,
ülikooli sihtasutuse projektijuht

Fotodel:

- **Stipendiumi saajad ja komisjoni liikmed. Keskel Asta Veski.**
- **Aare Ruth (Puhk) Mörner (vasakul), Aigi Rahi, Margus Mörner ja Piibe Jõgi.**

Jaak Nilsoni ja Kristjan Lepa fotod.

rebase-rida

Loe 3. lk.

Üliõpilaste eri

Tuleval reedel ilmub sügissemestri esimene üliõpilaste erilehekülg:

* üliõpilasesinduse tutvustus,

* intervjuu esinduse esimehe Margus Purlauga,

* organisatsioonide teated.

Erilehekülge toimetab esinduse teabetoimkonna esimees Fred Puss.

Tartu Ülikooli mälestuspäev Raadil

Ülikool mälestab oma lahkunud liikmeid 24. septembril kell 17 Raadi kalmistu keskväljakul.

Buss väljub peahoone eest kell 16.30.

Teabetunnist

UT seekord informatsiooni ei edasta. Seal kuuldu oli vajalik ja huvitav. Kas leht peakski teabetunnis kuuldu sisu veel kord ümber jutustama, piisaks ehk tähtsamate faktide mainimisest. On ju infovahetuse tunnil ka vahetu kogemuse mõju. Kavas olnud teemadel peatub UT varsti pikemalt, seekord on leheruum juba täis.

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

4. septembril

ÜLIKOOLI 367. AASTA

esimene nõukogu istung algas nõukogu uuenenud ruumis. **Rektor prof Jaak Aaviksoo** tutvustas portreede osas toimunud muudatusi. Nõukogudeaegsete rektorite portreede asemel on seintel nüüd EV TÜ esimese kuraatori, eestikeelse kõrghariduse rajaja **Peeter Põllu** ning eesti ülikooli esimese valitud rektori prof **Heinrich Koppeli** portreed. Rektorite Hans Kruusi, Alfred Koorti, Feodor Klementi ja Arnold Koobi portreed asuvad nüüd ajaloo muuseumis. Nõukogu saalis on vaid neli portreemaali: Johan Skytte, Georg Friedrich Parroti, Peeter Põllu ja Heinrich Koppeli omad.

Rektor tutvustas nõukogu liikmeile ka finantsdirektor Taimo Saani, kes osaleb nõukogu istungitel. Uuenenud on ka nõukogu koosseis.

* * *

Järgnevalt peatus rektor lühidalt ülikooli ees seisvatel probleemidel ning sellel positiivsel ja negatiivsel, millega ta kolme esimese kuu jooksul on kokku puutunud (vt ka rektori intervjuud 28. augusti ja inauguratsioonikõnet 4. septembri UT-st).

Õppetöö osas rõhutas rektor kvaliteedi parandamise vajalikkust, samuti seda, et õppetöö tulemuste kohta peab olema võimalik kohe informatsiooni saada. Õppekavade puhul on vaja teada saada üliõpilaste motiveeritud seisukohti ja ka vilistlaste-tööandjate arvamusi.

Rektor on korduvalt kõnelnud **info** parema liikumise vajadusest mitmes esinemises ning avaldanud oma arvamust UT-s. Ta ütles, et ülikool muutuks õigeaegse ja täpse info puhul avatumaks mitte ainult välja-, vaid ka sissepoole. Ta pidas oma seniste töökuude jooksul kõige ebameeldivamaks kogemuseks seda, et teadmatusest, hirmust või kahtlustest tulenevalt liiguvad ringi kuulujutud, mis ülikooli seinte vahelt välja jõudes veelgi võimenduvad ning millest kasu pole kellelgi.

Üks informatsiooni parandamise võimalusi on oma ettepanekute, arvamusavalduste jmt kohene nende inimeste teavitamine, kes ühel või teisel moel asjasse puutuvad. "Väga vähestel ülikoolis liikuvatel dokumentidel on peal nimekiri, kellele on dokumendi koopia saadetud."

Nõukogu liikmetel soovitas rektor kasutada oma õigust esitada rektoraadile arupärimisi, samasugune õigus on ka kõigil teistel ülikooli töötajatel.

Nii ametnike kui õppejõudude ustel peavad olema vastuvõtuajad.

Eelarve märksõnadeks nimetas rektor läbipaistvust (et kõik ülikooli liikmed saaksid aru, mida tsentraalne eelarve sisuliselt väljendab) ja õiglust (et ülikooli tuludest summadest eraldataks ühtne ja õiglane osa ühishuvide katmiseks ning et õppesummasid ei kasutataks enam hoonete ülalpidamiseks). Omavahendeid jõudsalt juurde teenides võivad nii asutuste kui selle liikmete sissetulekud küll suureneda, kuid paraku kipub rektori sõnul niimoodi põhitöö teisejärguliseks kujunema.

Järgneb

Järgmises numbris:

* Rektori ettekande järg

* Nõukogu komisjonide koosseis jm.

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUS

8. septembril

Istungi algul õnnitles rektor prof Jaak Aaviksoo valitsuse uusi liikmeid - õigusteaduskonna dekaani dots Jaan Ginterit ja bioloogia-geograafiateaduskonna dekaani prof Ain Heinaru.

*** II lugemisel olid ülikooli ettepanekud ülikooliseaduse ja tulumaksuseaduse muutmise ja täiendamise seadusesse.**

4. septembril ülikooli nõukogus arutusel olnud ja ettepanekutega täiendatud projekt võeti pärast arutelu valitsuse poolt teadmiseks. Ettepanekud edastatakse haridusministeeriumi ja Riigikogu kultuurikomisjoni.

*** Kutseseaduse eelnõusse** on ülikoolis samuti ettepanekuid tehtud. Eelnõu põhiseisukohtadega oli valitsus nõus.

*** Autasustamisi. TÜ medaliga** otsustati autasustada sotsiaalteaduskonna ettepanekul **prof Rein Taagepera,** kes on kõige suurema tsiteeritavusega Eesti sotsiaalteadlane, on välja arendanud füüsika kursuste eeskujule põhineva kvantitatiivse politoloogia põhikursuse, kelle poliitilised analüüsid ja ühiskondlik tegevus on mõjutanud Eesti ühiskondlikku arengut ning kelle eriline teene ülikooli ees on sotsiaalteaduskonna rajamine ja politoloogia osakonna väljaarendamine.

Arsti teaduskonna ettepanekul otsustati anda TÜ medal pikaajalise ja eduka õppe- ning teadustöö eest sel semestril pensioneeruvatele professoritele **Märt Saarmale, Toomas Karule ja Ülo Hussarile**. (Medalid anti kätte rektori vastuvõtul eelmisel nädalal - toim.)

Ülikooli juhtkonna ettepanekul autasustatakse **TÜ medaliga** ka Saksa-Eesti akadeemilise nädala idee väljatöötamise ja edasiarendamise ning ideelise ja materiaalse toetuse eest ülikoolile Düsseldorfi Deutsche Panga direktorit, õigusteadlast prof **Otto Wulffi** ning Düsseldorfi Deutsche Panga ja Nordrein-Westfaleni Tööandjate Ühenduse tegevjuhti, õigusteadlast dr **Hansjörg Döppi.**

Valitsus kiitis heaks rektoraadi ettepaneku TÜ auliikme nimetuse andmise kohta teenete eest EV aukonsulile Düsseldorfis dr **Jochen Friedrich Kirchhoffile** ja suunas ettepaneku TÜ nõukogule.

*** TÜ külalisprof Claus Sommerhage tutvustas Akademica kava.** Rektor tänas teda senise tegevuse eest ja kui üht ürituse ettevalmistajat.

*** Socratese ja selle alaprogrammi Erasmust tutvustas välisüliõpilastalituse peaspetsialist Kai Treier,** kes lähemal ajal kirjutab neist UTs täpsemalt.

Taotlused tuleb esitada **15. novembriks**. Valitsus kinnitas bilateraalse lepinguvormi ning lepingule allakirjaõigusliku isikuna dekaani.

* Valitsus nõustus aulasse Vanemuiselt **Steiway klaveri ostmisega**. Praegu aulas asuv klaver toodi sinna rohkem kui 30 aastat tagasi ning vajab muusikute sõnul väljavahetamist. Kuna Vanemuise remonditav kontserdisaal läheb Eesti Kontserdile, ei vaja nad seda enam ning on nõus ülikoolile edasi müüma. Kokku nii liisingu eest kui Vanemuisele läheb klaver maksma üle poole miljoni krooni. Ülikool peab läbirääkimisi võimalike sponsoritega, kelle nimi trükitaks aulakontsertide kavalehele. Klaveri ostu Vanemuisele toetasid Kultuurkapital ja Tartu Linnavalitsus, seda raha ei nõuta samuti tagasi, sest klaver saab parimasse Tartu kontserdisaali.

*** Õppekorralduseeskirja § 84** sätestab juhud, mil üliõpilast võib õppekava mittetäitmise pärast eksmatrikuleerida. Seda näiteks "... juhul kui õpingute ainepunktide summa on väiksem kui 75% (bakalaureuse- ja diplomiõppe esimesel aastal 50%) normatiivist (arvestuslikust mahust), magistri- ja doktoriõppes on arvestuslikuks mahuks õppeosa 40 AP" jne. Rektor juhtis tähelepanu sellele, et kuigi eeskirjaga on ette nähtud õppeaasta jooksul teatud ainepunktide arvu saamine, puudub teaduskondades sellest täielik ülevaade, mida näitavad tema järelepärimised. Ta tegi ettepaneku võlgnevused likvideerida ühe semestri jooksul ning õppedokumentides kiiresti kord majja luua, et kõikide üliõpilaste õppetulemuste kohta oleks võimalik kohe ülevaadet saada.

* Lihtsustub **töölepingu sõlmimise eeskiri.** Aasta tagasi seda lihtsustati. Personaliosakonna ettepanekul detsentraliseeritakse tööandja esindamist veelgi (õppeabipersonali palkamise delegeerimine dekaanidele jne). Valitsuse liikmetele jäi võimalus teha oma ettepanekud nädala jooksul.

* Arutati **valitsuse listi** ülespanemist. Selle kaudu saaksid valitsuse liikmed kiiremini üksteisele eelnõusid, arvamusi ja ettepanekuid saata.

* Rektor informeeris valitsuse liikmeid sellest, et üliõpilaskülal on nüüd uus direktor Heiki Pagel, kes oli väga tugev kandidaat ka finantsdirektori kohale. Rektori sõnul vajavad majutusprobleemid otsustavat lahendust, need ei tohi takistada ülikooli arengut. Tuleb teha omalt poolt kõik laenu saamiseks.

* Valitsus kinnitas **õigusteaduskonna magistriõppe riigieelarveliste kohtade** maksumuseks 1998/99. õppeaastal 20 000 kr.

kommentaar

Kommenteerib ülikooli jurist Aliis Liin

*Haridusministeeriumis valminud **ülikooliseaduse ja tulumaksuseaduse eelnõu** näeb praegu kehtivas ülikooliseaduses ette mitmeid põhimõttelisi muudatusi.*

Eelnõu järgi tasuksid kuni aasta üle nominaalaja õppivad üliõpilased 50 protsenti vabariigi valitsuse poolt kõigile õppekavadele ja õppevormidele kinnitatud ühtsest õppekoha baasmaksumusest. Lepingulised üliõpilased, välistudengid ning kaks ja enam aastat üle nominaalaja õppijad hüvitaksid õppekulud kogu õppekoha baasmaksumuse ulatuses.

TÜ valitsus kinnitas seaduseelnõu läbitöötamiseks moodustatud komisjoni ettepanekud, mille alusel võiks seadus lubada ülikoolil ise otsustada, kas ja kui suures ulatuses üliõpilased oma õppekulud hüvitavad. Samuti peaks rektoril olema õigus vabastada teatud üliõpilasi (nt hea õppeedukuse või sotsiaalsete põhjuste alusel) õppekulude hüvitamisest.

Eelnõuga on kavas muuta ka diplomi-, bakalaureuse- ja magistriõppe süsteemi nii, et bakalaureuseõpe oleks endise nelja aasta asemel kolm kuni neli aastat ega lõpeks enam tingimata bakalaureusekraadi saamisega. Magistriõppe kestus oleks üks kuni kaks aastat, kuid koos bakalaureuseõppega mitte alla viie aasta. Ülikooli valitsus toetas kõrghariduse tervikuna reformimise mõtet, kuid jäi seisukohale, et haridusministeeriumi pakutud lahendus on poolik ega loo uut ja hästi toimivat süsteemi.

Valitsus väljendas ka vajadust uuendada ülikooliseadus tervikuna, kuna 1995. aastal vastu võetud ja hiljem korduvalt muudetud seaduses on ilmnenud mitmeid puudujääke.

Nõukogu ja valitsuse ülevaated tegi Varje Sootak

Viiskümmend aastat rivis

Ega vist vanas ja auväärses Universitas Tartuensises tema enam kui kolme ja poole sajandi pikkuse ajaloo vältel pole olnud palju neid, kes oleks ülikooli töödel ja tegemistel niikaua õlga all hoidnud kui **Tullio Ilomets**. Liialdamata võib öelda, et Ilomets on kujunenud ülikooli elavaks sümboliks, teda tunnevad kõik ja tema tunneb peaaegu kõiki. See ei olc ka ime, pidades silmas Ilometsa töö- ja huvialade laiahaardelisust. Eriala ja kutsumuse poolest keemik-orgaanik, on ta olnud ülikooli keemiaosakonnas orgaanilise sünteesi, orgaanilise analüüsi ja loodusühendite uurimise alusepanijaid, tegelnud pikka aega nii keemia kui ka Tartu Ülikooli ajalooga, muinsuskaitsega ja kultuuriväärtuste restaureerimisega. Viimasel ajal ongi ta silma paistnud just keemikute-restauraatorite koolitamise ning restauraatorite täiendõppe organiseerimisega. Vaevalt oleks Tartu Ülikooli ajaloo muuseumgi praegusel kujul olemas ilma Ilometsa entusiasmita selle rajamisel ja eksponaatide kogumisel. Peale arvukate teaduspublikatsioonide on Tullio Ilomets olnud usin avaldama kirjutisi ka ülikooli ja teiste ajalehtede veergudel. Ilomets on aga ka asendamatu konsultant keemiahoone kommunikatsioonide alal torumeeste, elektrikute ja teiste remondimeeste jaoks.

See "mees vanast juurest" sündis Järvamaal Koigis enam kui 77 aastat tagasi. Siin ei ole paraku tegemist trükiveaga. Tõepoolest, nähes seda lopsaka tumeda juukselakaga energilist härrasmeest oma silmaga, ei julgeks tema eaks pakkude palju üle kuuekümne. Tullio Ilomets on näitlik vastuargument mõnede prominentide arvamusele, et pensioniea saavutanud inimene muutub otsekohe raugaks ning kõlbab veel ainult tugitoolis kamina ees istumiseks.

Täpselt pool sajandit tagasi astus Tullio Ilomets esmakordselt ülikooli kuue samba vahelt sisse, lõpetas siin stuudiumi ja on suurema osa sellest poolest sajandist pidanud õppejõu auväärset, rasket ja tänamatut ametit. Peaaegu kõik pärast sõda Tartu Ülikooli lõpetanud keemikud võivad end Ilometsa õpilasceks pidada. Paljud Ilometsa praegused kolleegid ei olnud veel sündinudki, kui tema juba noori keemikuid õpetas. Ilomets on alati heldelt jaganud oma põhjatust teadmiste ja kogemuste varasalvest igale soovijale head nõu, vürtsitades oma juttu muheda naljasõnaga. Sügavalt erudeeritud ja sõnaosava mehena on ta alati iga seltskonna hingeks. Samal ajal ei pelga Ilomets, kui asi nõuab, avalikult välja ütelda ka kibedat tõde.

Aga ehk aitab Ilometsa kiitmisest. Kuigi kõik ülalräägitu on sulaselge tõsi, võib Ilomets, kes kuulsust kunagi pole taga ajanud, tunda end ehk ebamugavalt. Soovime siis väsimatule töömehele jätkuvalt jõudu, tervist ja pealehakkamist Eesti keemia ja Tartu Ülikooli asjade edendamiseks järgmisel viiekümnel aastal!

Kolleegid orgaanilise keemia instituudist
Marta Tamme foto

stipendium

ERFi stipendiumide saajad

10. septembril valis Eesti Rahvuskultuuri Fondi stipendiumikomisjon 14 põhiõppe üliõpilase, 10 magistriõppe üliõpilase ja ühe külalisõppejõu poolt esitatud taotluste põhjal ERFi stipendiumi saajad.

Stipendiumid määrati järgmiselt:

* Põhiõppe üliõpilastele (á 1000 krooni kuus, 10 000 aastas):

1. Kairika Kärsna	inglise keele ja kirjanduse eriala 2. a üliõp,
2. Merle Metsjärv	inglise keele ja kirjanduse eriala 4. a üliõp,
3. Mari Hiiemäe	eesti ja soome-ugri filoloogia eriala 4. a üliõp,
4. Reet Hendrikson	eesti ja soome-ugri filoloogia eriala 3. a üliõp,
5. Mariko Faster	eesti ja soome-ugri filoloogia eriala 4. a üliõp,
6. Tiia Sippol	eesti ja soome-ugri filoloogia eriala 4. a üliõp,
7. Katrin Martsik	ajaloo eriala 4. a üliõp,
8. Reelika Niit	ajaloo eriala 4.a üliõp,
9. Kristi Jõesalu	ajaloo eriala 4. a üliõp,
10. Meiu Münt	maalikunsti eriala 4. a üliõp;

* Magistriõppe üliõpilastele (á 1500 krooni kuus, 15 000 aastas):

1. Liliann Grünvald	eesti ja soome-ugri filoloogia 2. a magistrant,
2. Martin Hallik	ajaloo 2. a magistrant,
3. Maarit Kivilo	klassikalise filoloogia 1. a magistrant.

* Külalisõppejõule (6000 krooni kuus, kaheks semestriks á 4 kuud, 48 000 aastas):

1. Andres Kasekamp	ajaloo osakonna külalislektor.

Ülle Hendrikson

Toetusfond ootab uusi taotlusi

Filoloogia- ja informaatikaüliõpilaste toetusfond, mille asutasid 1996. aasta algul kaks arvutuslingvistika õppejõudu - dr Hans-Dieter Lutz Koblenz-Landau Ülikoolist ja dr Martin Volk Zürichi Ülikoolist (vt Universitas Tartuensis 8. märts 1996) võtab vastu uusi taotlusi alanud õppeaasta sügissemestriks.

Põhikirja kohaselt on fond ette nähtud teoreetilisele või arvutuslingvistikale spetsialiseeruvate üliõpilaste stuudiumiolude parandamiseks.

Siiani on fondist makstud põhiliselt sõiduraha üliõpilaste (magistrantide, doktorantide) osavõtuks rahvusvahelistest konverentsidest ja stipendiume.

Toetust võib taotleda näiteks õppe- või teaduskirjanduse ostmiseks, konkreetse uurimistöö tegemiseks, seminarist või konverentsist osavõtuks, samuti ühe- või mitmekuist stipendiumi sügissemestri lõpuni.

Avaldus, kus oleks näidatud taotletava summa suurus koos põhjendusega ja juhendaja soovitusega, palun esitada **hiljemalt 1. oktoobriks** arvutiteaduse instituuti, Liivi tn 2, ruum 317 või 209. Info tel 375 483, e-post koit@ut.ee.

Mare Koit,
fondi hooldaja

Kes kust ülikooli astus

Küsimustele vastab vastuvõtutalituse peaspetsialist Aime Randveer

Kui palju laekus tänavu avaldusi ja kuhu sooviti kõige rohkem astuda?

Riiklikult finantseeritavatele õppekohtadele laekus 7348 avaldust 4462 inimeselt - see on 118 inimeselt rohkem kui möödunud aastal. Neile kohtadele võeti vastu 1453 uut üliõpilast.

Konkurss kujunes kõige suuremaks sotsiaalteaduskonna erialade puhul. Kõige suurema konkursiga erialaks oli avalikkussuhted ja teabekorraldus - 17,7 avaldust kohale, teisel kohal oli psühholoogia - 16,8 ja kolmas politoloogia 13,9 avaldusega.

Ja kõige vähem?

Kõige väiksem oli konkurss põhikooli loodusteaduste õpetaja erialale füüsika-keemiateaduskonda vastavalt 0,8 ja 0,9 avaldust kohale eesti ja vene rühma, aga samuti ka füüsika erialale, vaid 1,4 avaldust kohale. Loodusteaduste õpetaja põhikoolis erialale kahe teaduskonna peale kokku oli konkurss eesti rühmadesse 1,5 avaldust kohale ja vene rühmadesse 2,0.

Õeteaduse eriala 1-aastasesse bakalaureuseõppesse laekus 14 avaldust (vastuvõtuarv 15). Avalduste andmist ja seega ka konkurssi erialadele, millele võeti vastu riigieksamite tulemuste põhjal, mõjutas mingil määral kindlasti see, et sisseastujail oli võimalik saada andmeid kandideerijate hindepallide summa kohta.

Avalduste laekumine päevade kaupa oli suhteliselt ühtlane, ligikaudu 500-700 avaldust päevas. Kõige vähem avaldusi laekus esimesel dokumentide vastuvõtupäeval, kõige rohkem avaldusi nädalapäevadest aga teisipäeviti.

Millistest linnadest ja maakondadest sooviti rohkem Tartu Ülikooli astuda?

Avaldusi laekus kõigist maakondadest. Kõige rohkem soovijaid oli pärit Tartu linna 874 (19,7%) ja Tallinna koolidest 788 (17,7%). Neile järgnes Ida-Virumaa 463 (10,4%) soovijaga. Ida-Virumaalt pärit kandideerinute arv oli tõusnud eelmise aastaga võrreldes ligikaudu 2,5% võrra. Väiksem arv sooviavaldusi, umbes sadakond (s.o umbes 2-3%), laekus Järvamaalt, Saaremaalt ja Raplamaalt. Nimekirja lõpust leiame Läänemaa 69 (1,5%) ja Hiiumaa 22 (0,5%) soovijaga.

Kust pärit üliõpilaskandidaate rohkem sisse sai?

Vastuvõetute hulgas oli kõige suurem arv Tartu linnast pärit isikuid - 305 (21,1%). Tallinnast pärit noori sai Tartu Ülikooli sisse 293 (20,2%). Kõige vähem sissesaanuid, 6 isikut (0,4), oli Hiiumaalt.

Keskmine sissesaamise protsent oli sel aastal 32,4.

Kõige edukamad olid Saare maakonna koolidest kandideerinud õpilased, kellest 41 % vastu võeti?. Kõige vähem, 23% soovinuist, oli sissesaanuid Võru- ja Valgamaalt.

Aga koolide kaupa?

Avaldusi laekus 358 koolist. Kõige rohkem soovijaid - 131 oli Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumist, järgnesid Hugo Treffneri Gümnaasium (123 soovijat), Miina Härma Gümnaasium (106 soovijat) ja neljandana Nõo Reaalgümnaasium (97 soovijat).

Tallinna koolidest andsid kõige rohkem avaldusi Tallinna 21. Keskkooli lõpetanud (58 isikult).

Koole, mille lõpetanutest esitas avalduse Tartu Ülikooli kandideerimiseks vaid 1 isik, oli 73.

Vastuvõetuid oli 214 koolist. Kõige rohkem sissesaanuid oli Hugo Treffneri Gümnaasiumist (71 isikut) ja Miina Härma Gümnaasiumist (55 isikut). Väljastpoolt Tartut või Tartu maakonda asuvatest koolidest oli esimene ning üldises koolide pingereas viies Tallinna Inglise Kolledž (38 sissesaanut), millele järgnes kuuendana Narva Pähklimäe Gümnaasium (sissesaanuid 36). Koole, millest osutus vastuvõetuks ainult 1 isik, oli 59.

Kuidas tundsid Tartu Ülikooli vastu huvi vene koolide lõpetanud?

Vene õppekeelega kooli lõpetanutest soovis meil õppida 727 isikut. Oma soov õnnestus tänavu täita 232 üliõpilaskandidaadil.

Kas ülikooli astuda soovijate hulgas on ka juba välismaal keskhariduse saanuid?

Välismaal keskhariduse omandanuid oli kandidaatide hulgas 13. Neist 2 on lõpetanud rahvusvahelise kolledži (United World Colledge) ja võeti Tartu Ülikooli vastu väljaspool konkurssi.

Kui palju kandideeris olümpiaadide võitjaid?

Vabariiklike õpilasolümpiaadide võitjaid kandideeris filosoofia-, bioloogia-geograafia-, füüsika-keemia- ja matemaatikateaduskonda kokku 35 ning keemia erialale täppisteaduste kooli lõpueksamil "5" saanud isikuid 5.

Kui palju oli medaliste?

Väljaspool konkurssi võeti vastu kuldmedaliga kooli lõpetanuid usuteaduskonda 2 ja füüsika-keemiateaduskonda 1.

Millistele erialadele astujad kõige rohkem palle said?

Oli õpilasi, kes said sisse maksimaalse pallide arvuga matemaatika erialale eesti rühmas - 2 ja vene rühmas 6. Silmapaistvalt heade tulemustega sisseastujaid oli inglise keele ja kirjanduse, skandinavistika, õigusteaduse, filosoofia, eesti kirjanduse ja rahvaluule, geograafia ja bioloogia erialale astujate hulgas, kelle hindepallide summa moodustas maksimaalselt võimalikust 95-99%. Sotsiaalteaduskonda astujatest said sisseastumiseksamitel 97-98% maksimaalselt võimalikest pallidest parimad sotsioloogia, politoloogia, psühholoogia ja semiootika erialale pürgijad.

Sisseastujate tase erialati on olnud erinev, kui analüüsida tulemusi viimase vastuvõetud üliõpilase siseastumisel arvesse minevate hindepallide summa järgi. Nii tänavu kui ka möödunud aastal oli kõige suurem hindepallide arv vajalik õigusteaduskonda sissesaamiseks (üle 90 ja 92% maksimaalselt võimalikust pallide arvust).

Järgneb

Ly Meri

194 uut välisüliõpilast

Küsimustele vastavad välisüliõpilastalituse töötajad Kai Treier, Piret Lai ja Silvi Lannes.

Kui palju on uusi välistudengeid?

Kai: Selleks semestriks laekus 1.juuniks 216 avaldust, 1997. aastal tuli 220 avaldust.

Teaduskonnad olid nõus vastu võtma 194 uut välisüliõpilast.

Missuguseid teaduskondi eelistati?

Silvi: Kõige rohkem laekus avaldusi filosoofiateaduskonda, vastu võeti 111, järgnevad arstiteaduskond 42 ja sotsiaalteaduskond 13 uue üliõpilasega. Avaldusi laekus kõikidesse teaduskondadesse.

Kes nad on?

Kai: Suurema osa moodustavad isikulikul initsiatiivil tulijad, vahetusprogrammide või lepingute alusel õpib 45 üliõpilast.

Kust nad pärit on?

Piret: 121 on üle lahe Soomest, 24 Venemaalt (neist 15 hõimurahvaste programmi alusel) ning mitmed üliõpilased USAst, Rootsist, Saksamaalt ja Taanist.

Aga eksootilisematest paikadest?

Silvi: Eksootikat oli õhus küllalt palju, mitmed taotlused tulid nii Aafrikast kui Aasiast. Praegu on neist kohal Austraaliast ja Jaapanist pärit tudengid.

Aga teised?

Piret: Reeglina ei õnnestu Aasiast ja Aafrikast pärit tudengitel pääseda riikidesse, kus on Eesti Vabariigi välisesindused, kellel on õigus võtta vastu elamisloa taotlusi. Kuid kõik välisriigi kodanikud, kes tulevad Eestisse õppima, peavad eelnevalt taotlema elamisluba.

Kas on loobujaid?

Silvi: On küll, iga aasta septembrikuu jooksul ilmneb, et kaugeltki mitte kõik vastuvõetud uued välisüliõpilased ei asu õppetööle. Enamasti teavitavad nad meid ise, aga paljud jäävad ka meie "avastada".

Mis on orienteeruv koguarv?

Piret: Meie andmetel on käesoleval semestril Tartu Ülikoolis üle 400 välisüliõpilase, kaasa arvatud magistrandid ja doktorandid.

Mida veel põnevat on juhtunud?

Kai: Enne õppetöö algust oli meil uutele välisüliõpilastele traditsiooniline sissejuhatav orientatsiooninädal, kus räägiti õppimisest-elamisest Tartus. Suureks abiks on olnud üliõpilastuutorid, vanemate kursuste välisüliõpilased ja teaduskondade välistudengite koordinaatorid. Aitäh neile ja loodame meeldivale koostööle ka tulevikus!

1. septembril toimus ajaloo muuseumis rektori vastuvõtt uutele välisüliõpilastele ja -õppejõududele, mis oli see teretulemast, aidates neil paremini sisse elada uude keskkonda. Plaanis on korraldada ka tutvumispidu uutele ja vanadele välisüliõpilastele, kuhu on loomulikult oodatud ka Eesti üliõpilased. Fraternitas Fennica korraldas üle-eelmisel nädalavahetusel laevareisi Emajõel, kus oli rohkesti osavõtjaid ja õnneks soosis seda üritust ka päikseline ilm.

Ja kui midagi põnevat veel juhtub, küllap me siis ka teada anname.

Kas on ka midagi sellist, mis murelikuks teeb?

Kai: Murelikuks teeb, et vahetusüliõpilased pole rahul elamistingimustega meie ühiselamutes ja eelistavad tasuta ühiselamukoha asemel linnakorteri üürida. Enamik välisüliõpilasi peab leidma elukoha ise, paraku ülikool neid selles osas aidata ei saa. Ühiselamud on räpased, pesemisvõimalused kehvad, toad külmad ning puudub turvalisus.

1. septembril rektori vastuvõtul välisüliõpilased paremalt Minna Toom (arstit 3. a, Fraternitas Fennica), Mika Teränen (eesti keel võõrkeelena 4. a, välisüliõpilaste tuutor) ja Ene Strelkov (arstit 2. a, Fraternitas Fennica).

Jaak Nilsoni foto

Kai Treier vastuvõtul "oma hoolealuseid" jälgimas.

Piret Lai (vasakul) ja Silvi Lannes 1997. aasta Oslo haridusmessil Tartu Ülikooli tutvustamas.

Ingliskeelseid kursusi on pakkuda väga piiratud arvul, probleeme on tekkinud ka eesti keele õpetamisega välismaalastele.

Aga rõõmustab välismaalaste jätkuvalt suur huvi Tartu Ülikoolis õppimise vastu.

Loodetavasti kohalikud probleemid nende rõõmu ei kahanda.

Lan Tre-Lay

rebase-rida

1. Kas rebase saba on paaril esimesel nädalal ülikoolis kuhugi ukse vahele jäänud?

2. Mida peale õppimise veel kavatsete teha?

Helen Alarn (eesti keel võõrkeelena).

1. Kõige keerulisem on olnud õppekava koostamine. Raske on harjuda arvestuste süsteemiga.

2. Tahaksin ülikooliellu sisse sulada, näha inimesi, kes siin erinevatel kursustel õpivad. Hea võimalus selleks on kindlasti ülikooli sügispäevad.

Toomas Lapp (taani keel). Viljandist.

1. Info ainepunktide valikul on olnud üsna kesine.

Üks saadab siia, teine sinna ja lõpuks ikka keegi midagi ei tea. Ühesõnaga info poolest on kehv, aga üldmulje on ikka positiivne.

2. Praegu võtan asja rahulikult, vaatan ringi. Esialgu tahan õppeasjad korralikult käima saada. Tahaksin uurida korporatsioonide asja, võib-olla liitun mõnega. Hakkan teatris käima.

Margaret Neithal (eesti kirjandus, rahvaluule). Tallinnast.

1. Midagi halba otseselt juhtunud pole. Praegu on kõik meeldiv, uute inimestega on koos huvitav olla. Halb on see, et siiamaani pole veel toimunud rebaste kokkutulekut. Ei tea esmakursuslasi, seda enam, et loengutel on kõik kursused läbisegi. Seoses õppekavade ja muuga on kõik laabunud.

2. Ülikooli õhkkond meeldib, Tallinnast tulles on nagu vabadusetunne, kuna seal on kõik närviline ja kiire. Tartu on vaimsem ja ilus linn. Olen mõelnud ka korporatsiooni astumise peale, kuid esimesel aastal on õppimisega palju tegemist, ei tea, kas jõuan. Hakkan ülikooli spordiklubis käima.

Intervjueeris ja pildistas Reno Hekkonens

arvutiteave

Arvutikursused

Kursused toimuvad arvutuskeskuses J. Liivi 2 klassis 207, loengud sama maja aud 208. Kursuse hind eelmise semestriga võrreldes ei muutu ja on endiselt 15 krooni tund. Tasuda saab ülikooli sisekäibe korras (blanketid on AK valvelauas ja kantselei AK postkastis). **Kursustele tuleb eelnevalt registreerida ja seda saab teha tel 375 477 ja 375 444**. Lisainfo kursuste toimumise ja sisu kohta leiate WWW aadressil http://www.ut.ee/ak/kursused.html.

Lisainfo tel 375 447 või e-posti teel aadressil maret_m@ut.ee.

Algkursus + Word 97	10. - 18. sept	kl 10.15 – 12
PowerPoint 97	14., 16. sept	kl 13.15 – 15
Algkursus + Word 97	21. – 29. sept	kl 10.15 – 12
Internet loengud	28. , 29. sept	kl 12.15 – 14
praktikumid		
I rühm	30. sept – 5. okt	kl 10.15 – 12
II rühm	30. sept – 5. okt	kl 14.15 – 16
PegasusMail	7., 8 okt	kl 10.15 – 12
Access 97	12, 14, 16, 20, 22. okt	kl 10.15 – 13
Excel 97 algajaile	13, 15, 19, 21, 23. okt	kl 10.15 – 12
WWW lehekülgede tegemine	26., 27. okt	kl 10.15 – 12
(Adobe Pagemilli baasil)	28., 29. okt	kl 10.15 – 13
Word 97 edasijõudnuile	2. – 06. nov	kl 10.15 – 12
Excel 97 algajaile	9. – 13. nov	kl 10.15 – 12
Adobe Acrobat	16., 19. nov	kl 10.15 – 12
	17., 20. nov	kl 10.15 – 13
Algkursus + Word 97	23. nov	kl 10.15 – 12
	24. – 27. nov	kl 10.15 – 13
WWW lehekülgede tegemine		
(FrontPage 98 baasil)	30. nov – 4. dets	kl 10.15 – 12
Viiruste tõrjumine	7. , 8. dets	kl 10.15 – 12

Maret Meriste,
arvutuskeskus

Andmebaaside õppused raamatukogu infoosakonnas

Õppeaasta alguses on paras aeg tuletada meelde vana ning rääkida uuest.

Vana poole pealt tuletaks meelde, et ülikooli raamatukogu lugejate kasutada on kõige muu kõrval ka:

- 12 arvuti ning arvutipanceliga varustatud multimeedia klass,
- enam kui sada laserketastel ning diskettidel bibliograafilist, täistekst- ning multimeedia andmebaasi (täielik nimekiri on kättesaadav aadressidel http://www.utlib.ee/ee/Osakonnad /info/cdkogum.html ja http://www.utlib.ee/ee/Osakonnad/info/multi.html),
- erinevad On-line andmebaasid (STN, STAT-USA, MEDLINE, EUROBASES jt),
- elektroonilised teadusajakirjad (http://www.utlib.ee/ee/Osakonnad/info/ajakirjad.html),
- elektrooniline infoteenistus annab lugejate päringutele teatmekogudes leiduvate materjalide põhjal kiireid lühivastuseid (http://www.utlib.ee/ee/infoteenistus.html).

Oma esimesed elektroonilised andmebaasid ning interneti ühenduse sai raamatukogu 1992. aastal. Esimesed kursused üliõpilastele algasid 1993. aastast. Kursuste eesmärk oli anda teadmised ja praktilised oskused erialase teadusinformatsiooni otsimiseks, hindamiseks ja korraldamiseks. Praeguseks on vastavad kursused läbinud ajaloo, majanduse, psühholoogia, sotsioloogia, sotsiaaltöö, pedagoogika erialade üliõpilased.

Kuna raamatukogu andmebaaside ruum on lugejate seas väga populaarne, siis praegu pole ametis oleval konsultandil tihti võimalust üheaegselt aidata ja õpetada kõiki abivajajaid. Seetõttu pakub infoosakond sellel õppeaastal välja teadusandmebaaside kasutajaõppused. Osaleda võivad kõik, kellel on soov oma erialal informatsiooni otsida ning kellel puuduvad eelnevad teadmised ja oskused seda elektroonilises keskkonnas teha.

Õppused hakkavad toimuma **igal kolmapäeval kl 15.15. Alustame 23. septembrist**. Kuna meie tehnilised võimalused ei ole piiramatud, siis kiireimatel registreerunutel on valikuvõimalus.

Teadusandmebaaside tootmine on kujunenud tänapäeval suureks tööstusharuks, mis on koondunud peamiselt mõne suurema korporatsiooni kätte. Seetõttu piisab andmebaaside kasutajatel tihti vaid paari suurema tootja poolt väljatöötatud programmide omandamisest.

Infoosakonna poolt pakutavad õppused on seetõttu üles ehitatud erinevate tootjate poolt loodud programmide tutvustamisele. Seega saavad ühest ja samast õppusest osa võtta erinevate erialade inimesed. Nii näiteks õppus, kus tutvustatakse SilverPlatter andmebaase, peaks huvi pakkuma bioloogidele, geoloogidele, füüsikutele, arstidele, psühholoogidele, pedagoogikateadlastele jne, jne.

Õppuste kava septembris ja oktoobris

23. september. SilverPlatter andmebaasid (Biological Abstracts on CD, ERIC - Current Index to Journals in Education (CIJE) Resources, Exceptional Child Education Resources, GEOBASE, International Nuclear Information System, Medline Professional, PsycLit, PSYNDEXplus).

30. september. OVID Technologies tarkvaraga andmebaasid (Current Contents CD-ROM Version).

7. oktoober. ProQuest andmebaasid (INSPEC, Periodical Abstracts Research).

14. oktoober. Euroopa Liidu andmebaasid (JUSTIS CELEX CD-ROM , Justis European References CD-ROM).

21. oktoober. Teadusliku Informatsiooni Instituudi (ISI) tsiteerimisandmebaasid (Social Sciences Citation Index with Abstracts, ISI Hot Papers on Diskette).

28. oktoober. Helecon - majandusalane andmebaas.

Oma osalemissoovist saate teatada: tel 375 780.

1998. aasta õppuste kava ja registreerumisvõimaluse leiate: http://www.utlib.ee/ee/Osakonnad/info/oppus.html.

Ülle Must,
raamatukogu informatsiooni ja eurodokumentatsiooni osakonna juhataja

info

loeng

Vabade kunstide kutsutud professori Jaan Krossi loengud

Sügissemestri loengud on peahoone aud 102:

T 22. sept kell 16.15–18,

K 23. sept kell 10.15–12.

Jätkub loengusari: "Ikka veel alltekstidest".

Loengukursus ajaloohuvilistele

Ajaloo-osakond pakub sügissemestril üleülikoolilise vabaainena loengukursust "Eesti rahva ajalugu" (maht 2 AP, 32 t loengud + 48 t iseseisvat tööd). Loengud toimuvad neljapäeviti kl 18-20 Tähe 4 aud 160. Lektorid prof Tiit Rosenberg ja prof Aadu Must annavad ülevaate Eesti asustuse (talud, külad, mõisad, linnad) kujunemisest, rahvastikuprobleemidest ja rahvarändest, rahvuslikest ja seisuslikest vahekordadest, valitsemiskorraldusest ja omavalitsuse arengust, aga samuti nimetatud protsesside seosest olme, kommete ja kultuuriga 16. sajandist kuni 20. sajandi alguseni. Tutvustatakse ka mõningaid põnevamaid Eesti ajaloo allikaid ning püütakse teiste erialade inimestele näidata amatöör-ajaloouurimise võimalusi ja võlusid.

* * *

Niels von Redecker, *M.A.* (Hamburg, *Forum Academicum*) peab **reedel, 18. septembril kl 13** ajaloo osakonnas **Lossi 3 - 426** ingliskeelse loengu "Can we have a European History? A methodological and bibliogpraphical approach" ("Kas meil on Euroopa ajalugu? Metodoloogiline ja bibliograagiline lähenemine") ja **reedel, 25. septembril kl 13** loengu "The Ostpolitik of Willy Brandt. A motivation research on the 1970 Moscow Treaty" ("Saksa Liitvabariigi kantsleri Willy Brandti idapoliitika. 1970. aasta Moskva lepingu motiivide uurimisest").

* * *

24. septembril kl 16 on raamatukogu ruumis 202 **prof Ülo Matjuse loeng** "Johann Gottfried Herder – Tartu vaates".

seminar

18.–20. septembrini toimuvad **teised Puškini lugemised Tartus.**

Avamine 18. septembril kl 11 aulas. Osalejad on Eestist (J. Kaplinski, R. Veidemann jt), Venemaalt, Lätist, Uus-Meremaalt.

kursus

Erikursus religioonifilosoofiast

Esmaspäevast 21. septembrist 2. oktoobrini loeb Uppsala ülikooli religioonifilosoofia professor **dr Eberhard Herrmann** erikursust "God, Reality and debate on religious realism and religious antirealism".

"Sissejuhatus muusikateadusesse"

FLKU.02.007 2 AP (34l + 46i)* A

Lektor EMA prof Urve Lippus. Aine eesmärk on arutleda muusikateaduse ning tegeliku muusikategemise (interpretatsioon, komponeerimine) suhete üle, anda ülevaade tänapäevase muusikateaduse valdkondadest ja tähtsamatest probleemidest ning nende seostest teiste humanitaar- ja sotsiaalteadustega.

Loengud toimuvad teisipäeviti 22. sept, 20. okt, 17. nov ja 15. dets kl 10-14 ph aud 138.

varia

Laste muusikaring alustab tööd

Teisipäeval, 29. septembril kell 17 alustab raamatukogus (ruum 202) tööd laste muusikaring. Kokkusaamised toimuvad teisipäeviti ja neljapäeviti kell 17. Oodatud on nii vanad kui uued osavõtjad.

Ametiühinguliikmete lastele osavõtumaksu soodustus.

TÜAÜ komitee

Vilistlaskogus

20. septembril on vilistlaskogu Saaremaa koondise loodus- ja kultuuriretk Ida-Saaremaale. Info TÜ Saaremaa esindajalt Riia Neliselt.

Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi

üldkoosolek on 25. septembril kell 18 raamatukogu rohelises kohvikus. Kavas vestlusring TIIBETI SUVI '98 ning organisatoorsed küsimused.

TÜ Tallinna esinduses

saavad internid ja residendid pikendada oma üliõpilaspiletit 25. septembril kl 9-12 ja 13-16.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 671.

Ruumide üüriminc: 375 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Näitused: "Surnud õpetavad elavaid" - näitus paleopatoloogiast, "Tartu Ülikool juudi kultuuriloos", Margus Rumpi maalid "Avatud valguses".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum
Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info 375 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Info 375 833

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info 375 839

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed
Lai 40

E-P 10-17

Info 432 643

Raamatukogu

E-R 10-17

Näitused: "Kooliraamat Eestis 1918-1940", "Kuulsaid sakslasi Idast", "Julius Madisson 100", "Julius Madisson 100" (kauaaegne ajaloo õppejõud ülikoolis), Kalle Virkkilä skulptuurid (Kotka).

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Näitus "Johannes Voldemar Veski 125", "Eestikeelsed maakaardid kuni 1940. aastani".

Humanitaarraamatukogus

"Johannes Valgma 90".

Algab "Kuldse Kaselehe" luulevõistlus

Ootame kõigilt luulehuvilistelt võistlusluuletusi (soovitavalt 5-6 luuletust) **15. oktoobrini** aadressil: Kuldne Kaseleht '98 Salme 12 Tallinn EE0004. Kellel juba midagi lauasahtlis olemas, võiks posti panna kohe, sest tahame paremaid võistlustöid tutvustada raadiosaadetes.

Võib esineda varjunime all, kuid meile palume teatada ka oma õige nimi, aadress, telefon, vanus, õpilastel kool ja klass või kursus, täiskasvanuil elukutse.

Võitjaid auhindame luuleüritusel Paide Vallitornis 13. detsembril kell 15. Kõik kolmandasse vooru jõudnud luuletused (ca 30-40 autorilt) avaldame koos autorite fotodega võistluse järel luulekogumikus, mille loodame samuti 13. detsembriks trükitud saada. Andekamaid abistame meeleldi ka esimese luulekogu koostamisel ja trükki toimetamisel.

Eesti Luuleklubide Liit

Tartu Ülikooli Pärnu kolledž kuulutab välja konkursi

PÄRNU KOLLEDŽI LOGO

kavandi saamiseks

Logol peab olema tekst "Tartu Ülikooli Pärnu kolledž". Kolledžis õpetatakse ärijuhtimise, turismi- ja hotellitevõtluse ning sotsiaaltöö korralduse eriala. Ettevalmistamisel on merealase suunitlusega rakendusbioloogia ning taastusravi eriala õppekavad. Kavandeid ootame **10. oktoobriks** aadressil Lembitu 1A Pärnu. Võitja saab rahalise preemia ning temaga sõlmib Tartu Ülikool lepingu, millega omandab kavandi varalised autoriõigused. Täiendav teave telefonil (244) 37 131.

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

"MRP-AEG Infobülletään. 1987-1988"

Molotov-Ribbentropi Pakti Avalikustamise Eesti Grupi häälekandja MRP-AEG Infobülletään alustas ilmumist vahetult pärast Hirvepargi meeleavaldust. Väljaandes trükiti ära MRPga seotud dokumente, avaldusi, ülevaateid meeleavaldustest ja repressioonidest. Taastrükitud kogumikus on püütud maksimaalselt säilitada originaalväljannete stiili, koondmaterjal annab kroonikalaadse pildi kümne aasta tagustest sündmustest, samuti mitmete tänase Eesti avaliku elu tegelaste osast toona aset leidnus.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

Estee ILUSALONG
KÕIK KAUNIKS!
Teid ootavad:
Juuksurid
Kosmeetik
Pediküürija
Maniküürija
Kiirsolaarium
Üliõpilastel ja õpilastel kõik teenused 20% odavamad
Tartus Rüütli keskuses Rüütli 3/Küütri 3
E 10-18, T-R 8-20. Tel 441 623

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 922
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

ARH

Nr. 29 (1942)

Reede, 25. september 1998

Ilmub 1948. aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Majandusteaduskonnas on ERA panga nimeline auditoorium

Teisipäeval sõlmisid majandusteaduskond ja ERA pank lepingu, mille järgi pank finantseerib 120 000 krooni ulatuses uues Narva mnt õppehoones omanimelise auditooriumi sisustamist.

ERA panga turundusdirektor Signe Kaurson ütles UT-le, et nimelise auditooriumi avamine on loogiline jätk senisele koostööle ERA panga ja TÜ vahel. "Paljud majandusteaduskonna lõpetajad töötavad pangas, panga spetsialistid on osalenud lektorina majandusteaduskonna õppeprogrammides ning teisalt on olnud mitmeid ERA panga grupi firmade kliendiüritusi, kus on külaliste ja lektoritena osalenud TÜ ja ka majandusteaduskonna õppejõud. Nimelise auditooriumi loomise mõte oli eelkõige soov muuta rahanduse ja panganduse üliõpilaste õppetööd praktikalähedasemaks ning ühtlasi aidata kaasa ka majandusteaduskonna uue õppehoone sisustamisel," lisas Signe Kaurson. Nimelise auditooriumi infostendile pannakse üliõpilasele vajalik pangandus- ja kindlustusalane infomaterjal.

Dekaan prof Jüri Sepp ütles, et, analoogilisi leppeid on arutatud ka teiste koostööpartneritega. Dekaani sõnul on nõusoleku nimelise auditooriumi rahastamiseks andnud tuntud majandusnõunik dr Herbert Schmidt. "Oma väiksema panuse on juba andnud meie vilistlaste ühendus Pärnus - Adam Smithi Klubi."

□ **ERA panga ja majandusteaduskonna leping on alla kirjutatud.**

ERA panga nimelises auditooriumis on 72 kohta.

Nii majandusteaduskonna uue õppehoone kui ka uue keeltemaja Paabeli avamine on kavandatud ülikooli aastapäevaks 1. detsembriks. Uude hoonesse kolib peaaegu kogu majandusteaduskond. Lossi tänavale jäävad eurouteaduskonnaga seotud õppetoolid.

Varje Sootak

Täna ülikooli nõukogus

Kell 10.15 alanud istungi päevakorras on nõukogu sügissemestri tööplaani kinnitamine, filosoofiateaduskonna struktuuri muutmine, professorite valimine (loomaökoloogia professoriks kandideerib EPMÜ zooloogia ja botaanika instituudi vanemteadur, bioloogiakand **Raivo Mänd**, laboratoorse meditsiini professoriks kandideerivad kliinilise keemia erakorraline professor, meditsiinidokt **Agu Tamm** ja TÜ kliinikumi ühendlabori juhataja, PhD (med) **Urmas Siigur**, vene keele professoriks vene keele prof, filoloogiakand **Irina Külmoja** ning üldpolitoloogia professoriks TPÜ rahvusvaheliste ja sotsiaaluuringute instituudi projektijuht, filosoofiakand **Rein Ruutsoo**), auliikme valimine (EV aukonsul Düsseldorfis dr **Jochen Friedrich Kirchhoff**), üliõpilaste majutuse olukord, uute teadustöö sihtfinantseerimise taotluste esitamine, välisüliõpilaste ja väliskülalisüliõpilaste 1999. aasta vastuvõtu eeskirja kinnitamine, kinnistu Kastani 43 ostmise otsustamine jm.

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

Üliõpilaste eri

Loe UT 3. lk

Kehakultuuriteaduskonna dekaani

kandidaadiks on praegune dekaan dots Mati Pääsuke ja spodibioloogia instituut esitanud spordifüsioloogia korralise professori **Vahur Ööpiku.** Dekaani valimine toimub 1. oktoobril.

Universitas Tartuensis

Järgmises UTs:

- arstiteaduskonna päevade erilehekülg;
- kliinikumi oma ajaleht;
- ülikooli ametiühing tutvustab ülikooli töötajate terviseprobleeme;
- prof Eero Loone arutleb artiklis "Normaalaja kiituseks" selle üle, mis takistab normaalsel inimesel normaalse ajaga oma diplomeid ja kraade kätte saamast.

Üliõpilasküla direktor on Heiki Pagel

Heiki Pagel on sündinud 1963. aastal Põltsamaal. 1990. aastal lõpetas ta ülikooli majandusteaduskonna rahanduse ja krediidi eriala. Ta on töötanud finantsistina Tartu Lihakombinaadis, peadirektori abina Finest Tartu Hotels F.S.P., finantsdirektorina AS K-Terminalis, AS Tõnissoni Kinnisvaras, AS Olerexis jm.

Heiki Pagel on abielus, peres poeg ja tütar.

1. Kuidas söandasite nii raske ameti peale tulla? On Teil ühiselamuprobleemidega varem kokkupuutumist olnud?

Võtsin seda kui väljakutset, sest valdkond pole lihtsate killast. Olen pikka aega töötanud finantsalal ja otsustasin oma tegevussuunda muuta. Ise olen õppimise ajal ühiselamus elanud ja ülikooli ajal olin TRÜ Üliõpilaste Ametiühingus asesimees, kus mul nende probleemidega kokku puutuda tuli.

2. Selgitage palun lühidalt, kuidas käib ÜK juhtimine.

Juhtimine on sisuliselt kolmeastmeline. Üldkoosolek on ÜK kõrgeim organ, sellesse kuuluvad Tartu Ülikool ja mittetulundusühing Tartu Üliõpilaskond. Juhatus on viieliikmeline, kus ülikool nimetab 3 inimest ja üliõpilaskond 2 liiget. Tegevjuhtkonda juhib tegevdirektor.

3. Päevaprobleem nr 1.

Suurim probleem, nagu ikka, on rahapuudus. Kui oleks palju vahendeid, saaks ka palju muudatusi teha. Kuna probleemi on valgustatud ka valitsuses, siis loodame, et probleem saab lahenduse. Siis saab pakkuda tunduvalt paremaid majutustingimusi. Probleemiks on ka põhjendamatult suur tähelepanu üliõpilaskülale, mis tööd segab.

Tudengina *Georgia Augustas*

Aprillist augustini õnnestus mul Göttingeni üliõpilasküla stipendiaadina viibida Saksamaal ning lisaks praktikumile sealses, mõneti Tartu üliõpilaskülale sarnanevas organisatsioonis õppida ka Göttingeni Ülikoolis. Järgnevalt tahaksingi lähemalt tutvustada Göttingeni Ülikooli - *Georgia Augustat* ning anda väikese ülevaate Saksa tudengielust.

Göttingen hat keine Universität, Göttingen IST eine Universität - see lause iseloomustab ehk seda Saksa ülikoolilinna kõige paremini. Elanike arvult on Göttingen võrreldav Tartuga, kuid sealses ülikoolis õpib kokku üle 25 000 tudengi. Oma 250-aastase ajaloo jooksul on ülikoolil olnud nii tõusu- kui mõõnaperioode, kuid tänapäeval on Göttingen vaieldamatult üks Saksa tuntuim teaduskeskus.

Võrreldes Tartu üliõpilaskülaga on

Göttingeni üliõpilasküla

tunduvalt laiahaardelisem. Lisaks ühiselamutele haldab üliõpilasküla ka üliõpilassööklaid ning -kohvikuid, pakub erinevaid täienduskursusi, vajaduse korral abistab rahapuuduses olevat tudengit lühiajalise laenuga, ehitab ühiselamutesse internetivõrku jne. Kõik need teenused kokku teevad Göttingeni üliõpilaskülast universaalse asutuse, ilma milleta oleks Göttingeni Ülikooli raske ette kujutada. Seda kinnitab ka üliõpilasküla majandustegevus. Nagu näitas statistika, on üliõpilasküla nii teenuste kasutatavuselt ning pakutavate teenuste kvaliteedilt kui ka populaarsuselt tudengite seas üks Saksa parim omataoline asutus. Arvud arvudeks, kuid ise ühiselamus elades ning teiste tudengitega vesteldes selgus, et enamik üliõpilasi oli üliõpilasküla pakutavate teenustega väga rahul.

Huvitav on võrrelda ka Göttingeni ja Tartu üliõpilasmajutust. Soodsa hinnaga ühiselamutoa leidmine on probleemiks mõlemas linnas, kuid tänu üliõpilaste arvu langusele viimaste aastate jooksul on ühiselamukoha saamine Göttingenis oluliselt lihtsustunud ning tavaliselt on ooteajaks umbes üks semester.

Saksa ülikoolisüsteem

seisab tõenäoliselt suurte muudatuste ees. Eelkõige vajab reformimist üliõpilaste sotsiaalse toetuse süsteem. 1974. aastal loodud õppetoetuste

Järg 4. lk

□ **Göttingeni Ülikooli *campus* koos Sinise Torniga: vana fassaadi taga peituvad värsked ideed.**

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

4. septembril

Ülikooli 367. aasta

(Eelmises UT-s alanud rektori ettekande järg)

Positiivselt on lahenema hakanud **kliinikumi** ja **üliõpilasküla** küsimus. Rektor rõhutas, et ülikool peab tegema kõik, et andekad üliõpilased elamistingimuste puudumise pärast Tartu Ülikooli tulemata ei jääks. "ÜK ja TÜ poolt on koostatud viie aasta investeeringute kava kogumaksumusega 300 miljonit krooni. Renoveeritakse 7 ülikooli ja 2 põllumajandusülikooli ühisclamut ning ehitatakse üks uus. Kava realiseerimiseks on kavas võtta viie aasta jooksul laenu 300 miljonit krooni ja see tagasi maksta kümne aasta jooksul. Peaminister ja haridusminister on plaani põhimõtteliselt heaks kiitnud, toetust on tarvis saada ka valitsuselt ja rahandusministeeriumilt, samuti Tartu linnavalitsuselt ja volikogult. Tagasimaks lackuks üliõpilaste üüridest (30%), 10% võiks maksta linn ja 60% kaetaks riigieelarvest.

Positiivse poole pealt nimetas rektor **Euroopa Kolledžiga** sconduvat. Põhikirja kinnitas nõukogu eelmisel semestril, direktori konkurss on välja kuulutatud. (Kolledži tegevuse käivitamiseks moodustati 9. septembril komisjon, mille esimees on prorektor prof Volli Kalm, direktori valimiseni täidab selle kohuseid majandusteooria lektor Raul Eamets - toim.)

Nõukogu komisjonide koosseis

Iga õppcaasta algul valitakse nõukogu alalistesse komisjonidesse uusi liikmeid.

Nõukogu kinnitas komisjonide alljärgneva koosseisu.

AKADEEMILINE KOMISJON

(Esimees - rektor Jaak Aaviksoo)
Ago Künnap
Toivo Leiger
Ants Tuulmets
Marju Lauristin
Toomas Asser
Jaan Ross
Mart Sõrg

EELARVEKOMISJON

(Esimees - prorektor Hele Everaus)
Jüri Tamm
Ants Peetsalu
Raul Narits
Anne Lill
Peeter Roosimaa
Jüri Sepp

TEADUS- JA ARENDUSKOMISJON

(Esimees - prorektor Hele Everaus)
Kalev Pärna
Mati Pääsuke
Tiina Randma
Tiit Rosenberg
Andres Metspalu
Fred Puss

ÕPPEKOMISJON

(Esimees - prorektor Volli Kalm)
Ene Ergma
Helje Kaldaru
Eero Vasar
Jaan Mikk
Peeter Torop
Katriin Fisch
Tarmo Kulmar

Eelarvekomisjoni üliõpilaskandidaat Arne Otter ei kogunud vajalikku häältearvu ning jäi komisjonist välja. Kuna üliõpilastest nõukogu liikmed ei nimetanud kohapeal uut kandidaati, jäi üliõpilaste koht täitmata.

Rektori ettepanekul võeti vastu **otsus**, et nõukogu alaliste komisjonide istungile kutsutakse sõnaõigusega nende teaduskondade esindajad, kelle liikmed ei kuulu komisjonide koosseisu. Esindajad nimetab dekaan üheks aastaks.

Ülikooliseaduse muutmise seaduse eelnõust

Seaduse muutmise eelnõuga oli eelnevalt tegelnud ülikooli valitsus ning vastav komisjon. Muudatusettepanekuid kommenteeris prorektor prof Hele Everaus.

(Pärast nõukogus esitatud ettepanekutelisamist oli projekt 8. septembril arutusel ülikooli valitsuses. Muudatusettepanekutest sai lugeda eelmise nädala UT-st - toim.)

*** Kinnitati eesti ja soome-ugri filoloogia doktoriõppe üldkeeleteaduse eriala õppekava ning eesti filoloogia osakonna nõukogule anti üldkeeleteaduste alaste doktoriväitekirjade kaitsmise õigus.**

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUS

22. septembril

*** Välisüliõpilaste ja väliskülalisüliõpilaste 1999. aasta vastuvõtu eeskirja** kinnitab tavakohaselt nõukogu iga õppcaasta alguses ühekordse dokumendina. Võrreldes eelmise aastaga põhimõttelisi muudatusi selles ei ole, muudetud on vaid eeskirja struktuuri. Igal sügisel kerkib aga päevakorda õppemaksu õigeaegne tasumine. Kuigi eeskirja järgi peab see olema õppeaasta alguseks tasutud, oli 18. septembril õppemaks maksmata 85 üliõpilasel. Valitsuse liikmed leidsid, et on vaja hakata välja töötama täpsemat õppemaksu maksmise korda (mõnes teaduskonnas on seda tasutud osade kaupa), millega oleks kindlaks määratud õigeaegse mittemaksmise puhul nii teaduskonna kui välisüliõpilase õigused ja kohustused.

Valitsus toetas vastuvõtueeskirja ning esitas selle kinnitamiseks reedesele nõukogu istungile.

*** Valitsuse liikmed tegid täiendusi teaduskraadide ja kutsekraadide põhimäärustesse.** Leiti, et on vaja ühtlustada kraadide nimetusi ning et kraadi andmise õigus kinnitataks koos õppekava kinnitamisega.

Rektor prof J. Aaviksoo juhtis tähelepanu sellele, et kaitsmisnõukogudes peaks olema rohkem esindatud vastava eriala teaduskandidaate ja doktoreid, mitte ainult lähedaste erialade kraadi omajaid. Täpsemat reglementeerimist vajaks ka doktori- ja magistriõppe läbimise mõiste. Praegu on õigus lubada kaitsmisele kraaditaotlejaid, kes pole magistri- või doktoriõpinguid läbinud, kuid kelle teaduspublikatsioonide arv ning tase vastavad magistri- või doktoritöö nõuetele ning kes on sooritanud vastavad eksamid. Puuduvad täpsemad alused, mille põhjal võib kaitsmisnõukogu veenduda, kuidas kraadiõpet läbimata taotleja tasemes veenduda. Eksternina kaitsmise võimalus peab aga olemas olema.

Valitsuse liikmed esitavad nädala jooksul määrustesse parandusi ja täiendusi ning seejärel arutavad dokumente nõukogu õppe- ja akadeemiline komisjon, kes saadavad dokumendi uuesti valitsusse. Kuu aja pärast tahetakse dokumendid esitada kinnitamiseks nõukogule.

*** Üliõpilasmajutuse parandamisest.** Prorektor prof Volli Kalm tutvustas valitsuse liikmeile üliõpilasküla uut direktorit Heiki Pagelit ning kommenteeris nõukogule esitatava otsuse projekti. Ta ütles, et majutust on põhjalikult analüüsitud ning et selle põhjal on valminud ka arutatav projekt. Üliõpilaste majutamine ei tohi takistada ülikooli arengut. Otsuse projekti järgi tahab ülikool koostöös põllumajandusülikooli, Tartu linna ja vabariigi valitsusega taotleda pikaajalist laenu 300 miljoni krooni ulatuses (vt ka TÜ nõukogu ülevaadet - toim).

Valitsus kiitis otsuse projekti heaks ja esitas selle kinnitamiseks ülikooli nõukogule.

*** Filosoofiateaduskond** taotleb **eesti ja soome-ugri keeleteaduse** (eesti keele, eesti keele (võõrkeelena), läänemeresoome keelte, uurali keelte ja üldkeeleteaduse õppetoolid) ning **kirjanduse ja rahvaluule osakonna** (eesti kirjanduse, eesti ja võrdleva rahvaluule, kirjandusteooria ja maailmakirjanduse õppetoolid) loomist. Kahe uue osakonna loomise põhjuseks praeguse eesti filoloogia osakonna asemel on selle suurus. Iseseisvatena oleks keele ja kirjanduse õppetoolidel parem arenguvõimalus.

Valitsus toetas uute osakondade loomist ning esitas ettepaneku nõukogule.

*** Valitsus toetas ka bioloogia-geograafiateaduskonna taotlust anda TÜ medal botaanika ja ökoloogia instituudi kauaaegsele dotsendile, praegusele herbaariumi kuraatorile bioloogiakandidaat Erich Kukele.**

* Valitsus leidis põhjendatu olevat **sotsiaalteaduskonna ettepaneku osta kinnistu Kastani 43.** See maa-ala võimaldaks ehitada Tiigi 78 hoone juurde parkla ning sissepääsu Kastani tänavalt. Küsimuse otsustab ülikooli nõukogu.

* Valitsus suunas nõukogule otsustamiseks ka linnavalitsuse ettepaneku **välja arvata TÜ omandisse taotletava vara nimekirjast hooned aadressiga Oa 1, 3 ja 3A ning anda need linna munitsipaalomandisse.** Haldusdirektor Riho Illak põhjendas ülikooli loobumist sellega, et hoonete taasehitamine ja remontimine läheb seal liiga kalliks.

*** Valitsus tutvus finantsdirektori Taimo Saani esitatud ettepanekuga kantseleitarvete lao likvideerimise kohta**. Praegused lao ülalpidamiskulud on liiga suured ning kuna ülikooli raamatupoes on kantseleitarvete valik tagasihoidlik ja laopinda piisavalt, võiks ladu likvideerida ja kantseleitarbed raamatupoodi üle viia. Puhastusvahendite jm kauba osas on vaja leida ökonoomsem lahendus.

Valitsus leidis, et ettepanek on põhjendatud.

*** Valitsus tutvus ülikoolile kuuluvate eluruumide üürilandmise korraga.** Sellesse saab teha täiendusi ja parandusi nädala lõpuni.

*** Tutvuti ka rektori korralduse projektiga mobiiltelefonide kõnelimiitide kehtestamise kohta, mida saab samuti nädala jooksul täiendada.**

Kes kust ülikooli astus

Algus eelmises numbris

Küsimustele vastab vastuvõtutalituse peaspetsialist Aime Randveer

Vastuse järg küsimusele "Millistele erialadele astujad kõige rohkem palle said?"

Üle 80% nõutud pallidest saavutasid matemaatika (vene), geenitehnoloogia, skandinavistika, sotsioloogia, semiootika ja kulturoloogia ning kasvatusteaduste erialale vastuvõetud.

Samuti ei olnud muutunud sisseastumiseks vajalike pallide arvu osas usuteaduse, ettevõttemajanduse eesti ja vene rühm ning rakendusinformaatika erialadele astujate tase.

Kõigile arstiteaduskonna erialadele oli tänavu raskem sisse saada kui eelmisel aastal. Samuti olid tänavu paremate hinnetega kui mullu rakendusinformaatika ja treeninguõpetuse ja spordijuhtimise erialale vastuvõetud.

Ja kõige vähem?

Prantsuse keelt ja kirjandust õppida soovinute tase oli aga langenud, sest viimase sissesaaja hindepallid moodustasid tänavu mulluse 67% asemel vaid 48% maksimaalselt võimalikust pallide arvust.

Kõige nõrgemate tulemustega on sisse saadud kahel viimasel aastal loodusteaduste õpetaja põhikoolis, füüsika ning tänavu prantsuse keel ja kirjandus erialadele, kus viimasel riigieelarvelisele kohale vastuvõetul oli palle maksimaalsest võimalikust vaid vahemikus 39-56%.

Lisaks riigitellimuse alusel vastuvõetutele immatrikuleeriti 91 üliõpilast, kelle õpingute finantseerimine toimub riigieelarveväliste vahendite arvelt. Nimekirja lülitati ka 197 uut vabakuulajat.

Kuidas on end õigustanud sisseastujate mitme teaduskonna valik? Kas sellega on probleeme tekkinud?

Kahele erialale kandideerijaid oli tänavu 2886 ehk ligikaudu 65%. Nende osakaal jäi võrreldes möödunud aastaga samale tasemele. Võimalus esitada ülikooli astumisel kaks avaldust suurendab üliõpilaskandidaatide väljavaateid saada vastuvõetuks, ülikooli seisukohalt aga suurendab konkureerijate arvu ning tõuseb ka vastuvõetute tase.

Otseselt probleeme kahele erialale kandideerimise tõttu ei ole tekkinud. Mõnel juhul on sisseastujad vaid palunud selgitust selle kohta, mida tähendab 1. ja 2. eelistus ning kas vastuvõtmisel eelistatakse paremate eksamitulemustega üliõpilaskandidaate või võetakse see, kellel vastav eriala on esimeseks eelistuseks märgitud.

Tänavu pidid vastuvõetud endast ülikoolile teatama. Kuidas see on sujunud?

Kõigile vastuvõetutele saadeti teatis kohustusega see tagasi saata, kinnitamaks enda õppima asumist. Õppima asumist võis kinnitada ka teaduskonnas allkirja andes. Selline kord andis võimaluse teada saada riiklikult finantseeritavast õppekohast loobujad juba 14. augustil ja alustada vabaks jäänud kohtade täitmist pingercas järgmiste üliõpilaskandidaatidega. Loobujaid oli 226. Teatist vastuvõtmise kohta ei saanud kätte 23 inimest, sest neile saadetud kirjad tulid meile tagasi, kuna sisseastuja ei olnud antud aadressil märgitud kohas. Siiski oli nendest inimestest enamik dekanaati oma otsusest õppima asuda teatanud.

Millega üliõpilaskandidaadid rahul ei olnud?

Probleeme tekitas keskkooli lõputunnistuse ja riigieksamitunnistuse kinnitatud koopiate esitamise nõue. Väga paljud lootsid, et saavad kohapeal koopiaid teha ja neid kinnitada.

Sisseastujate rahulolematust tekitas väikseimgi viivitus eksamitulemuste teatavakstegemisel.

Suurt huvi pakkus neile nende positsioon pingereas ja oletatav prognoos sissesaamise osas. Tänavu oli küll esmakordselt võimalik pingeridade kujunemist jälgida interneti vahendusel ülikooli WWW-leheküljelt, kuid kahjuks ei suudetud infot piisavalt tihti uuendada.

Üldmulje tänavusest vastuvõtust on vaatamata mainitud pisipuudustele positiivne.

Siinkohal on hea võimalus avaldada tunnustust vastuvõtuga tegelnud ülikooli töötajatele, kes tulid suurepäraselt toime nii suure hulga sisseastujatega. Väga hästi sujus ka ainekomisjonide ja vastuvõtukomisjoni töö.

stipendium

TÜ Sihtasutuse juures uus stipendium

August Parise nimelise stipendiumi eesmärk on keemiat õppivate üliõpilaste toetamine.

Stipendiumifondi asutas August Parise tütar Olga Berendsen. Selle algkapitali suurus on 135 000 krooni.

Fondi investeerimisest saadava kasumi arvelt hakatakse välja maksma stipendiume, mida saavad taotleda TÜ magistriõppes keemiat, eeskätt keskkonnakeemiat õppivad üliõpilased. Esimene August Parise nimeline stipendium makstakse välja 1999. aasta sügissemestril. August Paris oli aastatel 1933-1944 anorgaanilise ja analüütilise keemia kateedri juhataja ja ka Akadeemilise Keemia Seltsi asutajaliige ning kauaaegne president. "Keemiaosakonnal on sügavalt hea meel, et proua Olga Berendsen asutas oma isa mälestuse jäädvustamiseks stipendiumi. Stipendiumist saab tõhus abi keskkonnaspetsialistide koolitamisel," märkis kolloid- ja keskkonnakeemia prof Toomas Tenno.

Sihtasutuse üks ülesandeid on stipendiumifondide loomine ja haldamine. A. Parise nimeline stipendiumifond on sihtasutuse seitsmeteistkümnes allfond.

Margus Ots,
sihtasutuse juhatuse esimees

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Paul Saagpaku stipendiumi konkurss

Professor Paul Saagpaku stipendiumi fondi asutas professor ise 1993. aastal. Stipendiumi makstakse ühele eesti või inglise keelt peaainena õppivale **viimase aasta üliõpilasele** või **viimase aasta magistrandile** eelneva stuudiumi tulemuste eest.

Stipendiumile kandideerijatel palume esitada ülikooli kantseleisse (peahoone, ruum 207) **30. oktoobriks** järgmised dokumendid:

* stipendiumitaotlus (vorm saadaval kantseleis),

* ülevaade erialasest tegevusest ning tulemustest keeleteaduslikus uurimistöös,

* dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust nelja viimase semestri õppetöö tulemuste kohta.

Stipendium antakse kätte detsembrikuu alguses.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest, telefon: 375852, e-post: sihtasutus@ut.ee, http://www.ut.ee/sihtasutus/.

Üliõpilaste eri

Nr 4 Reede, 25. september 1998

Tartu Ülikooli üliõpilasesindus

persoon

"Hindan tugevat isiksust"

Margus Purlau on TÜ Üliõpilasesinduse III koosseisu esimees. Õpib avalikku haldust III kursusel.

Kust Sa pärit oled, millise kooli lõpetasid?

Olen sündinud Pärnus 19. veebruaril 1970. 1977. aastal astusin Pärnu 6. Keskkooli, seal lõpetasin algkooli. Edasi siirdusin Pärnu 2. Keskkooli, mille lõpetasin 1988. aastal. Keskkoolis õppisin sõjalis-sportliku kallakuga klassis.

Millega tegelesid keskkooli ajal?

Maast madalast, alates teisest klassist olen aktiivselt tegelnud spordiga, täpsemalt kergejõustiku, korvpalli, ujumisega. Huvi spordi vastu on tulnud sellest, et mul on ka vanemad küllaltki sportlikud ja meie perekonda võib nimetada spordilembeliseks perekonnaks. Minu isa on tegelnud kergejõustiku, suusatamisega, poksi jt aladega, ema kergejõustikuga. Kõige kaugemale meist on jõudnud õde, kes on senini olnud kõigi aegade kõige edukam naissportlane aerutamises. Minu enda saavutused olid NSV Liidu spordikoolide noortevõistlustel kaks esikohta, mõningad auhinnalised kohad, pjedestaalikohad Balti matšidel. Sport võttis koolis sada protsenti vabast ajast, sest ma ei tegelnud vaid ühe alaga. Mis puutub minu olemisse sõjalis-sportlikus klassis, siis see ei seondunud mitte kuidagi praeguse militaarvaldkonna ja -kuuluvusega. Tollal oli see minu jaoks spordi tegemiseks kõige parem väljund. Sel ajal suhtusin armeesse pigem negatiivselt. Kahes nõukogude armee aastas nägin ma eelkõige mahavisatud aega ja seda osa, mis takistas spordi tegemist. Ma ei kippunud eriti tunnistama suure kodumaa ühtsust.

Millised on Su vaated selle koha pealt praegu?

Aeg, mil ma uuesti sel alal alustasin, klappis väga ilusti Eesti taasiseseisvumisega. Olin üks esimesi, kes liitus tolleaegse Eesti piirivalvega Kodukaitse vormis. Ilmselt oli see üks peamisi algeid, millest minu motiveeritus muutus. Tolleks ajaks olin kõrvale jätnud ka tegevspordi, nägin armees võimalust ja aega tegelda eelkõige iseendaga mitte ainult füüsilises, vaid ka vaimses vormis. Iga taas eksistentsi alustav struktuur, ettevalmistusala sisaldab endas palju avastatud ja avastamata valdkondi ja sellest tulenevalt mitmeid võimalusi ennast mitmekülgselt harida ja kuhugi jõuda.

Millal Sa ülikooli astusid ning miks sellele erialale?

Praegust eriala astusin õppima 1995. aastal. Idee ja mõte kerkisid 1995. aasta suvel. Kui kaitsejõududes pakuti võimalust alustada õpinguid Tartu Ülikoolis, siis haarasin sellest kohe kinni ja kandideerisin loodud kohale ja – siin ma olen.

Millest tekkis huvi ühineda Kaitseliidu AK! Malevkonnaga?

Alates 1991. aastast olen seotud riigikaitsestruktuuridega. 1995. aasta sügisel tekkis rektoraadil koostöös kaitsejõududega idee luua üliõpilastele eraldiseisev Tartu üliõpilaste Kaitseliidu malevkond. Kuna ma õppisin ülikoolis kaitseväe stipendiaadina, siis leiti mind olevat kõige sobivam seda üksust juhtima. Alates 1996. aasta kevadest juhingi akadeemilist malevkonda, kus praeguse seisuga on 240 üliõpilast, õppejõudu jt akadeemilist kodanikku, siinkohal mainin ka järjepidevust rektoraadi tasemel.

Peale akadeemilise malevkonna juhid Sa üliõpilasesindust. Kas esinduse esimehe ülesanded on osutunud raskemaks, kui Sa kandideerides arvasid?

Kandideerides ma ei alahinnanud eelseisvaid ülesandeid, vaid pigem planeerisin nende raskuspunktid palju enamaks. Tuginesin oma juhtimis- ja administreerimiskogemusele. Seda, kuidas me oleme hakkama saanud, on veel võimatu öelda, sest toimuvad on pikaajalised protsessid.

Kas pärast ülikooli lõpetamist naased oma kodulinna või tunned ennast rohkem Tartuga seotud olevat?

Olen seotud tegevteenistuse lepinguga. Milline saab olema minu lähitulevik, ametikoht, siis see on kaitseväe juhataja otsustada. Seoksin selle Tartuga.

Mida hindad inimeses kõige rohkem?

Inimese puhul hindan tugevat isiksust, mis ei ole mõjutatud isiklikest ambitsioonidest. Suhtlemisel hindan eelkõige avameelsust, sest see on asjaolu, mille läbi saaks vältida pingeid ja mis on ilmselt lihtsaim moodus saavutada kokkulepe sõltumata tasandist. Praeguses ühiskonnas peaks tugev isiksus ise otsustama ja andma endale aru – mis on õige, mis vale, mõjutamata oma arvamust ühiskondlikust moraalist. Praegune ühiskond on täis kõikvõimalikke ambitsioone ja sellest tulenevalt me võime teha ja teeme tihtipeale üksteisele haiget. Peame arvestama, kuidas teine inimene kõrvalt seda näeb. Need on peamised alused koostööks, alustades inimesest ja lõpetades organisatsioonilisel tasandil.

Küsitles Fred Puss

Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus

Tartu Ülikoolis loodi 1996. aastal üliõpilaste huvide ja õiguste kaitsmiseks üliõpilasesindus (ÜE). Sinna valivad kõik üliõpilased endale iga aasta aprillis 31 esindajat. ÜE otsustab kõiki olulisemaid üliõpilasega seotud küsimusi, valib või esitab esindajad kõikidesse ülikooli otsustuskogudesse (kõige olulisemana neist TÜ nõukokku, kus on viiendik üliõpilasi) ning püüab võimalust mööda kaitsta üliõpilaste õigusi.

Kõige tähtsam organ ÜEs on **eestseisus**, kuhu kuuluvad esimees, abiesimees ja nelja alalise toimkonna (v.a järelevalvetoimkond) esindajad. Eestseisus koguneb enamasti kord nädalas ning kutsub kokku ÜE üldkoosoleku vähemalt kord kuus. Kuna esindus on veel uus organ, ei ole üliõpilased sealt abi paluma harjunud. Siiski on just esindus see koht, mis saab neid kõige reaalsemalt aidata. Samas saavad kõik üliõpilased kaasa lüüa ka esinduse tegevuses, kuna igaüks neist võib kuuluda mõnda toimkonda. Selleks tutvustame esinduse ja toimkondade tegevust ning plaane alanud sügissemestriks.

TÜ Üliõpilasesindus asub ülikooli vana kohviku peal, Ülikooli 20-305, telefon/faks 375 400, e-post *stud@ut.ee*.

Omavalitsusel on infolist aadressiga *ut.yov@lists.ut.ee*, sellega on soovitav liituda kõikidel üliõpilaskonna tegevusest huvitatutel.

Esinduse kodulehekülg on leitav *http://www.ut.ee/yov*.

Esimees

Margus Purlau, avalik haldus III.

Abiesimees

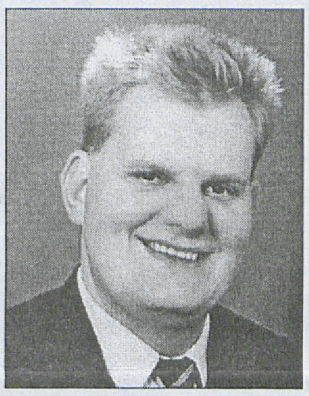

Abiesimees tegeleb eelkõige majandusküsimustega ja esinduse institutsionaalse arenguga. Näiteks sel semestril tegeleb ta muu hulgas esinduse ruumidega, mis tulevad plaani järgi nn tõllakuuri Ülikooli 20. Abiesimees on *ex officio* TÜ valitsuse liige. 1998. aasta maist on ÜE abiesimees **Arne Otter** (inimgeograafia magistrant).

Haridustoimkond

Katriin Fisch, eesti keel võõrkeelena IV a.

Toimkonna ülesanne kõige üldisemalt sõnastatuna on õppekorralduse ja õppetööga seotud probleemide teavitamine ja lahendamine. Selleks oleme alustanud õppejõudude küsitlust, mis jätkub sel sügisel. Samuti hakkame välja selgitama õppematerjalide, tunniplaanide jm õppeinfo saadavust internetist ning arvuti kasutamise hulka erialati. Kogume infot välisriikide ülikoolide õppekorralduse kohta. Meie eesmärk on tagada üliõpilastele kohustuslike loengute eestikeelsus. Toimkonna esindaja on TÜ nõukogu õppekomisjonis ja Õppurite Nõukojas, väljendame oma arvamust haridusfoorumil ja hariduspoliitikas.

Teabetoimkond

Fred Puss, ajalugu IV a.

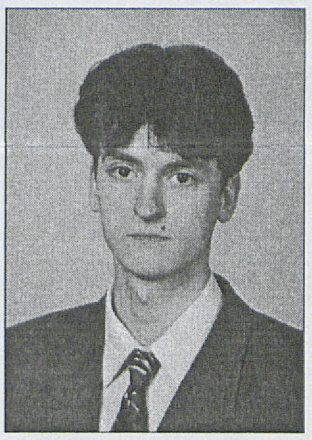

Üliõpilasesinduse infovahetusega tegeleb teabetoimkond, kes väljastab üliõpilasesinduse pressiteateid, kogub informatsiooni teiste üliõpilaskondade kohta, tegeleb välissuhtlusega, korraldab Esinduse WWWd, vastutab UT erilehekülje ja iga-aastase tudengiteatmiku väljaandmise eest jne. Sügissemestri üksikküsimustest võiks nimetada üliõpilasorganisatsioonide, üliõpilasnõustajate ja teaduskonnanõukogude üliõpilasesindajatega kontakti loomist, õppematerjalide ostu-müügipunkti planeerimist esinduse uutesse ruumidesse ja üliõpilasomavalitsuse listi ümberkorraldamist üliõpilaskonna infolistiks.

Sotsiaaltoimkond

Kerstin Oudekki Loone, matemaatika II a.

Sotsiaaltoimkond tegeleb üliõpilaste igapäevaelu puudutavate probleemidega (majutusküsimused, õppetoetused jne). 1998. aasta sügissemestri prioriteedid on arvuti kasutamisvõimaluste

parandamine, üliõpilaste sotsiaaltagatiste süsteemi väljakujundamine (koostöös Eesti Üliõpilaskondade Liiduga) ja loomulikult majutusküsimused ning ühiselamute olukord (koostöös Tartu Üliõpilaskülaga). Lisaks on plaanis konkreetseid projekte (käsitlevad üliõpilaste tööbörsi, Tiigi 14 interneti olukord jm).

Kultuuritoimkond

Jaak Napritson, ettevõttemajandus II a.

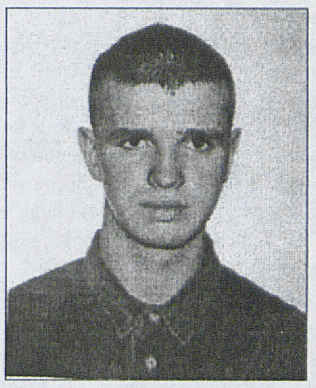

Semestri kultuurisündmused TÜs kulmineeruvad TÜ aastapäevaballiga 1. detsembril. Koos EPMÜga korraldati möödunud teisipäeval ülelinnaline rebastepidu. Semestri jooksul on veel plaanis uurida isetegevusringide ja -kollektiivide tegutsemisvõimalusi ja vajadusi ning nende tegevusele igati kaasa aidata. Üritame hoida kontakte spordikeskusega ja aidata nende planeeritud ürituste korraldamist. Koondame ka teavet kohtadest, kus üliõpilased saavad oma koosviibimisi korraldada.

Mida uut toob alanud õppeaasta?

MTÜ Ülikooli Klubi direktor Heino Variku: Praegu käib Tartu Üliõpilasmaja projekti väljatöötamine Kalevi 24 Sõbra Maja baasil. Et sellist maja on Tartu linnale vaja, selles on TÜ ja EPMÜ rektorid ühel nõul. Palju asju jääb praegu aga rahade taha, maja on vaja kõigepealt ära osta ja siis renoveerida. Tehtud on vaid esmased tööd – näiteks vahetatud soojatorustik, avalikke üritusi seal veel ei korraldata.

Tulemas on "Tudengisügis '98 17.—21. novembrini, mille ettevalmistused käivad juba täie hooga, koostööd tehakse kõigi Tartu linna lõbustuskohtadega.

Klubi alluvuses töötab praegu viis kollektiivi, kuid ruumipuuduse all kannatab ka nende töö. Kui üliõpilasmajast asja saab, muutub olukord kindlasti paremaks.

Ülikooli kunstide osakond, Elvi Oolo: Selle aasta suursündmus on XIII üliõpilaste laulu- ja tantsupidu Gaudeamus '99 Vilniuses 26. –27. juunil. Kohale tuleb sõita juba jaanipäeval – 23. juunil. Praegu on osavõtuks registreerinud end kõik TÜ kollektiivid, kuid segane on veel rahaline külg – kas üliõpilased peavad maksma ka osavõtumaksu. Vabariigi valitsuse toetuse suurus pole veel teada, samuti liigub info Leedust siia väga aeglaselt. Eesti poole pealt on peadirigent Ants Sööt, puhkpilliorkestrite üldjuht Harri Illak, tantsupeo üldjuht on veel lahtine äsjaste kurbade sündmuste tõttu. Lähem aeg toob siin ilmselt suuremat selgust.

Küsitles Aare Ristikivi

Erilehekülje koostas Fred Puss

Kaaskiri ülikooli territoriaal-ruumilisele arengukavale Tartu linnas

Ülikooli territoriaal-ruumilise arengukava Tartu linnas võttis ülikooli nõukogu vastu 20. detsembril 1996. Sama dokumendi järgi kuulub kava korrigeerimisele lähtuvalt ülikooli struktuurimuudatustest ja täiendavatest hoonekasutusvõimalustest.

Teadus- ja arenduskomisjon arutas 18. septembril arengukava täiendamise ja kaasajastamisega seonduvat. Komisjon pöördub ülikooli töötajate, üliõpilaste ja struktuuriüksuste poole palvega analüüsida territoriaal-ruumilise arengukava uue redaktsiooni I varianti ja teha oma ettepanekud silmas pidades muuhulgas ka alljärgnevat:

1. Kas arengukavas on vajalikul määral leidnud käsitlemist linnaruum ja seal paiknevad hooned institutsiooni funktsionaalsuse seisukohast?,

* teaduskondade väljaarendamine *campus*'tena,

* haldus- ja tugistruktuuriüksuste asukohad:

raamatukogu(d), muuseumid, söökla(d), kohvikud, ühiselamud, üldauditooriumid, töökojad, konverentside korraldamise kohad, külalistemaja(d) jne,

* õppe-, teadus- ja administratiivtöö ladusam korraldamine jms,

* üliõpilaste elutingimused ja toitlustamine, arvestades üliõpilaste arvu võimalikku suurenemist;

2. Kas on piisavalt arvestatud konkreetse teaduskonna jaoks vajaliku ruumilise arenguga silmas pidades tulevikuvajadusi ja ruumide detsentraliseeritud haldamise viisi?;

3. Kas Tartu Ülikooli ja Tartu linna ühised huviobjektid (nt spordibaasid, ühiselamud, muuseumid, raamatukogu, Toomemäe hooned ja kinnistud, vaba aja veetmise kohad jne) on leidnud vajalikul määral kajastamist strateegilise arengukava "Tartu 2012" kontekstis, kui Tartu on linna volikogus heakskiidu saanud visiooni järgi:

- akadeemilise elu keskus: tunnustatud ülikoolilinn, teadus ja haridus-keskus;
- innovatsiooni edendav, investeerijale huvi pakkuv, ettevõtlust ja kõrgtehnoloogilist tootmist soosiv linn;
- rahvuskultuuri säilitaja ja edendaja, kultuurikandja;
- meditsiinikeskus;
- meeldiv elupaik, tervislik, tervist edendav ja kaitsev linn;
- Emajõe-keskne turismilinn;
- riiklik kohahaldusüksus ja Eesti regionaalarengu ideoloog?;

4. Ootame teilt täiendavaid ettepanekuid ka ülikooli omandisse taotletavate hoonete kohta.

Teadus- ja arenduskomisjon palub teil saata oma arvamused ja täiendusettepanekud teadus- ja arendusosakonda (ph ruum 304) **hiljemalt 15. oktoobriks**, et koostada territoriaal-ruumilise arengukava uue redaktsiooni II variant. E-posti aadress on utteadus@ ut.ee.

Territoriaal-ruumilise arengukava redaktsiooni I varianti saab lugeda alates 25. septembrist teadus- ja arendusosakonna WWW-leheküljelt aadressil http://www.ut.ee/uksed/TeadusArendusosakond/.

Hele Everaus,
arendusprorektor, professor

Tudengina *Georgia Augustas*

Algus 1. lk

süsteemi ülesandeks oli tollal majanduslikult vähemkindlustatud tudengite rahaline toetamine. Tollal oli stipendiumisaajaid *ca* 60% üliõpilaskonnast, kuid tänaseks on see osa kahanenud 14 protsendini. Seoses Saksa ühiskonnas viimase paarikümne aasta jooksul toimunud muudatustega on majanduslikult vähekindlustatud üliõpilaste arv küll vähenenud, kuid see ei tähenda veel, et toetust vajavaid tudengeid vähem oleks.

Vaatamata suhteliselt arenenud sotsiaalsete tagatiste süsteemile näeb keskmine Saksa tudeng tulevikku tunduvalt tumedamates värvides kui tema Eesti ametivend. Viimase aastakümne jooksul pidevalt paisunud tööpuudus on värskete ülikoolilõpetajate jaoks tõeliseks probleemiks ning seetõttu püüavad tudengid oma ülikooliaega venitada nii pikaks kui võimalik. Nii näiteks on Saksamaa ülikoolides nominaalne õppeaeg 8 - 12 semestrit, kuid mul oli võimalus näha ka 24. semestri tudengit, kes lootis veel paar aastat *alma mater*'i kaitsva tiiva all oma stuudiumi jätkata. Seetõttu pole ka ime, et Saksa üliõpilase keskmine vanus on koguni 27 aastat. Tung ülikoolidesse on suur ning seetõttu on välja kujunenud nn massiülikooli süsteem, kus igal noorel võimalus oma õpinguid piisavalt vabalt kujundada, kuid kus õpilase ja õpetaja kontaktid peaaegu olematuks on kahanenud.

Kindlasti on ülikoolilinna Göttingeni iseloomustavaks märksõnaks

aktiivne tudengielu.

Lisaks õpikuvirnade läbilugemisele ja loengusaalis istumisele on võimalik osa võtta erinevate klubide ning ühingute tegemistest. Väga populaarseks ajaviiteks on kujunenud erinevates teatritruppides mängimine. Lisaks kolmele suuremale teatrile eksisteerivad ka mitmed väiksemad initsiatiivgrupid. Soojadel suveõhtutel avavad vanalinnas õhtuti uksed kümned väikesed *studentenkneipe*'d, kus pärast kella kümmet on enamasti juba raske istumiskohta leida. Kõik see kokku annab Göttingenile omase tudengielu õhkkonna, kus nii edukas õppimine kui ka vaba aja veetmine igati korda lähevad.

Iga aastaga on tihenenud kontaktid Eesti ja Saksamaa ülikoolide vahel ning Tartu ja Göttingeni ülikoolide vahelised sidemed pole siin mingiks erandiks. Kaugele ajaloosse ulatuvad kontaktid viisid 1989. aastal Göttingeni ja Tartu ülikoolide vahelise koostööleppinguni. Ka tänapäeval võib Göttingenis õppides kohata meie ülikooli tudengeid, kes osa oma õpingutest Saksamaal on otsustanud veeta. Kahtlemata on selline kogemus ainulaadne ning seetõttu soovitaksin igaühele, kel plaanis kunagi Saksamaale õppima minna - miks mitte kasvõi Göttingeni.

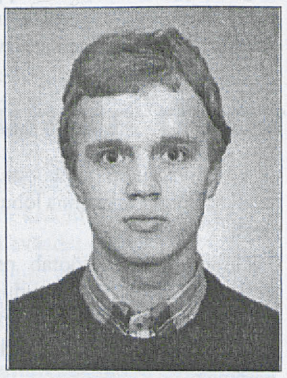

Anno Aedmaa,
õigusteaduse 3. aasta üliõpilane

acta diurna

SEL NÄDALAL

- **23. sept** toimus ajaloo muuseumis TÜ audoktori, endise Taani riigiarhivaari dr phil **Vello Helki juubelikogumiku esitlus**.
- **24. sept** oli Raadi kalmistul **ülikooli mälestuspäev akadeemilise pere lahkunud liikmetele.**
- **24. - 25. sept on raamatukogus Eesti Akadeemilise Naiste Ühingu diskussioonikonverents "Eesti rahvuse püsimine - noor perekond ja laps arenevas Eestis".**
- **24. - 25. sept** toimub nõukogu saalis **seminar "Inimene ja keel".** Korraldaja vene keele õppetool.
- **25. sept** kl 14.15 algab Tiigi 78 arutelu teemal **"Psühholoogia aineprogramm õpetajakoolituses".**

TULEVAL NÄDALAL

- **30. sept** kl 16.15 on ÕESi 1150. koosolekul **Ott Kursi ettekanne "Õpetatud Eesti Selts ja etnoste uurimine".**
- Samal päeval on ülikooli kunstimuuseumis **ajaloo ajakirja KLEIO 100. numbri esitlus.**
- **1.-2. okt on Türi ja Pärnu Kolledžite tudengite orientatsiooni päevad ülikoolis.**
- **1.- 4. okt toimub Pärnus V Põhjamaade ja Baltikumi ühiskonverents "Global-Local Interplay in the Baltic Sea Region ".**

stipendium

DAAD! DAAD! DAAD!

DAADi Põhjamaade osakonna juhataja dr Thomas Prahl tutvustab kõiki DAADi poolt eestlastele pakutavaid stipendiumide taotlemise võimalusi kolmapäeval, **30. septembril kell 15.15 nõukogu saalis**. Ettekanne on saksa keeles. Kõik huvilised on oodatud kuulama ja küsimusi esitama.

Saksa keele konsultatsioon DAADi stipendiumi taotlejaile toimub **30. septembril** kell 18 ph aud 102.

8. oktoobril kell 16 ja 21. oktoobril kell 16 toimub samas auditooriumis **saksa keele test** kõigile (v.a saksa filoloogia üliõpilased) DAADi stipendiumi taotlejatele. Testi viib läbi DAADi lektor Patricia Stuchlik.

Jaapani Valitsuse toetus

Jaapani Valitsus pakub võimalust taotleda toetust uurimisprojektide läbiviimiseks Eestis. Eelistatavalt peaks projekt olema seotud mõne majandusvaldkonnaga (näiteks turumajandusele üleminek, infrastruktuuri areng jne). Projekti finantseerimiseks tuleb kaasata kohalikke vahendeid 50% ulatuses ning selles osaleksid Jaapani eksperdid.

Taotlusi oodatakse **30. septembriks 1998** Jaapani Suursaatkonda (Harju tn 6, EE0001 Tallinn).

Küsimuste korral võib ühendust võtta Jaapani Suursaatkonnaga (tel 631 05 31).

Lea Kivi,
välissuhete talitus

info

professorite klubi

K 30. septembril kl 17 räägib ajaloo muuseumi valges saalis prof Anne Lill teemal "Vein antiikaja elus ja luules".

varia

Laste muusikaring alustab tööd

Teisipäeval, 29. septembril kell 17 alustab raamatukogus (ruum 202) tööd laste muusikaring. Kokkusaamised toimuvad teisipäeviti ja neljapäeviti kell 17. Oodatud on nii vanad kui uued osavõtjad.

Ametiühinguliikmete lastele osavõtumaksu soodustus.

TÜAÜ komitee

Soomekeelne jumalateenistus

on täna kell 17 Pauluse kirikus (Riia 27).

Teenib EELK soomekeelse töö vikaarõpetaja Olli Kortelainen. Jutlus *stud theol* Sami Mäntylä.

Esmakursuslaste

VI rebastejooks Toomemäel on 30. septembril

Start peahoone eest kl 16, koguneda kl 15.30.

Osaleda saavad teaduskondade 5-liikmelised võistkonnad (sealhulgas 2 naist).

Osa võivad võtta ka teiste kõrgkoolide esmakursuslased.

Registreerimine **29. septembrini** kl 10-16 spordikeskuses Jakobi 5 - 112.

Info: tel/faks 375 370.
Tiia Lillemaa

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

Theodor Saar "Kihnu raamat"

"Kihnu raamat" ühendab kolme kuulsat kihnlast - metskapten Kihnu Jõnni, maalikunstnik Jaan Oadi ning õpetlast Theodor Saart. Suurepärase Kihnu tundjana kirjeldab autor saarerahva kunagist täisverelist elu, kihnlaste meresõitu ja lacvachitust, tutvustab Kihnule igiomast peremärgitava ja laseb kaasaegseil selges saare keeles pajatada lugusid Kihnu Jõnnist. Mida Theodor Saar sulega, seda Jaan Oad pintsliga - raamatus on hulk reproduktsioone Oadi võrratutest saareelu kujutatavatest maalidest. Raamat on mälestussammas Theodor Saarele ja ausammas Kihnu rahvale.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 671.

Ruumide üürimine: 375 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Näitused: "Surnud õpetavad elavaid" - näitus paleopatoloogiast, "Tartu Ülikool juudi kultuuriloos", Margus Rumpi maalid "Avatud valguses".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum
Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info 375 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Info 375 833

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info 375 839

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed
Lai 40

E-P 10-17

Info 432 643

Raamatukogu

E-R 10-17

Näitused: "Kooliraamat Eestis 1918-1940", "Kuulsaid sakslasi Idast", "Julius Madisson 100" (kauaaegne ajaloo õppejõud ülikoolis), Kalle Virkkilä skulptuurid (Kotka).

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Näitus "Johannes Voldemar Veski 125", "Eestikeelsed maakaardid kuni 1940. aastani", "Kaks põlvkonda Loebereid Baltimaade õigusteaduses" (alates 1. okt).

Humanitaarraamatukogus

"Johannes Valgma 90".

Lahti 11-4.30

R 25. sept kl 22
KARL MADIS

T 29. sept kl 22
Õlletoas - ans Namelass
kl23 Öödisko DJ Jaanus

K 30. sept kl 22
Vallatud 70-80ndad
DJ Ervin Hurt

N 1. okt kl 19.30-23
Tantsuklubi
A. Birnbaumi ans

R 2. okt kl 22
Folk Highlights Orcestra
DJ Onu Tom

L 3. okt kl 22
Öödisko DJ Illar ja Madis
Tantsutrupp "Free 4 You"

AUDITOORIUM

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 965
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

AR4

Nr. 30 (1943)

Reede,
2. oktoober
1998

Ilmub 1948.
aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Arstiteaduskonna päevad

algavad kolmapäeval, 7. oktoobril kl 9 üliõpilaste teaduskonverentsiga.

Loe arstiteaduskonna erilehekülge UT 3. lk.

TÜ Euroopa kolledži

direktoriks valiti eelmisel neljapäeval Eesti Teaduste Akadeemia välissuhete alal töötav ning TÜ külalisprofessorina loenguid pidanud **Merry Bullock.**

Kehakultuuriteaduskonna dekaaniks valiti prof Vahur Ööpik

Eile valis kehakultuuriteaduskond oma uueks dekaaniks spordibioloogia instituudi spordifüsioloogia professori Vahur Ööpiku.

Vahur Ööpik on sündinud 1957. aastal Juurus, lõpetanud Juuru Keskkooli 1975. ja kehakultuuriteaduskonna *cum laude* 1979. aastal. 1987. aastast on bioloogiateaduste kandidaat (normaalne füsioloogia).

V. Ööpik on töötanud 1981. aastast lihastalitluse hormonaalregulatsiooni laboris nooremteaduri, teaduri ja vanemteadurina, spordibioloogia instituudis 1991. aastast dotsendi ja käesolevast aastast professorina.

Vahur Ööpik on abielus, peres kasvavad tütar ja poeg.

Järgmises UTs vastab uus dekaan küsimusele "Milline on teaduskond täna ja kuidas teaduskond edasi areneb?"

Mis on Ajalooline Ajakiri?

1922 - 1940 ilmus ajakirja 74 numbrit. 1941. aastal hakati selle baasil välja andma nõukogulikku Ajaloo Ajakirja, mis kolmanda numbri järel suleti. 1989. aastast hakkas ilmuma teaduslik-populaarne ajaloo almanahh Kleio (22 numbrit), mis kandis edasi Ajaloolise Ajakirja traditsiooni. Ajalookirjanduse Sihtasutuse Kleio nõukogu otsustas ajakirja taastada ning arvestades ilmumise järjepidevust, välja anda Kleio 23. numbri asemel Ajaloolise Ajakirja järjekorranumbriga 100.

Kolmapäeva õhtupoolikul toimus ülikooli kunstimuuseumis selle esitlus.

Ajakirja peatoimetaja prof Aadu Must ütles UTle, et toimetus tahab järgida esimese Eesti Vabariigi aegset traditsiooni - anda välja nii teaduslikult täpselt kui populaarselt kirjutatud ajakirja. "Üle ühe numbri tahame koostada temaatilise väljaande. Järgmises numbris on sõjaajaloo temaatika. Kleio arhiivi üle vaadates võib aga öelda, et selle väljaandmine andis tugeva autorite kooli. Mitte kõik 80ndate lõpu autorid ei vallanud korralikult eestikeelset teadusteksti".

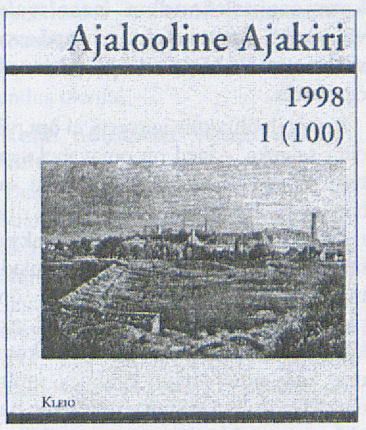

Aadu Must lisas veel, et ajakirja tegijate tuumik on alustanud Akadeemilise Ajaloo Seltsi taastamist. "7. jaanuaril tahame korraldada üle-eestilise ajaloolaste teaduskonverentsi "Eesti ajalooteadus III aastatuhande künnisel".

Ajalooline Ajakiri on ajaloo osakonna ajakiri, mis ilmub arhiivinduse õppetooli baasil. Tiraaž on 600 ja seda saab ka tellida.

Varje Sootak

Miks meie tervis halveneb?

Kokkuhoid tervise arvelt...

Maikuus viisid Tartu Ametiühingute Koostöökogu ja Tartu Haritlaste Liit koos Soome Ametiühingute Keskliiduga Tartus läbi töötajate küsitluse. Ankeedile vastanud TÜ töötajatest (571) oli 31%l tervis viimase aasta jooksul halvenenud.

Enne kui asume tulemusi interpreteerima, sõnastame tervise mõiste ja mõned

tervist kujundavad ja mõjutavad faktorid.

Tervis on organismi täieliku kehalise, vaimse ja sotsiaalse heaolu seisund, mitte ainult haiguste või kehaliste defektide puudumine. Tegemist on seega ühe interdistsiplinaarse valdkonnaga.

Meie tervise kujunemisel on teadlaste arvates pärilikkuse osakaal 20%, eluviisi osakaal 50%, keskkonna ja arstiabi osakaal vastavalt 20% ja 10%.

Rahvastiku tervist mõjutavad koostoimes sotsiaalne ja majanduslik olukord ning psühholoogilised mõjurid (30% ulatuses), käitumuslikud harjumused (50% ulatuses), keskkond (10% ulatuses) ja tervishoiuteenuste kvaliteet ja kättesaadavus (10% ulatuses). Seega on suurima kaaluga meie käitumuslikud harjumused, mis seotud ühiskonna väärtushinnangute ja -hoiakutega.

Rahva hea tervise tagamise peamisteks eeltingimusteks on sotsiaalsed ja majanduslikud tingimused. See, et oleme vabad ja puudub sõjaoht. Kui meil on piisavalt täisväärtuslikku toitu, ohutud elu- ja töötingimused. Meil on lähedased suhted teistega ja rahuldav ühiskondlik roll. Tähtsaks tuleb pidada ka võimalusi hariduse omandamiseks ja isiklikuks arenguks, rahuldust pakkuvat ja tasuvat tööd. Sissetulekud peaksid katma meie põhivajadused ja vältima vaesust. Väheolulisena ei saa pidada sotsiaalse õigluse ja teenuste võrdse kättesaadavuse vajadust.

Milline peaks olema

riigi ja omavalitsuste osa

inimeste tervise tagamisel?

Meile kõigile peaks võimaldatama keskkonnasõbralikke ja tervislikke elutingimusi. Ohutut keskkonda, milles vähe keemilisi, füüsikalisi ja bioloogilisi saasteid. Muidugi ka ohutut toitu ja ohutuid-kahjutuid töötingimusi. Meile peaksid olema kättesaadavad tervistavad teenused (üritused). Kuid vähem tähtsad pole ka tervist kahjustavate käitumisviiside reguleerimised (suitsetamine, alkohol, ravimid, narkomaania).

Järgnevalt esitame valitsuses heaks kiidetud **tervisepoliitika põhieesmärgid**:

- inimeste tervise väärtustamine kui üks riigi peamisi prioriteete,
- elanike tervise parandamine ja elukvaliteedi tõstmine (kaasneb ka individuaalne vastutus),
- riigi ja omavalitsuste sihipärane tegevus eesmärkide saavutamiseks.

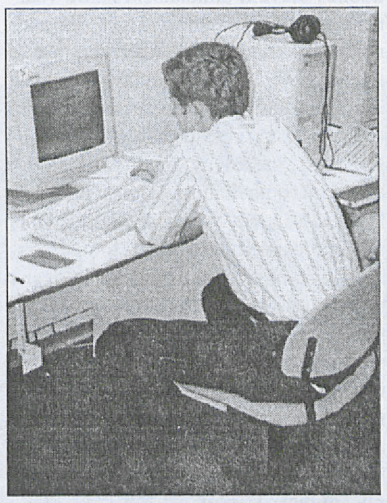

□ **Kes seisab hea selle eest, et meie tervis arvuti taga ei kahjustuks?**

Millises valguses paistavad nüüd uuringu

"Aga mina arvan, et..."

571 vastaja arvamused, kui arvestada kõike eelpoolmainitut.

Küsitlusega selgus, et ligi 31%l töötajatest on tervis viimase aasta jooksul halvenenud. Ülikooli struktuuriüksuste kaupa kõikus see 50%st sotsiaal- ja majandusteaduskonnas 17%ni matemaatikateaduskonnas. Arstiteaduskonnas, mille töötajaid võiksime pidada tervise asjatundjateks ja seega nende vastuseid objektiivseks, oli tervis halvenenud 27%l vastanutest. Raamatukogus aga oli selliseid töötajaid 37%. Muide, tervislik raamatukogu annaks meile kohe 1/3 ulatuses vähem halveneva tervisega töötajaid. Tervis on viimase aasta jooksul enam halvenenud juhatajatel, töölistel, teenistujatel ja raamatukoguhoidjatel. Nendest vähem halvenenud tervisega rühma kuulusid professorid, laborandid, dotsendid ja assistendid. Kõige vähem oli tervis halvenenud lektoritel ja teaduritel.

Siinkohal oleks otstarbekas tervisehinnangute taustal jälgida ka respondentide arvamusi töötingimuste kohta ülikoolis.

Peaaegu iga seitsmes vastaja hindas oma töötingimusi halvaks. Neist omakorda 20% oli ka tervis halvenenud. Remondid käivad ja töötingimused peaksid lähiajal paranema paljudel töötajatel. Aga võta näpust! Seni on osa renoveerimisi jäetud õppetöö ajale, millega oluliselt häiritakse töötajaid (tolm, müra, värvilõhn).

Selgituseks lisame tabeli, kus on esitatud viimase aasta jooksul halvenenud tervisega töötajate (31%) hinnangud neid häirinud töötingimustele:

Järg 4. lk

stipendium

TÜ Raefondi preemiate konkurss

TÜ Raefondi on asutanud 1997. aastal Tartu linnavalitsus eesmärgiga toetada Tartust pärit üliõpilasi ning Tartuga seotud teadus-, õppe- ja arendustööd. Raefondi preemiaid makstakse TÜ õppejõudude, üliõpilaste ja töötajate premeerimiseks Tartu linna ajalugu, haldust, infrastruktuuri ja huve käsitlevate silmapaistvate teadus-, õppe- ja arendustöö tulemuste eest, samuti samasuunalise teadus- ja õppetegevuse arendamise eest.

Käesoleval aastal antakse välja preemiaid **50 000 krooni** ulatuses.

Taotlused preemia määramiseks tuleb esitada ülikooli kantseleisse (peahoone ruum 207) **1. novembriks**. Taotlusblanketid on saadaval kantseleis. Taotlusele tuleb lisada 1 eksemplar või koopia uurimusest ning soovitus teaduskonnast või instituudist/osakonnast.

Preemiad antakse välja detsembri alguses.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest,
tel 375852, e-post sihtasutus@ut.ee
http://www.ut.ee/sihtasutus/

TÜ Raefondi stipendiumite konkurss

Raefondi on asutanud 1997. aastal Tartu linnavalitsus eesmärgiga toetada Tartust pärit üliõpilasi ning Tartuga seotud teadus-, õppe- ja arendustööd. Raefondi stipendiume makstakse Tartust pärit üliõpilastele eduka õppetöö toetuseks.

Käesoleval aastal antakse välja **kümme 10 000 krooni suurust stipendiumi** lähtudes põhimõttest: üks teaduskond – üks stipendium. Stipendiumi võib taotleda alates kolmandast semestrist.

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, aga ka tegevus, mis on seotud Tartu linna ja ülikooliga väljaspool õppetööd.

Kandideerijatel palume esitada ülikooli kantseleisse (peahoone, ruum 207) **1. novembriks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis) koos ülevaatega erialasest ja ühiskondlikust tegevusest,
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumid antakse välja detsembri alguses.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest,
tel 375852, e-post sihtasutus@ut.ee
http://www.ut.ee/sihtasutus/

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Normaalaja kiitus

Üliõpilane õpib, õppejõud õpetab. Õpib ja õpetab kord paremini, kord halvemini. Mis takistab *alma mater*'is nii võtjal kui andjal seda paremini tegemast? Hanesulg pihku, pastakas kätte või arvutiklahvide taha... ja läkitage oma arvamused UT-le.

Mulle on mitu aastat meeldinud värsked sisseastujad. Kõik nad ei lõpeta, sest mõnel ei jätku iseloomu, teisel tekivad muud hädad. Kuid võrreldes 1970. aastate teise poole ja 1980. aastate üliõpilastega on nüüdsed palju avatumad ja teadmishimulisemad, hindavad diplomit mitte esmajoones seisusetõendina, vaid kompetentsitõendina iseseisvaks vaimseks tegevuseks tänapäevasel tasemel. Neid üliõpilasi tasub õpetada.

Kes õpib ülikoolis igavesti, ei õpi midagi selgeks. Ained on omavahel seotud, mõned tihedamalt ja mõned lahedamalt. Asi ei ole mitte ainult riigi rahakoti vähesuses ja minu kui maksumaksja õigustatud nõudes kasutada maksuraha efektiivselt. Asi on õppimises endas. 20. sajandi jooksul tekkinud ühiskonnas õpib inimene kogu elu, aga mitte ainult koolides, mitte ainult ülikoolis. Õpingute väärtus on **hariduse** saamises, terviklikus ainetepaketis ja operatsioonisüsteemis. Normõppeaja nõudmine pole esitatud üliõpilaste ja õppejõudude kiusamiseks. Järelikult peab õpingute korraldus võimaldama normaalsel inimesel normaalse ajaga oma diplomid või kraadid kätte saada. Konkursid on nii suured, et tegelikult tulevad ju meile ülenormaalsed inimesed.

Erandlikke olukordi leidub alati, samuti nagu erandlikke inimesi. Akadeemilised puhkused ja oma soovil eksmatrikuleerunute piiramatu õigus taas immatrikuleerida on piisavad erandlike olukordadega toimetulemiseks. Kui erandeid on liiga palju, siis tuleb katsuda hakkama saada neid tekitavate asjaolude kõrvaldamisega.

Ülikoolis viibimine on elu ja ettevalmistus eluks. Laps ei olda igavesti. Need on lihtsad ideed, abstraktselt ollakse nendega sageli nõus, aga ideede teostamine on alati probleemne. Vabas ühiskonnas kestavad lubatud arutelud igavesti, kuid otsustada tuleb sageli enne kogu tõe väljaselgitamist, mistõttu otsuseid saab parandada ilma eelmiste tegijaid halvustamata. Loomulikult ei saa me kogu aega kulutada arutlustele kõrgkoolipedagoogika üle. Mõnikord tasub seda ikka teha. Niisiis —

hädade põhjused.

Üliõpilased ei õpi? Laisku leidub alati, need tuleb ülikoolist välja heita. Kui väljaheitmist takistab eelarverahade jaotamise süsteem teaduskondade ja väiksemate allüksuste vahel, siis meil on tark rektoraat ja arukad dekaanid, kes kindlasti oskavad asja vajalikult ümber korraldada. Muuseas, minu mulje järgi üliõpilased õpivad, kui pole just tegemist teaduskondade või instituutide/osakondadega, milles ei hoolita õpetamisest. Õppida tuleb palju ja hoolega, aga mulle teevad muret headelt üliõpilastelt minuni jõudvad sõnumid sellest, et nende endi pingutustest pole küllalt.

Üliõpilastel pole elamisraha. See on tõsine mure ja paljude venitatud õpingute põhjus. Ülikool ise saab siin otseselt vähe teha, kuigi rumalusi tuleks vältida. Kui me edaspidi doktorantidele stipendiumi ei garanteeri (aastaplaani täitmise loomulikul tingimusel), siis vaevalt leidub lolle, kes soovivad raisata aega, valmistumaks ebakindlale ja vähetulukale teadlasekarjäärile.

Keskkool on muutunud. Õppejõudude suure enamiku aegset keskharidust enam pole. Õpetamise mahus ja sisus on midagi oluliselt muutunud, aga midagi on jäänud ka koos õpetajate ja haridusministeeriumi onude-tädidega samaks. Nii ei osata enam vene keelt ja venekeelne kirjandus ülikooli raamatukogus (näiteks suurepärased kogumid tõlkeid kogu minevikufilosoofiast kuni 19. sajandini või 20. sajandi teise poole matemaatikast) on õpetamise jaoks surnud kuhi paberit. Ülikool saab õpetada neid inimesi, kes tulevad keskharidusest, ja peab alustama nende poolt saavutatud tasemest. Halamine keskhariduse ümber ei aita meid praegu. Selle halamise võiks muuta tegudeks haridusministeeriumi asjalikul abistamisel ja kritiseerimisel, kui halajatel juhtub olema küllaldast aega ja jõudu.

Ainemahud ei ole reaalsed. Lugeda tuleb lõpmatult. Katseid teha, ekspeditsioonidel käia, arhiivides istuda jne tuleb lõpmatult. Inimese elu on aga lõplik. Auditoorsete tundide maksimaalarvud peavad olema rangelt kehtestatud ja nende ületamine karistatav. Lugema ja kirjutama peavad üliõpilased palju, aga mitte ületamatult palju. Meil on teaduskondi või osakondi-instituute, kes selles osas tõsiselt patustavad. Õppejõud saab nii ennast rahuldada meelevaldseks diktaatoriks olemisega, aga asjale kaasa see ei aita. Minu arvates saab selles osas üliõpilasi edukalt kaasa tõmmata kõige tõsisemate kitsaskohtade identifitseerimiseks. Kui vaja, tasub muuta õppekavasid. Õppekavad peavad olema koostatud ja üksikute ainete sisud valitud nii, et normaja jooksul saaksid hakkama bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppijad.

Puuduvad õppevahendid. Loodusteadlaste olukorda ma ei tunne, mistõttu siinkirjutatu rakendatavust peavad kompetentsed lugejad ise otsustama. Sotsiaal- ja humanitaarteadustes on õppimiseks tarvilikud õpikud ja muu kirjandus. Õpikud peavad olema eesti keeles. Ülikooli asi on stimuleerida õpikute kirjutamist ning väljaandmist, mõnikord ka tõlkimist. Loengukonspekt on midagi viletsama õpiku taolist, selle asemel tuleks ikka trükkida korralikke raamatuid. Muuseas, idee publitseerida õpikuid elektrooniliselt, on tore, aga autoriõiguse (võõraste mõtete mahakirjutajad!) ja töö tasustamise probleem on ju lahendamata! Heade ideede pooltoore korraldusega on meil palju asju sassi aetud ning diskrediteeritud. Ah jaa, kui õppejõud kulutab aega õpiku kirjutamiseks, siis teda oma ametisse tagasi ei valita.

Järgneb

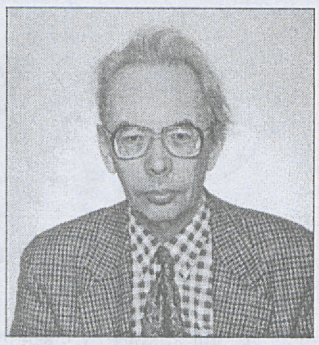

Eero Loone,
filosoofiadr, praktilise filosoofia prof

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

25. septembril

Nõukogu kinnitas oma

sügissemestri tööplaani.

Oktoobrikuu istungil vaadatakse üle, kuidas on realiseeritud kuratooriumi soovitusi, kinnitatakse alaliste komisjonide reglement ning jätkuvalt ka sihtfinantseeritavate teemade taotlused.

Novembris on kavas arutada 1999. aasta eelarve kujundamise põhimõtteid, täiendada ülikooli territoriaal-ruumilist arengukava ja õppekorralduseeskirja ning kinnitada ülikooli järgmise aasta kapitaalehituse ja -remondi plaan.

Detsembrikuu istungil kinnitatakse ülikooli 1999. aasta eelarve, vastuvõtueeskirjad ning valitakse järgmiseks aastaks esindaja TÜ Sihtasutuse usalduskogusse.

Rektor prof Jaak Aaviksoo märkis, et vaatamata sellele, millal vabariigi valitsus riigieelarve vastu võtab, on ülikoolil kõik võimalused hinnata realistlikult võimalikke laekumisi riigieelarvest. "Peaksime püüdma ülikoolis sisse viia eelarve niisuguse planeerimise mehhanismi, kus 1. jaanuaril saaksime alustada oma tööd kinnitatud eelarvega. Kui riigieelarvest tulenevad muudatused on sedavõrd olulised, et peaksime oma eelarvet korrigeerima, siis võime seda teha jooksvalt," ütles rektor.

Töölepingutest sõlmimise keeldumine

Rektor jättis kinnitamata talle esitatud kahe teaduskonna valimistulemused ning esitas need materjalid vastavalt kehtivatele reeglitele ülikooli nõukogule. Bioloogia-geograafiateaduskond valis molekulaar- ja rakubioloogia instituudi vanemteaduri kohale *D.Ph.* Aivar Liivi, kellel puudus vastav arv rahvusvahelisi publikatsioone ning kellel polnud 10-aastast teadustöö staaži.

Arstiteaduskonna nõukogu valis füsioloogia instituudi teaduri kohale Jaak Taltsi, kellel pole vastavalt kehtestatud nõuetele magistrikraadi. Ülikooli nõu-kogu neid valimistulemusi ei kinnitanud.

Muutus filosoofiateaduskonna struktuur

Nõukogu **otsustas** filosoofiateaduskonna nõukogu ettepanekul moodustada **eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonna** eesti filoloogia osakonna koosseisu kuuluvate eesti keele, eesti keel (võõrkeelena), läänemeresoome keelte, uurali keelte ja üldkeeleteaduse õppetoolide baasil ning **kirjanduse ja rahvaluule osakonna** eesti filoloogia osakonda kuuluvate eesti kirjanduse, eesti ja võrdleva rahvaluule, kirjandusteooria õppetoolide ning germaani-romaani filoloogia osakonna maailmakirjanduse õppetooli baasil. Praegune eesti filoloogia osakond otsustati likvideerida.

Struktuurimuudatuste üks põhjusi on senise eesti filoloogia osakonna liigne suurus. Kirjanduse ja rahvaluule õppetoolid saaksid iseseisva osakonnana paremini oma õppesuundi välja arendada.

Valiti kolm professorit ja üks auliige

Loomaökoloogia professoriks valiti EPMÜ zooloogia ja botaanika instituudi vanemteadur, bioloogiakand **Raivo Mänd** (38:2), **vene keele professoriks** vene keele professor, filoloogiakand **Irina Külmoja** (33:7) ning **üldpolitoloogia professoriks** TPÜ rahvusvaheliste ja sotsiaaluuringute instituudi projektijuht, filosoofiakand **Rein Ruutsoo** (29:11).

Laboratoorse meditsiini professoriks kandideerisid kliinilise keemia erakorraline prof, meditsiinidokt **Agu Tamm** ja kliinikumi ühendlabori juhataja *PhD* **Urmas Siigur**.

Professoriks kandideerimise nõuete järgi peab kandidaat olema töötanud kaks aastat kõrgkooli korralise või TÜ erakorralise õppejõuna. Et U. Siiguril ei olnud see nõue täidetud, tegi dekaan rektorile ettepaneku tema kandidatuur maha võtta. Kuna ka akadeemiline komisjon leidis, et see nõue on täitmata, rahuldas rektor dekaani taotluse.

Hääletamisel sai Agu Tamm 17 poolthäält ning jäi valimata.

Prof Raul Narits ja rektor prof Jaak Aaviksoo juhtisid tähelepanu sellele, et professoriks kandideerija pädevust peaks olema võimalik määrata sisulisemalt, ammendavamalt, mitte ainult praegu kehtestatud nõuetest täht-tähelt kinni pidades. Leiti, et ülikoolis on vaja kandideerimisnõuded uuesti üle vaadata ja täiendada.

Ülikooli auliikmeks nimetati Eesti aukonsul Düsseldorfis dr **Jochen Friedrich Kirchoff,** kes on üks Saksa-Eesti akadeemilise nädala idee väljatöötaja ja edasiarendaja.

Otsus üliõpilasmajutuse olukorra kohta

Nõukogu võttis vastu **otsuse**, milles leiti, et praegune üliõpilasmajutuse olukord on ülikooli arengu peamine takistus. Peeti otstarbekaks suurendada koos EPMÜ ja Tartu linnaga ühisclamukohtade arvu viie aasta jooksul 800 - 1000 koha võrra ning tagada majutusvõimalused materiaalselt vähemkindlustatud üliõpilastele, teha koostööd teiste asjast huvitatud institutsioonidega (linna teised õppeasutused) ja renoveerida olemasolevad ühiselamud. Väga oluline punktina on kirjas **pikaajalise laenu taotlemine** (300 miljonit kr) koos EPMÜ, linna ja vabariigi valitsusega. Laenuleping esitatakse enne sõlmimist nõukogule seisukohavõtuks. Haldusdirektor Riho Illak mainis, et ülikool otsib praegu ka võimaliku kahe uue ühiselamu ehitamise kohta, millest üks tuleb tõenäoliselt Maarjamõisa.

*** Kinnitati uute teadustöö sihtfinantseerimise taotlused.** Haridusministeeriumile saadetakse kinnitamiseks teaduskondadest esitatud 9 teadustöö ja 7 järeldoktori sihtfinantseerimise taotlust.

*** Kinnitati välisüliõpilaste ja väliskülalisüliõpilaste vastuvõtueeskiri.**

*** Nõukogu otsustas** sotsiaalteaduskonna ettepanekul **osta kinnistu Kastani 43.** Naaberkrunt lahendaks õppehoonele juurdepääsu probleemi ning likvideeriks parkimiskitsikuse. Kinnistu esialgne hind on 175 000 krooni, läbirääkimiste käigus loodetakse hinda alandada.

*** Nõukogu otsustas ka arvata välja ülikooli omandisse taotletava vara nimekirjast hooned aadressil Oa 1, 3 ja 3A ning nõustus nende andmisega linna munitsipaalomandisse.**

*** Nõukogu eelarvekomisjoni üliõpilasliikmeks kinnitati üliõpilasesinduse poolt esitatud kandidaat Leif Kalev.**

Ülevaate koostas Varje Sootak

Eesti Teaduste Akadeemia auhind

parimale populaarteaduslikule raamatule

ETA asutas auhinna, mis antakse parimale Eestis ilmunud originaalsele eestikeelsele populaarteaduslikule raamatule. See antakse välja iga kahe aasta tagant ja määratakse populaarteaduslikule raamatule, mis on avaldatud auhindamisele eelnenud kahe aasta jooksul. **1998. aastal esmakordselt väljaantava auhinna suurus on 10 000 krooni ning arvesse võetakse 1996. ja 1997. aastal ilmunud raamatuid.** Kollektiivsete tööde puhul jagatakse auhinnasumma autorite vahel või antakse auhind koostajatele või peatoimetajatele.

Auhindamisettepanekute tegemise õigus on ETA akadeemikutel, Eesti teadusasutustel ja -seltsidel ning raamatukogudel ja kirjastustel.

Tänavu määratava auhinna konkursile oodatakse ettepanekuid 1. novembrini aadressil: Eesti Teaduste Akadeemia, 10130 Tallinn, Kohtu 6.

Arstiteaduskonna ajaloo ja kultuuripärandi kaitsest

Seoses vanas ja uues anatoomikumis ning Vanemuise tänava õppehoones asuvate arstiteaduskonna prekliiniliste allüksuste kavandatava plaanilise ülekolimisega järgmisel aastal Ravila tänaval valmivasse biomeedikumi eurostandardite nõuetele vastavasse hoonesse - tõstatuvad mitmed arstiteaduskonna ajaloo- ja kultuuripärandi säilitamisega seonduvad probleemid.

Mis saab meditsiiniajaloo seisukohast unikaalsest vanast anatoomikumist ja samuti uuest anatoomikumist? Vana anatoomikumi kohta on ajakirjanduses sõna võtnud ja mitmeid ettepanekuid teinud dots Raik-Hiio Mikelsaar (UT nr 28, 1998). Milline saatus tabab neis hoones olevaid unikaalseid suure väärtusega kollektsioone? Uues hoones neile kuuldavasti mingeid eri ruume ette nähtud pole. Mis saab hinnalisest vanast mööblist, ajaloolisest sisustusest, kunstiväärtustest, interjööridest, raamatukogudest jne? Kas meditsiin lahkub täielikult oma kahest kuulsa ajalooga hoonest? On ju vanas anatoomikumis ligi 200 aasta jooksul tehtu toonud arstiteaduskonnale rahvusvahelist kuulsust — siin on õppinud, töötanud ja tegutsenud paljud meditsiiniajalukku läinud silmapaistvad teadlased. See on meie ülikooli arstiteaduskonna häll! **Temasse ei saa suhtuda kui vanasse, ajast-arust läinud - suurt remonti nõudvasse ja pealegi muinsuskaitse all olevasse ehitisse, mida oleks kasulik linna kaela sokutada.** Linnal pole selle hoonega küll midagi tegemist. **See on arstiteaduskonna ja üldse ülikooli enda kultuuripoliitika ning möödaniku väärtustamise valdkonda kuuluv probleem.**

Paari viimase aasta jooksul on ülikooli ajaloo- ja kultuuripärandi seisundi selgitamiseks läbi viidud koos Muinsuskaitse Inspektsiooniga üleülikoolilise revisjon. Seda teostas rektori käskkirjaga määratud komisjon, kes on ka vastava aruande esitanud. Revideeritud allüksuste hulka kuuluvad ka ülalmainitud hoonetes asuvad arstiteaduskonna omad. Ühe osa kultuurimälestisteks tunnistatud objektide nimekiri on avaldatud 2. juunil ilmunud Riigi Teataja Lisas nr 179/180. Täielikud nimekirjad asuvad ülikooli ajaloo muuseumis ja ülikooli kunstimuuseumis.

Selleks, et vältida ümberkolimiste ja ruumide vabastamisega seotud traditsioonilise lammutamise, lõhkumise, hävitamise ja mahakandmise möllus kultuuripärandina arvele võetud või märgistatud objektide kaotsiminekut või hävimist, moodustati rektori käskkirjaga 18. mail vastav komisjon, kes peab tegema omapoolseid ettepanekuid kultuuripärandi säilimise osas. Idee niisuguse komisjoni moodustamise vajalikkusest tuli biomeedikumi enda poolt. Komisjoni töö on teatud osas takistatud, kuna teaduskond ise pole veel mitmes olulises punktis selgusele jõudnud ja vajalikke otsuseid vastu võtnud.

Tullio Ilomets,
Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi esimees

ARSTITEADUSKONNA PÄEV

7. – 9. oktoobrini toimuvad juba traditsiooniks saanud arstiteaduskonna päevad. Eelnevatel aastatel toimunud kahepäevane üritus on kasvanud kolmepäevaseks, kuna esmakordselt on ürituste kavva arvatud ka sugugi mitte esimest aastat toimuv üliõpilaste teaduskonverents. See algab kolmapäeval.

Reedel algab arstiteaduskonna nõukogu ja Eesti arstiteaduse nõukogu ühisistung "Tuberkuloosi haigestumine ja selle vähendamise võimalused Eestis".

Teaduskonna päevad lõpevad aktusega, kuhu on kutsutud ka rektor Jaak Aaviksoo ning sotsiaalminister Tiiu Aro. Dekaan prof Ants Peetsalu teeb ülevaate teaduskonna arengust ning muudatustest ja tänavuaastase akadeemilise loengu "Tserebraalparalüüs – müüt või tegelikkus?" peab prof Tiina Talvik.

Antakse kätte ka arstiteaduskonna medalid ja magistridiplomid ning autasustatakse mõlema teaduskonverentsi parimate tööde autoreid.

Üliõpilaste teaduskonverents

Iga aasta oktoobris toimuvad arstiteaduskonna päevad, mille keskseks ürituseks on teaduslik konverents. 1996. ja 1997. aastal on samal ajal toimunud ka üliõpilaste teaduslik konverents, mis siiani ei olnud päevade ametlikku programmi lülitatud. Et üliõpilaskonverentsi tööde tase on pidevalt tõusnud, otsustati see programmi avaüritusena korraldada.

Konverents toimub Maarjamõisa Perearstikeskuse konverentsisaalis (Puusepa tn 1A) ja algab kell 9.

Ettekandmisele tuleb 13 tööd väga erinevatest meditsiini valdkondadest. Orienteeruvalt peaks konverents kestma kella 14ni. Ettekandmisele tulevate teesidega ja kavaga saab tutvuda internetis aadressil http://www.ut.ee/~jarno/Konverents98/. Alati on üliõpilaste poolt ettekantud tööd retsenseeritud ning parimad neist auhinnatud. Sel aastal on üliõpilaskonverentsil ning õppejõudude ja teadurite konverentsil ühised retsenendid, et tagada võimalikult erapooletu ja asjatundlik hinnang. Üliõpilastööde hindamise juures on oluline: teema teaduslik aktuaalsus ja töö rakenduslik tähendus, töö meditsiiniline külg, ettekande (demomaterjalid jms) kvaliteet, ettekandja esinemine.

Konverentsi senised korraldajad on olnud Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts koostöös arstiteaduskonnaga, ja seda ka käesoleval aastal. Lisandunud on nii mõnedki sponsorid, tänu kellele on tehtud teadustööd võimalik väärikalt autasustada.

Konverentsi vastutav korraldaja Jarno Habicht

Eelkõige kvaliteetne arstiõpe

Intervjuu dekaani prof Ants Peetsaluga

Millal alustatakse õppetööd biomeedikumis?

Kui kõik normaalselt kulgeb, siis uues biomeedikumis algab õppetöö 1999. aasta sügissemestri algul.

Milline on vana anatoomikumi saatus?

Vana anatoomikumi saatus tuleb ülikoolis arutluse alla lähinädalate jooksul. Arstiteaduskond ilmselt loobub sellest seoses biomeedikumi valmimisega.

Millest on arstiteaduskonnal kõige suurem puudus?

Motivatsiooni vähenemine saada õppejõuks arstiteaduskonnas. Õppeedukus sõltub vastuvõetud üliõpilaste tasemest, õppejõudude kvalifikatsioonist ja õpetamise tingimustest. Õigustatult nõutakse õppejõult Euroopa tasemel õpetamist ja teadust tegemist, mis väljendub teadusartiklite publitseerimises eelretsenseeritavates erialaajakirjades. See kõik nõuab aga pidevat ja sageli ülemäärast tööd, enamik õppejõude seda ka teeb. Selle töö kompensatsioon palga näol on aga vähem kui tagasihoidlik. Mis puudutab õpetamistingimusi, siis uue biomeedikumi valmimisega peaks arstiteaduskonna atraktiivsus tõusma.

Kas Teie arvates peaks kehtestama õppemaksu?

Arvan, et lähitulevikus ei peaks seda kehtestatama.

Kas õppemaks lahendaks õppejõudude alatasustamise probleemi?

Vaevalt, et see lahendaks.

Mis on Teie arvates viimaste aastate õppeedukuse languse põhjuseks?

Üliõpilaste väljalangevus on tõesti suurenenud. Ilmselt on põhjusi mitu: üks põhjusi on üliõpilaste materiaalne olukord. Paljud töötavad õppimise kõrvalt, mistõttu õppimine kannatab. Õppimise ajal muutub ka motivatsioon. Arstiõpe on raske ja kestab kaua ning lõpetamisel materiaalne heaolu ja positsioon ühiskonnas, nagu see on teistes riikides, ei ole meil garanteeritud. Mitmetel teistel erialadel on see palju helgem, kui nii võib öelda.

Mõned ei ole aru saanud, et arstiteaduskonnas on õpppekorraldus kursusesüsteemis ja sisuliselt põhimõttel lihtsamast keerulisemaks. See tähendab, et kui eelnevad eksamid on tegemata, siis järgmiselt kursuselt ei saa. Nad ei saa lihtsalt õppimisega hakkama. Ja on ka teisi põhjusi.

Kas eksmatrikuleerimine on lahendus?

Eksmatrikuleerimine ei ole lahendus, kuid korrastab oluliselt õppekorraldust.

Kas ühtite üliõpilaste arvamusega, et kuni 6 ainepunkti ulatuses lubatavad vabaained piiravad õppimisvõimalusi?

Meie jaoks on probleem ajas ja rahas, mis kulutatakse ainult seal, mis on tingitud arstiõppe õppekava omapärast. Arstiteaduskonna ülesanne on garanteerida eelkõige kvaliteetne arstiõpe. Kui üliõpilased valivad vabaaineid nii, nagu see on ette nähtud bakalaureuseõppes, siis peaksime ajaliselt arstide põhiõpet pikendama. Riik finantseerib ainult ühe õppekava. Arstide ettevalmistuseks on kuue aasta jooksul 240 AP-d ja sellest ainult 6 on vabaainete jaoks. Seetõttu ei ole meil õppekavades võimalik suurendada vabaainete osakaalu. Kui vabaainete õpetamine oleks tasuta, siis oleks lahendus olemas.

Kelle nõuannet võtab dekaan kuulda?

Dekaan kuulab üldiselt ära kõik nõuanded ja teeb otsused vastavalt ülikooli põhikirjale ja arstiteaduskonna põhimääruselc ning arengukavale. Kuna arstiteaduskonna juhtimine on muutunud ja muutub järjest keerulisemaks, siis on vaja luua mitmeid nõuandvaid komisjone, et dekaani või teaduskonna nõukogu lõppotsused optimaalsed oleksid.

Kuidas taastub dekaan väsitavast tööpäevast?

Ega siin kerget imeretsepti pole. Peale tööpäeva lõppu olen koos perega. Et järgneval päeval vormis olla, on oluline normaalne uni.

Küsis Kadri Putnik

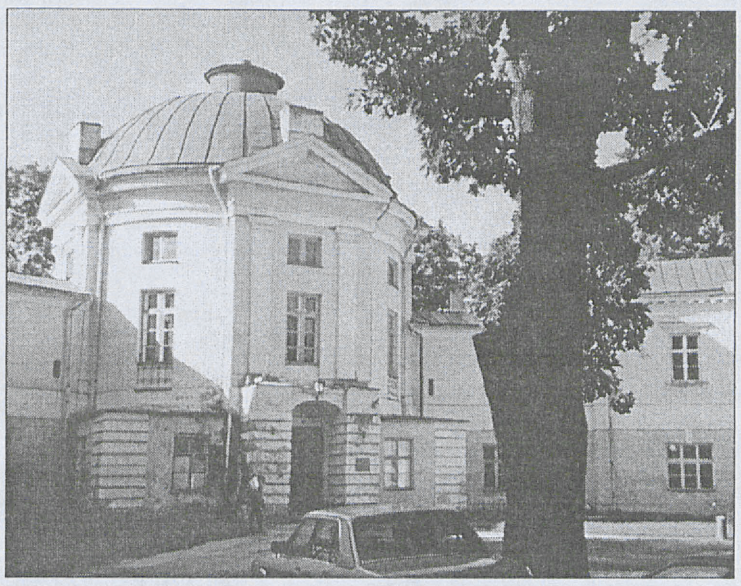

Reno Hekkonensi foto

□ **"Mis saab meditsiiniajaloo seisukohast unikaalsest vanast anatoomikumist ja samuti ka uuest anatoomikumist," küsib Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi esimees Tullio Ilomets.**

Organiseeritult on lihtsam

Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts

Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts on arstiteaduse eriala üliõpilasi koondav vabatahtlik selts.

Selts on asutatud 1991. aastal, võitlemaks vene vägedesse värbamise vastu. Tänaseks on seltsi prioriteedid muutunud. Peamised tegevussuunad on üliõpilaste välisvahetuse, teaduskonverentside ja seminaride korraldamine, igakülgse informatsiooni vahendamine üliõpilaste ja dekanaadi vahel ning seltsielu korraldamine.

EAÜS kuulub sama laadi rahvusvahelisi arstiteadusüliõpilasi ühendavasse organisatsiooni IFMSA (International Federation of Medical Students Association) ja osaleb mitmes huvitavas projektis koostöös WHO, UNESCO ja UNICEFiga, mis enamasti haaravad kolmanda maailma riike.

Selle aasta veebruaris ja juulis toimusid talve- ja suveseminar, kus käsitletud teemade ring (raha ja eetika meditsiinis, suhtlemine patsiendiga ning toimetulek iseendaga) on praegu kahjuks meie akadeemilisest õppeplaanist välja jäänud.

Üliõpilaste teadustöösse kaasamine on tähtis enesetäiendamise seisukohalt ning arstiteadukonna päevade raames toimuv teaduskonverents annab võimaluse oma kogemused ja tarkused teistelegi avaldada. Loodame, et IFMSA raames saame saata meie tudengeid ka mujale maailma teadusööd tegema.

IFMSA egiidi all toimuvad igasuvised välisvahetused annavad võimaluse praktiseerida peale Euroopa riikide ka mujal.

Seltsielu üritustena tuleks ära märkida korvpalliturniiri, kevadpiknikku, karnevali, ühist leheriisumist sügisel ning kindlasti ka talve- ja suveseminari.

Kuivõrd seltsi tegevus aina laieneb, siis on kõik aktiivsed ja teotahtelised üliõpilased alati meie sekka oodatud. Usun, et organiseeritult on tunduvalt lihtsam probleeme lahendada ning samas ka püstitatud eesmärke saavutada. Üliõpilased saavad palju enda ja teiste heaks teha, peab vaid tahtmist ja pealehakkamist olema.

Birgit Volmer, EAÜSi president, *stud med* IV

Arstiteaduskonna erilehekülje koostas Kadri Putnik, *stud med* IV.

TARTU ÜLIKOOLI

Kliinikumi Leht

Tartu Ülikooli Kliinikumi siseleht 1/1 september 1998

1. septembril ilmus kliinikumi 4-leheküljelise ajalehe esimene number.

Kliinikumi direktor Jaanus Pikani ütleb avakirjutises: "Inimesed saavad asju teha hästi siis, kui nad on motiveeritud ja teadlikud sellest, mida nad teevad. Aluseks, mis neil võimaldab asju hästi teha ja olla oma tegevusest teadlik, on informatsioon".

Kord kuus ilmuv ajaleht jõuab oma lugejani raviarstide sekretäride kaudu.

Mis on uut personaliosakonnas?

Uus personali- ja palgaarvestussüsteem käivitumas

Ülikooli iga töötajat puudutab isiklikult, et tema palk oleks õigel ajal ja õigesti arvestatud ning pangaarvele laekunud. Selles vallas on võrreldes paari-kolme aasta taguse olukorraga märgatav edasiminek.

Samas on personali- ja palgaarvestuse köögipool kaasaegse infotehnoloogia vaatekohast iganenud. Ülikoolile riigihankekonkursi tulemusel ostetud majandusinfosüsteemis Concorde XAL on ka personali- ja palgaarvestuse moodul, mille juurutamine ongi praegu personali- ja rahandusosakonnas käsil. Personaliarvestus on käivitunud alates 1. septembrist, palgaarvestus peaks rakenduma osaliselt 1. oktoobrist, täies mahus 1. novembrist.

Mis siis paremaks muutub? Andmete adekvaatsuse vaatekohast see, et enam ei toimu andmete ühesuunaline edastamine personaliandmebaasist palgaarvestusse ja sealt pearaamatu süsteemi. Kuna kogu süsteem on üks ja seesama, siis kasutatakse sama andmebaasi, koode jne. Kui kõik laabub edukalt, siis ei tohiks juurutamisel ükski töötaja tunda, et midagi on tema palga arvestamisel muutunud. Igatahes andmed töötajate ja nende palgaarvestuse ning eelarve kasutamise kohta ülikoolis saavad olema ühtsed.

Midagi muutub ka palgaarvestuse sisemises korralduses. Töötajate palga nn avansipoole (20. kuupäeva palgaosa) arvestus muutub ökonoomsemaks. Hiljemalt sel kuupäeval peaks pangaarvele laekuma edaspidi kindel summa, mis on automaatselt arvestatult sajalisteni ümardatud 35% (ilma maksudeta) töötaja kuupalgast. Palga avansipoole suurust saab töötaja soovi korral korrigeerida, milleks tuleb esitada vastav avaldus palgaarvestusse (Jakobi 4, tuba 207).

Palga avansipoole arvestab palgasüsteem tingimusel, et töötaja on enne 20. kuupäeva töötanud vähemalt 10 tööpäeva. Seetõttu ja edaspidi muutuva ravikindlustuse väljamaksetega seoses on väga oluline, et allüksuse juht teataks palgaarvestusse viivitamatult töötaja puudumisest haiguse tõttu.

Uus personali- ja palgaarvestus kasutab samu finantsallikate koode kui tsentraalne raamatupidamine. Teadaolevalt on rahandusosakond neid koode tutvustanud finantsallika käsutajatele teaduskondades ning haldus- ja tugistruktuuris. Palume edaspidi selge arusaamise eesmärgil palgaväljamaksete esildiste juures kasutada ühtseid finantsallika tähiseid (koode).

Töötajate omavaheline tööjaotus personaliosakonnas on muutunud. Seda oleks kasulik teada neil, kel praegu või edaspidi töölepinguga seotud toimingud (töölepingu sõlmimine, tingimuste muutmine, peatamine, lõpetamine) käsil. Personaliarvestuse grupis teenindavad teid: Anu Kallip (vaneminspektor, tel 5144) - FK, KK, haldusdirektori vastutusala töötajad; Kaisi Karm (personaliarvestuse spetsialist, tel 5146) - MJ, MT, SO, rektori ja prorektorite tegevusvaldkonna töötajad; Kiira Polin (vaneminspektor, tel 5143) - US, OI, AR, FL, BG töötajad.

Järgneb

Leelo Muru,
personaliosakonna juhataja

Miks meie tervis halveneb?

Algus 1. lk

Tervist mõjutavad faktorid, mis häirisid vastanuid	P
Tervise halvenemine	0.000
Viimasel ajal halvenenud ülemuse-alluva suhted	0.000
Töökoha puudumine	0.000
Bioloogilised materjalid, mikroorganismid	0.002
Oht töökohale	0.015
Halvad töötingimused	0.019
Valgustus	0.025

Tähtis oleks kontrollida ja parandada valgustust halveneva tervisega vastanute (36%) töökohtadel. Igal viiendal halvenenud tervisega vastanul on ka töötingimused halvenenud. 39% neist aga näeb ohtu oma töökohale. Kui vastanutest tervikuna (nii hea kui halva tervisega) 8%l puudus oma töökoht (töölaud), siis halvenenud tervisega respondentide osas puudus töölaud (töökoht) koguni 36%l, mis komplitseerib nende olukorda veelgi.

Bioloogiliste materjalide, mikroorganismidega kokkupuutuvatel töötajatel oli tervis halvenenud koguni 70%l. Kas neid töötajaid aitaks töökoha vahetus?

Tolm häiris igat viiendat vastajat, kellest omakorda 41%l oli tervis halvenenud. Kas meie töökohal koristatakse iga päev või kord nädalas?

Äärmiselt oluliseks tuleb pidada ülemuse-alluva vahelisi häid suhteid. Tegelikult aga on suhted halvenenud enam kui igal kuuendal vastanul. Neist omakorda 52%l oli ka tervis halvemaks läinud. Me ei saa jätta arvestamata psühho-sotsiaalseid tervist mõjutavaid tegureid. Jäigastunud pingelised suhted halvendavad nii alluvate kui ka juhtide tervist. Ülikoolil oleks soovitav mõelda terviseteenistuse loomisele oma töötajate heaks.

Kolmandik vastanutest näeb ohtu oma töökohale. Neist omakorda 41%l on tervis aastaga halvenenud. Tähtis oleks ülikoolis luua ohus olevate töökohtade nimekiri ja võimalikud töötajasõbralikud lahendusvariandid. Selles valdkonnas peaksid tegutsema professionaalsed suhtekorraldajad. Töötajatele peaksime võimaldama oma usaldusarsti. Ametiühing võiks luua oma liikmetele haigekassa, töötukassa ning tööbörsi, aitamaks liikmetel vajadusel töökohta vahetada.

Meie tervis (rahva tervis) on muutuv suurus – see on protsess, nähtus. Me saame seda arendada, juurde luua, aga ka halvendada ja vähendada. Tervise pealt kokku hoides kaotame rahvaarvus.

Alar Sepp
Aleksander Jakobson
Aavo Ennok

acta diurna

SEL NÄDALAL

1. oktoobril

- Raamatukogu raamatumuuseumis **avati Läti Akadeemilise Raamatukogu näitus "Kaks põlvkonda Loebereid Baltimaade õigusteaduses".**
- **Kehakultuuriteaduskonna nõukogus valiti uueks dekaaniks prof Vahur Ööpik.**
- **Ajaloo osakond ja arhiivinduse õppetool eesotsas prof Aadu Mustaga esitlesid** ülikooli kunstimuuseumis **Ajaloolise Ajakirja sajandat numbrit.**
- 1. - 4. oktoobrini toimub **Pärnus V rahvusvaheline konverents "Global-Local Interplay in the Baltic Sea Region".**

TULEVAL NÄDALAL

- 4. - 7. oktoobrini toimub Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsiooni II **rahvusvaheline konverents "Maailmaluule postmodernsel ajastul".**
- 6. oktoobril on **arstiteaduskonna taastusravi erialapäev** Pärnu AS Pärnu Mudaravi konverentsisaalis.
- 7. oktoobril **avatakse Kuressaares näitus "Tartu Ülikooli arstiteadus 19. sajandil ida ja lääne vahel".**
- 8. oktoobril on **ettekandepäev ja näituse "Epistolae autographae. Kirjavahetused ja -kollektsioonid" avamine** raamatukogu raamatumuuseumis.

stipendium

Ants ja Maria Silvere ning Sigfried Panti mälestusstipendiumi konkurss

Ants ja Maria Silvere ning Sigfried Panti mälestusstipendiumi asutas TÜ auliige Laine Silvere-Pant 1995. aastal oma vanemate ja abikaasa mälestuseks majanduslikku abi vajavate eesti soost üliõpilaste ja edasiõppijate toetuseks (ka välismaal õppimiseks).

Stipendiumi võivad taotleda TÜ kõikide teaduskondade magistrandid ja doktorandid. Otsuse stipendiumite arvu ja suuruse kohta teeb komisjon koos TÜ Fondiga Kanadas.

Kandideerijatel palume esitada kantseleisse (peahoone, ruum 207) **1. detsembriks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis),
- ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest ning eesmärkidest, samuti oma majanduslikust olukorrast,
- välismaal õppimist jätkajatel õppekava valitud ülikoolis,
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumid antakse üle kevadsemestri alguses.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest,
tel 375852, e-post sihtasutus@ut.ee
http://www.ut.ee/sihtasutus/

sport

Algab üliõpilaste spordihooaeg

Sügissemestril korraldatakse Eesti üliõpilaste meistrivõistlused 7 spordialal, lisaks harrastajate korvpallivõistlused.

Registreerimine on alanud **korvpalli** ja **võrkpalli** meistriliiga võistkondadele. Tähtaeg – 2. oktoober saabki täis. Osaleda saavad õppeasutuste esindusvõistkonnad, ühest koolist ka mitu. Üliõpilastest tippmängijatele on tänavused võistlused olulised, sest nii korv- kui võrkpallis koostatakse järgmise aasta universiaadivõistkonnad mõlemas mänguviisis tänavuste meistrivõistluste põhjal. Finaalmängud on TÜ spordihoone võrkpallis 7. novembril ja korvpallis 8. novembril.

Veelgi varem – 1. novembril peetakse üliõpilaste meistrivõistlused **judos** (Tähtvere judohallis). Registreerimine on 23. oktoobrini. Kuivõrd judo kuulub esmakordselt universiaadi kavva, siis eeloleval suvel Mallorcale üritajad peavad endid näitama Eesti üliõpilasvõistlustel.

Meistrivõistlused **maadluses** on 14. novembril EPMÜ spordihoones (registr 5. nov), samal päeval ka **lauatennises** TTÜ spordihoones (registr 30. okt) ja 15. novembril **karates** TÜ spordihoones (registr 30 okt). Põrandapalli meistrivõistlused on planeeritud 12. detsembrile Kristiine spordihoones.

Harrastajate korvpalliturniiri alagrupid alustavad juba 26. oktoobril. Registreerimise tähtaeg on 16. okt. Osaleda saavad suvalised, kuid ühe õppeasutuse üliõpilastest koosnevad teaduskondade, kursuste, ühiselamute, endise kooli vilistlaste jms võistkonnad.

Info Eesti Akadeemilisest Spordiliidust (Jakobi 5-218, tel 434 790), TÜ spordikeskusest või ülikooli spordiklubist.

Eesti Akadeemiline Spordiliit

TÜ üliõpilased esinesid edukalt üliõpilaste MMil Zagrebis!

25. - 27. septembrini toimusid Horvaatias, Zagrebis V üliõpilaste maailmameistrivõistlused sõudmises. Paarisaeruliste kahepaatide arvestuses võitsid pronksmedalid TÜ kehakultuuriteaduskonna üliõpilane **Tõnu Endrekson** ja Tallinna Kõrgemas Tehnikakoolis õppiv Silver Sonntak. Roolijata neljaste hulgas saavutas TÜ - EPMÜ ühispaatkond koosseisus Kaido Reivelt (TÜ), Priit Tamm, Tairo Talvis ja Tanel Häidkind (EPMÜ) 8. koha. Meeste kergekaalu ühepaadil oli Priit Purge (TÜ) 10. Õnnitleme!

Kairis Leinus,
Eesti Akadeemilise Spordiliidu peasekretär

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

David Hughes "Tema ise ja muud loomad"

David Hughesi ja tuntud kirjaniku Gerald Durrelli sõprus kestis nelikümmend aastat. Hughesi meelest on Durrell keeruline, lahke, mitmemeelne, lõbus ja vastupandamatu isiksus. Ükski kirjapandud portree ei või Durrelli paremini iseloomustada kui ta enda raamatud. Käesolev raamat on täis Durrelli lopsakat kõnepruuki, ta perekonna ja tuttavate arvamused annavad pildile sügavust. Siin on parasjagu Gerry jõulist isiksust, üksolu loodusega ja tema nalju.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

info

väitekiri

7. oktoobril kl 10.15 kaitseb Vanemuise 46 ZH aud 301 **Olavi Kurina doktoritööd** "Fungus gnats in Estonia (Diptera: Bolitophilidae, Keroplatidae, Macroceridae, Ditomyiidae, Diadocidiidae, Mycetophilidae)".

loeng

Prof Richard Lynni (Director of the Ulster Institute for Social Research Coleraine, Northern Ireland) **loeng** "Eugenics - Past, Present and Future" on kolmapäeval, 7. oktoobril kell 10-12 ph aud 102. Kõik huvilised on oodatud!

Haigekassakaardid!

Personaliosakonda on saabunud uus partii haigekassa magnetkaarte. Personaliosakonnast saab need kätte 29. septembrist 2. oktoobrini kl 8 - 17ni.

Kaartide vahetamine toimub allüksuse juhi volituse alusel üksuse esindajale. Volitusega peab kaasas olema tähestikuline nimekiri inimestest, kelle kaarte vahetama tullakse.

Taastusravi-huvilistele!

TÜ Pärnu kolledž korraldab TAASTUSRAVI ERIALA PÄEVA. Üritus toimub **teisipäeval, 6. oktoobril** Pärnus AS Pärnu Mudaravi konverentsisaalis (Sääse 7) kl 11.

Üritus on suunatud erialal praktiseerijatele ning kuurordi- ja hooldusasutuste juhtidele, samuti üld- ja perearstidele, ravikehakultuuri spetsialistidele ning kõigile, kes tunnevad huvi eriala arendamise ja selle omandamise võimaluste vastu kõigis õppevormides.

10.30 - 11.15 osalejate saabumine ja registreerimine;

11.15 - 11.30 avamine, TÜ Pärnu kolledži tutvustus;

11.30 - 12 **"Laste taastusravi probleemid Eestis"** (res **Tiina Tammik**, TÜ spordimeditsiini ja taastusravi kliinik);

12 - 12.30 **"Liikumisravi eriala spetsialistide koolitamine Eestis ja mujal"** (mag **Priit Eelmäe**, TÜ spordibioloogia instituut, lektor (liikumisravi));

12.45 - 13.15 **"Kuurordiasutuste roll taastusravis"** (**Annelii Nikitina**, Pärnu Kurortoloogia ja Taastusravi Instituut, teadur);

13.15 -13.45 **"Eesti füsioteraapia hetkeseisund ja erialaliidu osa eriala kujundamisel"** (**Margus Mustimets**, füsioterapeut, Eesti Liikumisravi Liidu president).

Osavõtt on vaba, kuid **soovitav** on eelnev registreerimine allpool toodud koordinaatidel.

Arvi Kuura, projektijuht
TÜ Pärnu kolledž
Lembitu 1A EE3600 Pärnu
telefon ja faks (244) 37 131
e-post typk@parnu.ee

Täna R 2. okt kl 21 - **ans FOLK HIGHLIGHT ORCHESTRA** DJ Onu Tom

AUDITOORIUM

T 6. okt kl 21 - **ÕLLETOA LIVE** kl 23 Öödisko DJ Trax

K 7. okt kl 21 - **ans JÄÄ-ÄÄR õhtu** DJ Illari Lään

N 8. okt kl 21 - 70ndad, 80ndad, 90ndad. DJ Sven Sumberg

R 9. okt *Reserveeritud*

L 10. okt kl 21 DJ Ervin Hurt

P 11. okt kl 21 "Meelislood läbi aegade" DJ Illart Kivisalu

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 984
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Nr. 31 (1944)
Reede,
9. oktoober
1998
Ilmub 1948.
aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Maakond vajab rohkem teadlaste analüüse

Esmaspäeval sõlmisid ülikool ja Järva maavalitsus teadus-, haridus- ja kultuurikoostöö raamleppe.

UT palus lepingu sõlmimist kommenteerida Järva maavanemal Theo Aasal. Mida annab leping konkreetselt teie maakonnale?

Theo Aasa: Tartu Ülikool on ajalooline kultuuri- ja hariduse häll, mille tähtsust on Eesti arengus raske üle hinnata. Seepärast on mul väga hea meel, et juba 1995. aastal sõlmiti ülikooli ja Järvamaa vahel koostööleping. Praegu sõlmitud leping on tolle jätk, milles pean kõige tähtsamaks hariduse ja kultuuri valdkondi. Väga oluline on meile olnud Türi kolledži loomine (Theo Aasa oli enne Järva maavanemaks valimist tänavu kevadel Türi linnapea - toim), mille töö on olnud igati tasemel ning mis on toonud Järvamaale õppima noori tarku inimesi. Teiselt poolt tekkis seega kontakt ülikooli õppejõududega, kes peavad Türil loenguid mitte ainult üliõpilastele, vaid ka avatud loengutena kõigile järvamaalastele. Samuti on ülikool meile ajalugu ja kultuuri tutvustanud mitmete näitustega, esinenud on mitmed ülikooli kollektiivid.

Maavalitsuses oli suvel praktikal kaks üliõpilast - Eveli Valdmaa (avalik haldus) ja Sulev Pert (rahvamajandus), kes siin väga head tööd tegid.

Jätkuva lepingu raames loodame ülikooli teadlastelt maakonna erinevate valdkondade analüüse saada ning üldse rohkem ülikooli teaduspotentsiaali ära kasutada.

Tahaksin väga tänada prorektor prof Teet Seenet ja prof Toomas Tennot, kellega on väga tihe koostöö olnud. Varsti peaks meil teoks saama videokonverentside korraldamine.

Tahan ülikooli tänada senise meeldiva koostöö eest.

Varje Sootak

Spordiklubi 90

9. oktoobril tähistab ülikooli spordiklubi 90. aastapäeva.

Kell 14 avatakse aastapäevanäitus Eesti Spordimuuseumis Riia mnt 27a.

Kell 17 algab spordi*show* spordihoones Ujula t 4.

Kell 20.30 algab pidulik vastuvõtt öökubis Auditoorium (sissepääs kutsetega).

Kell 22.30 algab samas peoõhtu, kus sissepääs on kõigile ülikooli endistele ja praegustele sportlastele, õppejõududele, töötajatele ja spordiklubi liikmetele tasuta.

Teadus- ja arendusosakond võttis vastu külalisi

30. septembril oli ülikooli külaline Kanada Patendiameti endine peadirektor hr. Mart Leesti abikaasaga.

□ **Mart Leesti vastuvõtul prorektor Hele Everausi juures.**

Arutelu käigus jõuti arusaamiselle, et meie teadlaskond vajab oma konkurentsivõime hoidmiseks enam patendi- ja tehnosiirdealaseid teadmisi. Loodetavasti õnnestub selles vallas edaspidi koostööd teha. Tutvunud ülikooli teaduse rakendamise alal tehtuga, nentis Mart Leesti: "Hea, et teil on tehnosiirde pilootprojektiks valitud müomeeter. Lihastoonuse mõõtmise vajadus on arusaadav igale inimesele, sest aitab parandada inimese enda elu kvaliteeti".

22. septembril Tartu Ärinõuandla korraldusel toimunud tehnosiirdeseminari järel külastas seminari ettekandja Peter Cordsen Taani Innovatsioonikeskusest ülikooli.

Ta tutvus järgmiste ülikooli teadustöö rakendusprojektidega: müomeeter, dosimeetriline süsteem ja termoluminestsentsdetektorid, elektrooniline aerosoolispektromeeter, tarkvarapakett ATLEET ™ kehalise koormuse intensiivsuse hindamiseks laktaadi ja pulsisageduse alusel ning biotehnoloogia alased projektid. Iga projekti juures analüüsiti, milline on selle tehnoloogia või toote turule jõudmise parim viis, kas litsentsimine, firma (*spin-off*) asutamine või mõni muu tee.

Visiidi tulemusena valmis raport. Kohtumised ülikoolis pakkusid Cordsenile huvi ja ta leidis, et oktoobri lõpus taas Eestis olles tuleks ta meeleldi ülikooli tagasi.

2. oktoobril oli teadus- ja arendusosakonnas kohtumine SA Tartu Ärinõuandla juhataja Jaanus Friedenthaliga, kes tutvustas ärinõuandla teenuseid. Püüti leida võimalusi, kuidas ülikooli teadust edukamalt kaubastada ja inimeste ettevõtlikkust soodustada.

Teatavasti on ülikooli 1998/99. aasta arenduseesmärkides ette nähtud koostöövõimaluste leidmine ülikoolist väljakasvanud ettevõtetega.

Sirje Kahu
Leeni Uba
teadus- ja arendusosakonna innovatsioonitalitus

□ **Peter Cordsen sai omal nahal tunda, et vanemteadur Arved Vainu müomeeter testib lihaseid kiiresti ja valutult. Peter Cordsen: "Mul oleks hea meel, kui müomeetri projekt oleks Taani Innovatsioonikeskuse portfellis".**

Ülikooli kirjastust juhib Vaiko Tigane

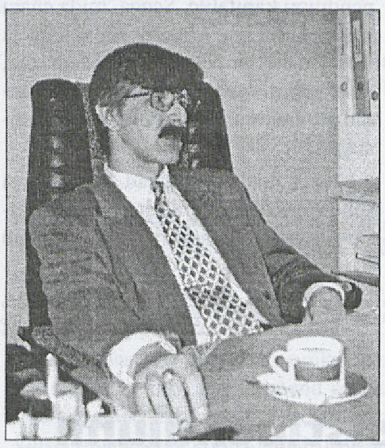

Vaiko Tigane on sündinud 1957. aastal Rõuges. 1982. aastal lõpetas TPI mehhaanikainseneri eriala, on end täiendanud mitmel kursusel ja seminaril. V. Tigane on töötanud oma erialal Võrus gaasianalüsaatorite tehases, Võrukivis jm. Ta on olnud AS Levileht ja AS Parimenta tegevdirektor, AS Walko tootmisdirektor jt ametikohtadel.

Vaiko Tigane on abielus, tütar õpib majandusteaduskonnas.

Vaiko Tigane on kirjastuse direktorina ametis käesoleva aasta aprillist.

Millega tegeldakse ülikooli kirjastuses?

Nagu kõikides kirjastustes, saab ka siin eristada kolme tegevust - **kirjastamist, trükkimist ja müümist. Kirjastamine** - s.t. valmistame käsikirju trükiks ette ja anname mingil määral ka välja oma toodangut.

Teine suurem töölõik on **trükkimine**. Kirjastamisega tegeleb viis, trükikojas töötab 11 inimest. Meil trükitakse nii ülikoolisiseseid kui väljastpoolt tulnud tellimusi.

Kolmandana nimetaksin **müüki**, millega seni siin õieti tegeldud pole. Meie laos on praegu trükiseid umbes viissada nimetust väärtusega veidi üle kahe miljoni krooni. Laoseisu ei ole kunagi ümber hinnatud, minu arvates pole seda ka korralikult inventeeritud.

Müügilepinguid polnud. Neli kuud tagasi võtsin tööle müügijuhi, kelleks on Gunnar Raud. Tänaseks on sõlmitud 35 lepingut. Müüki ilmestab ehk kõige rohkem see, et kui varasematel kuudel on müüdud 100 000 krooni piires, siis praegu on see summa 200 000 krooni. Ostutellimusi on tulnud ka väljastpoolt Eestit. Tahamegi ennast rohkem ka väliseestlastele teadvustada, et nad teaksid, mida on meilt võimalik osta.

Miks ülikooli õppejõud toob või siis ei too oma käsikirju siia kirjastada?

Ilmselt on tegemist ülikooli patriotismiga, kuigi ükski reglement ei keela õppejõududel praegu avatud turumajanduse olukorras oma tellimusi mujal trükkida. Õppejõud toovad põhiliselt õppematerjalide käsikirju. Kõige suurem klient on majandusteaduskond, kahe aasta eest on nendega ka vastav koostööleping sõlmitud.

Kirjastuse tootmisbaas on aga äärmiselt amortiseerunud. Tartus on ligi

Järg 3. lk

rebase-rida

Kus rebane elab?

Loe 3. lk

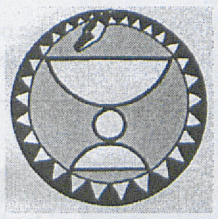

Arstiteaduskonna päev

jätkub täna teaduskonna nõukogu ja Eesti arstiteaduse nõukogu ühisistungiga.

Kell 15 algab aulas aktus, mille avavad rektor prof Jaak Aaviksoo ja sotsiaalminister Tiiu Aro. Akadeemilise loengu "Tervbaalparalüüs - müüt või tegelikkus" peab prof Tiina Talvik. Dekaan prof Ants Peetsalu teeb ülevaate teaduskonna möödunud õppeaastast. Antakse kätte teaduskonna medalid ja magistridiplomid, autasustatakse teaduskonverentsi parimaid töid.

Kell 18 algab ülikooli ajaloo muuseumis pidulik vastuvõtt.

Tänu Autasustamisi

Rektor autasustas **tänukirjaga** füüsikalise keemia instituudi vanemteneri **Aleksei Maširinit** (70. sünnipäev), molekulaar- ja rakubioloogia instituudi dotsenti **Mart Viikmaad** (60. sünnipäev), matemaatilise statistika instituudi lektorit **Säde Koskelit** (60. sünnipäev), molekulaar- ja rakubioloogia instituudi pearaamatuipidajat **Elju Tootsenit** (60. sünnipäev), kardioloogia kliiniku vanemlaboranti **Heljo Lutsu** (60. sünnipäev), puhta matemaatika instituudi juhatajat, funktsionaalanalüüsi professorit **Eve Oja** (50. sünnipäev), raamatukogu vanemraamatukoguhoidjat **Svetlana Kuuli** (50. sünnipäev), raamatukogu tuletõrjetehnikut **Hille-Liis Mägi** (50. sünnipäev) ja kunstide osakonna lektorit **Vello Paatsi** (50. sünnipäev) ning tänas neid kauaaegse viljaka ja kohusetundliku töö eest ülikoolis.

TÜ väikese medaliga autasustati naistekliiniku professorit **Helje Kaarmat**, juhtimise ja välismajanduse instituudi dotsenti **Ants Aamerit**, kirurgia kliiniku dotsenti **Harri Tihast**, lastekliiniku dotsenti **Tiia Sood**, farmaatsia instituudi dotsenti **Ilmar Kruset**, kopsukliiniku dotsenti **Lea Praksi**, kardioloogia kliiniku dotsenti **Mare Lindu**, kardioloogia kliiniku teadurit **Inge Liivi**, eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi lektorit **Ants Tiirikut**, geoloogia instituudi lektorit **Hella Kinki**, varustusosakonna laojuhatajat **Sirje Lahki** ja arvutigraafika ja õppetehnika keskuse peaspetsialisti **Eduard Sakki** kauaaegse tulemusliku töö eest ülikoolis.

Normaalaja kiitus

Algus eelmises lehes

Veneaegsed arvamused kraadidest. Nõukogude Liidus leiutati intelligentsi vaoshoidmiseks erakordselt kõrge teaduskraad, mida kutsuti doktorikraadiks. Inimene pidi olema väga halva iseloomuga, mõnikord ka ebatavaliselt andekas, et seda kraadi saada oluliselt enne pensioniiga. Me muutsime selle kraadi Eesti taasiseseisvumisel ära, ometi nutavad seda taga paljud tõsised rahvuslased. Inimesed kulutasid kogu elu tunnustuse hankimisele ja on nüüd solvunud, et teised ka ei pea seda kannatuste rada läbima. Sellest siis Eesti magistrikraadi tõus Euroopa kõige tugevamaks ja loomulikult magistriõppe väike efektiivsus. Magister ei ole endine kandidaat, magister on endise viieaastase diplomiga paremat sorti lõpetaja (mitte kiitusega lõpetaja, sest kituse reeglid olid rumalad). Doktor on endine kandidaat. Muuseas, see kõik on kirjas seadustes ja Eesti rahvusvahelistes lepingutes.

Tulemuste publitseerimine on teaduse normaalne seisund. Publikatsioonikohustus *enne* kaitsmist on järjekordne läbimõtlematus (koos sooviga veeretada vastutus teistele). Magistrant ei saa kahe aasta jooksul publitseerida oma nende kahe aasta töö tulemusi. Doktorandiväitekirja publitseerime me ju ise niikuinii. Loomulikult kiidan ma iga kaitsjat, kes on eelnevalt publitseerinud. See võib mõnel juhtumil kindlasti tõsta ka hinnet. Aga kiitus ja kohustuslikud nõudmised on midagi erinevat. Muuseas, kõikides riikides ei nõuta doktorandilt eelpublikatsiooni, Inglismaal pole isegi meie avalik-pidulikku kiuslikku nõukogu istungit. Ma armastan Suurbritanniat, mis ei tähenda, et ma kutsun üles alati kopeerima sealseid tavasid. Aru saada tuleb asja mõttest, mida eri tingimustes teostatakse kindlasti eri vormides.

Veneaegsed arvamused õppimisest. Ülikooliõppimine ei ole ainult tuupimine ja ei valmista inimesi ette mälumängudeks või sõjaväeinsenerideks. Vene nõukogude mall oli pommilennukiinsener, kes saab lennukist nii aru, et ta remondib õhus pihtasaanud lennuki õhus ära, jõudmaks sihtmärgile (tagasi võis mitte jõuda). See insener pidi muidugi teadma kohutavalt palju oma lennuki tüübist ja muust võis teada üsna vähe. Hiljuti räägiti mulle USAs, et nemad ootavad praegustelt noortel elu jooksul keskmiselt neli korda eriala vahetamist, rääkimata kümme korda töökoha vahetamisest. Ülikoolis tuleb seetõttu leida tasakaal laiapõhjalise õpetuse (tuletagem meelde Jaak Aaviksoo programmi!), eriala sissejuhatuse ja süvaõpetuse vahel. Bakalaureuseõppes on süvaõpetuse mõtteks anda üliõpilasele kogemust sellest, mida teadus tegelikult tähendab, mitte aga täiuslikku kogu kõikidest erialas antud hetkel saavutatud teadmistest. Ainc, mis elab ja sureb koos üheainsa lektori suuliste loengutega, ei ole õigustatud asuma bakalaureuseõppe alamastmel, kuigi ülemastmele võib olla sobilik. Eriala sissejuhatus harib inimesi laialt, laiapõhjaline õpetus **koos** ülejäänud plokkidega aitab inimesel vältida professionaalset idiootsust ja õppida kokku panema erinevates ainetes saavutatut.

Revolutsionäärid, kes loodavad ühe suure muutusega kõik korda teha, peaksid siinkohal juba ammu pettunud olema. Üks suur muutus oli omal kohal aastakümne alguses. Pragmaatilised inimesed pluralistlikus maailmas saavad nüüd jätkata paljude väiksemate täiendustega, ilma et uus luud kõik saavutatu prügikasti pühiks. Ma olen kindel, et õpetajate- ja õppijatepoolse pingutusega peab tegelikult ja tavaliselt saama normaalajaga läbida igal ülikooliõpingute tasemel.

Kõik kirjutatu kehtib eeldusel, et säilib nelja-aastane bakalaureuseõpe. Kui valitsuse ja ministriametnike soovil see ära kaotatakse ja tuuakse sisse kolmeaastane bakalaureuseperiood, siis tuleb viita paar aastat teadustöö ja õpetamise asemel õppekavade ümbertegemisega. Tulemuseks saab olema Euroopa madalaima tasemega kõrgharidus, vaatamata kõlavatele tühisõnutsevatele universaalkontseptsioonidele.

Eero Loone,
filosoofiadr, praktilise filosoofia prof

□ **Bakalaureuseõpe - kolm või neli aastat?**

Hea lugeja - õppejõud ja üliõpilane! Kas asud prof Eero Loonega väitlusse või oled sama meelt?

UT

kommentaar

Keeled ja kirjandus lahus

Ülikooli nõukogu otsustas likvideerida filosoofiateaduskonna eesti filoloogia osakonna ning moodustada nende baasil kaks uut osakonda - eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonna ning kirjanduse ja rahvaluule osakonna.

Otsust kommenteerib filosoofiateaduskonna dekaan prof Jaan Ross.

Eesti filoloogia osakond tegi aasta tagasi ettepaneku viia teatriteaduse eriharu üle kunstide osakonna koosseisu. Teaduskonna nõukogu leidis, et teatriteaduse õppekavad on liiga tihedalt seotud kirjanduse ja rahvaluule õppekavadega, nii et nende lahutamine mõjuks kogu eriala käekäigu juures halvasti. 16. oktoobril moodustati selle küsimuse lahendamiseks komisjon koosseisus professorid Irina Külmoja, Anne Lill ja Aadu Must.

Märtsis arutati küsimust uuesti ning nõukogu leidis, et kirjanduse õpetamisega seotud erialad vajaksid komplekssemat õpetamist ning et selleks oleks otstarbekas koondada kirjanduse suunitlusega õppetoolid üheks struktuuriüksuseks. Eesti filoloogia osakond soovis tookord veel ajapikendust, et nad saaksid küsimust arutada ka oma osakonna nõukogus.

Järgmisel teaduskonna nõukogu koosolekul aprillis oli eesti filoloogia osakonna juhataja kt prof Tiit-Rein Viitso lahknemisega täiesti nõus. Tahan seda rõhutada, sest selles küsimuses ei ole osakonna tahtest üle astutud.

Mulle mõneti üllatusena (viibisin välislähetuses) oli prof Ago Künnap ülikooli nõukogus teinud ettepaneku küsimus päevakorrast maha võtta. Eesti filoloogia osakonnalt pole seni lackunud ühtegi dokumenti, mis vaidlustaks teaduskonna nõukogu poolt tehtud otsust uute osakondade moodustamiseks. Ma ei ole sel teemal prof Ago Künnapiga praegu vestelda jõudnud, ta on puhkusel. Prof T.-R. Viitso on mulle öelnud, et küsimus on õpetajakoolituses - see võivat kannatada, kui osakonnad lahus töötavad. See ei ole iseenesest uus argument, kuid eelnevatel koosolekutel oldi ju osakondade lahutamisega nõus. Minu arust otsuste tegemine nii suures hierarhilises asutuses nagu ülikool, võtab mõnevõrra rohkem aega kui väiksemates asutustes, kuid see peab olema loogiline ja järjepidev. Kui eesti filoloogia osakond ütles kevadel, et ollakse igati nõus kahe osakonna moodustamisega, ja nüüd minu äraolekul osakonna juhataja sellega enam nõus pole, siis see ei ole kõige kollegiaalsem asjaajamise viis.

Karta, et keelte osakond võib uues situatsioonis kannatada saada, ei ole minu arvates tõenäoline. Minu mulje dekaanina on, et kannatajapooleks on seni olnud kirjanduse ja rahvaluule erialad. Viimase ajani oli siin täitmata kõik kolm professuuri. Rahvaluule professori kohal on nüüd Ülo Valk, seni ei ole õnnestunud täita kaht kirjanduse professuuri.

Mõistan ka vastaspoole argumentatsiooni. Minu arvamus langeb küllalt suures osas kokku rektori arvamusega valitsuse istungil, kus ta ütles, et keeleteadus on osakonnas domineeriv, et see on oma akadeemilise tugevusega kirjanduse poolest ülc. Ta lausus: "Ehkki ise olen üldiselt väiksemate üksuste vastane, toetan antud juhul filosoofiateaduskonna ettepanekut" (väljavõte TÜ valitsuse istungi protokollist nr 10 22. sept k.a).

Arvan samuti, et suured osakonnad on ideaalis perspektiivikamad ja mul oleks olnud väga hea meel, kui eesti filoloogia osakond oleks osakonnasiseselt suutnud tagada olukorra, kus probleemid poleks kirjanduse ja rahvaluule osakonnas kuhjunud. Kuna paraku niisugune olukord tekkis, ja rõhutan veel kord - probleem sai alguse teatriteaduse eriharust, siis pidime optimaalse lahenduse leidma. Prof Anne Lille juhitud komisjoni tööle au andes pean ütlema, et see on praegu minu meelest kõige mõistlikum lahendus. Teatriteaduse eriharu jäi praegu kirjanduse ja rahvaluule osakonna koosseisu.

□ **Vaevalt keegi kellaaega nii kõrgel ERA panga otsas vaatab, iseasi kui seal hoiuste kättesaamise kuupäev oleks.**

Kolmapäeva hommikul need ülikooli töötajad, kelle palk ERA panka üle kantakse, seda sealt enam kätte ei saanud. Järjekordne Eesti pankade moratoorium. UT küsis ülikooli finantsdirektor Taimo Saanilt, mida peavad need ülikooli töötajad nüüd edasi tegema, et oma palk edaspidi kätte saada.

Kui raha jäi ERA Panka

Taimo Saan: ülekanded ERA panka blokeeritakse. Ülikooli töötajail tuleb avada uus konto praegu tegutsevates pankades, Tartus siis Hansa-, Hoiu- või Forekspangas. Järgmise nädala jooksul tuleb raamatupidamisse teatada, millisesse panka missugusele kontole palk üle kanda.

Sularahas palga maksmise juurde ülikool enam tagasi ei pöördu. Ülikooli baaspank on Ühispank, kõrvalpangaks Hansapank, nii et praegusel juhul ülikool kahju ei saa.

Moratoorium on makseraskustes krediidiasutuse tegevuse osaline peatamine. Selle käigus selgitatakse välja makseraskuste põhjused ja ning võetakse vastu otsus, kas ja kuidas on tegevust võimalik jätkata. Eesti Pank määrab moratooriumihalduri, kes tegelikkuses võtab üle panga juhtimise. Moratoorium võib maksimaalselt kesta kuus kuud.

Kui moratooriumi käigus selgub, et panga varad on väiksemad kui kohustused, siis tühistatakse panga tegevuslitsents ja kuulutatakse välja pankrot. Kui aga tuvastatakse, et makseraskused on ajutise iseloomuga, siis võib peale moratooriumi lõppu pank tegevust jätkata.

Pankroti korral makstakse hoiused välja kuni 20 000 krooni ulatuses, kuid seda 90% hoiusest. Suuremad hoiustajad võivad saada raha täiendavalt veel vastavalt pankrotiseadusele.

Varje Sootak

stipendium

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Hermann Reisid toetab õppereise

Täna kuulutab TÜ Sihtasutus välja konkursi Hermanni Reisistipendiumi taotlemiseks. Stipendiumi asutas AS Hermann Reisid eelmise aasta novembris TÜ magistrantide ja doktorantide õppereiside toetamiseks.

Detsembris väljaantava stipendiumi piirsummaks on 8000 krooni. Sõltuvalt taotlustest antakse välja kas üks suuremahuline või mitu väiksemat stipendiumi. Stipendiumi saaja(d) valib taotlejate hulgast kolmeliikmeline ülikooli valitsuse määratud komisjon. Reisistipendiumi võib selle saaja kasutada reisibüroo kaudu või otse transpordifirmast piletite ostmiseks ning reisiga seotud muude kulutuste, sealhulgas majutuse eest tasumiseks.

Esimene Hermanni Reisistipendium anti välja käesoleva aasta kevadel. Siis pälvis 10 000-kroonise stipendiumi arstiteaduskonna doktorant Tanel Laisaar sõiduks video-torakoskoopilise kirurgia kongressile Jaapanisse.

Reisistipendiumi väljaandmine pole ainus viis, kuidas AS Hermann Reisid Tartu Ülikooli heale käekäigule kaasa aitab. Juba 1996. aasta alguses sõlmisid AS Hermann Reisid ja Tartu Ülikool koostöölepingu, mille kohaselt saavad Tartu Ülikooli töötajad Hermann Reiside teenuseid kasutades mitmeid lisasoodustusi piletite ostmisel, viisade ja kindlustuse vormistamisel. Teatud protsent ülikooli töötajate poolt kasutatud reisiteenuste maksumusest lisatakse igal aastal Hermanni Reisistipendiumi kapitalile. Seega, mida enam kasutavad Tartu Ülikooli õppejõud ja teenistujad Hermann Reiside teenuseid, seda enam saavad ülikooli magistrandid ja doktorandid raha oma õppereisideks.

Niisiis, ülikooli töötajad, kasutage ka seda võimalust üliõpilastele parema hariduse andmiseks ja sõitke Hermann Reiside toel!

Aado Altmets,
TÜ Sihtasutuse projektijuht

Hermanni reisistipendiumi konkurss

Hermanni reisistipendiumi asutas TÜ Sihtasutuse juurde 1997. aastal AS HERMANN REISID. Stipendiumi eesmärgiks on TÜ **magistrantide** ja **doktorantide** toetamine nende õppereisidel.

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, erialane ning ühiskondlik tegevus ja reisi eesmärk.

Stipendiumile kandideerijatel palume esitada TÜ kantseleisse (peahoone, ruum 207) **6. novembriks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis) koos ülevaatega erialasest ja ühiskondlikust tegevusest,
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi saaja selgub detsembri alguses.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest,
tel: 375852, e-post: sihtasutus@ut.ee
http://www.ut.ee/sihtasutus

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Milline on kehakultuuriteaduskond täna ja kuidas ta edasi areneb?

Vastab dekaan prof Vahur Ööpik

Vastuse küsimusele, milline on kehakultuuriteaduskond täna, andis suures osas hiljuti toimunud pingeline akrediteerimise protseduur. Tõsi küll, selle lõplikud tulemused ei ole veel teada, need formeeruvad Eesti Kõrghariduse Akrediteerimiskeskuse otsusena. Teada on aga meid külastanud ning teaduskonnas toimuva õppe- ja teadustööga, samuti teadurite ja õppejõududega ning üliõpilastega põhjalikult tutvunud rahvusvahelise ekspertide grupi arvamus. See oli meie senist tegevust ning saavutusi tunnustav ja väga positiivne. Eriti tõstsid nad esile teaduskonnas tehtava teadustöö väljapaistvat taset ning rahvusvahelist tuntust, samuti õppejõudude üldiselt kõrget kompetentsust, mis võimaldab tagada õppetöö osas vajaliku kvaliteedi kõigil astmetel diplomiõppest doktoriõppeni. Nende ettepanek Eesti Kõrghariduse Akrediteerimiskeskusele oli ühene - kõik TÜ kehakultuuriteaduskonna poolt hindamiseks esitatud viis õppekava tuleb akrediteerida.

Toetudes meie olukorda analüüsinud sõltumatute ekspertide järeldustele, samuti enda arusaamale asjade seisust, julgen väita, et kehakultuuriteaduskonnas praegu toimivad õppekavad, samuti struktuuriüksused ja nende isikuline koosseis, kes meil õppekavade täitmiseks olemas on, vastavad kaasaja nõuetele ning on konkurentsivõimelised mitte ainult siseriiklikul vaid ka rahvusvahelisel tasandil.

□ **Dots Mati Pääsuke juhtis teaduskonda üheksa aastat.**

Seni öeldu ei tähenda siiski probleemide puudumist või nende alahindamist. Küsimusi, mis lahendamist vajavad, on rohkemgi, kui näha tahaks, mõni neist seejuures väga kiiret sekkumist nõudev. Näiteks on lubamatult madal olnud meie magistriõppe efektiivsus - vastuvõetute ja edukalt lõpetanute arvude suhe on kurvastav. Kuigi tekkinud olukorras on väga suur teaduskonnaväliste tegurite osakaal, on meil selle parandamiseks kindlasti märkimisväärseid sisemisi reserve.

Jätkuvalt nõuab tähelepanu õppekavade täiustamine. Euroopas ja mujalgi maailmas on liikumis- ja sporditeaduste alastes õppekavades välja kujunenud teatud tasakaal loodusteaduslike ja sotsiaalteaduslike õppeainete vahel. Meie praegustes diplomi-, bakalaureuse- ja magistriõppe kavades on see tasakaal paigast ära - selgelt domineerivad loodusteaduslikud (biomeditsiinilised) distsipliinid. Sellise olukorra kujunemisel on olnud omad põhjused, mida ei ole kahjuks võimalik päevapealt likvideerida, kuid pikemaajalises perspektiivis peame me sellega toime tulema.

Murelikuks teeb ka teaduskonna kasutuses olevate hoonete ja ruumide olukord. Kuigi progress on viimastel aastatel olnud silmanähtav, on siiski teha veel väga palju. Ka eespool mainitud eksperdid juhtisid meie tähelepanu tõsiasjale, et õppelaborite pind, eriti liikumisravi eriala õpetamiseks, on liiga väike. Mõnegi õppe- ja abiruumi seisund on lausa inimväärikust riivav. On selge, et olukorra kardinaalseks parandamiseks ei piisa meie õppe- ja teadustöö finantsidest ega ka teadustööl põhinevate teenuste osutamisega juurde teenitavast. Seega tuleb taotleda vajalike summade lülitamist ülikooli poolt võetavate sihtotstarbeliste laenude hulka.

Lõpetuseks tahaksin märkida oma tähelepanekut, et üks asi on see, milline kehakultuuriteaduskond tegelikult on ja mida temast arvavad meie valdkonnaga hästi kursis olevad eksperdid, mõnevõrra teine asi aga see, kas, kuivõrd ja mida teab meist laiem avalikkus. Viimase adekvaatse informeerimise eest tuleb meil tõsiselt hoolt kanda. Vastasel juhul, nagu lähipäevade kogemused näitavad, algab ajakirjanike huvi teaduskonna vastu küllap edaspidigi küsimusest, kas teid likvideeritakse kohe või mõne aja pärast.

Rahvusvaheline sporditeaduste konverents

Üle kahe aasta on oktoobris saanud kehakultuuriteaduskonnas traditsiooniks korraldada rahvusvaheline sporditeaduste konverents, mis on orienteeritud eelkõige noorteadlastele. Käesoleval aastal toimub see 14. - 17. oktoobrini ja on järjekorras juba viies.

Külalisi on oodata ligikaudu kümnest välisriigist. Eksootilisemaks võib lugeda rohkearvulist delegatsiooni Hiinast eesotsas nende spordimeditsiini *grand old man*'i prof Li Hongziga. Sellelaadsete konverentside traditsiooniks on saanud välismaa tippprofessorite kutsumine külalislektoriteks. Sel aastal on Tartusse oodata väga esinduslikke esinejaid. Kuulsaim neist on kindlasti prof Paavo Komi Jyväskylä Ülikoolist, kes on ühtlasi ka Euroopa Sporditeaduste Kolledži president. Ka teine külalisesineja, prof Gudrun Doll-Tepper Berliini Ülikoolist, on suure rahvusvahelise organisatsiooni president, ta on Rahvusvahelise Sporditeaduste ja Kehalise Kasvatuse Nõukogu eesotsas. Kolmas külalisprofessor on Han Kemper Amsterdami Ülikoolist, kelle töögrupp on saavutanud ülemaailmse kuulsuse laste kehalise arengu longitudinaaluuringutega.

Professorite P. Komi ja H. Kemperi loengud on planeeritud **konverentsi plenaaristungile, mis toimub aulas 15. oktoobril kell 9**. Prof G. Doll-Tepper esineb 16. oktoobril kell 9 raamatukogu saalis. 15. oktoobri õhtupoolne istung algab kell 13 raamatukogu saalis ja on pühendatud spordi mitmesuguse iseloomuga kehalise aktiivsuse bioloogilistele aspektidele, 16. oktoobri hommikupoolne istung, mis algab kohe pärast prof G. Doll-Tepperi ettekannet, on seotud põhiliselt spordi sotsiaalteaduslike aspektidega ja toimub samuti raamatukogu saalis.

Prof Toivo Jürimäe,
spordipedagoogika instituut

rebase-rida

Kus rebane elab?

Eija Aromaa (eesti keel võõrkeelena)

Elan Hiinalinnas, kus üürin 1-toalist korterit. Maksan 1100 krooni kuus pluss maksud. Korter on küll üpris külm ja prussakate ning hiirtega, kuid elada võib. Soomest tulnuna pole selliste tingimustega harjunud. Üürileandja ise on tore, parandab kõik ära ja temaga mõistmatust pole. Olen käinud ka ühikates kursusekaaslastel külas, sinna küll ei kisu, ei kujuta ette, kuidas seal elada saab.

Tea Raidsalu (eesti keel ja sugulaskeeled)

Mina elan põllumajandusülikooli ühikas, Tartu Ülikooli ühiselamusse ei õnnestunud kohta saada. Elan seal sõbranna juures, kellega Viljandimaal naabrid oleme. Tema õpib kolmandal kursusel. Elamistingimused on täiesti head, koht maksab kuus 265 krooni, see hõlmab nii elektrit kui vett.

Viljar Rääsk (PR)

Üürisin koos tuttavaga Annelinnas 3-toalise crakorteri. Minu meelest on see väga soodne, ühe inimese peale 600 krooni, mille sees on ka kommunaalmaksed. Kõik mugavused peale telefoni on olemas. Ühikasse ei tahakski minna.

Ave Mellik (PR)

Mina elan tuttavate juures ja praegu olen sellega täitsa rahul. Mul on oma tuba. Põhimõtteliselt maksma ei pea, kütte olen ise toonud. Kui talvel rohkem elektrit tarbin, siis peaks ikka maksma. Ühikasse ei tahakski eriti minna, vajan privaatsust, kodus on ka oma tuba. Mitu inimest toas mulle ei sobi.

Maris Valdre (PR)

Mina elan oma sugulaste korteris, üüri selle eest maksma ei pea, ainult kommunaalmaksud. Elan vennaga kahekesi kolmetoalises korteris. Kõik mugavused alustades soojast veest ja küttest on olemas. Olen väga rahul, on palju ruumi ja vabadust.

Küsitlesid ja pildistasid

Reno Hekkonens ja Varje Sootak

Teabetalituse pressiteadetest

ÜLIKOOLI NÄRVIKLIINIKUS

Avatud Eesti Fondi vahendusel ja toetusel käivitab närvikliinik koos ameeriklastega projekti "Raske ajutrauma käsitlemine". Projekti raames on kavas luua Eesti raskete ajutraumade andmebaas ning hakata traumade ravis rakendama USAs välja töötatud rahvusvahelist ravistandardit.

STEINWAY KLAVER AULAS

Ülikool ostis Vanemuiselt Steinway klaveri. Esimese pianistina mängib aulas sellel Kalle Randalu oma õpilastega 13. oktoobril.

Ülikooli kirjastust juhib Vaiko Tigane

Algus 1. lk

paarkümmend trükikoda, kes kõik endasse investeerivad ja kes on omavahel ka turu ära jaganud. See tähendab, et meil on väga raske väljastpoolt ülikooli tellimusi saada. Kui neid aga ei ole, on ülikoolisiseste tellimuste täitmine kallim - me ei saa täiendavat kasumit, sest ülikooli sees arvleme ju omahinnaga. Tellimused, mida meie ise ei jõua mahu, aja või mõnel muul põhjusel täita, oleme teinud alltöövõtu korras teistes trükikodades.

Kahjuks ei saa me ühtegi toodet trükkida suuremas formaadis kui A3, samuti ei võimalda meie tehnika teha täisvärvitrükiseid ega kasutada läikivat paberit.

Mis tähtaegadesse puutub, siis mõni käsikiri on sees olnud kolm aastat, puuduvad ka kirjalikud lepingud. Vastavalt kirjastuse nõukogu seisukohale püüame vabaneda halbadest kohustustest, ühesõnaga peame praegu mitmetele klientidele varasemad lubadused ära ütlema.

Kirjastuse erivahendid pole mitte midagi muud kui meie enda teenitud raha. Teenida ei saa aga siis, kui projekt ei ole kasulik.

Tähtaegade suhtes oleme koostanud graafiku. Iga klient, kes toob tellimuse, saab teada tähtaja ja maksumuse.

Kuna meil pole uusi seadmeid ja palju on käsitsitööd, siis kõigi trükiste osas pole me ehk Tartu trükikodadest alati odavaim. Rakendustööd (blanketid, nimekaardid jmt) on siiski linna ühed odavamad. Nende valmimistähtaeg on üks nädal.

Meie põhimõtteks on, et kliendil on alati õigus. Tellimusi esitada või infot võib saada minu telefonilt seitse päeva nädalas.

Varje Sootak

õnnitleme

Tiia Pedastsaar 50

Tiia Pedastsaar on pedagoogika osakonnas töötanud kakskümmend aastat. Saanud ülikoolis geograafia õpetaja kutse, omandas ta koolis ja haridusosakonnas kogemusi tööks õpilaste, lastevanemate ja õpetajatega. Huvi õpetamise ja kasvatamise teoreetiliste probleemide vastu tõi ta siiski peagi taas *alma mater*'i seinte vahele. Ta kaitses kandidaaditöö ja jätkas uurimusi õppima õppimise õpetamise teemal, haarates kaasa hulgaliselt üliõpilasi ja magistrante.

Aastate vältel on juubilari tegevusväli üha laienenud. Koos dotsent Larissa Vassiltšenkoga on ta kirjutanud ja välja andnud õpikuid mitte-eesti koolide õpilastele, aitamaks neil Eestimaad, selle loodust ja kultuuri tundma ja hindama õppida. Dotsent Pedastsaart kui lektorit tunnevad ja hindavad nii ülikooli erinevate teaduskondade üliõpilased kui Eesti koolide õpetajad.

Pedagoogika osakonnas on Tiia Pedastsaar see, kelle poole võib alati pöörduda kõigi õppekorraldust puudutavate probleemidega. Tema organiseerida on aastaid olnud õpetajakoolituse kutseaasta õppetöö ja pedagoogiline praktika. Kõik, mis Tiia Pedastsaar enda peale võtab, on tehtud silmatorkamatult, põhjalikult, täpselt ja õigeaegselt. Hoolimata suurest töökoormusest on ta alati valmis konstruktiivseks aruteluks ja koostööks, et otsida ja ühiselt välja töötada lahendusi hariduselu ja õpetajakoolituse reorganiseerimise aktuaalsetele probleemidele.

13. oktoobril tähistab Tiia Pedastsaar oma esimest juubelit.

Tugevat tervist ja jätkuvat edu õppetöös ja uurimistegevuses soovivad

kolleegid pedagoogika osakonnast!

Oktoobrikuu juubilarid

	75	
Helju Pärtli	13. okt	koristaja
	70	
Tamara Matto	30. okt	riidehoidja
Erich Kukk	26. okt	botaanika ja ökoloogia inst kuraator
	65	
Jaak Peebo	25. okt	eesti filoloogia osak erakorraline vanemteadur
Vello Loodmaa	29. okt	füüsikalise keemia inst dotsent
Helgi Koplioja	30. okt	arvutiteaduse inst insener
	60	
Vello Lode	28. okt	ehitustööline
Aime Koor	16. okt	koristaja
Ilve Koll	14. okt	stomatoloogia kliiniku assistent
Tatjana Truupõld	2. okt	patol anat ja kohtuarsti inst dotsent
Tiiu Ääro	1. okt	riidehoidja
	55	
Toomas Kleimann	18. okt	kinnisvarade osak juhataja asetäitja
Ene Pastak	10. okt	arvutiteaduse inst tehnik
Ain Heinaru	3. okt	molekulaar- ja rakubioloogia inst erakorraline prof
Mart Lintsi	1. okt	psühhiaatriakliiniku teadur
	50	
Eve Oja	10. okt	puhta matem inst juh, prof
Svetlana Kuul	2. okt	vanemraamatukoguhoidja
Oskar Müürisepp	1. okt	valvur
Tiia Pedastsaar	13. okt	pedagoogika osak dotsent
Jüri Valge	21. okt	eesti filoloogia osak dotsent

Mis on uut personaliosakonnas?

(Algus eelmises UTs)

Uued veebi vormid

Nüüdsest leiab allüksuse juht või vastutav sekretär, kes allüksuses tegeleb mitmesuguste lepingute ja dokumentide ettevalmistamisega, ülikooli veebilehekülje aadressil http://www.ut.ee/siseinfo/ personalitööd abistavad veebi vormid. Esialgu on veebilehel olemas õppeülesande ja "tavalise" tööettevõtulepingu, materiaalse vastutuse lepingu, ja teise tööandja juures töötamiseks nõutava kooskõlastuse avalduse vorm. Peatselt täieneb sealne valik ka töölepingu ning lähetus- ja palgakorralduse vormidega.

Eesmärgiks on kujundada ülikooli nimel sõlmitavate lepingute korrektne ja õiguspärane vormistus, kuna iga leping tähendab ülikoolile võetud nii finantskui moraalseid kohustusi. Nende vaidlustamine mistahes põhjusel toob aga kõigile osapooltele ebameeldivaid sekeldusi.

Veebi vormide kasutajaks saavad ülikooli töötajad pärast registreerumist. Personalitöös kasutatavate vormide veebmeister on personaliosakonna arvutispetsialist Merle Sibola. Kasutusjuhendid ja Rich-text-formaadis failid tekstitöötlusprogrammis kasutamiseks on vormide juures juurdepääsuga vastava tabeli kaudu.

Ootame ka kõiki Teie tähelepanekuid veebi vormide kasutamisel esile tulevate probleemide kohta ja Teie täiendavaid ettepanekuid. Oleme võtnud eesmärgiks, et hiljemalt järgmisest aastast on personalitööga seotud lepingud jm dokumendid vormistatud ühtse vormi põhjal ja trükitud kujul. Paljud puudujäägid ametlike dokumentide vormistamisel on

vanad probleemid.

Ikka ja jälle tuleb rääkida ka ammu teada, kuid miskipärast ununeval teemal – **töölepingud ja nende vormistus.**

Siinkohal tahaksin välja tuua kolm olulist komponenti, milles väljendub töölepingu õiguspärasus ja korrektne vormistus. Need on töölepingu sisu ja mõistete täpsus, mis peaksid väljenduma nii ametinimetuse ja allüksuse ametliku nimetuse kasutamises, tööülesannete selges määratlemises, lisatasude ja lisapuhkuse tingimustes kui kõiges muus, milles töölepinguga kokku lepitakse. Siin peaks asjasse süvenemine koos terve mõistusega aitama. Vigade vältimiseks ja enesekontrolliks soovitame eelnevalt konsulteerida töölepingute vormistamisel personaliosakonna vastavate töötajatega.

Oluline on töölepingute vormistamise õigeaegsus, kuna töölepingut sõlmimata tööle lubatud töötaja ei pruugigi töötajaks saada, kui tööandja esindaja keeldub lepingut sõlmimast. Kas tööle lubaja on siinkohal valmis tehtud kulude katmiseks? Ikka kehtib reegel, et tööleping vormistatakse ja peaks olema sõlmitud enne töötaja tööle asumist. Need hädaolukorrad, kus kohe täna on vaja uut töötajat, on võimalik välistada kui nõutakse, et töötajad teatavad aegsasti omal soovil lahkumisest.

Töölepingu kui dokumendi korrektne vormistamine ei ole paraku ülikoolis sugugi norm. Tööle asuva töötaja töölepingu vormistab allüksuse juht (või tema poolt määratud töötaja, näit vastutav sekretär), kes koostajana vastutab, et leping saaks kirjutatud ühe käekirjaga, ilma mahatõmbamiste, juurdekirjutuste ja sodimisteta. Ja palun mitte unustada - tööleping on tekst, mis koosneb lausetest, mis peaksid olema eesti keeles loetavad ja mis annavad lepingule tegeliku sisu ja tähenduse.

Et meil arenguruumi nii uute ülesannete kui vanade probleemide lahendamisel on küllaga, siis jääb soovida vaid palju jõudu selleks kõigile ülikooli töötajatele!

Leelo Muru,
personaliosakonna juhataja

Teabetunnis

6. oktoobril

* **Arendustegevuse alaseid mõtteid tutvustas** arendusprorektor prof Hele Everaus, kes hiljuti viibis kahel vastaval kongressil - Rahvusvahelise Ülikoolide Juhtimise Assotsiatsiooni kongressil Pariisis ja Euroopa vastava assotsiatsiooni kongressil Hispaanias. Nendest kirjutab prorektor lähemal ajal UTs ise.

Arendusprorektori töövaldkonda puudutades pidas ta väga oluliseks ülikooli koostööd teiste institutsioonidega ning õppetöö kvaliteedi ja selle hindamise vajadust, et me oleksime väga hea ülikool Euroopas ja miks mitte ka Ameerikas.

Õppetöö kvaliteediga on tihedalt seotud neid õpetav kaader ning teised neid teenindavad töötajad, kelle tase sõltub sellest, kuivõrd motiveeritud on nad oma tööst ülikoolis üldiselt madala palga juures. Palgasüsteem on ülikoolis praegu analüüsimisel. Tõsist analüüsi vajab ka Eesti kõrgharidus tervikuna, sageli puudub sellest ülevaade.

Prorektor toonitas, et mõnel juhul ei kasutata ülikoolis ära kõiki toetusvõimalusi. Näiteks inimesed, kes teaduskondades võiksid ja koguni peaksid teadma Erasmuse ja Sokratese programmidest, ei tea neist siiski piisavalt. Taotluste tähtaeg on 15. november.

Ülikooli territoriaal-ruumilise kava ettepanekud on oodatud 15. oktoobrini.

* **Personaliosakonna juhataja Leelo Muru informatsiooni on võimalik lugeda nii eelmisest kui tänasest UTst.** Ta lisas, et käib töö palgaeeskirja täiustamise suunas, mis on veel analüüsi järgus. Lõpptulemuseks on vastav projekt ning selle rakendamine. Kõik palka puudutavad ettepanekud on oodatud personaliosakonda. Koostöös sotsiaalteaduskonnaga saab varsti teoks küsitlus "Räägime palgast", kus küsitletakse tuhandet ülikooli töötajat.

Personalispetsialist Raivo Valk tutvustas uusi personalikoolituse kursusi.

Kavas on sekretäride täienduskursus, inglise keele täienduskursus (ametikeel), seadusandluse koolituskursus, konfliktide paindlik lahendamine, juhtimiskoolitus jne. Lähemalt saab nendest teada personaliosakonnast ning peatselt ka UTst. Personaliosakond tahab hakata korraldama ka administratiivtöötajatele konsultatsioonitunde. Kindlasti ei suuda personaliosakond rahuldada kõiki spetsiifiliste kursuste osas. Kui nende järele on vajadus, tuleb teha finantseerijale põhjendatud avaldus.

* **Kirjastuse direktor Vaiko Tigane** tutvustas kirjastust, millest saab lugeda 3. lk.

* **Akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit** kommenteeris viimase nõukogu otsuseid.

* **Ülikooli kantselei juhataja Sirje Mark** informeeris, kust saab teada uusi postiindekseid. Elektroonilisel kujul on need aadressil http://www.hotline.ee/ või brošüürina kantseleis. Uut postiindeksit tuleb kasutada ilma kahe "EE"-täheta, ja ülikoolil on see 50 090.

Reno Hekkonens

acta diurna

SEL NÄDALAL

- 4. - 7. oktoobrini toimus **Tartus Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsiooni II rahvusvaheline konverents** "Maailmaluule postmodernsel ajastul".
- 5. oktoobril **kirjutasid rektor prof Jaak Aaviksoo ja Järva maavanem Theo Aasa Paides Järva Maavalitsuses alla ülikooli ja Järvamaa koostöölepingule.**

6. oktoobril

- **Jätkusid orientatsioonipäevad Pärnu kolledži esimese aasta tudengitele.**
- Toimus **kehakultuuriteaduskonna taastusravi erialapäev** Pärnus AS Pärnu Mudaravi konverentsisaalis.

7. oktoobril

- 7. - 9. oktoobrini toimusid **Tartus arstiteaduskonna päevad.**
- Toimus **ülikoolisisene teabetund.**

TULEVAL NÄDALAL

- 12. oktoobril peab TÜ avatud ülikooli saates ETVs kl 16.30 prof **Kaido Jaanson** loengu "Rahvusvahelised suhted kui teadus ja tegelikkus".
- 14. oktoobril toimub raamatukogu väikeses saalis **Võru Instituudi Toimetiste esitlemine.**
- 16. oktoobril kell 17 peab **Ivar Tallo loengu** "Avalik ectika" Jõhvi koolinoorte majas.

Ida-Virumaa päev

21. oktoobril kell 16 aulas

Ida-Virumaa päeva eesmärk on tutvustada üliõpilastele ning teistele huvilistele Ida-Virumaad, anda ülevaade maakonna hetkeolukorrast, tulevikuplaanidest ning kutsuda kõrgkooli lõpetajaid Ida-Virumaale.

KÕIK HUVILISED ON OODATUD!

Info: Maire Merioja, ülikooli esindaja Ida-Virumaal, tel 233 70 389, e-post: mairemc@ivmv.ee;

Aire Vähejaus, regionaaltegevuse spetsialist, tel 27 375 603, e-post: airev@admin.ut.ee.

info

loeng

"Elektrilised biompedantsmeetodid meditsiini jaoks"

12. - 14. okt toimuvad ülikoolis ***dr rer nat*** **Eberhard Gersingi (Göttingeni Üli-kool, Zentrum Anaesthesiologie, Rettungs- und Intensivmedizin) loengud:**

"Bio-Impedance Basics",

"Measuring Techniques",

"Electrode Problems",

"Medical Applications of Bio-Impedance",

"Introduction to Electrical Tomography".

Elektriline bioimpedants on (inim)keha elektriline takistus vahelduvvooluga mõõdetuna. Selle hästi jälgitava suuruse mõõtmisel baseerub mitmeid meditsiinile vajalikke uurimis- ja mõõtmismeetodeid. Nende hulgas on impedants-pletüsmograafia keha osade ruumala muutmise jälgimiseks, impedants-pneumograafia hingamise jälgimiseks, Kubicecki ja Tischenko meetodid südame väljutuse pidevaks mõõtmiseks, bioimpedantsmeetod keha koostise (*body composition*: rasvkoe, vedeliku ja rasvavaba koe osakaalud) määramiseks. Väljatöötamisel on impedants-spektroskoopilised meetodid kasvajate diagnoosimiseks kudedes, impedants-tomograafia inimkeha sisemuse pikaajaliseks pidevaks visualiseerimiseks.

Loengud on mõeldud meditsiinifüüsika ja meditsiinitehnika üliõpilastele ja õppejõududele, asjast huvitatud arstiteaduse üliõpilastele ja teaduritele ning arstidele.

Loengud toimuvad inglise keeles.

Üliõpilastele arvestuse sooritamisel 0,5 ainepunkti.

E 12. okt 14.15 - 16 Lossi 3 - 112,

T 13. okt 16.15 - 18 Tähe 4 - 207,

K 14. okt 16.15 - 18 Tähe 4 - 207.

Täiendav info: Jüri Vedru, tel 449 166, e-post vedru@ut.ee.

* * *

13. oktoobril kl 16.15 peab **prof A. D. Dulitšenko** vene keele õppetooli ruumides (keelte maja 322) **loengu "XII ülemaailmne slavistide kongress Krakowis ja nüüdisslavistika arendus"**. Kõik huvilised on oodatud!

* * *

Vabade kunstide kutsutud professori Jaan Krossi järgmised loengud toimuvad ph aud 102 20. okt kell 16.15 ja 21. okt kell 14.15 teemal "Teekond läbi novellide".

koosolek

Õpetatatud Eesti Seltsi 1151. koosolek toimub 14. oktoobril kl 16.15 Lossi 3-405. Ettekandega "Eesti teadus võõra pilgu läbi - Rockefelleri Fond ja eesti" esineb Ken Kalling.

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

S. K. Richardson "Ühe nohiku seiklusi"

Läbi aegade on eestlastel olnud kirjanikke, kes on kaasakiskuvalt kirjutanud kaasaegsest kooliclust - Oskar Luts, Jaan Rannap, Toivo Tootsen jt. Nüüd on eesti lugejate rõõmuks ilmunud "Ühe nohiku seiklusi", mille autoriks olevat S. K. Richardsoni pseudonüümi taha varjuv Tartu Ülikooli tudeng. Muheda huumori ja noortepärase keelekasutusega kujutab autor kooliseltskonna igapäevaelu ja tobedaid tempe. Teelet ja Tootsi teab igaüks, kas leitakse nüüd uued koolielu kangelased?!

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 671.

Ruumide üürimine: 375 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Näitused: "Surnud õpetavad elavaid" - näitus paleopatoloogiast, "Tartu Ülikool juudi kultuuriloos", Margus Rumpi maalid "Avatud valguses".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info 375 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Info 375 833

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info 375 839

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17

Info 432 643

Raamatukogu

E-R 10-17

Näitused: "Kooliraamat Eestis 1918-1940", "Aalto: 3 objekti Eestis (al 15. okt), "Kuulsaid sakslasi Idast" (kuni 15. okt), "Julius Madisson 100" (kauaaegne ajalooõppejõud ülikoolis).

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Näitus "Kaks põlvkonda Loebereid Baltimaade õigusteaduses".

Humanitaarraamatukogus

"Prof Villem Alttoa 100".

AUDITOORIUM

L 10. okt - DJ **Ervin Hurt**

P 11. okt - Trax

E 12. okt DJ **Madis Sütt** **TASUTA**

T 13. okt - Õlletoas laulab ja mängib **Olavi Kõrre** (Tln), kl 23 öödisko

K 14. okt - **ans Bassein** disko

N 15. okt - 70-90ndad DJ **Onu Tom**

R 16. okt - Tantsutrupp **Varietty** sünnipäev (varieteeprogramm, tantsuvõistlused) ja **ans Los Amigos**

L 17. okt - hoogsas rütmis diskorid **Illari Lään, Madis Sütt**

Kuni kl 21 on sissepääs prii!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680; 251 42 300
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 997
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Nr. 32 (1945)

Reede,
16. oktoober
1998

Ilmub 1948.
aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Ida-Virumaa päev ülikoolis

Kolmapäeval, 21.oktoobril kell 16 algab ülikoolis Ida-Virumaa päev. Aulasse on oodatud kõik Ida-Virumaalt ülikooli õppima asunud noored, samuti Ida-Virumaalt pärit ülikooli õppejõud ja kõik need, kes on meie maakonnast huvitatud. Aulas anname ülevaate meie maakonna hetkeseisust, plaanidest ja projektidest.

Aulaürituse avab kell 16 rektor prof Jaak Aaviksoo. Seejärel annab ülevaade Ida-Viru maakonnast maavanem Rein Aidma. Ülikooli ja Ida-Viru maakonna koostöö perspektiividest kõneleb avatud ülikooli prorektor prof Teet Seene. Maavalitsuse arengu-ja planeerimisosakonna juhataja Urmas Majajääs tutvustab Ida-Viru regionaalse arengukava põhijooni aastaiks 1998 - 2003. Uusi projekte tutvustab MTÜ Ida-Viru Arendus direktor Mati Rillo. Omavalitsustest ja noorest kaadrist räägib Toila vallavanem Bruno Uustal.

Pärast ettekandeid kell 17.15 toimub mõttevahetus ning küsimustele vastamine.

Vestlused jätkuvad vanas kohvikus, kus meeleolumuusikat teevad Jõhvi lastemuusikakooli õpetajad.

Loodame väga, et huvi meie ürituse vastu on suur, sest Ida-Virumaa on koht, kuhu oodatakse energilisi ja teotahtelisi inimesi.

Peatse kohtumiseni Ida-Virumaa päeval! (Tutvu ka Ida-Virumaa kodulehekülgega: http://www.ida-virumaa.ee/maavalitsus/.

Maire Merioja,
TÜ esindaja Ida -Virumaal

Tartusse tuleb Turu Ülikooli teaduskeskus

Eile kirjutasid nõukogu saalis geograafiaprofessor August Tammekannu lapsed arhitekt Paavo Tammekann ja Soome Eduskunna omaaegne raamatukogu juhataja Eeva-Maija Tammekann ning Turu Ülikooli kantsler Keijo Paunio ja Turu Ülikooli Sihtasutuse esindaja Pekka Kanervisto alla ostu-müügi lepingule. Sellesse Alvar Aalto projekteeritud prof Tammekannu majja Kreutzwaldi 6 rajab Turu Ülikooli Sihtasutus Turu Ülikooli teadus- ja infokeskuse. Prorektor prof Hele Everaus toonitas oma sõnavõtus, et Turu Ülikooliga sõlmis Tartu Ülikool koostöölepingu juba 1987. aastal enne taasiseseisvumist. Ta avaldas lootust, et selles Aalto majas jätkuvad kahe ülikooli vahelised tihedad koostöösuhted.

Tartu Ülikooli audoktor akadeemik Olavi Granö selgitas, kuidas Aalto projekteeritud maja loomisperiood on tihedas seoses kahe ülikooli vahelise koostöö arenguga.

Raamatukogus avati Alvar Aalto mälestusnäitus ning peeti konverents.

□ **Sellest majast saab Turu Ülikooli teadus- ja infokeskus.**

Paabel peaks valmima novembri lõpus

Intervjuu filosoofiateaduskonna dekaani prof Jaan Rossiga

Filosoofiateaduskonna kaheksa osakonna töötingimused on viimastel aastatel üsna muutunud ja veel muutumas. Palun, kuidas täpsemalt?

Kõigepealt said seoses Lossi 3 valmimisega sellesse oma ruumid filosoofia- ja ajaloo osakond ning dekanaat. Paabeli ehk uue keeltemaja valmimisega parandab märgatavalt oma töötingimusi germaani-romaani filoloogia osakond. Inglise filoloogia õppetool jääb vanasse keeltemajja.

Tänu ülikooli auliikmeks nimetatud proua Aino Järvesoo annetusele on praegu võimalik remontida Lai 34 hoonet, kus saab endale uued ruumid kunstide osakond, eeskätt maalikunsti õppetool, kes on pidanud tihti ühest kohast teise kolima. Varem paiknesid selles hoones põllumajandusülikooli ruumid. Maja on vana ja pakub huvi ka muinsuskaitse seisukohalt, seepärast ei lähe remont seal nii kiiresti kui sooviks, sest mõningaid seinu jm ei tohi lõhkuda ega teistmoodi ümber teha.

□ **Lai 34 on tulevane kunstide osakonna maja.**

Reno Hekkonensi foto

Märgavatavalt on paranemas eesti filoloogia osakonna töötingimused tänu sellele, et peahoones tehti ruumide ümberpaigutus. Remont käib praegu veel peahoone parema tiiva teisel korrusel, kus varem oli ajakirjanduse osakond. Seda remonti toetab ühe miljoni krooniga kolm Soome fondi - Suomen Kulttuurirahasto, Jenny ja Antti Wihuri Fond ja Alfred Kordelini Fond. Siin on palju abi olnud Soome saatkonna kultuuri- ja pressiatašeest Eva Lillest. Keelekeskus on sisutanud jaapani ja türgi keele klassid Tähe tänavas. Nii et see pilt on päris rõõmustav, aga rahul ei saa olla kunagi.

Millal midagi valmib saab?

Paabeliga lootsime selle õppeaasta alguseks valmis saada, aga nagu ehituse ja remondiga sageli on, ilmneb tavaliselt töid venitavaid asjaolusid. Loodan, et Paabel on võimalik avada veel selle aasta lõpus, ilmselt 30. novembril. Muidugi ma tahaksin, et selleks ajaks oleksid valmis ka eesti filoloogia osakonna ruumid peahoones ja Laia tänava maja.

Mis saab vanast keeltemajast?

Järgmine küsimus dekaani jaoks ongi seotud nendega, kes selle viie õnneliku osakonna hulka ei kuulu, siis vene ja slaavi filoloogia osakond, keelekeskus ja pedagoogika osakond ning uus loodav kirjanduse ja rahvaluule osakond. Lootus on seotud kahe majaga, eeskätt marksu maja ja vana keeltemajaga, mis mõlemad remonti vajavad. Nende kahe maja suhtes tuleb ülikoolis täpselt kokku leppida, mis neist ikkagi saab. Keeltemaja remondivajadus on ülikooli arhitekti arvates ilmtingimata vajalik. See vajub nagu peahoonegi ning keegi ei hakka ju sellises olekus majja suuremaid summasid mahutama. Idealne oleks, kui saaksime mõlemad ära remontida - nii marksu maja kui vana keeltemaja. Siis peaksid meie teaduskonna ruumiprobleemid üldjoontes lahendatud olema. Võib-olla on ka veel alternatiivseid võimalusi. Ma ei arva, et need lahendused ainuvõimalikud oleksid.

Traditsiooni järgi võiks vanasse keeltemajja, kui saksa filoloogia õppetool uude majja kolib, jääda vene ja slaavi osakonna õppetoolid.

Kui ka ülejäänud neli osakonda - pedagoogika, rahvaluule, keelekeskus ning vene ja slaavi filoloogia endale püsivad heakorrastatud asupaigad saavad, oleksid teaduskonna ruumiprobleemid rahuldatud.

Ja marksu maja?

Marksu majja kolis rahvaluule õppetool, seal on ka eesti kirjanduse eriharu ruume. Uus loodav kirjanduse ja rahvaluule osakond põhimõtteliselt võikski seal asuda.

Filosoofiateaduskonna ruumiuudised on tõesti rõõmustavad. Mille dekaanil aga kõige suurem heameel on olnud?

Kõige parem meel on selle üle, et teaduskonnal õnnestus kaasata Paabeli rekonstrueerimisega seoses nii palju vahendeid välissaatkondade abil. Neli saatkonda - Saksa, Prantsuse, Norra, Rootsi ja Taani olid valmis aitama Paabeli ehitusel ja Soome saatkond peahoone ruumide remontimisel.

Ei maksa unustada, et saatkondade põhitegevus Eestis ei ole mitte Tartu Ülikoolile ehitussummade leidmine. Selline tegevus on saatkondade jaoks küllaltki ebaharilik ning seda kõrgemalt tuleb seda hinnata. Sellest tulenevalt on teaduskonnal tekkinud nende saatkondadega väga head suhted ka muudes küsimustes. Näiteks Prantsuse saatkonna ja selle kultuuri- ning pressiatašee Catherine Suardiga töötame tihedalt koos ka nendes küsimustes, mis puudutavad prantsuse keele õpetamist ülikoolis. Nad mitte ainult ei aita meil ruume sisustada, vaid saadavad ka prantsuse filoloogia õppejõude, keda on praegu saatkonna vahendusel ülikoolis kolm. Nad on huvitatud mitmete koolitusprogrammide käivitamisest ning tegutsevad näiteks selle nimel, et Eesti üliõpilased saaksid doktoriõpet Prantsusmaal. Kui me tahame välja arendada täiemahulise prantsuse keele õppetooli, mida meil praegu veel ei ole, siis vajab see haru küllaltki tugevat süsti ning Prantsuse saatkond on seda väga tugevalt tunnetanud.

Ka Türgi ja Jaapani saatkonnad aitasid ülikoolil nende keelte klasse sisustada.

Mida arvate sellest, et uut keeltemaja Paabeliks kutsutakse?

Nimi on läinud käibele päris edukalt. Mina kuulsin seda nime eelmise rektori käest ja olin algul mõneti skeptiline, aga nüüd olen hakanud nime ajapikku tarvitama ja see on saanud omaseks. Arvan, et nimel on eeldusi käibeleminekuks küll.

Varje Sootak

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUS

20. oktoobril

- Üliõpilase staatuse küsimused (prof V. Kalm),
- Kääriku-Tehvandi olümpiakeskuse sihtasutuses osalemine (prof H. Everaus),
- Majandusteaduskonna ettepanek nimetada Toivo Miljan (Wilfrid Laurier' Ülikooli politoloogia prof, euroteaduskonna direktor 1993-1998) TÜ auliikmeks (prof J. Sepp),
- Informatsioon õppekorralduse eeskirja § 84 täitmisest (prof V. Kalm) jm.

Esmakursuslastele!

Kutsun uusi üliõpilasi ülikooli aulasse teisipäeval, 20. oktoobril kell 18.15, et saada osa programmist sõnas ja helis "Aula ja tudengid läbi aegade"

Hillar Palamets

TÜ asutamispäeval (1632)

esineb 25. oktoobril kell 16 aulas vanamuusikaansambel VIA SONORA.

Kontsert on tasuta.

TTÜ ja TÜ rektoraadid

kohtusid esmaspäeval, milles pole midagi erilist. Eriline oli kohtumise viis. Kuidas see toimus, küsis UT avatud ülikooli prorektorilt prof Teet Seenelt.

Kohtumine ei toimunud nii öelda teineteise vastas või kõrval istudes. Näost näkku küll, aga videokonverentsi stiilis. Meie rektoraat oli siinsamas minu tööruumis Lossi tänavas, tallinlased Tallinnas. Nägime ja kuulsime ennast ekraanil. Pilt ühelgi korral ei katkenud, värvid olid head. Arutasime üliõpilase staatust, avatud ülikooli ja kahe ülikooli koostööd.

Miks toimus kohtumine videokonverentsina?

Oleme videokonverentside läbiviimiseks arvutigraafika keskuses juba tükk aega valmistunud. Peame silmas perspektiivi, et avatud ülikoolis saaksid inimesed töö kõrvalt paremini õppida, et nad ei peaks nii tihti Tartusse loengutele sõitma. Õppekuludele lisandub ju sõit, söömine jm, rääkimata ajast. Igas maakonnas peaks selline õpikeskkond olemas olema. Teisipäeval kohtun selles küsimuses maavanematega. Loomulikult jääb osa loenguid traditsioonilisse loengupidamise vormi auditooriumis, jäävad eksamid ja arvestused.

Oleksime võinud ju kohtuda Tallinnas või Tartus, aga sõiduks kulub juba ise viis tundi. Kui omavahel veel paar tundi vestelda, ongi tööpäev läbi.

Järg 2. lk

Ei ole tähtsaid ega vähem tähtsaid teemasid

7. oktoobril oli arstiteaduskonna päevade raames ka üliõpilaste teaduslik konverents.

Võrreldes eelmiste aastatega oli üliõpilaste suur huvi konverentsi vastu üsna märgatav. Konverentsil osales ligi 500 külalist. Kahjuks jäi nii mõnelgi see poolikuks ruumide kitsikuse tõttu.

Avakõne pidas prof Andres Metspalu, kes pani arstiteaduskonna üliõpilastele südamele just teadustööde olulisust meditsiini arengus. Ta rõhutas, et paari aasta pärast on kõik inimese geenid teada ja et tulevased arstid peaksid tundma täpsemalt haiguste geneetilist tausta.

Konverentsil esitatud teadustööde hindajad olid (komisjoni esimees) prof Mihkel Zilmer, liikmed professorid Ain-Elmar Kaasik, Toomas Asser, Maarika Mikelsaar, Tiit Haviko ja Avo-Valdur Mikelsaar. Žürii mainis, et ei ole tähtsamaid ega vähemtähtsaid teemasid. Nende otsus baseerus Eesti ja maailma meditsiini praegusel seisul.

Esimese koha vääriliseks valiti töö "Posttraumaatiline luu paranemine rotil" (autorid **Alar Toom** ja **Holden-Väino Vähi**). Teise koha pälvis **Priit Kasenõmme** ettekanne "Inimese papilloomiviiruste erinevate tüüpide esinemine emakakaela vähiga patsientidel". Kolmandat kohta jäid jagama kolm ettekannet: "Hüpertensioonravim kaptopriil on antioksüdantse loomusega" (**Lauri Bender** ja **Külli Viirsalu**); "Raske peaaju traumaga haigete operatsioonieelse perioodi analüüs" (**Imbi Eelmäe** ja **Irja Ivarinen**) ning "Myasthenia Gravis - epidemioloogia ja diagnoosimine Eestis" (**Tõnis Loigom** ja **Kahro Tall**).

Kõige elavama spontaanse reaktsiooni publiku hulgas tekitas ettekanne "Rasestumisvastaste vahendite ajalugu" (autor Teele Raiend). Töö käsitles rasestumisvastaseid vahendeid maailmas ja Eestis eelmise sajandi lõpust kuni tänapäevani.

Peale autasustatud tööde teemade käsitleti veel huvitavaid teemasid, nagu onkopsühholoogia - kes ja kuna peaks patsiendile teatama onkoloogilisest haigusest. Uuritud oli, kui kaua jõuavad raske peaaju traumaga haiged kirurgiaosakonda. Teema on aktuaalne, kuna kiirus on traumade puhul väga tähtis ning analüüs näitab, kus tekivad meie meditsiiniasutustes viivitused (antud uurimuse puhul Maarjamõisa Haiglas).

Üliõpilastööde tase on tugev, kuigi põhiõppe üliõpilastena teadustööde tegijaid on arstiteaduskonnas suhteliselt vähe. Loodame, et järgmisel aastal on rohkem huvitavaid ettekandeid ja soovime edukat teadustöö tegemist kõigile tudengitele.

Kes ei jõudnud konverentsile ja on huvitatud esitatud teemadest, siis ettekannete teesidega on võimalus tutvuda internetis aadressil, **http://www.ut.ee/~jarno/Konverents98/.**

Konverentsi korraldajate nimel
Jarno Habicht

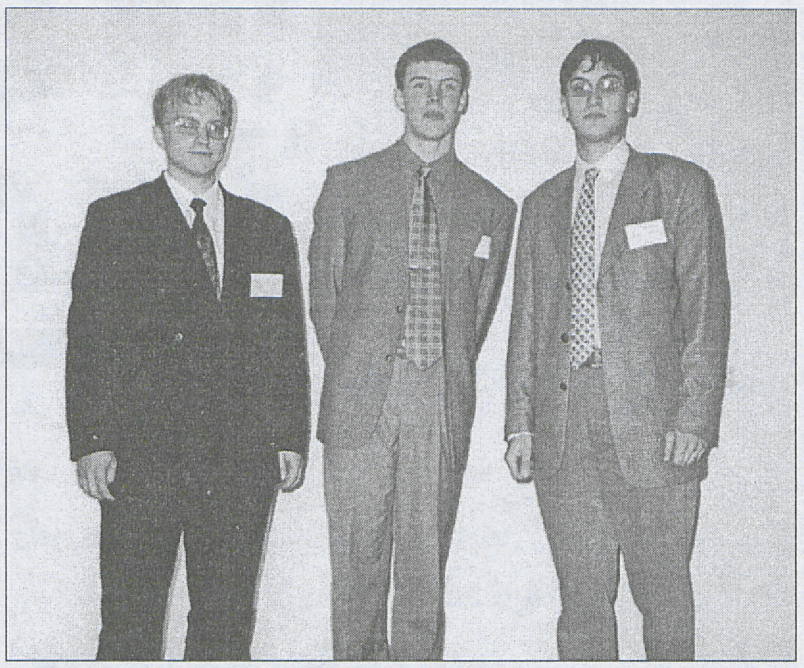

□ **Huvi oli konverentsi vastu suur, seda võisid tõdeda korraldajad Veiko Reigo, Ilmar Kaur ja Jarno Habicht.**

Peeter Saadla foto

stipendium

Münsteri Ülikooli uurimisstipendiumid 1. aasta magistrantidele

Münsteri Ülikooli stipendiumid moodustuvad Münsteri Ülikooli poolt annetatud rahalistest vahenditest ning on mõeldud 1. aasta magistrantidele põhiõppes edukalt kaitstud ning magistriõppes edasiarendamisele kuuluva silmapaistvalt hea lõputöö eest.

Kandideerida soovijail esitada põhjendatud taotlus koos juhendava õppejõu soovitusega dekaanile **28. oktoobriks**.

Antakse välja neli stipendiumi (*á ca* 4000 kr). Otsuse stipendiumide määramise kohta teeb TÜ valitsus novembrikuus. Uurimisstipendiumid antakse üle detsembrikuus seoses rahvusülikooli aastapäevaga.

Info: 375 623, peahoone r 117 Ülle Hendrikson.

Šveitsi Valitsuse stipendium

Šveitsi Valitsus pakub mitmeid stipendiume 1999/2000. õppeaastaks:

2 stipendiumi Eesti magistrantidele ja doktorantidele,

12 kunstistipendiumi ja 15-20 stipendiumi Kesk- ja Ida-Euroopa magistrantidele.

Nõutavad dokumendid (3 eksemplaris):

- sooviavaldus,
- keskkooli lõputunnistuse koopia (kinnitatud tõlge),
- diplomi ja hinnetelehe koopia (kinnitatud tõlge),
- 2 soovituskirja eriala õppejõududelt,
- detailne õppe- või uurimisprogrammi kirjeldus,
- CV,
- nõusolek mõnest Šveitsi ülikoolist,
- tõend saksa või prantsuse keele oskuse kohta,
- arstitõend.

Sooviavalduse ja arstitõendi vorme saab välisüliõpilastalitusest.

Stipendiumi taotleja peab olema alla 35 aasta vanune.

Üliõpilased, kes kandideerivad Eestile eraldatud stipendiumidele ja ka kunstistipendiumidele, peavad esitama avaldused koos nõutavate dokumentidega **20. novembriks** välisüliõpilastalitusse, ph 104 (tel 375 151).

Kesk- ja Ida-Euroopa maade üliõpilastele eraldatud stipendiumidele kandideerimisel tuleb avaldused esitada **4. jaanuariks** välisüliõpilastalitusse.

Arno Mägi stipendium

Arno Mägi stipendiumifond moodustub Arno Mägi poolt annetatud rahadest. Stipendiumi suurus on 12 000 krooni aastas. Asutaja võib stipendiumi suurust ja selle saajate arvu muuta vastavalt vajadusele.

Stipendium on mõeldud TÜ **õigusteaduskonna üliõpilasele (sh magistrandile või doktorandile), kellel on väljapaistvad tulemused õppe- ja teadustöös.**

Kandideerijad esitavad taotluse koos elulookirjelduse ja väljavõttega õpinguraamatust iga aasta **novembris** õigusteaduskonna dekaanile. Taotluses tuleb kirjeldada erialast tegevust (teadustööd, publikatsioonid, ettekanded konverentsidel jne) ning stipendiumi kasutamise eesmärke.

Stipendiumikomisjon, mille esimeheks on rektor, koostab taotlejatest pingerea. Otsuse teeb koos komisjoniga Arno Mägi. Vajadusel vestleb stipendiumi asutaja komisjoni poolt esitatud kandidaatidega.

Taotlused esitada dekanaati hiljemalt **20. novembriks.**

Studienstiftung des Abgeordnetenhauses von Berlin

"Studienstiftung des Abgeordnetenhauses von Berlin" **sponsoreerib humanitaar- ja sotsiaalteaduste üliõpilasi** (vanus maksim 25 a) ja noori teadlasi (vanus maksim 35 a), kellel on juba bakalaureusekraad või diplom. Taotleja uurimistöö peaks olema seotud Saksamaaga.

Üliõpilaste stipendiumi suurus on 1500 DEMi ja noortele doktorikraadiga teadlastele 2500 DEMi kuus. Stipendium katab ka reisikulud ja majutuse.

Stipendium on pakutud järgmistesse ülikoolidesse: Humboldt Universität zu Berlin, Technische Universität Berlin ja Freie Universität Berlin. Eeldatakse mingi koostöö olemasolu nende kõrgkoolidega.

Nõutavad dokumendid:

- taotlusvorm,
- CV,
- detailne õppe- või uurimisprogrammi kirjeldus,
- nõusolek Saksa kõrgkoolist,
- 2 soovituskirja eriala professoritelt,
- diplomi(te) koopia (tõlkega),
- saksa keele oskuse tõend.

Kandideerimistähtaeg: **20. detsember**. Taotluspaberid tuua kas välisüliõpilastalitusse või välissuhete talitusse.

Oslo International Summer School

26. juuni - 6. august

Pakutavad kursused: *Norwegian language; literature; history; art; music; folklore; politics; culture and society; international relations; economics, Special Needs Education Peace ResearchInternational Development, Studies, Media Studies Analysis and Planning of Investment Projects, Energy Planning and Sustainable Development, International Issues in Health Systems Development.*

Mõningate kursuste eeltingimuseks on norra keele oskus.

Stipendiumi taotlemise võimalus!

Tähtaeg: **1. veebruar.**

Täpsem informatsioon ja taotlusvormid välisüliõpilastalituses ja www-s: **http://www.uio.no/iss/iss.html.**

Piret Lai,
välisüliõpilastalitus

International Student Festival in Trondheim

5. - 14. märtsini toimub järjekordne tudengikonverents Trondheimis. Seekordse konverentsi teema on "Konfliktide lahendamine". Lisaks konverentsile on võimalik osa võtta ka mitmest kultuuriüritusest.

Võimalus taotleda rahalist toetust.

Seminaride teemad:

1. History - back to the future, 2. Religion, 3. Economy and Politics, 4. Resources, 5. Applied Problem Solving, 6. Multinational Organizations, 7. Human Relations, 8. Culture and Globalization, 9. Community and the Individual, 10. Truth, knowledge and Mass Communication, 11. Children, 12. Art, 13. Ethnicity.

Tähtaeg **1. november**.

Kandideerimiseks tuleb ära täita taotlusvorm ja kirjutada põhjendus ning essee.

Vastav info ka www-s: **http://www.isfit.ntnu.no**.

Personalikoolitus-kursus

Sekretäride täiendõpe

Korduskursus sekretäridele ja teistele allüksuses asjaajamise eest vastutavatele töötajatele, kes pole osalenud samasisulisel koolitusel 1997. aastal.

Sihtgrupp: asjaajamise eest vastutavad ametnikud kõikides allüksustes.

Eesmärk: täiendada sekretäride ja asjaajajate baasteadmisi sekretäritöö erinevatest lõikudest ning tutvustada sekretäritöö spetsiifikat ülikoolis.

Sisu: asjaajamise põhinõuded ülikoolis; arhiivinduse üldpõhimõtted ja korraldus ülikoolis; seadusandlus sekretäridele; telefonikultuur.

Tõendi saamiseks kursuse läbimise kohta on nõutav arvestuse sooritamine. Parimad lõpetajad saavad eelisõiguse tasuta osalemiseks käesoleval aastal toimuval suhtlemispsühholoogia kursusel "Konfliktide lahendamine".

Läbiviijad: kantselei juhataja Sirje Mark, peaarhivaari kt Sirley Kodasma, personalijurist Kaja Oksa ja Daam Koolituse OÜ juhatuse esinaine ja etiketikonsultant Marina Laikjõe.

Aeg ja koht: kursus toimub kahel reedel, 23. oktoobril kell 10.15-14.30 ja reedel 30. oktoobril kell 9.15-14 Lossi 3, ruumis 112.

Hind: kursuse korraldamise kulud katab personaliosakond. Osalejale kursus tasuta.

Töösuhe ja tööleping: teel uue kvaliteedi poole

Kas olete valmis töölepingu elektrooniliseks vormistamiseks alates 1. jaanuarist 1999?

Sihtgrupp: dekanaatide juhatajad ja teaduskonna struktuuriüksuste vastutavad sekretärid, kes korraldavad töölepingute täitmist.

Eesmärk: selgitada tööseadusandluse põhimõtteid ning töölepingu vormistuse nõudeid arvuti abil.

Sisu: ülevaade tööõigusest; tööandja õiguste delegeerimisega kaasnevad muudatused; elektroonilise töölepinguvormi täitmine (vt. http://www.ut.ee/PR_vormid/).

Läbiviijad: personaliosakonna juhataja Leelo Muru ja personalijurist Kaja Oksa.

Aeg ja koht: kolmapäeval, 21. oktoobril kell 14-16 Lossi 3, ruumis 112.

Hind: kursuse korraldamise kulud katab personaliosakond. Osalejale kursus tasuta.

Mõlema kursuse registreerumine ja info: rühma suurus on 30 inimest. Kursusest osavõtuks võimalikult kiiresti registreeruda tel 375 141 või e-postiga raivo@admin.ut.ee.

TTÜ ja TÜ rektoraadid

Algus 1. lk

Meie arutelu kestis 60 minutit ja see maksis kahe ülikooli peale 163 krooni ning 20 senti, mille seekord tasus Tehnikaülikool.

Niisugune õppimis- ja suhtlemisvõimalus peab olema kõigile kättesaadav. Kui kahe ülikooli rektorid nõustuvad, siis järgmine kohtumine võiks toimuda mõlema ülikooli valitsuste vahel.

* * *

Rektoraadist on teinegi uudis. Rektori kabinetis ripub põlenud aula lühtri juppidest tehtud uus lühter. Lähemalt järgmises UTs.

Esteetikud Sloveenias

Tänu Avatud Eesti Fondi ja Tartu Ülikooli toetusele oli mul 1. - 5. septembrini võimalik osaleda XIV rahvusvahelisel esteetikakongressil Sloveenias Ljubljanas. Kongressi teemaks oli seekord "Esteetika kui filosoofia ning kongressi toimumispaik oli Cankariev Dom, mis on oma nime saanud tuntud Sloveenia kirjaniku Ivan Cankari järgi. See on üks suuremaid kultuuri- ja kunstielu keskusi Euroopas, hõlmates ligi 36 000 ruutmeetril mitmesuguseid galeriisid, klubisid ja konverentsisaale.

Mitmesugustel põhjustel on esteetika lakanud olemast puhtalt akadeemiline distsipliin ja muutunud aktiivseks koostisosaks valdkondades, millega esteetikal varem niisugust seost ei olnud. On tekkinud ainevaldkonnad, nagu stratosfääriesteetika, metsaesteetika jne. Osaliselt sellisest "esteetika" mõiste avardumisest ja tema määratleva jõu vähenemisest on tingitud küsimus esteetika enesemõistmisest, tema tähtsusest ja tähendusest nii filosoofia kontekstis kui ka kultuuris tervikuna. Nendele ja ka paljudele teistele küsimustele püüti vastust leida mitmel plenaaristungil, sümpoosiumil ja sektsioonides, kuhu oli juhatama-esinema kutsutud mitmeid maailma tuntuid filosoofe-esteetikuid: Joseph Margolis (USA), Wolfgang Welsch (Saksamaa), Peter McCormik (Kanada), Paul Crowther (Inglismaa), Carolyn Korsmeyer (USA) jpt.

Esteetika üksikprobleemidele koondati tähelepanu sektsioonides, mida oli kokku kümme ja mis töötasid sünkroonselt.

Poola esteetik Bohdan Dxiemidok püstitas oma ettekandes muu hulgas küsimuse rahvuslike ja kunstiliste väärtuste vahekorra kohta. Küsimus ei ole mitte niivõrd selles, kas kunst suudab tugevdada rahvuskultuuri, populariseerida rahvuslikke väärtusi, vaid samuti selles, kas rahvuslikud väärtused võivad rikastada kunsti. Aga samuti, kas globaalkultuuri ja turumajanduse esilekerkimise olukorras, selleks et õnnistada kunstiteost universaalsete väärtustega ja kindlustada tema eksistentsi rahvusvahelisel kunstiturul, peab paratamatult vähendama kunsti rahvuslikku päritolu, tema etnilist koloriiti ja maskeerima teda kui kosmopoliitilist?

Esteetilisele kogemusele pühendatud sektsioonis toctas **Austria psühholoog Christian Allesch** interdistsiplinaarset lähenemist esteetilise kogemuse uurimisel. Siinkirjutaja aga polemiseeris selle väitega, sest skepsis näib tekkivat asjaolust, et selline uuring näib eeldavat esteetilise kogemuse essentsialistlikku määratlust. Lisaks, enim, mida teooriad esteetilisest kogemusest sageli teevad, ei ole mitte esteetilise kogemuse olemuse äratabamine, vaid hoopis ettepanek kuidas kasutada terminit "esteetiline kogemus" uuel, "õigel" viisil.

Oma panuse kongressi töösse püüdis anda ka siinkirjutaja, kes esines sektsioonis "Esteetika ja filosoofia" ettekandega "Kunst, filosoofia, tõde". Vastus küsimusele "Kas kunst on tõde?" on tähtis seetõttu, et sellest sõltub osaliselt kunsti polüfunktsionaalsuse võimalikkus. Pealegi, nt oletus, et kunstis ei ole tõde (s.t kunst ei ole tõevõimeline), toob kaasa järelduse, et ei ole mõttekas esitada normi "kunst peab sisaldama tõde, selleks et olla hea kunst".

Oma ettekandes püüdis autor näidata, kuidas vastus antud küsimusele (s.o kas kunstis on tõde?) eeldab teatuid epistemoloogilisi, ontoloogilisi ja esteetilisi seisukohti ning sõltub kunstikriitiku kunsti ja tõe määratlusest. Mõnikord aga osutuvad teoreetikute kujutlused kunstist ja tõest liiga ähmasteks ja sageli ei hõlmata nende määratluste tagajärgi. Neid ja nendega seonduvaid probleeme vaagis autor analüütilise esteetika ja kunagise N. Liidu esteetika võrdluses, pooldamata viimase essentsialismi kunsti ja tõe määratluse suhtes.

□ **Autor paremal koos filosoofiadoktor Paul Crowtheriga tema fotokollaažide taustal kongressikeskuse fuajees.**

Nagu konverentsidel kohane, järgnes ettekannetele hulganisti küsimusi ning arutelud jätkusid kohvipauside ajal. Ometi ei ole konverentsi õnnestumise kriteeriumiks küsimuste ja probleemide lahenduste üldarv, pigem on konverents kohaks, kus luuakse kontakte erinevate maade uurijate vahel. Viimast eesmärki täitis kindlasti ka kongressiga kaasnenud kultuurisündmuste lai valik, alates Ljubljana majoressi vastuvõtust kuni mitmesuguste kunstisündmuste avamiseni.

Integratsioon esteetikute vahel on tähtis ka seetõttu, et juba järgmisel esteetikakongressil tuleb ühiselt arutada esteetikaprobleemide üle XXI sajandil.

Marek Volt,
filosoofiamagistrant

Sooelamus

Selleks, et rappa minna, pole vaja muud kui head tahtmist, veidi romantilist meelt ja vihmasel sügisel ka kummikuid. Ning head kaaslast. Minul olid need kõik olemas ja nii rõõmustasin võimaluse üle veeta kümme ilusat sügispäeva erinevates Eesti soodes Manijast ja Lääne-Eesti kadastikest rääkimata. Eemal tsivilisatsioonist, nautisime mõlemad Günteriga, kes sakslane ja pensionipõlves täielikult taimede pildistamisele pühendunud, vaikelu rabas, sillerdavat merd ja lihtsalt vaba olemist. Kogu reisi kõrgpunktiks jäi aga sündmus, millest järgnevalt juttu tuleb.

Neljapäeva hommik. Tibutas, kuid me ei lasknud end sellisel tühiasjal häirida ja valmistusime matkaks ***Endla rabas****. Mina valmistusin erilise hoolega, mis seisnes pidulikult uue kompassi karbi seest väljavõtmises ja kohalikult "rabaspetsialistilt" juhtnööride saamises. Ilmselt suutsin jätta veidi taipamatu inimese mulje, sest ta aina korrutas: "Lähete üle kolme silla ja siis pöörate paremale, kas on selge?" "Jah," aga ilmselt ei kõlanud see väga veenvalt, sest ta pani mulle veel kord südamele, et me liiga kaugele ei läheks.*

Asusime teele. Mina, kolm kaarti käes, ja kompass kaelas, Günter pimesi mind usaldades, järel vantsimas. Esialgu läks kõik libedalt: järv oli täpselt seal, kus ta olema pidi ja ülejäänud loodusobjektid ka. Esimesel ristmikul tegin kindlaks, et kaardid ja tegelikkus ei harmoneeru omavahel. "Mulle tundub, et neil kaartidel on midagi viga," kaebasin kaaslasele. "Kasuta kompassi," soovitas tema. Nõuannet järgides pöörasime paremale. Mõne aja pärast jõudsime soisele põllule ja ökonoomsuse huvides ületasime selle risti. Silt viitas teele, mida polnud olemaski. Raske südamega valisime varuraja ja sattusime metsa. Metsas tundus mulle, et me oleme siiski õigel teel. Kaaslase reageering oli ootuspäratu: suurest rõõmust viskas ta end maoli maha ja kukkus makroobjektiivi abil kattekolda pidistama. "Te olete rikkad," hõikas ta. Minu imestunud nägu nähes selgitas ta: "Teil on nii palju kattekolda!!" Mida, nagu selgus, Saksamaal peaaegu enam polegi.

Jätkasime teed. Ületasime silla, ületasime teise ja tüki kolmandatki. "Paremale, paremale," vasardas peas ja otsisin põnevusega teeotsa. Kuid mida polnud, seda polnud. Jõudsin ainuvõimalikule järeldusele: me olime ületanud valed sillad! "Oh, ei usu," ütles Günter, "Me lugesime lihtsalt valesti," ja astusime vapralt edasi. "Mis siin ikka juhtuda saab," oli tema optimistlik, "ainult see, et me jõuame oma sihtpunkti väikese ringiga".

Rada muutus järjest kitsamaks ja sildade kokkulugemisega ei tulnud me enam toime. Lõpuks teatasin: me oleme ikkagi eksinud! "Oh, pole viga," teatas igati rahulik seltsiline, "hiljemalt kolme päeva pärast saadab sinu isa päästeameti appi." Üritades päästa veel, mis päästa annab, uurisin üksipulgi kõiki kolme kaarti ja kompassi. Mitte miski ei klappinud: kaartide järgi pidime minema itta, kompassi järgi läände ning tegelikkuses jätkasime oma teed põhja suunas.

□ **Nii näeb Endla raba vaatetornist.**

Ületasime veel mõned sillad, kuid paremale keeramisest polnud juttugi. "Nii, kust päike paistab?" tahtsin Günterilt teada. Günter vaatas otsiva pilguga taevasse ja osutas kõige suuremale pilvele: "Mulle tundub, et selle tagant." "No siis me ei lähegi nii väga valesti," rõõmustasin mina ja kui me pärast järjekordset sillaületust saime lõpuks paremale keerata, võisime kindlad olla, et olime õigesti tulnud.

Vaatamata üha tugevnevale vihmale, jätkasime rõõmsalt teed, lootuses kohe-kohe rappa jõuda. Koht, kuhu me sattusime, võis kunagi raba olla, kuid momendil oli see üks suur üleujutatud ala, kust ei pääsenud edasi ega külje peale. Mulle vähemalt tundus nii. Günter minu arvamust ei jaganud ja põrutas vasakule metsa. "See maa ju lausa kannab!" hüüdis ta ja suundus oksi ragistades ning tasakaalu hoidmiseks kõikvõimalikest kohtadest kinni haarates vastu hukule. See tähendab, salakavalale jõele. Mina, kes ma esialgu olin jäänud metsa veeres äraootavale seisukohale ja võitlesin tulutult verejanuliste sääskedega, jõudsin otsusele, et ei taha üksinda selles soos hukka saada. Paar korda õnnestus kummikud peaaegu kaotada, ja ka meelerahu, kuid kaaslase imelised "Oh-hoo, soo!"-hõisked tekitasid mingi kindlustunde, et me oleme küll hullud, kuid mitte kadunud. Kui lõpuks niikaugele jõudsime, et edasi polnud võimalik saada, pöörasime otsa ringi. Minu veidi hirmunud küsimusele "Kas sa ikka leiad tagasitee?" vastas tema: "Seisa paigal, ma teen sinust soos veel ühe pildi".

Oma kaadri kätte saanud, asusime kummikute lirtsudes, osaliselt kõrvuni vee all, saadetuna tuhandetest sääskedest, tagasiteele. Tänu üha tugevnevale vihmale olid sillad muutunud libedaks kui kreemseep ja nende ületamisel tuli mitmekordselt ettevaatlik olla.

Lõpuks, kuid siiski mitte väga hilja, jõudsime üdini läbimärgadena tagasi lähtepunkti. Et ennetada võimalikke tagajärgi, tõmbasime selga kuivad riided ja jõime teed rummiga. Mina üritasin kaarte uurides selgusele jõuda, kus me siis lõppude lõpuks olime. Üks oli kindel: mitte seal, kus me olema pidime. Oma uudishimu rahuldamiseks otsisime veel kord üles "rabaeksperdi" lootuses tema abiga tõde välja selgitada. Minu jutu põhjal jõudis ta ainuvõimalikule järeldusele: "Teate, sellist kohta, kus te olite, pole olemaski!" Sellise väitega ma nõustuda ei saanud: "Kuidas pole olemas? Me olime ju seal!" Seejärel võttis ta ette neli kaarti, ajas näpuga järge, kuulas meid veel kord üle ja puhkes naerma: "Mu jumal! Te olite Salus!" Mis, nagu selgus, asus tegelikust sihtpunktist mõni kilomeeter vastassuunas. "Ma ütlesin, et üle kolme silla ja paremale. Te lähete üle kolmeteistkümne ja vasakule! Jumal tänatud, et teil jätkus taipu mindud teed mööda tagasi tulla. See oleks võinud väga halvasti lõppeda." "Me oleme arukad inimesed," teatasin, aga mulle tundus, et ta ei tahtnud seda hästi uskuda.

"See oli sinust siiski väga tore, et sa meid eksiteele viisid. Tavalist rada käia on küll kindlam, aga igavam. Tänasest sündmusest ei oleks ma mingi hinna eest olnud nõus loobuma. See oli elamus. Suure algustähega," ütles Günter ja ma nõustusin temaga sajaprotsendiliselt. "Ning loo moraal?" küsite teie. No see on ju ütlematagi selge: rappa mingu ainult see, kes sealt ka välja tulla oskab.

Katrin Järvet,
saksa filoloogia 4. aasta üliõpilane

□ **Kutsub ju...**

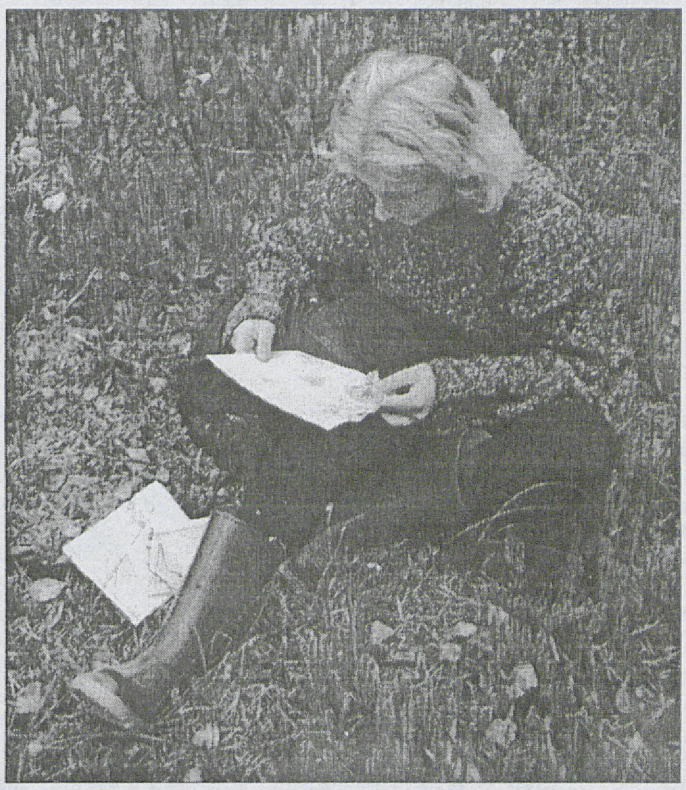

□ **Kolm kaarti ja kompass ei sii alati sihtpunkti...**
Günter Hahni fotod

In memoriam

prof emer HARALD PEEP

26. märts 1931 - 8. oktoober 1998

Soomest saabunud valus sõnum armsa kolleegi emeriitprofessor Harald Peebu lahkumisest paneb meid, ajutiselt siiajääjaid, veel kord mõtlema eesti kirjandusteadusliku olu üle selle sõjajärgsel vahest järsimalgi põlvkondlikul üleminekul. Paneb taipama, kui haruldased on Harald Peebu taolised tugevust ja tasakaalu ühendavad isiksused väikestes kultuurides ning kui tõrksalt vaimne protsess üleüldse allub sotsiaal-ratsionaalsetele soovunelmatele.

Oma tudengiaastaist on mul meeles, kui suure austuse-õhinaga kaaslased kõrvalkursuselt, eesti filoloogid Olev Remsu(jev) ja Toivo Kuldsepp pajatasid professor Harald Peebu lennukatest vaimuteravatest loengutest. Neile oli Peep sama, mis meile, toonastele inglise filoloogidele, Arthur-Robert Hone. Kui Lääne kirjanduste professor Villem Alttoa mind ennast 1973. aasta lõpus oma verinooreks järglaseks eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedrisse kutsus, näis mulle, nagu oleks kateedrijuhataja Harald Peep akadeemilist professoriametit pidanud juba pikki aastaid - ta oli soliidne, autoriteetne, kultuurne, pisiasjalikust sehkendamisest ülevaatav. Kateedri mõnegi koosolcku ülcnärvilisuse oskas ta sobivalt maandada.

Filoloogiateaduskonna dekaaniks olles oli Peebul tavaks ülalt tulnud ebameeldivat laadi pabereid kas mõnda oma lauasahtlisse "unustada" või prügikorvi sokutada. Nii säästis ta kolleege üha ebavajalikust närvikulust. Loomult ikka rahumeelne, heatahtlik ja sõbralik, ei puudunud tal samas parteilasena, veel enam aga otsekohese inimesena julgus olgu või rektorile endale paar kõvemat sõna öelda, kui too ülikooli suures nõukogus filosoofide-filoloogide ideoloogiliste puudujääkide peale kõlavalt kärkima kippus. Harald Peebu kõrval oli rahulik ja hea töötada. Seda jõudis kindlasti kogeda ka kadunud professor Juri Lotman, kes 1980. aastal "komandeeriti" vene kirjanduse kateedrist, nii nagu professor Peep ise eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedrist, väliskirjanduse (hilisemat maailmakirjanduse) kateedrit (taas) üles ehitama.

Professoriks sai Harald Peep 1973/74. õppeaastal - pärast seda, kui ta 1970. aastal oli kaitsnud filoloogiadoktori väitekirja teemal "Eesti lüürika kujunemislugu aastail 1917 - 1929". Ent eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedrit juhatas ta Karl Taevi vahetu järglasena juba 1966. aastast alates. Sellesse perioodi langesid Peebu esimesed tõsisemad tööd. Ta keskendus sõjaeelse eesti kirjanduse võtmekujude, nagu Tuglas, Gailit, Under, Luts, Barbarus, Visnapuu jt, loomingule. Artiklikogu "Pilk peegli taha" ilmus 1967. aastal, lühimonograafiad "Johannes Vares-Barbarus" ja "Henrik Visnapuu" vastavalt 1959. ja 1989. aastal. Harald Peebu panus oli oluline "Eesti kirjanduse ajaloos", mitmetes kooliõpikutes ning eesti kirjandust tutvustavates teostes.

Järgnevalt köitsid Harald Peepu ikka rohkem kirjandusteooria küsimused. Tema artiklid sellest valdkonnast koondusid "Tähtraamatusse" (1978). 1992. aastal valiti Harald Peep kirjandusteooria õppetooli professoriks. Kirjandusteooria kursust luges ta ülikoolis emeriitprofessorina veel pärast pensioniikka jõudmist. Loomult skeptik, ei läinud ta kaasa moevooludega. Aluseks jäi klassikalise (peamiselt saksa) traditsiooni võrdlev-ajalooline kirjanduskäsitlus, sotsioloogilis-strukturalistlike lisandustega. Samas citas Peep põhimõttekindlalt nii vulgaarsotsioloogilise kui ka formalistliku meetodi lihtsustavaid liialdusi.

Just professor Peebu juhitud tõsine akadeemiline liin Tartu Ülikoolis tagas sideme sõjaeelse eesti kirjandusteadusega ning tõrjus nõukogudeaegsel ideoloogilisel rindel tagasi kirjanduse ülepolitiseerimise kampaaniaid.

Kolleegid tundsid professor Peepu vaimurikka, kujuka sõnaga ja huumorist lugu pidava mehena. Loomeküpsuses paelusidki teda just mõned n-ö perifeersed, tegelikult aga suure kirjandusega süvitsi seotud kirjandusnähtused: 1992. aastal ilmus esseekogu "Hajamõtteid huumorist", millele 1996. aastal lisandus käsitlus kriminaalproosast "Kolm laipa, kõik surnud ehk kriminaalne kirjandusmaastik".

Siin katkes prof Peebu viljakas, eesti kirjanduskultuuri avaralt rikastanud elutöö.

Harald Peep sündis Valgas sõjaväelase pojana. Vahest oli isalt päritud sõjamehelik tugevus, mis aitas Harald Peebul eesti kirjandusteadust kaitsta sotsrealismi dogmadesse lakeiliku mandumise eest? Kas soosis ehk just üleskasvamine rajamaal Valgas mõtteavarust ja dialoogilist elutarkust, mis Harald Peepu läbi tema elu ja loomingu iseloomustas?

Me jääme teda sügavas kurbuses leinama ja temast puudust tundma, tema tundlikust tugevusest siiski tulevikuks julgust saades.

Kolleegide nimel
Jüri Talvet

Ärasaatmine teisipäeval, 20. oktoobril kl 13 aulast. Tema tuhastatud põrm sängitatakse Vana-Jaani kalmistule.

Registreerimine Eesti üliõpilaste meistrivõistlustele korvpallis

Kuni 22. oktoobrini on võimalik registreerida mees- ja naiskondi Eesti üliõpilaste meistrivõistlustele korvpallis harrastajate liigasse. Võistkondade komplekteerimine vaba, näiteks teaduskondade, kursuste vms alusel. Võistlused mõeldud üliõpilastele ja õppejõududele, kes harjutavad ja mängivad harrastajate tasemel. Võistkonda võib kuuluda kuni 2 Eesti meistrivõistlustel korvpallis meistri- või csiliigas osalevat mängijat. Finaalturniir peetakse 20. märtsil Tallinnas TTÜ Spordihoones. Eesti Akadeemilise Spordiliidu liikmesõppeasutuste võistkondadele osalemine tasuta.

Registreerimine ja info Eesti Akadeemilises Spordiliidus (Jakobi 3, Tartu, tel 434 790, e-mail kairisc@ut.ee) kuni 22. oktoobrini. 1997/98. õa aastal osales võistlustel ligi 40 mees- ja naiskonda.

Kairis Leinus,
Eesti Akadeemilise Spordiliidu peasekretär

acta diurna

SEL NÄDALAL

- 14. oktoobril **esitles Võro Instituut** raamatukogus oma hiljuti **väljaantud raamatuid "Võro Instituudi toimõtiseq" 3-5 ning helikassetti "Pini hind"** võro kirjamehe Pulga Jaani juttudega.

15. oktoobril

- **kirjutasid TÜ Sihtasutus ja eramu Kreutzwaldi 6 praegused valdajad alla ostu-müügilepingule, mille järgi Turu Ülikooli Sihtasutus ostab Alvar Aalto poolt projekteeritud eramu Kreuzwaldi 6.**
- Raamatukogus **avati Alvar Aalto 100. sünniaastapäevale pühendatud näitus "Aalto: 3 objekti Eestis".** Ettekannetega Aalto arhitektuuri omapärast esinesid Soome Riigi Kunstimuuseumi direktor Marja-Liisa Rönkkö ja Eesti Arhitektuurimuuseumi direktor Karin Hallas.
- Kehakultuuriteaduskond korraldas 15. ja 16. oktoobril **rahvuvahelise sporditeaduste alase konverentsi.**

16. oktoobril

- ülikooli kunstimuuseumis **avati näitus "Tõusva päikese maa jaapani 18.-19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803 - 1806. aasta ümbermaailmareisi piltidel.**
- Kell 17 algab Jõhvi koolinoorte majas **Ivar Tallo avalik loeng** "Avalik cetika".
- Kell 18 algab ülikooli aulas **suur hõimupäevade kontsert.**
- 18. - 21. oktoobril on meil **külalised Georgia Ülikoolist,** kes kohtuvad prorektor T. Scenega, rektor J. Aaviksoo ja Tartu maavanema J. Õunapuuga.

TULEVAL NÄDALAL

- 19. oktoobril kl 16.30 peab **ETVs TÜ avatud ülikooli loengu majandusteaduskonna dekaan Jüri Sepp** teemal "Inimene ja institutsioonid majanduses".
- 21. oktoobril on ülikoolis **Ida-Virumaa päev.**

22. oktoobril

- on **Jaan Lattiku juubelikonverents Lüllemäel.** (Korraldavad Võru Instituut koostöös filosoofiateaduskonnaga).
- 22. ja 23. oktoobril toimub ülikooli raamatukogus **Eesti raamatukoguhoidjate VII kongress.**
- 23. oktoobril on ülikooli nõukogu istung.
- 23. - 24. oktoobrini korraldavad Eesti Akadeemiline Pedagoogika Selts ja TÜ pedagoogika osakond Tartus **rahvusvahelise konverentsi "Kodu ja kool muutuvas ajas".**

info

loeng

Vabade kunstide kutsutud professori **Jaan Krossi järgmised loengud** toimuvad 20. okt kl 16.15 ja 21. okt kl 14.15 ph aud 102 teemal "Teekond läbi novellide".

19. - 23. oktoobrini toimub politoloogia osakonnas **külalisõppejõu Nikolai Mezhevichi (Sankt Peterburgi Riiklik Ülikool)** loeng "Vene-Eesti suhted: ajaloolis-poliitiline ülevaade" (vene keeles). Täpsem aja- ja ruumikava politoloogia osakonna koduleheküljel http://www.ut.ee/SOPL.

väitekiri

Teisipäeval, 20.oktoobril kaitsevad **magistritööd** Riia 23, ruumis 218:

kl 10.15 **Irina Bichele** - "Manipulating ascorbate-associated plant ozone tolerance by darkness (taimefüsioloogia)". Juhendaja TÜMRI dots Heino Moldau, dr (biol), oponent TPÜ Ökoloogia Instituudi Tartu osak juhataja Olevi Kull, knd(biol);

kl 11.15 **Hillar Eichelmann** - "Towards understanding oscillations in photosynthesis: a mathematical model of biochemistry of photosynthesis (taimefüsioloogia)". Juhendaja TÜMRI prof Agu Laisk, dr (biol), oponent sotsiaalteaduskonna dots Kalevi Kull, knd (biol);

kl 12.15 **Eeva Heinaru** - "Different types of phenol and p-cresol catabolism in phenol- and p-cresol-degrading bacteria isolated from river water continuously polluted by phenolic compounds (mikrobioloogia)". Juhendaja TÜMRI prof Ain Heinaru, knd (biol), oponent TÜ keskkonnatehnoloogia osak vanemteadur Allan Nurk, *PhD*;

kl 13.15 **Eve Laasik** - "Biokontrolli tüve Pseudomonas fluorescens CHA0 ja tema antibiootikumi üleprodutseeriva derivaadi mõju juuri alaliselt koloniseerivate pseudomonaadide mitmekesisusele (geneetika)", oponent TTÜ geenitehnoloogia osakonna prof Erkki Truve, *PhD*;

kl 14.15 **Ene Talpsep** - "Diversity of river water bacterial communities influenced by phenolic leachate of oil shale industry (mikrobioloogia)". Juhendaja TÜMRI prof Ain Heinaru, knd (biol), oponent TÜMRI dots Tiina Alamäe, knd (biol).

Kolmapäeval, 21. oktoobril kell 13 kaitsevad nõukogu saalis:

Tiina Ristimäe doktoritöö "Südame löögisageduse muutlikkus südame isheemiatõve haigetel". Oponeerivad prof Jaan Eha (Mustamäe Haigla) ja prof Steen Juul-Moeller (Malmö Ülikool) ning

Juta Raud magistriväitekirja "Ema ja lapse kliinilis-antropomeetriliste tunnuste osatähtsuse selgitamine sünnitusabis". Oponeerib dots Kadri Matt (TÜ naistekliinik).

Neljapäeval, 22. oktoobril Riia 23, ruumis 218 kaitsevad **magistritööd**:

kl 10.15 **Reet Marits** - "Kahekomponendiline regulaatorsüsteem pchR pchS kontrollib endopolügalakturonaasi produktsiooni ja virulentsust taimepatogeenis Erwinia carotovora alaml. carorovora (genectika)". Juhendaja Helsingi Ülikooli prof Tapio Palva, *PhD*, oponent TÜMRI dots Maia Kivisaar, *PhD*;

kl 11.15 **Jüri Parik** - "Meetodite modifitseerimisest genectilistes uuringutes (genectika)". Oponent TÜMRI prof Mart Ustav, knd (keemia);

kl 12.15 **Tiit Talpsepp** - "Veise papilloomiviiruse onkovalgu E5 üks võimalikke toimemehhanisme – vabaradikaalsete signaaliülekanderadade aktiveerimine rakus (viroloogia)". Juhendaja TÜMRI prof Mart Ustav, oponent TÜ tehnoloogiakeskuse geenitehnoloogia osak vanemteadur Aksel Soosaar, *PhD*;

kl 13.15 **Mart Viikmaa** - "Eestlaste populatsioonigenectiline uurimine genectiliste distantside ja klasteranalüüsi abil (genectika)". Oponent prof A.-V. Mikelsaar, dr (biol).

Reedel, 23. oktoobril kl 11.15 kaitseb Riia 23-217 **doktoritööd Andrus Tasa** "Biological leaching of shales: black shale and oil shale". Oponent dr (biol) Stoyan Nikolov Groudev (Sofia Bulgaria).

professorite klubi

Neljapäeval, 22. oktoobril kl 17.15 toimub ajaloo muuseumis kohtumine vabade kunstide prof **Jaan Krossiga**. Teemaks on "Eesti kirjanduse läbilöögijõud Euroopas".

varia

Hauakivi Pent Nurmekunnale

Laupäeval, 17. oktoobril kell 14 on Vana-Jaani kalmistul Raadil ülikooli orientalistikakabineti rajaja polüglott Pent Nurmekunna hauakivi avamine.

Mälestuskivi õnnistab TÜ koguduse õpetaja Allan Taruste.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 671.

Ruumide üüriminc: 375 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Uus näitus!

"Mõõdud ja kaalud muuseumi kogudest" (avamine kolmapäeval, 21. oktoobril kl 16).

Näitused: "Surnud õpetavad elavaid" - näitus paleopatoloogiast, Margus Rumpi maalid "Avatud valguses".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16

Info 375 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Uus näitus!

Tõusva päikese maa jaapani 18. - 19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16

Info 375 833

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16

Info 375 839

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17

Info 432 643

Raamatukogu

E-R 10-17

Näitused: "Aalto: 3 objekti Eestis, "Julius Madisson 100" (kauaaegne ajalooõppejõud ülikoolis), hõimupäevadele pühendatud liiviteemaline näitus "Siin on meie kodu", Tõnis Saarde fotonäitus "Vetepidu".

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Näitus "Kaks põlvkonda Loebereid Baltimaade õigusteaduses".

Humanitaarraamatukogus

"Prof Villem Alttoa 100".

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

Peter Jarvis "Täiskasvanuharidus ja pidevõpe"

Peter Jarvis on üks kaasaja suuremaid täiskasvanuhariduse korüfeesid ja selles valdkonnas enam avaldatud autoreid. Raamat on abiks kõigile neile, kes suhtuvad tõsiselt mõttesse, et inimene õpib kogu elu ning kes tahavad anda oma panuse pidevasse õppimise-õpetamise protsessi. Raamat algab täiskasvanutele pakutava hariduse korraldamise põhiprintsiipide ning kaasaegse teooria analüüsiga, sellele järgnevad praktilised nõuanded õppekava koostamiseks ja täiskasvanute õpetamiseks.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680; 251 42 300
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 1021
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Nr. 33 (1946)

Reede, 23. oktoober 1998

Ilmub 1948. aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

366 aastat ülikooli asutamisest

Pühapäeval, 25. oktoobril tähistab Tartu Ülikool 366 aasta möödumist oma asutamisest. Aastapäeva puhul ülikooli aulas toimuvale vanamuusika kontserdile ootab ülikool nii oma liikmeid kui kõiki tartlasi.

30. juunil 1632. aastal kirjutas Rootsi kuningas Gustav II Adolf alla Academia Dorpatensise asutamisürikule. Pärast üriku kättesaamist avaldas kindralkuberner Skytte 21. septembril plakati, kus teatas gümnaasiumi ülikooliks muutmisest. Samas ürikus tegi ta teatavaks ülikooli avamise päeva - 15. (uue kalendri järgi 25. oktoober) oktoobri. Sellel päeval toimusid avamispidustused, õppetöö algas hiljem.

366. aasta möödumist ülikooli avamisest tähistatakse pühapäeval, 25. oktoobril ülikooli aulas toimuva tasuta kontserdiga, kus vanamuusikaansambel Via Sonora esitab muusikat ülikooli asutamise ajast. Kell 16 algavale kontserdile on oodatud kõik huvilised.

Andres Toode,
ülikooli pressiesindaja

Koostööprotokoll Georgia Ülikooliga

Nädala algul viibis Tartus Georgia Ülikooli esindus, kes kohtus ülikooli juhtkonnaga, et arutada avaliku sektori töötajate koolitamisega seotud koostööd. Euroopa kolledzi direktori kt **Raul Eamets,** ütles, et Georgia Ülikoolis on instituut, mis tegeleb avaliku sektori töötajate nõustamise ja koolitamisega ja et selle poolest on ülikool oma osariigis väga tuntud. "Koostasime Tartu ja Georgia ülikooli ühistöö kavatsuste protokolli. Selles on kirjas koolitajate koolituse programm, mis peaks baseeruma vastavate osakondade arendamisel (n avalik haldus), avaliku sektori töötajate koolitusprogrammi väljatöötamine, ameeriklaste õppematerjalide kohandamine meie oludele ja muu taoline tegevus."

Ida-Virumaa ootab

Ida-Viru juhid võtsid teist korda ette oma maakonna tutvustamise ülikoolis, seekord aulas. Eeskätt oli see mõeldud maakonnast ülikooli õppima tulnutele ning sealt pärit õppejõududele ja teistele töötajatele. Õppima tulijaid on maakonnast päris hulga. Maavanem Rein Aidma mainis, et näiteks tugevaks peetavast Narva Pähklimäe gümnaasiumist on alati sissesaajaid. Üks asi on Tartusse õppima minek, hoopis teine tagasitulek. Neid on napilt, kes oma Ida-Virumaale tagasi lähevad või mujalt tulnuna sinna tööle lähevad. Maakond aga noori haritlasi vajab, ja koguni väga. Seoses elektrijaamade erastamisega võib investeeringuid tulla ka teistesse tööstusharudesse ning tekib juurde uusi töökohti. Üldse on lähiaastatel tööjõu struktuurimuudatusi oodata. Pidevalt on vaja aga õpetajaid, majandusspetsialiste, juriste, keemikuid, logistikuid, keskkonnakaitse töötajaid jt. Maakonnajuhid on üldiselt optimistlikud, sest maakonna arengukava järgi on Ida-Virumaal suuri muudatusi ning tulemas noortele kohti leidub.

Varje Sootak

Üliõpilasliidrid Helsingist

Eile tutvusid Tartu üliõpilaskonnaga üliõpilasliidrid Helsingi Ülikoolist, Helsingi Tehnikakõrgkoolist ja Majanduskõrgkoolist. Õhtul tutvustasid nad nõukogu saalis oma üliõpilaskondade tegevust.

Tartu Ülikool Turus menukas

16.-18. oktoobrini oli Turu Messikeskuses Soome teine teadusmess. Samas peeti raamatumessi.

Tartu Ülikool sai üürida stendi teadusmessil tänu Eesti Innovatsioonifondi toetusele. Jätkuvalt oli tunda soomlaste huvi õppida Tartu Ülikoolis. Sel messil oli aga peamine meie teadustöö tulemuste tutvustamine. Esitlesime kolme projekti, mis kõik on suunatud inimese elu kvaliteedi parandamisele.

1. **Termoluminestsentsdetektorid** on originaalsed, Tartu Ülikoolis sünteesitud pisikesed tabletikesed, mis aitavad jälgida kiirgusohtlikus piirkonnas või kiirgusallika läheduses töötavate inimeste tervist või keskkonna seisundit. Eesti Innovatsioonifondi toetusel on välja töötatud seade, mis on ühtlasi nii **mõõtmistulemuste lugeja** kui detektorite **kalibraator**. Tartu seade on seni laialt kasutusel olevast Rootsis valmistatavast seadmest mõõtmetelt tunduvalt väiksem, selle kasutamine on odavam. Tartu seade töötab kiiremini ja täpsemini, sest mõõtmis- ja kalibreerimisprotsessid on automatiseeritud, erinevalt seni kasutatavatest seadmetest, mis vajavad palju käsitsitööd. Projekti juhib vanemteadur Mihkel Kerikmäe. Pärast EC vastavustunnuse saamist on ülikool valmis mõõtmis- ja kalibreerimisteenust müüma, Eesti Kiirguskeskuse kiirgustegevusluba on juba olemas.

2. Professor Toomas Karu juhtimisel on ülikoolis loodud **arvutiprogramm ATLEET™,** mille abil saab määrata sportlase töövõimet ja treeningu intensiivsust, analüüsides vere laktaadisisaldust. Kuid selleks pole enam tarvis vereproove võtta, piisab kui treeningu ajal käekell-pulsimõõturilt POLAR® saadud pulsisagedused analüüsida programmiga ATLEET™. Selle põhjal on sportlasel, tema treeneril või arstil võimalik teha järeldused treeningu iga etapi intensiivsusest ja treeningumeetodite sobivusest. Rääkimata uue meetodi mugavusest, on see tunduvalt odavam võrreldes vereproovidega (seadmed ja vahendid, steriilsuse nõuded jm).

3. Tõenäoliselt kogu teadusmessi üks menukamaid eksponaate oli Arved Vainu **müomeeter**. Esmakordselt esitleti laiema avalikkuse ees müomeetri uut, disainitud mudelit. Müomeetri väliskuju on registreeritud Eestis tööstusdisaini lahendina, disaini autor on Eesti Disainerite Liidu esimees Martin Pärn. Messil tegid lihastoste ja andsid selgitusi Aadi ja Kristi Kaljuvee.

Meie messiboksi asend messikülastajate peamiste liikumisteede ristil oli suurepärane. Müomeetri ümber olnud pidev järjekord andis tunnistust soomlaste teadmisjanust. Huvi pakkus eriti testi kommentaar, sest treenitus oli tulemustes näha ka sel juhul, kui spordiga oli tegeldud kunagi varem. Teisest küljest oli lihaspinge tavalisest kõrgem näitaja seotud sageli oluliselt suurenenud töökoormuse, stressi või traumaga. Mitmed messikülastajad olid arvamusel, et sellel seadmel on diagnostikas suur tulevik ja avaldasid tunnustust müomeetri väljatöötamisel ja arendusel tehtud tööle.

Soomlastel oli rõõm kuulda, et müomeetri alal teeb Tartu Ülikool koostööd Helsingi, Kuopio jt Soome ülikoolidega, samuti et müomeetrit kasutavad mõned Soome eraarstid oma praktikas. Müomeetri eelmise mudeli 6 eksemplarist on 4 Soome müüdud. Tänaseni kasutatakse mõnes füsioloogiainstituudis lihase uurimiseks sellesse torgatud sondi. Selline uuring on väga kallis ja ebamugav ning pole igapäevase diagnostikameetodina kasutatav. Meditsiinipraktikas on seni ainus lihaste testimise vahend tohtri käsi. Kui on valida, kas lasta torgata lihasesse sond või tunda kohal nõrka müomeetri puudutust, siis pole kahtlust, kumma meetodi kasuks patsient otsustab.

Soomlased on raamatulembene rahvas. **Tartu Ülikooli kirjastuse** väljaandeid uuriti tõsise huviga ja esitati tellimusi nende ostmiseks. Enim küsiti läänemere-soome keelte, kirjanduse ja rahvusteaduste alaseid trükiseid.

* * *

Soome ülikoolid ja teadusasutused on osanud meist paremini pakkuda oma teenuseid ettevõtetele, mis on ilmselt ka üks Soome kõrgtehnoloogiliste firmade edu põhjusi. Teisalt on **Soome ülikoolides** paremini välja arendatud **tehnosiirdeteenistused**. Uurisime nende sellealaseid kogemusi.

Innovatsioonitalituse peaspetsialist Sirje Kahu kohtus Turu Tehnoloogiakeskuses tehnosiirdefirma AboaTech Ltd tegevdirektori Jarmo Kallioga, arutamaks koostöövõimalusi. AboaTechi omanikud on Turu Ülikooli Fond, Åbo Akademia Fond ja SITRA (Soome Rahvuslik Teadus- ja Arendusfond). AboaTechi ülesanne on kaubastada Turu ülikoolidest pärit teadustulemusi ja edendada alustavaid teadusmahukaid firmasid. AboaTech on tegutsenud 5 aastat, praegu on neil töös 13 leiutist ja 2 tehnoloogilist väljatöötlust.

Et nii Eesti kui Soome teadlaste ette on kerkinud sarnased probleemid, näitab messil tutvustatud kolme raamatu üheaegne ilmumine kirjastuselt Werner Söderström Lakitieto OY:

"Tutkijan oikeudet ja velvollisuudet" (Teadlase õigused ja kohustused), "Tutkimussopimus" (Teadus- ja uurimistöö leping) ning "Tutkimuksen tekijänoikeudet" (Teadustöö autoriõigused). Samu teemasid käsitleb meie teadus- ja arendusosakonna 1998. aasta algul koostatud materjal "Kuidas teadmistelt teenida - tarvilikku teavet ja nõuandeid uurimistoetuste ja lepingute asjaajamiseks ülikoolis".

Turu teadusmessi '98 külastajad said teada palju uut Tartu Ülikoolist ja võisid veenduda, et Eestis on potentsiaali kõrgtehnoloogia alal. Teisalt said messil viibinud Tartu Ülikooli töötajad uusi kontakte ning ideid, kuidas oma projekti edasi arendada, nii et see vastaks rohkem tarbija ootustele. Naabermaa Soome ülikoolid on meie teadlaste koostööpartnerid, kuid Soome võib olla ka meie teadustulemuste turg.

Leeni Uba

□ **Müomeeter pakkus huvi äsja Tartust saabunud ja messil meie stendi külastanud Turu Ülikooli rektorile prof Keijo Virtanenile (seisab), prodekaan prof Ritta Pyykköle (vasakul) ja kantsler Keijo Pauniole, kes ei pidanud paljuks müomeetrit omal nahal proovida. Test näitas, et Turu Ülikool on kindlates kätes.**

Toomas Karu foto

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

23. oktoobril

Täna toimuval ülikooli nõukogu istungil on kavas:

* prorektor Volli Kalmu ettekanne kuratooriumi soovituste realiseerimisest,

* osavõtu otsustamine Kääriku-Tehvandi Sihtasutusest (prorektor Hele Everaus),

* nõukogu kodukorra täiendamine alaliste komisjonide reglemendiga (akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit),

* informatsioon õppekorralduseeskirja §84 täitmisest (prorektor V. Kalm),

* taotluste kinnitamine sihtfinantseeritavate teemade jätkamiseks,

* auliikme nimetamine (majandusteaduskond on esitanud euroteaduskonna direktori aastail 1993 - 1998 prof Toivo Miljani) jt küsimused.

Prof Juri Lotmani auditoorium

avatakse tema viiendal surma-aastapäeval **kolmapäeval, 28. oktoobril kl 14**. Selleks on humanitaarhoone ruum 222. Auditooriumis avatakse ka tema bareljeef.

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUS

20. oktoobril

Üliõpilase staatuse

küsimust tutvustas prorektor prof Volli Kalm.

Septembris oli Riigikogus ülikooliseaduse, EV haridusseaduse, kutseõppeasutuse seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise ja täiendamise seaduse teine lugemine, mis kultuurikomisjoni ettepanekul katkestati. Komisjon ootab veel avalik-õiguslike ülikoolide ettepanekuid üliõpilase staatuse küsimuse kohta. Ülikoolide esindajad on seda haridusministeeriumi korraldusel arutanud. Haridusministeeriumi tehtud kokkvõttes on ülikooliseaduse § 41 järgi **üliõpilane** isik, kes on rektori käskkirjaga immatrikuleeritud ülikooli tasemeõppesse (täisõpe või osaõpe). Eksternid ei ole üliõpilased. Eksternide õigusliku seisundi määrab seadus, ülikooli põhikiri ja teised õigusaktid.

Prorektor tegi vastava paragrahvi kohta valitsusele ettepaneku, et **üliõpilane on isik, kes on immatrikuleeritud ülikooli tasemeõppesse.** TÜ jaoks tähendab üliõpilase taoline määratlus seda, et järgmise õppeaasta algusest peaks ülikool immatrikuleerima ka avatud ülikooli tasemeõppijad ja vabakuulajad. Praegu on mõlemat liiki õppijatel ülikooliga leping ja aasta sees pole seda mõtet ümber vaadata.

Valitsus toetas niisugust üliõpilase määratlust.

Kääriku-Tehvandi olümpiakeskuse

sihtasutuses osalemist tutvustas rektor prof Jaak Aaviksoo. Kuna Kääriku spordibaasi haldamine pole ülikoolile jõukohane ning osaliselt dubleerub tegevus Tehvandi spordikompleksiga, arutati ühinemisvõimalusi suvel koos kultuuriministeeriumiga. Uues keskuses oleksid paremad võimalused kogu aasta jooksul sportida ja puhata, sportlasi ette valmistada, spordiüritusi korraldada jne. Sihtasutuse nõukogu esimees on Arnold Green, ülikoolist on liikmeteks prorektor Hele Everaus ja haldusdirektor Riho Illak.

Valitsus nõustus Kääriku spordibaaside põhikirja muudatustega ja toetab ülikooli osalemist sihtasutuse asutajana ning põhikirja. Olümpiakeskuses osalemise küsimuse otsustab ülikooli nõukogu.

Majandusteaduskond esitas ettepaneku nimetada

TÜ auliikmeks

Wilfrid Laurier Ülikooli politoloogia professori, euroteaduskonna direktori aastail 1993 - 1998 Toivo Miljani.

Õppekorralduse eeskirja § 84 täitmist

kommenteeris õppeprorektor Volli Kalm. See eeskirja paragrahv sätestab juhud, mil üliõpilane õppekava mittetäitmise pärast eksmatrikuleerida tuleb. Õppeaasta algul polnud teaduskondades sellest kinni peetud. Õppe- ja üliõpilasosakonna nimekirjade alusel eksmatrikuleeriti õppekava mittetäitmise tõttu 163 põhiõppe üliõpilast ning õppetähtaja möödumise tõttu 22 magistranti ja 7 doktoranti. Viimaste andmete järgi tuleks veel eksmatrikuleerida 110 üliõpilast. Valitsusele eelnenud päeval oli õppeteenustasu maksmata 30 välisüliõpilasel. Prorektor rõhutas, et ülikool peab oma vastuvõetud otsuseid täitma ning tugevdama kontrolli edasijõudmise üle. Järgmisel õppeaastal rakendub keskne andmebaas ning siis ei pea enam iga üliõpilase seisu dekanaadist järele pärima.

Välisüliõpilase stipendiumimäärad

Valitsus otsustas asendada välisüliõpilaste (koostöölepingute alusel õppivad vahetusüliõpilased) stipendiumimäära 1500 kr kuus 2250 krooniga ja ISEP-vahetusprogrammi alusel õppivate kuu stipendiumimäära 1500 kr 3000 krooniga.

Sporditöö finantseerimisest

Spordikeskuse ja linna spordibaaside ettepanekul kinnitas valitsus spordikeskuse rühmadesse kuulumise uued hinnad. Uute hindade vajadust põhjendas haldusdirektor Riho Illak. Praegused hinnad on madalad ning nende ja eelarvelise ega omavahendite summadega ei kaeta ära kõiki ekspluatatsiooni, inventari, korrashoiu jt kulutusi.

* * *

*** Sotsiaalteaduskonna nõukogu oli esitanud valitsusele ettepaneku rendile võtta hoone Tiigi 76A. Dekaan prof Jüri Allik** selgitas, et kuna sotsiaalteaduskond on tõusnud suuruselt ülikooli teiseks teaduskonnaks ning juurdeehitust pole lähemal ajal kavas, saaks rendilevõetavat hoonet (endine saun, mis pankrotti läks) kasutada õppehoone ning sissekäiguna. Kuna omanik on seal teinud korraliku remondi, saaks osa ruume kohe kasutusele võtta. II korrusele saaks ehitada ühe suure 300-kohalise auditooriumi kõigi tarbeks.

Kuna ülikoolil pole praegu selle objekti remontimiseks raha ette nähtud ning objekti pole ka territoriaal-ruumilises kavas, võttis valitsus taolise informatsiooni teadmiseks ning arutab küsimust veel kord koos täiendava materjaliga. Nii prorektor Volli Kalm kui rektor Jaak Aaviksoo rõhutasid, et nõukogu poolt vastu võetud territoriaal-ruumiline kava on rahalise katteta ning et oleks vaja koostada objektide pingerida.

*** Valitsus arutas ehitusobjektide Ülikooli 17/19 (Paabel), Narva 4/6 (majandusteaduskonna õppehoone) ja Pepleri 14 täiendavat finantseerimist.** Küsimuse otsustab ülikooli nõukogu. Rektor leidis lubamatu olevat olukorra, kus ehitustööde käigus tuleb teha väga suuri lisafinantseerimisi. Haldusdirektori sõnul sõlmitakse selle aasta 1. septembrist ehituslepingud nii, et neis on kirjas tööde lõplikud summad.

*** Ülikooli arhitekt Martti Preem teavitas valitsust sellest, et koos linnaga on leitud uue ühiselamu ehitusalaks Raatuse 22, kus varem paiknesid mööblihallid.**

Politoloogid ja peaministrid Käärikul

16. - 18. oktoobrini toimus Kääriku spordibaasis järjekordne politoloogia osakonna sügiskool. Käärikul on toimunud mitmeid olulise tähendusega laagreid ja ühisüritusi Tartu Ülikooli elus. Osavõturohkeks ja sisutihedaks traditsiooniliseks kogunemiseks on saanud ka politoloogide Kääriku sügis- ja kevadkool.

Sel korral olid esinejateks Eesti Raadio peadirektor Ain Saarna (teemaks "Eesti Raadio Eesti poliitika tõmbetuultes"), Eesti Kaitseväe juhataja, kindralleitnant Johannes Kert ("Kaitsejõud ja kaitsepoliitika"), EV peaminister Mart Siimann ("Valitsemine Eestis: täna ja homme") ning peaminister aastatel 1990 - 1992 Edgar Savisaar ("Eesti Vabariigi valitsus kuus aastat hiljem"). Sellele lisaks oli loomulikult tudengiprogramm, sest eelkõige üliõpilaste üritusena, uue kursusega tutvumiseks ja terve osakonna kokkukasvamiseks see sündmus mõeldud ongi.

Muudatused õppetöös

Politoloogia osakond kavandab mõningaid muudatusi oma õppekavas ning seetõttu oli osakonna jaoks olulisim seotud õppekava muudatuste ühise aruteluga ning vastavasisulise küsitlusega. Selgusid mõned suundumused. Eelkõige on need seotud ainemahtudega, millele on tähelepanu juhtinud ka prof Ecro Loone (Universitas Tartuensis 2. ja 9. okt). Üliõpilased eelistaksid rohkem õppetööd, kus ainete arv oleks väiksem, kuid see-eest tihedama sisuga, suurema mahuga ning mis tugineks rohkem erialasele kirjandusele ja iseseisvale tööle. Samuti, et loengukursuse sees toimuksid kindlasti lisaseminarid, milles käsitletakse spetsiifilisemaid küsimusi. Senist õppekoormust peeti enamvähem normaalseks. Samuti arutati, kuidas korraldada ülikooli võimaluste ja üliõpilaste vajadustele kohast keeleõpet, osakonna töökorraldust jpm.

Järgmisest aastast alates hakatakse aga kevaditi korraldama temaatilisi konverentse ning sügiskool toimub nagu varasemategi kordadel: tudengikesksena ning osakonna arenemise heaks.

Kalmar Kurs,
politoloogia osakonna sekretär

□ **Kaitseväe juhataja Johannes Kerdilt oli näitlik ettekanne kaitseväest ja kaitsepoliitikast.**

□ **Dialoog peaministri Mart Siimanni ja prof Kaido Jaansoni vahel.**

Vello Pettai fotod

Täppisteaduste andmebaasid raamatukogus

Kuni 15. novembrini saab raamatukogus tutvuda matemaatikaalase andmebaasiga ***MathSci Disc***, mis hõlmab publikatsioone ajavahemikust 1988 kuni 1998 (juunini).

MathSci Disc on ***American Mathematical Society*** toode ja pakub nii matemaatikaalaseid alusuuringuid, kui ka kirjandust arvutiteaduse, statistika, ökonomeetria ja teistes valdkondades. ***MathSci Disc*** väljastab teadusajakirjade artiklite, raamatute, konverentsiteeside bibliograafilise informatsiooni koos sisukokkuvõttega. ***MathSCI CD-ROM***-versioon (on olemas ka võrguversioon) sisaldab kirjeid referatiivajakirjast ***Mathematical Reviews*** ja lisaks neid kirjeid ajakirjast ***Current Mathematical Publications***, mis ei ole eelnimetatus kajastatud.

Kuna teadusperioodikaga pidevalt töötavate üliõpilaste ja õppejõudude ring igal aastal laieneb ja uueneb, pole liigne meelde tuletada ka teisi raamatukogus olemasolevaid elektronotsingu ressurse täppisteadlastele.

Kõige operatiivsemat informatsiooni ilmunud teadusartiklitest pakub ***Current Contents***i seeria ***Physical&Chemical and Earth Science CD***-l (iga ***CD*** plaat hõlmab tervet aastat ja ilmub iga nädal), mis skaneerib 924 kõige kõrgema *impact*-faktoriga füüsika-, keemia- ja matemaatikaalaseid ajakirju.

Multidistsiplinaarne andmebaas ***INSPEC*** hõlmab rohkem kui 4200 ajakirja ja üle 2000 konverentsikogumiku, baseerudes sellistel väljaannetel, nagu ***Physics Abstracts, Electrical and Electronics Abstracts, Computer and Control Abstracts.*** Andmebaasi omapäraks on ulatuslik kõikvõimalikes konverentside kogumikes ilmunud publikatsioonide kajastamine. Raamatukogus on ***INSPEC*** olemas aastaist 1994 kuni 1998. Olgu mainitud, et selle andmebaasi aastatellimus maksab ligi kümme tuhat dollarit.

Keemikud saavad tutvuda ***Chemical Abstracts CD-ROM***-andmebaasiga ajavahemiku 1996 – 1997 (jaanuar). ***CA***-d saab korraga vaadata 4 inimest, kuna see on salvestatud raamatukogu arvutivõrku.

Chemical Abstracts CD-l aastatellimus maksab üle 18 000 USA dollari, mistõttu üldiselt tuleb kasutada palju odavamaks osutuvat selle andmebaasi *online*-versiooni tasulise ***STN (Science and Technology Network)*** süsteemi kaudu.

Samuti on interneti vahendusel ***STN service***-e kaudu kättesaadavad sellised paljudele vajalikuks osutuda võivad teaduskirjanduse andmebaasid, nagu: ***CA (Chemical Abstracts***) – hõlmab bibliokirjeid sisukokkuvõtetega alates aastast 1967, ***BIOSIS*** (***Biological Abstracts***) alates 1969. a, ***COMPUAB (Cambridge Scientific Abstracts***) alates 1981. a , ***COMPUSCIENCE*** alates 1978. a, ***INSPEC*** alates 1969. a, ***LIFESCI*** (***Life Sciences***) alates 1978. a, ***MATH (Mathematical Abstracts)*** alates 1972. a, ***MATHDI (Mathematical Education)*** alates 1976. a, ***RUSSCI (Russian Scientific News)*** alates 1986. a, ***SOLIDSTATE (Solid State Physics***) alates 1981. a jt – kokku üle 200 andmebaasi.

Eriti tuleb nimetada andmebaasi ***SCISEARCH (Science Citation Index,*** see hõlmab informatsiooni teaduspublikatsioonidest alates 1974. a), mis lubab teha muuhulgas ka tsiteeritavusuuringuid ja seda mitte ainult artikli esimese autori järgi (mis on ***SSCI CD***-l versiooni kasutamisel oluliseks puuduseks), vaid andmebaasis leiduvate artiklite kõikide (kaas)autorite järgi.

Samuti on ***STN***-süsteemil väga tõhusaid ja ainulaadseid võimalusi teha otsinguid mitmes andmebaasis korraga.

Referatiivne andmebaas ***INIS (International Nuclear Information System) CD***-l sisaldab teavet alates 1970. a ja hõlmab mitmesuguseid valdkondi, mis tegelevad uurimisega tuumaenergia ja selle kasutamise mõjust inimkonnale.

Andmebaase saab kasutada raamatukogu arvutiandmebaaside ruumis õppelugemissaali kõrval, kus on teie käsutuses 13 arvutit.

Ruum on avatud : E-R 8-20, L 12-18.

Tel 375 780. Etteregistreerumise võimalus.

Alla Saari,
info- ja eurodukomentatsiooni osakond

Õppejõudude sooduskaardid

Alates sellest nädalast annab Ülikooli Üliõpilaskond õppejõududele mõeldud rahvusvahelise sooduskaardi ITIC (International Teacher/Professor Identity Card). Kaardiomanikele tehakse soodustusi rohkem kui 90 maailma riigis reisimisel, majutuses, muuseumides jm. Eestis peaksid need soodustused peagi hõlmama suuremat osa rahvusvahelise üliõpilaspileti ISIC soodustusi, lisaks veel õppejõudude erisoodustusi. Kehtiva ISIC-kaardi omanikke on Eestis praegu ligikaudu 17 000, soodustusi andvaid firmasid 50 ringis.

Kaardi omanikuks võib saada iga Eesti Vabariigis akrediteeritud kõrgkooli õppejõud ning üld- ja kutsehariduskoolide õpetaja. 1999. aasta lõpuni kehtiv ITIC-kaart maksab 60 krooni. Kaarte väljastatakse Ülikooli Üliõpilaskonna kontoris Ülikooli 20-305 (tel 432 806, 375 400).

Mida peaks veel teadma õppelaenu kohta?

Üliõpilasel, kelle jaoks õppelaenu saamine on oluline õpingute jätkamiseks, tasub õppelaenu väljastamise kohta teada rohkem infot, kui pankade reklaamüllitistel välja pakutakse. Eriti oluliseks muutub taoline info juhul, kui õpingutesse planeeritakse akadeemiline puhkus. Üht-teist on võimalik parandada ka planeerimata õppetöö katkestuste korral.

Olulisim, millest pankade reklaamidel ei informeerita, on asjaolu, **et õppelaenu teist osa ei väljastata automaatselt.** Tegelikult siiski kontrollitakse, ega tudeng ole vahepeal akadeemilist või lapsehoolduspuhkust võtnud või eksmatrikuleerunud. Juhul kui tudeng on õppelaenu teise osa väljastamise ajaks aktiivsest õppetööst eemal, talle laenu teist osa ei anta. Probleem peitub selles, et saamata jäänud poole aasta õppelaenu ei saa tudeng ka edaspidi välja võtta (õppelaenu väljastatakse nominaalõppeaastate eest). Kui üks kord õppeaasta jooksul on õppelaenu võetud, siis arvestatakse, et sel õppeaastal on tudeng laenu taotlenud, semestrite kaupa õppelaenu võtmist/võtmata jätmist ei arvestata. Seega tasub enne akadeemilise puhkuse vormistamist kaaluda, millal on seda otstarbekas teha või ka millal õppelaenu võtta/võtmata jätta.

Juhul kui mingitel põhjustel jääb sügissemestril õppelaen taotlemata, siis kevadsemestril saab taotleda vaid poolt õppelaenu summat. Sügissemestri raha tagantjärele ei maksta, v.a juhul, kui tudeng on sügissemestri jooksul panka informeerinud, et ta soovib kogu vastava õppeaasta laenusummat kevadsemestril kasutada.

Neil, kes on eriala vahetanud või plaanivad seda tulevikus teha, tasub teada, et sellisel juhul makstakse õppelaenu välja viimase eriala nominaalõppeaja ulatuses. Näiteks: kui liikumisravi tudeng (nominaalõppeaeg 4 aastat) vahetab II aasta järel eriala ning läheb farmaatsia II aasta tudengiks (nominaalõppeaeg 5 aastat), siis saab ta õppelaenu võtta kokku 5 aastat (kui tudeng liikumisravi õppides võttis õppelaenu mõlemal õppeaastal, saab ta farmaatsias õppides võtta laenu veel kolmel, mitte enam viiel aastal). Laenu tagasimaksmine algab siiski aasta pärast ülikooli lõpetamist, vahepealsete aastate eest tuleb loomulikult laenuintresse tasuda.

Laenuintresside kohta tasub teada seda, et alates 1998/99. õppeaastast on õppelaenu intressid maksuvabad (nagu ka koolituskulud). Üliõpilane või tema ülalpidaja võib tulude deklareerimisel esitada pangatõendi õppelaenu intresside tasumise kohta. Sellisel juhul arvatakse tasutud õppelaenu intressid maksustatavast tulust maha ning vastav osa makse makstakse vajadusel tagasi.

Ülle Kapsi,
üliõpilasnõustaja, tel 375 627, e-post yk@ut.ee

Ülikool, filoloogia ja Babülon

Filosoofiateaduskonna dekaanil polnud eelmises UTs Paabeli nime vastu midagi, kahe järgneva loo autoritel aga küll. Hea ülikoolipere, kas Paabel sobib või mitte?

UT

Uues valmivas keeltemajas hakkavad töötama lääne-euroopa keelte, kultuuri ja kirjandusega tegelevad õppetoolid, mis suurusjärjekorras on: inglise, saksa, prantsuse filoloogia, skandinavistika (rootsi, taani, norra filoloogia), klassikaline filoloogia, hispaania filoloogia ja maailmakirjandus. Valmivat maja on hakatud kutsuma Paabeliks või keeltemaja Paabeliks. Ma ei tea, kust see nimi pärineb, igatahes mitte tulevaste asukate käest.

Nime ja nähtuse seos on vana probleem. *Nomen est omen* tähendab, et nimes peitub asja olemus ja nimi määrab lõpuks ka saatuse. On arvatud ka vastupidist, et nimi ei loe midagi. Siin võib meenutada Shakespeare'i sõnu roosi nime kohta: ükskõik kuidas seda lille ka nimetada, sama hurmav lõhn on tal ikkagi. Arvan siiski, et Paabeli nimi vähendab ülikooli meeldivat aroomi.

Püüdleme akadeemiliseks asutuseks, euroopalikuks ülikooliks selle parimas klassikalises tähenduses, eesti vaata et ainsaks ülikooliks. Mida oskame vastata kolleegidele Euroopast, kui nimetame lääne-euroopa filoloogia keskust paabeliks? On see nali, enesciroonia või midagi muud?

Keeleliselt on Paabel äärmuseni rahvakeelseks mugandatud vorm Babülonist, mis piiblitõlgete traditsiooni mõjul on säilitanud eesti keeles oma mugandkuju. Mis on sellel muistsel võimsal Aasia riigil ühist valmiva ülikoolihoonega? Ajaloolased Babülooniat Paabeliks ei nimeta, kui nad just rahvajutu tasemel lugu ei vesta. Paabel säilis Vana Testamendi kontekstis. Sellest on ta eestlaste teadvusesse jäänud kindlas eetilises seoses oma kurikuulsa torniga. On Paabeli torn, Paabeli segadus ja igavene paabel halvakspandavas tähenduses. Paabeli torn seostub jumala karistusega: see kukkus kokku, karistamaks inimesi nende ülbuse eest ehitada taevani kõrguv torn. Paabeli segadus viitab piibli järgi keelte lootusetusele segiajamisele. Mõlematel on eesti kõnepruugis negatiivne varjund, viidates ülbusele, hukatusele ja karistusele. Paabeli kujundit kasutatakse siis, kui tegu on halvakspandava asjaga. Kuna uus maja asub ikka veel vajuva ja praguneva peahoone vastas, siis ei tahaks selle nimega kurje vaime välja kutsuda.

Piibližargooni kasutatakse rahvalikus kõnes küllalt sageli. Küsimus on, kas ülikool ise peab end siduma nimega, millel on kahtlane ja pahaendeline varjund. Muidugi – anatoomikumi kutsuti ka Laibakumiks, Iuridicumi jaoks, oleks nimi Viimsepäevakohus võib-olla naljakaski. Ülikooli ennast on nimetatud konnatiigiks. Samuti võiks väävlihaisu ja piiblist tuntud keemilise reaktsiooni põhjal, mille lõpptulemuseks oli NaCl, nimetada keemiahoone ümber Soodomaks ja Gomorraks (juhul kui Soodomale ei pretendeeri mingi arstiteaduskonna hoone). Vahest peaks siis üliõpilasedki jüngriteks ümber nimetama? Kõik need nimetused kuuluksid tudenginaljade rubriiki. Tundub, et meil endil oleks vaja rohkem eneseuhkust ja stiilitunnet, akadeemilist väärikust. Mis sobib tudengile lõõpimiseks, ei pruugi mõjuda naljakalt professori või dekaani suus, kõnelemata akadeemilisest kõnepruugist tervikuna.

Iga nimi on aga ülikooli visiitkaart ja on kindlasti kõigi siintegutsevate inimeste ühine probleem. See peaks selguma ühisarutluse tulemusel ja eeldaks ka majaelanike eneste ärakuulamist, enne kui õppehoone uksele kinnitatakse silt "Paabel". Milliseid nimesid peaksid kandma ülikoolihooned? Omalt poolt arvan, et aluseks võiks võtta ikkagi

□ **Foto lähiminevikust: Ülikooli 17/19 on veel punane ja kooruva värviga, praegu aga kena kollane ja kutsuvalt puhas ning värske. Aga kas Paabel või mitte?**

hoone funktsiooni, nagu seda on tehtud ülikooli teiste hoonete puhul. Sellised nimetused on rahvusvaheliselt arusaadavad (vrd. *Iuridicum*). Maailmapraktika näitab, et akadeemiliste hoonete nimede puhul on kaks põhimõtet: nad toetuvad kas hoone funktsioonile või siis mõne kuulsa (rahvusliku) eelkäija mälestuse jäädvustamisele. Esimesel juhul on tavaliselt ladinapärane vorm neutrumi kujul (*anatomicum*, *iuridicum*), teisel juhul isikunime omadussõnalise kuju naissoo vorm (nt. *Porthania* Helsingis). Eelkäija nime leidmisega on meil vist raskem. Pähe tuleb ülikooli taasavamise suurkuju Karl Morgenstern, kelle tegevus ulatus filoloogiast kultuurilooni kõige laiemas mõttes (siis *Morgensternia*, mis on aga omajagu kohmakas). Nii võiks uus maja kanda nime *Philologicum*. Ühist süsteemi järgides võiks humanitaarhoone olla *Humanitarium*, ühiskonnateaduste maja – *Civicum*, sotsiaalteaduskonna hoone nimetamine sama süsteemi järgi on raske. Kõne alla võiks tulla käändevorm *Socialium* (mitmuse omastav nimisõnast – sotsiaalteaduste *sc.* maja).

Selline on minu arvamus, mida ei saa loomulikult kellelegi peale suruda. Vahest on mu suhtumine erandlik, peenutsev ja pentsik, rikutud klassikaharidusest ja kultuuriloolistest allusioonidest? Mu olemus tõrgub minemast Paabelisse, mille ajaloolisi, teoloogilisi ja eetilisi seoseid hing ei taha kuidagi ühitada uue filoloogiamaja tegevuse eripära ja saatusega. Aga et asi puudutab kogu akadeemilist peret, siis kutsun üles kõiki neid, kellele pole ükskõik *alma mater*'i ühe visiitkaardi kuju, avaldama oma arvamust. Kas *Philologicum* või midagi muud?

Anne Lill,
klassikalise filoloogia professor
uue keeltemaja tulevane asukas

Kas uus keeltemaja või tohuvabohu?

Viimasel ajal võib ajakirjanduses üha sagedamini kohata uue keeltemaja kohta kasutatavat nimetust Paabel. Tegu on ilmselt eelmise rektori teravmeelse vaimusünnitisega, mis paraku vaid selleks jääb.

Babyloni mugandatud nimi Paabel on eesti keeles kasutusel peamiselt negatiivses tähenduses, märkides segadust, korralagedust, korratust, kaost. Algkristlased kutsusid selle nimega Roomat, hiljem kasutati seda nimetust mitmete Euroopa suurlinnade, eelkõige Londoni ja Pariisi kohta, väljendamaks masside, rikkuse jne kuhjumist, mida peeti kommete lõdvenemise põhjuseks. Ülikooli uude keeltemajja koliv germaani-romaani filoloogia osakond ei sea oma töös loodetavasti siiski eesmärgiks mitte seda. Seepärast ei arva ma, et säärane kõnekeelne nimetus on akadeemilisele asutusele kohane. Samuti on probleeme selle nime tõlkimisel mõnda võõrkeelde: mida arvaksid sellest nt sakslased või prantslased, norrakad, rootslased või taanlased (kes kõik on kaasa aidanud ka maja remondile)? Paljudes keeltes säärast mugandatud varianti ei olegi ning kasutatakse vaid nime Babylon.

Paralleelse variandina on ajakirjanduses kasutatud nimetust 'uus keeltemaja', mida parema puudumisel tuleb praegu eelistada. Kõige õigem oleks aga ka sellele hoonele nime leidmiseks **avalik konkurss** korraldada. Kuna hoone on ülikooli allüksusena uus, õnnestub sellele ka nime leidmine ehk kergemini kui nt marksu majale.

Ivo Volt,
klassikalise filoloogia õppetooli metoodik, magistrant

Rahvatants jätkuvalt au sees

Ülikooli rahvakunstiansamblil tuleb töörohke aasta, sest tuleva suve hakul toimuvad väikese vahega nii üldtantsupidu Tallinnas kui Gaudeamus Vilniuses.

Septembris viiekümne kolmandat hooaega alustanud rahvakunstiansambel on üle saamas mõne aasta tagusest mõõnaperioodist, kui rühma koosseis väga kokku kuivas ning vaevas krooniline noormeeste põud. Madalseisule võib leida mitmeid põhjendusi, mis enamasti tulenevad ühiskonnakorra muutusest ning väärtuste teisenemisest. Kõigile avanesid reisimisvõimalused, vaba aeg kulus taasloodud korporatsioonides ning rahateenimisest sai elu sisu. Vähehaaval on aga tudengid taas leidnud tee rahvatantsutreeningutele ning ansambel on saanud uue hingamise.

Rahvakunstiansambel koosneb kahest tantsurühmast - üliõpilaste ja vilistlaste

□ **Siin me oleme!**

□ **Kauaaegne rahvakunstiansambli juht Henn Tiivel.**

segarühmast – ning rahvamuusikaorkestrist. Vilistlasrühm kogunes 1995. aasta Tartu Gaudeamuse jaoks ning on koos käinud tänini. Teistest jalakeerutajatest eristab ülikooli rahvakunstiansamblit just arvukas saateorkester, kus on esindatud erinevad instrumendid viiulist kontrabassini. Rühma kunstiline juht on juba ligi kakskümmend aastat **Henn Tiivel**, treeninguid aitab läbi viia **Marge Värv** ning orkestrit juhib **Mare Lillak**.

Soodsat lahendust on saamas kõiki isetegevuskollektiive kimbutav alaline ruumiprobleem. Sõbra maja kujundamisel üliõpilasmajaks võib rahvakunstiansambel treeninguruumide olemasolule kindel olla. Samas on lahendamata aastate jooksul kogunenud aukartustäratava rahvariiete kogu saatus, mille soodsale asukohale ülikooli peahoone keldris on kavas kohvik rajada.

Traditsiooniliselt on ansambel esinenud ülikooli kevadpäevade aegu Tartu eri paikades ning osalenud suurtel rahvatantsuüritustel Tallinnas. Eelmise aasta augustis veedeti kümme unustamatut päeva kontsertreisil Ungarisse.

Rahvatantsijate ühistegevus ei piirdu ainult kahe treeninguga nädalas, vaid koos võetakse ette mitmeid põnevaid üritusi, millel sageli tantsimisega otsene seos puudub. Rühmal on alati olnud oma traditsioonid, millest igal aastal kinni peetakse, nagu uute liikmete vastuvõtt langevate lehtede õhtul oktoobris ning halja oksa pidu jõulude ajal.

Loomulikult võtab rahvakunstiansambel vastu uusi liikmeid nii tantsima kui pilli mängima. Et aga tantsupeole pääsevate paaride arv ei ole piiramatu, on loomulik rühmasisese konkurentsi tekke. Üliõpilasele peaks meelt mööda olema teadmine, et seni on tantsijad-pillimehed semestris ka ühe ainepunktiga arvestada võinud.

Lauri Leht

Vanast uus

Rektori kabinetis ripub uus lühter, mis osalt uus, osalt vana. ARS Metallitöö OÜ juhataja Illar Meeru ütles eelmisel nädalal selle ülespaneku ajal, et lühter on tehtud aulas enne selle põlemist 1965. aastal olnud valgustite tükkidest.

Ülikooli kunstimuuseumi direktori Anu Laansalu sõnul olid eelmise sajandi esimesel poolel aulas ampiirstiilis lühtrid, mis on näha ka ühel Schlateri 1842. aasta gravüüril. Need, mis tulekahjus kannatada said, osteti 1845. aastal Peterburist. Pärast tulekahju neid taastama ei hakatud, tükid korjati kokku ja viidi kunstimuuseumi hoidlasse.

Rektori abi Ene Seidla lausus, et rektori kabinetti otsiti juba tükk aega mõnda sobivamat ja paremini valgustavat lühtrit. Muuseumihoidlas asuvad kastid vaadati läbi ning kunstnik Stanislav Netšvolodovi kavandi järgi hakati tükkidest uut kokku panema. Tööd oli palju, tükid oli vaja puhastada, kokku sobitada, puuduvad osad juurde teha, keevitada jne. Osa vanade lühtrite tükke on veel alles ning mine tea, võib-olla läheb neidki tarvis.

Isade päev

Tuleval laupäeval kl 12-16 toimub Toomemäel üritus "Isad ja lapsed". Lisaks välisüritustele toimub ajaloo muuseumis seminar isadusest Eestis ja Põhjamaades.

Isadepäeva korraldavad Põhjamaade Ministrite Nõukogu infobüroo koos mittetulundusühinguga Tartu Spordi- ja Mänguväljakud, Tartu linnavalitsuse kultuuriosakonna, Tampere maja ning Soome Instituudiga.

Täpsem info järgmises UTs.

Selgitus avansirahade viibimise kohta

Ülikooli raamatupidamine juurutab käesoleval aastal raamatupidamisprogrammi Concorde. Selles valdkonnas tehakse koostööd firmaga AS Korel SYS. Paraku tuleb nentida, et koostöö on kulgenud kehvasti. Sellest annab tunnistust kindlasti fakt, et avansirahad ei jõudnud oktoobris töötajate pangakontodele sellise operatiivsusega, nagu on sellega ülikooli töötajaskond harjunud. Oktoobris maksti avansirahasid esimest korda, kasutades süsteemi Concorde. Vaatamata AS Korel SYS poolsele korduvatele kinnitustele, et kogu palgamoodul on testitud ja kontrollitud, osutus reaalsus hoopis teiseks.

Kuna ülikoolis on avansipäevadeks kinnitatud 20. - 23. kuupäev, siis on formaalselt kõik korras, kui avansirahad laekuvad kontole 23. kuupäeval. Ülikooli töötajad on aga harjunud kõrgemate standarditega ja **seetõttu palub raamatupidamine kõigilt vabandust põhjustatud ebamugavuste pärast.**

Esimene realisatsioon palgamooduliga läks kahjuks üle kivide ja kändude. Teine realisatsioon, kus makstakse palku, aga mitte avansse, saab olema tehniliselt keerulisem. Loodame parimat, aga oleme valmis ka halvimaks. Kõikide probleemidega palkade laekumise osas pöördugem kindlasti raamatupidamisse, aga ärgem tehkem seda varem, kui on palgapäev.

Veel kord, palun vabandust põhjustatud ja võimalike ebamugavuste pärast!

Taimo Saan,
finantsdirektor

Ülikooli spordiklubi 90

Algus

Olümpiamängude idee taaselustamine, rahvusvaheliste võistluste korraldamine, rahvuslike ja rahvusvaheliste spordiorganisatsioonide loomine kiirendasid oluliselt spordi levikut XX sajandi algul. Spordiliikumisest ei jäänud kõrvale ka Eesti ja Tartu Ülikool. Baltikumist pärit üliõpilased said oma spordiharrastusi rahuldada üliõpilas- ja spordiorganisatsioonides. Teistest kubermangudest üliõpilastel niisugused võimalused puudusid (ka keelebarjääri tõttu), samal ajal oli nende arvukus Tartu Ülikoolis kõige suurem.

1907. aasta augustis otsustasid 12 vene rahvusest üliõpilast luua üliõpilaste spordiringi. 4. oktoobril 1908 kogunes 34 üliõpilast asutamiskoosolekule. Nimeks valiti **Üliõpilaste Ring Sport**, millest lõpuks sai **Üliõpilaste Selts Sport**.

Sport tegutses energiliselt. Majandusliku aluse pani liuväli botaanikaaia tiigil, kus korraldati ilutulestikke ja maskeraade sõjaväeorkestri saatel, ka kiir- ja iluuisutamisvõistlusi.

Foto sõjajärgsest perioodist: Fred Kudu oli sügisest 1944 kehakultuuriteaduskonna ja spordiklubi (organiseerija) käivitaja ning saavutas rahvusvahelise tuntuse kümnevõistluse treenerina. Tema õpilane Rein Aun võitis Tokio olümpiamängudel (1964) hõbemedali.

Ülikool andis kasutada ka endise ratsamaneeži (praegu asub sellel kohal kehakultuurihoone suur võimla Jakobi 5) ja mänguväljaku Kassitoomel uue anatoomikumi vastas ning aastast 1913 toetas mõne semestri vältel rahaliselt võimlemise õpetaja palkamiseks. Spordi liikmeskonnas oli 1910. aastal 56, 1914. aastal 128 inimest. Esimese eestlasena sai juhatusse 1914. aastal Karl Zolk (eestistatuna Kaarel Leius), 1915. aastal ka vennad Postid.

Harrastati jalgpalli, tennist, raskejõustikku, võimlemist, vehklemist, uisutamist jm. 5. aastapäeva puhul (1913) korraldati tennisevõistlused, jalgpallimatš Balti kubermangude teise kõrgkooli - Riia Polütehnikumi meeskonnaga. Järgmisel aastal korraldati esimesed suusavõistlused Tartus.

Spordi tegevus sai tuntuks nii Tsaari-Venemaal kui ka Euroopas. Kutsetele Peterburist, Moskvast ja Riiast lisandus 1910. aastal kutse Saksamaale akadeemilise olümpia küsimuse arutelule.

1929 - 1940

Pärast Vabadussõja lõppu, uue õppeaasta algul (20. septembril 1920) pidasid Spordi aktivistid koosoleku, kus otsustati tegevust jätkata. Juhatuse esimeheks valiti tsaariaegse seltsi juhatuse liige K. Zolk-Leius. Veidi hiljem võeti vastu seltsi uus põhikiri, nüüd juba eestikeelne. Seltsi ülesandeks jäi oma liikmeid arendada mitmekülgselt nii kehaliselt kui ka vaimselt.

Nii algas Tartu Ülikooli üliõpilaste iseseisva juriidilise isiku õigustega spordiorganisatsiooni teine tegevusperiood.

Tegutsesid talispordi, raskejõustiku ja võimlemise ning kevade poole veespordi, jalgpalli, tennise ja kergejõustiku osakond. Algasid treeningud, muretseti inventari ja varustust, hakati osa võtma võistlustest ja neid ka ise korraldama.

9. detsembril 1921 otsustas ÜS Spordi liikmete üldkoosolek võtta uueks nimeks **Eesti Akadeemiline Spordiklubi** (EASK), sest sooviti rõhutada üliõpilaskonna esindamist ja pealegi tegutses Tallinnas samanimeline spordiselts. Vormiliselt tuli asutada uus organisatsioon, töötada välja uus põhikiri jne.

2. mail 1922 valiti EASKi juhatus. Sisuliselt jäid aktivistid samadeks. Esimeheks sai Spordi endine esimees K. Zolk-Leius.

Spordiklubi jätkas Spordi alustatud laiaulatuslikku tegevust. EASK sai kiiresti Eesti spordiorganisatsioonide hulgas arvestatavaks jõuks. Spordiklubi tuntuimaks osakonnaks kujunes kergejõustik. EASKi ridadesse kuulus rida Eesti tippkergejõustiklasi.

Alles 1926. aastal asutati käsipalliosakond. Mõne aja pärast tõusid EASKi võistkonnad juhtpositsioonile Eesti ulatuses. Spordiklubi meeskond tuli Eesti meistriks korvpallis 1938., 1939. ja 1940. aastal, naiskond Eesti meistriks võrkpallis 1929. ja 1940. aastal. Korvpallimeeskonna liikmetest kuulus aaastatel 1934 - 1940 terve rida Eesti rah-vusmeeskonda nii maavõistlustel kui Euroopa meistrivõistlustel (1937 ja 1939) ja Berliini olümpiamängudel (1936).

Valter Lenk

Järgneb

August Parise nimelise stipendiumi konkurss

August Parise nimelise stipendiumi asutas 1998. aastal Olga Berendsen oma isa mälestuseks. August Paris oli füüsikalise keemia õppetooli korraline professor ja aastatel 1933-1944 anorgaanilise ja analüütilise keemia kateedri juhataja. Ta oli üks Akadeemilise Keemia Seltsi asutajaliikmeid ja selle kauaaegne president.

Stipendiumi eesmärk on Tartu Ülikoolis keemiat, eeskätt keskkonnakeemiat õppivate üliõpilaste toetamine. Stipendium, mille suuruseks on 4500 krooni, määratakse ühele keemiaosakonna magistrandile.

Kandideerijatel esitada ülikooli kantseleisse (peahoone, ruum 207) **20. novembriks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis),
- *curriculum vitae*,
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendium antakse üle detsembri alguses.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest,
tel 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee
http://www.ut.ee/sihtasutus/

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

acta diurna

SEL NÄDALAL

- 21. oktoobril toimus ülikoolis **Ida-Virumaa päev.**
- 22. oktoobril oli **Jaan Lattiku juubelikonverents** Lüllemäel.
- 22. - 23. oktoobrini toimus raamatukogus **Eesti raamatukoguhoidjate VII kongress.**
- 23. oktoobril on **ülikooli nõukogu istung.**
- 23. - 24. oktoobrini toimub rahvusvaheline **konverents "Kodu ja kool muutuvas ajas".**
- 23. - 25. oktoobrini toimus **rahvusvaheline tudengite ja magistrantide konverents** "Transformation of Economic and Political Systems in the Baltic Sea Region".
- 25. oktoober - **ülikooli asutamispäev (1632), kontsert aulas.**
- 26. oktoober - **ülikooli Pärnu kolledžis toimub emeriitprof Helmut Piirimäe loeng "Ülikool Pärnus"** (pühendatud Tartu Üli-kooli 366. aastapäevale).
- 26. oktoober - Hiiumaal kuulutatakse välja **ülehiiumaaline kõrgharidus- ja ülikooliteemaline essee-konkurss.**
- 27. oktoober - **maakonnameedia päev ülikoolis** (ettekanded üliõpilaste vastuvõtust, koostööst meediaga, regionaaltegevusest, avatud ülikoolist, tutvumine euroteaduskonna ja eurokolledžiga).
- 27. oktoober - Ida-Virumaal **Jõhvis algab avatud ülikooli raames ärijuhtimise intensiivkursus.**
- 28. oktoober - **Juri Lotmani nimelise auditooriumi avamine humanitaarhoones** Lossi 3.
- 29. oktoober - ülikooli **Türi kolledžis toimub Janika Kõrvi akadeemiline loeng** "Insult Eestis - meditsiiniline ja sotsioloogiline probleem" (pühendatud Tartu Ülikooli 366. aastapäevale).
- 29. - 31. oktoober - Võrumaal **Kurgjärvel toimub rahvusvaheline konverents "Läänemeresoome perifeeriad".**

TULEVAL NÄDALAL

- 26. oktoobril kl 16.30 peab **ETVs avatud ülikooli loengu õigusteaduskonna doktor Peep Pruks**, kes räägib sellest, mis on Eesti õiguses mõtlemapanevat.

Tartu Ülikooli ja Eesti ENIC/NARIC Keskuse ühisseminar

"Välisriikide haridusdokumentide ja kraadide hindamine ning tunnustamine Eestis"

toimub 11. novembril kell 14-17 peahoone aud 102.

Seminaril käsitletavad valdkonnad:

- Lissaboni konventsioon ja haridusdokumentide vastastikune tunnustamine;
- kõrgharidusele juurdepääsu tagavad välisriikide haridusdokumendid. Välisriigis keskhariduse omandanute kõrgharidusele juurdepääsu võimalused Eestis;
- välisriigi kõrgharidusdokumentide ja kraadide hindamise meetodid, kriteeriumid ja instrumendid;
- välisriigi haridusdokumentide hindamise kogemused Tartu Ülikoolis ja Eesti ENIC/NARIC Keskuses;
- diplomi Euroopa Nõukogu ning Euroopa Liidu lisadokumendi "Diploma Supplement" rakendamise võimalikkusest.

Seminari eesmärgiks on anda mõlemale institutsioonile kindlamaid seisukohti ühe või teise riigi haridustaseme, diplomi või kraadi võrdlemiseks Eesti haridustasemete, diplomite ja kraadidega.

Seminarile on oodatud TÜ töötajad, kes on rohkemal või vähemal määral seotud välisriikide diplomite ja kraadide hindamisega, tagamaks juurdepääsu edasistele õpinguteie Tartu Ülikoolis.

Seminarile registreerimise tähtaeg: 1. november, õppe- ja üliõpilasosakond, tel 465 623 Ülle Hendrikson, ylle@admin.ut.ee.

Palume osalemisest kindlasti eelnevalt teada anda, et ette valmistada jagatavaid materjale.

Lea Michelson,
õppe- ja üliõpilasosakond

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

Mai Levin "Eduard Wiiralt 1898 - 1954"

Eduard Wiiralti 100. sünniaastapäevaks välja antud monograafia sisaldab Mai Levini põhjaliku käsitluse Eesti tuntud ja armastatud graafiku elust ja loomingust. Tegemist on mahukaima ühiste kaante vahele kogutud informatsiooniga, mis on Wiiralti kohta ilmunud. Eduard Wiiralti looming on erakordselt rikas teoste hulga ja kvaliteedi, ideede ja kujundite ning žanrite, laadide ja tehnikate mitmekesisuse poolest. Album on kaunis ja esinduslik jääva väärtusega kingitus.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

info

väitekiri

Neljapäeval, 29. oktoobril kl 9.15 kaitseb **Harri Valdmann** Vanemuise 46 ZH aud 301 **magistritööd** "Diet and prey selectivity of wolf Canis lupus in middle- and southeastern Estonia" ja **Veljo Kisand** samas kl 10.15 **doktoritööd** "Responses of planktonic bacteria to the abiotic and biotic factors in the shallow lake Võrtsjärv"

kursus

Turu Ülikooli sotsiaalpoliitika prof Olli Kangas viib 26. - 28. oktoobrini läbi kursuse SOCIAL POLICY MODELS - CAUSES AND CONSEQUENCES IN TERMES OF SOLIDARITY AND MORALITY. Olli Kangas on üks tuntumaid ja kriitilisemaid Skandinaavia sotsiaalpoliitikuid.

Loengud toimuvad ph aud 102:

26. okt 12.15 - 17, 27. okt 14.15 - 19, 28. okt 12.15 - 14.

Eelregistreerimine pole vajalik, kuid kursuse materjalide saamiseks on kasulik osalemisest teada anda mare@psych.ut.ee.

varia

Eesti-Šveitsi Kultuuriseltsis

Esmaspäeval, 26. okt kell 17 toimub keeltemaja raamatukogus järjekordne Eesti-Šveitsi kultuuriseltsi koosolek. Juttu tuleb eskalaadi pidustustest, vaadatakse ka filmi.

Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsis

Tiibeti videofestival

Eesti-Tiibeti Kultuuriselts korraldab 27. oktoobrist 1. novembrini Eesti Rahva Muuseumi saalis, Kuperjanovi 9 Tiibeti videofestivali, mis tutvustab Tiibeti kultuuri, loodust ja religiooni Itaalia, Inglise, Saksa ja India autorite silmade läbi. Enamik filme pärineb 80.-90ndatest aastatest, haruldane Saksa Tiibeti ekspeditsiooni kajastav dokumentaalfilm 1939. aastast. Festivalist saadav tulu läheb Tiibeti organisatsioonide abistamiseks. Info: Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi koduleheküljelt: http://www. ida.ee/etks.

ÜS Raimla raamatuoksjon

ÜS Raimla korraldab laupäeval, 31. oktoobril kl 12 raamatukogus aud 202 heategevusliku raamatuoksjoni ja -müügi. Oksjon toimub algusega kl. 12 auditooriumis 202, müük algab kl 10 fuajees.

Raamatuid võetakse vastu ÜS Raimla konvendiruumis Tartus Pepleri 23 - 221 K kl 10 - 14, N kl 15 - 18, L kl 12 - 16.

Vastu võetakse raamatuid kõigist valdkondadest, eriti teretulnud on õpikud jm õppeteemalised raamatud. Valik tehakse kohapeal, võimalik ka nimekirja järgi. Oksjoni tulud lähevad Tilsi laste-kodule raamatute ostmiseks. Oksjoni tulust (lõpp- ja alghinna vahest) läheb 25% donaatorile (raamatu toojale), ülejäänu oksjoni heategeva eesmärgi elluviimiseks. Info: e-post raimla@loss.ut.ee, al kl 16 tel 420 882.

1999. aasta seinakalender

nüüd saadaval teabetalituses ja infopunktis.

Soodne hind siseülekandega 46.50, sularahas 60 krooni.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680; 251 42 300
Toimetuse aadress: Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 1050
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Nr. 34 (1947)
Reede, 30. oktoober 1998
Ilmub 1948. aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Lossi 3-222 on akadeemik Juri Lotmani auditoorium

Humanitaarhoone on alles uus ja otsib veel oma traditsioone. Kolmapäevast saati on ta seotud maailmakuulsa Tartu teadlase, akadeemik Juri Lotmani nimega. Auditooriumis 222 avati tema bareljeef, mille on valmistanud skulptor Stanislav Netšvolodov. Vene kirjanduse uurija ja semiootik prof Juri Lotman töötas ülikoolis 1954. aastast kuni oma surmani 1993.

Rektor prof Jaak Aaviksoo ütles bareljeefi avamisel, et kuigi see auditoorium on Lotmani bareljeefi jaoks liialt väike, saab siit paralleele tõmmata akadeemiku endaga, kes kitsastes oludes suuri asju korda saatis. Rektor soovis head prof Lotmani pärandi hoidmist ja edasiarendamist.

Varje Sootaki foto

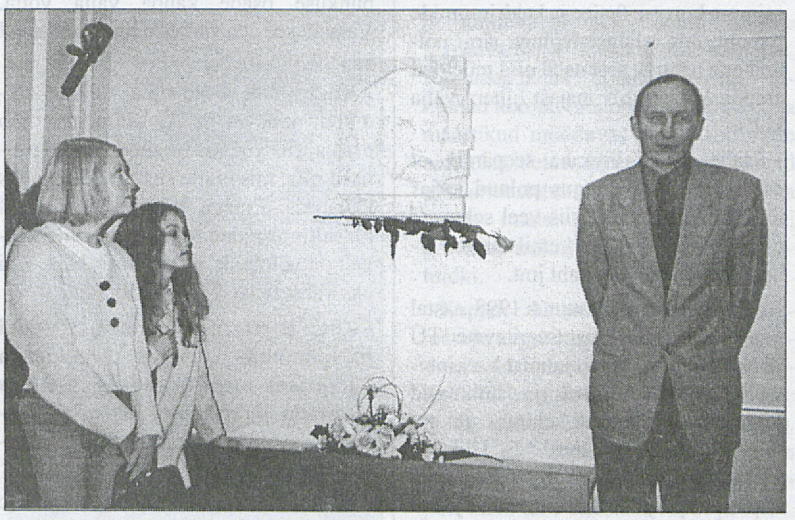

Rektor professor Jaak Aaviksoo soovis head Lotmani pärandi hoidmist ja edasiarendamist.

Visiidid partnerülikoolidesse

Tartu Ülikoolil on koostöövõimalused mitmete välismaiste ülikoolidega.

Partnerülikoolid on:

Rootsis Göteborgi Ülikool, Linköpingi Ülikool, Lundi Ülikool, Uppsala Ülikool;

Soomes Helsingi Ülikool, Joensuu Ülikool, Jyväskylä Ülikool, Oulu Ülikool, Kuopio Ülikool, Tampere Ülikool, Turu Ülikool;

Saksamaal Greifswaldi Ülikool, Göttingeni Ülikool, Hamburgi Ülikool, Kieli Ülikool, Lübecki Meditsiiniülikool, Münsteri Ülikool;

Hispaanias Granada Ülikool;

Kanadas Toronto Ülikool;

Lätis Läti Ülikool;

Leedus Vilniuse Ülikool;

Madalmaades Amsterdami Ülikool, Groningeni Ülikool;

USAs Georgia Ülikool;

Venemaal St. Peterburgi Ülikool, Voronežši Ülikool.

Ülikoolidevahelised lepingud loovad tingimused koostöö süvendamiseks ja arendamiseks ning võimaldavad ka teadlaste ja õppejõudude vahetust.

Järgmiseks aastaks saab partnerülikoolidesse taotleda võimalust lühiajalisteks visiitideks (kursuste lugemine või teadustöö).

Lähem informatsioon ja ankeedid on välissuhete talituses ph 304; tel 375 615. Täidetud ankeete ootame välissuhete talitusse **25. novembriks**.

Lea Kivi,
välissuhete talitus

Ring ümber õppekorralduse

Intervjuu õppeprorektori prof Volli Kalmuga

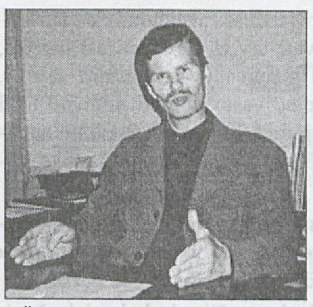

Ülikoolis toimunud maakonnalehtede päeval küsis ajakirjanik, kelle poeg õppimise kõrvalt ka töötab, et üldse toime tulla, sellekohast ülikoolipoolset suhtumist. Töötavad ju paljud tudengid. Kuidas kommenteerib üliõpilaste õppimist ja töötamist õppeprorektor?

Kui probleemi laiemalt vaadata, siis tundub mulle, et Tartus võiks isegi rohkem töökohti olla. Igasugust tööd ju tudeng teha ei saa, rohkem võiks olla vahetustega töökohti jmt. Õpingute kõrval töötamist hakkab varsti sätestama ülikooliseaduse parandus, kus on ette nähtud täis- ja osaõpe. See tähendab, et üliõpilane valib kohe ülikooli tulles täis- või osaõppe vormi. Osaõppe kohta ei sätestata edasijõudmise kiirust ja kui õppimise ajal piiri ees pole, võib see väga pikaks venida. Vaevalt see hea on, sest mõnel erialal vananevad teadmised väga kiiresti. Samas ei kujuta hästi ette, et riigi poolt tellitud kohtadel saaks osaõppes õppida ja lõpetada - mis spet-

Järg 2. lk

Ajakirjandustudeng Tõnu Lilleorg, kas üliõpilane tuleb ülikoolis toime ettenähtud nelja õppeaastaga?

Mina õpin viiendat aastat, praegu olen akadeemilisel puhkusel ja punktide järgi olen kolmanda-neljanda aasta piiri peal. Minul oli isiklikku laadi põhjus, et pole nelja aastaga ära lõpetanud. Vahepeal tekkis motivatsiooni küsimus. Ma ei saanud hästi aru, miks ma ajakirjandust õpin. Ma ei taha teha asju, millest aru ei saa. Argumendid, et tuleb ja peab, on minu jaoks vastuvõetamatud.

Kuigi praegu olen akadeemilisel, teen kolme-nelja kursust ja uurimistööd.

Meie osakond on suhtunud siiamaani üleajaõppijatesse suhteliselt leebelt ja püüdnud mõista neid, kes kusagil tööl käivad. Ülikooliajal on mul ka aega enda jaoks olnud, nii et õppimine ei ole just hinge kinni tõmmanud. Näiteks arstiteaduses või juuras on hoopis tihedam ja pingelisem, oleneb erialast. Ajakirjandus nelja aastaga ära lõpetada on tegelikult täiesti jõukohane. Aga kui vaadata Eesti ajakirjanduse situatsiooni (Postimees läks Tartust ära, Kuller lõpetas ilmumise) ja kui tahad praktilise ajakirjandusega kursis olla, tuleb seda Tallinnas teha. Võimalusi läbi lüüa on, ja nii võib õppimine tagaplaanile jääda.

Õppekorralduseeskirja peaksid üliõpilased siiski teadma ja tundma, et see toimib. Protseduur peab olema arusaadav ja läbipaistev, läbi sõrmede vaatamine võib hoopis enda vastu pöörata ja autoriteeti langetada. Õige tasakaal peab olema.

Arvutuskeskusel juba natuke oma ajalugu

Ajal, mil küberneetika ja sellega seonduv oli Nõukogude Liidus kuulutatud pseudoteaduseks ning praktiliselt keelatud, kavatseti Tartu Ülikoolis hakata õpetama

elektronarvuteid ja programmeerimist.

Tõsi, natuke varjatult, õppeaine "Kaasaegse algebra täiendavaid peatükke" raames. Kuna aga valdkond oli väga uus ja materjali raske saada, taotleti võimalust enne ennast Moskva Riiklikus Ülikoolis täiendada. Aastatel 1956-1957 oli see üks väheseid ülikoole maailmas, kus elektronarvuti üles oli seatud. Ootamatult anti loodetud ühe koha asemel võimalus kahele ning sinna sõitsid reaalset programmeerimist harjutama tolleaegsed noored õppejõud, praegused emeriitprofessorid Ülo Kaasik (TÜ) ja Leo Võhandu (TTÜ). Olles saanud esimesed kogemused arvutil Strela ja näinud Moskvas ka teist suurt arvutit BESM (Teaduste Akadeemias, kaks neid tollal seal oligi), tekkis mõte, et sellise kaadervärgi võiks ju ka Tartusse üles sättida. On teada, et umbes samal ajal loodi arvutuskeskust ja taotleti arvutit ka Leningradi ülikooli juurde.

Nii ka läks. Ülo Kaasik koos prorektor Harald Keresega valmistasid ette põhjendused, mis siit ilmselt läbi mitme instantsi Moskvasse saadeti. Ju siis olid need nii asjalikud, et 4. novembril 1958 kirjutas toonane NSV Liidu haridusminister alla käskkirjale nr 256 arvutuskeskuse loomise kohta Tartu ülikoolis ning elektronarvuti Ural eraldamiseks järgmise aasta suvel.

Seega täitub kohe

40 aastat

meie arvutuskeskuse sünnist. Käskkiri vallandas arvutuskeskuse loomise järgmise faasi. Moskva varustuskomiteest saabus varsti kiri, et juba aas-

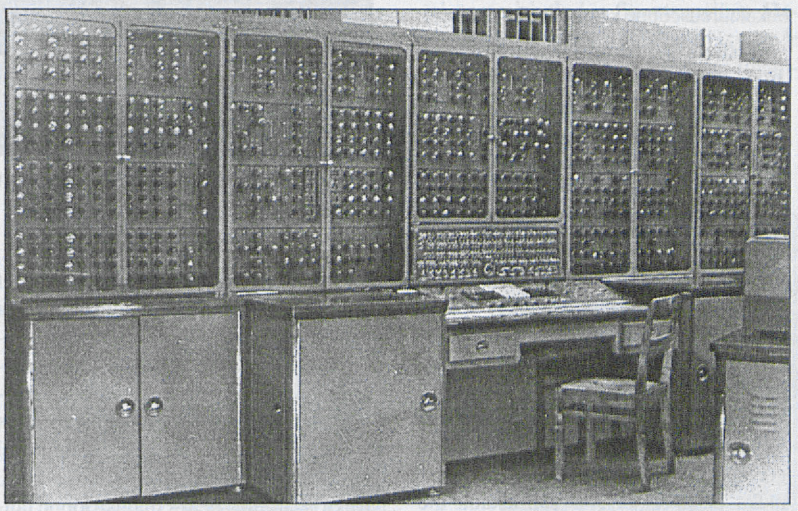

Ülikooli esimene arvuti Ural.

tavahetuseks peab olema valmis meeskond kuuest elektroonikust ja ühest mehaanikust, kes sõidavad esimesel väljakutsel Pensa arvutitehasesse stažeerima, tegelikult seal endi jaoks arvutit tegema. Nii ka juhtus ning jaanuari keskpaiku vastav meeskond Pensasse suundus.

Samaaegselt käis ka Tartus vilgas tegevus. Haldusprorektor Viktor Simm leidis ruumid praeguse (vana) keeltemaja esimesel korrusel, võeti tööle esimesed matemaatikud, kes hakkasid arvuti rakendusvõimalusi uurima, Moskvast taotleti kiiremat seisukohavõttu arvutuskeskuse koosseisu (ehk palgafondi) osas. Siinkohal oleks vist paslik meenutada, et tollel ajal valitses tugev plaanimajandus, tuli taotleda luba, et muuta ülikooli lõpetajate tööle-suunamisplaan.

Arvutist endast:

kiirus umbes 100 operatsiooni sekundis, sisemälu maht 2048 pesa, pesa pikkus 18 bitti, tänapäeva mõistes mälu seega umbes 4-4,5 kilobaiti. Informatsiooni sisestamiseks oli mustaks ilmutatud 36-millimeetrine filmilint, kuhu perforeeriti augud. Selle arvuti operatiivmäluks oli magnettrummel, mida aeti ringi rihmülekandega, ja seega sõltus arvuti kiirus teatud määral ka rihma pingulolekust. Programmeerimine käis masinkoodis, operatiivmällu mahtus ülimalt 2048 käsku, perfolindile sai maksimaalselt salvestada 10 000 arvu, aga oli veel magnetlintseade, kuhu võis mahutada 40 000 arvu. Tollal näitlikustati arvuti kiirust nii, et kui arvuti kulutab millelegi 50 tundi, siis Feliksi abil rehkendades kulub selleks 3 aastat pidevat tööd, aga 7-tunnise tööpäeva korral ja puhkepäevade pidamisega kulub aega üle kümne aasta.

Arvuti võttis nii palju ruumi, et mahtus parajasti ära kunagi selles hoones asunud panga operatsioonisaali. Abiseadmed, perforaatorid jms paigutati kõrvalruumidesse, tagavaraosade laoruumiks sobis aga tolle panga aukartustäratav seif (umbes 10 ruutmeetrit).

Järg 3. lk

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

23. oktoobril

Kuidas ülikool arvestab kuratooriumi soovitusi

Juunikuu nõukogu istungil kuulati ära kuratooriumi hinnang ning soovitused ülikoolile. Otsuses tehti õppeprorektorile ülesandeks oktoobrikuu istungiks välja töötada ettepanekud soovituste elluviimiseks.

Nõukogu otsustas soovitada filosoofia- ja sotsiaalteaduskonnal korraldada **rahvusvaheline konverents teemal "Rahvusülikool, kõrghariduse integratsioon, õppekeel"** ning jätkata ja tugevdada Balti Õpingute Programmi. **Prorektor Volli Kalm** ütles kuratooriumi soovitustest kõneldes, et rahvuskultuuri teemal või sellele lähedastel teemadel toimub nii ülikoolis kui väljaspool ülikooli pidevalt mitmesuguseid üritusi ja arutelusid, nii et vastavateemalisel eraldi avalikul arutelul pole vajadust.

Teiseks otsustas nõukogu lugeda **üliõpilaste majutusvõimaluste parandamist üheks ülikooli prioriteetseks tegevusvaldkonnaks ja toetada üliõpilasküla laiendamise ning renoveerimise kava.** Prorektor ütles, et praegu on üliõpilaskülal tugev tegevjuhtkond, reformimisel on juhatuse koosseis ning et ühiselamute 300-miljonilise krooni laenulepingu projekt on spetsialistide käes läbivaatamisel.

Kuratoorium oli seisukohal, et mõnel juhul, on bakalaureuseõppe lühendamine võimalik, kuid tuleb jälgida, et seejuures ei langeks hariduse kvaliteet ning et otsused ühilduksid Euroopa Liidu suundumustega. Otsuse projektis oli punkt toetada ülikooliseaduse parandusettepanekut, millega oleks sätestatud bakalaureuseõppe kestuseks 3 - 4 aastat.

Sotsiaalteaduskonna dekaan prof Jüri Allik ja majandusteaduskonna dekaan prof Jüri Sepp ei toetanud senise õpetamiskogemuse põhjal ja praeguse keskhariduse taset arvestades 3-aastast bakalaureuseõpet. 3-aastaste õppekavade võimalust pooldas **bioloogia-geograafiateaduskonna dekaan prof Ain Heinaru.** Nii rektor kui prorektor toonitasid, et 3-aastase bakalaureuseõppe kavad võiksid mõnel erialal olemas olla, mitte et 4-aastane õppeaeg oleks vaja kolme aasta peale lühendada. Rektori sõnul on see Euroopa kõrgharidussüsteemi integreerumisel väga oluline. Ta ütles, et oleks otstarbekas ette valmistada ülevaade selle kohta, millised on taolised õppekavad, struktuurid ja probleemid teistes riikides.

See otsuse punkt nõukogult toetust ei saanud.

Ülikool osaleb Kääriku-Tehvandi Sihtasutuses

Prorektor Hele Everaus selgitas, et suvel arutati Kääriku spordibaasi ja Tehvandi spordikeskuse ühendamist Kääriku-Tehvandi Olümpiakeskuseks koos kultuuriministeeriumi, haridusministeeriumi, maakondade esindajate ja teiste asjaosalistega. Ühendatud keskust oleks parem majandada ning seal oleksid ka paremad sportimis-, õppimis- ja puhkamisvõimalused. Sobivaimaks haldamisvormiks peeti sihtasutuse loomist.

Nõukogu kiitis ülikooli osalemise sihtasutuse Kääriku-Tehvandi Olümpiakeskuse asutamisel ja põhikirja projekti heaks, volitas sihtasutuse asutamisotsusele alla kirjutama rektorit ning otsustas muuta Kääriku spordibaasi põhikirja.

Nõukogu kodukorra uus redaktsioon

Akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit ütles kodukorra täiendamise ja parandamise vajadust kommenteerides, et 8. peatükina on lisatud nõukogu alaliste komisjonide reglement.

Nõukogu võttis oma kodukorra uue redaktsiooni vastu.

Õppekorralduseeskirja § 84 täitmisest

Selle paragrahvi järgi eksmatrikuleeritakse üliõpilane ülikooli algatusel õppekava mittetäitmise puhul siis, kui ainepunktide kogusumma on väiksem kui 75% (bakalaureuse- ja diplomiõppe esimesel aastal 50%) normatiivist, magistri- ja doktoriõppes on arvestuslik maht 40AP; peale ühe ja sama eksami või arvestuse kolmekordset mittesooritamist; õppemaksu tähtajaks tasumata jätmisel jt juhtudel.

Prorektor Volli Kalm informeeris eeskirja täitmisest ning ütles, et nimetatud punkti on halvasti täidetud. 11. septembri seisuga oleks pidanud olema eksmatrikuleeritud 430 põhiõppe üliõpilast ja üle saja välisüliõpilase. Õppeosakond saatis teaduskondadesse meeldetuletusnimekirja ning selle tulemusena eksmatrikuleeriti 163 põhiõppe üliõpilast, 22 magistranti ja 7 doktoranti. Kuna teaduskonnad polnud ikka veel neid eksmatrikuleerinud, esitas õppeprorektor 20. oktoobril rektorile esildise nende eksmatrikuleerimiseks.

2. detsembril avatakse Narva mnt 4/6 majandusteaduskonna uus õppehoone.

Reno Hekkonensi foto

Prorektor juhtis tähelepanu sellele, et ülikooli lõpetavad ainult pooled õppima asunud, mis on lubamatult vähe. Õppeosakonnas on ettevalmistamisel materjalid selle kohta, kuidas ümber korraldada ainepunktide registreerimist ühelt õppeaastalt teisele üleviimisel ning edasijõudmise fikseerimise kord. Rektori arvates peaks magistriõppe täitmisel olema pidev järelevalve (aasta jooksul on eksmatrikuleeritud 303 magistriõppe üliõpilast, neist seoses kaitsmisega 135, seoses lõpptähtaja möödumisega 107 ja õppekava mittetäitmise tõttu 18). Doktorantide atesteerimine peaks olema pidev, mitte alles neljandal aastal.

TÜ auliikmeks Toivo Miljan

Majandusteaduskonna ettepanekul otsustati ülikooli auliikmeks nimetada W. Laurier Ülikooli politoloogia prof Toivo Miljan, kes oli euroteaduskonna esimene direktor aastail 1993-1998.

Tänu tema jõupingutustele korraldati ülikoolis edukalt ümber avaliku halduse, politoloogia, majandus- ja õigusteaduste õpetamist, arendati välja õppejõudude ümberõppesüsteemi jmt. Euroteaduskonna juhtimisel ja elluviimisel on prof T. Miljan osutanud ülikoolile suurt materiaalset ja akadeemilist abi.

Kinnitati jätkuvalt

sihtfinantseeritavate teemade

jätkamise taotlused, jooksva aasta töötulemuste aruanded ja publikatsioonide nimekirjad ning järeldoktorantide teemade jätkamise taotlused, mis esitatakse haridusministeeriumile, samuti 47 teema finantseerimise mahu suurendamise taotlused. Rektor pidas otstarbekaks, et teadus- ja arendusosakond koostaks teadustöö sisulise analüüsi, kuidas teemad erinevate suundade vahel jagunevad, missugused võiksid olla ülikooli prioriteedid jne, et nõukogus saaks sihikindlalt teaduspoliitikaga tegelema hakata.

Laenuobjektide finantseerimine

19. juunil kinnitas nõukogu 75-miljonilise laenu arvelt objektide finantseerimise, millesse oli nüüd mitmel põhjusel tarvis muudatusi teha.

Rektor selgitas, et nii majandusteaduskonna uue õppehoone Narva 4/6 kui uue keeltemaja Ülikooli 17/19 planeeritud ehitusmaht ning Pepleri 14 riigihanke konkurssi summad osutusid ebapiisavaks. Majandusteaduskonna õppehoone ehitusmaksumus suurenes põhiliselt seetõttu, et juurde tulid esimese korruse fuajee ja keldriruumide remont, mis esialgse lepingu järgi polnud ette nähtud, sest need olid mõeldud arenduskojale, mis majast hiljem välja kolis.

Paabel vajab lisaraha seepärast, et esialgses ehituslepingus polnud kirjas töid, mille tegemine siis veel selge ei olnud - küttesüsteem, ventilatsioon, arheoloogiliste tööde maht jmt.

Nõukogu otsustas muuta 1998. aastal pangalaenu abil finantseeritavate TÜ nõukogu otsusega 19. juunist k.a kinnitatud objektide nimekirja summasid (tööd on järgmised: ehitus- ja remonttööd - Narva mnt 4/6, Ülikooli 17/19 ja Tiigi 78 rekonstrueerimine, Pepleri 14 projekteerimine, Liivi 2 ja Lai 36 juurdeehituse projekteerimine; remont- ja hooldustööd - Tähe 4 akende vahetus, Ujula 4 rekonstrueerimine, Ülikooli 18A(tõllakuur) remont, Tähe 4 ventilatsiooni projekteerimine, Jakobi 2 katuse vahetus; aparatuuri, seadmete ja tehnoloogia soetamine - arvutivõrgu üleviimine ATMle, Lai 37, 38 ja 40 katelde vahetus; reserv - 1 383 347 kr; - kõik kokku 75 miljonit kr).

Otsustati tagada Pepleri 14 valmimise finantseerimine ülikooli 1999. aasta investeeringute programmist summas 17 258 856 krooni, nähes ette objekti Pepleri 14 lülitamist riigi poolt garanteeritavast välislaenust finantseeritavasse ühiselamute renoveerimise programmi projekti.

Samuti lubati rektoril sõlmida hankelepingut Pepleri 14 renoveerimiseks vastavalt riigihanke konkursi tulemustele.

Üliõpilaskonna esindaja Fred Puss tegi ettepaneku üliõpilasesinduse tulevaste ruumide nn tõllakuuri ümberehituseks algul arvestatud 1,5 miljonist reservi jäetud veidi üle poole miljoni krooni (väiksem ehitussumma kinnitati riigihanke konkursi tulemusena) lisada otsusesse ruumide aparatuuri, seadmete ja muu sisustuse soetamiseks.

Nõukogu liikmed leidsid, et ilma konkreetse plaanita pole mõistlik pool miljonit sisustuse jaoks jätta ning see ettepanek hääletamisel läbi ei läinud.

Rektori sõnul peab lepingute sõlmimine ja riigihanke konkursside korraldamine oluliselt paranema, et hiljem ei tuleks täiendavaid finantseerimisi teha. Näiteks Pepleri 14 riigihanke konkursil ei võetudki odavaimat pakkumist vastu, mis oli selgelt alapakkumine.

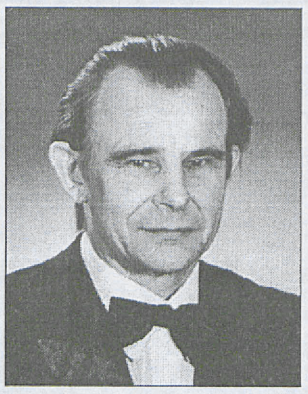

Dotsent Erich Kukk 70

26. oktoobril sai 70-aastaseks botaanika ja ökoloogia instituudi kauaaegne õppejõud dotsent Erich Kukk.

Õnnitlused ja parimad soovid

kolleegidelt bioloogidelt!

Ring ümber õppekorralduse

Algus 1. lk

sialist siis sealt ikka tuleb. Osaõpe peaks tähendama avatud ülikoolis õppimist.

Kui õppimine ja töötamine teineteist segama hakkavad, võib akadeemilise puhkuse osade kaupa välja võtta. Vaevalt see aga väikeste juppide haaval kasulik on.

Riigi poolt vaadatuna tundub niimoodi minevat, et kui üliõpilane õpib osaaja, siis võiksid ka soodustused osalised olla, mis ei ole sugugi kõigi jaoks väljapääs. Praegu tuleb aga tudengil lihtsalt niisugune töö leida, mille kõrvalt on võimalik ka ülikoolis käia. Kui üks välistab teist, tuleb valik teha.

Kas Eesti majandussituatsiooni halvenemine võiks tekitada üliõpilases soovi ülikool kiiresti ära lõpetada ja töökoht leida või vastupidi - õppeaega tahetakse pikemaks venitada?

Mõnedel erialadel võib venitamise üks argumente tõesti tööturu situatsioon olla. Neil erialadel, kus näiteks ülikoolid ühe või teise eriala spetsialiste üle toodavad, võib see veelgi kasvada. Pole lihtsalt võimalik, et kõik erialast tööd saavad. Juba praegu peaks mõtlema sellele, et nelja aasta pärast tuleb osa äsja lõpetanuid ümber koolitama hakata. Riigitellimus peaks olema suunatud neile erialadele, kus tekib suurem tööturg, nagu näiteks infotehnoloogia jt.

Arvan, et hoopis rohkem mõjutab õppimise pikendamist hirm kuupäeva ees, millal tuleb hakata õppelaenu tagasi maksma. Aga kui pankade laenuressursid ja ühiselamukohad on piiratud, miks peaks siis neid ressursse võimaldama kasutada neil, kes korralikult edasi ei jõua. Andekatel ja töökatel, kes seda väärivad, väheneb ju halvasti edasijõudjate tõttu ühiselamu või laenusaamise võimalus.

Teiselt poolt on see laiem üldriiklik probleem - haridusministeerium arvestab sel aastal ülikoolide finantseerimisel esimest korda efektiivsust. Kui HM paneb riigi nimel raha ja tahab selle eest teatud aja pärast spetsialiste saada, siis ülikooli kohus on neid anda. Kui üliõpilasel endal olekski võimalus 12 aastat õppida, siis ülikoolil on tema jaoks kulutada ikkagi ainult nelja aasta raha. Millega me ülejäänud ajal tema peale kulutatu kinni maksame? Samal ajal saan ma ka üliõpilasest aru, kellele on üliõpilaselu üks huvitavamaid aegu, kus saab suhelda, reisida, mõnel on vajadus lapsepõlve pikendada jne. Aga keegi peab selle kõik kinni maksma.

Põhjusi õppimise pikemaks venimisel on mitmeid. Miks teaduskonnad aga sellele läbi sõrmede on vaadanud? On see inimlik suhtumine, ükskõiksus või on siin ka finantsilisi põhjusi?

Kõik need põhjused on olemas, nii hea süda kui raha. Aga ma ei arva, et sel sügisel oleks situatsioon oluliselt hullem kui varem, pigem hakkasime edasijõudmist konkreetsemalt jälgima. Eksmatrikuleeritakse ju aasta ringi. Selle õppeaasta algul eksmatrikuleeriti teaduskondade esildiste põhjal 163 põhiõppe üliõpilast. Pärast meeldetuletusi jäi veel eksmatrikuleerimata umbes sada tudengit, kes meie endi kehtestatud reeglite järgi oleks pidanud ülikoolist lahkuma.

Siin on ka põhimõtte küsimus - kas me jälgime enda tehtud reegleid või ei. Kui need tunduvad ebareaalsetena, tuleb nad ringi teha. Kuni ettepanekuid pole tehtud ning eeskirja ei ole muudetud, kehtib see kõigile ühtmoodi.

Mõni teaduskond on tudengitele vastu tulnud ja erandeid teinud. Teatud piirini on see kindlasti vajalik, meil ei ole kümme tuhat keskmist nimetut tudengit. Igaühel on oma probleemid. Igat üliõpilast arvestav spetsiifiline suhtumine teaduskondade poolt on normaalne, kuid see ei tohi minna vastuollu ülikooli nõukogu otsusega. Kui ma olin rektorile eksmatrikuleerimise kohta esildise teinud, saadeti näiteks järgmisel päeval dekaani korraldusega üliõpilane akadeemilisele puhkusele. Arvan, seda oleks saanud ka õigel ajal ära teha.

Ajakirjanduses avaldatud eksmatrikuleeritavate arv ei ole tavalisest suurem, see on pigem ülevaade asjade seisust. Me oleme vastu võtnud mitmeid häid seadusi, mida me aga korralikult ei täida ja õppekorralduseeskiri on üks selline.

Välisüliõpilasi on tulnud eksmatrikuleerida põhiliselt õppemaksu mitteõigeaegse tasumise tõttu.

Riigieelarvevälistel kohtadel õppivatest Eesti tudengtest on õppeteenustasu õigel ajal maksmata vaid mõnel üksikul. Meie üliõpilaste suhtes ei ole see aus, kui me muus vahet ei tee, aga siin teeme ja laseme välisüliõpilastel tasuta õppida. Kui võrrelda elatustaset ja seda raha, mida Soome tudengid oma riigilt siin õppimise toetuseks saavad, siis ületab see meie õppemaksu neli korda. Siin on küll teaduskondadel osalt finantsiline põhjus, teaduskond saab ju vähem raha, kui nad eksmatrikuleeritakse. Aga põhimõtted peaksid rahast kallimad olema.

(Järgneb)

Küsis Varje Sootak

Kolmapäeval teabetunnis

Kolmapäeval, 4. oktoobril kell 13 algavas ülikoolisiseses teabetunnis on kavas:

* üliõpilaste akadeemilisest edasijõudmisest - õppeprorektor prof Volli Kalm ning õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelson;

* ülikooli finantsmajandusest, uue palgaarvestussüsteemi juurutamisest jmt - finantsdirektor Taimo Saan;

* ülikooli nõukogu 23. oktoobri otsuste kommentaarid - akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit.

Uued näitused

Ajaloolised kaalud ja mõõdud

Ülikooli ajaloo muuseumis on novembri lõpuni näitus "Kaalud ja mõõdud". Eksponeeritud on valik muuseumi kogudes olevaid raskus- ja pikkusmõõte, kuiv- ja vedelainete õõnesmõõte.

Muuseumi kogudes leidub väga mitmesuguseid kaalumis- ja mõõtmisvahendeid.

Käeoleva näitusega tutvustame ülikoolis kasutusel olnud ajaloolisi kaalude tüüpe ning erinevaid mõõtmisvahendeid ja mõõdunõusid. Eksponeeritud on ka mitmed ülikoolile XIX saj II poolel hangitud etalon- ehk algmõõdud.

Kõige enam on väga täpseid kaale: laboratooriumides kasutatud analüütilisi kangkaale ning torsioonkaale. Eksponeeritud on erinevate Euroopa firmade poolt valmistatud apteegikaalud, vilja- ja kirjakaalud ning eriotstarbelised Westphali kaalud (objekti erikaalu määramiseks vedelikus).

Kohalikku päritolu kaaludest on esindatud lihtsamad mittevõrdõlgsed kaalud - margapuud ning majapidamiskaalud (valmistatud E. Sattelbergi kaalutöökojas, Tartus).

Kesksel kohal näitusel on etalonmõõdud: ülikooli füüsikakabinetile professor A. Oettingeni poolt 1868. aastal ostetud meetri ja kilogrammi etalonid.

Sirgjoonelisi pikkusi mõõdeti tollipulkade ja mõõdulintide abil. Muuseumi kogus 19. saj lõpust pärinevale vändaga keritavale mõõdulindile on mõõtühikud märgitud ühele poole vene mõõdustikus (arssinad, verssokid), teisele poole inglise tollides ja jalgades.

Kaalumisel kasutati raskusmõõduühikuid - vihte. Muuseumi kogudes leidub 19. saj lõpus - 20. saj alguses valmistatud kaaluvihtide komplekte ja üksikvihte. Näitusel on mitmeid vihtide komplekte, mida kasutati väikeste raskuste mõõtmisel.

Ning lõpuks on näituse külastajal võimalus ka ennast üle mõõta ja kaaluda ning leida tabelist oma kehamassi indeks.

Leili Kriis

Tõusva päikese maa

Ülikooli kunstimuuseumi graafikakogu annab võimaluse koostada väga eriilmelisi väljapanekuid. Ülemöödunud reedest on muuseumi keldri näitusesaalides Jaapani-teemalised gravüürid. Näitus koosneb kahest osast – värviline Jaapan ja must-valge Jaapan. Esimene neist on jaapani kunstnike nähtuna jaapani 18.–19. sajandi puugravüüridel ja teine läbi eurooplase silmade kapten Adam Johann von Krusensterni (1770–1846) 1803.–1806. aasta ümbermaailmareisi pildidel 3-köitelisest väljaandest "Reis ümber maailma 1803., 1804., 1805. ja 1806. aastal laeval Nadežda ja Neva". Lisa muuseumi jaapani gravüüridele saadi Eesti Kunstimuuseumist (neli gravüüri). Eesti Ajaloomuuseumist on näitusel mõned netsked, raamat ja kaks nukku, mille tõi Jaapanist geoloog ja maadeuurija Karl Woldemar von Ditmar (1822–1892).

□ **Kikukawa Yeizan, 1787–1867. Selle maailma kaunitarid. Kuude seeria. Värviline puulõige 8 plaadiga.**

Ove Maidla foto

Jaapani pikk ajalugu on andnud teistest maadest nii erineva kultuurilise keskkonna. See on segu traditsioonilisest Jaapani kultuurist ning sissetoodud hiina ja lääne kultuurivormidest. Sellepärast ongi huvitav ja isegi põnev vaadata seda kauget maad nii, nagu seda näitavad eelmiste sajandite kunstnikud.

Näituse jaapani gravüürid kuuluvad ukiyo-e koolkonna kõrgperioodi. Ukiyo-e – muutuva maailma pildid – oli linlik kunst, linnakeskkonnast sündinud ja kujutatavgi neil seotud linlaste igapäevaeluga: kabukiteatri näitlejad, sumomaadlejad, kaunid geišad, armunud noored inimesed, linnavaated ja maastikud mööduvas ajas. Kuid mitte ainult käsitletavad teemad ei teinud neid pilte armastatuks inimeste poolt, vaid ka nende madal hind. Neid värvilisi gravüüre trükiti ja müüdi nagu raamatuidki.

Kapten Krusensterni ümbermaailmareisi aegse Jaapani jäädvustas ekspeditsioonil kaasas olnud kunstnik Tilesius. Ta joonistas üles kõik omapärase ja tähelepanuväärse, mis silma hakkas. Need joonistused vormiti hiljem graveerija Ignati Klauberi juhtimise ja järlevalve all Peterburis 1813. ja 1814. aastal ofortidena teaduslike väljaannete jaoks. See on pilk eelmise sajandi alguse Jaapanile ajast, mil Jaapan oli välismaailmale suletud ja kui see suletus jäi kestma veel enam kui 50 aastaks, kuni 1868. aasta ülestõus lõpetas enam kui 200 aasta pikkuse Jaapani isolatsiooni.

Näitusel kõlab Iwamoto shakuhachi ning Goró Yamaguchi koto ja shakuhachi muusika (shakuhachi – bambusflööt, koto – 13-keelne tsitter).

Näitus jääb avatuks 29. jaanuarini.

Personalikoolituskursused

Inglise keel: ametialane suhtlemine

Kas saad tööasjad inglise keeles aetud?

Sihtgrupp: töötajad, kel tuleb ametiülesannete tõttu teha koostööd, vormistada kirju ja teisi dokumente ning anda infot inglise keeles. Rühma suurus kuni 15 inimest. Kursus on suunatud keskmisele tasemele. Kursuse maht on 30 t.

Eesmärk: täiendada töötajate ametialase inglise kõne- ja kirjakeele oskust.

Sisu:- *professional communication*;

- telefonisuhtlus;

- külaliste vastuvõtt.

Läbiviija: Niina Aasmäe, ülikooli keelekeskuse lektor.

Aeg ja koht: kursus toimub esmaspäeviti 16.15-17.45 humanitaarhoones (Lossi 3) ruumis 406 ja reedeti 15.45-17.15 keeltemaja (Ülikooli 18 a) ruumis 214. Keeleõpe algab reedel, 6. novembril ja lõppeb 18. detsembril.

Hind: kursuse hind ühele osalejale on 500 kr, millest 50% ehk 250 tasub personaliosakond. Seega maksab kursusel osalemine 250 kr.

Registreerumine ja info: osavõtuks võimalikult kiiresti registreeruda tel 375 145 või e-postiga sirli@admin.ut.ee *(sekretär Sirli Urbas).*

Õpetamise kunst

Kas tunned ennast kindlalt auditooriumi ette astudes?

Sihtgrupp: vähese loengupidamise kogemusega õppejõud.

Eesmärk: pakkuda teadmisi ja praktilisi oskusi õppetöö kõrgetasemeliseks läbiviimiseks. Kursus on esimene seerias, kus käsitletakse erinevaid õpetamisega seotud teemasid.

Sisu: esitlustehnika kasutusvõimalused.

Läbiviijad: õpperuumide peaspetsialist Elga Tamm ja õppetehnika peaspetsialist Toomas Petersell.

Aeg ja koht: kursus toimub reedel, 6. novembril kell 12.15-16 humanitaarhoones Lossi 3, ruumis 112.

Registreerumine ja info: rühma suurus on 30 inimest. Kursusest osavõtuks võimalikult kiiresti registreeruda tel 375 145 või e-postiga sirli@admin.ut.ee *(sekretär Sirli Urbas).*

Arvutuskeskusel juba natuke oma ajalugu

Algus 1. lk

Arvutit ei toodud siia ega pandud käima muidugi mitte ainult uudistamiseks ja huvilistele harjutamiseks, vaid kohe asuti seal peal lahendama väga mitmesuguseid rahvamajanduse ülesandeid.

Uurimisteemad olid väga erinevad, näiteks:

* kolhooside ja sovhooside söödakultuuride külvipinna optimeerimine nii, et saadav sööt rahuldaks kõiki söötade kohta püstitatavaid tingimusi ja karja vajadusi ning oleks seejuures kõige odavam;

* mitmesuguste transpordi- ehk jaotusülesannete lahendamine, s.t veokulude minimeerimine;

Arvutuskeskuse olemasolu andis tugeva tõuke teoreetilisemat laadi uurimustele, nagu näiteks automaatse programmeerimise probleemid, määratud integraalide arvutamised, tegeldi ka automaattõlkimise ja põllutöömasinate optimaalsete parameetrite leidmisega.

Arvuti Ural kohta on kirjutatud, et aasta jooksul oli ta voolu all umbes 5000 tundi, sellest kasuliku töö jaoks umbes 65%. Viimane omakorda jagunes nii, et õppetööks 20%, teadustööks 8% ja nn tellimustöödeks 72%.

See arvuti oli esimene elektronarvuti Eestis, teda ekspluateeriti TRÜ arvutuskeskuses aastatel 1959–1965, seejärel aga anti üle Nõo Keskkoolile, kus töötas 1976. aastani.

Arvuti Ural vahetas välja juba palju kopsakam Ural 4 (1964-1972), järgnesid Nairi 2, Nairi 3-2, Minsk 32, EC1022, EC1060, VAX 8640, IBM 4381, mis kõik on juba utiilis. Väga paljudel meist on nendega nii halbu kui ka häid mälestusi, viimaseid loodetavasti rohkem.

Seoses ümmarguse aastapäevaga on arvutuskeskusel kavas koostada ka üks paberkandjal informatsioonikogum, kus nii mõndagi meie vaeva- (aga ka kuulsus)rikkast ajaloost oleks salvestatud. Kui Te leiate, et Teie kokkupuuted arvutuskeskusega võiksid olla seal kajastatud, võtke palun meiega ühendust.

Peep Uba

Tartu Ülikooli Kirjastus esitleb:

Maaja Vadi

Juhid juhtimisest: Eesti kogemus

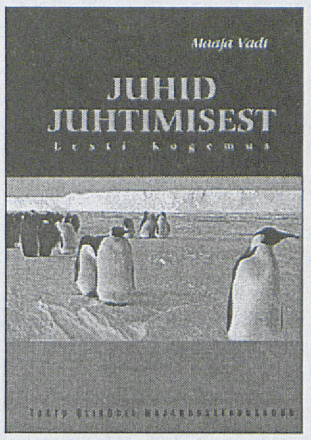

Raamat koondab 59 juhtimisalast intervjuud ja nende kommentaari aastatest 1992-1998. Eesti juhid ja paljude teiste alade asjatundjad arutlevad juhtimise üle, räägivad selle eri valdkondadest ning raskustest ja ebaõnnestumistest juhi töös.

Müügihind 100 krooni.

Valner Krinal

Majandusteaduse ajaloost

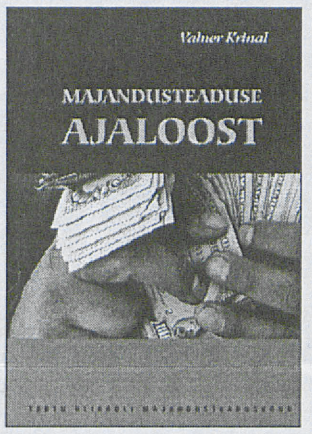

Juba ürgajast on inimesi huvitanud majandusmured: kuidas võimalikult vähema tööga saada võimalikult palju tooteid? Kuidas tekib rikkus? Miks üks inimene elab jõukamalt kui teine? Kas riik peab sekkuma majandusse? Aegade jooksul on neile küsimustele antud väga erinevaid lahendusi. Milliseid lahendusi on majandusteadlased välja pakkunud, püütaksegi analüüsida käesolevas raamatus.

Müügihind 105 krooni.

Kultuur ja analüüs

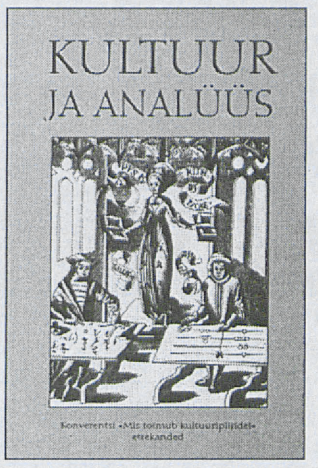

Raamat sisaldab konverentsi "Mis toimub kultuuripiiridel" (29.-30. XI 1996) ettekannete tekste. Eri kultuurialadel töötavad Eesti ja Soome autorid mõtisklevad kultuuri mõiste üle ja arutlevad kultuurianalüüsi probleeme.

Müügihind 58 krooni.

Elvi Ulst

Avaliku sektori ökonoomika

Raamat sisaldab teemasid: avalik sektor. Avaliku sektori defitsiit. Riigieelarve tasakaal. Riigikaitse kulud. Haridus- ja tervishoiukulud. Sotsiaalhooldus- ja kindlustus. Kohalikud omavalitsused.

Müügihind 88 krooni.

Vambola Raudsepp

Finantssituatsioonid: püstitus ja analüüs

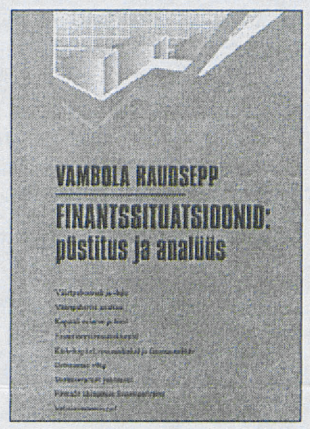

Raamat sisaldab teemasid: väärtpaberirisk ja -tulu. Väärtpaberite analüüs. Kapitali eelarve ja hind. Finantseerimisstruktuurid. Käibekapital, tootmiskulud ja finantsanalüüs. Debitoorne võlg. Tootmisvarude juhtimine. Firmade ühinemise finantseerimine. Välisinvesteeringud.

Müügihind 58 krooni.

Interlitteraria 3. 1998

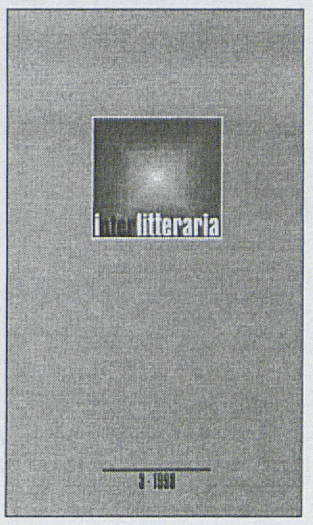

INTERLITTERARIA avaldab algupäraseid kirjandusuurimuslikke artikleid eeskätt võrdleva kirjandusteaduse valdkonnast inglise, prantsuse, saksa ja hispaania keeles. Eelistatud on käsitlused, mis hõlmavad kirjandusnähtuste interkulturaalseid kontekste.

Müügihind 145 krooni.

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

"Eesti kooli biograafiline leksikon", koostaja Heino Rannap

Leksikon sisaldab eluloolisi andmeid 679 Eesti pedagoogi kohta, kelle tegevus on ulatunud igapäevasest õpetajatööst kaugemale, on olnud seotud koolikirjanduse või mõne muu laialdasemat tähelepanu äratanud pedagoogilise tegevusega. Nende hulka kuulub pedagooge eri aegadest: koolmeistritest eesti kooli alguseaegadest kuni käesoleva sajandi õpetajate-õppejõududeni. Raamat ilmub Eesti biograafiliste leksikonide sarjas.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

Ülikooli spordiklubi 90

(Algus eelmises UTs)

1920ndate aastate algul tegutsesid veel tennise, raskejõustiku, võimlemise ja veespordi osakond. 1931. aastal asutati Akadeemiline tenniseklubi, mida aastate vältel juhatas prof Gustav Rägo. Tennisistide eraldumise põhjused olid majanduslikud. Kuigi spordiklubi tegutses Tartu Ülikooli juures ja Tartu üliõpilaskonna jaoks, ei aidanud ülikooli valitsus finantseerida EASKi ettevõtmisi. Isegi vastupidi. Rendilepingute alusel saadi ülikoolilt kasutada nii Toomeoru tenniseväljakuid kui ka botaanikaaia tiiki liuvälja rajamiseks, samuti tuli võistluste korraldamisel maksta ülikooli võimla eest.

Majandusliku olukorra nõrkus avaldas sportlikule tegevusele otsest mõju. 1920ndate algul kasutati väljaminekute vähendamiseks moodust, et sportlane ise maksis poole temale kasutada antud spordivarustuse (naelkingad, jalgpallisaapad, isegi jääpallikepid) hinnast.

EASKi oluliseks teeneks võib lugeda SELLi (Soome, Eesti, Läti, Leedu) üliõpilasmängude idee esitamist 1923. aastal ja nende mängude tehnilist korraldamist üliõpilaskonna ja selle kehalise kasvatuse toimkonna rahalisel toetusel.

Ärevad ajad

1940. aastal suleti uute võimude ajal ka EASK. Üliõpilaste sporditegevuse korraldamiseks loodi spordiring, sellega hakkas tegelema ametiühinguorganisatsioon, hakati juurutama N. Liidu kehakultuurikollektiivide süsteemi.

Saksa okupatsiooni ajal lubati tegutseda enne 1940. aastat loodud seltsidel ja klubidel. Jätkus ka EASKi tegevus.

Sõjajärgne aeg

Paljud EASKi sportlased ja aktivistid olid kas läände põgenenud või repressioonide ohvriks langenud. 1944. aasta sügisest hakkas tegutsema Akadeemiline Spordiklubi, kusjuures kehakultuuriüliõpilased võistlesid KKI (Kehalise Kasvatuse Institutsiooni) nime all. 1946. aasta kevadel tulid Tallinnast eeskirjad üliõpilaste sportliku tegevuse korraldamiseks - Ülikooli Spordiklubi (ÜSK) pidi kuuluma ametiühingute spordiühingu Kalev koosseisu. Mais loodi ÜSKi organiseerimisbüroo prorektor H. Habermani juhtimisel, kellest sai ka klubi esimees.

täiskomplekt medaleid N. Liidu meistrivõistlustelt: 1949 - kuld, 1950 - hõbe, 1951 - pronks ja kümned Eesti meistri nimetused, ÜSKi naiskonda neljal aastal (1957-1960) hõbemedalid N. Liidu meistrivõistlustelt, pääs Euroopa karikavõistlustele ja samuti kümned esikohad Eesti meistrivõistlustelt. Lisagem maailmameistrid M. M. Otsa-Viõnjova, E.-L. Kitsing-Jaanson ja V. Lüütsepp-Laasik.

Mõnedel spordialadel kerkisid esile üksikud tipud (olümpiahõbe H. Selg moodsas viievõistluses, N. Liidu meister A. Lukas ratsutamises jne). Oma jälje Eesti spordiliikumisse on jätnud ÜSKi võrkpall, suusatamine, sõudmine, võimlemine, ujumine, veepall, maadlus, orienteerumine, käsipall, aerutamine jt alad. Ainuüksi Eesti meistreid kõikide alade peale kokku tuleb lugeda sadadega.

Harrastus- ehk massisporti toetas tugevasti üliõpilaste kohustuslik kehaline kasvatus. ÜSK korraldas palju võistlusi. Käivitati teaduskondadevaheline spartakiaad, mille kavva lõpuks kuulus 14 spordiala, ergutati teaduskondade sisevõistlusi, kohtumisi teiste kõrgkoolide teaduskondadega. Hakati korraldama jalgsi-, jalgratta-, süsta- ja suusamatku, viimastest Tartu-Vellavere, Tartu-Kääriku, Elva-Kääriku. Kevadpäevadel võtsid tuhanded üliõpilased ja õppejõud osa spordipäevadest, ka matkaga Luunjasse, Nõosse, Lähtele. Teaduskonnad korraldasid ka oma spordipäevi.

Üleminekuperiood

Juba 1970ndatel aastatel muutus sport üha kallimaks. Ülikoolid ei jõudnud tippspordi vajadusi rahuldada. Nii läksid ülikoolide võistkonnad kord-korralt töösttusettevõtete jt organisatsioonide finantseerimisele, samuti ka individuaalalade üliõpilassportlased. Senine ÜSKi korvpallinaiskond hakkas mängima Tartu Mööblikombinaadi nime all, ÜSKi käsipallimeeskonna baasil moodustati Kooperaatori võistkond jne. Üha rohkem ÜSKi liikmeid siirdus Dünamo ja Jõu ridadesse.

Olulised muudatused tulid Eesti taasiseseisvumisega. Ülikoolides kaotati kohustuslik kehaline kasvatus ja sellealast harrastussporti korraldanud kateeder. Kalevi Kesknõukogu lõpetas ÜSKi finantseerimise. Koondati ÜSKi juhataja, instruktor, raamatupidaja. Siirduti tagasi aastatel 1920-1940 toiminud süsteemi juurde: üliõpilased võivad vabalt valida tegutsemiseks spordiseltsi või -klubi. Tartu Ülikool võimaldab olemasolevate spordirajatiste baasil vabatahtlikku spordiharrastust soovijaile oma spordikeskuse kaudu. Nüüdseks on ÜSKi liikmeskond, kes tegeleb võistlusspordiga, vähenenud mõnesajani. Üleminekuaja spordiklubi esimeheks oli N. Seli, siis J. Loko, praegu M. Jukk. Spordiklubi juhataja on M. Lilliallik.

Käesoleva aasta pingutavaim ettevõtmine spordiklubile oli Tartu üliõpilasmängude korraldamine, millega taastati ka kunagised SELLi mängud.

Valter Lenk

ÜSKi korvpallimeeskond on II maailmasõja järel 16 korral võitnud Eesti meistri nimetuse. Aastatel 1972 ja 1973 kuulus meeskonda ka tänane rektor, professor Jaak Aaviksoo (teises reas keskmine).

ÜSK oli katusorganisatsioon spordisektsioonidele ja teaduskondade kehakultuurikollektiividele (hilisematele spordinõukogudele) ning tegeles nii võistlus- (tipp-) kui massi- (harrastus- või tervise-) spordi korraldamisega. Võtmeisikuteks ühel või teisel spordialal olid kehakultuuriteaduskonna õppejõud, kes tegutsesid treenerite ja juhendajatena.

Tippsportlaste koondumisele aitas kaasa Moskva määrus, et kõik üliõpilased peavad võistlema oma õppeasutuse eest.

Legendaarse kuulsuse omandanud H. Lipp, olümpiahõbe R. Aun, Euroopa meister L. Kepp-Ojastu, mitmed N. Liidu ja kümned Eesti meistrid kuuluvad ÜSKi kergejõustikusektsiooni saavutustesse. Korvpalli kaunistavad ÜSKi meeskonna

acta diurna

SEL NÄDALAL

- 27. oktoobril toimus ülikoolis **maakonnalehtede päev**.
- 28. oktoobril **avati** humanitaarhoones Lossi 3 aud 222 **prof Juri Lotmani bareljeef**.
- 29. oktoobril toimus **seminar "Teadustulemuste rakendamine ehk tehnosiire".**
- 29. - 31. oktoobrini toimub **Võrumaal Kurgjärvel rahvusvaheline konverents "Läänemeresoome perifeeriad".**
- 31. oktoobril **korraldab ÜS Raimla raamatukogus heategevusliku raamatuoksjoni ja -müügi**. Oksjoni algus kl 12 aud 202, raamatumüük algab kl 10 raamatukogu fuajees.

TULEVAL NÄDALAL

- 3. novembril korraldab TÜ keemiaosakond keemiahoones õpilastele ja õpetajatele **keemia huvipäeva.**
- 4. novembril kell 13 toimub nõukogu saalis **ülikoolisisene teabetund.**
- 6. novembril on **vilistlasõhtu Hiiumaal ja ülikooli esinduse aastapäeva tähistamine.**
- 6. - 7. novembril **osalevad ülikooli esindajad Ida-Virumaal IV äripäevadel,** samal ajal toimub **Jõhvis avatud ülikooli infopäev ja näituse "*In corpore* vabadussõtta" avamine.**

Majandusteaduskonna õppehoone nimekonkurss

Majandusteaduskond kuulutab välja nimekonkursi avatavale õppehoonele Narva 4/6. Nimekonkursi tähtaeg on 13. november, parimatele nimedele on auhinnad. Nimed saata Nooruse 9-204 ja e-post aadressil ene@mtk.ut.ee Ene Kivisik.

Tudengibänd `98

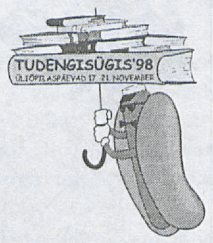

Sõbra Majas teisipäeval, 17. novembril kell 20.

Autasustatakse parimaid bände, soliste ja pillimehi.

Võimendid, mikrofonid ja juhtmed korraldajate poolt. Pillid tuleb endal kaasa võtta.

Osavõtust teata ja küsi infot kuni 16. nov tel 250 62410.

info

väitekiri

Kolmapäeval, 4. novembril kl 16.15 kaitseb nõukogu saalis **Jüri Örd doktoritööd** "Geodeetilise korrutamise klassikalised ja kvantaspektid". Taotletav kraad: *PhD* teoreetilise füüsika erialal.

* * *

6. novembril kaitsevad magistritööd Iuridicumis Näituse 20 aud 203;

kl 14.15 **Piret Lappert** "Ebaõiglased lepingutingimused tarbijalepingutes". Juhendaja prof P. Varul, oponendid TÜ külalisprofessor H. Pisuke ja *magister iuris* I. Kull;

kl 14.15 **Priidu Pärna** "Kinnistusraamatuõigus". Juhendaja prof P. Varul, oponendid on *magister iuris* H. Veinla ja vandeadvokaat J. Raidla.

29. oktoobril kaitses füüsikalise keemia instituudi teadur **Kaido Tammeveski doktoritööd** "Oxygen Electroreduction of Thin Platinum Films and the Electrochemical Detection of Superoxide Anion".

loeng

2. - 6. novembrini peab Akadeemilise Rahvaluule Seltsi kutsel ülikoolis **loenguid Keenia Ülikooli prof Ezekiel Alembi.**

Teemad: The African oral narrative; African poetry; The African shot forms; Inrtoducion to Ritual Theatre.

Loengute ajad ja toimumiskohad:

E 2. nov 12.15 Lossi 405

T 3. nov 12.15 Lossi 405

K 4. nov 14.15 Lossi 215

N 5. nov 10.15 Lossi 427

R 6. nov 12.15-16.15 Lossi 426

Maht 1 AP.

* * *

Kolmapäeval, 4. nov kell 16 alustab lektor **Eduard Parhomenko** Tähe 4 aud 055 **loengutsüklit "Sissejuhatus Martin Heideggeri "Olemisse ja aega"""** (KA, VA, 2 AP, E). Huvilised on oodatud.

Sissejuhatus mänguteooriasse (1 AP)

Akadeemik Jaak Aaviksoo

Mänguteooria on teoreetiline käsitlus huvide kokkupõrgete ja konfliktide lahendamisest. Praktilised rakendused ulatuvad sõjalistest ja sotsiaalsetest konfliktidest oksjonite ja perekonnatülideni.

Kursus on üles ehitatud mänguteooria põhiseisukohtade ja mängutüüpide tutvustusena laiale kuulajaskonnale nii loodus-, sotsiaal- kui humanitaaraladelt. Vaadeldakse mänge kui strateegilisi planeerimisülesandeid ja mudeleid mitmete evolutsiooniliste ja sotsiaalsete nähtuste kirjeldamiseks.

8 loengut alates **5. nov** neljapäeviti kl 16.15 füüsikamaja aud D-160. Eelregistreerimine: e-post maive@physic. ut.ee või Tähe 4-105.

varia

"Isad ja pojad"

Laupäeval, 31. okt kl 12-16 toimub Toomemäel üritus "Isad ja lapsed".

Kl 12-14 Toome pargis:

* isa ja lapse jooks,

* mänguväljakujooniste näitust tutvustab Krista Kruuv,

* Tartu mänguasjamuuseum tasuta isale & lapsele,

* korrastustööd,

* üllatused.

Kl 14-16 ajaloo muuseumis:

seminar isadusest Eestis ja Põhjamaades.

Isadepäeva korraldavad Põhjamaade Ministrite Nõukogu infobüroo koos mittetulundusühinguga Tartu Spordi- ja Mänguväljakud, Tartu linnavalitsuse kultuuriosakonna, Tampere maja ning Soome Instituudiga.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 671.

Ruumide üürimine: 375 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Uus näitus!

"Kaalud ja mõõdud muuseumi kogudest".

Alates 5. nov **Kärt Mikli skulptuurid "Mütoloogilised loomad".**

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16. Info 375 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Uus näitus!

Tõusva päikese maa jaapani 18. - 19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Uus näitus!

Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17. Info 432 643.

Raamatukogu

E-R 10-17

Näitused: Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing 1988-1998, TÜ raamatukogu Eesti kultuuriloos, Aalto: 3 objekti Eestis, Julius Madisson 100 (kauaaegne ajalooõppejõud ülikoolis), hõimupäevadele pühendatud liiviteemaline näitus "Siin on meie kodu" kuni 2 nov, Mati Leppiku akvarellid, Korp! Ugala 85.

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Näitus "Kaks põlvkonda Loebereid Baltimaade õigusteaduses".

Eesti spordimuuseum

Riia 27a

Näitus: "Kehakultuur ja sport Tartu Ülikoolis".

TANTSUKLUBI ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!
AUDITOORIUM

R 30. okt **TARMO PIHLAP**
DJ Madis Sütt. Al 21 pääse 30 kr.
L 31. okt **DISKO-TANDEM TRAX - PÄRGMÄE**
Al 21 pääse 30 kr.
P 1. nov **DJ Jaanus Sepp**
Al 21 pääse 25 kr.
E 2. nov **DJ I. Kivisalu.** Tasuta
T 3. nov **HITIMIKS DJ Aivo Johanson**
KL 20 SAKU SPURT - VÄLK-PILJARDIVÕISTLUSED SAKU AUHINDADELE. Al 21 pääse 25 kr.
K 4. nov **Tõusev täht Tallinnast**
Boy-Band "To XL"
DJ Madis Sütt. Al 21 pääse 30 kr.
N 5. nov **Eilsest tänasesse DJ Jaanus Sepp.**
Al 21 pääse 25 kr. Kella 19-21 reserveeritud

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680; 251 42 300
Toimetuse aadress: Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 1081
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Nr. 35 (1948)
Reede,
6. november
1998
Ilmub 1948.
aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Tartu Ülikooli
Raamatukogu
Sundeksemplar

Professorile 12, dotsendile 9 ja lektorile 6 tuhat krooni põhipalka

Ülikooli palgapoliitika

puudutab kõige otsesemalt igat ülikooli töötajat – sellest sõltub paljuski inimeste rahulolu ja seeläbi ka töö efektiivsus. Palgakorralduse parandamiseks on ülikooli personaliosakond koos sotsioloogia osakonnaga korraldamas küsitlust "Räägime palgast", millele tuginevalt peaksime veel sel aastal jõudma uue, loodetavasti parema palgaeeskirja kehtestamiseni.

Ometi pole parimastki palgakorraldusest kasu, kui palk ise vastuvõetavat äraelamist ei võimalda. Seepärast ootab enamik inimesi uuest palgakorraldusest eelkõige oma sissetulekute kasvu. Jagan täiel määral seisukohta, et enamiku ülikooli töötajate palgatase pole nende tööpanusega vastavuses ja seetõttu on nende palgatõusu ootused igati põhjendatud. Ühtlasi olen veendunud, et ülikooli eelarve põhimõtete ümbervaatamisega on reaalne palgatõus ka võimalik. Väljendasin seda seisukohta kevadiste rektorivalimiste ajal ja ülikooli finatsseisu analüüs on selle seisukoha õigsust veel kord kinnitanud.

Muudatused

Eelnevast tulenevalt pean vajalikuks ja võimalikuks kehtestada uue semestri algusest ülikooli töötajatele järgmised põhipalgamäärad: professor 12 000, dotsent 9000, lektor (magistrikraadiga õppejõud) 6000, assistent 5000, kõrgharidusega spetsialist 4000, spetsialist 3000, tööline 2000 ja abitööline 1250 krooni kuus.

Nagu juba märgitud, võimaldab ülikooli 1999. aasta eelarve prognoos selliste põhipalgamäärade kehtestamist. Samas tähendab see mitmete seniste finantspoliitiliste seisukohtade revideerimist.

Kõige olulisem on muutus, mille kohaselt ülikooli üldkulude katmises osalevad võrdsel alusel kõik sissetulekud – nii riigieelarvelised kui nn omavahendid. Seni kaeti üldkulud valdavalt riigieelarvest eraldatud koolituskulude arvel, mistõttu eelisolukorras olid need teaduskonnad, kus peatähelepanu oli pööratud lisateenistuse hankimisele.

Teiseks tuleb kaotada range vahetegemine finantseerimisallikate järgi töötajate töölevõtmisel.

Kolmandaks tuleb lisaks akadeemiliste punktide arvestamisele teaduskondade eelarvete formeerimisel võtta arvesse ka muid efektiivsusparameetreid (kaitstud kraadide arv, täiendavate finantseeringute hankimise määr, selle kasvutempo jne), samuti reaalkulude määra.

Neljandaks väheneb põhipalgale lisanduvate lisatasude ja preemiate osakaal sissetulekus, mis eeldab suuremat nõudlikkust põhipalga eest tehtava töö mahu ja kvaliteedi suhtes.

Kõrgendatud põhipalgamäärade kehtestamisel

tuleb arvestada töötajate täit pühendumist ülikoolitööle. Seejuures tuleb õppejõududelt eeldada täiemahulist õppe-, teadus- ja administratiivtöö tegemist, sh täiendavate lisafinantseeringute hankimist. Samuti on loomulik, et põhikohaga ülikooli töötajad osutavad ülikooli kaudu täiendavaid õppe-, teadus- või konsultatsiooniteenuseid. Nendest põhimõtetest lähtuv töökorralduse analüüs võimaldab leida ülikoolis kindlasti teid nii töö efektiivsuse kui ka töötasude täiendavaks tõstmiseks.

On ilmselt selge, et eelpooltoodud põhimõttelised muutused ei ole kõigile ühtmoodi vastuvõetavad – ühed võidavad uuest palgakorraldusest rohkem kui teised. Ilmne on ka vajadus erandite sätestamiseks näiteks suurema turunõudlusega erialade jaoks kui ka ülikooli jaoks prioriteetsete tegevussuundade toetamiseks. Olen siiski kindel, et uue semestri alguseni jääva aja jooksul on võimalik nendes küsimustes üksmeelele jõuda.

* * *

Toodud põhipalgamäärade kehtestamine ei võimalda kahjuks saavutada akadeemiliste töötajate palgatasset 4-3-2 keskmist palka (järgmise aasta Eesti keskmine palk on prognoosi kohaselt 4806 krooni), ent lubab astuda selles suunas tubli sammu ja kehtestada eelpooltoodud palgaproportsioonid. Kõige suurem palgatõus peaks olema dotsentidel, kes kannavad ülikooli õppetöö põhikoormust ja kelle palk oli seni ebaõiglaselt madal.

Rektor prof Jaak Aaviksoo

Hei, tudeng!

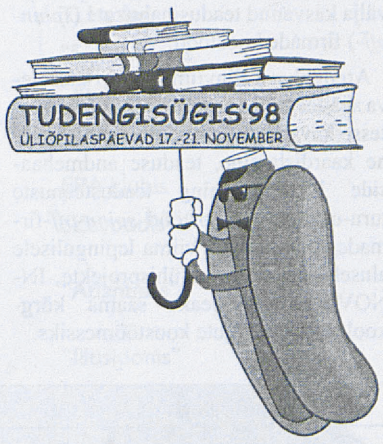

Üliõpilaste sügispäevad toimuvad 16. - 21. novembrini.
Kava 3. ja 4. lk.

JÄRGMISES UTs:

*** kehakultuuriteaduskonna juubeli erilehekülg,**

*** eesti ülikooli aastapäevaürituste kava (üritusi toimub 28. novembrist 7. detsembrini),**

*** ülikooli ajalehe järjepideva ilmumise 50. aastapäeva tähistamisest 20. novembril.**

"Ükski andekas noor ei tohi jääda rahapuudusel ilma heast kõrgharidusest,"

on öeldud sihtasutuse asutamisel usalduskogu pöördumises avalikkuse poole. Sihtasutus loodi 1997. aasta 7. juulil. Täna tähistatakse ajaloo muuseumis oma esimest aastapäeva koos nendega, kes sihtasutust luua aitasid, sellesse oma panuse on andnud või muidu igati toetanud.

Sihtasutuse üks eesmärke on üliõpilastele stipendiumikapitali loomine. Juhatuse esimees MARGUS OTS, kui palju tudengeid on selle aja jooksul stipendiume ja toetusi saanud?

Esimene aasta on olnud rohkem sihtasutuse käivitamise aasta, annetuste kogumise mehhanismi käimapanemine ning meie olemasolu teadvustamine nii Eestis kui väljaspool Eestit.

Seega eriti palju stipendiume me veel välja jaganud pole, meie kaudu on saanud stipendiumi või preemia kümme tudengit. Detsembri algul anname veel kätte seitsme erineva fondi stipendiumid, mille suurused on 2500 kuni 10 000 krooni. Meie esimese majandusaasta jooksul, mis lõpeb detsembris, anname kokku välja stipendiume ja preemiaid rohkem kui 300 000 krooni eest.

□ **Esimene teaduskonna allfond ülikoolis asutati kevadel majandusteaduskonnas. Statuudile kirjutasid alla dekaan Jüri Sepp, sihtasutuse esimees Margus Ots ja teaduskonna vilistlaste mittetulundusühingu Hermes esimees Siim Kallas.**

Jaak Nilsoni foto

Kuidas sünnib üks stipendium, mida selleks tegema peate?

Algul võtsime üle varem ülikooli juures asutatud üheksa stipendiumifondi. Nüüd on tekkinud järjest rohkem kontakte, on teada saadud, et sel moel on võimalus üliõpilasi toetada. Pakkumisi on tulnud ka väliseestlastelt, kes on testamendiga pärandusi teinud või stipendiumifondi asutanud. Selliseid fonde tekib üha juurde, praegu on 18 erinevat allfondi, millest enamik ongi eraisikute või ettevõtete nimelised fondid.

Mis tõukab väliseestlasi meid toetama?

Eelkõige mälestused. Paljud on Tartu Ülikoolis õppinud, siit enne sõda või sõja ajal lahkunud. Stipendiumi või fondi loomisega soovitakse jäädvustada suguvõsa mälestust. Sageli öeldakse, et stipendiumi kapital on omal ajal Eestis teenitud ja nüüd tahetakse, et see Eestisse tagasi tuleks.

Millega praegu tegelete?

Praegu tegeleme kõige rohkem sihtasutuse tutvustamisega. See ei ole lühiajaliselt tegutsev asutus, mis kahekolme aasta pärast olulisi tulemusi annab. Tegeleme selle nimel, et ka kümne ja kahekümne aasta pärast tuleks Eesti eraisikutelt ja firmadelt toetusi hariduse edendamiseks. Oleme algatanud tulumaksu seaduse muutmise, et lisaks ettevõtetele saaksid järgmisest aastast ka eraisikud tulumaksuvabalt annetusi teha nendele organisatsioonidele, kes on vastavasse nimekirja kantud. Selle muudatuse võttis Riigikogu ka vastu.

Eestis pole viimase viiekümne aasta jooksul taolisi hariduse toetamise traditsioone olnud, isegi mitte sellist mõtlemisviisi. Hariduse toetamine on riigi kanda olnud.

Järgmisest aastast kavandame ka ülikooli vilistlastele suunatud laiaulatuslikku programmi eesmärgiga toetada ülikooli ja eeskätt oma eriala. Selleks loome praegu erialafonde. Esimesena loodi tänavu mais majandusteaduskonna allfond, novembris asutatakse kehakultuuri- ja detsembris usuteaduskonna allfond.

Kui kergesti vilistlased kaasa tulevad?

Suhtumine on vägagi positiivne.

Sihtasutusele on kingitud ka ühe talu maad.

Ameerikas elav Tõnis Paide kinkis Võrumaal Mõnistes Karula rahvuspargi piiril asuva talumaa.

Juhatuse nimel tahaksin tänada kõiki annetajaid, kes on meid aidanud nii rahaliselt kui head nõu andnud.

Gerda Spohri nimeline stipendium

TÜ Sihtasutuse juurde loodi teisipäeval Gerda Spohri nimeline stipendium, mille eesmärgiks on **keskkonnakaitsega seonduvat füüsikat** õppivate üliõpilaste toetamine. Algkapital moodustub Gerda Spohri poolt sihtasutusele pärandatud varadest, selle suurus on 150 000 krooni.

Stipendiumifondi investeerimisest saadava kasumi arvelt hakatakse välja maksma stipendiume, mida saavad taotleda TÜ magistri- või doktoriõppes füüsikat õppivad üliõpilased. Esimene stipendium makstakse välja 1999. aasta sügissemestril.

Gerda Spohr sündis 17. mail 1913 Võisiku vallas Rõikal ja suri 18. mail 1998 Münchenis, kus ta oli elanud sõja lõpust alates. "Gerda Spohr pidas kalliks oma sünnimaad, oma Eesti juuri ja tundis muret Eesti keskkonna pärast. Sellest tuleb ka soov asutada stipendium just keskkonnaspetsialistide koolitamiseks," selgitas Müncheni Eesti Seltsi esinaine **Linda Einamann**, kellele Gerda Spohr usaldas oma testamendi täitmise.

Sihtasutuse üheks ülesandeks on stipendiumifondide loomine ja haldamine. Gerda Spohri nimeline stipendiumifond on sihtasutuse kaheksateistkümnes allfond.

Margus Ots,
sihtasutuse juhatuse esimees

Täiendav info tel 375 852.

Seminar "Teaduse rakendamine - tehnosiire"

ÜLIKOOLI TUGI ARENDUSTEGEVUSELE

Teadus- ja arendusosakonna juhataja Andi Pärn tutvustas seminari avades, kuidas ülikool toetab teaduse rakendamist. Ülikooli **arengukava** näeb ette orienteeruda teaduse finantseerimisel rahalise baasi laiendamiseks rohkem riigieelarvevälistele allikatele, ülikoolis aga stimuleerida silmapaistvaid rakendusprojekte jätkuvalt innovatsioonipreemiaga. Arengukava peab oluliseks teadlaste ja teadustöö tellijate sildstruktuuri väljaarendamist nõuandeteenistusena, tõhustamaks ülikooli ja ettevõtete, sealhulgas ülikoolist välja kasvanud teadusmahukate (*spinn-off*-) firmade koostööd.

Arengukava elluviimiseks on käesoleva akadeemilise aasta **arenguülesannetesse** kavandatud ülikooli tehnoloogiline kaardistamine, teaduse andmebaaside loomine ning teadusteenuste turu-uuringud. Koostööd *spinn-off*-firmadega hakatakse viima lepingulisele alusele, edendamaks ühisprojekte, INNOVAATIKA peaks saama kõrgkoolide ja ettevõtete koostöömessiks.

kool meie ülikoolist ees. Nii EIFi tööga kui ülikooli teadusega kursis olev prof Maimets ütles, et ülikoolil on varuks piisavalt potentsiaali heade rakendusprojektide läbiviimiseks, Innovatsioonifondil aga vahendeid novembrilõpu konkursi projektide tarvis.

UUE TOOTE SÜND

Oma kogemustest ehk **kuidas teaduslikust ideest tooteni jõuda,** rääkis eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi vanemteadur biol-dr Arved Vain, müomeetri autor.

Teaduslik algidee on küll 20 aastat vana, kuid murranguline oli aasta 1996, kui EIF asus müomeetri arendust toetama. Selle ajaga on loodud kaasaegsel tehnoloogial töötav uue disainiga müomeeter. Pärast EC vastavustunnuse saamist hakkavad müomeeter ja kaasnev dokumentatsion litsentsimiseks valmis saama. Müomeeter peab vastama kõigile meditsiinidiagnostikas kasutatavate aparaatide nõuetele.

Dots Vainu sõnul tuleb meil uue tootega kohe **välisturule** orienteeruda, erinevalt suurematest riikidest, kus esialgu piisab kodumaisest turust.

29. oktoobril teadus- ja arendusosakonna innovatsioonitalituse eestvõttel nõukogu saalis toimunud üritus oli huvilisterohke.

INNOVATSIOONIFOND PANEB ÕLA ALLA

Kust leida raha innovaatilisteks rakendusuuringuteks ja arendustöödeks?

Ühest võimalusest rääkis Eesti Innovatsioonifondi (EIF) nõukogu liige prof **Toivo Maimets** ettekandes "**Kuidas saada toetust Innovatsioonifondist**".

EIF rahastab avaliku konkursi korras:

* tehnoloogia-alaseid arendusprojekte;

* majanduslikku või sotsiaalset tulu andvaid uurimis- ja arendustöid;

* innovatsiooni toetava infrastruktuuri arendamist.

Innovatsiooni toetuseks on valitsuses heaks kiidetud Eesti riiklik innovatsiooniprogramm, mida koordineerib EIF. Vastavalt Eesti Teadus- ja Arendusnõukogu soovitusele peaks aastaks 2002 tehnoloogiaalaste arendustööde riikliku eelarve maht olema võrreldav teaduse rahastamise mahuga.

1998. aastal on EIF rahastanud projekte **31 milj krooni** ulatuses, millest ~50% said firmad ja ülejäänu teadusasutused, peamiselt Tartu Ülikool **(~25%)** ja Tallinna Tehnikaülikool (~22%) ning Eesti Põllumajandusülikool.

Käesoleval aastal on EIF seni otsustanud rahastada 53 projekti, finantseeritavate projektide arvult on tehnikaüli-

Meenutagem, et müomeetri eelmise versiooni kuuest seadmest neli on müüdud Soome. Müomeetrit on konkurentsivõimelisels **arendatud** projektijuhi A.Vainu ning teadus- ja arendusosakonna innovatsioonitalituse tihedas koostöös (tarkvara loomise, müomeetri ehituse ja konfidentsiaalsuse tagamise lepingud, patendi, disaini ja autoriõiguste alane nõustamine ja asjaajamine, reklaammaterjalid, messid). Et müomeeter ja sellega saadud mõõtmistulemused annavad **ainet uuteks alusuuringuteks** biomehaanikas ja arstiteaduses, on tõestanud A.Vainu ilmunud artiklid ja konverentsiettekanded mitmes maailmajaos.

TAANI KOGEMUS

Seminari põhiettekanne "**Tehnosiire, teadustulemuste müük**" oli Taani Innovatsioonikeskuse projektijuhilt Peter Cordsenilt. Taani Innovatsioonikeskus (http://innovation.dti.dk/) on riigi poolt rahastatav tehnosiiret ja teadusmahukat ettevõtlust edendav asutus. P. Cordsen nõustas ülikooli projekte ka k.a septembris (vt UT, 9.10.98).

Kõigepealt paarist mõistest: **tehnoloogia** kõige laiemalt tähendab tehnilisi teadmisi, **tehnosiire (*technology transfer*)** on tehniliste teadmiste ja intellektuaalomandiõiguste siire. P. Cordsen rõhutas, et **info- ja tehnosiirdel on oluline kvalitatiivne vahe**, infolevi toetab tehnosiiret, kuid ei asenda seda. Tehnoloogia tuleb esmalt luua ja müügikõlblikuks arendada. Selline arendustöö on aja- ja finantsmahukas ning **erineb teadlastele tavapärasest uurimistööst ja tulemuste publitseerimisest.**

TAANI ÜLIKOOLIDES

on teadlase hindamise ühe kriteeriumina hakatud arvestama patenditaotlusi, see on siiski suhteliselt uus mõõdupuu.

* Kuidas potentsiaalse turuväärtusega **uurimistulemusi leida**?

Taani Innovatsioonikeskus alustas oma tegevuse algusaastail passiivse otsinguga – levitas teavet enese olemasolust ja teenustest. Tulemuslikuks osutus aktiivne otsing nn **skautide** abil. Skautideks värvati üliõpilasi ja teadlasi, kellele anti lühike ettevalmistus, nende huvi tagati leiutasu ja boonusega. Üliõpilased olid väga edukad, leiti 130 rakenduslikku projekti, 15 skauti tegutseb praegugi.

* Kuidas uurimistulemuste **väärtust hinnata**?

Taanlased kasutavad selleks spiraaliskeemi. Arusaadavuse nimel olgu öeldud, et skeem sarnaneb rullbiskviidile, kus üksteise ümber on keerdunud **tehnoloogia** (kas idee töötab?), **turg** (kes ostab?) **ja intellektuaalomand** (kas on uudne?). Kõik kolm komponenti peavad kogu arendusprotsessi vältel olema *OK*.

* Kuidas väärtuslik **uurimistulemus turule** jõuab?

Olulised märksõnad: idee + kompetents + raha.

Uurimistulemusi rakendava firmaga tuleb ühendust võtta võimalikult vara ja konfidentsiaalselt. Meenutusena lisame mõtte P. Cordseni septembrikuisest esinemisest, kus ta kirjeldas, kuidas leida (ainu)litsentsiostjat – see on nagu tütre mehele panek, kus ilma avaliku konkursita tahetakse leida ainuke ja õige.

MIS MAKSAB

intellektuaalne omand?

Iga selline müügiobjekt ja tema hind on ainukordsed ning kokkuleppelised. Hinnale tuleb hakata mõtlema juba projekti alguses äriplaani ja tasuvusarvutuste tegemisel – seega vahel mitu aastat enne tegelikku müüki.

Litsentsimüügil kasutatakse järgmisi tasu liike:

a) *down payment* – ühekordne tasu litsentsi saamise eest (sisaldab nt patendi jt otseseid kulusid),

b) *royalty* – perioodiline kasutusmakse, arvestatakse protsendina käibest (2-10%),

c) minimaalne *royalty* – minimaalne tasu, mida litsentsiostja aastas tasub, selline tasuliik aitab vältida ostetava tehnoloogia "riiulile panekut".

P. Cordseni kogemuste järgi oleks litsentsitasu õiglane (*fair*) määr selline, et litsentsimüüja saab tehnoloogia eluaja vältel loodavast kasumist 25-33%.

* * *

Seminarist osalejad said jaotusmaterjali, seminarile järgnev päev kulus jällegi ülikooli projektide nõustamisele. P. Cordsen ütles, et ta tunneb, et ülikoolis teda vajati ja temast saadi aru. Loodetavasti kohtume hea lektoriga tulevikuski.

Sirje Kahu,
Leeni Uba
teadus- ja arendusosakonna innovatsioonitalitus

Järgmisse lehte jäävad ilmumisjärge ootama innovatsioonitalituse artiklid:

*** "Tarvilikku teavet Eesti Innovatsioonifondi toetuse taotlejatele ülikoolist" ja**

*** "Patendiinfo lisaks teaduskirjandusele".**

NB! Mess ja konverents INNOVAATIKA '99 toimub 8. - 10. aprillini Tartus teemal "Koostöö kui innnovatsiooni võti".

Kas Paabel on uuele keeltemajale sobiv nimi?

Uus õppehoone Ülikooli 17/19 avatakse ametlikult 30. novembril, ent hoonel ei ole veel oma nime. Mitmel pool kohatav nimetus Paabel on oma negatiivsete konnotatsioonide tõttu põhjustanud pahameelt mitmetes maja tulevastes asukates. Välja on pakutud veel variandid **Philologicum** ja **uus keeltemaja**. Ehk on kellelgi parem idee? Avaldage arvamust, kasutades küsitluslehte, mis asub aadressil **http://www.ut.ee/klassik/est/poll.html.**

Ring ümber õppekorralduse

Intervjuu õppeprorektor prof Volli Kalmuga

(Algus eelmises UTs)

Milliseid muudatusi tuleks õppekorralduseeskirja teha?

Päris palju. Küsimus on selles, kas teha need ühekorraga või osade kaupa. Ilmselt püüame põhimõttelised muudatused, mis jõustuksid siiski alles tuleva aasta septembris, varsti eeskirja sisse viia. Mõned muudatused tuleb teha ka seaduste paranduste tõttu.

Näiteks?

Suhteliselt palju on räägitud **üle nominaalaja õppimise tasustamisest**, mida üliõpilased küll ei poolda ning mida mina ka eriti ei toeta. Kui see jõustuks, võib raha arvestamine ja muu bürokraatia võtta sama suurt vaeva kui laekuv tulu. Ma ei arva, et paljud seda maksma hakkaksid, mõni lööks käega, mõni ehk pingutaks. Aga niipea, kui see seaduse parandus jõustub, tuleb meil õppekorralduseeskirjas ära muuta praegu kehtiv üheaastane pikendus akadeemilise võlgnevuse likvideerimiseks.

Mis veel seaduste parandustest tuleneb?

Kui jõustub **üliõpilase staatuse määratlus** (*üliõpilane on isik, kes on immatrikuleeritud ülikooli tasemeõppesse)*, ja ma arvan, et nii see läheb, siis tähendab see, et järgmisest aastast peame midagi ette võtma praeguste vabakuulajatega. Ühesõnaga - vabakuulaja staatus kaob ära ja kõik vabakuulajad on üliõpilased. Ainult et kõik ei mahu riigi finantseeritavatele kohtadele.

Seaduse paranduse järgi saab õppida korraga ainult ühe õppekava järgi ja saab ka ainult ühe diplomi. Mõned on proovinud juba kolme diplomit saada. Tuleb siiski vaadata, kui tõsised need õppekavad on, et nominaalajaga jõuab üks tudeng kõik läbi teha. Üks kahest - kas need õppekavad on liiga nõrgad või üksteisele liiga lähedased Pigem võiks olla üks ja laiema taustaga õppekava. Üliõpilaste seas muidugi erandeid on ja mõned suudavad väga palju.

Mis õppeprorektorile veel muret teeb?

Näiteks on kavas hakata üliõpilaselt täpsemat õpingute kava koostamist nõudma. Semestri algul või eelmise lõpus paneb tudeng kirja, et ta võtab need ja need ained. Mõnedes teaduskondades see kirjapanemine toimub, mõnedes mitte, aga väga vähestes seda kontrollitakse. Kontrolli osa on vaja tunduvalt suurendada, et edasijõudmisest paremat ülevaadet saada. Üks põhjusi on ka majanduslik pool.

Kuidas see rahaga seotud on?

Üliõpilane registreerib end loengule, pärast loengute algust on tal kaks nädalat aega end tagasi võtta. Kui ta ei ole end seal kustutanud, peab ta eksamile ilmuma, kui ta ei lähe, märgitakse mitteilmumine. Näiteks arvutiõpetuses, kehakultuuris ja keeleõppes käivad tudengid massiliselt, kuid ainepunkte võtavad minimaalselt. Kohati saab ainepunkte ainult paarkümmend protsenti. Ülejäänud on oma osa, mida nad teada tahtsid, nagu näiteks arvutiõpetuse mõne programmi, selgeks saanud ja rohkem sinna enam ei lähe.

Asi on aga selles, et see õppejõu tehtud töö ei paista pärast ainepunktide kokkulugemist välja. Seepärast tulekski õpingukava täitmist, loengutele registreerimist ning sealt tagasivõtmist kontrollima hakata. Kogu see töö muutub oluliselt nähtavamaks, kui tekib keskne andmebaas.

Mõni asi veel. Ülikoolis on valdavalt tsükliõpe, v.a arstiteaduskonnas. Mulle tundub aga, et tegelikult on aastas ikka kaks eksamisessiooni. Kui see on tegelikkuses nii ja see on enamiku tahtmine, siis pole mõtet kirja panna, et meil on tsükliõpe. Mõni teaduskond küll püüab ja satub sellega üldainete osas konflikti, sest kui teine teaduskond üritab näiteks jaanuaris loenguid pidada, aga tudengid peavad samal ajal

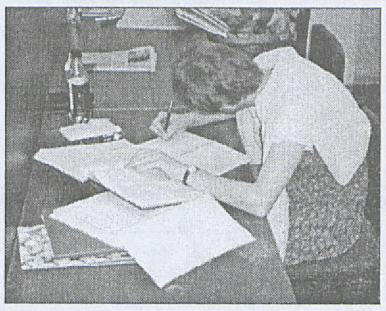

ka üldainete eksameid pidama, on konflikt juba sisse prognoositud. See tuleb eksamite kuupäevade järgi välja.

Mida arvab üliõpilasest õppejõud, geoloogiaprofessor Volli Kalm? Näiteks prof Eero Loone oma läbi kahe UT numbri ilmunud kirjutises leiab, et praegused tudengid on eelmiste aastakümnete omadest palju avatumad ja teadmishimulisemad.

Arvan samamoodi. Üliõpilased on muutunud ka nõudlikumaks, aktiivsemaks õppetöö korralduse suhtes. Kui dekaan olin, puutusin sellega otseselt kokku. Kes maksis, tuli ka küsima, miks loeng ära jäi, kus õppejõud on jne. Nüüd on nõudlus tervikuna tõusnud ja kohati ütlevad üliõpilased välja täiesti alasti tõe, võib-olla kohati natuke üle pingutades, aga tudeng juba on kord selline.

Selle taustal tundub võib-olla, et nüüd püüame reeglistikku natuke kruvida ja nii õppejõule kui üliõpilasele kanna peale astuda, aga sellesse tuleb suhtuda kui korrastamisse, millel on selgesti defineeritavad eesmärgid. Üks on selgelt finantspool nii otseselt kui kaudselt - kogu kõrghariduse finantseerimise küsimus - kes maksab, palju maksab ja mida ta selle eest saab.

Teine pool on ülikooli õppetöö organiseerimine. Kui palju meil kirjas olevast õppetööst ikkagi toimub ja mismoodi toimub? Enne kui midagi muuta ja parandada, on vaja andmeid koguda, ülevaade saada, järeldusi teha, muidu käib vaid üks vastastikku kurtmine.

Ülikooli puudutavad õppetöö põhimõtted peaksid minu meelest lähtuma eelkõige printsiibist, mida korraldada ülikoolis nii, et õppe- ja teadustööst huvituval üliõpilasel paremad võimalused oleksid. Sageli mõjutavad meie tegevust lihtsalt hea inimese mängimine, klubilised suhted jmt. **Ülikool peab oma töö nii organiseerima, et need, kes tahavad õppida, saaksid parima hariduse.** Meil ei ole mingit põhjust arvestada nende soovidega, mis tulevad tudengkonna pingerea lõpus olijatelt. Õppetöö korrastamine ei võtaks seega teadmishimulisematelt midagi ära, vastupidi. Näiteks plaanime, et riigieelarveliselt kohalt väljalangenu aseme võtame ainult parimaid, muud argumendid siin ei loe, nagu näiteks on see osalt sotsiaalabina toimiva stipendiumi jaotamisel. Stipendium on ette nähtud vaid hea õppimise eest. Raske majandusliku olukorra jaoks on muud toetused ja fondid.

Mis juhtub edasi? Mida peavad tegema nii üliõpilased kui dekanaadid, et eksmatrikuleerimine ei tuleks tudengile ootamatult?

Kõigepealt lugema õppekorralduseeskirja. Mul on raske uskuda, et eksmatrikuleerimiseks esitatud tudengid, aga samuti dekanaadid, ei tea, millal nende ainepunktide summa allapoole lubatud miinimumi jäi. Kui vastavalt õppekavale kogutud ainepunktide summa on esimesel aastal üle 90% ja järgnevatel õppeaastatel üle 75% nominaalsest AP-de arvust ning ühelgi eksamil pole läbi kukutud üle kolme korra, on formaalselt kõik korras. See on vana reegel ning kui sellest ei jõuta kinni pidada, järgneb eksmatrikuleerimine. Kui see oli kellelegi eksmatrikuleeritutest üllatuseks, siis järeldan, et meil pole endalgi ülevaadet oma õppeedukusest.

Küsis Varje Sootak

Ajalooliste fassaadide renoveerimisest ülikooli peahoone näitel

Peahoone renoveerimine on olnud jätkuvalt ajakirjanduse huviorbiidis. Sel aastal on seda kajastatud vist kõige rohkem Tartu Postimehes, kahel korral Eesti Päevalehes ja Õhtulehes jm. Huumoriga pooleks on kirjutatud peahoone tselluliidi ravist ja millest iganes. Järgnevalt mõned omapoolsed täpsustused.

Arhitektuurilis-ajalooliselt väärtusliku hoone puhul on oluline säilitada maksimaalselt ajalooliselt audentset hoonekehandit ehk materiaalset substantsi ja materjalikasutust. Ka täiesti amortiseerunud hooneosade asendamisel tuleks kasutada võimalikult sama materjali.

Nii näiteks tuleb fassaaditöödel vana ja lahtise krohvi kõrvaldamise järel hoone taaskrohvida lubikrohviga ning värvida lubivärvidega.

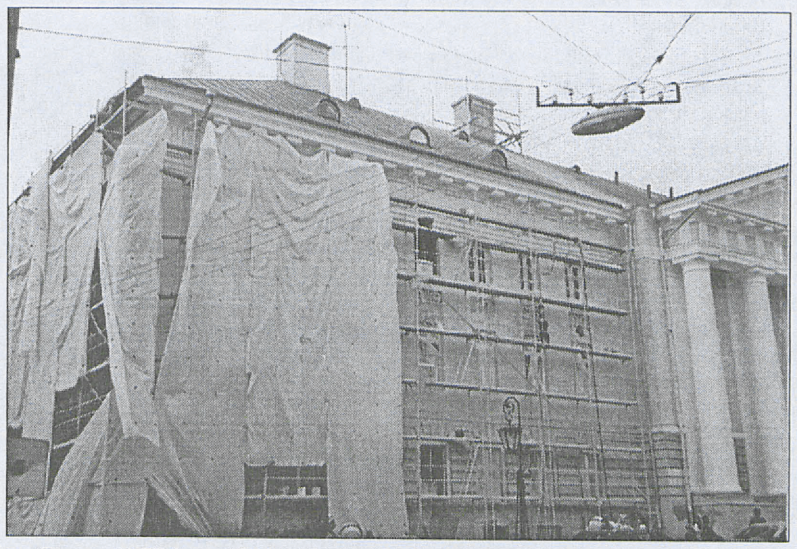

□ **Fassaaditööd on selleks aastaks läbi.**

Reno Hekkonensi foto

Traditsioonilised materjalid ja meetodid on aga väga tundlikud ilmastikutingimuste suhtes. Traditsiooniline materjalikäsitlus sisaldab eelkõige mahukat käsitööd, seejuures peab ka tulemuses käsitööjälg loetav olema. Traditsiooniline krohvipind ei ole absoluutselt sile nagu moodsate materjalide kasutamisel saavutatav pind, ammugi mitte võrreldav lihvitud klaasi, graniidi või terasega. Aus käsitööjälg õilistab pinda ning annab talle n-ö vanuse väärikuse.

Peahoone puhul on tegemist kõigi ülaltoodud printsiipide järgimisega.

Vana krohv oli aluspinnalt lahti, seda eriti 1965. aastal põlenud hooneosa ulatuses. Seega tuli see täies ulatuses kõrvaldada.

Uus lubikrohv krohviti kahekihiliselt, seejuures kumbki kiht pidi kuivama *ca* kaks nädalat. Tänavune suvi oli aga erakordselt sademeterikas ja jahe ning näiteks vana kohviku, see on peahoone põhjapoolsel fasssaadil oli esimese krohvikihi niiskusesisaldus veel 10 päeva pärast krohvimist 90%. Nii venisid krohvitööd planeeritust tunduvalt pikemaks ja lubivärvidega värvimine ei tulnud hoone Jakobi tänava poolsel osal sellel aastal enam kõne alla.

Arvestades ajaloolist kogemust, mille kohaselt välistööd (krohvimine lubimördiga ja värvimine lubivärvidega) lõpetati hiljemalt oktoobri keskel - ööpäevane temperatuur ei tohi langeda alla 8°C, lõpetati ka peahoone fassaaditööd selleks aastaks eelmisel nädalal. Lõplik värvimine ja sokli krohvimine jääb järgmisesse kevadesse.

Nagu ülalpool viidatud, on ajaloolise hoone puhul lausa vajalik, et krohvipindadel oleks loetav käsitööjälg, st teatav ebatasasus, lainetus on loomulik.

Pärast portikuse osa esimest värvikorda olid järelevaatajad nii seina kui sammaste kvaliteediga igati rahul ka terava päikesevalguse korral.

Peahoone mõjukuse tõstmiseks otsustati hoone välja valgustada n-ö arhitektuuriliselt. Pinna valgustamine piki pinda tõi paratamatult esile iga väikese ebatasasuse, võimendades n-ö kärbse elevandiks.

Peahoone chitamise ajal, st traditsioonilise krohvimise korral, valgustasid hoonet vaid tõrvikud, mis heitsid nõrka, võbelevat valgust.

Valgustuse projekteerijad lähtusid esmalt tänapäeva printsiipidest, kuid unustasid mõneti traditsioonilise krohvipinna iseärasused. Tänaseks on valgustite asendit korrigeeritud ja tulemus on piisavalt hajutatud. Mõned tellingute jätkukohtadelt tulenevad kontrastsed üleminekud ja ebatasasused sammastel korrigeerib ehitaja järgmisel kevadel, misjärel peaks kaduma igasugune põhjus kahelda valgustuse efektiivsuse üle.

Peahoone fassaadide remont on küll oluline välisilme parandamise seisukohalt, sest karvendav peahoone oli juba aastaid üldsust häirinud, kuid see ei lahenda peaküsimust, s.o peahoone püsimist.

1994. aastal ilmnesid ohtlikud vajumised aulaaluses osas ja sealt edasi Jakobi tänava poole.

1995. aastal alustati vundamentide kindlustamist muude ehitus-remondivajaduste arvelt. Samas esitati vastavad taotlused Muinsuskaitseametile sihtfinantseerimiseks, mis ei leidnud rahuldamist. Kindlustustöid samade finantsallikate arvelt jätkati 1996. aastal.

1996. aastal pöördus ülikool üheaegselt kultuuriministri ja haridusministri poole, et ministeeriumid esitaksid koos valitsusele lisafinantseeringu taotluse - tegemist ju olulise objektiga nii hariduse kui muinsuskaitse seisukohalt. Siiski ei esinenud ministeeriumid ühiselt, vaid saatsid kumbki formaalse äraütlemise. Ei lülitatud ülikooli taotlust ka 1997. aasta eelarvesse ja seepärast katkestas ülikool vundamentide toestustööd.

Alles 1998. aasta eelarvest eraldas Riigikogu haridusminister Mait Klaasseni toetusel peahoone remondiks 4 miljonit krooni, kuid sedagi mitte vundamentidele sihituna. Nii ongi kujunenud olukord, kus värskelt krohvitud seintesse on tekkinud läbivad praod, millisele ohule kõik ehitusasjatundjad korduvalt tähelepanu juhtisid enne krohvitöödele asumist, sest vajumised jätkuvad.

* * *

Niisiis, avalikkuse survel oleme sunnitud tegelema *make-up*'iga, ajal kui tegelikult hoone allesjäämise küsimus on ikkagi lahendamata. Igaüks, kes läbib fuajee, peaks märkama järjest laiemaks muutuvaid pragusid põrandas ja seintes, järjest muhklikumaks muutuvat koridori.

Ka käesoleva aasta algul esitas ülikool seaduses ettenähtud korras vundamentide toestamiseks taotluse järgmise aasta muinsuskaitsesummade eraldamiseks.

Riigieelarveprojektis ette nähtud 2 miljoniga saab jätkata vaid fassaadi värskendamist, sest kindlustamine nõuab 12-14 miljonit krooni.

Martti Preem,
TÜ arhitekt

PROLOOG. Esmaspäeval, 16.novembril

kl 20	Mälukas / kl 22 Rahvuslik jämm - M. Põldsepp, M. Rätsepp, J. Jantson	EPA klubis
kl 21	"DAGÖ" Pop-Folk Lauri Saatpalu, Peeter Rebane, Tiit Kikas	"Auditoorium"

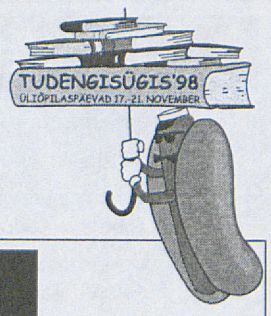

Teisipäeval, 17. novembril

kl 06	Avatuut	Ühiselamud
kl 17-18	SÜGISPÄEVADE AVAMINE JA PILETILAAT. Laadal piletid odavamad!	TÜ füüsika-hoones (Tähe 4)
kl 19	Soodushinnaga etendus üliõpilastele. I. Kàlmani operett "Montmartre'i kannike"	"Vanemuise" suures majas
kl 19	Soodushinnaga etendus üliõpilastele. R.Rose'i näidend "Kaksteist vihast meest"	"Vanemuise" väikeses majas
kl 20	JOHANSON & VENNAD (Kärt, Mart, Jaak ja Ants)	TÜ aulas
kl 20	Konkurss "TUDENGIBÄND'98"	"Sõbra Majas"
kl 21	Stiilikas "Punane Oktoober". "Meie Mees"	"Auditoorium"
kl 22	"TARTU TUGEVAIM TUDENG'98". Ans. "Hazy Daze" - Gladiaatorite võitlus, õlletundmisvõistlus. Sissekanded Rekordite Raamatusse!	EPA klubis
kl 22	Jaan Sööt & InBoil	"Zavoodis"
kl 22	Tartu Õlletehas esitleb: TUDENGIKLUBI Ans."House Of Games". Osale loosimisel: Jõuluks pilet ette! DJ E.Aav	"Atlantises"
kl 23	ÜLIÕPILASPÄEVADE AVAÕHTU. "Vennaskond" ja "Sig" (Soome) Öökino. "Illusiooni" klubiõhtutel ISIC kaardiga soodustus.	"Illusioonis"
kl 9-23	Raatuse Kaubamaja-"TUDENGIKAUBAMAJA". Üliõpilaspiletiga soodustus!	

Kolmapäeval, 18. novembril

kl 13	Kultuurilooline jalutuskäik Emajõe kallastel ajaloolase Hillar Palametsaga	Kaarsilla juures
kl 14	EPA tornijooks - 524 astet higi, verd ja pisaraid	EPMÜ torn-ühiselamus
kl 17	SPORDIDUELL EPMÜ contra TÜ	TÜ spordihallis (Ujula 4)
kl 18	Peter S.Beagle "Viimane ükssarvik"	Tartu Lasteteatris
kl 19	Soodushinnaga etendus üliõpilastele. G.Verdi ooper "Falstaff"	"Vanemuise" suures majas
kl 21	Musimuusika neidudele. Erich Krieger, Are Jaama	"Auditoorium"
kl 21	EXTRA-UNPLUGGED "Jääboiler" & sõbrad	"Sõbra Majas" (Kalevi 24)
kl 22	Transwest go West / DJ Tiit Transves & Dana Viva la Cuba Internationale. Suudlusvõistlus "Kiss & Go". Näitus-oksjon Billy "Clinton" Boy. Parim STIIL...	EPA klubis
kl 22	"Genialistid"	Zavoodis
kl 22	Ärge hoidke ilu vaka all - tulge välja! Ilodele ja Iludele priipääsmed! DJ I.Lään	"Atlantises"
kl 23	Absolut Rave: "Una Bomba" & R.Saaremets. Öökino.	"Illusioonis"
kl.9-23	Raatuse Kaubamaja-"TUDENGIKAUBAMAJA". Üliõpilaspiletiga soodustus!	

Neljapäeval, 19. novembril

kl 17	Üliõpilaspäevade piljarditurniir	Nooruse 7
kl 18	Loodusfilme aegade tagant	Vanemuise 46
kl 19	Soodushinnaga etendus üliõpilastele. K. Murutari muusikaline lavalugu "Marlene"	"Vanemuise" suures majas
kl 20	"SININE MALEVASÄRK". Laulud malevast. Legendid Luur,Kõrre, Puis	"Auditoorium"
kl 21	Pidu jätkub "P.S.Troika"	"Auditoorium"
kl 21	"Get Together Party". Õhtu välistudengitele ja nende sõpradele. Ans. "Twice" & DJ-d	Tartu Laululaval
kl 22	STIILIÕUDUKAS "13 HAUATAGUST HETKE" *Päkapiku surm *Õudu-Ameerika rütmimasin "L'Dorado" *Röövlibaar "Borsi krahh" *Külalisena teisest ilmast "Neuron Phase" *Hauatagust elu koordineerib Põrguvürst *Kohtumiseni, zombid!	"Sõbra Majas"
kl 22	Tudengimiss 98 / KomproMiss/ Tudengimood 99 - rahvalaulik Contra DJ V.Kollom. NB! No Smoking, No Dress!	EPA klubis
kl 22	"Tehnoülevaatus" DJ-d Alex & Didi	Club 2000 (Pargi 8)
kl 22	"The Bleach"	Zavoodis
kl 22	Neljas päev - ikka rongi peal ... ja ikka Koff õllega. DJ Mike Sun	"Atlantises"
kl 22	"GRAAFITI DANCE". Graffit joonistusvõistlused Tarantino filmide teemadel. Videoekraanid. Live show "HARK". DJ-d Ren, Ericson, "Neuron Phase", P Julm	Jõesadama vanas tehase hoones
kl 23	Etendus "Parazütistid" tantsu-kompaniilt BOX RM (Tallinn) DJ-d E.Tero, Ninja & Dzheims. Öökino.	"Illusioonis"
kl 9-23	Raatuse Kaubamaja-"TUDENGIKAUBAMAJA". Üliõpilaspiletiga soodustus!	

Reedel, 20. novembril

kl 18 Luulelavastus türgi luulest
"Saa tühjaks, mu süda" — Tartu Lasteteatris

kl 19 Soodushinnaga etendus üliõpilastele.
A.Suhhovo-Kobõlini "Tarelkini surm" — "Vanemuise" suures majas

kl 19 Soodushinnaga etendus üliõpilastele.
F.Kafka/P.Raudsepp "Metamorfoos" — "Vanemuise" väikeses majas

kl 19 "KULDNE SÜGISLÖÖK".
"Terminaator", "Black Velvet",
"Rumal Noorkuu",
"The Kuldne Smileraator".
Plaate keerutavad
Reio Tilk & Märt Rannamäe — TÜ Spordihallis (Ujula 4)

kl 21 Tudengitunnet tuuseldab
"Compromise Blue" (E. Rutiku) — "Auditoorium"

kl 22 "Rock Night"
"The Bleach", "Grendel",
"Hell Tanner"... — Tartu Laululaval

kl 22 Hitimees 88-98 õ/a.
DJ Anti Depressant - hitid õ/a-st 1988-98. Äraarvamismäng.
TantsuSprint "Sügisel on Suva" - tantsuvõistlus kella 00.00-1.00.
DJ I.Lään — EPA klubis

kl 22 "Parimatest parim" DJ Kalev K.
Retrokostüümides sissepääs prii! — Club 2000

kl 22 Tantsumuusikat valib Onu Bella
NB! 17.-21.nov kella 12-st-16-ni kolmekäigulised üliõpilaslõunad kohvikus taskukohaste hindadega! — Teatrikohvikus

kl 22 "Kullajaht "Atlantises"" -
Sõõm Cinzanot võib imet teha!
Teejuhtideks kullakaevurid.
DJ U.Kolsar — "Atlantises"

kl 23 Hip-Hop klubi "Ready or not",
Ans. "True Headz".
DJ-d Skool, Remy Ronimois,
Widenski. Öökino — "Illusioonis"

kl 9-23 Raatuse Kaubamaja-"TUDENGIKAUBAMAJA".
Üliõpilaspiletiga soodustus!

Laupäeval, 21. novembril

kl 12 W.Huygen - R.Rajandi - M.Kampus
"Kuidas kirjutada päkapikuraamatut". Tartu Lasteteatris

kl 19 Soodushinnaga etendus üliõpilastele.
J.Hoffmanni "Bluff" — "Vanemuise" suures majas

kl 19 Soodushinnaga etendus üliõpilastele.
L.Lunari "Kolmekesi kahevahel" — "Vanemuise" väikeses majas

kl 22 "Beggar's Farm" — Zavoodis

kl 22 FREESTYLE TANTS'98 - kohal Eesti paremad tänavatantsijad!
DJ M.Kiljak & DJ M.San — "Atlantises"

kl 22 TaidlusTIP ja TÄP ehk Kuidas isetegevus endale jalad alla sai.
Ans"&MAIKA". Suur isetegevuskonkurss!
Oodatud kõik andekad ja naljakad, lauljad ja näitlejad, üksikud ja mitmikud. Pannkooke kõigile! — EPA klubis

kl 23 "Haus Musik Ool Nite Long". DJ Julm — Club 2000

kl 23 Retro Gruuv "HAPPY END".
TREE & MARJUSASS.
"Neuron Phase". Öökino. — "Illusioonis"

kl 9-23 Raatuse Kaubamaja-"TUDENGIKAUBAMAJA".
Üliõpilaspiletiga soodustus!

PEAKORRALDAJA:
TÜ Klubi ja Ülikooli Kultuuriklubi

KORRALDAJAD: EPMÜ Üliõpilasvolikogu, Teater "Vanemuine", Tartu Lasteteater, klubid: "Atlantis", "Auditoorium", "2000" "Illusioon", "Zavood", Tartu Laululava, Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering, TARTU ÜLIÕPILASMAJA NÕUKODA, Bermuuda, Piljardiministeerium, Ent. "Zum".

TÄNAME: Tartu Linnavalitsus, TARTU Ülikool, Tartu Kultuurkapital, Tartu ÕLLETEHAS, POSTIMEES, TARTU RAADIO, AS INTERMAAG, Raatuse Kaubamaja, Uuno Raadio, KOFF, Tartu KUKU, Saku Õlletehas, Estrella.

http://www.ut.ee/stud_days/

KOHTUMISENI ÜLIÕPILASPÄEVADEL!

acta diurna

SEL NÄDALAL

- 2. nov toimus avatud ülikooli korraldatud **nõupidamine dekaanidele ja prodekaanidele.**
- 4. nov toimus ülikoolisisene **teabetund**.
- 4. nov toimusid raamatukogus **Euroopa Liidu teemalised ettekanded Austria majandusest.**
- 5. - 7. nov toimub raamatukogu konverentsisaalis **Balti endokrinoloogide konverents.**
- 6. nov - **vilistlasõhtu Hiiumaal, ülikooli esinduse aastapäeva tähistamine.**
- 6. - 7. nov - ülikooli esindajad osalevad Ida-Virumaa IV äripäevadel, samal ajal toimub **Jõhvis avatud ülikooli infopäev** ja **näituse** "In corpore vabadussõtta" **avamine.**

TULEVAL NÄDALAL

- 9. nov peab **ETVs avatud ülikooli loengu raamatukogu direktor Peeter Olesk**. Teemaks raamatukogud interneti ajastul.
- 9. nov - **1900 aastat "GERMANIA" ilmumisest** "Tacituse tahtel Vahemerelt Läänemerele" - kell 13 algab ülikooli ajaloo muuseumis seminar.
- 10. nov - Tallinnas toimub **TÜ infopäev venekeelsele meediale**.
- 10. nov kl 11 algab geograafia instituudis **hüdroloogiakonverents "Sisevete hüdroloogia Eestis 1988-1998".** Ettekanded Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi, TTÜ, EPMÜ, Eesti Geoloogiakeskuse, Ökoloogia Instituudi ja Keskkonnaministeeriumi Infokeskuse teadlastelt ja praktikutelt.
- 11. nov - Türi kolledžis esineb **prof Raivo Mänd akadeemilise loenguga** "Ilu ei panda padaje, ehk mõtisklus geenidest, meemidest ja inim- ning loomakultuurist".
- 11. nov kl 14-17 toimub ph aud 102 TÜ ja Eesti ENIC/NARIC Keskuse **ühisseminar** "Välisriikide haridusdokumentide ja kraadide hindamine ning tunnustamine Eestis".
- 11. nov kl 15 algab J.V. Veski aud **VII eesti kirjakeele ajaloo päev "350 aastat lõunaeesti keele grammatikast".** Kl 17.15 on J. Gutslaffi keeleõpetuse "Observationes Grammaticae circa linguam Esthonicam" (1648) eestikeelse tõlke esitlus ülikooli kunstimuuseumis.
- 12. - 15. nov **korraldab ajakirjandusosakond seminari** "Intervjuu kui meetod ja žanr ajakirjanduses".
- 13. nov - **TÜ infopäev Võrumaal**.

TÜ Kirjastus esitleb:

Teine trükk !
Selma Teesalu, Tiiu Vihalemm
Seedimine. Toitumine. Dieedid

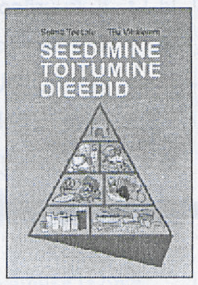

Füsioloogiliselt ja biokeemiliselt põhjendatud toitumine on terviseõpetuse olulisemaid komponente. Üks tähtsamaid ülesandeid toitumisteaduses on üksikisiku toitumise eesmärkide formuleerimine. Oluline on välja selgitada just need haigused, mille arenemine on ainevahetuse individuaalseid iseärasusi arvestades kõige tõenäolisem. Toitumises on üheks olulisemaks kriteeriumiks normaalne kehakaal ja hea enesetunne. Arstilt nõuab adekvaatse dieedi soovitamine väga suuri teadmisi toitumise valdkonnas. Käesoleva raamatu autorid püüavadki seda oma lugejatega jagada.

274 lk. Hind: 95 kr.

Karl Karlep
Psühholingvistika ja emakeeleõpetus

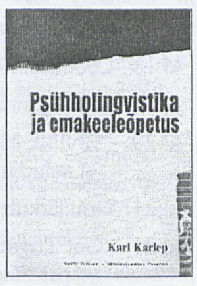

Õppevahend annab ülevaate eakohase arenguga laste kõne kujunemisest.

Kõrvutavalt on käsitletud hälviklaste kõne arengut. Viimaste all on mõeldud lapsi, kellel esineb kõnepuue või kõnepuue koos intellektipuudega. Autor soovitab raamatut ka tegevpedagoogidele, sh. logopeedidele. Teadmised laste kõne arengust, suhtlemisest, kõnetegevuse seaduspärasustest ning kõnepatoloogiast on kindlasti kasulikud ka lasteaiakasvatajatele ja algklassiõpetajatele keskastmes ja hiljem.

306 lk. Hind: 70 kr.

Eiki Berg
Geopoliitika

Raamatus tutvustatakse geopoliitilise mõtte ajalugu, otsitakse seoseid kontekstvtist ja tõmmatakse paralleele ajaloosündmustega. Lugeja puutub kokku nii ideede sünni kui ka nende ellurakendamisega. Geopoliitika tundmine aitab lahti mõtestada mingi ajajärgu rahvusvahelisi suhteid, läbi näha suurriikide välispoliitilisi manöövreid ning analüüsida võimuvahekordi. See võimaldab tõlgendada praegu maailma poliitikas toimuvat ning prognoosida tulevikusündmusi minevikule tuginedes - maailmas ei ole ju midagi püsivamat kui riikide ja regioonide geograafiline asend.

110 lk. Hind: 75 kr.

info

väitekiri

TÜMRI-s Riia 23 ruumis 217 kaitsevad neljapäeval, 12. novembril doktoritöid:

kl 15.15 **Arnold Kristjuhan** "Studies on transcriptional activator properties of tumor suppressor protein p53". Juhendaja prof Toivo Maimets, oponent Klas G. Wiman, *PhD* (Karolinska Inst, Stockholm);

kl 17.15 **Sulev Ingerpuu** "Characterization of some human myeloid cell surface and nuclear differentiation antigens". Oponent Laszlo Szekely, *PhD* (Karolinska Instituut, Stockholm).

varia

Ettekandepäev

Raamatukogu kutsub 11. novembril kl 11 osa võtma oma kogusid tutvustavast **ettekandepäevast** "Epistolae autographae... Kirjavahetused ja kollektsioonid" konverentsisaalis.

Kl 16.15 avatakse raamatumuuseumis autograafide näitus, mida saab edaspidi külastada E, K, R, L kl 13-16. Gruppidele eelregistreerimine tel 375 750. Tere tulemast!

"Turgi maailma kohanimed"

TÜ türgi keele kabineti sarjas Ergenekon ilmus prof Ott Kursi raamat "Turgi maailma kohanimed", mis annab eesti lugejatele sugulaskeeli kõnelevate turkide poolt nimetatud kohtadest piisavalt uusi teadmisi. Raamat on saadaval TÜ raamatupoes ja türgi keele kabinetis Tähe 4-352. Tellida saab ka telefoni teel numbril 375 899.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 671.

Ruumide üürimine: 375 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Uus näitus!

Kärt Mikli skulptuurid "Mütoloogilised loomad".

Näitused: "Kaalud ja mõõdud muuseumi kogudest".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16. Info 375 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18. - 19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Uus näitus!

Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17. Info 432 643.

Raamatukogu

E-R 10-17

Näitused: Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing 1988-1998, TÜ raamatukogu Eesti kultuuriloos, Aalto: 3 objekti Eestis, Mati Leppiku akvarellid, Korp! Ugala 85.

Uus näitus!

Tšehhi graafiline diasin "Typo design club".

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Uus näitus!

Autograafide näitus **"Epistolae autographae... Kirjavahetused ja kollektsioonid".** (Loe info: variast).

Eesti spordimuuseum

Riia 27a

Näitus: "Kehakultuur ja sport Tartu Ülikoolis".

TANTSUKLUBI
ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!
AUDITOORIUM

R 6. nov **SOUZA - L`DORADO**
DJ ONU TOM
alates kl 21 pääse 30 kr.
L 7. nov **DISKO-TANDEM** Illari & Madis
alates kl 21 pääse 30 kr.
P 8. nov **DJ TRAX.** al. kl 21 pääse 25 kr.
E 9. nov **DJ Rauno & Leino.** Tasuta
T 10. nov **Saku spurt** kell 20
Välkpiljardivõistlus piljardis
Enim mängitud hitte!
DJ Jaanus Sepp
alates kl 21 pääse 25 kr.
K 11. nov **MARDIPÄEVA JÄRELKOGUNEMINE!**
Tümistab T. TRAX
alates kl 21 pääse 25 kr.
N 12. nov **Eilsest tänasesse!**
DJ Illari Lään
alates kl 21 pääse 25 kr.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680; 251 42 300
Toimetuse aadress: Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 1103
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

AR4

Nr. 36 (1949)

Reede,
13. november
1998

Ilmub 1948.
aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Esmaspäeval algavad sügispäevad!

Intervjuu ülikooli klubi juhataja Heino Varikuga

Mis hakkab toimuma?

Üheks nädalaks sügisel on enamik Tartu lõbustus- ja kultuuriasutusi pühendunud tudengitele. Programm on scinast-scina, kuhu mahuvad, teatrietendused, kontserdid, filmiprogrammid, konkursid ja *show*programmid. Mina väärtustaksin eriti neid üritusi, kus tudengid ise on kõik otsast lõpuni teinud. Kahju, kui tudeng jääb ainult tarbijarolli, kus talle kõik ette-taha ära tehakse, nii jääb tihtipeale mõnel üritusel väheks tudengivaimsust. Selle kitsaskoha saaks likvideerida, kui tudengitel oleks taas oma maja. Lootust on, et Sõbra Maja võib selleks saada.

Kas traditsioonilistele kohtadele on uusi lisandunud?

Lisaks vanadele tuntud kohtadele on juures Auditoorium oma uues kuues

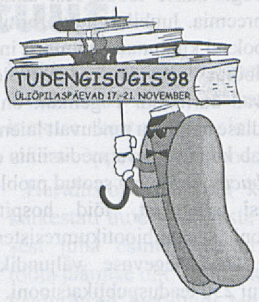

(kuigi Viie Vindi Klubi, nagu eelmisel kolmel aastal, seekord pole). EPMÜ klubis Veski 6 on esinduslik programm EPMÜ üliõpilasvolikogu poolt terve nädala jooksul. Omapärane koht on kindlasti Jõesadama hoone, kus neljapäeval toimub üritus Graafiti Dance.

Mina isiklikult soovitaksin sinna kindlasti minna, tudengid on ise selle ürituse teinud.

Muidugi soovitan vaadata-kuulata tudengibändide konkurssi, spordiduelli EPMÜ *contra* TÜ jpm, soodus on külastada ka teatrietendusi - 50% allahindlus.

Häid sügispäevi kõigile!

Küsis Reno Hekkonens

NB! Sügispäevade kava ilmus eelmises UTs.

Eesti ülikooli aastapäevaüritused

28. november - kell 13.15 algab vilistlaskogu aastakoosolek ph aud 102, järgneb konverents ning päeva lõpetab koosviibimine Manhattanis.

30. november - kell 16 ülikooli uue keeltemaja *Paabeli* avamine Ülikooli 17/19.

1. detsember - kell 12 eesti ülikooli 79. aastapäeva aktus aulas, kus toimub doktorite ja audoktorite ning auliikmete promotsioon;

kell 19 algab "Vanemuise" teatris aastapäevaball.

2. detsember - kell 11 nimeliste stipendiumide, sh Tartu raestipendiumi üleandmine rektoraadis;

kell 18 toimuvad aktused ülikooli kolledžites.

3.-4. detsember - ajaloo muuseumis avatakse konverents ja näitus "Tartu Ülikool 1970 - 1988".

7. detsember - ülikooli päev Tallinnas Eesti Rahvusraamatukogus.

Aastapäevaürituste käigus esitletakse leksikoni "Tartu Ülikooli professorid 1998".

"Uute inimestega tuli ülikooli ka hoiaku muutumine"

Täna on ülikoolis viimast päeva tööl rektori abi Ene Seidla. Kuhu Sa ülikoolist lähed?

Võiks öelda nii, et mul on huvitav pakkumine. Asun tööle firma Frens Tartu esinduse juhina. Frens tegeleb kahe valdkonnaga, millest üks on konverentside ettevalmistamine ja läbiviimine. Siia kuulub kogu vajalik eeltöö - osavõtjatega kontakteerumine, trükised, osavõtjate reiside korraldamine, majutamine, toitlustamine. Konverentsi toimumise ajal hoolitsetakse tõlke, sekretariaadi, kogu tehnilise teeninduse eest. Kuna vastvalminud Vanemuise kontserdimajas on konverentsi korraldamiseks vajalik tehnika olemas, siis moodustub koos raamatukogu ja ajaloo muuseumi saalidega tegelikult selline torc kolmnurk, kus ürituste puhul saaks korraga kasutada mitut erineva suurusega saali. Paljud Tartu organisatsioonid ja ka ülikooli allüksused on maininud, et nad kasutavad Frensi teenuseid, korraldades oma üritusi Tallinnas, sest Tartus on vähe majutuskohti ning seni polnud ka vastava suurusega saali. Kuna nüüd on olemas Eesti parima tehnilise varustusega saal ja siia tekib konverentsifirma esindus, kes seda teenust siin pakkuda tahab, on tingimused enamalt jaolt olemas. Teine pool Frensi tegevusest on tseremooniate, pidulike ja vähempidulike vastuvõttude korraldamine. Seejuures suudetakse teenindada korraga märkimisväärselt suuri üritusi. Nimetagem presidendi vastuvõttu vabariigi aastapäeval või "Borgy ja Bessi" kontserti Tõrvas. Frensi tegevuses on sümpaatne nende pikaajaline kogemus, põhjalikkus ja valmisolek teenindada ka igasugu erilistes situatsioonides ja ruumides. Protokolli ja etiketi õpetaja ja asjatundja Tiina Tšatšua on üks selle firma loojaid ja juhtivaid jõude. Temalt loodan väga palju õppida.

Nii et Sa jätkad omamoodi ülikoolitööd, kuigi mujal.

"Mul on hirmsasti vedanud, et olen ülikoolis saanud koos töötada paljude suurepäraste inimestega," leiab Ene Seidla.

Jah, soovin väga, et seos ülikooliga jääks alles. Olen ülikoolis ürituste korraldamisel sellisest teenusest lihtsalt koguaeg puudust tundnud. Usun, et oskan näha olukordi kliendi silmadega.

Vaatame korraks tagasi aega, mil Sa ülikooli tööle tulid?

Tulin siia 1994. aasta augustis. Rektoriks oli siis Peeter Tulviste, prorektorid olid Jaak Aaviksoo, Teet Seene ja Riho Illak. Toonane rektoraat oli töötanud ühe aasta ja põhiline põhjus, miks mind siia kutsuti, oli see, et teadus- ja õppetöös oli juba suudetud teha pikk samm n-ö lääneliku ülikooli suunas. Teenindav ja *office*'i pool oli aga veel kusagil kahcksakümnendates. Sekretariaadis ja kantseleis valitses nn arvelaua tase, asjaajamise ja postiga tegeles paralleelselt mitu üksust, ülikoolis tegutsesid osakonnad, mille töö resultaati ei kasutatud, personalitöö polnud veel üldse ülikooli jõudnud jne.

Sinu ametinimetuseks sai rektori abi, kellena ning valitsuse istungite korraldajana Sind kõigepealt teatakse. Mis mahub rektori abi töösse?

Minu otseseks ülesandeks sai muudatuste käivitamine, mis oli seotud asjaajamise ja personalitööga, ülikooli uute inimeste leidmine. Selles suhtes oli tohutult õnne, et suutsime leida siia noori ja haritud inimesi. Mainiksin siin ülikooli kantseleisse tööle võetuid, kes suutsid totaalselt muuta ettekujutust ülikooli kantseleist ja sekretariaadist, samuti Leelo Muru ja Raivo Valku, kes käivitasid personaliosakonna. Aeg muutusteks oli siis küps ja enamik töötajatest olid uue eesmärgi seadmisega päri ning valmis kaasa tulema. Usun, et ka need, kes valisid ülikoolist lahkumise, on oma otsusega rahul.

Mul on hea meel ka selle üle, et muutus suhtumine, et ülikooli kontorites töötavad ainult madala palga ja madala kvalifikatsiooniga inimesed. Siia hakati võtma inimesi, kellel oli haridus, kellele esitati kõrged nõudmised. See tendents jätkub. Arvan, et kompetentsed ja haritud inimesed ei pea ka administratsioonis kehvasti tasustatud olema. Aastaid oleme head juristi otsinud ja mitmest kandidaadist ilma jäänud, sest ülikool polnud valmis selliseks palgatasemeks, mis turul oli. Samas võib aga kompetentse juristi puudumine pikemas perspektiivis väga kalliks maksma minna.

Ühe väga positiivse sammuna mainiksin seda, et teaduskondadesse tekkis ametikoht - dekanaadi juhataja. Vestlesin enne selle ettepaneku tegemist kõigi dekaanidega, kes kurtsid, et dekaan on valitav, akadeemiline persoon, aga samas teaduskonnas ainuisikuliselt vastutav kõige eest: alates dokumentide arhiveerimisest kuni teadusvaldkonna arenguni terves Eestis. Nii et taolist dekanaadi töö korraldajat oli väga vaja ning neile kohtadele on leidunud võimekaid inimesi.

Koos uute inimestega tuli ülikooli ka hoiaku muutumine. Sai selgemaks, et administratsioon on ülikoolis üliõpilasi, õppejõude ja teadlasi teenindavas funktsioonis.

Järg 2. lk

Karl Inno nimeline stipendium

Sihtasutus otsustas Karl Inno nimelise stipendiumifondi komisjoni ettepaneku põhjal määrata Karl Inno stipendiumi saajaks 1998. aastal majandusteaduskonna doktorandi **Priit Sanderi**. Stipendiumi suuruseks on 6000 krooni ning see antakse kätte ülikooli aastapäevaürituste raames 2. detsembril.

"Konkursile laekus kolm taotlust ja kõik taotlejad olid stipendiumi väärilised. Arvestades asjaolu, et stipendium on mõeldud just teadustööle orienteeritud noorte toetamiseks, määrati stipendium Priit Sanderile, kes on olnud väga edukas nii teadus- kui ka õppetöös," selgitas Karl Inno nimelise stipendiumi komisjoni esimees, ärirahanduse ja investeeringute prof Vambola Raudsepp.

Karl Inno nimeline stipendiumifond asutati 1995. aastal ülikooli kunagise panganduse ja kindlustuse õppejõu Karl Inno sugulaste ja sõprade poolt eesmärgiga toetada majandusteaduskonna üliõpilasi, kelle kitsamaks erialaks on ärirahandus ja investeeringud või raha ja pangandus.

Margus Ots,
TÜ Sihtasutuse juhatuse esimees
Täiendav info tel 375 852.

Lääne maakonna stipendiumi konkurss

Lääne Maakonna Stipendiumifondi asutasid Sihtasutuse juurde Lääne Maavalitsus, Haapsalu Linnavalitsus ja Läänemaa Omavalitsuste Liit 2. aprillil.

Stipendiumifondi kasutatakse Läänemaalt pärit TÜ üliõpilastele stipendiumide maksmiseks, samuti Läänemaa huve käsitleva silmapaistva teadus-, õppe- ja arendustöö premeerimiseks. Välja antakse kaks 5000 krooni suurust stipendiumi/preemiat.

Kandideerijatel palume esitada ülikooli kantseleisse (peahoone, ruum 207) **15. detsembriks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis),
- *curriculum vitae,*
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust,
- preemiale kandideerimisel lisada ka koopia uurimistööst.

Stipendiumid/preemiad antakse üle kevadsemestri alguses.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest,
tel: 375852, e-mail: sihtasutus@ut.ee
http://www.ut.ee/sihtasutus/

Universitas Tartuensis 50

Head sõbrad, olete oodatud ajalehe sünnipäevale **reedel, 20. novembril** .

Kl 10 - 11 toimetuses lahtise ukse tund hommikukohvi ja hommikuse UT-ga.

Kl 11 - 14 seminar nõukogu saalis:

kl 11.15 - 11.30 Eesti üliõpilaskondade häälekandjad - ajalooüliõpilane Fred Puss,

kl 11.30 - 11.50 ajalehe "Tartu Riiklik Ülikool" - "UniversitasTartuensis" 50 aastat sõnas ja pildis" - toimetus,

kl 11.50 - 13 vestlusring teemal "Ülikooli ajaleht ja üliõpilasajaleht" - TTÜ, TPÜ, EPMÜ ajalehtede toimetused, ajakirjanduse osakond, teabetalitus, TÜ üliõpilasesindus jt,

kl 13 - 13.15 toimetus tänab oma autoreid,

kl 13.15 - 13.45 toimetus võtab vastu uudiseid,

Kl 13.45 - 14 üllatusekskursioon.

Lehetalitus

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUS

10. novembril

1999. VASTUVÕTUEESKIRI

oli esimesel lugemisel. Vastuvõtukomisjon on teinud ettepaneku teha järgmised muudatused: arvestada sisseastumisel kõigil erialadel 2-4 riigieksami tulemust, täiendavalt tohib korraldada ühe sisseastumiseksami, mis võib koosneda mitmest osast; eksamiperioodi soovitatakse nädala võrra lühendada ning bioloogia-geograafia-, füüsika-keemia-, matemaatika- ja kehakultuuriteaduskond tahavad eksperimendi korras vastuvõttu laiendada. Mõned küsimused vajavad veel arutamist õppekomisjonis ja õppeosakonnas. Eeskiri tuleb teisele lugemisele järgmise valitsuse istungil ning vastu võtta tahetakse see 27. novembri nõukogus.

MÜNSTERI ÜLIKOOLI UURIMISSTIPENDIUMI,

mis on mõeldud 1. aasta magistrantidele põhiõppes edukalt kaitstud ning magistriõppes edasiarendamisele kuuluva silmapaistvalt hea lõputöö eest, pälvisid valitsuse otsusega:

Tatjana Skrebuhhova (AR, biomeditsiin - "Antidepressantide toimest ärevusseisunditesse ja agressiivsusesse rottidel", juh prof Lembit Allikmets);

2. **Ivari Kaljurand** (FK, keemia - "Spektrofotomeetriline neutraalsete hapete happelisuse skaala atsetonitriilis", juh prof Ilmar Koppel ja lekt Ivo Leito);

3. **Asko Lõhmus** (BG, loomaökoloogia - "Hiireviu pesapaigavalik ja selle seosed sigimisedukusega", juh prof Raivo Mänd);

4. **Mari Uba** (SO, sotsioloogia - "Rahvuslik identiteet ja selle empiirilise uurimise võimalusi meedia-analüüsi kaudu", juhendaja prof Marju Lauristin).

Teaduskonnad esitasid kokku 22 kandidaati. Statuudi järgi antakse igal aastal välja 4 stipendiumi (a *ca* 4000 kr). Tänavune konkurss on viies. Stipendiumid antakse kätte ülikooli aastapäeval.

Teist korda oli valitsuses arutamisel hoone

TIIGI 76A

rendilevõtt sotsiaalteaduskonna jaoks. Dekaan prof Jüri Allik ütles hoone rendilevõtu vajadust põhjendades, et ülikooli ruumilis-territoriaalne arengukava näeb ette teaduskonna *campus*'e väljaehitamise Tiigi tänava piirkonda. Teaduskond on väga kiiresti suurenenud ning praegu valitseb ruumipuudus. Kõrvalasuvat hoonet (endine saun) oleks praegu võimalik väga soodsalt rendile võtta.

Küsimus otsustatakse järgmise valitsuse istungil.

UUE KEEMIAHOONE

asukoha ettepaneku esitas füüsika-keemiateaduskond. Seoses Päeva t 1 tagastamisega on omanikult võimalik see soodsalt osta (1 ruutmeetri hind 120 kr). Uue keemiahoone asukoht oleks siis füüsikahoone naabruses. Valitsus toetas teaduskonna ettepanekut, küsimus otsustatakse ülikooli nõukogus.

* * *

Hermanni reisistipendiumi komisjoni määras valitsus õppeprorektor Volli Kalmu (esimees) ning arendusprorektor Hele Everausi ja Hermann Reisid esindaja Anne Niidu (liikmed). Ülikooli ja AS Hermann Reisid vahel sõlmiti koostööleping 1996. aastal.

õnnitleme

Marika Mikelsaar 60

12. novembril saab 60-aastaseks mikrobioloogia instituudi juhataja prof Marika Mikelsaar.

Pärast ülikooli lõpetamist 1963. aastal sidus praegune juubilar oma elu arstiteaduskonnaga, algul mikrobioloogia kateedris, seejärel ajavahemikul 1969-1993 töötas ta üld- ja molekulaarpatoloogia instituudis. Lisaks juhatas juubilar aastatel 1991-1993 ka Maarjamõisa Haigla mikrobioloogia laborit. Alates 1993. aastast töötab ta korralise professorina.

Juubilari teadustegevus on olnud produktiivne. Viimase peegelduseks on edukas meditsiinikandidaadi ja meditsiinidoktori kraadi kaitsmine. Ning eks viita edule teaduspõllul ka Marika Mikelsaare poolt juhitud kollektiivile 1994. aastal mikroobiökoloogia-alaste tööde eest antud EV teaduspreemia. Juubilari huviorbiiti on 35 aasta jooksul kuulunud peamiselt inimese mikrofloorat ja mikroobiökoloogiat käsitlevad uuringud. Tegelikult on tema kui teadlase ampluaa tunduvalt laiem - see puudutab ka tänapäeva meditsiinis olulisi *Helicobacter pylori*'iga seotud probleeme, uurimusi allergiast, töid hospitaalinfektsiooni ja antibiootikumresistentsuse vallas. Teadustegevuse väljundiks on enam kui 250 teaduspublikatsiooni.

Tõelise Tartu ja Tartu Ülikooli patrioodina on prof Marika Mikelsaare näol tegemist üliõpilaste hulgas väga hinnatud ja austatud õppejõuga. Juubilar ei ole säästnud jõudu ega aega, et anda oma rikkalikke teadmisi ja kogemusi edasi praegustele tudengitele - tulevastele kolleegidele. Tema loengud on ühed populaarsemad arstiteaduskonnas ning kui loengust väheseks jääb, leidub täiendavat lugemist veel professori poolt välja antud arvukates õppematerjalides ja õpikutes.

Soovime, et juubilaril jätkuks jõudu ja jaksu veel pikaks ajaks, jätkamaks alustatud teed.

Kolleegid mikrobioloogia instituudist

"Uute inimestega tuli ülikooli ka hoiaku muutumine"

Algus 1. lk

Sa olid ka MTÜ Tartu Üliõpilasküla juhatuse esimene eesistuja.

1994. aastal oli üliõpilasküla ülikooli kõige mahajäänum ja lootusetum üksus, kus valitses minnalaskmise meeleolu, kus praktiliselt puudus isegi raamatupidamine. Turu Üliõpilasküla sattudes nägime, kuidas on üldse võimalik üliõpilasmajutuse organisatsiooni toimima panna. Lihtne on väita, et meil pole raha, et sellepärast ei saa midagi teha. Tegelikult tuleb ka mingite investeeringute saamiseks valmis olla. Üliõpilasküla direktori kohale leidsime Andres Kase, tänu kellele sai uus organisatsioon loodud ning pikk samm edasi astutud. Olukord oli niivõrd tröötitu, et sinna oli vaja etteotsa noort inimest, kes julges riski võtta.

Mis jäi Sulle ülikoolis kõvemaks pähkliks, mis jääb pooleli?

Üliõpilasküla ongi üks ülikooli tõsisemaid kitsaskohti ja mul on natuke kahju, et selles suhtes oleme veidi aeglaselt liikunud, aga siin on ka mitmeid takistusi, lisaks üleüldine rahapuudus. Hea, et oleme ka üldsuse hoiakus ühiselamute suhtes muudatuse saavutanud. Kui alustasime üliõpilaste majutusest rääkimist, siis ega meid eriti keegi jutule võtta tahtnud. Ei saa võrrelda riigikogu ja linnavolikogu praegust suhtumist sellega, mis oli mitu aastat tagasi. Olcksin lootnud ka üliõpilaste suuremale aktiivsusele.

Mida head Sa ülikoolist kaasa võtad?

Mul on hirmsasti vedanud, et olen saanud töötada koos selliste rektoritega, nagu prof Tulviste ja prof Aaviksoo. Nendest õhkuv haritus ja akadeemiline autoriteet on midagi erilist. Vaatamata suhteliselt lähedasele töösuhtele ei kao aukartus nende inimeste ees kunagi. Tahaksin tunnustada ka inimesi, kes toonaseid reforme eest vedasid: prorektor J. Aaviksoo, kellelt tuli julgust ja jõudu, halduisprorektor Riho Illak, kes tõi ülikooli täiesti uue suhtumise teenustesse, ehitustesse, ülikooli ja ühiskonna vahelistesse suhetesse, Teet Seene, kes vedas jõuliselt ülikooli õppekorralduse muutumist, akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit, kellel oli administratsiooni asudes kaasas dekaani tohutu kogemuste pagas. Erilise soojusega meenutan rektori toonast sekretäri proua Benita Visselit, kes oma fantastilise mälu ja elukogemusega on mul olnud abiks koguaeg. Ja muidugi jääb mulle ülikooli akadeemiline naiskoor, mille laulja mul on õnn olnud olla juba 15 aastat. Neid inimesi on palju. Suur tänu teile. Loodan ikka teilt nõu ja tuge saada.

Kes Sinu tööd jätkab?

Minu kohustused võtab üle praegune rektori vastutav sekretär Reet Mägi. Temagi asemele on tarvis uut inimest. Esmalt otsitakse ülikooli seest, kuigi see alati vajalik pole.

Üks suhtumine, mida mina oma arust olen murda suutnud, on see, et kõik ülikooli töötajad ei pea olema kasvanud ülikooli sees. Algul rektori sekretäri otsides oligi niisugune suhtumine, et kui ta pole ülikoolist, ei saa ta ülikoolist üldse aru. Kolme kuu järel sain ise juba öelda, et alati see nii pole.

Ülikool on kahtlemata unikaalne, aga kõike on võimalik omandada. Väljastpoolt tulijaid sageli kardetakse. Kui mina tulin, siis oli muudatuste vajadusest räägitud juba üle aasta. Inimeste teadmatuses hoidmine oli teinud nad väga haavatavaks ja töö resultaat kippus mõistagi kehvaks jääma. Kõike kuuldut kiputi mingis suunas tõlgendama. Kui muudatusi teha, tuleb need väga selgelt välja kuulutada ja siis ka ellu viia. Pidevas labiilses olekus ei saa töötada ükski kollektiiv.

Kuidas selliseid ekstsesse vältida?

Ülikool kui tööandja peaks oma tööandjate esindajate kaudu töötajatega pidevalt suhtlema. Kui 1994. aastal pidime tegema struktuurimuudatused ja selle tõttu ülikoolist lahkuti või koondati, siis nende inimestega vesteldes tuli välja, et nendele polnud keegi kunagi öelnud, kas nad töötavad hästi või halvasti. Üks põhilisi motivatsiooni tegureid on ju tegelikult tagasiside sellest, mida töötaja teeb, kas teda tunnustatakse või laidetakse. Kui teda laidetakse, siis üritab ta end parandada. Uues palgakorralduses on sellised tulemusvestlused sisse planeeritud. Inimestega peab tegelema, sest inimesed on tohutu reserv. Arvan, et ülikoolis on see reserv veel osalt kasutamata, sest arvatakse, et hea töö tuleb iseenesest. Kui inimesele pole tema tegevuse eesmärk piisavalt selge, siis ta hakkab tegutsema omadel eesmärkidel. Ütlemine, mida tema tegevusest arvatakse, nõuab teinekord pingutust ja julgust. Kindlasti oleks vaja ka niisugust foorumit, kus ülikooli juhid saaksid rääkida ülikooli töötajatega, et uuenduste ja muudatuste sisseviimise kavatsused leviksid otse, mitte kuluaarides.

Missugune see foorum võiks olla?

Oleme selle üle palju mõelnud. Kindlasti on üks võimalus ülikooli ajaleht, suhtlus arvutivõrgus, aga võiksid olla ka kohtumised, diskussioonid, suhtlemine vilistlaskoguga jmt.

Ülikooli tulles oli mulle võõrastav see, et inimesed, kes kogu oma elu olid ülikoolis töötanud, rääkisid ise ülikoolist halvasti. Eraettevõttest, kus mina töötasin, oli kombeks tööandjale lojaalne olla. Selles suhtes on ülikoolis siiski mõndagi muutunud ja muutub nähtavasti veelgi, sest praeguses majandusseisus läheb elu raskemaks ja *alma mater*'it kui tööandjat austatakse rohkem.

Küsis Varje Sootak

Novembrikuu juubilarid

	70	
Arne Lepp	28. nov	arstiteaduskonna emeriitprof
	65	
Viivi Ivan	12. nov	koristaja
Eha Eist	13. nov	materjaliteaduse inst insener
Siiri Luts	24. nov	majandusraamatukogu filiaalijuhataja
	60	
Albert Kruštšelnitski	9. nov	majahoidja
Raivo Reiljan	9. nov	arvutuskeskuse insener
Marika Mikelsaar	12. nov	mikrobioloogia inst korraline prof
Ennu Sepp	13. nov	anatoomia inst erakor vanemteadur
Kandle-Loide Tralla	15. nov	raamatukogu rekataloogimisosakonna vanemraamatukoguhoidja
Jaan Anni	16. nov	remonditööline
	55	
Ene Retpap	1. nov	majajuhataja
Tiia-Ene Parts	19. nov	keskkonnafüüsika inst teadur
Helgi Laanes	22. nov	raamatukogu kataloogimisosakonna sektorijuhataja
Aare-Kalju Oja	25. nov	koristaja
Kuldev Ääremaa	28. nov	matemaatilise statistika inst vanemteadur
	50	
Jaak Järv	5. nov	keemilise füüsika inst korraline prof
Maaja Paavo	6. nov	arstiteaduskonna dekanaadi juhataja kt
Toomas Väli	6. nov	kirurgia kliiniku dots
Urmas Mast	10. nov	sotsiaalteaduskonna vaneminsener
Anne Reijo	11. nov	Kääriku spordibaasi koristaja
Eda Liivamägi	18. nov	ülikooli söökla nõudepesija-köögitööline
Ilona Smuškina	20. nov	raamatukogu avalike suhete osakonna juhataja
Ariadna Zõbina	21. nov	majahoidja
Jaan Maasepp	24. nov	keskkonnafüüsika inst elektrik-lukksepp
Edgar Krull	28. nov	pedagoogika osakonna dots

TÜ raamatupood soovitab:

Terence Conran "Kodukujunduse põhitõed"

Terence Conrani koguteos sisaldab tohutul hulgal teavet, mis on asendamatu aastatuhande vahetusel ja hiljemgi. Raamat võtab kokku autori 40 aasta kogemused eduka disaineri ja ärimehena ning toob kodukujundusse tagasi mõistuspärase lihtsuse. Üle 650 värvifoto, üle 200 joonise ja skeemi on inspiratsiooniallikaks, kust igaüks võib leida mõtteid, kuidas muuta oma kodu kordumatuks.

Hendrik Adamson "Vikerkaar ja vari"

Hendrik Adamsoni valikkogu esindab ühe Eesti meeleolukama klassiku lüürilisemat, kammerlikumat poolt. Luuletaja keel on sõnavaralt nõtke ja lopsakas, halli elukangasse põimuvad intensiivsed värvi- ja heliaistingud loodusest, raamiks on kirgliku inimese enese hingevaatlused. Kõige maalilisem ja muljelisem on õhtust hommikusse kulgeva taeva värviline elu, milles võib aeg-ajalt näha ka vikerkaart - kutsuvat, kuldset taevavõlvi.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

Parandus õppeprorektori intervjuusse!!!

Eelmisse lehte on sattunud viga. Õigeks tuleb lugeda lauset: "Kui vastavalt õppekavale kogutud ainepunktide summa on esimesel aastal **üle 50%** (mitte 90%) ja järgnevatel õppeaastatel üle 75% nominaalsest AP-de arvust ning ühelgi eksamil pole läbi kukutud üle kolme korra, on formaalselt kõik korras". Viga tekkis prorektori käekirjast, kus 9 viiena paistis, aga mida sisusse süvenedes märkama oleksime pidanud.

Vabandame.

Toimetus

Väino Tanneri Fond

on välja kuulutanud taotluste vastuvõtu uurimis- ja koolitusstipendiumile (kuni 120 000 FIM) noortele **sotsiaalteadlastele** järgmistel aladel: **filosoofia, õigusteadus, sotsioloogia, politoloogia, ajalugu, majandusteadus**.

Taotluste esitamise tähtaeg **25. november**. Lähem info ja taotluste vormid - Sirje Üprus, välissuhete talituses (ph 304, tel 375 615).

Arvuti kasutamise kursused

On veel vabu kohti järgmistele kursustele:

PegasusMail – 4 tundi	16.11 – 17.11	kell 13.15 – 15
Adobe Acrobat – 10 tundi	16.11 – 20.11	kell 10.15 – 12
Algkursus – 14 tundi (Win 95+Word 97)	23.11 – 27.11	kell 10.15 – 12, 13
Viiruste tõrjumine – 4 tundi	07.12 – 08.12	kell 10.15 – 12

Kursused toimuvad arvutuskeskuses.

Info http://www.ut.ee/ak/kursused.html

Registreerimine tel: 375 444 või 375 477.

KEHAKULTUURITEADUSKONNA PÄEVAD

Sel aastal möödub 70 aastat Kehalise Kasvatuse Instituudi asutamisest ülikoolis. Sellega pandi alus nii akadeemilisele kehakultuuriharidusele kui ka praegusele kehakultuuriteaduskonnale.

* Neljapäeval, 19. nov kl 9 toimub ajaloo muuseumi valges saalis **teaduskonverents "Sporditeadus muutuvas ühiskonnas",**

* reedel, 20. nov kl 9.30 samas **hariduskonverents "Akadeemiline kehakultuuriharidus muutuvas ühiskonnas",**

* laupäeval, 21. nov vilistlaste kokkutulek:

kl 11-17	**näitus "70 aastat akadeemilist kehakultuuriharidust Eestis" ajaloo muuseumis,**
kl 12	**aktus aulas ja pildistamine,**
kl 14	**spordiprogramm spordihoones Ujula 4,**
kl 18	**peoõhtu klubis Auditoorium Narva mnt 27.**

Kehalise kasvatuse instituut

Juba Vabadussõja päevil tõstatati küsimus eriharidusega kehalise kasvatuse ja spordiõpetajate ettevalmistamise vajadusest. Sellest kirjutas A. Lüüs 1919. aastal ajakirjas Kasvatus. Kehakultuurialase õppeasutuse vajadust toonitati ka Eesti Spordi Liidu asutamiskongressi resolutsioonides (1. detsembril 1919) ja järgnevatel võimlemisõpetajate kongressidel.

Tegudeni jõuti alles mitme aasta pärast. Esmalt tehti arstiteaduskonnas ettevalmistusi kehalise kasvatuse osakonna avamiseks. 1925. aasta põhikirja järgi oli kavandatud kehalise kasvatuse teooria professuur ning patoloogia- ja ortopeedilise võimlemise dotsentuur, samuti praktilise kehakultuuri õpetaja.

Kehalise kasvatuse osakonna õppekavad ja vastuvõtu tingimused kinnitati alles 31. mail 1928. Saja sooviavaldaja hulgast tuli arstlikku kontrolli ja kehalistele katsetele 86. Neist võeti vastu 18 meest ja 18 naist, kellele lisandusid sõjaministeeriumi lähetatud 10 ohvitseri. Haridusministeerium andis osakonnale nimeks Kehalise Kasvatuse Instituut.

keskkooli võimlemisõpetajate ettevalmistuse kohta. Määrus kinnitas kursuse kestuseks kolm aastat ja määras õppeainete rühmad.

Haridusministeeriumi korraldusel katkestati uute üliõpilaste vastuvõtt, sest juba esimest lendu ähvardas tööta jäämise oht. 1935. aastal esitati kaalutlused instituudi tegevuse jätkamiseks. 1937. aastal kehtestati uus vastuvõtukord ja õppekavad. Sügisel alustas instituut tööd 20 üliõpilasega.

Instituut etendas olulist osa Eesti spordiliikumises. Hakati uurima sporditeooriat. Õppejõudude sulest ilmusid arvestatavad õpikud ja käsiraamatud. Tugevnes teaduslik suhtumine kehalisse kasvatusse instituudiga seotud arstide ringkonnas. Ilmus vastavaid artikleid, tehti uuringuid lihastegevuse füsioloogia alal.

Instituut võttis osa ja aitas korraldada üliõpilaskonna kehalist kasvatust. Instituudi eestvõttel kuulutati kehaline kasvatus soovitavaks õppeaineks neljas teaduskonnas nendele, kes valmistusid õpetajakutseks.

Järgmine rühm üliõpilasi võeti vastu juba Nõukogude okupatsiooni

□ **Praegune Jakobi 5 hoone 1930ndate aastate alguses.**

Instituudi juhatajaks määrati B. Jürgens. Praktiliste (sportlike) õppeainete jaoks oli 3 koosseisulist õpetajat.

Teoreetiliste ainete lektorid olid ülikooli nimekad õppejõud: psühholoogias K. Rammul, anatoomias A. Sommer, pedagoogikas P. Põld, hügieenis A. Rammul, füsioloogias A. Fleisch. Õppeaeg oli algul kaks aastat. Tartus toimuvale õppetööle lisandusid kaks suvelaagrit Pärnus ja kaks talvelaagrit Pühajärvel. Praktilised tunnid olid esimesel õppeaastal H. Treffneri gümnaasiumi võimlas. 1930. aasta algul anti käiku instituudi kahekorruseline hoone, mille võimlat (praegune Jakobi 5) loeti suurimaks ja moodsaimaks Balti riikides.

Kuivõrd kaheaastane kursus ei andnud lõpetajatele kõrgharidust, töötati välja uus õppekava, mis 1930. aastal kinnitati valitsuse määrusega tingimustes 1940. aasta sügisel. Osa lõpetas Saksa okupatsiooni ajal, osa alles pärast II Maailmasõda. Kehalise Kasvatuse Instituuti võeti üliõpilasi vastu ka 1942. aastal, õppetööd korraldas H. Niiler.

Pärast järjekordset Vene okupatsioonivägede saabumist jätkas instituut tegevust 1944. aasta novembrist, nüüd juba NSV Liidu kehakultuuriinstituutide õppeplaani järgi. 1945. aastal võeti kasutusele nimetus TRÜ kehakultuuriteaduskond.

Valter Lenk

1945-1990

1944. aastal käis sõjavanker üle Eesti. Muutus võim, kuid sügisel alustati uue vastuvõtuga. Organiseerijaks oli **Fred Kudu**, kes suutis endaga kaasa tõmmata varem tunnustust leidnud autoriteete ja spordimehi. N Liidus eksisteerisid iseseisvad kehakultuuriinstituudid. Seda taheti ka Eestile peale suruda. F. Kudu oli veendunud ülikoolimees. Tema püüdlus kandis vilja. **1945. aasta algul kinnitati ülikooli koosseisu kehakultuuriteaduskond, esimene taoline Nõukogude Liidus. 1954. aastal asendati teaduskond osakonnaga arstiteaduskonnas. Alates 1963. aastast eksisteerib uuesti kehakultuuriteaduskond.**

Esmalt oli suunitluseks üldprofiiliga **kehalise kasvatuse ja spordi õpetaja**. Õppeprotsessi juurdusid suvised ja talvised laagrid. Alles aastakümme hiljem hakkasid Nõukogude kehakultuuriinstituudid sellest mõõtu võtma. Esimeste sõjajärgsete lendude lõpetajad panid aluse spordi progressile ja kehakultuuri levikule. 1960ndate aastate teisel poolel pani **dekaan A. Vaiksaar** pearõhu kehalise kasvatuse õpetajate koolitusele. 1973. aastal spetsialiseerus teaduskond **treenerite** ettevalmistusele. Juba esimene lend (1973-1977) andis rida tublisid treenereid.

F. Kudu unistuseks oli luua spordivaldkonda uus spetsialist - arst-treener, kes pidi ühendama nii arsti kui treeneri teadmised ja kutse. See ainulaadne ettevõtmine sai Moskvas vaid osalise kinnituse. Printsipiaalselt uue eriala asemel avati 1959. aastal Tartu Ülikoolis (ainsana Nõukogude Liidus) **spordiarstide ettevalmistus**, kuid muidugi mitte kehakultuuriteaduskonnas, vaid arstiteaduskonnas. Kehakultuuriteaduskonnas loodi spordimeditsiini kateeder (1964), mis 1971. aastal jagunes spordimeditsiini ja ravikehakultuuri kateedriks arstiteaduskonnas ning spordifüsioloogia kateedriks kehakultuuriteaduskonnas.

Spordiarstide ettevalmistus oli üks **neljast tegurist,** mis tegid ülikooli kehakultuuri hariduses üleliiduliselt tunnustatud keskuseks. **Teine tegur** oli teadustöö. Ära kasutades ülikooli teiste teaduskondade teaduspotentsiaali, sai teadustöö alguse viiekümnendatel aastatel. 1956. aastal avati aspirantuur (seega algas kraadiõpe). Aastatel 1954-1990 valmis teaduskonnas 77 kandidaaditööd ja 5 doktoriväitekirja. Teadustöö edusammude tunnustusena, eriti spordifüsioloogias, avati 1965. aastal lihastalitluse aluste teadusliku uurimise laboratoorium. Üleliidulise ettevõtmisena loodi üldtasemest paremini finantseeritavad probleemlaborid nende ülikoolide ja instituutide juurde, kus võis loota tõsiteaduslikku panust.

Kolmas tegur tulenes eelmisest. Tollal olid kraadikaitsmise kohad rangelt limiteeritud ja kontrollitud. Kehakultuurialal võis neid lugeda ühe käe sõrmedel. 1966. aastal anti arsti- ja kehakultuuriteaduskonna ühisele teadusnõukogule õigus kaitsta kandidaadikraade. Nõukogu töötas kuni 1975. aastani laia profiiliga. Sel aastal toimunud reform ahendas veelgi kraadikaitsmise nõukogude hulka. Meie ülikoolile jäi õigus kraadi kaitsmiseks spordifüsioloogia, kuid enam mitte spordipedagoogika ja -sotsioloogia alal. Ajavahemikul 1966-1975 kaitsti nõukogus 170 väitekirja.

Neljas tegur oli kolme esimese loogiline tulemus. 1970-1990 töötas teaduskonna baasil üleliiduline kehalise kasvatuse õppejõudude kvalifikatsiooni tõstmise teaduskond.

Seitsmekümnendate aastate teisel poolel tõusid teaduskonna taevasse mustad pilved. Päevakorda tuli kahest ühe teaduskonna (ülikoolis ja pedagoogilises instituudis) likvideerimine. 1978. aastal moodustati Ministrite Nõukogu juurde erikomisjon. Õnneks määrati selle juhatajaks A. Green, seega kirvemehe asemel mõistuse kasutaja. Komisjon töötas ligi pool aastat. Otsus oli saalomonlik: nii Tartus kui Tallinnas jätkavad teaduskonnad oma tööd, kuid keskendudes treenerite ettevalmistusele Tartus ja kehalise kasvatuse õpetajate koolitusele Tallinnas. Likvideerimise jutt tõusis uuesti üles kaheksakümnendate aastate keskel. Ka seekord lahenes asi kabinetivaidlustes.

Atko Viru

Hariduskonverents

Konverentsi eesmärgiks on käsitleda akadeemilise kehakultuuriharidus ajalugu ja kehakultuurikaadri koolitamise hetkesisu ning aktuaalseid probleeme nii ülikoolis kui Eestis tervikuna. Üritust toetab ka Eesti Kultuurkapital.

Ettekanded:

- **TÜ Kehalise Kasvatuse Instituut 1928-1944 (Valter Lenk),**
- **TÜ kehakultuuriteaduskond 1945-1990 (Atko Viru),**
- **muudatustest kehakultuuriteaduskonnas 1990ndatel aastatel (Mati Pääsuke),**
- **ülikooliharidusega kaadri roll Eesti spordisüsteemis (Henn Vallimäe),**
- **kehalise kasvatuse õpetajate koolitamise probleemid TÜs (Toivo Jürimäe),**
- **sporditreenerite ja -juhtide koolitamise probleemid Eestis (Toomas Tõnise),**
- **liikumisravi spetsialistide (füsioterapeutide) koolituse hetkeseis ja probleemid Eestis (Priit Eelmäe),**
- **sporditeaduse hetkeseis ja sporditeadlaste järelkasvu koolitamise probleemid Eestis (Vahur Ööpik),**
- **spordiinstruktorite koolitamisest Eesti kaitseväele (Johannes Kert).**

Igale ettekandele järgneb kuni 15-minutiline diskussioon, kus on võimalik osaleda lühikeste sõnavõttude ja arvamusavaldustega ka teistel osavõtjatel. See konverents on viimastel aastatel akadeemilisele kehakultuurihariduse pühendatud üritustest üks esinduslikemaid, kuna siin leiavad kompleksset käsitlust mitmed selle valdkonna aktuaalsed sõlmküsimused.

Ootame rohket osavõttu akadeemilise kehakultuurihariduse probleemidele pühendatud hariduskonverentsist.

Konverentsi toimkonna nimel

Mati Pääsuke

Teaduskonverents

on üleriigilise haardega, samas ka rahvusvahelise osavõtuga liikumis- ja sporditeaduste alane üritus. Viimane nii ulatuslik ja analoogilise temaatikaga konverents toimus Tartus 1995. aastal Eesti Sporditeadlaste Seltsi korraldusel. Seega leiavad eelseisval foorumil käsitlemist Eestis valdavalt viimasel kolmel aastal liikumis- ja sporditeaduste alal tehtud uurimistöö tulemused. Sellele lisandub kolm pikemat ettekannet kutsutud lektoritelt, kelleks on tunnustatud teadlased Šotimaalt, Inglismaalt ja Kanadast. Konverentsi kogumikus on avaldatud kokku 58 uuringu lühikokkuvõtted, ettekandeks on registreerunud 9 inimest kaheosalisele plenaaristungile, 11 teadlast spordi biomeditsiinilisi aspekte käsitlevale sessioonile ning 12 osalejat spordipedagoogilise suunitlusega töökoosolekule. Kavas on ka ümarlauadiskussioon.

Konverentsi korraldava toimkonna nimel

Vahur Ööpik

Teaduskond lähiminevikus ja täna

Struktuur ja töötajad

Teaduskonna põhilised allüksused on spordibioloogia instituut, spordipedagoogika instituut ja spordikeskus.

Õppejõudude tuumiku moodustavad 2 professorit ja 2 dotsenti spordibioloogia ning 1 professor ja 4 dotsenti spordipedagoogika instituudis. Spordikeskuse töötajaskond koosneb valdavalt lektoritest, assistentidest ja õpetajatest.

Õppetöö ja üliõpilased

Teaduskonnas toimub õppetöö järgmistel erialadel:

· diplomiõppes **treeninguõpetus ja spordijuhtimine,**

· bakalaureuseõppes **liikumis- ja sporditeadused** ning **liikumisravi,**

· magistri- ja doktoriõppes **liikumis- ja sporditeadused,**

· õpetajate kutsekoolituse kaudu on võimalik omandada **gümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetaja** kutse põhierialana ning **tervisekasvatuse õpetaja** kutse lisaerialana.

Kehakultuuriteaduskonnas õpetatavad erialad on multidistsiplinaarse iseloomuga. Õppetöö korralduse üks põhilisi reegleid on olnud, et igat ainet peab õpetama seda kõige paremini valdav allüksus ja õppejõud Tartu Ülikoolis, sõltumata teaduskondlikust kuuluvusest. Läbi aegade on meie suurim koostööpartner olnud arstiteaduskond, igati märkimisväärne on filosoofia-, viimastel aastatel ka sotsiaal- ja majandusteaduskonna osakaal. Teaduskonna allüksustest töötab teiste teaduskondade üliõpilaste ja õppejõudude heaks kõige enam spordikeskus.

Teadustöö

Spordibioloogia instituudis on teadustöö suures osas suunatud Eesti Teadusfondi poolt rahastatava teema **"Adaptatsioon lihastalitlusele:**

Järg 4. lk

Teaduskond lähiminevikus ja täna

Algus 3. lk

metaboolsed, morfofunktsionaalsed ja endokriinaspektid" täitmisele. Teema juht on prof Teet Seene. Samast allikast finantseeritakse ka spordipedagoogika instituudis prof Toivo Jürimäe juhtimisel teostatavat tööd teema **"Kooli kehalise kasvatuse, sportliku treeningu ja tervistava kehalise aktiivsuse longitudinaaluuringud"** raames.

Aastatel 1991-1998 on kehakultuuriteaduskonna nõukogu ees kaitstud 32 magistritööd ja 2 doktoriväitekirja liikumis- ja sporditeaduste erialal. Tähelepanuvääriv, eriti töötajaskonna vähesust arvestades, on kehakultuuriteaduskonna õppejõudude ja teadurite poolt autoriteetsetes rahvusvahelistes teadusajakirjades avaldatud publikatsioonide arv, mis eelmisel aastal küündis 43ni.

Arendustegevus

Kehakultuuriteaduskonna ühiskonnale suunatud väljundiga arendustegevuse üks suuremaid valdkondi on läbi aegade olnud rakendusuuringutel põhinevate teenuste pakkumine Eesti sportlastele nende treeninguprotsessi täiustamiseks. Selles osalevad kõik teaduslaborid. Testitakse nii tipp- kui ka noorsportlaste kehalist töövõimet, koormustega kaasnevaid hormonaalseid nihkeid, lihassüsteemi ja südame-veresoonkonna funktsionaalset seisundit, samuti viiakse sportlastega läbi biokeemilisi ja biomehaanilisi uuringuid. Sellele lisanduvad sportlaste treeningu planeerimist ja kontrolli ning nende toitumist käsitlevad konsultatsioonid.

Arendustegevuse teine suurem valdkond on täienduskoolitus nii avatud ülikooli kui ka teiste projektide kaudu. Igal aastal organiseerib kehakultuuriteaduskond täiendõppe kursusi kehalise kasvatuse ja terviseka sva tuse õpetajatele, treeneritele ja viimasel ajal ka liikumisravi spetsialistidele. Paljud õppejõud ja teadurid on otseselt seotud mitmete spordialaliitude igapäevase tööga.

Selliseks on teaduskond kujunenud viimase seitsme aasta vältel teostatud põhjalike ja küllap paljudele ka valuliste ümberkorralduste tulemusena. Muutustega kaasnenud paratamatud sisepinged peegelduvad piisava selgusega järgmistes numbrites: kui veel 1994. aastal oli kehakultuuriteaduskonnas kokku 57 õppejõudu, siis praegu on vaid 33.

Töötajate arvu vähendamine pole loomulikult olnud eesmärgiks omaette. Vastupidi, see on olnud reformide teostamise soovimatu, kuid samavõrra vältimatu kaasnähtus, eelkõige seoses üliõpilaste vastuvõtu vähendamisega aastatel 1993-1996. Muudatuste tegelikuks sisuks on olnud loobumine nõukogulikust elukorraldusest, mille kohaselt kehakultuurialases kõrghariduses nähti eelkõige kitsalt spetsialiseeritud kutseettevalmistust, mida mujal NSV Liidus anti kehakultuuriinstituutides ja pedagoogilistes õppeasutustes ning mille raames polnud erilist tähtsust ei teaduslikul uurimistööl ega ka akadeemilisel haridusel laiemas mõttes. Tõsi küll, tänu teaduskonna eksistentsile klassikalise ülikooli rüpes, samuti selle omaaegsete eestvedajate, eelkõige kauaaegse dekaani (1973-1989) prof A. Viru jõupingutustele, ei õnnestunud siinset kehakultuuriharidust kunagi täielikult nõukogulikule mallile allutada.

Septembrikuus toimus kehakultuuriteaduskonna õppekavade akrediteerimine. Rahvusvaheliste ekspertide väga positiivsed lõppjäreldused teaduskonnas toimuva õppe-teadustöö taseme ja korralduse suhtes on kahtlemata olulise tähtsusega nii edasise tegevuse suhtes kui ka tagantjärele õigustuseks lähiminevikus valitud kiirele, kuigi ka tõsiseid probleeme kaasa toonud arenguteele.

Prof Vahur Ööpik,
dekaan

sport

Võrk- ja korvpallinaiskond Eesti üliõpilaste meistrid

Möödunud nädalavahetusel toimusid Tartus Eesti üliõpilaste 1998/99. õa meistrivõistlused võrk- ja korvpallis. 7. novembril selgusid TÜ spordihoones Eesti tugevamad kõrgkoolid võrkpallis, 8. novembril korvpallis.

Võrkpallis osalesid Eesti kolme suurima ülikooli, TÜ, TTÜ ja TPÜ võistkonnad. Nii TÜ kui TPÜ naiskond alistasid TTÜ tulemusega 2:0. Finaalkohtumises oli TÜ tulemusega 2:1 (11:15, 15:7, 15:1) parem TPÜ-st. **Naiskondade paremusjärjestus**: 1. TÜ, 2. TPÜ, 3. TTÜ. Eesti üliõpilaste meistriks TÜ naiskonnas tulid: **Moonika Lillipuu, Maris Luberg, Katri Saar, Virge Lahe, Piret Reichmann, Raili Sepp, Eve Luik, Olga Tsõgankova, Kristel Kivari, Kadi Uus. Treener Tarmo Kajandi**.

Meeskondadest võitis TÜ tulemusega 2:0 TTÜ. Finaalmäng TÜ ja TPÜ vahel kestis 2,5 tundi ja ei jäänud tasemelt sugugi alla Eesti meistrivõistluste tugevamatele mängudele. Tasavägise kohtumise võitis TPÜ meeskond 2:1 (17:15, 6:15, 15:11). **Meeskondade paremusjärjestus: 1. TPÜ, 2. TÜ, 3. TTÜ**. 2. koha saavutanud TÜ meeskond mängis koosseisus: Kristjan Kais, Marek Pihlak, Veiko Lember, Priit Põldma, Raivo Simson, Aimar Arak ja Kaimar Vahelaan. Treener Heino Aunin.

1999. a juulis Hispaanias, Palma de Mallorcal toimuvaks 20. suveuniversiaadiks valmistuva Eesti üliõpilaste koondmeeskonna treeneriks valiti Laimons Raudsepp, meeskonna kandidaatideks kinnitati TÜst Marek Pihlak, Priit Põldma, Veiko Lember, Kristjan Kais .

Eesti üliõpilaste meistriliigasse **korvpallis** registreerus 9 meeskonda ja 3 naiskonda. Meeskondade turniir algas oktoobris, Tartus selgitati paremusjärjestus 1.-7. kohani. Tasavägises finaalis alistas TPÜ meeskond TÜ I tulemusega 55:50 (24:34). 3.-4. koha mängus võitis Eesti Kõrgem Kommertskool TÜ II meeskonna tulemusega 64:47 (28:17). Meeskondade paremusjärjestus: 1. TPÜ, 2. TÜ I, 3. Eesti Kõrgem Kommertskool, 4. TÜ II, 5. TTÜ Kõrgem Majanduskool, 6. TTÜ. 7. EPMÜ. 2. koha saavutanud TÜ meeskonnas mängisid: Toomas Kandimaa, Indrek Visnapuu, Priit Lõhmus, Martin Vahimets, Priit Saaron, Martin Jürgenson, Jaak Raie, Treener Arne Laos.

Naiskondade turniiril võitis TÜ finaalis TPÜ tulemusega 43:40 (20:26), TÜ-TTÜ kohtumine lõppes tagajärjega 58:37 (26:18). TPÜ alistas TTÜ 68:21 (29:8). **Naiskondade paremusjärjestus: 1. TÜ, 2. TPÜ, 3. TTÜ**. Eesti üliõpilaste meistriks TÜ naiskonnas tulid: **Karin-Liis Kapp, Liina Teras, Mari Saarniit, Heva Link, Pille Kams, Helina Tomann, Agne Teus, Kadri Parts, Sheila Kodanik ja Kristi Kallassalu. Treener Priit Paama.**

Kairis Leinus,
Eesti Akadeemilise Spordiliidu peasekretär

acta diurna

SEL NÄDALAL

- 9. nov - toimus **Soome-Eesti ühisseminar "Tacituse tahtel Vahemerelt Läänemerele".**

10. november

- Tallinnas toimus **TÜ infopäev venekeelsele meediale.**
- Toimus ülikooli **valitsuse istung.**
- Toimusid **infotunnid Tallinna ja Harjumaa koolide õpetajatele.**
- Toimus **hüdroloogiakonverents "Sisevete hüdroloogia Eestis 1988-1998".**

11. november

- Raamatukogu konverentsisaalis toimus **kogusid tutvustav ettekandepäev "Epistolae autographae... Kirjavahetused ja kollektsioonid".** Raamatumuuseumis avati autograafide näitus.
- Toimus **VII eesti kirjakeele ajaloo** päev "350 aastat lõunaeesti keele grammatikat".
- 12. - 15. nov - toimub **seminar "Intervjuu kui meetod ja žanr ajakirjanduses".**
- 13. nov - **TÜ infopäev Võrumaal.**
- 14. nov - ajaloo muuseumi valges saalis toimub **teaduskonverents "Kuhu lähed, Eesti mikrobioloogia?".**

TULEVAL NÄDALAL

- 16. nov kl 16.30 peab **avatud ülikooli loengu ETVs** sotsiaalteaduskonna dekaan prof Jüri Allik. Juttu tuleb tänapäeva psühholoogiast.
- 16. nov - Pärnu Kolledžis **esineb Peeter Vihalemm avaliku loenguga** "Eesti sotsiaalse ruumi muutused 90ndatel".
- 18. nov kl 13 algab nõukogu saalis **ülikoolisisene teabetund.** Teemaks on uut ja vana haldusdirektori vastutusalas.
- 18. nov kl 18 algab **kolmas õhtu sarjast "Vaimud Toomemäel".** Ülikooli ajaloo muuseumis räägib Erich Kukk vanu mälestusi Mongooliast.
- 19. nov - **ülikooli infopäev Paide Ühisgümnaasiumis.**
- 20. nov - **ülikooli ajaleht UNIVERSITAS TARTUENSIS tähistab 50. sünnipäeva.**
- 20. nov - **ülikooli infopäev Hiiumaal.**

TÜ Kirjastus

Liina-Mai Tooding
Andmeanalüüs sotsiaalteadustes

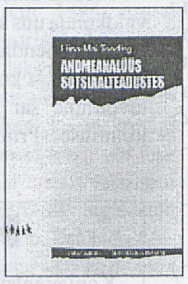

Käesolevas raamatus käsitletakse andmeanalüüsi algetappi, mil on olulisel kohal andmete visualiseerimine ja esmane variatiivsuse kirjeldus. Seejuures ei ole olulisuse nivoo statistika kesksel kohal, kuigi loomulikult tutvustatakse ka seda. Autor on püüdnud seletustes tugineda kujundile, joonisele, mõttele, loobudes formaalsetest matemaatilistest tähistustest kõikjal, kus vähegi võimalik.

November 1998

Studia Philosophica III (39)

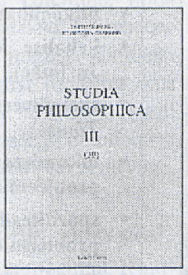

Järjekordne Tartu Ülikooli filosoofia osakonna väljaanne seeriast "Studia Philosophica". Raamat sisaldab TÜ filosoofia osakonna õppejõudude ja teiste tuntud autorite filosoofilisi käsitlusi.

September 1998

Wolf-Rüdiger Walburg
Vaimupuudepedagoogika alused

Käesolev raamat, mis käsitleb vaimupuudepedagoogika eri teemasid, on autoripoolne läbilõige Tartu Ülikooli üliõpilaste ja õppejõududega diskuteeritud probleemidest vaimupuudepedagoogika alal.

November 1998

Nadežda Ivanova
Pangandusettevõtlus

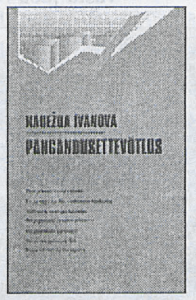

Raamat sisaldab teemasid: pank ja tema poliitika alused, panga tegevuse finantstulemuste hindamine, aktivate ja passivate juhtimine, panga passivad ja nende juhtimine, pangakrediidid klientidele, panga väärtpaberiportfell, panga rahvusvaheline tegevus.

November 1998

info

väitekiri

Esmaspäeval, 16. novembril kell 14.15 kaitseb Vanemuise tn 46 aud 246 **Argo Jõeleht doktoritööd** "Geothermal studies of the Precambrian basement and Phanerozoic sedimentary cover in Estonia and Finland" pinnakatte ja rakendusgeoloogia erialal. Oponent: dr Niels Balling Aarhusi Ülikoolist (Taani).

Esmaspäeval, 16. novembril kaitsevad ph ruumis 244 **magistritööd**: kl 14.15 **Anneli Mihkelev** "Allusioonid intertekstuaalsuse ilminguna Kalju Lepiku luules", oponeerib filoloogiakand Arne Merilai ja kl 15.15 **Leho Paldre** "Eitustundlikud üksused eesti keeles", oponeerib filoloogiamag Renate Pajusalu.

Kolmapäeval, 18. nov kell 16.15 kaitseb füüsikainstituudi saalis (Riia 142) **Priit Sarv doktoritööd** "Tseoliitide uurimine kõrglahutusliku tahkiste TMR meetodil".

Neljapäeval, 19. nov kaitsevad nõukogu saalis **doktoriväitekirja:**

kl 13 **Ivo Leito** "Studies of Brønsted Acid-Base Equilibria in Water and Nonaqueous Media", juh prof Ilmar Koppel; oponendid prof Endel Lippmaa ja dots Peeter Burk ja kl 14.30 **Jaan Leis** "Conformational Dynamics and Equilibria in Amides, juh prof Mati Karelson; oponendid prof Ülo Lille ja prof Jaak Järv.

varia

Professorite klubis

Teisipäeval, 17. novembril kl 17.15 on ajaloo muuseumis kohtumine maestro Eri Klasiga, teemaks on eesti muusika läbilöögivõime euroühiskonnas.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 671.

Ruumide üürimine: 375 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Näitused: "Kaalud ja mõõdud muuseumi kogudest", Kärt Mikli skulptuurid "Mütoloogilised loomad".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16. Info 375 348

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18. - 19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17. Info 432 643.

Raamatukogu

E-R 10-17

Näitused: TÜ raamatukogu Eesti kultuuriloos, Korp! Ugala 85, Tartu Kunstikooli grupinäitus "Küünega nunn", Ilmar Kruusamäe - hüperrealistlik maal.

Uus näitus!

Tšehhi graafiline disain "Typo design club".

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Uus näitus!

Autograafide näitus **"Epistolae autographae... Kirjavahetused ja kollektsioonid".**

Eesti spordimuuseum

Riia 27a

Näitus: "Kehakultuur ja sport Tartu Ülikoolis".

Humanitaarraamatukogus

"Prof Villem Alttoa 100".

TANTSUKLUBI
ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!

AUDITOORIUM

R 13. nov **ans Folk Highlights Orchestra** DJ I. Kivisalu
alates kl 21 pääse 30 kr.
L 14. nov ÖÖDISKO. DJ Sven Sumberg
alates kl 21 pääse 30 kr.
P 15. nov DJ Madis Sütt.
alates kl 21 pääse 25 kr.
E 16. nov **"DAGÖ" Pop-Folk. LAURI SAATPALU, PEETER REBANE, TIIT KIKAS.**
alates kl 21 pääse 25 kr
T 17. nov **Stiilikas "Punane Oktoober", "Meie Mees"**
alates kl 21 pääse 25 kr.
K 18. nov **Kella 22-st ans "Rock Hotell"**
pääse 50 kr.
N 19. nov **Kell 20 "SININE MALEVASÄRK" Laulud malevast. Legendid LUUR, KÕRRE, PUIS. kl 21 pidu jätkub "P.S. Troika"**
alates kl 20 pääse 30 kr.
ISIC-kaardiga pääsmest -50%

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Telefon 375 680; 251 42 300
Toimetuse aadress: Ülikooli 18, ruum 137, Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 1140
Tiraaz 700
UT ilmub reedeti

Nr. 37 (1950)
Reede,
20. november
1998
Ilmub 1948.
aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 21 (229) Reedel, 11. juunil 1954. a. VII aastakäik

50

22. novembril 1948 hakkas ülikoolis regulaarselt ilmuma oma ajaleht, mis on järjepidevalt trükivalgust näinud 50 aastat. Selles kajastub vähemal või rohkemal määral ülikooli enda ajalugu, kord ideoloogilistes stampides, kord vabamalt, elulähedasemalt. Kuidas seda ajalehte tehtud on, sellest kirjutavad mõned toimetajad täna ise. Ja sellest räägitakse ka kl 11 algaval seminaril nõukogu saalis. Heidame korraks koos tagasipilgu ja vaatame, milline võiks olla praegu oma väikese mahu tõttu põhiliselt informatsioonikandjaks muutunud väljaanne lähitulevikus.

Head sõbrad, olete oodatatud meie sünnipäevale!

Kl 10 -11	**toimetuses lahtise ukse tund** hommikukohvi ja hommikuse UT-ga;
kl 11 - 14	**seminar nõukogu saalis:**
kl 11 - 11.15	avasõnad - rektoraat, *prof emer* Juhan Peegel;
kl 11.15 - 11.30	Eesti üliõpilaskondade häälekandjad - ajalooüliõpilane Fred Puss;
kl 11.30 - 11.50	ajalehe "Tartu Riiklik Ülikool" - "UniversitasTartuensis" 50 aastat sõnas ja pildis" - UT peatoimetaja Varje Sootak, toimetaja Reno Hekkonens;
kl 11.50 - 13	vestlusring teemal "Ülikooli ajaleht ja üliõpilasajaleht" - TTÜ, TPÜ, EPMÜ ajalehtede toimetused, ajakirjanduse osakond, teabetalitus, TÜ üliõpilasesindus jt;
kl 13- 13.15	toimetus tänab oma autoreid;
kl 13.15 - 13. 45	toimetus võtab vastu uudiseid;
kl 13.45 -14	üllatusekskursioon.

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riiklik ÜLIKOOL

TARTU RIIKLIKU ÜLIKOOLI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 22 (779) Reedel, 4. juulil 1969 XXIII aastakäik

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riiklik ÜLIKOOL

TARTU RIIKLIKU ÜLIKOOLI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

32. Reedel, 31. oktoobril 1969. a. XXIII aastakäik

KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

ALMA MATER TARTUENSIS

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

TARTU RIIKLIKU ÜLIKOOLI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 25 Reedel, 24. sept. 1971. a. XXIII aastakäik

Hetkepilguke tagasi

Tõsi mis tõsi – pool sajandit tagasi, 22. novembril 1948 ilmus ajalehe "Tartu Riiklik Ülikool" esimene number, praeguse "Universitas Tartuensise" vahetu eelkäija. Muidugi oli hoopiski varem ilmunud "Üliõpilaste Leht" (1914-1916, toimetaja V. Grünthal) ja "Üliõpilasleht" 1920ndatest aastatest alates. Sõjajärgsetest ülikoolilehtedest oli meie oma esimene ("Tallinna Polütehnik" tuli aasta hiljem, 1957. aastal alustas "Põllumajanduse Akadeemia").

Muidugi on ajalehed alati oma aja nägu ning nõnda on see muidugi olnud ka tänase juubilariga. Oma suhteliselt pikast elueast on ta saanud vaba sõna kasutada vaid kümmekond viimast aastat.

Aga siiski tahaks täna öelda, et oma lehe osa ülikoolis ja ka eesti ajakirjanduse arenguloos on meenutamist vääriv.

Ajakirjandust kui eesti filoloogia eriharu hakati meil õpetama 1954. aastal ja ülikooli leht oli esimene koht, kus selle eriala üliõpilased said lehetöö praktilisi kogemusi – "nupu" kirjutamisest lehe tehnilise vormistamiseni. Ajalehetöö viis nad kontakti ka teiste teaduskondadega, akadeemilise elu mitmete probleemidega ja mõneti ka sellega, mis oli laiemaltki päevakorras. See kõik õpetas nägema, mõtlema, arutlema ja ka lehes sõna võtma – niipalju kui see võimalik oli. Ja sugugi mitte kroonuloosungite stiilis, vaid vastutusega oma südametunnistuse ja lugeja ees. Ka vaikimine võis olla kõnekas…

Võime loetleda päris pika rea meie tuntud ajakirjanikke, kes sellest n-ö žurnalistika algkoolist on saanud aluse edasiseks viljakaks soliidse stiiliga ajalehetööks, mida õpetasid ülikoolilehe soliidsed tegevtoimetajad, kes olid samuti meie omad inimesed.

Suur tänu selle eest, veteranid, edu praegustele tegijatele!

… Võib-olla on see ehk vanainimese nostalgiline mõte, kui tahaks ülikoolilehe kaastöölistena näha ka mõnda üliõpilast… Või et oleks ka üks "Üliõpilasleht" (= ajakiri) …?

Juhan Peegel

Kolm kasulikku kogemust, mida ma kolme toimetajaks olemise aasta jooksul sain, olid:

* sain algusest lõpuni selgeks, kuidas tuleb ilmale ühe väikesemahulise lehe (Juhan Peegel nimetas sellist üllitust koguni õllepudelisildiks) järjekordne number. Alates poolaasta perspektiivsest planeerimisest kuni konkreetse numbri küljendamiseni. Nägin keelelise toimetaja vaeva ja sedagi, kuidas trükitöölised naaskliga tinaladu urgitsesid, et vajalikke parandusi sisse viia. See oli küll minevikutehnika ja ka minevikku suunatud kogemus, aga ühele ajalooõpetajale seda väärtuslikum. Räägin nüüd õpilastele trükikunsti algusaegadest kui igati teadja inimene;

* omandasin senisest hoopis avarama ja asisema ülevaate umbes 10 000-lise kollektiiviga suurkooli elust ja tegemistest. Seni teadsin vaid oma osakonna ja mingil määral ka teaduskonna elu. Ajalehte tehes puutusin kokku aga paljude fakulteetide probleemidega, hakkasin paremini mõistma ülikooli kui keerukat tervikut, mis kõigele vaatamata siiski küllalt ladusalt funktsioneeris. Mõni aeg hiljem, kui ülikooli juubeliga seoses pidin kokku seadma ülikooli ajaloo lähiminevikku puudutavat osa, kulus selline ülevaade marjaks ära;

* puutusin kokku paljude huvitavate inimestega, eelkõige potentsiaalsete autoritega, kellest osa vaid potentsiaalseks jäigi. Õppisin tundma kolleege hoopis teise kandi pealt, kui tundsin seni. Oli sõnapidajaid, oli lubadustest kõrvalehoidjaid, oli neid, kel jutt jooksis, aga sulg oli roostes. Oli ka vastupidi. Oli andekaid kirjamehi üliõpilaste hulgast. Ühe sõnaga – omandasin väärtuslikke kogemusi inimestega suhtlemisel, seda enam, et leht ilmus ju ühiskondlikus korras, koormamata autoreid honorariga. Ametiühingu toetusest maksime siiski üliõpilasautoritele numbri peale kokku 25 rubla, asi seegi.

Lehitsen neid kunagisi kokkuköidetud aastakäike ja mõnigi detail ülikooli tollasest elust kerkib elavana silme ette. On ju tolleaegne ajaleht (nii nagu praegugi) omamoodi ülikooli ajaloo allikas. Mõnigi on seal kirja pandud läbi range parteilise lähenemise prisma nähtuna, aga seda peab juba tulevane ajaloolane arvesse võtma. Ajalooallikana mitte ainus ja mitte ka põhiline, aga siiski.

Ei maksa unustada sedagi, et noortele autoritele olid need aastakümned vägagi nappide avaldamisvõimalustega ajaks. Tartus ilmusid vaid linna ja rajooni häälekandja Edasi ning kahe kõrgkooli minilehed. Nende mahtu kokku võetuna ei saa praeguste võimalustega võrreldagi. Seda suurem oli aga meie väikeste lehekülgede kaal tolleaegses kultuuripildis. Egas asjata kõrgemalseisvad kontrollorganid jälginud erilise "hoole ja armastusega" seda, mis "Tartu Riiklikus Ülikoolis" kirjas oli. Põllumajandusülikooli leht sai ilmuda mõnevõrra vabamates tingimustes, kuna arvati, et mis ideoloogiat need maamehed ikka teevad. Ometi tegid nemadki, nagu tagantjärele kenasti välja tuleb.

Hillar Palamets

Kas on olnud mõtet ülikooli ajalehes kirjutada

aastakümnete jooksul ja **enamasti** ühtede ja samade probleemide ümber tiirelda? Ikka ülikooli ajalugu, ülikooli ajaloo- ja kultuuripärand, muinsuskaitse ning muu sellega otseselt või kaudselt seonduv. Kas sellest ka mingit tulu on tõusnud või on olnud üks tühi tuuletallamine ja ajalehe trükiruumi raiskamine? Meie ülikooli ajalehe 50. aastapäeva puhul võib tõesti niimoodi küsida - aga tulu ja tuuletallamise suhtes on kirjutaja küll viimane, kes sellele hinnangut peaks andma ja võiks anda. Oluline on hoopiski see, et ligi kolmekümne aasta jooksul on ülalmainitud temaatika olnud ***alma mater Tartuensises*** pidevalt aktuaalne, ja kus seda paremini kajastada saakski kui mitte meie oma ajalehes. Ülikooli ajaloo- ja kultuuripärandi kaitsmine ja säilitamine on olnud aastakümneid ülikooli kultuuripoliitika üks oluline tahk ja on seda ka tänapäeval. Kuivõrd keegi seda tunnistas või tunnistab või mitte, on iseasi. Möödaniku saavutused selles valdkonnas on igaühele nähtavad ja käegakatsutavad.

Samad hädad, ohud ja kitsaskohad, mis esinesid varematel aegadel ülikooli kultuuripärandi kaitsmisel ja säilitamisel, pole kusagile kadunud. Viimasel ajal võib-olla mõnes mõttes isegi suurenenud, vaatamata sellealase seadusandluse täiustumisele.

Loodetavasti jätkab UNIVERSITAS TARTUENSIS ka järgmisel poolsajandil akadeemilisele seltskonnale meie ülikooli kultuuripärandiga seotud igakülgset valgustamist.

Tullio Ilomets

TÜ Fond annab oma funktsioonid üle

10. novembril oli rektori eesistumisel koos Tartu Ülikooli Fondi nõukogu. Eraldanud mitmesuguste taotluste katteks 57 000 krooni, otsustas nõukogu fondi tegevuse senisel kujul lõpetada.

Võrreldes 1990. aasta kevadega, mil fond loodi, on olukord oluliselt muutunud – seda nii seadusandliku keskkonna ja majandustegevuse kui ka otsustamiseks vajaliku teabe osas. Ülikooli kui avalik-õigusliku isiku sees ei saa eksisteerida iseseisvat fondi. 1997. aasta suvel asutati TÜ Sihtasutus, mis on ülikooli fondi funktsioonid üle võtnud stipendiumide, sihtkapitalide, päranduste ja annetuste osas. Sihtasutus on võitmas eraisikute ja äriringkondade usaldust ning suudab fondi seniseid eesmärke märksa paremini saavutada. Peale selle on ülikoolis jätkuvalt suurenemas teaduskondade osa seni fondi pädevuses olnud küsimuste lahendamisel. Fondi nõukogu on oma tegevuse viimasel perioodil mõnelgi korral otsuste vastuvõtmisel kõhelnud, tundes et ilmselt saanuks seda paremini teha teaduskondades.

Seoses eeltooduga on siiski sobiv heita pilk fondi

senisele tegevusele.

TÜ Fondi põhikirja kinnitas ülikooli nõukogu 30. märtsil 1990. Neli aastat hiljem kinnitati uus redaktsioon, mis täpsustas fondi kui juriidilise isiku mõistet ning sellega seoses olevaid rekvisiite, samuti fondi tegevuse juhtimist.

Vastavalt põhikirjale moodustati fond väljaspool ülikoolile eraldatud eelarvelisi assigneeringuid. Põhikiri nägi ette, et fond moodustatakse isikute, asutuste, ettevõtete, omavalitsuse ja riigiorganite annetustest; ülikooli majandustegevuse kasumist tehtud eraldistest; teatud osast kolmandate isikute poolt ülikooli vara kasutamisest saadud hüvitistest; samuti korjandustest, loteriidest, fondi vahendite hoiustamisest või investeerimisest jms.

Tuleb möönda, et kaugeltki mitte kõik fondi moodustamise põhikirjalised võimalused ei leidnud võrdset kasutamist.

Tegevuse algperioodil

moodustasid olulise osa eraldised, mis tehti ülikooli juures tegutsevate kooperatiivide ja väikeettevõtete kasumist ja nende poolt ülikooli vara kasutamise eest makstavaist hüvitistest; viimastel aastatel on põhilaekumised tulnud grantidest ülikoolile tsentraliseeritavatest vahenditest. Fond ei ole kunagi olnud piisavalt mahukas, et investeerida või hoiustada tähtajaliselt enda käsutuses olnud vahendeid. 1. aprillil 1990 oli fondis 228,4 tuhat rubla. Kuni rahareformini 1992. aastal maksti fondist mitmesuguseid põhikirjalisi eraldisi kokku 144 295 rubla väärtuses. Esialgsed kroonieraldised olid hoopis napid. 1992. aastal õnnestus maksta 36 368 krooni. Ajavahemikus 1992-1994 väljamakstud eraldiste summa oli 204 400 krooni.

Alates 1995. aastast

suurenes fondi käive järsult – nimetatud aasta toetuste summa oli 209 181 krooni. Oma tegevuse lõppaastal eraldas fond toetusteks 343 739 krooni.

Põhikiri

lubas fondi vahendeid kasutada õppetöö täiustamisega seotud kulude finantseerimiseks, teadustöö finantseerimiseks, täiendusena eelarvelistele assigneeringutele, teadus- ja õppeaparatuuri soetamiseks, stipendiumidena, kollektsioonide ja kogude täiendamiseks, korrastamiseks ja säilitamiseks, ülikooli välissuhetega seotud kulude katmiseks, sealhulgas teaduslikeks ja õppeotstarbelisteks komandeeringuteks.

Tuleb märkida, et just viimasena mainituks on viimastel aastatel kulunud lõviosa fondi eraldistest. Nõukogu on eelistanud taotlejaid, kelle välisreis on seotud enesetäiendamisega (koolid, seminarid, didaktilised töörühmad), samuti teaduskonverentsidele vastuvõetud ettekannete autorcid, kes on finantseerimiseks suutnud leida ka muid allikaid.

Kuivõrd põhikiri võimaldas ka üliõpilastele ja töötajatele materiaalse abi andmist, on aastate jooksul ka seda võimalust mööda tehtud. Abi selles lõigus on olnud seotud matusteteotustega, kahju osalise kompenseerimisega tuleõnnetuste jms puhul. Fond on toetanud ka ülikooli pensionäride üritusi, samuti spordivõistkondade, kooride jt reise.

Vastavalt põhikirjale on

fondi tegevust juhtinud

rektor – seega professorid Jüri Kärner, Peeter Tulviste ja Jaak Aaviksoo. Fondi nõukogu esimesse koosseisu kuulusid dots Tõnu Kollo, dots Arno Susi, Mati Salundi. Oleg Andla, Peeter Olesk ja allakirjutanu. Viimane on ühtlasi ainus fondi nõukogus kogu aeg tegutsenud liige. Hiljem on nõukogu töös osalenud prof Mait Miljan, prof Jüri Tamm, dots Kalle Nigola, prof Ain Heinaru, prof Karl Lepa, dots Peep Miidla ja dots Jaan Kivistik. Asjaajamine ja sekretäritöö on olnud pr Benita Visseli asjatundlikes kätes.

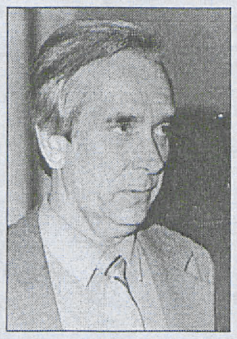

Kokku võttes võib öelda, et Tartu Ülikooli Fond on aastate vältel täitnud olulist osa, kuid on praeguseks oma ülesanded ammendanud.

Ain-Elmar Kaasik

British Government Chevening Scholarship for Estonia 1999/2000

The British Foreign and Commonwealth Office's worldwide Chevening Scholarships programme offers outstanding graduate students and young professionals - the future leadership generation - from all over the world the opportunity to spend a formative part of their lives studying at British Universities.

Although no discipline will be automatically excluded from consideration, priority will be given to the following areas of study and research:

- Diplomacy,
- European studies,
- Law,
- Media studies,
- Political science and public administration,
- Social sciences,
- Business and management,
- Banking, Finance and Economics.

All application must be returned by December 18, 1998 to the British Council in Tallinn.

Successful applicants will be interviewed in Tallinn, in January and tested for their English language skills in February 1999.

* * *

Taotlusi võivad esitada viimase kursuse üliõpilased ja magistrandid.

Stipendiumile kandideerimiseks tuleb esitada järgmised dokumendid:

- taotlusvorm,
- 2 soovituskirja,
- diplomi koopia koos hinnetelehega või väljavõte õpinguraamatust (soovitav koos tõlkega),
- 1 foto.

Taotlusvormid on olemas välisüliõpilastalituses.

Piret Lai,
välisüliõpilastalitus

Tarvilikku teavet Eesti Innovatsioonifondi toetuse taotlejatele ülikoolist

Sihtasutus Eesti Innovatsioonifond (EIF) finantseerib tehnoloogiaalaseid ja majanduse konkurentsivõimet tõstvaid arendusprojekte ning innovatsiooni infrastruktuuri.

EIF rahastab teadusasutuste projekte tagastamatu toetusena **kuni 50 %** ulatuses projekti maksumusest. Kui taotluse esitab ülikool, siis ülejäänud osas peab projekti finantseerima kas ülikool ise või projekti tulemusest huvitatud firma, kellega ülikool sõlmib vastava lepingu.

EIFi taotlusele kirjutab ülikooli nimel alla rektor või prorektor, ülikoolipoolse kooskõlastuseta EIFi taotlusi vastu ei võcta. Enne taotluse koostama hakkamist on kasulik võtta ühendust teadus- ja arendusosakonnaga (PH 304, tel 375 509, 375 510). **EIFi taotluse vormi** saab samast või internetist aadressil http://mineco.ee/eif.

Ülikool peab vajalikuks, et iga tehnoloogilise projekti tulemina valmiks **müügiobjekt – turusuutlik uus toode või teenus.**

Seepärast tuleb enne EIFi taotluse koostamist:

* kontrollida projekti tausta,

* vaadata üle varasemad lepingud - kas need on siduvad?,

* teha patendiuuringud – vt samas lehes "Patendiinfo lisaks teaduskirjandusele",

* teha selgeks äriplaan – kus on uue toote/teenuse turg, kuidas turule jõuda, tasuvus.

Selleks et ülikool saaks EIFi toel valminud **tulemit müüa**, peab see esmalt kuuluma ülikoolile. Enne EIFile rahataotluse esitamist (nii nagu teistegi ülikooli lepingute puhul) vormistatakse teadus- ja arendusosakonnas järgmised **ülikoolisisesed dokumendid:**

a) EIFi lepingu taotlus ja projekti eelarve, blankett on aadressil http://www.ut.ee/grant/leptaotl.htm/;

autorite intellektuaalomandi varaliste õiguste ülikoolile üleandmise akt.

Nende toimingute aluseks on ülikooli valitsuse otsus ja teadus- ja arendustöö lepingute eeskiri, käskkiri nr UK-07/165 RE 25.11.96.

Pärast rahastamisotsuse tegemist sõlmib EIF ülikooliga finantseerimislepingu, mis sätestab samuti, et projekti tulem kuulub taotlejale asutusele, st ülikoolile, kui varasemad lepingud ei näe ette teisiti. Lepingule kirjutab ülikooli poolt alla rektor või prorektor, mitte projekti juht.

EIFi toetusel valminud tulemi - **uue toote/tehnoloogia** - müügi arvelt saavad eelnimetatud eeskirja kohaselt

SIHTASUTUS EESTI INNOVATSIOONIFOND Registrikood 80031517

projekti **autorid 65%** ülikoolile makstavast autoritasust (*royalty*), teaduskonna arendusprojektid 25%, keskne üldkululõiv on 10%.

Selline autoritasu määr kehtestati Tartu Ülikooli poolt teadlaste ettevõtlikkuse soodustamiseks I. R. Stone'i ettepanekul.

Paljudes ülikoolides kasutatakse nn **Stanfordi mudelit**, kus ülikoolile laekuvast *royalty*'st arvatakse esmalt maha otsesed kulud (sh patendikulud), seejärel ülikooli tehnosiirde üksuse *overhead* 15%, ülejäänu jaotatakse võrdselt autorite, allüksuse ja teaduskonna vahel (igaühele 33%).

Nõu Innovatsioonifondi taotluse kirjutamisel, patendiuuringute tegemisel ja projekti arendamisel müügiobjektiks saab teadus- ja arendusosakonna innovatsioonitalituselt PH 304, tel 375 509, 375 510, skahu@ut.ee.

Eesti Innovatsioonifondi projektikonkursi järgmised tähtajad on **30. november ja 5. jaanuar.**

Sirje Kahu

Patendiinfo lisaks teaduskirjandusele

Euroopa Patendiameti andmeil sisaldub 80% tehnoloogilisest teabest patendidokumentides.

Veel aasta tagasi oli patendiinfo kallis ostu-müügi objekt.

USA Patendiameti alustatud **patentide tasuta internetis** avaldamist võib seetõttu nimetada revolutsiooniliseks.

Arvutuskeskuse andmeil on Tartu Ülikoolis ~7000 interneti kasutajat. Laialdane arvutite kasutamine ja uuenduslik suhtumine - olla lisaks teaduskirjandusele kursis **oma valdkonna tipptehnoloogiaga** - patentidega - võimaldab täiendada meie uurijate **konkurentsivõimet teadusmaailmas**. Patendiinfo annab teavet **kolleegide ja konkurentide tegevusest** ning aitab vältida kasutu töö tegemist, rääkimata võimalikust kolmandate isikute õiguste rikkumisest.

Tingimata on vaja teada oma teadusvalla **Eesti patente**. Oma leiutisi kaitsevad Eestis eelkõige välisfirmad – nt Bayer, Pharmacia, Astra, Boehringer Manheim jpt. 1994-1996 esitati Eesti Patendiametile 777 patenditaotlust, neist 44 Eesti taotlejatelt.

□ **IBM server - mugavaim viis uurida USA patente internetis.**

Esp@cenet Worldwide'i teenuse abil saab **enamiku maailma riikide** (sh Leedu, Läti, Venemaa) patentide bibliograafilisi andmeid. **Eesti** patente internetis pole.

Internetis leiduvate patentide abil saab otsida sama patendiperekonna (*patent family*) teisi liikmeid. Vajalikud patendid või otsingu (40 kr tund) saab tellida **Eesti Patendiraamatukogust** aadressil Olevimägi 8/10, Tallinn, e-post: library@epr.estnet.ee. Patendiraamatukogus on CD-ROM-andmebaasid.

Interneti patendiuuringus ja tulemuste analüüsil saab nõu **teadus- ja arendusosakonna innovatsioonitalituselt** (Ülikooli 18-304, tel 375 510, skahu@ut.ee, Sirje Kahu). Patendiotsingut saab teha võtmesõna, firmanime, leiutaja nime, patendi numbri, rahvusvahelise patendiklassifikatsiooni indeksi abil. Viimase saab internetist aadressil http://wwwdagostini.it/ või innovatsioonitalituses olevatest kataloogidest.

Samas on olemas **Eesti Patendiameti ametlikud bülletäänid Eesti Patendileht** ja **Eesti Kasuliku Mudeli Leht**, kus on avaldatud Eesti Patendiametile esitatud patenditaotluste ja kasuliku mudeli (e. väikeleiutise) registreerimistaotluste bibliograafilised andmed ning väljaantud patentide lühikokkuvõtted.

Jõudu ja koostööd soovides

Sirje Kahu,
teadus- ja arendusosakonna
innovatsioonitalitus

Patendiinfot internetis

USA patendid alates 1971.a - IBM serveris - USA Patendi- ja Kaubamärgiameti serveris	http://patents.ibm.com.html/ http://patents.uspto.gov/access/search.bool. html
USA biotehnoloogia-alased patendid	http://www.nal.usda.gov/bic/Biotech_Patents/
AIDSi-alased **USA** ja **Jaapani** patendid ning **Europatendid**	http://aids.uspto.gov/AIDS/access/search.html
Rahvusvahelised patenditaotlused (PCT) alates 08.01.1998	http://pctgazette.wipo.int/
Euroopa Patendiameti (EPO) internetiteenus alates 22.09.1998 - **EPO ja Euroopa Patendikonventsiooni riikide patendid**:	http://www.european-patent-office.org/espacenet/info/index.html/
Austria	http://www.at.dips.org.patent.bmwa.at
Belgia	http://www.be.dips.org
Taani	http://www.dips.dkpto.dk
Soome	http://www.espacenet.prh.fi
Itaalia	http://www.itdips.org
Šveits	http://wwwdips.ch
Suurbritannia	http://www.dips.patent.gov.uk

Seitse aastat toimetuses

Töötasin ülikooli ajalehe toimetuses seitse aastat. Kaks aastat vastutava sekretärina, viis aastat toimetajana.

1965-1972 oli veel see aeg, kus ülikooli ajaleht oli žurnalistika eriharu - tollal osakonda veel polnud – üliõpilaste praktiseerimise kohaks. Nüüd tagantjärele lehe aastakäike sirvides julgen öelda: nad olid tublid. Nad on sisustanud tänagi huviga loetavaid rubriike.

1965-1972 oli veel ka selline aeg, kus ajalehele andis ilmumisloa tsensor. Igal leheküljel pidi olema tema pitsat ja allkiri. Alles siis võis trükikoda lehte trükkima hakata.

Lähiajaloost kõneldes räägime kuldsetest kuuekümnendatest. Tollal tõepoolest juba võis kõnctoolis vabamalt arutada ja diskuteerida. Kuid kõik öeldu must-valgel avaldatuna tsensori kabinetist küll lehte ei pääsenud. Tuli ette, et tolle aja kohta isepäise ja oma arvamusega üliõpilasliidrite aulasõnavõttudele tõmmati rist peale. Neljast trükiks ettevalmistatud leheküljest jäi järele vaid kaks. Tunni aja jooksul tuli leida asendusmaterjal ja leht uuesti küljendada. Trükikellaaeg oli graafikus ette määratud ja ülikooli ajaleht oli perioodiline väljaanne. Reedel pidi leht lugejate käes olema.

Lehe tollane toimetamine andis karastuse ja lehetöökogemuse edaspidiseks eluks. Seda ei saa võrrelda reporteritöö ja vastutusega. Tänu ülikoolilehe töö "rasvale" olen söandanud vastu võtta teatmike ja kogumike toimetamise pakkumisi. Praegugi toimetan Eesti ainukest soomekeelset ajalehte, ingerisoomlaste ajalehte INKERI.

Ülikooli lehte teha polnud kerge. Majas palju-palju tarkust. Kirjutajaid oma väikese, asutusesisese ajalehe jaoks aga vähe.

Juba tollal räägiti ülikoolis oma ajakirjast. Tõepoolest, ülikooli igal üksusel võiks olla oma infoväljaanne. Ülikool on ju nii mitmekülgne! Aga nagu näha – pole oma kopsakamat väljaannet tänasekski.

Ka oma väikese ülikoolilehe peale ei maksaks ülevalt alla vaadata. Kõige parem kohtunik on aeg, on antiikne kogemus.

Nn rektor Arnold Koobi konverentsiks valmistudes ja ülikoolilehe aastakäike sirvides peegeldus lehest vastu küllalt palju informatsiooni, mida ei saa ühestki teisest väljaandest. Näiteks 60ndatel ja 70ndatel aastatel ei jätkunud ühiselamukohti, osa üliõpilasi elas linnast väljas Elvas, Kvisentalis ja Kukulinnas. Narva maantee ühiselamuid polnud siis veel ehitatudki. Õppehooned ja auditooriumid olid ülerahvastatud, õppetöö käis kahes vahetuses! Ülikooli raamatukogu (siis Toomel, kus praegu on ajaloo muuseum) oli avariiohtlikus seisundis. Uue raamatukogu pärast alles vaieldi! Tollased artiklid ja aulasõnavõtud toovad meelde aja, kus Tartu ehitusvõimsused olid nõrgad ja valitses ehitusmaterjali defitsiit. Ülikooli ehitusobjektidel (ühiselamu, füüsikahoone) olid seetõttu tööseisakud.

Mis ajalehes ilmus, oli kindlasti vaid tollase jäämäe veepealne osa!

Kuid igal juhul on ülikoolil oma ajalehe näol kroonika olemas. Ülikooli ajaloo kirjutajad saavad sellele toetuda.

Ene Puusemp

Kui ülikoolileht oli vabariiklik

Aine jäävuse seadus näib kehtivat ühiskondlike protsesside puhulgi. Kui 1970ndate vahetusel vallandus massiivne reaktsioon 1960ndate teise poole üliõpilasvabameelsusele (Feodor Klementi rektori toolil välja vahetanud Arnold Koobile olid antud selged juhised ülikool tasalülitada), siis otsis juba oma nooruse tõttu vabadust ja alternatiivseid olemisvõimalusi järgiv vaim uusi väljendusviise ja -kanaleid.

Üliõpilaspäevad jätkusid küll veel mõnda aega, ent isegi nende formaliseeritud ja lahjendatud esinemus tõi välja mõne krutski, mida taas oli põhjust ülikooli parteikomitees või nõukogus arutada. Füüsikute absurditeatrile lähedaste sketšide esitamisele spetsialiseerunud trupp Kuup ja Kera ning eesti filoloogide luuleteater Amores kujunesid 1970ndate aastate algul uuteks kultussubjektideks, kelle esinemistest osavõtt teenis nii prestiiži kui ka represseeritud avalikkusejanu rahuldamist. Üht Amorese luulekava arvustades ütleb siinsamas 1971. aasta 24. detsembri lehes Jaak Allik selle oleva kantud "puhta ja ausa inimsuhete maailma" ihalusest ja "sügavalt elamusliku elu " paatosest.

Siinkirjutaja ülikooli lõpetamise aegu 1974 oli aga 1960ndate romantism juba hangeks tardunud. Tartu sügis oli alanud veel enne, kui Linnar Priimägi ja Ants Juske selle 1978. aastal manifesteerisid.

Ent ometigi miilas üha rohkem endassepöörduva üliõpilaselu südames enesteostustarve, isemoodi vormi otsiv, kuid siiski nii märgatav, et selles võis endiselt ära tunda tartulikku üliõpilasvaimu. Muutunud oludes sai selle vaimu uueks tribüüniks ülikoolileht. Olin seda toimetamas 1974 - 1977 ja nii ka vahetu tunnistaja.

Kirjade järgi pidi ülikoolileht olema "ametkondlik väljaanne", midagi tiražeeritud punanurga seinalehe sarnast. Aga tegelikkuses kujunes sellest sootuks midagi muud. Põhjus oli selles, et ülikoolileht püüdis end avatuna hoida ümbritsevale elule ja selle elu mõtestamisele. Tähtsustati probleemsust, selle nägemisoskust ning probleemi taga varjuvat elutõde. Isetegemist ja isemõtlemist püüti endiselt au sees hoida (ilmusid kirjandus- ja kunsti- ning orientalistika leheküljed). Kõik eriline vääris tähelepanu olgu isiksuslikus, sündmuslikus või nähtumuslikus mõttes. Mäletan, et õpetajatepäeva puhul ilmusid reportaažid Sindi ja Kaagvere erikoolidest. Kui ülikooli külastas mõni erakordne isiksus, siis oli oluline teda portreteerida ja intervjueerida.Näiteks Moskva sotsioloogi Igor Koni külaskäigu valgustamisega oli tükk tegemist, sest ta ei esindanud kanoonilist mõtlemist.

See, et ülikoolileht üritas olla avatud maailmale, tuua teda oma mahu piires ülikoolisammaste vahele, käis mõistagi närvidele igat masti ideoloogiavalvuritele. Seepärast tuligi toimetajal peaaegu iga esmaspäeva alustada vaibalkäimisega rektori juures. Kord pälvis ta isegi selle "au", et saada vestelduks toonase EKP peaideoloogi Vaino Väljase juures. Aga neid vestlusi ja õiendamisi korvas kuhjaga iganädalane lehe postitamine üle vabariigi, sest ülikoolilehe tellijaid korjus sadadesse. Lõpuks ei aidanudki muud, kui seda tuli teha talgute korras: ajakirjandusülipilaste esimesed ristsed algasid ülikoolilehe väljastamisest.

Ülikoolileht esindas neil aastatel 1960ndate lõpuks peaaegu kättevõidetud avalikkust. Ta oli seda, mida üliõpilaslehelt ootama pidi, ühe sotsiaalse kihi integreerija ning just sellele kihile omase vaimsuse kandja. Hiljem - ka uues Eesti Vabariigis on aeg-ajalt veeretatud mõtet asutada (ajalooliselt tegelikult taastada, sest Üliõpilasleht on kunagi ilmunud) üliõpilaskonda ühendav-esindav väljaanne, aga sinnapaika see mõte on jäänudki. Kahju, sest kui puudub ettekujutus üliõpilaste tänastest mõtetest-tegudest, siis on raske kujutada, milline saab olema Eesti haritlaskond kümne aasta pärast. Me ei näe kasvamist ega küpsemist. Näeme üksnes vilju. Aga tulemust saab hinnata üksnes siis, kui tead midagi protsessist, kui muutub mõõdetavaks tee selle tulemuseni.

Rein Veidemann

Tartu, Runnel, Ülikool

80. aastate keskpaiku laulis iga eesti filoloogia lõpukursus oma viimase loengu peol Hando Runneli luuletust "Öö lõhnab, vihma sajab". Ma olin küllalt rumal ega tundnud Beethoveni meloodiat ära. Aga ma tundsin end alati halvasti, kui ma kuulsin luuletuse viimaseid sõnu: "siis näen, kui mäe all vajub/ maa põhja ülikool." Oli tunne, nagu oleksid tudengid Runneli järel pidanud silmas ülikooli sisulist alla- või täpsemini mahakäiku ja tundus täiesti loomuvastasena sel puhul rõõmsalt kaasa laulda, sest see tähendanuks järelekiitmist omaenese surmale. Kui vajub ülikool, vajun ka mina! Nii ma tundsin ja ma ei olnud sugugi ainus, kes selle tundega ei leppinud.

*Hiljem ma küsisin Runnelilt, kui kaugele ta tosinkond aastat varem - luuletus ilmus kogus "Mõru ning mööduja" 1976 - ülikooli saatust ette nägi. Jõudnud ühel hilisööl oma hulkumistega Toomele, oli Hando näinud ees tõepoolest ainult seda, kuidas mäe all võib ülikool silme eest kaduda. Ei enamat! Niisiis ei olnud seda rõhutatud vahetegemist, et **Mina**, väljavalitu, seisan siin üleval ja **see** seal all kustub järjest madalamaks. Miks me siis kuulsime Runneli ridades rohkemat kui seal oli? Keegi meist ei öelnud, et "Öö lõhnab, vihma sajab" kuulutab valet ja keegi meist ei oodanud, et tuleks Runnel, kes julgeb öelda, **mis** vajub. Kuid me otsisime diagnoosi, mis poleks labane kuradile-saatmine ning Runneli sõnu andis diagnoosiks pöörata. Kuivõrd me - ma mõtlen akadeemilisi kaaskodanikke dots Jaak Peebost (praegu 64) "Akadeemia" humaniora-toimetaja Mart Oravani (40) - ei kavatsenud diagnoosiga piirduda, sedavõrd kannustas Runneli tagamõtteta sündinud, aga samaaegsete inimeste jaoks erineva allteksti omandanud nägemus ülikooli seda uuenemist, mis algas umbes siis, kui Runnel sai 50ks. Et tõepoolest uuenetakse ja mitte ei uudeta, seda kinnitas tookord kohe tõsiasi, et ülikooli raamatukogu suurest saalist viidi ära Lenini metallpea, mille otstarbetusele juhtis juubeliaktusel tähelepanu kui mitte Andres Langemets, siis Paul-Eerik Rummo.*

Ülikooli sees tähistas uuenemist Hando Runneli kaastegevusel usuteaduskonna taastamine 1991. Vormiliselt ülikoolist lahus, eesmärgilt aga vägagi ülikooliga kokku kuuludes, nimelt vaimse vabaduse kaitsmiseks ja jätkamiseks, sündisid ajakiri "Akadeemia", Uku Masingu kolleegium, kirjastus "Ilmamaa" ja sari "Eesti mõttelugu". Ma ei usu, et Runnel oskaks alati seletada, kui põhjalikult on läbi arvutatud need semantilised sillad nägemusliku ja teadusliku maailma vahel, mida tema ettevõtmised endast kujutavad. Mulle tundub, et Runnel, kes ise on olnud mõnigi kord hädas, leidmaks põhjendatud metakeelt mõne teise suhtes, on jäänud mõnesugusesse arusaamatusse see üle, miks just Tartus sündis see Lotmanlik metakeeleteooria, mille nüüdne prof Peeter Torop on arendanud veendumuseks, et "maailm jätkub, kuivõrd ta on tõlgitav".

Kuid ma ei kahtle selles, et need sillad - või ka metasillad - ühendavad väärtusi, mida me muidu oleme harjunud jätma lahku. Runnel, kes oma hoolimatuses võib teha täiesti tarbetuid vahesid, on tegelikult suur ühendaja, ja mul on väga kahju nendest, kelle arvates jääda teine teisele poole jõge on vabam kui saada teine teisele poole üle minna.

Oli aeg - sellest on möödas ligi paarkümmend aastat -, mil ka Hando Runnel ei kannatanud sõna "meie". See oli pärast luuletust "Rõõm" ("Mul on rõõm, et mina olen,/... sina, mina ja tema ja veel need/ kõik, kes lausuvad läbisegi MEIE! MEIE! MEIE!") jällegi kogus "Mõru ning mööduja". Mina olen seda aina kasutanud nagu silda, mis ühendab, aga Runnel ei tahtnud tollal (nagu ilmselt nüüdki) olla ühendatud inimestega, keda pole defineeritud. Ise hakkas ta defineerima juba noore arvustajana, jõudes 1970. aastatel käsitlusvormini, mida ma siis nimetasin monograafiliseks arvustuseks. Hiljemini, luuletajaks jäädes ühtlasi ka kultuuriloolaseks avardudes on Runnel mahavaikituse või mõistmatuse alt välja toonud pika rea klassikuid, keda ühendavaid sildu on rohkem kui üks. Kui ma eespool märkisin, et sild võib olla ka metasild, siis mõtlesin ma näiteks Uku Masingule. Tema raamatud "Vaatlusi maailmale teoloogi seisukohalt" (1993) ja "Mälestusi taimedest" (1996) moodustavad omavahel silla, mille suhtes metasillaks on Uku Masingu teised raamatud sarjas "Eesti mõttelugu" koos teiste mõtlejate raamatutega. Runnel on metasillalooja.

Polnud juhus, kui Hando Runnel valis endale kirjanduslikuks isaks (soovitajaks Kirjanike Liitu) akadeemilise Harald Peebu. See tähendas siirast solidaarsust, mis jäi alles kuni prof Harald Peebu surmani. Üks ta viimaseid kahetsusi oli see, et Jyväskyläs töötades polnud võimalik kirjutada Runneli 60. sünnipäevaks uurimust tema polemiseerimiskunstist, sest asjaomane materjal oli Tartus ja vabalt fantaseerida prof Harald Peep[illegible] tahtnud. Ma ei taha selle kõigega teha Hando Runnelist eeskätt akadeemilist isikut. Mõtlen lihtsalt, et Hando, kes on alati tahtnud meie maa peal püsida, pärinebki samast maast, mille põhjale toetub ka alma mater.

Samast maast, mille suhtes metamaad ei tohi lubada, kui me ei mõista, milleni see viib.

Peeter Olesk,

Tähtveres 18. novembril 1998

SOCRATES VÕI ERASMUS?

Viimasel poolaastal on üha enam räägitud SOCRATESEST ja ERASMUSEST, millest siis? SOCRATES on EL-i haridusalane koostööprogramm, millel on mitmeid allprogramme, nt kooliharidusega tegeleb programm COMENIUS, keeleõppega LINGUA kaugkoolitusega ODL jne.

Üle poole SOCRATESe mahust moodustab allprogramm ERASMUS, mis tegeleb kõrgharidusega. ERASMUS taotleb kõigi seadusandlike, administratiivsete ja sotsiaalsete takistuste kõrvaldamist üliõpilaste ja õppejõudude vaba liikumise teelt Euroopas. Programmi põhieesmärk on toetada üliõpilaste ja õppejõudude vahetust ning mitmesuguseid õppekavade arendamise projekte.

ERASMUS on institutsionaalne programm, st et Euroopa Komisjon sõlmib lepingu iga osaleda sooviva kõrgkooliga eraldi. Institutsioonileping, mis komisjonile esitatakse, on ühtseks tervikuks liidetud taotlus, mille aluseks on bilateraalsed lepingud. Viimased sõlmitakse eraldi kõrgkoolide allüksuste (teaduskondade/ osakondade) tasemel. Toetusi eraldatakse võõrkeelsete loengukursuste ettevalmistamiseks, keeleõppe organiseerimiseks, õppekavade väljatöötamiseks ja õppejõudude vahetuseks. Esimest korda oli ka 12 Eesti kõrgkoolil voli esitada toetustaotlus institutsioonilepinguna selle aasta 15. novembrini õppeaastaks 1999/2000.

Missuguse institutsioonilepingu esitas Tartu Ülikool Euroopa Komisjonile? Ülikooli allüksused (teaduskonnad / instituudid/osakonnad) sõlmisid kokku **40 bilateraalset lepingut 29 partnerülikooliga 12 erinevast EU riigist.** Koostööst enim huvitatud olid Saksa, Soome ja Rootsi ülikoolid. ERASMUS-programmi raames on 105 meie üliõpilasel võimalus õppida mõnes partnerülikoolis, ja meie teaduskonnad peavad vastu võtma 66 ERASMUSe välisüliõpilast. Vahetusüliõpilaste õppeaeg varieerub kolmest kuust kahetcistkümne kuuni.

Kõige enam on sõlminud lepinguid filosoofiateaduskond, järgnevad sotsiaal- ja bioloogia-geograafiateaduskond.

Teiseks valdkonnaks, mida ERASMUS programm toetab, on õppejõudude lühiajalised töölähetused. Kokku avaldas 40 meie õppejõudu soovi õpetada partnerülikoolis 1-8 nädalat, olles valmis tegema vähemalt 8 tundi õppetööd nädalas. Lisaks taotles ülikool toetust üheksaks erinevaks ettevalmistavaks lähetuseks, mille eesmärgiks on uute partnerlussuhete loomine ja õppekavade arendamine.

Majandus-, sotsiaal- ja filosoofiateaduskonna bilateraalsetest lepingutest sooviti teha koostööd ka Euroopa ainepunktide ülekandesüsteemi ECTS arendamise ja rakendamise valdkonnas. Põhiõppe, magistriõppe ja integreeritud keelekursuse ühise arendamise projektidesse on partneritena kaasatud majandus-, filosoofia- ja sotsiaalteaduskond. Matemaatikateaduskond söandas koordinaatorina taotleda toetust põhiõppe õppekava arendamiseks, kaasates partnerülikoolidena Sunderlandi Ülikooli Inglismaalt, Greifswaldi Ülikooli Saksamaalt ja Tampere Ülikooli Soomest.

Rõhutan, et tegemist ei ole abiprogrammiga, Euroopa Liit ei kata kõiki liikumisega seotud kulutusi, vaid koostööprogrammiga, mis eeldab ülikooli suurt omapoolset panust. Kas meie ülikooli institutsioonileping leiab toetust täielikult, osaliselt või lükatakse tagasi, selgub järgmise aasta alguseks. Varugem siis seniks kannatust. Need, kes soovivad rohkem teadmisi ammutada ERASMUSEST ja SOCRATESEST, võivad leida infot interneti aadressidel http://www.ut.ee/P2OO/erasmus.html; http://www.euedu.ee/socrates; http://europa.eu.int/en/comm/dg22/socrates/erasmus/home.html

Esimeselt leiate ka ülikooli kõikide teaduskondade ERASMUS-programmi koordinaatorite nimed ja kontaktandmed.

Lõpetada tahaksin tänusõnadega kõigile neile, kes andsid oma panuse koostöölepingute sõlmimisel ning institutsioonilepingu kokkukirjutamisel.

Lootes jätkuvale koostööle

Kai Treier,
SOCRATESe üldkoordinaator TÜs

Eesti ülikooli aastapäevaüritused

28. november - kell 13.15 algab vilistlaskogu aastakoosolek ph aud 102, järgneb konverents ning päeva lõpetab koosviibimine Manhattanis.

30. november - kell 16 ülikooli uue keeltemaja *Paabeli* avamine Ülikooli 17/19.

1. detsember - kell 12 eesti ülikooli 79. aastapäeva aktus aulas, kus toimub doktorite ja audoktorite ning auliikmete promotsioon;

kell 19 algab "Vanemuise" teatris aastapäevaball.

2. detsember - kell 11 nimeliste stipendiumide, sh Tartu raestipendiumi üleandmine rektoraadis;

kell 18 toimuvad aktused ülikooli kolledžites.

3.-4. detsember - ajaloo muuseumis avatakse konverents ja näitus "Tartu Ülikool 1970 - 1988".

7. detsember - ülikooli päev Tallinnas Eesti Rahvusraamatukogus.

Aastapäevaürituste käigus esitletakse leksikoni "Tartu Ülikooli professorid 1998".

80 aastat Vabadussõja algusest

Reedel, 27. novembril kl 16.15 **pidulik kontsertaktus aulas.**

Tervitavad rektor prof Jaak Aaviksoo ja Eesti Vabariigi kaitseminister Andrus Öövel.

Aulaloeng dr Hannes Walterilt "Eesti üliõpilaskond Vabadussõjas".

Kontsert kaitseväe orkestrilt.

Eesti Teaduste Akadeemia 60. aastapäev

Reedel, 27. novembril kl 14.15 akadeemia juhatuse ja ülikooli nõukogu **pidulik koosolek "Eesti Teaduste Akadeemia ja Tartu Ülikool" aulas.**

Avasõnad: TA president Jüri Engelbrecht,

"Teadus. Ülikool. Akadeemia." TÜ rektor prof Jaak Aaviksoo,

"Teaduse keelest" - TA asepresident prof Peeter Tulviste.

Kl 15.15 mälestustahvli avamine Lai tn 36 (TA asukoht aastail 1938-1940).

Tartu Ülikooli Kirjastus

Säde Koskel
Ene-Margit Tiit
Paul Arandi
Diskriminantanalüüs

Käesolev raamat tutvustab üht kaasaegset statistika meetodit üldarusaadaval tasemel. Võimaldab mõõtmiste põhjal objektide jaotamist rühmadesse.

Klassikalised rakendusvaldkonnad: meditsiiniline diagnostika, tehniline diagnostika sotsiaalteadustes. Raamat sisaldab näiteid ka diskriminantanalüüsi rakendamisest põllumajanduses ja antropoloogias.

Anti Selart
"Eesti idapiir keskajal"

Eesti ja Venemaa piir ei ole üksnes 20. sajandi tüliküsimus. Riikide eraldusjoon, mis tänapäevalgi on ägeda vaidluse objektiks, on seda olnud juba hiljemalt Vana-Liivimaa keskajast saati, s.o juba 13. - 16. sajandil. Käesolev raamat otsib vastuseid küsimustele: kuidas on tekkinud ja muutunud Eesti-Vene piir oma arengu algetappidel, kuidas reguleeriti osapoolte suhteid rahu- ja liidulepingutega? Ühtlasi vaadeldakse piiriala laiemalt inimeste elukeskkonnana, juhtides ühtlasi tähelepanu riigipiiri rollile etniliste ja kultuuriliste erinevuste tekkimisel naaberrahvaste vahel.

November 1998, hind: 75 krooni.

TÜ raamatupood soovitab

Bill Bryson "Notes From A Small Island"

Pärast kaht aastakümmet Inglismaal elamist, otsustab Ameerika päritoluga kirjanik oma sünnimaale tagasi kolida. Enne seda võtab ta ette hüvastijätureisi läbi Inglismaa. Heatahtlik muie suunurgas, jutustab ta reisil läbielatust. Brysonile omaselt ei ole tema huumor kunagi õel. Kohalike veidrustest rääkides naerab ta eelkõige iseenda üle. Lisaks meeldivale ajaviitmisele pakub "Notes From A Small Island" ideaalset võimalust inglise keele oskuse parandamiseks.

Meeldetuletuseks veel niipalju, et varem on samalt autorilt ilmunud: "The Lost Continent", "Neither Here Nor There", "A Walk In The Woods", "Mother Toungue" ja "Made In America".

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

acta diurna

SEL NÄDALAL

- 18. nov - toimus **ülikoolisisene teabetund.**
- 19. nov - **ülikooli infopäev Paide Ühisgümnaasiumis.**
- 19. - 21. nov toimuvad **kehakultuuriteaduskonna päevad** (vt eelmises UTs erilehekülge).
- 20. nov - **ülikooli ajaleht UNIVERSITAS TARTUENSIS tähistab 50. sünnipäeva.**
- 20. nov - **ülikooli infopäev Hiiumaal.**
- 20. nov - **stomatoloogiakliiniku 60. aastapäeva pidulik koosolek** kl 15 aulas.

TULEVAL NÄDALAL

- 23. nov - kl 16.30 peab **avatud ülikooli loengu** molekulaargeneetikast ("Molekulaargeneetikaga uude aastatuhandesse") **ETVs** biotehnoloogia õppetooli juhataja prof Andres Metspalu.
- 24 novembril kl 14 nõukogu saalis **valitsuse istung** (vastuvõtueeskiri ja -arvud, uus planeeritav hindamissüsteem, ülikooli eelarve kujundamise põhimõtted, territoriaalruumilise arengukava täiendamine, hoone Mõisavahe 65 ülikooli omandisse taotlemisest loobumine, 1999. aasta kapitaalehituse ja -remondi plaani kinnitamine, hoone Tiigi 76a rentimise otsustamine jm).

27. novembril

- **Saaremaa vilistlaskoondis tähistab eestikeelse ülikooli aastapäeva.**
- Kl 10.15 **ülikooli nõukogu istung.**
- **Vabadussõja äramärkimine** koostöös kaitseministeeriumiga.
- **TA 60. aastapäeva tähistamine.**

28. novembril

- **TÜ Vilistlaskogu aastakoosolek.**
- Kuressaares algab **TÜ täppisteaduste kooli korraldatud lahtine keemiavõistlus** gümnaasiumide õpilastele.

info

väitekiri

Kolmapäeval, 25. novembril kl 15 toimub nõukogu saalis järgmiste **magistriväitekirjade** kaitsmine:

Urve Salundi -"Vastsündinu kohachitusstruktuur", oponeerib dots Anne Ormisson (TÜ Lastekliinik);

Alar Sünter - "Põletiku markervalkude MRP8 ja MRP14 ning nende komplekside uurimine monokloonsete antikehadega" , oponeerib vanemteadur Erkki Juronen (ÜMPI).

Neljapäeval, 26. novembril kl 14.15 kaitseb Lossi 3-427 **Leino Pahtma magistriväitekirja** "Heinrich Stahl 17. saj I poole Eesti- ja Ingerimaa kiriku- ja kirjandusloos". Oponendid prof H. Piirimäe ja dots V. - L. Kingissepp.

PPD Marketing Services

PPD

Kui oled noor või tunned ennast noorena, oled meeldiv, sundimatu ja oskad hästi suhelda inimestega, siis oled just see, keda vajame!

Me otsime ajutiselt ja pikaajalisemalt:

* messidel teenindajaid,
* tootearendajaid/reklaamijaid,
* müügikonsultante,
* väljaspool ametlikku tööaega töötavaid inimesi.

Me pakume:

* täis- ja osalist tööaega,
* head tasu töö eest,
* põnevat ja huvitavat tööd.

Meie firma klientideks, kellele oma teenuseid pakume, on näiteks Procter&Camble, Ericsson, Pepsi, Nestle jne.

Kui oled huvitatud meiega koostööst, siis...

helista meile!

tel 8 265 69686 või 8 255 84511
e-mail: ppdest@uninet.ee
PPD Marketing Services
Õismäe tee 121-3, Tallinn 13515

varia

Vilistlaskogu Tartu koondise esimese tegevusaasta lõpuüritus on neljapäeval, 26. novembril IURIDICUMIS (Näituse 20). Koguneme kl 17.30 I korrusel fuajees. Õigusteaduskond tutvustab oma maja, prof Raul Narits arutleb teemal "Eesti õiguskord - kas hea või halb". Aastakokkuvõtted, sünnipäevakringel ja kohv sama maja kohvikus.

Juhatus

Tööpakkumine

Ülikooli raamatukokku võetakse tööle **tööline,** kelle ülesandeks on puu- ja transporditööde tegemine. Info tel 375 707 (komandant Eve Pentsa).

25 aastat kultuurisemiootikat

27. nov kl 11 (Tiigi 78-127) toimub seminar. Ettekannetega esinevad prof K. Eimermacher (J. Lotmani Instituut, Bochum), prof S. Nekljudov (Venemaa Riiklik Humanitaarülikool, Moskva), prof G. Levinton (Sankt-Peterburgi Euroopa Ülikool) ja Tartu teadlased. Esitletakse semiootika osakonna uusi väljaandeid ja asutatakse Eesti Semiootika Selts.

28. nov toimub Käärikul seminari ümarlaud "Kultuurisemiootika ja Tartu - Moskva koolkonna pärand". Töökeel on vene keel.

Ülikooli ajalehe

tänased tegijad tänavad kõiki, kes sellesse väljaandesse oma aja ja hinge andnud ning loodavad head koostööjätku paljude autoritega.

Me täname!

Toimetus

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 671.

Ruumide üürimine: 375 675.

Kohvik on avatud kolmapäevast laupäevani 11-17.

Näitused: "Kaalud ja mõõdud muuseumi kogudest", Kärt Mikli skulptuurid "Mütoloogilised loomad".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16. Info 375 384

Püsiväljapanek: skulptuurid: krecka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18. - 19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17. Info 432 643.

Raamatukogu

E-R 10-17

Näitused: TÜ raamatukogu Eesti kultuuriloos, Korp! Ugala 85, Tartu Kunstikooli grupinäitus "Küünega nunn", Ilmar Kruusamäe - hüperrealistlik maal, Tšehhi graafiline disain "Typo design club".

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Autograafide näitus "Epistolae autographae... Kirjavahetused ja kollektsioonid".

TANTSUKLUBI ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!

AUDITOORIUM

R 20. nov **JÄRELPEOL TUUSELDAB ANS. "COMPROMISE BLUE"** DJ TRAX. Alates kl 21 pääse 50 kr. (NB! kl 20-21 sanitaartund)
L 21. nov Kella 16-st reserveeritud.
P 22. nov **DJ I. Kivisalu.** alates kl 21 pääse 25 kr.
E 23. nov **DJ Jaanus Sepp.** Tasuta.
T 24. nov **Jälle Saku Spurt. Tantsuvõistlused jms. DJ Aivo Johanson.** NB! Välkpiljardivõitlusele registr. kl 19. alates kl 21 pääse 25 kr.
K 25. nov **Kadripäeva järelkogunemine DJ Madis Sütt.** alates kl 21 pääse 25 kr.
N 26. nov **Eilsest tänsesse. DJ Sven Sumberg** alates kl 21 pääse 25 kr.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Tel 375 680; 251 42 300
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 1140
Tiraaz 700. UT ilmub reedeti

Poolaasta **tellimishind** (postiga) 100.-
ülikooli pensionärid 50.-

Reklaamihind
2., 3. ja 4. lk:

1/1	(268x372 mm)	5000.-
1/2	(194x268 mm)	2700.-
1/4	(131x194 mm)	1500.-
1/8	(92x131 mm)	800.-
1/12	(92x64 mm)	500.-
1/24	(44x64 mm)	250.-

Esilehekülje reklaam

1/1	(ei müüda)	
1/2	(194x268 mm)	3700.-
1/4	(131x194 mm)	2200.-
1/8	(92x131 mm)	1400.-
1/12	(92x64 mm)	800.-
1/24	(44x63 mm)	400.-

Esiküljel ainult ülikoolile eriti sobilik reklaam.
Kujundus 20% tellitava pinna summast.

Foto ja/või **logo** kasutamine 50.-
Korduvreklaam 10% odavam, alates 3. korrast 20% odavam

Kuulutused (ost, müük, tutvus, kaastunne, õnnitlus jmt):
Ühe rea hind 5.-
Raam kuulutuse ümber 20.-

Reklaamtekst:
Ühe rea hind 10.-

Logo ja/või foto kasutamine 50.-

Üliõpilastele ja ülikooli töötajatele erakuulutused ja reklaam 20% odavam.
Väljaspool ülikooli asuvate haridusasutuste (koolid, haridusosakonnad, lastekodud jmt, v.a. era- ja kommertsasutused) kuulutused tasuta.
Ülikooli struktuuriüksuste **tasuliste** teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.

ARH

Nr. 38 (1951)

Reede, 27. november 1998

Ilmub 1948. aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Eesti ülikooli aastapäevaüritused

28. november -	kell 13.15 algab vilistlaskogu aastakoosolek ph aud 102, järgneb konverents ning päeva lõpetab koosviibimine Manhattanis - loe UT 3. lk.
30. november -	kell 16 ülikooli uue keeltemaja *Paabeli* avamine Ülikooli 17/19.
1. detsember -	kell 12 eesti ülikooli 79. aastapäeva aktus aulas, kus toimub doktorite ja audoktorite ning auliikmete promotsioon;
	kell 19 algab "Vanemuise" teatris aastapäevaball.
2. detsember -	kell 11 nimeliste stipendiumide, sh Tartu raestipendiumi üleandmine rektoraadis;
	kell 18 toimuvad aktused ülikooli kolledžites;
	kell 18 TÜ professorite leksikoni esitlus ajaloo muuseumis.
3.-4. detsember -	ajaloo muuseumis avatakse konverents ja näitus "Tartu Ülikool 1970 - 1988".
7. detsember -	ülikooli päev Tallinnas Eesti Rahvusraamatukogus.

Aastapäeva aktus

algab teisipäeval, 1. detsembril kl 12 aulas.

Avasõnad ütleb rektor prof Jaak Aaviksoo, akadeemilise loengu peab prof Kalle Kasemaa teemal "Surm ja teispoolsus Vanas Testamendis".

Ülikooli audoktoriks promoveeritakse Göttingeni ülikooli akadeemiline direktor, *dr phil* Gert von Pistohlkors, Kopenhageni ülikooli prof Bengt Saltin, Haifa ülikooli prof Michael Heltzer, endine Vabariigi Valitsuse eksiilis peaminister Vabariigi Presidendi ülesannetes Heinrich Mark, helilooja Arvo Pärt, Florida ülikooli prof Michael C. Zerner, Brandenburgi tehnikaülikooli rektor prof Ernst Sigmund, Uppsala ülikooli emeriitprof Lorentz Engström ja Tampere ülikooli emeriitprof Mauri Isokoski.

Auliikmeks promoveeritakse Aare-Ruth Mörner, Aino Järvesoo, Eesti Vabariigi aukonsul dr Jochen Friedrich Kirchhoff ja euroteaduskonna direktor aastatel 1993-1998 prof Toivo Miljan.

Promoveeritakse ka 42 uut TÜ doktorit, kes kaitsesid doktorikraadi ajavahemikus 1. oktoobrist 1997 kuni 1. oktoobrini 1998.

Meditsiinidoktorid: Rein Pähkla, Andrus Juhan Voitk, Joel Starkopf, Janika Kõrv, Ülla Linnamägi, Ave Minajeva, Oleg Milenin, Sergei Pakriev, Allen Kaasik, Kaja Julge, Maire Vasar, Vallo Matto, Epp Sepp, Heli Grünberg.

***Doctor philosophiae* kraad filosoofiateaduskonnast:** Olga Jerina, Ljudmila Karpova, Inna Timirjajeva, Sonja Tšesnokova, Mall Hiiemäe, Arvo Krikmann, Svetlana Kuljus, Henn Saari, Mart Rannut; **bioloogia-geograafiateaduskonnast**: Tanel Tenson, Reet Karukäpp, Arvo Tuvikene, Ülo Puurand, Urmas Saarma, Lembi Lõugas, Henn Ojaveer, Margus Pooga, Andres Saag, Mari Moora, Tatjana Oja, Aivar Liiv, Hannes Palang; **füüsika-keemiateaduskonnast:** Irina Kudrjavtseva, Uko Maran, Alar Jänes, Andres Osvet, Ülle Kikas; **kehakultuuriteaduskonnast:** Vello Hein.

Ülikooli tervitavad tema aastapäeval linnapea Andrus Ansip ja tudengite poolt Hellar Lill.

Aktusel musitseerib Hortus Musicus.

Eesti ülikooli 79.aastapäeva tähistamine

Rektor õnnitleb kõiki üliõpilasi ja töötajaid rahvusülikooli tähtpäeval 1. detsembril ning palub osalema pidulikul aktusel teisipäeval, 1. detsembril kell 12 aulas.

Rektori korraldusel on 1. detsembril lubatud õppetöö ära jätta alates kella 11st ning tööpäev lõpetada kell 12.

Täna!

Eesti Teaduste Akadeemia 60. aastapäev

Reedel, 27. novembril kl 14.15 akadeemia juhatuse ja ülikooli nõukogu **pidulik koosolek "Eesti Teaduste Akadeemia ja Tartu Ülikool" aulas.**

Avasõnad: TA president Jüri Engelbrecht,

"Teadus. Ülikool. Akadeemia." TÜ rektor prof Jaak Aaviksoo,

"Teaduse keelest" - TA asepresident prof Peeter Tulviste.

Kl 15.15 mälestustahvli avamine Lai tn 36 (TA asukoht aastail 1938-1940).

80 aastat Vabadussõja algusest

Reedel, 27. novembril kl 16.15 Ööval.

pidulik kontsertaktus aulas.

Tervitavad rektor prof Jaak Aaviksoo ja Eesti Vabariigi kaitseminister Andrus

Aulaloeng dr Hannes Walterilt "Eesti üliõpilaskond Vabadussõjas".

Kontsert kaitseväe orkestrilt.

Teaduskonverents "Tartu Ülikool 1970-1988"

3. detsember

Valges saalis

10 *Rektor prof. J. Aaviksoo* avasõna

10.10 *A.-E. Kaasik* Arstiteaduskond Tartu Ülikoolis 1970-1980. aastail

10.35 *S. Vahtre* Teaduslikust tööst Tartu Ülikooli ajaloo osakonnas 1973-1988

11 *Ed. Vääri* Filoloogiaosakond aastail 1970-1990 (Poliitilist tõmbetuult ja rahulikku hingetõmbust)

11.25 *Ü. Lumiste* Füüsika-matemaatikateadused Tartu Ülikoolis 1970-1980

12.15 *J. Aaviksoo* Füüsika Tartu Riiklikus Ülikoolis 1972-1988. Üldist ja isiklikku

12.40 *V. Past, T. Ilomets* Tartu Ülikooli keemiaosakond aastatel 1970-1988

13 *H. Trass* Subjektiivsevõitu olbuseid rektor Arnold Koobi võimuajast 1970-1988

13.25 *P. Järvelaid* Tartu Riikliku Ülikooli õigusteaduskond 1970-1988

13.50 *E. Loone* Kohustuslikud ühiskonnateadused Nõukogude ülikoolis

Konverentsisaalis

15 *Ü. Vooglaid* Sotsioloogialabor 1966-75

15.22 *S. Lepik* BITI klubi

15.50 *J. Eilart* Tartu üliõpilaste looduskaitsering - vanim maailmas

16.15 *K. Jaanson* Rahvusvaheliste Suhete Ring - kolmandik sajandit

16.40 Sõnavõtud

19 Puhkeõhtu *70-ndad Tartu Riiklikus Ülikoolis*

4. detsember

Valges saalis

10 *T. Rosenberg* Noorte Ajaloolaste Klubi 1979-1982

10.20 *M. Laar* Üliõpilasliikumisest Tartu Ülikoolis 1970-1980-ndate aastate vahetusel

10.45 *R. Vissak* Üliõpilaste "pehme" represseerimine Arnold Koobi rektoraadi perioodil

11.10 *A. Kulmar* Üliõpilasorientalistika hiilgeaeg 1971-1983

12 *T. Lukas* Ajalooring 1980-ndatel aastatel

12.25 *R. Ruutsoo* "40-ne kiri" ja Tartu Ülikool

12.50 *A. Viru* Karskusliikumisest Tartu Ülikoolis nõukogude okupatsiooni ajal

13.15 *E. Puusemp* Ajalehe "TRÜ" rektor Arnold Koobi ülikoolielu uuendustaotluste ja nende elluviimise peegeldajana

15 *A. Sepp* ENSV - TRÜ - EÜE. Eesti Üliõpilaste Ehitusmalev, oma ajastu laps

15.25 *H. Variku* Taidluskunsti, huvialategevuse ning kultuuri- ja meelelahutusürituste korraldamisest Tartu Ülikoolis aastatel 1970-1988

15.50 *H. Sepp* "Ülikoolilinn, kus ei tohi ööbida" Koobi aja ülikool soomlaste silmis

16.15 *E. Kukk* Ülikooli juubel ja peahoone ümbruse kordategemine

17 *H. Piirimäe* Kuidas Tartu Ülikool sai 350-aastaseks

17.20 *H. Palamets* Rektor Arnold Koop - kes ta oli?

Esmaspäeval avatakse uus keeltemaja

18. sajandi aadlielamu, Postimehe kirjastus ja trükikoda, linna trükikoda, Greif ja nüüd siis uus keeltemaja või Paabel või... Heal lapsel mitu nime, nagu öeldakse. Võikski öelda, et üks hea, kena, uus õppehoone on ülikoolil jälle juures. Kui toimetus koos ülikooli arhitekti Martti Preemiga kolmapäeva õhtupoolikul seda uudistas, oli vaimustus suur, sest tundsime trükikoja maja üsna hästi. Selles laoti, küljendati, monteeriti ja trükiti viimastel aastatel ka sedasama ajalehte.

Esmaspäeval esitlusele tuleva maja I korrus on saksa filoloogide päralt, II korrusele asuvad Prantsuse Kultuurikeskus ja prantsuse filoloogid, III skandinavistika ja IV maailmakirjanduse ning klassikaline filoloogia õppetoolid.

Esitlemiseni, avamiseni, siis pikemalt!

Toimetus

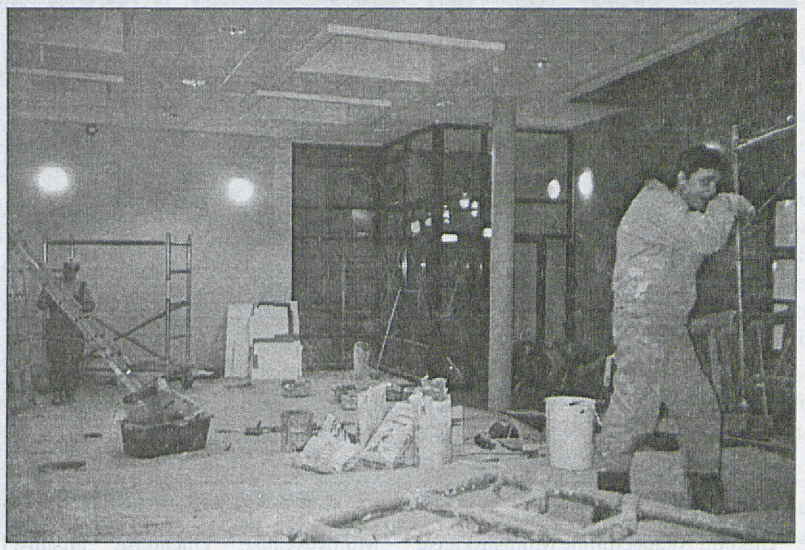

See on fuajee, mida saab kasutada ka aulana ja loenguruumina.

Martti Preem: "Õppetöö algab uues keeltemajas järgmisel semestril".

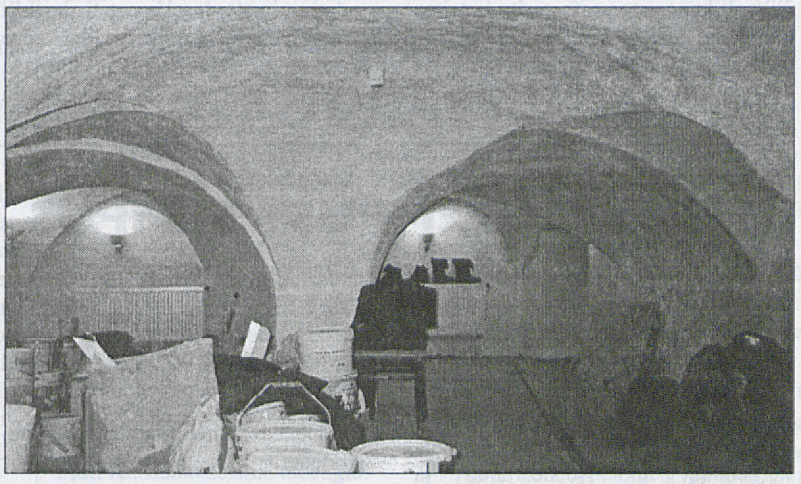

Keldris saab hubaseid üritusi korraldada.

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUS

23. novembril

* Arutati **põhiõppe vastuvõtueeskirja,** milles varasemast põhimõttelisi erinevusi ei ole. Toimub ka laiendatud vastuvõtt (vastuvõtt lisaks riigitellimusele), mille õppeteenustasu suuruse otsustab ülikooli valitsus. Valitsus kiitis vastuvõtueeskirja heaks, see on täna arutamisel ja kinnitamisel ülikooli nõukogus.

* Arutusel olid ka **vastuvõtuarvud.** Riigitellimusena soovivad teaduskonnad bakalaureuseõppesse vastu võtta 1692 (tänavu 1478), magistriõppesse 345 (238), doktoriõppesse 155 (129), arstiteaduskond internatuuri 130 ja residentuuri 90 ning õpetajakoolitusse 135 üliõpilast.

* Haridusministeeriumi **uue planeeritava hindamissüsteemi** järgi toimuks üliõpilaste hindamine kuuepallilises hindamissüsteemis: "5" - suurepärane, "4" - väga hea, "3" - hea, "2" - rahuldav, "1" - kasin ning "0" - puudulik. Leiti, et hindamissüsteemi on EL-iga tarvis ühtlustada, kuid arusaadavuse mõttes tuleks palle teisiti nimetada. Valitsus võttis info uue hindamissüsteemi kohta teadmiseks.

* Valitsus arutas ka **ülikooli 1999. aasta eelarve kujundamise põhimõtteid.** TÜ eelarves kajastuvad kõik ülikooli prognoositavad tulud (sh riigieelarvest, teenustest, omandist ja laenudest tulenevad) ning kulud. Finantseerimisel arvestatakse erinevate tuluallikate vahendite kaasamisega üldkulude katmisse. Väga oluliseks peab valitsus finantsaasta lõpus finantseerimispõhimõtete analüüsi.

Valitsus toetas põhimõtteid.

* Arutati **1999. aasta kapitaalehituse ja -remondi plaani,** aga samuti ülikooli investeeringute vajaduse koondprogrammi aastani 2001, ning **ülikooli territoriaal-ruumilise arengukava** uue redaktsiooni teist varianti. Valitsus toetas riiliku investeerimisprogrammi kava finantseerida ülikooli peahoone, raamatukogu ja Füüsika Instituudi kapitaalremonti (kokku 5 miljonit krooni), samuti Lai 40, Tähe 4, Vanemuise 46 ja Tiigi 76a remondikavasid kogusummas 13 miljonit krooni. Valitsus andis heakskiidu Liivi 2 finantseerimiskavale täiendava pangalaenu arvel – rekonstrueerimise orienteeruv maksumus on 18,0 miljonit krooni.

* Sotsiaalteaduskonna ettepanek **hoone Tiigi 76A** rentimise kohta on valitsuses mitmel korral arutusel olnud. Valitsuse ettepanek oli osta hoone järelmaksuga.

* Valitsus nõustus **hoone Mõisavahe 65 ülikooli omandisse taotlemisest loobumisega.** Seitse aastat pooleli oleva elamu lõpetamiseks oleks vaja 7 - 8 miljonit krooni. Selle väljaehitamine ei ole ülikoolile otstarbekas. Linnavalitsus soovib hoonet munitsipaalomandisse.

* **Valitsus kiitis heaks ülikooli osalemise mittetulundusühingu Tartu Akadeemilise Spordiklubi** ühe asutajaliikmena koos ülikooli sihtasutusc ja linnavalitsusega.

Lähemalt valitsuses arutatud küsimustest järgmises UTs.

TÜ Sihtasutuse juurde loodi kehakultuuriteaduskonna allfond

21. novembril asutati kehakultuuriteaduskonna aastapäeva ürituste raames TÜ Sihtasutuse juurde kehakultuuriteaduskonna allfond, mille eesmärgiks on koguda ja vahendada annetusi ning toetusi teaduskonnale. Allfondi statuudile kirjutasid alla dekaan Vahur Ööpik ja sihtasutuse juhatuse esimees Margus Ots.

Allfondi eesmärgiks on koguda ja vahendada majanduslikku toetust kehakultuuriteaduskonnaga seotud ettevõtmistele. Fondi laekuvate vahendite kasutamise üle hakkab otsustama komisjon, kuhu kuuluvad allfondi asutajate ning ka toetajate esindajad.

"Ülikooli vilistlased on avaldanud soovi toetada ülikooli ja eeskätt soovitakse toetada oma erialaga seotud ettevõtmisi. Erialafondide näol on tegemist võimalusega toetada oma eriala ja oma teaduskonna edendamises osaleda," selgitas erialafondide loomist sihtasutuse juhatuse esimees Margus Ots.

Kehakultuuriteaduskonna allfondi statuudi järgi nimetatakse vähemalt 1000 krooni suuruse sissemakse tegijat allfondi nimeliseks liikmeks.

Esimese annetuse tegi ja esimeseks allfondi nimeliseks liikmeks sai kehakultuuriteaduskonna vilistlane Neinar Seli.

Uue-Jaani ja Vana-Jaani kalmistute kaitsest

□ **Rahvusvahelise tuntusega füsioloogi, TÜ füsioloogiaprofessori, rektori ning uue anatoomikumi ehitamise organiseerija ALEXANDER SCHMIDTi lagunenud-lagundatud hauatähisega kalm Tartu Uue-Jaani kalmistul.**

Ain Protsini foto

Ülikooli Akadeemiline Muinsuskaitse Selts viis käesoleva aasta kevad-suvel Vana Jaani ja Uue-Jaani kalmistuil läbi ülikooli kunagiste professorite ja teiste ülikooliga seotud silmapaistvate kultuuriinimeste kalmude seisundi järelevaatuse.Võrreldi 1989. aastal Tartu Muinsuskaitse Ühenduse algatusel trükitud kaartide-plaanide andmetega. Kalmistuil nähtu pandi täpselt kirja ja saadud andmete alusel koostati nimekiri nendest haudadest, mille riikliku kaitse alla võtmine on igati vajalik ja võimalik. Nimekiri ettepanekuga **tunnistada ajaloomälestisteks Uue-Jaani kalmistul kümme hauda ja Vana-Jaani kalmistul seitsekümmend hauda** esitati AMSi nimel EV Muinsuskaitse Inspektsiooni Ajaloomälestiste peainspektorile käesoleva kuu viiendal kuupäeval. Ettepanekut tutvustatakse lähemal ajal ka teaduskondadele. Eelmisel aastal nendes kalmistutes ajaloomälestistena kaitse alla võetud haudade nimekiri on avaldatud Riigi Teataja Lisas nr 65 8. mail 1997. Siintooduga pole kaitse alla võtmist vajavate kalmude nimekiri kaugeltki ammendatud. **Seni laekunud ettepanekutele ootame teaduskondade poolt lisa ja täpsustusi.** Ootama jäävad veel teised Tartu kalmistud.

Tullio Ilomets,
AMSi esimees

õnnitleme

Heino Tidriksaar 80

25. novembril täitus 80 aastat kehakultuuriteaduskonna õppejõu Heino Tidriksaare sünnist. H. Tidriksaar lõpetas 1938. aastal Pärnu Gümnaasiumi ja seejärel 1940 Tondi Sõjakooli, olles käesoleval ajal üks vähestest selle kooli elavatest lõpetajatest. Tema noorusaastad olid seotud teenistusega erinevates armeedes: Eesti Kaitsevägi, Nõukogude armee (21. laskurpolk) ja Saksa armee, tegemata ühtki pauku. Pärast TRÜ lõpetamist 1948 on tema elu olnud seotud peamiselt kehakultuuriteaduskonnaga (õpetaja, vanemõpetaja, suusaspordi kateedri juhataja, prodekaan). Ta oli asendamatu õppelaagrite, spordi- ja seltskondlike ürituste korraldaja.

Sinu arvukad õpilased ja kolleegid meenutavad Sind kui äärmiselt nõudlikku, korrektset ja huumorimeelset õppejõudu.

Õnnitleme ja soovime jõudu edaspidiseks!

Kehakultuuriteaduskond

Emeriitprofessor Arne Lepp 70

Anatoomia emeriitprofessor Arne Lepp saab 28. novembril 70-aastaseks.

1947. aastal pärast Viljandi II Keskkooli lõpetamist alustas ta õpinguid ülikoolis. Arstiteaduskonna lõpetamise järel 1953 suunati ta noore assistendina tööle anatoomia kateedrisse. 1959-1962 oli Moskva I Meditsiini Instituudi aspirant, 1971 kaitses dissertatsiooni teemal "Kopsusegmentide variandid".

Aastast 1975 töötas anatoomia kateedris dotsendina, 1992-1996 õppetooli juhataja, aastast 1994 emeriitprofessor.

Juubilari teiseks koduks on 45 aasta jooksul olnud vana anatoomikum.

Terve elu on ta edendanud korrektse eesti- ja ladinakeelse oskussõnavara rakendamist meditsiinis, on õpiku "Inimese anatoomia" kaasautor, redaktor, vastutav toimetaja ja terminoloogia korrastaja, T. Donathi "Erläuterndes anatomisches Wörterbuchi" üks vene keelde tõlkijatest, arvukate "Eesti Entsüklopeedia" artiklite autor, paljude (10) korrektselt viimistletud ja hästi illustreeritud eestikeelsete anatoomiaalaste õppevahendite autor.

Oma arvukates uurimistöödes on ta taotlenud põhjuslike, argumenteeritud seoste ja lahenduste väljatoomist. Teadustöödes on ta juurutanud võrdlev-anatoomilist ja ealist tõestusmeetodit (tööde koguarv 103).

Tema huumorimeel, kujundlikud näited, alati käepärast olevad vaimukad võrdlused ja anekdoodid on teinud juubilarist armastatud ja huvitava lektori mitme põlvkonna arstidele.

Kolleegid õnnitlevad juubilari, soovivad talle head tervist ja jätkuvat entusiasmi!

Edgar Krull 50

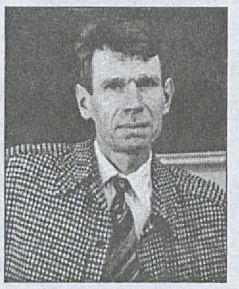

28. novembril tähistab oma esimest juubelit pedagoogikaosakonna haridusteooria õppetooli dotsent Edgar Krull.

Edgar Krull on lõpetanud praeguse Jõhvi Gümnaasiumi ja saanud kõrghariduse ülikoolis, mille ta lõpetas 1972. aastal füüsiku ja füüsikaõpetaja diplomiga. Aastatel 1976-1979 töötas Alžeerias Annaba ülikooli füüsikateaduskonnas. Pärast naasmist huvitus ta õppimiskäsitlustest ja teistest pedagoogikaprobleemidest, 1987. aastal Tartus kaitstud kandidaadiväitekiri "Õppematerjali põhieesmärkide määramine ja nende õigeaegse saavutamise kindlustamine" põhines kaheksas Eesti koolis tehtud eksperimendil õppematerjali täieliku omandamise probleemi uurimiseks. Alates 1986. aastast on Edgar Krull töötanud pedagoogikaosakonnas. San Francisco Ülikoolis veedetud üheaastase stažeerimisaja tulemuseks on rahvusvaheline koostööprojekt õpetajakoolituse uurimise ja arendamise alal. Õpetajakoolitus on oluliselt Edgar Krulli peamisi huvivaldkondi pedagoogikas, mille tarbeks on ta tõlkinud 2 raamatut: Gagne'ja Driscolli "Õppimise olemus ja õpetamine" ning Lindgreni ja Suteri "Pedagoogiline psühholoogia koolipraktikas".

Edgar Krulli üheks teeneks võib pidada ka meie kuulsaima pedagoogikateadlase Hilda Taba töö ja tegevuse taaselustamist Eestis.

Kolleegid tunnevad teda kui töökat, visa ja sihikindlat inimest ning õnnitlevad teda, soovides jõudu ja vaimuvärskust eelseisvateks aastateks!

TEMPUS - TEMPUS - TEMPUS

Eesti Tempuse Keskus meenutab, et taas on aeg ette valmistada ja esitada Euroopa Ühisprojektide (Joint European Projects - JEP) taotlusi. Tõenäoliselt on see viimane võimalus, sest alates 2000. aastast algab uus programmi faas, nn TEMPUS III, mis keskendub mitteassotsieerunud ja Tacise maade kõrghariduse edendamisele. Niisiis on JEPide esitamise tähtaeg 29. jaanuar 1999. Nagu ikka peavad taotlused vastama prioriteetidele. Sel õppeaastal on need samad kui eelmiselgi, s.o lühidalt:

- kvaliteedi kindlustamine kõrghariduses,
- ülikoolide juhtimise parandamine,
- *Institution Building* - projektide eesmärgiks on pakkuda ülikoolide kaudu euroteemalist täiendkoolitust kohalike omavalitsuste töötajatele, aga ka ministeeriumide ametnikele jt sihtgruppidele.
- (Vt. *Guide for Applicants* 1998 - 2000).

JEPi partneriteks tuleb valida vähemalt 2 ülikooli erinevatest Euroopa Liidu maadest. *Institution Buildingu* projektide puhul soovitatakse ka ülikoolivälise organisatsioonide partnerlust, nagu näiteks kaubandus-tööstuskojad, mitmed erinevad ameti- ja kutseliidud jne.

Guide for Applicants on saadaval teaduskondade dekanaatides, ülikooli välissuhete osakonnas ja Eesti TEMPUSe Keskuses.

Keskusest saate abi ja individuaalseid konsultatsioone projektide ettevalmistamisel. **Ootame asjahuvilisi 3. detsembril kell 12 - 15 ülikooli nõukogu saalis, kus jagame täpsemat teavet ja anname konkreetseid näpunäiteid projektide vormistamiseks.**

Täiendavat infot saab: Kersti Lepajõe, Mare Tamtik - Eesti TEMPUSe Keskus - Tõnismägi 2 Tallinn 10119; tel 646 0058 ; faks 6460057, e-post: kersti@tempus.estnet.ee ja mare@tempus.estnet.ee.

ÜLIKOOLI VILISTLASKOGU

Laupäeval, 28. novembril kell 13.15 algab ph aud 102
VILISTLASKOGU AASTAKOOSOLEK

Avasõnad ütleb vilistlaskogu esimees Mihkel Pärnoja, seejärel tervitab kokkutulnuid prorektor prof Hele Everaus.

Juhatus teeb ülevaate vilistlaskogu möödunud aasta tegevusest: (liikmeskond, rahaline olukord, revisjonikomisjoni aruanne, komisjonide aruanded jmt).

Kl 14.15 algab aulas
KONVERENTS "VILISTLASKOGUD EESTIS JA MUJAL MAAILMAS"

Vilistlaskogudest Eestis - Andres Andresen;
vilistlaskogudest mujal maailmas - Toomas Hiio;
vilistlaskogu koondiste tegevusest Saaremaa koondise näitel - Kalmer Halliko;
ülikooli hetkeseisust - prof Hele Everaus;
Tartu Ülikooli Sihtasutusest - Margus Ots.

Päeva lõpetab koosviibimine klubis Manhattan.

Vilistlased 7. juunil 1997 vilistlaskoguga liitumise sooviavaldusi kirjutamas.

Andres Andresen, vilistlaskogu juhatuse liige, millisena paistab TÜ vilistlaskogu teiste sarnaste Eesti organisatsioonide seas?

Arvukate vanemate, pikema aja jooksul väljakujunenud akadeemiliste tudengiorganisatsioonide vilistlaskogude kõrval on ülikooli vilistlaskogu esialgu veel kujunemisjärgus ehk n-ö lapsekingades. Aga Eesti ainukese *universitas*'e vilistlaskoguna on meie kõnealusel organisatsioonil ainulaadsed potentsiaalsed võimalused. Meil on võimalus neid võimalusi ära kasutada.

Rõõmustavat ja mõtlemapanevat

Kui Tartu koondis aasta tagasi sündis, siis oli asutamiskoosolekul lootustandvalt palju vilistlasi. Juhatusse valiti nimekaid tartlasi (Heidi-Ingrid Maaroos, Neinar Seli, Mart Kull, Verni Loodmaa, Jüri Tamm jt), näis, et miski ei takista agarat tegevust.

Nüüd kaen möödunule teistsuguse pilguga. Ühelt poolt võime rõõmu tunda, et vilistlaskoondis on kasvanud 113-liikmeliseks (ehkki *alma mater*'i kasvandikke on Tartus mitu tuhat!), et nii endine kui praegune rektoraat tuli meelsasti meiega kohtuma. Otsustage ise. Traditsioonilistel koosviibimistel iga kuu viimasel neljapäeval on meiega oma mõtteid jaganud Peeter Tulviste, Jaak Aaviksoo, Teet Seene, Hele Everaus, Volli Kalm, Riho Illak.

Eks oma eriala suurused on samamoodi professorid Andres Metspalu (jutt kloonimisest oli pooleldi populaarteaduslik loeng, pooleldi küsimustele vastamine klubitöö vormis) ja Raul Narits, projektijuht Kalle Kisand, spordiasjatundjad Valter Lenk ja Harri Lemberg, ülikooli sihtasutuse juhatuse esimees Margus Ots.

Meie kogunemiskohaks on ikka olnud ülikooli vana kohvik, erandiks 26. novembril tutvumine Iuridicumiga. Tunnen rõõmu oma headest abilistest, juhatuse liikmetest Sirje Margist ja Urve Ringist, ülikooli teabetalitusest Aire Vähejausist. Paraku jõuan siit kohe miinuspoolele: 1998. aastal pole juhatust praktiliselt kokku kutsuda õnnestunud, sest meelita nii või meelita naa - kokku ei tulda isegi korduvale kutsumisele vaatamata.

Siit moraal: juhatusse tasub edaspidi valida vaid neid inimesi, kes pole ühiskondlikult koormatud, olgu see teadustegemine, poliitika või loengud. Ilmselt oli viga valida juhatus üldse 8-liikmeline, põhikirja järgi ei peaks liikmeid olema rohkem kui neli: esimees, abiesimees, sekretär ja laekur. Viimati mainitud amet meenutas mulle, et aastamaksu on tasunud vaid pooled koondise liikmed, kuigi summa on tagasihoidlik, vaid 50 krooni.

Tavaliselt käib koos 20 - 30 vilistlast. Nii napi koosseisuga ei tasugi mõelda niisugustele üritustele, nagu leiavad aset teistes maakondades-linnades. Idavirulased korraldavad väljasõite erinevatesse paikadesse, saarlased käivad rahvamatkadel ja said balliga hakkama. Ilmselt leiaks elavat vastukaja kõigi Eesti vilistlaste kokkutulek näiteks suvel Saaremaal. Kõigest sellest tuleb pikemalt rääkida 28. novembril *alma mater*'is vilistlaste päeval.

Vello Lään,
VK Tartu koondise juhatuse esimees

Saaremaa vilistlaste aastapeost ja muust seoses vilistlasliikumisega

Saaremaal elavatel TÜ vilistlastel on viimase pooleteise aasta jooksul, mil enam-vähem regulaarselt koos käidud, kujunemas omad traditsioonilised üritused. Neist oodatuim on vilistlaste aastapidu, mis toimub veebruaris või märtsis.

1997. aasta talvel korraldasid peo kõikidele vilistlastele ajaloolased Kuressaare Linnuses, tänavu 27. märtsil toimus pidu Kuressaare Raekojas ja selle korraldasid matemaatikateaduskonna ja majandusteaduskonna lõpetanud.

Korraldustoimkond hakkas koos käima juba paar kuud enne pidu. Ettevalmistuste ajal tuli juurde neid, kes vilistlastegevusest huvitatud ning valmis ka ise ürituste organiseerimisel kaasa lööma. Teated peost ilmusid kohalikus ajakirjanduses (Saare Nädalaleht käis isegi korraldustoimkonna koosolekul lugu tegemas), samuti saadeti reklaamplakatid suurematesse asutustesse ning need olid väljas linna teadetetulbal.

Peo korraldamise kulud (muusika, meened, mälumängu auhinnad, tervitusjoogid, baaripidamine) kaeti osamaksudest ning osaliselt ka kohalikust kultuurkapitalist saadud tegevustoetusest vilistlaskoondisele. Peost võttis osa sadakond inimest.

Esialgne kava oli lõplikust variandist hoopis suurejoonelisem (tõrvikud, hobused, rektori tervitus raekoja uksel jne). Tegeliku kava järgi kogunesid teklites ekstudengid 27. märtsil kell 18 raekoja ette, kus lauldi "Gaudeamust" ja vilistlaskogu Saaremaa koondise juht Kalmer Halliko pidas tervituskõne. Raekojas tervitasid vilistlasi ja külalisi peoperemees ja -perenaine (selgus, et olid juhtunud erakordselt sobivad inimesed). Järgnes nn akadeemiline osa: kokkuvõtted äsja lõppenud matemaatika-aastast, tervitused ja tänusõnad osalenud õppejõududele saarlastelt. Tartust olid tervitamas emeriitprofessor Olaf Prinits, dotsendid Kalle Velsker ja Neeme Roose.

Raekoja allkorrusel oli näitus vilistlaste ülikooliaegsetest fotodest ja esemetest. Baaridest sai teaduskondade erikokteile. Toimus teaduskondadevaheline mälumäng. Üllatusesinejaks oli kohalik kammerkoor üliõpilaslauludega erinevatest aegadest. Oli üsna õnnestunud pidu.

Õhtu esimesse ossa olime planeerinud ka akadeemilise loengu, aga kuna kutsutud õppejõud ei saanud tulla, jäi akadeemiline osa lühemaks. Mida väiksem ja Tartust kaugem koht, seda rohkem loeb, et ülikooli juhtkond vilistlaste suurematel üritustel esindatud oleks, - külalised Tartust on väga oodatud.

Aasta pärast teevad peo arstiteaduskonna vilistlased.

Senised kogemused on näidanud, et vilistlasliikumisest ollakse huvitatud, aga kindlasti ei saa loota, et asi kohe ja kiiresti käima läheb. Aastapeod ja suvised kokkutulekud on selles mõttes head üritused, et aitavad nii tegijate kui kaasalööjate ringi laiendada. Kui tänavu tuli juurde mitu aktiivset matemaatikut ja majandusinimest, siis on loota, et tuleval aastal lööb kaasa rohkem arste. Loodetavasti on edaspidi võimalik teha ka midagi koos nii hiidlaste, läänemaalaste kui tallinlastega, kes meile lähemal.

Ühisel nõul, ühisel jõul. Kusagil Saaremaal Kiidema kandis.
Luule Germani foto

Praegu jääb probleemiks ürituste rahastamine ja organisatsiooni tugevdamine selleks, et seda probleemi lahendada (liikmemaksud annaksid pisut toetust). Olen aru saanud, et see on au küsimus, et Tartu Ülikooli vilistlaste pidu toimuks ikka linna paremates saalides. Ja kuna on kuulda, et kohalikud pedagoogikaülikooli vilistlased peavad ka plaani oma organisatsioon luua, siis usume, et meie eeskuju on nakkav.

Riia Nelis

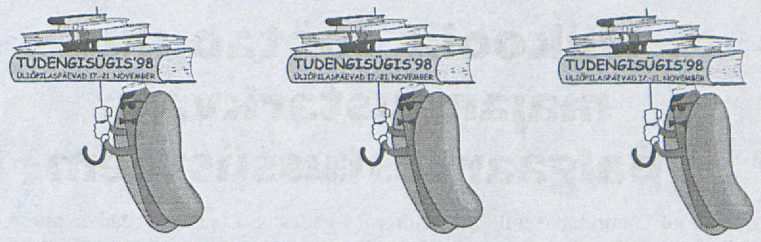

Vennaskond Illusioonis

17. novembril toimus "Tudengisügis '98" ametliku avaõhtuna meloodilise *rocki*'i kontsert ansamblite Vennaskond ja Sig osavõtul. Sigi tutvustati eelnevalt kui Soome Vennaskonda, kuid nagu elu näitas, nende stiilid üks-ühele siiski ei kattunud. Rahva seast kostis korduvalt arvamusi, et Sigi poisid kitarridel lausa rahvaviise ette kannavad, samal ajal kui soomlased Vennaskonna esinemise ajaks lahkuda eelistasid. Kuna kontsert toimus Eestis, oli õhtu peaesinejaks siiski Vennaskond. Pärast mõningast vaheaega Vennaskonna kontsertesinemistes torkas nende puhanud olek taas laval olles igas asjas silma. Jäi mulje, et nad tõepoolest kaifisid esinemist erinevalt mõne eelneva tuuri sees antud kontserdist, kus ma viibinud olen. See, et Vennaskond oli laval umbes kaks tundi, on juba omaette näitaja. Ja seda kipsis käega trummariga… Asjaolu, et tuntud hitivastasel inimesel nagu Trubetskyl seekord nende tuntumate lugude esitamise vastu midagi polnud, on samuti tähelepanuväärne. See kontsert oligi omalaadne Vennaskonna viimase aastakümne parimate lugude kokkuvõte. Võite kolm korda arvata, kas see rahvale ka meeldis… ? Ma nägin ühte läbimärga, õhku ahmivat ja näost sinirohelist tegelast, kes oli viimased poolteist tundi lava ees endast parima andnud ja lõpuks väsinult rahvamassi seest rahulikuma koha poole komberdavat, et kasvõi hetkeks puhata. Tema õnnetuseks alustas Vennaskond just sel hetkel "Insener Gagarini hüperboloidi". 180-kraadine pööre, mille ta selle peale sooritas, on üks elegantsemaid, mida ma oma elus näinud olen. Kui praegu mõni noorem ja arem lugeja kartma hakkab ja ei julge edasi lugeda, siis ma võin talle rahustuseks öelda, et ööseel kella 3 paiku nägin teda, õnnelik nägu ees ja "Lahkumismarssi" ümisedes, oma valutavatel jalgadel Tartu teises otsas asuva kodu poole koperdamas.

"On küünlavalgus hell ja soe,
süda marsitaktis lööb,
kõik hurmav hell mu hinge poeb,
meid kutsub kaunis öö."

Aivar Plado

Õuduste õhtu Sõbra Majas

Kes ei taibanud ennast neljapäeval, 19. novembril Sõbra Majast piisavalt kaugele hoida, seda võis suur õnnetus tabada. Kui see inimene juhtus olema veel ka õnnetu tähe all sündinud, võis selle peale mürki võtta, et varem või hiljem sattus ta Sõbra Majas aset leidnud **stiiliõudukale "13 hauatagust hetke".**

Oma olemuselt tuletas see üritus kõige rohkem meelde Elmo Nüganeni näidendit "Sinder-Vinder". Seal tõmbasid terve näidendi jooksul ringi võimatult napakad kapielanikud Õudu, Julmu ja Roosa, kes pidevalt jalaga Ostankinot togisid. Poleks elades arvanud, et satun kunagi kohta, kus sääraseid karjakaupa kalpsab. Kuid nagu laulusalmgi ütleb: "Ei me ette tea, mis elu meil tuua võib…"

Sõbra Maja oli tol õhtul sääranc koht, kus kõige viisakamaks vastuseks enese tutvustamisele peetakse ilmselt vastust: "Väga ebameeldiv." Omavahel öeldes – no oli ikka jäle koht küll! Paksult igasuguseid napakaid tüüpe täis, kõigil ilgelt enesega rahulolev nägu ees. Ainus paik peale Riigikogu istungite saali, kus sähcrdust pilti näha võib. Igas tõrvatilgas on siiski ka oma meepott. Paljud kohaletulnud olid ilmselt arvamusel, et nad ka ilma kostüümita piisavalt jäledad välja näevad ning polnud hakanud ilmaasjata vaeva nägema.

Kui nüüd asja juurde minna, siis õhtu põhiosa täitis Õudu-Ameerika iseäranis vastik rütmimasin L'Dorado. See oli niivõrd nõme, et varsti tõmbles kogu rahvas lava ees, laulude vahepeal käsi vastikustundest metsikult kokku tagudes. Kuid sellest paistis ürituse korraldajatele veel vähe olevat. Asi läks järjest napakamaks. L'Dorado vaheajal tuli lavale Vana Nilbik alias Põrguvürst alias Peeter Volkonski ise. Ta üritas pahaaimamatule rahvahulgale oma vana kolu - prügi, patukotti, ühte ülearust (?) missavcini ja indulgentse, millega ühtegi pattu andeks ei saanud - maha müüa. Pakkumised algasid kõigest ühest tüdrukust, kuid tõusid välgukiirusel. Varsti pakkus keegi juba kolme tüdrukut, siis viit tüdrukut ja ühte poissi, siis juba õiglase vahetuskaubana ühte Anu Mõistlikku, mis silmapilk kassi ja varese topisega üle löödi. Pakkumine tõusis kuni kilo silkudeni, mille peale enam kellegi hammas ei hakanud. Selle aja peale oli Põrguvürst jube ahneks läinud ja kehtestas alghinnaks ühe raha ning pakkumine algas uuesti, seekord rahadest. Keegi arvas selle peale šokeeritult, et pattu saab ju odavalt kah teha. Kui kraam oli maha müüdud, näidati L'Dorado vahele veel draamaringi poolt mõningaid iseäranis jälke etüüde, pärast mida kõigi suureks pettumuseks taas L'Dorado lavale tuli.

PS: hoiatus järeltulevatele põlvedele: ärge kunagi kasutage silmaaluste mustaksmäärimisel sütt ja kulmupliiatsit korraga. See ei tule maha!

Aivar Plado, tuntud ka Tahmanäona

Sügispäevade lood jätkuvad!

Tartu Kunstikooli projekt

30. novembril toimub Tartu Kunstikooli projekti "Epibasis Hellenike 3." X sümpoosion ja näitus. Üritused on jätkuks Tartu Kunstikooli kolmandat korda toimunud õppereisile Kreekasse k.a aasta sügisel.

Sümpoosioni esimene pool toimub **Tartu Ülikooli Kunstimuuseumis kl 11-15**. Ettekannetega Olümpiast, Delfist, Epidaurosest ja Ateena Akropolist esinevad Tartu Kunstikooli ja Eesti Kunstiakadeemia tudengid.

Sümpoosion jätkub **ülikooli raamatukogus kl 15.30-17** Mariann Raisma ettekandega "Voyages Pittoresques. Antiigi retseptsioonist 18. saj lõpus ja 19 saj alguses".

Sümpoosion lõpeb **Tartu Kunstikoolis kl 18-21** näituse avamise, uue õppehoone tutvustamise ja ansambel Via Sonora kontserdiga.

Projekt toimub koostöös ülikooli kunstimuuseumi ja Eesti Kunstiakadeemiaga. Üritused toimuvad Tartu ja Tartumaa Kultuurkapitali toetusel.

Ülikoolis töötab uue majandustarkvara palgaarvestussüsteem

Ülikool juurutab uut majandustarkvara, mille raames kasutati palgaarvestusmoodulit esimest korda 20.-23. oktoobrini, kui olid avansipäevad. Süsteemse vea tõttu laekus raha kontodele alles 23. oktoobriks.

Uut süsteemi oli vaja, kuna vana palgaarvestusprogramm oli ennast ammendanud. Tuleb arvestada ülikooli ja selle töötajate kasvu, ning sedagi, et töötajate palk koosneb erinevatest osadest. Grandid, lepingud jmt - kuni 10 erinevat palgakomponenti. Lisaks veel maksuarvestus ja raamatupidamisaruanded. Vana tarkvara tegi kogu töö ära kahe päevaga, uuel kulub selleks ligikaudu tund ja viiskümmend minutit.

Uus tarkvara on avatud süsteem - valmis toodet saab vastavalt kasutaja vajadustele ja riigi seadustele ümber konfigureerida. Programmi seadistamise ja eestindamise tegi ülikoolile Korel SYS.

Tõrked programmis 20.-23. oktoobri avansipäeval tekkisid süsteemsetest vigadest. Süsteemsed vead on programmi tootjate poolt märkamata ja parandamata jäänud apsud. Sellistе vigade eest pole keegi kaitstud. Tänu Korel SYS initsiatiivile on vead programmist kõrvaldatud. 19. novembril toimunud palgaarvestusega, mis on tehniliselt keerukam kui avansiarvestus, tuli uus süsteem kenasti toime.

Rahvusvaheline tava on, et riistvara ja tarkvara müügil haridusasutustele tehakse märgatavat hinnaalandust. Programmi paigaldaja Korel SYS käis siin rahvusvaheliste suurfirmadega sammu ja tegi pakkumise tavahinnast oluliselt odavama.

Korel on 1997. aastal asutatud Tartu firma - enamik töötajatest on lõpetanud Tartu Ülikooli. See konkreetne projekt on firma kõigi töötajate erilise tähelepanu all. "Kummardus õpetajatele," kommenteerib Korel SYS finantsdirektor Anneli Karm.

Tex Vertmann

Tähelepanu, üliõpilased,

kes te olete juba üle 18 aasta vanad! Võtke palun **dekanaadist tõend**, et õpite ka sel aastal, ja viige see **haigekassasse (Tartus Põllu 1a registri osakond).** Võite esitada tõendi ka vanemate ehk enda alalise elukoha haigekassasse. Tõendi oma õppimise kohta peate esitama IGA õppeaasta alguses.

Kui teie õppimine ei ole tõestatud, olete te haigekassas kindlustatute nimekirjast kustutatud ja peate enda hammaste parandamise eest ning raviarstilt abi saades tasuma suuri summasid.

Kiirustage, sel õppeaastal olete te lindpriid juba 2,5 kuud!

Stomatoloogia polikliinik

Tartu Ülikooli ball

Emakeelse ülikooli 79. aastapäevale pühendatud kontsert-ball toimub traditsiooniliselt 1. detsembril Vanemuise Kontserdimajas ja Vanemuise teatri suures saalis.

Balli peakorraldaja Aare Ristikivi sõnul on seekordne ball eriline seetõttu, et üritus viiakse läbi äsja remonditud ruumides. "Eeskava on võrreldes varasemate ballidega teistsuguses vormis, mille tingisid eelkõige just Vanemuises läbiviidud ümberkorraldused," arvas ta.

Seekordseks peaesinejaks on balliorkester maestro Peeter Sauli dirigeerimisel. Vaheldust pakub Saxapeal band koos Siiri Sisaskiga.

Lisaks tantsimisele kontserdimajas võib näha esinemisi ka Vanemuise teatrisaalis ja jalutusruumis e. akvaariumis, kus astuvad üles Silvi Vrait koos Raivo Tafenau, Raul Vaigla ja Ain Aganiga. Samuti esinevad HaleBopp Singers ja Via Sonora.

Balli sõnalise poole eest hoolitseb Tõnu Aav. Üles astuvad veel Tartu Ülikooli võimlejad ning Tallinna muusikud ja tantsijad lühiimprovisatsiooniga "Hüvasti, sinine esmaspäev!". Ei puudu ka traditsiooniline balliüllatus.

Uksed avatakse kell 19 ja sissepääs on kontserdimaja poolelt. Pidu lõpeb kell 24.

Pileteid saab osta eelmüügist Vanemuise kontserdimaja piletikeskusest ja üliõpilasesindusest ülikooli 20-305. Pileti hind eelmüügist on 125 krooni, kohapeal kallim.

Aulas 30. novembril kell 19

advendikontsert:

TÜ Kammerkoor, Tartu H. Elleri nim Tartu Muusikakooli kammerorkester.
Dirigendid Lauri Sirp ja Karin Herne.
Kavas: J. S. Bach, J. Haydn, D. Buxtehude.

Norra kirjaniku Tarjei Vesaasi

"LINNUD"

TÜ raamatukogus 30. novembril kell 19.

Dramatiseeringu autor ja lavastaja Heidi Sarapuu, kujundus Anne-Mai Heimola, Karmo Mende, Annely Pahman, muusika Villu Veski.

Osades: Toomas Tross, Haide Männamäe, Anne Velt, Väino Rast, Jaan Vahar, Tom Tõnsing. Tants ja liikumine Kadi Valgma, saksofonil Villu Veski, valguskunstnik Raivo Parrik.

Lavastust toetab Kuninglik Norra Saatkond ja KLG Eesti AS.

Etendus on tasuta!

Tater Varius

acta diurna

NB! Ülikooli infopunktis ülikooli peahoone fuajees on müügil **uued seina- ja taskukalendrid.**

SEL NÄDALAL

- 24. nov - toimus **ülikooli valitsuse istung.**
- 25. nov - **Kalle Suuroja** (Eesti Geoloogiakeskus) **esitles zooloogiamuuseumis videofilmi** "Neugrundi meteoriidikraatrit avastamas" ja **esines ettekandega.**
- 26. nov - toimus **TÜ vilistlaskogu Tartu koondise esimese tegevusaasta lõpuüritus** Iuridicumis.

27. novembril

- Kell 10.15 algab **ülikooli nõukogu istung.**
- Kell 11 algab Tiigi 78-127 semiootika osakonna ruumides **teaduslik konverents "25 aastat kultuurisemiootika sünnist".**
- Kell 14 algab aulas **TA 60. aastapäeva puhul akadeemia juhatuse ja ülikooli laiendatud nõukogu pidulik koosolek.** Kell 15.15 avatakse Lai 36 (teaduste akadeemia asupaik aastatel 1938-40) mälestustahvel.
- Kell 16.15 algab aulas **kontsertaktus,** millega tähistatakse 80 aasta möödumist Vabadussõja algusest.
- 28. nov - **TÜ vilistlaskogu aastakoosolek ja aastakonverents** toimuvad vastavalt kell 13.15 ülikooli peahoone aud 102 ja 14.15 ülikooli aulas.

TULEVAL NÄDALAL

- 1. dets - EAÜS (Eesti Arsti-teadusüliõpilaste Selts) tähistab **ülemaailmset AIDSi päeva.**

info

varia

Professorite klubis

2. detsembril kell 18 esitletakse ajaloo muuseumis TÜ professorite raamatut "Album Professorum Universitatis Tartuensis Anno MCMXCVIII".

Baltimaade kirikuloo raamat

Usuteaduskonna dekanaadis (ph 313) on müügil äsjailmunud **S. Rutiku/ R. Staatsi raamat "Estland, Lettland und westliches Christentum".** Raamat on eesti- ja saksakeelne, sisaldab artikleid eesti-saksa uurimustest baltimaade kirikuloost. Hind 50 kr.

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Album Professorum Universitatis Tartuensis

Tartu Ülikooli professorite koosseisu kajastav album 31. augusti 1998.a seisuga.

Detsember 1998

Tööd märgisüsteemide alalt 26

Peale pikka 7-aastast pausi taasilmuv Tartu Ülikooli semiootika osakonna väljaanne seeriast "Tööd märgisüsteemide alalt".

Kogumik sisaldab rahvusvahelise tuntusega semiootikute ja kulturoloogide (Juri Lotman, Thomas A. Sebeok, M. Danesi, P. Torop jt.) artikleid.

November 1998

Studia Russica Helsingiensia et Tartuensia VI

Järjekordne Tartu Ülikooli vene kirjanduse kateedri poolt väljaantav artiklite kogumik seeriast "Studia Russica Helsingiensia et Tartuensia".

November 1998

TÜ raamatupood soovitab:

Hendrik Relve "Puude juurde"

Hendrik Relve raamat tutvustab Eestimaa puid ja põõsaid looduses, pärimustes ja nüüdses kasutuses. Kõik kodumaised puu- ja põõsaliigid on seatud tähestikulisse järjekorda. Raamatu pealkirjal on kaks tähendust: see võib märkida teed, mille kaudu inimene võib puudele ligemale jõuda ning teisalt seondub sõna *juurde* selgelt sõnaga *juur*. Öeldakse, et *puudel on juured* ja *inimene otsib oma juuri*. Mingis mõttes vajame kõik eluliselt juurdumist, kuid ei saavuta seda kunagi nii hästi kui puud. Püüd puude juurde on suundumine täiusliku eesmärgi poole, kuhu tasub pürgida ka siis, kui sinna päriselt kunagi välja ei jõuta.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 677.

Ruumide üürimine: 375 675.

Näitused: "Kaalud ja mõõdud muuseumi kogudest", Kärt Mikli skulptuurid "Mütoloogilised loomad".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16. Info 375 384

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18. - 19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17. Info 432 643.

Raamatukogu

E-R 10-17

Näitused: TÜ raamatukogu Eesti kultuuriloos, Korp! Ugala 85, Tartu Kunstikooli grupinäitus "Küünega nunn", Ilmar Kruusamäe - hüperrealistlik maal, Meelis Luksi tööde näitus (al 30. nov).

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Autograafide näitus "Epistolae autographae... Kirjavahetused ja kollektsioonid".

Humanitaarraamatukogu

Prof Villem Alttoa 100.

TANTSUKLUBI
ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!
AUDITOORIUM

R 27. nov **Suur 2&2 pidu**
Osalevad - Chick`n`Band
DJ T. TRAX. 2&2 tantsijad
Alates kl 21 pääse 30 kr.
L 28. nov DJ Ervin Hurt
Alates kl 21 pääse 30 kr.
P 29. nov DJ Kristjan Veedler
Alates kl 21 pääse 25 kr.
E 30. nov Andresepäev
DJ Madis Sutt. Tasuta.
T 1. dets **Saku Spurt**
Tantsuvõistlused Saku auhindadele
Välkviktoriin. Kl 19 välkpiljard kõigile
DJ Jaanud Sepp. Al kl 21 pääse 25 kr.
K 2. dets **Anne Adams**
DJ Illart Kivisalu
Alates kl 21 pääse 30 kr.
N 3. dets Eilset tänsesse. DJ Onu Tom
Alates kl 21 pääse 25 kr.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Tel 375 680; 251 42 300
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 1198
Tiraaz 700. UT ilmub reedeti

Poolaasta **tellimishind** (postiga) 100.-
ülikooli pensionärid 50.-

Reklaamihind
2., 3. ja 4. lk:
1/1 (268x372 mm) 5000.-
1/2 (194x268 mm) 2700.-
1/4 (131x194 mm) 1500.-
1/8 (92x131 mm) 800.-
1/12 (92x64 mm) 500.-
1/24 (44x64 mm) 250.-

Esilehekülje reklaam
1/1 (ei müüda)
1/2 (194x268 mm) 3700.-
1/4 (131x194 mm) 2200.-
1/8 (92x131 mm) 1400.-
1/12 (92x64 mm) 800.-
1/24 (44x63 mm) 400.-

Esiküljel ainult ülikoolile eriti sobilik reklaam.
Kujundus 20% tellitava pinna summast.

Foto ja/või **logo** kasutamine 50.-
Korduvreklaam 10% odavam, alates 3. korrast 20% odavam

Kuulutused (ost, müük, tutvus, kaastunne, õnnitlus jmt):
Ühe rea hind 5.-
Raam kuulutuse ümber 20.-

Reklaamtekst:
Ühe rea hind 10.-

Logo ja/või foto kasutamine 50.-

Üliõpilastele ja ülikooli töötajatele erakuulutused ja reklaam 20% odavam.
Väljaspool ülikooli asuvate haridusasutuste (koolid, haridusosakonnad, lastekodud jmt, v.a. era- ja kommertsasutused) kuulutused tasuta.
Ülikooli struktuuriüksuste **tasuliste** teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.

Nr. 39 (1952)

Reede,
4. detsember
1998

Ilmub 1948.
aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

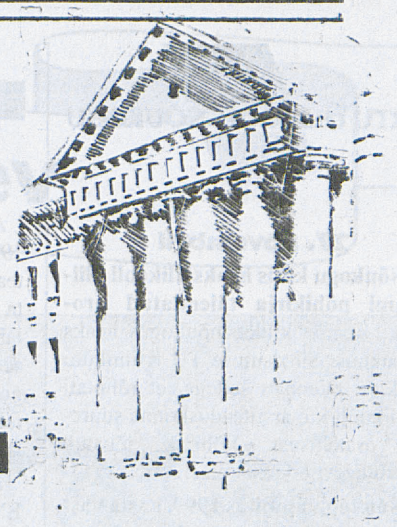

TARTU ÜLIKOOL
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Eesti ülikoolil oli 79. aastapäev

□ Maailmakuulus eesti helilooja Arvo Pärt on eesti ülikooli 79. aastapäeval selle ülikooli audoktoriks promoveeritud.

□ Ülikooli vastsed audoktorid ja auliikmed aktusel.

Jaak Nilsoni fotod

Alma mater'i aastapäevaüritused

jätkuvad täna konverentsiga "Tartu Ülikool 1970 - 1988". 7. detsembril toimuvad üritused ka Tallinnas Eesti Rahvusraamatukogus. Algas aga ülikooli 79. sünnipäeva tähistamine eelmisel laupäeval vilistlaskogu aastakoosoleku ja konverentsiga (vt UT 3. lk).

Päev enne aktust avati

uus õppehoone.

Viimastel aastatel on neid aina lisandunud (humanitaarhoone, Iuridicum), uue aasta algul kolib uude majja ka majandusteaduskond.

Uue keeltemaja või Paabeli avamine, nagu tema nimi juba käibele on läinud, on eesti ülikooli 79-aastase ajaloo jooksul rektori sõnul üks ülikooli paremaid päevi. "See aitab ülikoolil edasi areneda. Ülikoolipoolne tänu realiseerub tema õppe- ja teadustegevuses," ütles rektor avamisel.

Uue maja lindi lõikasid läbi rektor prof Jaak Aaviksoo, Rootsi suursaadik Eestis Elisabet Borsiin Bonnier ja filosoofiateaduskonna dekaan prof Jaan Ross. Pärast dekaani prof Jaan Rossi sõnavõttu ning tervitusi oli võimalik heita pilk ruumidesse. Majja on kolimas germaani-romaani filoloogia osakond oma lektoraatide ja õppetoolidega.

Maja pidulikul avamisel osales ka renoveerimist toetanud riikide suursaadikuid.

Endise trükikojahoone renoveerimine maksis 20 miljonit krooni. Põhiosa rahast eraldas ülikool oma eelarve kaudu. Väga suur abi oli mitmelt välisriigilt. Norra toetas 2 miljoni ning Rootsi ja Prantsusmaa 1 miljoni krooniga, Taani varustas maja akende, radiaatorite ja soojasõlmega, Saksamaa toetas arvutite muretsemist.

Ehitus- ja siseskujundusprojekti koostasid ARC Projekt ja ülikooli arhitekt Martti Preem. Firma Rand & Tuulberg renoveerimis- ja ehitustööd kestsid 13 kuud.

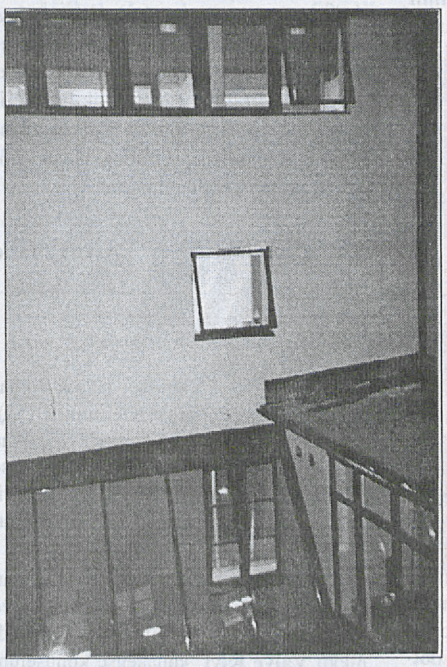

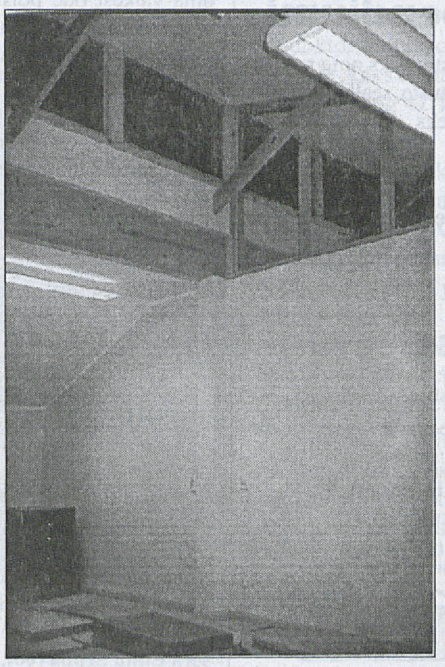

□ Paar sisevaadet uude keeltemajja.

Reno Hekkonensi fotod

Eesti Ekspressi
hind on nüüd
8 krooni!*

*Täpsustus: seda juhul, kui tellid lehe Tartu Ülikooli töötajatele kehtestatud soodushinnaga enne 15. detsembrit:

4 kuu tellimus ~~[illegible].-~~ 136.-
8 kuu tellimus ~~[illegible].-~~ 272.-
12 kuu tellimus ~~[illegible].-~~ 408.-

Soodustellimusi vormistatakse EE Tartu esinduses aadressil Jakobi 29 tööpäeviti 9-17.
Tellimuse võib anda ka telefonil (27) 441 209.

Tõendamaks, et oled ülikooli töötaja, palume sul lisaks tellimisandmetele öelda ka oma ametinimetus ja töötelefon. Seniseid tellimusi soodustellimusteks ümber ei vormistata.

Lisaks osaled Volvo loosimisel!

EESTI EKSPRESS

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

27. novembril

*** Nõukogu kiitis heaks ülikooli kliinikumi põhikirja täiendatud projekti.** Eelnõu kiideti nõukogus heaks märtsikuus. Sihtasutuse TÜ Kliinikum põhikirja täiendati sellega, et rõhutati nii ülikooli kui arstiteaduskonna suuremat osatähtsust. Põhikiri jõustub sihtasutuse moodustamisel.

*** Nõukogu kinnitas 1999. aasta vastuvõtueeskirjad ja -arvude taotluse.**

*** Rakendusökoloogia professoriks** valiti Tallinna Pedagoogikaülikooli ökoloogia instituudi osakonnajuhataja, bioloogiakandidaat **Olevi Kull** (41:3).

*** Nõukogu täiendas ajaloo magistriõppe kava arhiivinduse erialaga.**

*** Nõukogu kinnitas 1999. aasta kapitaalehituse ja -remondi plaani.**

*** Otsustati osta kinnistu Päeva t 1 uue keemiahoone ehitamiseks.**

*** Nõukogu otsustas loobuda ülikooli omandisse taotletava vara nimekirjas hoonest Mõisavahe t 65 ning nõustus selle andmisega linna munitsipaalomandisse.**

*** Nõukogu teadus- ja arenduskomisjoni valiti asendusliikmena** seoses dots Mati Pääsukese lahkumisega nõukogu koosseisust **prof Ain Heinaru.**

*** Nõukogu otsustas heaks kiita TÜ osalemise mittetulundusühingu Tartu Akadeemiline Spordiklubi asutamisel.**

*** Õppeprorektor Volli Kalm informeeris peatselt algavast üliõpilaste küsitlusest, kus hinnatakse õppejõude.**

Lähemalt arutatust järgmises lehenumbris.

õnnitleme

Arne Kivistik 65

Arne Kivistik sündis 1. detsembril 1933. aastal. Pärast kehakultuuriteaduskonna lõpetamist 1957. aastal jäi ta tööle suusaspordi kateedrisse vanemlaborandina ning on sellest ajast olnud seotud ülikooliga. 1973 kaitses ta pedagoogikakandidaadi kraadi, 1979 anti talle dotsendi kutse. Juhatas suusaspordi kateedrit 1981-1987.

1977. aastal anti Arne Kivistikule ENSV teenelise sporditegelase aunimetus, ta oli aktiivne sportlane (NSVL meistersportlane 1967), kolmekordne NSVL ja 41-kordne ENSV meister orienteerumisspordis, ta võistleb senini veteranide MM-võistlustel.

Arne Kivistik on kirjutanud 16 raamatut orienteerumisest ja suusatamisest, arvukalt õppemetoodilisi materjale ja artikleid, teinud ligi 30 orienteerumiskaarti. Ta on asendamatu rahvaspordi ja teaduskonna ürituste kajastaja sõnas ja pildis.

Tunneme juubilari kui väga tagasihoidlikku ja tõsist töömeest.

Soovime Sulle head tervist ja jaksu edaspidiseks!

Kehakultuuriteaduskond

Aleksei Panov 60

3. detsembril jõuab oma esimese tõsise juubelini Tartu silmakliiniku dotsent Aleksei Panov. Üle 30 aasta on ta pühendunud silmahaiguste õpetamisele ja teadustööle. Viimastel aastatel on ta juhatanud Tartu silmakliiniku tööd nii tudengite, perearstide ja täiendusarstide õppe kui ka praktilise ravitegevuse poolelt.

Aleksei Panov lõpetas ülikooli 1964. aastal ja töötas kolm aastat Jõgeval üldkirurgina. Pärast sellist meditsiinilist sissejuhatavat perioodi kvalifitseerus ta aga silmakirurgiks. Katkestamata praktilist ravi- ja õppetööd kaitses ta 1988. aastal Moskvas kandidaadiväitekirja silma traumade ravi alal. Oma arstlikus praksises ongi ta jätkuvalt rohkem tähelepanu pööranud silmavigastuste diagnostikale, profülaktikale ja ravile.

Silmakliiniku juhatamise mitmepalgelise töö kõrvalt on A. Panovi jätkunud lisaks silmaarstide seltsile ka kõikvõimalikes komisjonides ja nõukogudes osalema, paljude lastelaste kasvatamise kõrvalt aga ka tegelema heategevusega Tartu Rotary klubis.

Soovime juubilarile tugevat tervist, häid õpilasi ja elurõõme!

Kolleegid Tartu silmakliinikust

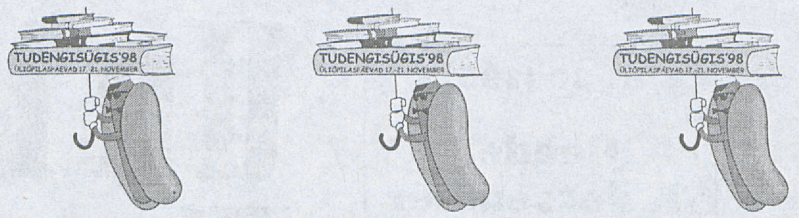

21. november AD 1998 Tartu linnas

Johansonide esinemine sügispäevadel kandis südamlikku meeleolu

Johansonid esitasid küünlavalgusel laule, mis sulatas jäälilled aknaklaasilt ja tekitas sooja hubase tunde kuulajates, kes midagi erilist kogeda soovides olid aulasse tulnud.

Johansonide muusika andis igaühele omalaadse võimaluse seda omal moel südames läbi elada. "Ma tulin siia kontserdile," ütles üliõpilane Tiina Raavik, "teades, mida ma ootan. Kontsert õigustas end täiesti - küünlavalgus, laulude sõnad, muusika."

Johansonid laulsid sellel õhtul endi tuntud ja vähem tuntud lugusid, mis põhinevad rahvaluulel, iiri muusikal ja tänapäeva elul. "Me oleme rahvalaulikud," ütles Jaak Johanson," ja meile meeldib laulda suust silma." Küünalde valguses saadud eriline meeleolu võimaldas neil saada hea sideme kuulajatega ja Jaagu eestlaulmisel peetud regilaul tänapäevastel teemadel leidis hulgaliselt kaasalauljaid. "... elame maailmas vahvas, rõõmuta turismirahvas. Ilusti, kenasti neli-viis korda järjesti..."

Johansonide suurimaks omapäraks on laulude sõnad. Sõnade tähendusliku seosega mängimine loob pildi, mis on sarnane unenäos kogetud maailmale ning see eeldab inimeselt avatud maailmatunnetust ja tavapärasele mõistusele arusaamatu mõistmist. "... võime keelega keerata suulakke parajad pirnid. 33 korda valgust võid neelata, enne kui süttivad sirmid..." pärinevad laulust "Poolükskõik".

Johansonide esinemine süütas minus taas kord tunde, mis on vaikselt leegitsenud - igatsus, armastus, tunne millegi eripärase vastu. Mõttes kõlavad sõnad: "Salaja, teadmata. Sind otsin tuuline lõhnadest selge maa. Imemaa näimata, sind otsin valgetest varjudest." Sulgesin silmad ja tundsin end väikese poisina rehetoas - õhk on soe ja hubane, aknaklaasil paistavad jäälilled, eemalt õhkab valgust ja vaikuses heliseb muusika... Igaüks elas seda oma südames läbi omal moel.

Jaak Johanson: "Tartusse tulles tekib kojujõudmise tunne. Ants ja mina oleme siin sündinud." Ansamblisse kuuluvad Ants, Jaak, Mart ja Kärt Johanson, kes tegelevad eesti kultuurielu arendamisega, igaüks oma rada mööda.

Johansonid mängivad muusikat enda ja teiste rõõmuks, kuid olemasoleva kasseti "Põhja vahemäng" kõrvale uut "muusikakonservi" Johansonidel plaanis teha ei ole. "Endast ei leia seda põhjust miks teha." ütles Mart Johanson. "Kui meid kutsutakse esinema, siis me tuleme heameelega."

Johansonide esinemine on selleks korraks möödas. On neid, kes selle ammu unustanud, ja neid, kes juba nüüd uut kohtumist ootama hakkavad.

Marko Malmre

Raefondi stipendiumide ja preemiate saajad teada

Ülikooli Raefond asutati TÜ Sihtasutuse juurde möödunud aasta novembris eesmärgiga maksta Tartust pärit TÜ üliõpilastele stipendiume eduka õppetegevuse toetamiseks ja premeerida TÜ õppejõude ja töötajaid Tartu linnaga seotud silmapaistva teadus- ja arendustöö tulemuste eest.

Stipendiumikonkursile laekus 31 taotlust. Välja makstakse kümme 10 000 krooni suurust stipendiumi põhimõttel 1 teaduskond - 1 stipendium. Ülikooli ja linnavalitsuse ühiskomisjoni otsusel saavad käesoleva aasta **Raefondi stipendiumid**:

Ott Ojaperv, usuteaduskonna üliõp,

Indrek Lillo, õigusteaduskonna üliõp,

Alar Toom, arstiteaduskonna arstiteaduse eriala üliõp,

Ruth Nugin, filosoofiateaduskonna rootsi filoloogia eriala üliõp,

Silja Kuusk, bioloogia-geograafiateaduskonna molekulaarbioloogia eriala üliõp,

Mait Müntel, füüsika-keemiateaduskonna astrofüüsika eriala üliõp,

Kairis Leinus, kehakultuuriteaduskonna liikumis- ja sporditeaduse eriala magistrant,

Maive Suuroja, majandusteaduskonna magistrant,

Anne Reitsak, matemaatikateaduskonna matemaatilise statistika eriala üliõp,

Hanna Hinrikus, sotsiaalteaduskonna avalikkussuhete ja teabekorralduse eriala üliõp.

* * *

Preemiataotlusi laekus kokku 6. Raefondi komisjoni otsusel antakse välja kolm 16 500 krooni suurust preemiat. Preemiad saavad:

kommunikatsioonitehnika osakonna juhataja Olav Kiis kauaaegse arendus- ja uurimistöö eest kommunikatsiooni- ja andmesidevõrkude alal, mis on loonud eeldused kaasaegsete sidesüsteemide ja "tiigrihüppe" edendamiseks ülikoolis ja Tartu linnas;

emeriitprofessor ajaloolane Helmut Piirimäe ja külalisprofessor keeleteadlane Claus Sommerhage väljaannete "Tartu, baltisakslased ja Saksamaa" ning "Zur Geschichte der Deutschen in Dorpat" koostamise eest;

eesti ajaloo õppetooli lektor Tõnu-Andrus Tannberg koguteose "Tarto maa rahwa Näddali-Leht". Uurimusi ja allikmaterjale" koostamise, avaldamise ja uute allikmaterjalide teaduslikku käibesse toomise eest.

Raefondi stipendiumid anti emakeelse ülikooli 79. aastapäeva ürituste raames.

TÜ Sihtasutus annab välja Hermanni reisistipendiumi

Hermanni Reisistipendiumi (8000 kr) saab filosoofiateaduskonna vene ja slaavi filoloogia eriala doktorant **Jelena Nõmm**. Jelena Nõmm taotles stipendiumi sõiduks Sankt Peterburgi, et uurida Vene Kirjanduse Instituudi arhiivis erialaseid materjale. Konkursile laekus 14 taotlust.

Hermanni Reisistipendiumi fondi asutas Sihtasutuse juurde 1997. aasta novembris AS Hermann Reisid. Reisistipendiumi eesmärgiks on toetada regulaarselt ülikooli magistrante ja doktorante nende teadus- ja õppereisidel.

Reisistipendiumi võib selle saaja kasutada reisibüroo kaudu või otse transpordifirmast piletite ostmiseks ning reisiga seotud muude kulutuste, sealhulgas majutuse eest tasumiseks.

Margus Ots,
sihtasutuse juhatuse esimees

Lääne maakonna stipendiumi konkurss

Lääne Maakonna Stipendiumifondi asutasid TÜ Sihtasutuse juurde Lääne Maavalitsus, Haapsalu Linnavalitsus ja Läänemaa Omavalitsuste Liit käesoleva aasta 2. aprillil.

Stipendiumifondi kasutatakse Läänemaalt pärit TÜ üliõpilastele stipendiumite maksmiseks, samuti Läänemaa huve käsitleva silmapaistva teadus-, õppe- ja arendustöö premeerimiseks. Välja antakse kaks 5000 krooni suurust stipendiumi/preemiat.

Stipendiumile/preemiale kandideerijatel palume esitada ülikooli kantseleisse (ph ruum 207) **15. detsembriks** järgmised dokumendid:

* stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis),

* *curriculum vitae*,

* juhendava õppejõu soovitus,

* dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust,

* preemiale kandideerimisel lisada ka koopia uurimistööst.

Stipendiumid/preemiad antakse üle kevadsemestri alguses.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest,
tel 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Jääääär ja sõbrad Sõbra Majas

Enne kolmapäeva, 18. novembrit "Tudengisügise" raames toimunud "Jääboiler ja sõbrad" kontserti polnud ma veel kunagi ühelgi Jääääre või Jääboileri kontserdil viibinud. Pärast kolmapäevast kontserti oli mul sellest neetult kahju.

Jääboilerist ja sõpradest kiirgas sulaselget esinemisrõõmu, laulude loomine ja nende esitamine tundus neil veres olevat, nende pärisosa. Seda tehes tundsid nad end hästi. Rõõmsalt üksteist nokkides mängisid nad nagu muuseas publiku emotsioonidel ning lõid oma vahetu olemisega ääretult meeldiva õhkkonna.

Alustasid In Boil ja Jaan Sööt kahekesi, esitades algatuseks rahulikumaid lugusid, lubades publiku hiljem üles raputada. Kaval plaan tehti ka teoks. Ma ei ole loomu poolest just lahke inimene. Säärane algus pani mu äkilises melanhooliapuhangus soovima, et ma oma väikest õde poisipõlves paremini kohelnud ja teda vähem kräunutanud oleks. Hiljem küll muutus koos laulude muutumisega ka minu meelelolu. Meeleparandus jäi üürikeseks ja ma leidsin, et kui lähemalt järele mõelda, siis ega see talle paha kah ei teinud. Andis hea rõõsa jume ja kärmed jalad.

Ma ise olen suur Vennaskonna fänn. Miks see info siinkohal oluline on? Sellels et osataks väärilselt hinnata. Hoolimata sellest, et mulle Vennaskond meeldib, pean tunnistama, et Jääboileri seltskond nägi mõnevõrra intelligentsem. Heas mõttes veidi alternatiivne seltskond, kes ei tunnista massikultuuri, kuid kelles puudub ka padualternatiivikatele omane sallimatus teistsuguste vastu.

Õhtu hakkas lõppema pärast ligi kolm tundi kestnud kontserti. Jääboiler esitas lisaloona veel oma mõned tuntumad laulud ja avaldas seejärel soovi lavalt lahkuda. See kutsus esile publiku vastuseisu. In Boil üritas raskest olukorrast välja tulla, lauldes koos ühe oma sõbraga vene sõjaväest pärit laulu, seda erakordselt elava miimikaga saates. Pärast säärase vägeva laulu lõppu tekkis vägisi tahtmine püsti hüpata ja "Ypaa" hüüda. Kui ta arvas, et see rahvale ei meeldi, ja et nad laiali lähevad, siis ta küll eksis rängalt. Selle loo peale tõusis nii maruline aplaus, et In Boil otsustas välja käia kõik oma trumbid ning esitas vene-inglise segakeelse omaloomingulise luulelusc. Head staarid jäävad igas olukorras tagasihoidlikuks. Nii teatas ka In Boil pärast aplausitormi lõppu: "See pole veel midagi. Jaan Sööt oskab jalga kaela taha panna."

Aivar Plado

Tänukiri

Rektor autasustas tänukirjaga ja õnnitles sünnipäeva puhul germaani-romaani filoloogia osakonna kauaaegset õppejõudu **Gustav Liivi** (75), botaanika ja ökoloogia instituudi asjaajajat **Vaike Kaldemäd** (75), eesti filoloogia kauaaegset õppejõudu **Ants Järve** (70), füüsikalise keemia instituudi dotsenti **Vello Loodmaad** (65), raamatukogu filiaalijuhatajat **Siiri Lutsu** (65), anatoomia instituudi korralist professorit **Ennu Seppa** (60), silmakliiniku dotsenti **Aleksei Panovi** (60), raamatukogu vanemraamatukoguhoidjat **Kandle-Loide Trallat** (60), kinnisvarade osakonna juhataja asetäitjat **Toomas Kleimanni** (55), raamatukogu avalike suhete osakonna juhatajat **Ilana Smuskinat** (50), keemilise füüsika instituudi korralist professorit **Jaak Järve** (50) ja eesti filoloogia osakonna dotsenti **Jüri Valget** (50).

Ülikooli väikese medaliga autasustati kauaaegset arvutuskeskuse inseneri **Raivo Reiljani** (60) ja botaanikaaia ülemaednikku **Valve Kivi** kauaaegse kohusetundliku töö eest ülikoolis.

Eesti ülikoolil oli 79. aastapäev

□ **Audoktoriks nimetati tänavu üheksa teenekat rahvusvaheliselt tunnustatud isikut, kellest seitse viibis ka aktusel promoveerimisel. Üks audoktori diplomi ja medali saanuist oli Tampere Ülikooli emeriitprofessor Mauri Isokoski.**

□ **Tartu linnapea Andrus Ansip toonitas oma tervituses, et ülikool ja linn tahavad ühiselt lahendada üliõpilaste majutusprobleemid ning hoolt kanda sisuka tervise ja vaba aja veetmise võimaluste üle.**

□ **"Surm ja teispoolsus Vanas Testamendis" oli professor Kalle Kasemaa akadeemilise loengu teemaks.**

□ **Vilistlaskogu aastakoosolekul ja konverentsil oli küll vilistlaste hulka arvestades vähevõitu osalejaid, kuid kõik ettenähtud üritused peeti ära ning koosveedetud aja jooksul tekkis mitmeid häid ideid edaspidiseks. Vilistlaskogul on praegu 500 liiget.**

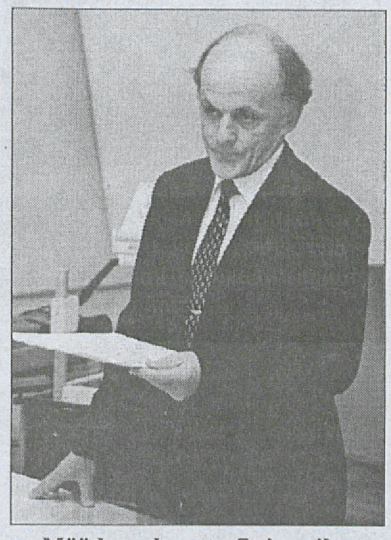

□ **Möödunud aasta 7. juunil asutatud vilistlaskogu 8-liikmelist juhatust juhatab Mihkel Pärnoja.**

□ **W. Laurier' Ülikooli prof Toivo Miljan, TÜ euroteaduskonna esimene direktor auliikme diplomit ja medalit vastu võtmas.**

Aastapäeva aktuse

avas **rektor prof Jaak Aaviksoo**, kes ütles, et kui noor Eesti riik seisis Vabadussõjas oma õiguse eest olla ta ise, alustas Tartu Ülikool eesti ülikoolina teadmises, et kättevõidetava vabaduse hoidmiseks vajab eesti rahvas oma ülikooli. "Tänaseks ei ole midagi muutunud - ikka vajame püsimajäämiseks ülikooli, ikka vajame akadeemiliste väärtuste juhatust oma eesmärkide saavutamisel," lausus rektor.

Ta märkis, et Vabariigi Presidendi akadeemiline nõukogu osundas hiljuti oma märgukirjas avalikkusele ohtudele Eesti rahva püsimajäämisel. "Püsimine üle aegade tähendab vananemist igavesti nooreks jäädes. See elu suurim paradoks seisneb lastes ja sellepärast on ülikooli püsimine sarnaselt rahva püsimisega otseselt seotud meie hoolega oma järelkasvu eest. Meie ühine heameel tänasel aastapäeval 42 doktorikraadini jõudnu üle peab meid panema väga tõsiselt mõtlema sellele, et uusi doktorante peaks olema vähemasti kaks korda enam. Mõelgem sellelegi, et viiest teaduskonnast ei ole meil kedagi õnnitleda doktorikraadini jõudmise puhul."

Presidendi akadeemiline nõukogu juhtis oma märgukirjas tähelepanu ka suutmatusele tarvilisel määral kaasata kogu meie rahvast Eesti riigi ja rahva taasloomisele. "Ka Tartu Ülikool vajab oma tuleviku jaoks kogu seda potentsiaali, mis peitub Eestis elavates inimestes, ja ka meil on paljugi selleks ära teha," jätkas rektor. Ta mainis, et rektor *emeritus* prof Peeter Tulviste ütles mõne päeva eest aulas Eesti Teaduste Akadeemia 60. aastapäevale pühendatud kõnes, et Tartu Ülikooli teaduskeel peab üha enam oskama end kohandada uusladina reaalsusega üha avarduvas teadusmaailmas. "Seegi elu nõue tuleb mõtestada meie emakeelse ülikooli väärtuste valguses; ka siin on vaja leida omase kõrval koht võõrale."

Lõpetuseks soovis rektor, et me suudaksime taasluua *academia* oma õpilaste kaudu ja sulandada endasse need ja selle, kes tahavad meiega tulla ja ilma kelleta on meil raske edasi minna. "Palju õnne, Sulle, igavesti noor ja muutuv *alma mater!*"

Prof Kalle Kasemaa kõneles oma akadeemilises loengus surmast ja teispoolsuses Vanas Testamendis.

Aktusel promoveeriti seitse TÜ audoktorit (audoktoriks oli nimetatud 9 isikut, kaks ei saanud osaleda) ja neli auliiget ning 42 TÜ doktorit.

Promoveeritute nimel kõneles **prof Toivo Miljan**, kes ütles, et Tartu Ülikool on tänu oma rikkalikule ajaloole jõudnud väga kiiresti rahvusvahelisele teadusareenile. Ta soovis ülikoolile palju jõudu akadeemilise elu arendamisel ning lubas promoveeritute nimel toetada ülikooli maailma akadeemilise pere esiridadesse jõudmisel.

Ülikooli tervitasid tema sünnipäeval linnapea Andrus Ansip ja akadeemilise noorsoo poolt Hellar Lill Eesti Üliõpilaste Seltsist.

Aktusel anti kätte ka Raefondi preemiad.

Varje Sootak

Jaak Nilsoni fotod

□ **"Hortus Musicus" esitas audoktoriks promoveeritud Arvo Pärdi muusikat.**

□ **Esireas ka viis dekaani, kellest kahel - kehakultuuriteaduskonna dekaan prof Vahur Ööpikul (vasakult kolmas) ja bioloogia-geograafiateaduskonna dekaanil prof Ain Heinarul (paremalt kolmas) oli dekaaniametis esimene aastapäevaaktus.**

□ **Üks 42st doktoridiplomi saanuist oli Reet Karukäpp.**

□ **Rektori vastuvõtul vestlevad võrratu aastapäevatordi kõrval USA suursaadik Eestis Melissa F. Welss, prof Tiina Talvik ja välissuhete talituse peaspetsialist Sirje Üprus.**

Üliõpilasküla annab teada

Seoses tuleva aasta 1. aprillil Pepleri 14 ühiselamus algava remondiga ning põhiüürnike ümbermajutamisega teistesse ühiselamutesse on tudengitel võimalus kasutada vabaks jäänud ühiselamutube ajutise elamispinnana. Varaüürilepingud sõlmitakse tähtajaga kuni 31. märtsini 1999.

Ühiselamutuba maksab tudengile 526 krooni kuus. Juhul kui tuba kasutatakse kahekesi, jagatakse summa pooleks. Sobiva toa leidmisel sõlmitakse tudengiga tähtajaline varaüürileping. Tasuda tuleb ka tagatisraha 400 krooni, mis lepingu lõppedes tagasi makstakse.

Ööbimisvõimalust pakutakse ka lühiajaliste perioodidena. Selline majutusteenus sobib avatud ülikooli üliõpilastele, täienduskursustega seotud isikutele jt.

Lisainfot saab üliõpilasküla majutusosakonna tel 420 337 või aadressil Pepleri 14 esmaspäevast reedeni 9 - 12 ja 13 - 16.

Ave Popko,
majutusjuht

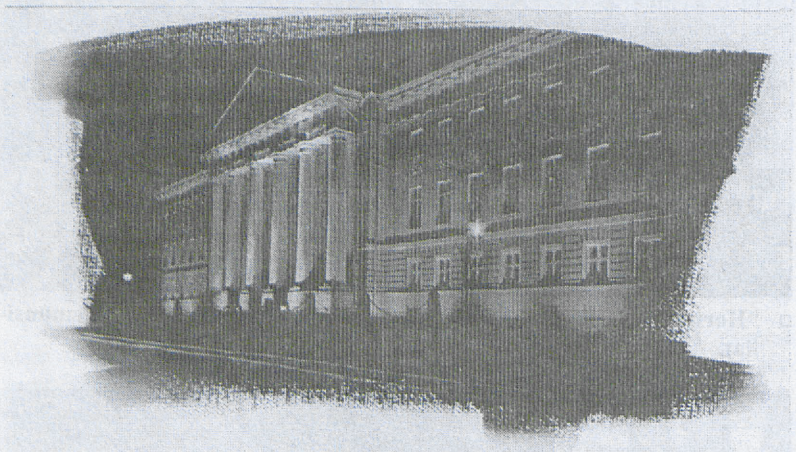

Ülikooli jõulukaart on valmis. Kaarti saab osta ülikooli infopunktist sisekäibe korras ja jõulukaardi hind on 10 kr. Jõulukaardil on kujutatud ülikooli illumineeritud peahoone.

Info tel 375 100 Urve Nahkur ja 375 682 Jaanus Rankla.

Foto Peeter Säre, välja andnud Eesti Loodusfoto.

Tartu Ülikooli Kirjastuse ja Tartu Ülikooli Raamatukogu

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

väljaannete jõulumüük

Tartu Ülikooli Raamatukogu fuajees
8.–10. detsembril, kell 12–17

Külastage meid kindlasti!

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

"Euroopa Liidu sõnaraamat"

1999. aasta veebruaris ilmuv teatmeteos on Eesti seni põhjalikem Euroopa-alane seletav sõnaraamat, mis sisaldab umbes 2000 märksõna ja lühendit Euroopa õigusest, poliitikast, institutsioonidest, organitest ja euroslängist. Sõnaraamat annab autentse ülevaate kogu Euroopa Liidu senisest ja praegusest tegevusest. "Euroopa Liidu sõnaraamat" on mõeldud muuhulgas riigiametnikele, tõlkijatele, juristidele, üliõpilastele, ettevõtjatele. Raamatut saab ette tellida Tartu Ülikooli Raamatupoes.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

NB!

UT ilmub sel aastal veel 11. ja 18. detsembril.

acta diurna

SEL NÄDALAL

30. novembril

- **Audoktor Michael Heltzer pidas loengu** "Uuemaid uudiseid Iisraeli arheoloogiast".
- **Audoktor Bengt Saltin pidas loengu** "Matching oxygen delivery to muscle energy demand in exercise".
- Raamatukogus oli **kohtumine Tartust parlamenti valitud Riigikogu liikmetega.**
- **Avati uus keeltemaja** *Paabel* Ülikooli 17/19.
- **1. dets** - aulas toimus **eesti ülikooli 79. aastapäeva kontsertaktus.**

2. detsembril

- Nõukogu saalis toimus **teaduslik konverents** "Riigicksamid: eesmärgid ja tulemused", mille korraldasid haridusministeerium, filosoofia- ja sotsiaalteaduskond ning rektoraat.
- **Audoktor Michael Heltzer pidas loengu** "Iisraeli uuematest arengujoontest".
- Professorite klubis **esitleti TÜ professorite biograafilist leksikoni** "Album professorum Universitatis Tartuensis anno MCMXCVIII".
- **3.-4. dets** toimub ajaloo muuseumis **teaduskonverents "Tartu Ülikool 1970-1988"**. Samas **avatakse ka näitus** "Ülikool stagnatsiooni köidikus".

4. detsembril

- Kl 13 **antakse nõukogu saalis üle tänavused prof Gerhard Rägo nimelised mälestusmedalid.**
- Kl 15.15 **esineb** keemiahoones aud 320 külalislektor Karolinska Instituudist raku- ja molekulaarneurokeemia osakonna **histoloogiaprofessor Kjell Fuxe loenguga** "Adenosine-Dopamine receptor interactions in the basal gangalia. Relevance for Parkinson's disease and schizophrenia".

TULEVAL NÄDALAL

- **7. dets** - kell 16.35 esineb ETVs avatud ülikooli loengusarjas **prof Kalle Kasemaa loenguga** "Probleemidest Vana Testamendi tõlkimisel".
- **10. dets - prof Peeter Saari akadeemiline loeng** "Tunnusmärke füüsikalise optika aktsiate tõusust algaval sajandil".
- **11. dets - ülikooli infopäev** Orissaare ja Kuressaare gümnaasiumis Saaremaal.

info

väitekiri

Kolmapäeval, 9. detsembril kaitsevad nõukogu saalis doktoriväitekirja:

kell 15 **Mai Otsa** "Glomerulopaatiate progresseerumise iseärasused inimesel ja väikeimetajal" meditsiinidoktori kraadi saamiseks. Oponeerivad prof Ilmars Lazovskis (Läti Meditsiiniakadeemia) ja prof Enn Seppet;

kell 16.30 **Leho Kõivu** "Sümpatoadrenaal- ja hüpotalamohüpofuesaar-adrenokortikaalsüsteemi reaktsioon peaajutrauma ägedas perioodis" meditsiinidoktori kraadi saamiseks. Oponeerivad prof Enn Seppet ja prof Rein Zupping.

9. detsembril kaitsevad Riia 23, ruum 217 magistritööd:

kl 12.15 Eesti Biokeskuse teadur **Maris Teder** "Tsüstilise fibroosi transmembraanse juhtivuse regulaatori geeni mutatsioonidest Eestis" (molekulaarne biomeditsiin). Juhendaja prof Andres Metspalu ja oponent prof Richard Villems;

kl 13.15 TÜMRI magistrand **Jana Zernant** "Fenooli lagundamist määrava pheBA operoni transkriptsiooni regulatsioon pinnasebakteris Pseudomonas putida" (mikrobioloogia eriala). Juhendaja dots Maia Kivisaar ja oponent Eesti Biokeskuse vanemteadur Tanel Tenson;

kl 14.15 Eesti Biokeskuse teadur ja TÜ LK Molekulaardiagnostika Keskuse arst **Hiljar Sibul** "DNA analysis in human identification and diagnosis of inherited diseases" (molekulaarne biomeditsiin). Juhendaja prof Andres Metspalu ja oponent prof Tiina Talvik.

loeng

10. detsembril kell 12 toimub A. Linkbergi nim auditooriumis **külalisprofessori Barry M. Brenner, M.D. (Samuel A. Levine Professor of Medicine, Harvard Medical School, USA) loeng "Regression/Remission of Chronic Renal Disease: A Goal for the Next Millenium".** Kroonilise neeruhaiguse kulg neerupuudulikkuseni kestab aastakümneid ning optimaalse raviga on võimalik nende haigete elukvaliteeti ja neeruhaiguse süvenemist aeglustada või ära hoida. Uuemast käsitlusest diabeetilise- ja mittediabeetilise nefropaatia ravis on kuulama ja küsimusi esitama oodatud nefrolooge, kardiolooge, endokrinolooge, siscarste, perearste, residente, üliõpilasi.

* * *

Laupäeval, 5. detsembril algab kell 11 keemiahoone ringauditooriumis **majandusteaduskonna ärijuhtimise intensiivkursuse vilistlaste ühenduse avaüritusena loeng teemal "Piirangute teooria ja selle rakendamise võimalused äriorganisatsioonides".** Lektor Heiti Pakk.

Sügisel ilmus meie raamatupoodidesse Eli Goldratti raamat "Eesmärk", mis on leidnud laialdast vastukaja nii juhtimisteoreetikute kui praktikute hulgas. Tegu on esimese eestikeelse teosega, mis tutvustab Goldratti ja tema mõttekaaslaste poolt välja töötatud piirangute teooriat.

* * *

Prof Stanley Charnofsky (California State University; Tallinna Pedagoogikaülikooli Fulbrighti prof) peab reedel, 11. detsember kell 12-14 Tiigi 78 aud 332 loengu **"Ülevaade humanistlikest ja eksistentsialistlikest teraapiatest".**

Kõik huvilised on oodatud!

seminar

5.-6. detsembril toimub teaduslik seminar **"Kaasaja elektrokeemia probleeme", millega tähistatakse prof U. Palmi 65. sünniaastapäeva ning 30 aasta möödumist esimesest konverentsist "Elektriline kaksikkiht ja adsorptsioon tahketel elektroodidel".**

varia

Eesti-Tiibeti Kultuuriselts tähistab inimõiguste deklaratsiooni 50. aastapäeva 10. detsembril kell 18 küünalde süütamisega Pirogovi platsil Lossi tänava õppehoone ees. Järgneb seltsi koosolek, sõnavõtud ja film Tiibeti XX sajandi ajaloost Lossi 3, aud 405. Tseremooniast on osa võtma kutsutud kõik inimõiguste toetajad, kaasa palutakse võtta fooliumküünlad.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 677.

Ruumide üürimine: 375 675.

Näitused: Kärt Mikli skulptuurid "Mütoloogilised loomad", alates 3. dets "Ülikool stagnatsiooni köidikus".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

http://www.ut.ee/REKL/muuseum.htm

E-R 11-16. Info 375 384

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18. - 19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17. Info 376 218.

Raamatukogu

E-R 10-17

Näitused: TÜ raamatukogu Eesti kultuuriloos, Korp! Ugala 85, Tartu Kunstikooli grupinäitus "Küünega nunn", Ilmar Kruusamäe - hüperrealistlik maal.

Uus näitus!

Meelis Luksi tööde näitus, Aivo Lõhmuse fotod.

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Autograafide näitus "Epistolae autographae... Kirjavahetused ja kollektsioonid".

TANTSUKLUBI ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!

AUDITOORIUM

R 4. dets *Aleksander* esitleb: **SMILERS** DJ Madis Sütt. NB! Kl 20-21 sanitaartund. Alates kl 21 pääse 50 kr.
L 5. dets **Diskotandem** - Illari Lään/Madis Sütt Alates kl 21 pääse 30 kr.
P 6. dets Nigulapäeva disko - DJ T. TRAX Alates kl 21 pääse 25 kr.
E 7. dets DJ Illart Kivisalu. Tasuta
T 8. dets **Saku Spurt - DJ Madis Sütt** Kl 19 välkpiljard kõigile, välkviktoriin, tantsuvõistlused Saku auhindadele Al kl 21 pääse 25 kr.
K 9. dets Ans **JÄÄBOILER** - karmimad lood Põhikoosseisuga (elektriviiul, saksofon, 2 löökriistakomplekti!!!) ... pidu jätkub **öödiskoga.** NB! Kl 20-21 sanitaartund Alates kl 21 **pääse 30 kr.**
N 10. dets Eilset tänsesse. DJ Illari Lään Alates kl 21 pääse 25 kr.
NB! R 11. dets kell 21 **Anne Veski**

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Tel 375 680; 251 42 300
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 1218
Tiraaz 700. UT ilmub reedeti

Poolaasta **tellimishind** (postiga) 100.-
ülikooli pensionärid 50.-

Reklaamihind
2., 3. ja 4. lk:
1/1 (268x372 mm) 5000.-
1/2 (194x268 mm) 2700.-
1/4 (131x194 mm) 1500.-
1/8 (92x131 mm) 800.-
1/12 (92x64 mm) 500.-
1/24 (44x64 mm) 250.-

Esilehekülje reklaam
1/1 (ei müüda)
1/2 (194x268 mm) 3700.-
1/4 (131x194 mm) 2200.-
1/8 (92x131 mm) 1400.-
1/12 (92x64 mm) 800.-
1/24 (44x63 mm) 400.-

Esiküljel ainult ülikoolile eriti sobilik reklaam.
Kujundus 20% tellitava pinna summast.

Foto ja/või **logo** kasutamine 50.-
Korduvreklaam 10% odavam, alates 3. korrast 20% odavam

Kuulutused (ost, müük, tutvus, kaastunne, õnnitlus jmt):
Ühe rea hind 5.-
Raam kuulutuse ümber 20.-

Reklaamtekst:
Ühe rea hind 10.-

Logo ja/või foto kasutamine 50.-

Üliõpilastele ja ülikooli töötajatele erakuulutused ja reklaam 20% odavam.
Väljaspool ülikooli asuvate haridusasutuste (koolid, haridusosakonnad, lastekodud jmt, v.a. era- ja kommertsasutused) kuulutused tasuta.
Ülikooli struktuuriüksuste **tasuliste** teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.

A 124

Nr. 40 (1953)

Reede,
11. detsember
1998

Ilmub 1948.
aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Kaks päeva koos lähiajalooga

Eelmisel nädalalõpul (3. - 4.detsembrini) ajaloo muuseumi korraldatud konverents "Tartu Ülikool aastail 1970-1988" sai üritusega seotud olevate inimeste seas hüüdnimeks "Koobi-aja konverents". Säärase võimaliku suhtumise teadvustamine tekitas teatavaid hirme - kas korraldajad ja osalejad suudavad lähiajaloo teemadel diskuteerides säilitada head joont, vältida isiklikul pinnal üles kerkida võivaid süüdistusi jne. Tagantjärele vaadates tundub, et prof Koobi isikusse suhtuti mõistvalt ja lugupidavalt, jõudes konsensuseni, et tegemist oli oma ülikooli patrioodiga, kelle tegutsemine suutis ära hoida ülikooli lausvenestamise. "Ehitaja" hüüdnimi aga peaks prof Koobi puhul kindlasti positiivse alatooniga olema.

□ **Osa kahe päeva kuulajaist, esinejaist, sõnavõtjaist.**

Kas konverents täitis oma ülesande? Kindlasti. Eriti kui võtta arvesse, et korraldajad ja esinejad teadvustasid probleeme ja nüansse, mida lähiajaloost rääkimine ja kirjutamine kaasa toovad. Korduvalt, alates rektor Aaviksoo avasõnadest, rõhutati pieteeditunde vajalikkust kõnesolevat ajastut käsitledes, samuti seda, et konverentsi ettekandeid ja trükis avaldatud kirjutisi tuleb suures osas lugeda memuaristika valdkonda kuuluvaks - selliste tööde kogumine ja nende avaldamine on esimene samm teel, mis viib (loodetavasti) kunagi tulevikus põhjalikemate üldistusteni mitte kunagi lõppevas Tartu Ülikooli ajaloo kirjutamises.

Mis tekitas elavamat vastukaja? Lisaks prof Arnold Koobi isikule kindlasti küsimused üliõpilaste repressеerimisest, aga ka näiteks Tartu Ülikooli ajaloo kolmeköitelise käsitluse kirjutamisest ja toimetamisest ning ülikooli 350. juubeli tähistamise eeltöödest ja tagamaadest. Ning kuna alati on huvitav teada, mida teised meist arvavad, kutsus elava mõttevahetuse esile ettekanne Tartu Ülikoolist Soome poolt vaadatuna.

Ilmnes, et mõnigi teema jäi veel puudutamata või piisavalt lahti rääkimata. Nii mõnigi neist kerkis esile just enam mõttevahetust põhjustanud sõnavõttude pinnalt. Näiteks oleks edaspidi vajalik põhjalikumalt uurida, kuidas toimis ülikoolis poliitilise jälgimise ja repressеerimise süsteem. Põhjalikumalt oleks vaja arutada ülikooli 350. aastapäeva tähistamisele eelnenud arengut, samuti ülikooli ajaloo kirjutamisega seotud spetsiifilisi küsimusi.

Täiesti eraldi teema on valdkonnad, millele tähelepanujuhtimise vajadust konverentsi organiseerijad teravalt tunnetasid, ent sellest hoolimata ei suutnud kedagi esimene saada. Jutt käib kõikvõimalikest institutsioonidest, mille raames aktiivsuse ülesnäitamist ei peeta tänapäeval eriti auväärseks lehekülgeks oma eluloos. Säärasel lähiajaloole pühendatud konverentsil peavad ettekandjad arvestama, et lisaks isiklikele emotsioonidele peavad nad silmas pidama ka kuulajaskonnas esile kerkida võivaid emotsioone. Seega on olemas teatav enesetsensuuri oht ning parim tsensuur on muidugi unustamine. Ajaloouurijaile selline lahendus ei sobi ja seega kestab soov kõnesolevat temaatikat edasi käsitleda.

Kuivõrd esimene katse läks hästi korda, on plaanis järgmise aasta detsembri alul korraldada samale teemale pühendatud **jätkukonverents**. Teemat on mõeldud siiski veidi laiendada, käsitledes aastaid **kuuekümnendatest kaheksakümnendateni**. Kindlasti ootaks tulevikus esinejaid NLKP, ÜLKNÜ ja ametiühingu teemal. Käsitlemist vajavad lisaks eelpoolnimetatutele ka paljud vähem emotsionaalsed probleemid, nagu näiteks ÜTÜ, J. Lotman ja tema koolkonna teke ja areng, ülikooli finantseerimine, ülikoolisiseste prioriteetide teadvustamine juhtkonna poolt ning palju muud.

Tuleviku suhtes tasub optimistlik olla. Saadud kogemus näitas, et prof Koobile ei hakatud nii-öelda silte külge kleepima. Loodetavasti saab säärane suhtumine osaks ka Tartu Ülikooli kõnesoleva ajajärgu valgustamisele laiemalt. Muuseum loodab kõigi asjast huvitatute koostöövalmidusele ja heatahtlikkusele.

Ken Kalling,
ajaloo muuseumi teadusdirektor

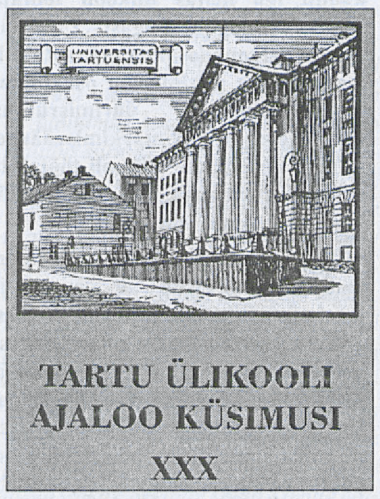

Koostöö Hamburgi Ülikooliga tiheneb

Hamburgi ja Tartu ülikoolide vahel 1993. aastal sõlmitud lepingu alusel on juba aastaid tihedat koostööd tehtud.

Koostöövormide konkretiseerimiseks ja täpsustamiseks koostati 1995. aastal tööplaan aastaiks 1996 - 1998. Uus tööplaan aastaiks 1999 - 2001 kirjutati alla 5. detsembril. Hamburgi Ülikooli poolt oli allakirjutajaks prof Els Oksaar ja Tartu Ülikooli poolt arendusprorektor prof Hele Everaus.

Uus koostööplaan kajastab mõlema ülikooli teadlastepoolset huvi jätkata tööd juba olemasolevate ja edukalt kulgevate teemadega, soovi alustada tööd uute teemade kallal ja tahet leida uusi koostööpartnereid. Tartu Ülikoolis koordineerib koostööd saksa keele lektor Mari-Ann Palm.

Lea Kivi,
välissuhete talitus

Koostööleping Eesti Pangaga

Esmaspäeval kirjutasid rektor prof Jaak Aaviksoo ja Eesti Panga president Vahur Kraft alla koostöölepingule.

Eesti Pank finantseerib sihtotstarbeliselt majandusteaduskonna ruumide sisustamise ning õppe- ja teadustööks vajalike materjalide hankimisega kaasnevaid kulusid aastail 1998 - 1999 kogusummas kuni 200 000 kr.

Ülikool lülitab üliõpilaste uurimistööde nimekirja Eesti Panga poolt soovitud teemasid, kutsub EP töötajaid või esindajaid esinema aktuaalsetel rahanduse või pangandusega seonduvatel teemadel, lülitab EP esindajad teemakohaste lõpueksamite ja bakalaureusetööde kaitsmise komisjonide koosseisu ning pakub majandus- ja rahandusalaseid uurimistöid EP töötajaile juhendamiseks ja retsenseerimiseks.

Eesti Teaduste Akadeemia teaduspreemiad üliõpilastele

Eesti Teaduste Akadeemia konkursikomisjon koosseisus Georg Liidja (esimees), Udo Margna (sekretär), Pavel Bogovski, Raimund Hagelberg, Jaan Penjam ja Anto Raukas vaatas läbi 1998. aasta aprillis välja kuulutatud konkursile laekunud 61 uurimistööd. Võtnud arvesse nende hindamisse kaasatud ekspertide Arvo Krikmanni, Arno Köörna, Rein-Kaarel Loide, Tõnis Pehki ja Haldur Õimu arvamusi, otsustati:

määrata Eesti Teaduste Akadeemia 1998. aasta teaduspreemia 3000 krooni (neto) järgmistele Tartu Ülikooli üliõpilastöödele:

Madis ARUKASK - magistritöö ""Venna sõjalugu" vormeliteooria valguses ning setu lüroepika ruumisüsteemis",

Vahur ERTIS - kursusetöö "Balti riikide ekspordikonkurentsivõime võrdlev analüüs SRÜ riikidega",

Andi HEKTOR - bakalaureusetöö "Massiivse spinniga üks osakese modifitseeritud teooria",

Kairit HENNO - magistritöö "Jaani kihelkonna priinimed",

Ivari KALJURAND - bakalaureusetöö "Spektrofotomeetriline neutraalsete hapete happelisuse skaala atsetonitriilis",

Veronika KALMUS - magistritöö "Eesti aabitsad 1900-1997 kultuuriliste ja ideoloogiliste muutuste peegeldajatena" (inglise keeles),

Tanel MULLARI - magistritöö "Geodeetilise hälbe üldistatud võrrandi alternatiivsed tuletuskäigud ja selle võrrandi rakendusi",

Kaire RUUL - bakalaureusetöö "Korrelatsioonimaatriksi jaotuse lähendamine",

Ave SUIJA - magistritöö "*Lecidea*-taolised kooriksamblikud Eestis",

Tatjana TROJANOVA - magistritöö "Artefaktonüümide polüseemia vene ja eesti keeles (kõrvutav analüüs)" (vene keeles).

Autasustamine

Rektor autasustas tänukirjaga kauaaegset kehakultuuriteaduskonna õppejõudu ja kateedrijuhatajat **Heino Tidriksaart** (80), pedagoogika osakonna kauaaegset professorit **Inge Unti** (70), spordipedagoogika instituudi lektorit **Arne Kivistikku** (65), füüsika-keemiateaduskonna keskkonnafüüsika instituudi dotsenti **Kalju Eermet** (60), füüsika-keemiateaduskonna dekanaadi sekretäri **Helju Kalderit** (60) ja raamatukogu sektorijuhatajat **Valentina Selget** (50).

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUS

8. detsembril

*** Esimesel lugemisel oli ülikooli 1999. aasta eelarve projekt,** mille koostamisel on lähtutud mitmest uuest põhimõttest, et eelarve oleks terviklikum, loogilisem ja läbipaistvam. Esiteks on lähtutud printsiibist, et kõik ülikooli tulud (sh ka laenud, intressid jms) laekuvad ülikooli koondeelarvesse ja jaotakse selle kaudu. Teiseks on ülikooli koondeelarve jaotatud kolmeks suhteliselt iseseisvaks osaks: põhieelarves on toodud ülikooli ja allasutuste tulud ja kulud, kapitalieelarves investeeringuteks (uusehitused ja kapitaalremont) ettenähtud vahendid ning eelarveväliste vahenditena ülikoolile kolmandatele isikutele väljamakseteks laekuvad vahendid. Kolmandaks on eelarve esitatud ülikooli nõukogule vastuvõtmiseks enne riigieelarve kinnitamist sooviga alustada uut aastat kinnitatud eelarvega sõltumata riigieelarve vastuvõtmise ja sellele järgnevate haridusministeeriumi viivitustest.

Teaduskondade eelarvete kasv on 37,8%, teaduskonnaväliste allüksuste oma 11,8%. Suurendatud on üldkulude eraldisi teaduskondade muudelt laekumistelt. Ligi 5 milj kr on jäetud õppekuludest esialgu reservi, mille jagamise kohta kuulati ära dekaanide ettepanekud.

15. detsembri istungil jätkub eelarve arutamine.

*** Valitsus kiitis heaks õppekorralduseeskirja parandus- ja täiendusettepanekud.** Eeskirja kinnitab ülikooli nõukogu.

*** Valitsus kinnitas statsionaarse õppevormi õppeteenustasud** (lähemalt mõnes järgmises UTs).

*** Rektor prof Jaak Aaviksoo tutvustas kirja Riigikogule, haridusministrile ja kultuuriministrile,** milles ta informeeris ülikooli tööd halvavast riigieelarveprojekti kahest ebakohast.

1.Ülikooli hoonete (üle 100) renoveerimiseks on ette nähtud ainult 3 miljonit kr **investeeringuid** (varem 14,3 milj), tegelikult kuluks lähemal viiel aastal 800 milj kr. Ülikool on omavahendite ja laenu arvel võimeline investeerima aastas paarkümmend miljonit. Eelnevast tulenevalt pöördus ülikool Riigikogu poole palvega eraldada investeeringuteks täiendavalt 26 milj kr.

2. Eelmise aastani finantseeriti **raamatukogu** sihtotstarbeliselt haridusministeeriumi kaudu. Selle ja järgmise aasta riigieelarves pole sihtotstarbelisi vahendeid ette nähtud ning kulud tuleb katta õppetöö summadest, nagu teevad seda teisedki õpperaamatukogud. Ülikool pöördus Riigikogu poole palvega eraldada raamatukogule 43 milj kr tegutsemiseks avaliku teadus- ja rahvusraamatukoguna.

Üliõpilased hindavad õppejõude

Kevadel toimus üliõpilasesinduse tellimusel ja ülikooli toetusel küsitlus, mille eesmärgiks oli õppejõudude õpetamiskvaliteedi hindamine. Küsimustiku, andmete töötlemise ja tulemuste esitamisega tegeles Eesti Psühholoogiaüliõpilaste Ühendus. Projekti juhtis üliõpilasesinduse poolt Katriin Fisch, Eesti Psühholoogiaüliõpilaste Ühendusest olid tegevuses Hendrik Luuk ja Ahto Külvet. Selle semestri küsitlus on peagi algamas, enne teeme aga tagasivaate kevadesse.

Eesmärk

KF: Milline on teie arvates selle küsitluse eesmärk, mida see annab ülikoolile?

AK: Eelkõige peaks küsitlus andma tagasisidet õppejõududele nende õpetamise kvaliteedi kohta. Küsitlus on selle hindamiseks ilmselt parim meetod. See väide pole mitte meie poolt välja mõeldud, vaid on välja toodud ka kirjanduses, mis käsitleb õppejõudude hindamist. Veel on võimalik õppejõude hindama saata spetsiaalne komisjon, aga siis on võimalus, et õppejõud ei loe loengut enam nii nagu tavaliselt.

HL: Sel juhul peaks komisjon koosnema ekspertidest. Kui õppejõud hindab teist õppejõudu, siis võivad neil olla erinevad õpetamisharjumused ja erinevad arusaamised auditooriumiga suhtlemisest, mis ei võimalda üksteist objektiivselt hinnata.

AK: Meie koostatud küsimustiku eesmärk oli anda võimalikult laialdane hinnang õpetamise kvaliteedile. Ankeedis küsitakse palju erinevaid küsimusi, mis tundusid meile üliõpilaste seisukohast olulised.

HL: Tagasiside oleks õppejõududele orientiiriks sellest, kuidas nende õpetamismetoodika üliõpilastele meeldib.

Rakendus

KF: Tartu Ülikoolis on see suhteliselt uus asi. Aga ma tean, et te olete natuke uurinud ka muu maailma kogemust. Kui arvestatavad on mujal sellised küsitlused, milline on nende rakendus?

AK: Me teame täpsemalt Põhja-Ameerikas toimuvast. Õppejõude hinnatakse tihtipeale kaks korda – ühe hinnangu tellivad üliõpilasesindused ja teise ülikool. Ülikooli tellitud hindamisbukletid on umbes kümneleheküljelised raamatud, kus küsitakse muuseas ka õppejõu soki värvi, ja seda, kas ta naeratab õigel ajal. Üliõpilased esitavad oma ankeetides natuke vähem küsimusi.

KF: Ütleme, et küsitlus on hea vahend hindamiseks, aga mis sellega edasi tehakse? Kas saadud tulemustel on ka mingi rakendus?

AK: Sellest pole väga palju kirjutatud. Professor Ants Peetsalul oli selline näide, et Kanadas saab kõige parem õppejõud aukirja, mille ta võib seinale riputada.

KF: Järelikult on tegemist lihtsalt avaliku tähelepanu pööramisega õpetamise kvaliteedile?

HL: Kellelegi mingeid ettekirjutusi teha ei saa, aga saab öelda, et vastav informatsioon on olemas. Kui ollakse huvitatud, saab sellega tutvuda ja mõtelda, kuidas ennast arendada. Tegemist ei ole ju mingi objektiivselt paikapandud kriteeriumiga, mis ütleks, et sina õpetad nüüd hästi - sinuga on kõik korras, aga tema õpetab halvasti ja peab midagi ette võtma.

KF: Kelle huvi selle küsitluse korraldamise juures peaks suurem olema, kas õppejõudude või üliõpilaste oma?

HL: Huvi peaksid näitama mõlemad. Kvaliteedi parandamise juures saavad aga kaasa rääkida vaid õpppejõud, sest nemad on need, kes enda õpetamiskvaliteeti parandada saavad. Kui üliõpilased teevad sellise küsitluse ja õppejõud sellega ei arvesta, siis pole küsitlusel mingit mõtet.

Küsitluse korraldamisest

KF: Kuidas te kevadist küsitlust hindaksite? On teada, et see oli suhteliselt arstiteaduskonnakeskne, millest see tingitud oli?

AK: See oli tingitud kevadest – küsitlus langes liiga hilisesse perioodi. Arstiteaduskonnakeskne oli see sellepärast, et arstiteaduskonna inimesed olid hindamisest ise huvitatud ja aitasid korralduslikes küsimustes kõvasti kaasa. Mujal üritasid küsitlust läbi viia üliõpilased, kes jooksid nii paljudesse loengutesse kui jõudsid, ning seal ankeete jagasid.

HL: Üliõpilased puhtalt omal jõul tervet ülikooli hinnata ei jõua. Tuleb loota sellele, et ka ülikool ise on asjast huvitatud ja aitab.

KF: Kommentaarina tuleks siin täpsustada, et praegu saadab üliõpilasesindus igasse osakonda ja instituuti mingi hulga küsitlusankeete koos juhendi ja kaaskirjaga. Vajaduse korral võib neid osakondades juurde paljundada. Küsitlus on mõeldud läbiviimiseks õppejõudude endi või abipersonali poolt loengu või eksami ajal. Me loodame, et iga õppejõud on nõus ohverdama kümme minutit oma loengust, jagades loengu lõpus (või eksami lõpus) ankeedid laiali ja tuues need hiljem osakonda tagasi. Edasi saadetakse ankeedid ülikooli sisepostiga psühholoogia osakonda.

KF: Kas te kevadise õppejõudude hindamise tagasiside saatsite igale õppejõule personaalselt või osakonda?

AK: Me saatsime igasse osakonda ja instituuti köidetud raamatukese, kus oli alguses sissejuhatav jutt küsitluse läbiviimisest ja küsimustikust, millele järgnesid hinnatud õppejõudude tulemused. Raamatu, kus olid absoluutselt kõikide hinnatud õppejõudude tulemused ja ka võrdlustabelid, saatsime kõikidesse teaduskondadesse.

KF: Koos tagasisidega saatsite te ka järelepärimise, kus küsisite, mida õppejõud küsimustikust arvavad. Mida vastati?

AK: Vastukaja oli üllatavalt positiivne ja suhteliselt lakooniline.

KF: Kas lihtsalt ei viitsitud teile vastata või olid kõik küsimustikuga väga rahul, mis te ise arvate?

AK: Osaliselt ei viitsitud vastata, sest laialisaadetud järelepärimistele saime vastuseid vaid kolmandiku ulatuses.

Tulemused internetti?

KF: Seekord ei pannud üliõpilasesindus tulemusi internetti. Osaliselt seetõttu, et küsitluse maht oli oodatust väiksem. Edaspidi tuleks küsitluse tulemused ka interneti vahendusel üliõpilastele kättesaadavaks teha, sest ülipilasesindusse tullakse materjalidega tutvuma vaid mingi kindla probleemi puhul.

HL: Üliõpilaste jaoks saab huvitavaks järjestikuste küsitluste võrdlemine. Selle alusel saab näha, kas õppejõud ka midagi küsitluse tulemuste alusel muutnud on.

AK: Internetis ei tohiks olla kõik kommentaarid. Osa infot võiks olla vaid õppejõududele.

KF: Ma saan aru, et te pooldate diskreetsemat asjasse suhtumist?

HL: Tuleb säilitada taktitunne, sest me ei suuda vastutada ankeetidel laekunud kommentaaride adekvaatsuse eest. Äkki mõni üliõpilane viskab lihtsalt nalja? Meie soov ei ole kellelegi hingehaavu tekitada.

KF: On küsitud, miks me ei vii küsitlust läbi arvutivõrgu baasil?

AK: Kõik inimesed pole veel internetis kirjaoskajad.

HL: Ülikoolis ei ole piisavalt arvuteid. Sellisel juhul oleksid arvutiklassid koormatud uue lisaülesandega.

AK: Ankeedi täitmine loengus muudab selle protseduuri ülipilasele teataval määral sunduslikumaks. Kui sa juba loengusse tulid, siis on ka suur tõenäosus, et küsitluslehe ära täidad.

* * *

Projekti käivitamisel ja läbiviimisel osutatud abi eest täname dots Liina-Mai Toodingut, prof Rein Taagepera, prof Teet Seenet, prof Volli Kalmu ja prof Ants Peetsalu.

Katriin Fisch,
TÜ Üliõpilasesinduse haridustoimkonna esimees

õnnitleme

Inge Unt 70

15. detsembril tähistab oma 70. sünnipäeva endine TÜ pedagoogika osakonna professor Inge Unt. Alati särav, nooruslik, teotahteline, kiire ja liikuv - sellisena tunnevad teda kolleegid nii Tartus kui Tallinnas ning õpilased üle kogu Eesti.

Rohkem kui 30 aastat oma elust on juubilar seotud TÜ ja pedagoogika osakonnaga: õppimine aspirantuuris, töötamine dotsendi ja professorina, 10 aastat kateedrijuhatajana.

Nende aastate jooksul on ta avaldanud mitu monograafiat, juhendanud arvukalt kraaditaotlejaid, õpetanud tulevasi õpetajaid ja innustanud tegevõpetajaid uurimistöö kursustel. Viimasel ajal on juubilari huvisfääris andeka lapse probleemid.

Õnnitleme! Soovime raugematut indu ja energiat edaspidiseks.

Kolleegid TÜ pedagoogika osakonnast

Kalju Eerme 60

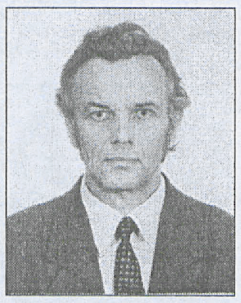

10. detsembril saab 60-aastaseks dotsent **Kalju Eerme,** Tartu Observatooriumi kauaaegne töötaja ja Tõravere põlisasukas.

Sindi keskkoolist tuli ta 1963. aastal ülikooli füüsikat ja astronoomiat õppima, pärast lõpetamist asus tööle tol ajal elavalt tegutsenud sputnikute vaatlusjaama. Järgnesid aspirantuur ning teadustöö Tõraveres. Alul olid uurimisobjektideks taevatähed; hiljem maakera atmosfäär. Ta oli Eestis üks esimesi, kes Charles Villmanniga kosmoseuuringute Tõravere programmi liitus ja kes oli paarikümne aasta jooksul mitme projekti põhitäitja. Kohati üsna närvesöövaid pingutusi kroonis hulk publikatsioone teadusajakirjades ning 1977 Eesti riiklik preemia. 1983. aastal kutsuti ta kohakaaslasena ülikooli vastasutatud geofüüsika kateedri õppejõuks. Seda tegevust jätkab ta dotsendina keskkonnafüüsika instituudis. Ette on valmistatud mitu põhjalikku atmosfäärifüüsika õppekursust, juhendatud paljude üliõpilaste lõputöid, oponeeritud väitekirju.

Viimastel aastatel on juubilari teadustöö olnud suunatud atmosfääri osoonikihile ja Päikese ultraviolettkiirgusele, kus maailmateadusse minevad süvauuringud põimuvad Eesti keskkonnasõbra vajadustega. Avalikkusele on K. Eerme tuttav populaarsete kirjutiste ja paljude muude esinemiste kaudu.

Juubilar on alati olnud aktiivne inimene, mis on kaasa toonud valimise mitmetesse seltsidesse ja ühingutesse. Koos abikaasa Koidulaga on üles kasvatatud kolm hästi edasijõudvat ja haritud last ning ehitatud vastne kodumaja.

Jätkugu tugevat tervist ja leebet huumorit veel rohketeks juubeliteks!

Kolleegid ülikoolist ja Tõraverest

Rein Vihalemm 60

9. detsembril sai 60-aastaseks dotsent Rein Vihalemm.

Õnnitleb filosoofia osakonna pere!

Räägime palgast

Oktoobris-novembris täitis ligikaudu iga neljas ülikooli töötaja ankeedi "Räägime palgast". Uurimus toimus personaliosakonna ja sotsiaalteaduskonna sotsioloogia osakonnas moodustatud uurimisrühma koostegevuses. On märkimisväärne, et tegu on esimese ülikooli töötajate arvamusuuringuga, mis toimub ülikooli juhtkonna tellimusel.

Uurimuse eesmärgiks oli saada informatsiooni töötajate arvamuste ja hoiakute kohta **kolmes valdkonnas**. **Esiteks**, kuivõrd ollakse tuttav praeguse palgakorraldusega, kuidas see toimib ja mida sellest arvatakse. **Teiseks**, kuidas suhtutakse võimalikesse uuendustesse ning missuguseid omapoolseid palgasse puutuvaid ettepanekuid töötajail leidub. **Kolmandaks**, mil määral ollakse ise huvitatud palgakorralduse uuendamises osalemisest. Taustaks paluti teavet ka küsitluses osalejate praegusest ainelisest olukorrast.

Uurimus peab andma pildi loetletud valdkondadest ülikooli **töötajaskonnast kahes lõikes**. Kõigepealt **ametirühmade kaupa**: professorid, dotsendid, lektorid, teadurid, spetsialistid jne. Selle kõrval **peamised struktuurilülid**: kõik teaduskonnad, raamatukogu, Füüsika Instituut, haldus- ja tugistruktuur.

Et jõuda sellise esindatuseni, moodustati töötajate üldnimekirja baasil küsitletavate juhuvalim. Viimasesse arvati suhteliselt rohkem töötajaid väiksematest allüksustest, et ka seal oleks tagatud küllaldane esinduslikkus. Kõiki valimisse arvatuid ei saanud küsitleda: kes oli pikemal lähetusel, kes haige, mõni keeldus. Ülikooli kui terviku kohta esitatavais tulemustes järgitakse töötajaskonna tegelikke proportsioone.

* * *

Uurimuse korraldajad tänavad kõiki, kes võtsid vaevaks ankeeti täita ja oma ettepanekud kirja panna. Tehtud on vaid esialgne kokkuvõte ja analüüs saadud andmete põhjal jätkub.

Üldiselt lugesid küsitletud töötajate arvamuste kindlakstegemist vajalikuks, kuigi avaldasid ka mitmeid kahtlusi, mida järgnevalt püüamegi kummutada.

Nii kaheldi mõnel korral andmekogumise anonüümsuses ja kardeti, et küsimustele vastamisest võiks ehk küsitletutele kahju tulla. Kinnitame -

Järg 4. lk

Surm ja teispoolsus Vanas Testamendis

Prof Kalle Kasemaa akadeemiline loeng ülikooli 79. aastapäeva aktusel

Ikka ja jälle on inimeste pilgud pöördunud teispoolsusele. Inimeste elukvaliteet on küll paranenud, arstiteadus on saavutanud tohutuid võite haiguste üle, ühiskonnakorraldus näib olevat muutunud stabiilsemaks. Kuid taanduma löödud haigused tulevad tagasi, kerkivad esile uued ja seniteadmatud, maailmas püsivad – ja tekivad – lahendamatuna tunduvad pingekolded, õnnetuste eest on inimene endiselt kaitsetu ning teatavate õnnetuste statistika aina kasvab. See sunnib inimest pidevalt tunnistama oma piiratust ning esitab küsimuse inimelu lõpu ja mõtte üle. Need on suurima eksistentsiaalse tähtsusega küsimused, millele ainult religioonid on seni suutnud rahuldava vastuse anda.

□ **Prof Kalle Kasemaa akadeemiline loeng jätkub järgmises UTs.**

Vana Testament (VT) religooniürikuna kajastab ajaloolist iisraeli usundit, mis moodustas pinnase juutluse, kristluse ja islami tekkimiseks ning mis loomult oli sünkretistlik usund ja oli tekkinud iisraeli nomaadide ning Palestiina paiksete asukate uskumuste alusel. Sellele usundile oli eriomane, et kultuurmaa rahva usundi elementide kõrval säilis nomaadliku aja pärand, mis korrigeeris ja suunas Kaananimaa põliselanike usundist ülevõetud jooni: kaanani polüteismi taustal tõi maksvusele monoteismi, kaanani (müütilise) tsüklilise ajakäsitluse asemele tõi sisse lineaarse ajalootunde, kaanani (ja vana Lähis-Ida) despootliku kuningakäsitluse asemel toonitas kuningavõimu piiratust.

Kaananismide ümbervormimine iisraeli usundis ei toimunud kõigil rinnetel üheaegselt. Mõned asjad võidi kohe paika panna, mõned aga nihkusid tagaplaanile ning nende suhtes kujunesid lõplikud seisukohad välja hiljem.

Pikka aega kõrvale surutud ja jahveusundi poolt kujundamata elementideks olid ka kujutlused surmast ja surmajärgsest olemisest. Nomaadluse aja jahvekummardajatele polnud need küsimused olulised: nomaadide uskumustes oli suhe surmaga nõrk, sest nende liikumine hoidis neid eemal esivanemate haudadest, seepärast oli Jahve algselt "Elavate Jumal ja mitte surnute Jumal" kõige otsesemas tähenduses. Ning kui põlluharijatest kaananlaste kokkusulamisel nomaadidest iisraellastega kerkis küsimus, milline on Jumal Jahve suhe paikse elanikkonna kujutlustega surmast ja surmavallast, oli vastus lihtne: iisraeli Jumalal pole sellega mingit tegemist.

Kuna Jahvel ei olnud surma ja surnutega tegemist, pidid kaanani rahvalt laenatud matusekombed ja surmakujutlused olema Jahve jaoks "roojased", ning kes nendega kokku puutus, muutus jahvistlikule kultusele mõneks ajaks kõlbmatuks, – sellest kõnelevad surnuid käsitlevad religiooniseadused VTs. Et dekaloogi nõuete valguses mingi surnutejumalus ei oleks saanud astuda Jahve kõrvale ja et Jahve oli võtnud omaks kõigi jumaluste funktsioonid, minetas endine kaananlaste usundi surmapärimuste kompleks oma numinoossuse ning sattus palja rahvapärase kombestiku tasemele, mida võidi harrastada, kui see ei toimunud Jahve silma all.

On selge, et sel moel oli tegemist enam kompromissi kui küsimuse lahendusega ning et kompromissi tulemusena võis jääda jõusse rohkem kaananlikku, kui seda oleks lubanud puhas jahveusund. Kuid säärase arengukäiguga – surmakompleksi taandumisega usundiväliseks kombestikuks – seletub ka, miks VTs on vähe juttu surmavallast ja miks vastavad kujutlused on palju vähem läbi töötatud kui naabermaade Egiptuse ja Mesopotaamia usundites (egiptuse "Surnute raamatus" esitatakse üksikasjaline teispoolsuse topograafia, kujutades surnu teekonda läbi ohtude kuni jõudmiseni jumalikule "päikeselaevale"; on olemas kirjeldus ka sumerite surmavallast, kus on 7 ringikujulist väravatega müüri, kusjuures igas väravas tuleb valvurile jätta midagi ehetest ja riietusesemetest, kuni alasti surnu jõuab all-ilma jumalatari ette). Seevastu taolised kohad VTs mõjuvad fragmentaalselt, otsekui detailid mingist tervikust.

Paistab, et surmavald oli VT inimesele pikka aega valdkond, mis seisis Jumalast eemal; suremine tähendas seega lahkumist maailmast ja omastest, aga ka lahkumist Jumala juurest. Surm ootas inimest, kui ta oli vana ja elust küllastunud, vana ja väsinud, et tunda veel rõõmu elust ja Jahve võimu all olevast maailmast. Siis võis inimene rahuliku südamega minna. Kuhu? Vastuseid on kaks: lahkunu läheb hauda ehk "auku" – sellega on mõeldud perekonna matusepaika. Aga ta läheb ka allilma või surmavalda. Need on kaks eri paika ning nende aluseks on erinevad kujutlused, mida ei saa viia ühele nimetajale. Midagi inimesest näib jäävat ühendusse hauda pandud kehaga; ei selgu, kuidas seda vahekorda on kujutletud, aga kui oli võimalik hauale minna ja surnu vaimu välja kutsuda, siis nähtavasti vaim oli seotud hauaga (surmavald aga oli nii lahus elavate maailmast, et sealt ei olnud võimalik sõnumeid saada). Seejuures sooviti olla maetud esivanemate juurde; kui inimene maeti võõrsile või koos tundmatutega massihauda, arvati seda suureks õnnetuseks, sest peeti vajalikuks järeltulijate hoolitsust surnute eest (haudadele pandi toitu ja jooki veel ca 200 eKr); sellega seoses peeti õnnetuseks ka lastetust.

Inimeste tundmused oma surnute suhtes on ambivalentsed; ühelt poolt tuntakse nad olevat lähedased, ning peale nomaadide on kõigil vana-aja ja loodusrahvastel olemas kultuslik vahekord surnutega. Teiselt poolt on nad lõpmata kauged ja kättesaamatud – see on üldinimlik kogemus. Sellest tuleneb kujutlus surnute viibimisest erilises surnute riigis või surmavallas (Hades, Hel, Toonela jne). VTs on selliseks surnute riigiks še'õl: õõnes ruum kaugel maa all. Elavatele on še'õl täiesti ligipääsmatu, nagu ka sealt ei tule keegi tagasi. See paik on pime; kuid nii nagu seal puudub valgus, nii on ka inimese vaim seal hämaruses. Seal puuduvad erinevused ja pinged, mis elu põnevaks teevad: kõik on seal ühesugused, on kadunud hingeliigutused ning kõige üle lasub vaikus. Seetõttu kõlab Koguja hinnang, et elus koer on parem kui surnud lõvi. Ka aeg on še'õlis lakanud; ja kuidas saakski aega olla, kui pole teadvust, mis seda hoomaks? Teiseltpoolt aga on surmavallas kõik muutumatu ja igavene: kes on surnud, jääb selleks igavesti: "enne kui taevaid pole enam, nad ei ärka, neid ei äratata unest". Selline saatus on igavene, kuid ka üldine: keegi ei pääse surmavalla käest (et še'õl neelab sugupõlve sugupõlve järel, on ta saanud pildiks täitmatust isust). Seepärast peetakse õnnelikuks seda, kes elab kaua ja saab elust palju mõnu tunda; häda aga sellele, kelle patt ja süü vihastab Jumalat nõnda, et Jumal annab ta enne oma aega surma kätte!

Iisraeli inimene tunneb, et tema elu on alaliselt surma ähvarduse all; haigust, vanadust, ülekohut ja vaenamist kogetakse surmavalla ammuli suuna, mis ähvardab inimese neelata. Seepärast ei ole ka selget piirjoont elu ja surma vahel, selle maailma ja surmavalla vahel – inimene saab juba selles elus tunda surmavalla õudusi. Ning kui VT inimene palvetab, et Jumal tooks ta välja surmast või surmavallast, siis ei mõelda sellega surnute ülesäratamist ega mingisse igavesse õndsasse ellu viimist, vaid et Jumal jätaks inimese ellu ja pikendaks tema senist elu. Inimene, kes pole vana ja elust küllastunud ning kes tunneb "surma köidikuid" enda ümber, tohib loota sellisele Jumala armu aktile. Nii möödub inimese olemasolu kahe pooluse vahel: elu ja surm. Elu allikaks on Jumala lähedus, ning eemalolek Jumalast asetab inimese surma meelevalda. Kui iisraeli inimene ütleb, et Jumal on "pannud ta surmavalda", "surmanud" jne, siis ei räägi ta sugugi piltlikult, vaid reaalsest olukorrast lähtudes.

Sellisel elu ja surma komplementaarsel käsitlemisel on suur puudus: haigust ja kannatust inimese elus sai pidada ainult Jumala viha (või äärmisel juhul nõiduse) tulemuseks. Kõige ebameeldiva seostamine Jumalast eemaloleva surma-poolega tegi jahveusundile võimatuks paigutada haigused ja kannatused oma õigele kohale inimese elus; see sai võimalikuks alles siis, kui surmgi allutati Jumalale ning sellele nähti ette koht Jumala "majapidamises", kuid see toimus sporaadiliselt alles VT lõpuajal. – On arusaadav, et selline inimsaatuse skemaatiline ja ratsionalistlik käsitlus pidi põhjustama osale inimestest suurt meeleheidet, ning Iiobi raamatus kohtabki suurejoonelist protesti sellise saatusekäsitluse vastu.

Ehkki VT teatel on surmavald kõigi inimeste pärisosa, kus neid ootab troostitu saatus eemal Jumalast, ei ole see VT viimane sõna surma ja kaduvuse kohta. Teistsuguseid kohti ei ole muidugi mõista palju, ning terve hulk traditsiooniliselt Uue Testamendi või kristliku kiriku õpetuse vaimus mõistetud kohti tuleb VT teoloogiliste vaadete kindlaksmääramiseks rahulikult kõrvale jätte. Ent mõned kohad jäävad siiski järele.

Üheks selliseks kohaks on 49. Laulu salm 16. Laulu mõtteks – eestikeelses tõlkes on alapealkirjaks "Meeletus on loota varanduse peale" – on õpetada meelerahu, nähes rikkuse ja võimu kuritarvitust ja kumuleerumist: surm teeb lõpu vägevatele ja vägevusele, seepärast "ära karda, kui keegi rikastub". Kui inimene ka kiidab end õnnelikuks oma elus, läheb ta siiski esivanemate juurde, kes "iial ei saa näha valgust". Psalmi lähedus Koguja elunägemisele on ilmne: ka rikas ja vägev surevad ning seega on nende vägevus viimselt vaid "tühisuste tühisus". Ent laulu mõttekäiku katkestab s. 16: "Kuid Jumal lunastab mu hinge surmavalla käest, sest ta võtab mu vastu". See lause paistab olevat võõrkeha psalmis ja võib olla hilisem lisand. Meile on see aga oluline tõend hilisema aja lootusest, et Jumal võtab vaga inimese hinge enda juurde, nii et see surmavalda ei satu. Sama kujutlust kohtab üldiselt hiliseks peetavas Laulus 73, kus see ei ole lisand, vaid on orgaaniliselt seotud tekstiga.

Järgneb

stipendium

Huygens Programmi stipendiumid

Eesti üliõpilastel, magistrantidel ja doktorantidel on võimalik taotleda stipendiumi 3 - 10 kuuks **Hollandis** õppimiseks.

1. Stipendium magistri- või doktoriõpinguteks

Nõuded:

* mitte vanem kui 35 aastat,
* hea hollandi või inglise keele oskus,
* lõpetanud mitte rohkem kui 2 aastat tagasi (magistriõpingute korral),
* minimaalne Hollandis viibimise aeg on 3 kuud.

Nõutavad dokumendid (4 eksemplaris):

- taotlusvorm (saadaval välisüliõpilastalituses),
- koopiad diplomi(te)st koos hinnetelehega,
- inglise keele testi sertifikaat (TOEFL/IELTS),
- CV,
- põhjenduskiri,
- 2 soovituskirja,
- vastuvõtukiri mõnest Hollandi ülikoolist,
- passi koopia,
- kiri õppemaksu osalise katmise kohta, juhul kui õppemaks on suurem stipendiumiga ettenähtud summast.

2. Stipendium hollandi keele ja kultuuriõpinguteks üliõpilastele

Eeldus: algteadmised hollandi keelest. Stipendiumi kestus: 3 -10 kuud. Nõutavad dokumendid: vt punkt 1.

3. Hollandi keele ja kultuuri suvekursus

Eeldus: algteadmised hollandi keelest. Vastavat informatsiooni ja taotlusvorme võib saada hollandi keele õpetajatelt.

Tähtaeg: 1. märts 1999 (Nuffic).

Dokumentide esitamise tähtaeg (välisüliõpilastalituses) 21. jaanuar .

Informatsiooni õppimisvõimaluste ja stipendiumite kohta Hollandis võib leida WWW-aadressil: http://www.nuffic.nl.

Lp viimase kursuse üliõpilased ja magistrandid!

Eesti-Flandria lepingu raames pakutakse stipendiume 1999/2000.

õppeaastaks Euroopa Kolledžis (Belgia, Brugge või Poola, Natolin) õppimiseks.

Erialad: majandus, õigus, politoloogia ja välissuhted.

Eeltingimused: kandideerija vanus alla 30 a, prantsuse ja inglise keele oskus.

Kandideerimiseks nõutavad dokumendid:

- taotlusvorm,
- CV,
- diplomi koopia koos hinnetelehega,
- tõend prantsuse ja inglise keele oskuse kohta,
- 2 soovituskirja,
- arstitõend.

Tähtaeg (välisüliõpilastalituses) 21. jaanuar.

Piret Lai,
välisüliõpilastalitus

Greifswaldi Ülikool

on pakkunud Tartu Ülikooli kui oma partnerülikooli üliõpilastele (alates 3. kursusest) võimaluse taotleda stipendiumi õppimiseks Greifswaldi Ernst Moritz Arndti Ülikoolis ajavahemikus 1. aprillist 16. juulini 1999. Ajavahemikus 17.-27. märts on võimalik osa võtta saksa keele intensiivkursusest. Lähemat informatsiooni Greifswaldi Ülikooli kohta saab aadressil **http://www.uni-greifswald.de**.

Stipendiumi taotlemiseks tuleb esitada järgnevad dokumendid:

* ankeet,
* avaldus põhjendusega (saksa keeles),
* väljavõte õpinguraamatust,
* soovituskiri (saksa või inglise keeles),
* saksa keele tõend.

Dokumente oodatakse välisüliõpilastalitusse (ph 104, tel 375 151) **15. jaanuariks.**

Informatsiooni saab välissuhete talitusest ph 304, tel 375 615 Lea Kivi või välisüliõpilastalitusest ph 104, tel 375 151 Piret Lai.

□ **Ernst Moritz Arndt ootab tudengeid oma partnerülikoolist.**

Lea Kivi,
välissuhete talitus

Uusi stipendiume Eesti Üliõpilaste Toetusfondilt

Eesti Üliõpilaste Toetusfond USAs võtab vastu stipendiumi sooviavaldusi 1999/2000. õppeaastaks. Käesoleval sügisel alanud õppeaastal on toetusfondil 51 stipendiaati; fondi juhatusel on heameel teatada, et 21. sajandi lävel on ette näha nii stipendiaatide arvu kui ka keskmise stipendiumisumma suurenemist.

Toetusfond sai alguse New Yorgis omavahelise laenukassana varsti pärast II Maailmasõja lõppu. Tänu peamiselt USA väliseestlaste annetustele ja pärandustele on sellest võrsunud tähelepanuväärne sihtkapital, mille sissetulek kasutatakse täiel määral eesti päritoluga üliõpilaste stipendiumidega toetamiseks. Mitmed pärandajad on toetusfondile teinud eeskirju õppealade kohta, mis alal võib tudengeid toetada. Selle tagajärjel on toetusfondil eriti avaraid võimalusi stipendiumide määramiseks arstiteaduse, majandusteaduse ja põllumajanduse üliõpilastele.

Kandideerida võivad eesti üliõpilased kõikjal vabas maailmas, asukohamaast olenematult. Sooviavaldusankeedid kõigiks 1999/2000. õppeaasta stipendiumideks on saadaval toetusfondi juhatuse aadressil: **Estonian Students Fund in USA, Inc., PO Box 110, New York NY 10185, USA**. Eestis jagab

Järg 4. lk

Räägime palgast

Algus 2. lk

ankeeti täitnute nimestikud ja ankeedid ise on rangelt lahus ning täidetud ankeedid pole andmesisestuse järel kellelegi kättesaadavad.

Ankeedis esitati ka üldisi küsimusi täitjate kuuluvuse kohta, milleta pole võimalik kogutud vastuseid diferentseerida. Tulemused avalikustatakse üksnes ametigruppide, teaduskondade ning teiste suurte töötajate rühmade lõikes. Kartus, et teatavaks saavad näiteks teatud õppetoolist või väiksemast instituudist kogutud ankeedivastused ja et keegi pahatahtlik saab välja raalida, kelle arvamustega on konkreetselt tegu, pole põhjendatud.

Tahame kinnitada, et ei uurimisgruppi ega ka ülikooli juhtkonda töö tellijana ei huvita töötajate vastused ükshaaval, vaid see, mis kajastub töötajaskonna põhirühmade arvamustest ja valupunktidest, samuti erisustest erinevate struktuuride lõikes.

Näitamaks, kui paljude kolleegidega koos iga ankeeditäitja arvamused uurimuses osalevad, loetleme tegelikult küsitletute arvud praegusse seisuga iga põhiüksuse töötajate üldarvude taustal:

usuteadusk - 8 täidetud ankeeti 14 töötaja kohta,
õigusteadusk – 37 48-st,
arstiteadusk – 75 436-st,
filosoofiateadusk - 68 319-st,
bioloogia-geograafiateadusk - 49 231-st,
füüsika-keemiateadusk - 37 218-st,
kehakultuuriteadusk - 48 61-st,
majandusteadusk - 30 70-st,
matemaatikateadusk - 47 115-st,
sotsiaalteadusk - 32 102-st,
raamatukogu - 65 355-st,
Füüsika Instituut - 34 155-st,
haldus- ja tugistruktuur- 125 688-st,
teised ülikooli asutused (ettevõtted)- 37 177-st.

Kokku 697 küsitletut 2989 töötajast.

Siinkohal palve neile küsitluses osalenutele, kellel seoses sellega, et uurimisrühma küsitleja pole ankeedi järele tulnud, või siis mõnel muul põhjusel on täidetud küsimustik tagastamata: **palun saata need sisepostiümbrikus sotsioloogia osakonda R. Muraka nimele.**

Lähemal ajal alustame palgauurimuse põhitulemuste tutvustamist, nagu ankeeditäitjadki tarvilikuks pidasid, nii ülikooli ajalehes kui ka veebi siseinfo leheküljel.

Uurimisgrupp ja tellijad loodavad, et lisaks "teadasaamise" fenomenile kujuneb uurimuse baasil ka kasutoov dialoog ülikooli palgakorraldajate ja palgasaajate vahel.

Leelo Muru,
Rein Murakas

Uusi stipendiume Eesti Üliõpilaste Toetusfondilt

Algus 3. lk

ankeete ka **Põhja-Ameerika Ülikoolide Teabekeskus (TÜ raamatukogu, Struve 1, EE2400 Tartu).** Täidetud ankeedid kõigi vajalike lisadega tuleb tagastada ülaltoodud New Yorgi aadressil **hiljemalt 28. veebruariks 1999**. Vajaliku dokumentatsiooni muretsemiseks tuleb realistlikult varuda kuu aega, nii et blankette ei ole mõtet nõutada pärast jaanuari lõppu. Hilinenud või puudulikult täidetud sooviavaldusi arvesse ei võeta. Toetusfondi juhatus juhib tähelepanu ka sellele, et kogu fondi asjaajamine käib posti teel; telefoni-, faksi- või e-posti ühendus ei ole saadaval. Samuti soovitab juhatus tungivalt mitte tarvitada kirjavahetuseks tähitud posti, mis on teel tunduvalt kauem kui tavaline õhupost. Õhupostikirjad saabuvad tavaliselt nädala jooksul.

Sooviavalduste hindamine nõuab aega. Stipendiaadid selguvad tõenäoliselt alles 1999. aasta hiliskevadel. On äärmiselt tähtis, et taotlused oleksid varustatud kandidaadi **alatise** (kodusc) **aadressiga**, kust on garanteeritud posti edasitoimetamine. Kõigil kirjadel peab leiduma saatja nimi ja aadress – saatja aadressist ümbrikul ei piisa.

Elmar Leppik 100

(1898-1978)

11. detsembril kell 16.15 algab ajaloo muuseumi konverentsisaalis **teadusloopäev**, mis on pühendatud professor Elmar Leppiku (a-ni 1950 Lepik) 100. sünniaastapäevale.

1898. aasta 4. detsembril sündinud silmapaistev eesti rahvusest botaanik ja fütopatoloog jättis oma jälje nii sõjaeelse Eesti kui -järgse USA teaduslukku.

Sõna võtavad prof Ülo Lepik, prof Erast Parmasto, prof Karl Annuk ja Ken Kalling.

TÜ raamatupood soovitab:

Ajalookultuuri ajakiri Tuna 1/1998

Uus ajalookultuuri ajakiri sisaldab nii arhiivimaterjalide publikatsioone (dokumente, mälestusi, kirju), tõsiteaduslikke analüüse arhiivindusteooriast ajaloofilosoofiliste vaatlusteni kui ka diskussioone ja populaarseid ning alternatiivseid käsitlusi. Eneseotmõistetavalt on Tunas oma koht nii arvustustel, tutvustustel kui ka asjakohasel informatsioonil. Eelkõige räägib Tuna Eestist, kuna aga Eesti ajalugu on lootusetult läbi põimunud terve Euroopa, eriti aga naaberriikide ajalooga, räägib Tuna ka teistest.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

acta diurna

SEL NÄDALAL

7. detsembril

- Rahvusraamatukogus **kirjutasid rektor prof Jaak Aaviksoo ja Eesti Panga president Vahur Kraft alla kahepoolsele koostöölepingule.**
- Rahvusraamatukogus **toimus ülikooli päev Tallinnas**. Prof Jaan Ross pidas akadeemilise loengu "Mis on kuulmisparadoksid?". Toimus infotund eesti ja vene õppekeelega koolide õpilastele, avatud ülikooli infotund jm.
- 8. dets – toimus **valitsuse istung**.

10. detsembril

- **Türi kolledžis avati tudengimaja I osa. Prof Peeter Saari pidas akadeemilise loengu** "Tunnusmärke füüsikalise optika aktsiate tõusust algaval sajandil".
- 10.-11. dets - toimub ülikooli ajaloo **muuseumis teaduskonverents "10 aastat Õpetatud Eesti Seltsi taastamisest ja rahvusteadused Eestis 1988-1998".** Korraldajad ÕES ja TÜ ajaloo osakond. 10. dets avati raamatukogus näitus "Rahvusteadused Eestis 1988-1998".
- 11. dets - kell 11.30 algab **infotund Orissaare Gümnaasiumis** ja kell 14.30 algab **infopäev linna gümnaasiumide õpilastele Kuressaare Gümnaasiumis**.
- 11. dets - kell 9.15 jätkub ajaloo muuseumis teaduskonverents "10 aastat Õpetatud Eesti Seltsi taastamisest ja rahvusteadused Eestis 1988-1998". III istung: ajalugu; kell 15.15 algab IV istung: arheoloogia, kunstiajalugu, õigusajalugu.

TULEVAL NÄDALAL

- 14. dets - kell 16.35 peab EVTs **avatud ülikooli loengu prof Rein Teesalu** "Südamelihase infarkt".
- 14. dets – kl 16 **akadeemiline loeng Pärnu Kolledžis** – prof Raivo Mänd "Sugulisest valikust loomadel ja inimestel".
- 15. dets - **TÜ valitsuse istung** (eelarve II lugemine, 1999/2000. õ-a akadeemilise kalendri kinnitamine jm).
- 18. dets - **TÜ nõukogu istung**.

info

väitekiri

16. detsembril kl 16.15 kaitseb Füüsika Instituudi saalis (Riia 142) **Sergei Dolgov doktoritööd** "Elektronergastused ja defektiteke mõningate metallide oksiidides". Oponendid dr N. Mironova (Läti Tuumauuringute Keskus) ja prof L. Pung.

16. dets kl 12.15 kaitseb Lossi 3, aud 427 **Tanel Moora magistriväitekirja** "Muistsete loodusolude osast kiviaja asustuse kujunemisel Kunda ümbruses". Oponendid dr Lembit Jaanits ja akad Anto Raukas.

16. dets kl 14.15 kaitseb Lossi 3, aud 427 **Ülle Tamla magistriväitekirja** "Hõbeesemete valmistamistehnoloogia Eestist leitud 9.-13. sajandi materjali põhjal". Oponendid dr Valter Lang ja prof dr Kaalu Kirme.

17. dets kl 12.15 kaitseb Lossi 3, aud 427 **Heidi Luik magistriväitekirja** "Muinas- ja keskaegsed luukammid Eestis". Juhendaja dr Valter Lang, oponendid *prof emer* dr Evald Tõnisson ja *mag phil* Mati Mandel.

17. dets kl 14.15 kaitseb Lossi 3, aud 427 **Gurly Vedru magistriväitekirja** "Kahala järve ümbruse asustuspiirkond muinasajal". Juhendaja dr Valter Lang, oponendid *mag phil* Ain Lavi ja *mag phil* Andres Tvauri.

konverents

Eesti keeletehnoloogia

14.-15. detsembrini korraldab Eesti keeletehnoloogia arvutuslingvistika uurimisrühm **aastalõpukonverentsi: "Eesti keeletehnoloogia ja mis meil sellest ...kasu on, ...olemas on"** humanitaarhoones aud 405. Keeletehnoloogia on arvutuslingvistika ja infotehnoloogia lõikumisala. Selle efektiivne toimimine on infoühiskonda siirdumise vältimatu eeldus. Konverentsi eesmärk on tuua kokku keeletehnoloogiliste programmvahendite tegijad, kasutajad, aga ka rahastajad Eestis, et saada ülevaade sellest, mis meil juba on tehtud, mida vajatakse ja kust saada selleks raha.

loeng

Jaan Krossi loengud

Vabade kunstide kutsutud professori Jaan Krossi viimased loengud on neljapäeval, 17. dets kell 16.15 ja reedel, 18. dets kell 10.15 ph aud 102. Teema: "Tõlkimine - kas kunst, kas teooria?"

varia

Jakob von Uexkülli Keskusel

on rõõm teatada, et tema sündimisest möödus sellel sügisel viis aastat. Igaaastane keskuse üldkoosolek on reedel, 11. detsembril kell 16 ELUSi Majas (Struve 2). Esitamisele tulevad ettekanded:

- prof Kari Lagerspetz – "Explanations of Purposiveness in Living Nature",
- Kadri Tüür – "Kirjandusökoloogia kohasusest" ja
- Timo Maran – "Ülevaade J.v.Uexkülli keskuse aastasest tegevusest".

Ametliku osa lõppedes toimub vaba vestlusring ning väike teelaud.

Tartu Norra Seltsi

jõuluõhtu toimub reedel, 18. detsembril kl 17.30 humanitaarhoones Lossi 3.

Hologrammide näitus

Neljapäevast, 17. detsembrist on kõigile avatud Tähetornis Ahhaa huvikeskuse korraldatud hologrammide näitus. Eksponeeritud on 44 hologrammi ja näitus on esimene taoline Eestis.

NB!

UT ilmub sel aastal veel tuleval reedel, 18. detsembril.

1999. aasta esimene number ilmub reedel, 8. jaanuaril.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 677.

Ruumide üürimine: 375 675.

Näitused: Kärt Mikli skulptuurid "Mütoloogilised loomad", "Ülikool stagnatsiooni köidikus".

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

E-R 11-16. Info 375 384

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18. - 19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmarcisi piltidel.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17. Info 376 218.

Raamatukogu

E-R 10-17

Näitused: TÜ raamatukogu Eesti kultuuriloos; Meelis Luks - arvutigraafika, maal, joonistused; Aivo Lõhmuse fotod "Mäe Hääl. Talv Etruurias"; Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing 10.

Uus näitus!

Arseni Mölder - Ehted (metallehistöö); Taneli Eskola ja Heini Lehväslaiho fotod "Loomastik ja Aulanko Rahvuslik Maastikukaitseala"; "Rahvusteadused Eestis 1988-1998".

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Autograafide näitus "Epistolae autographae... Kirjavahetused ja kollektsioonid".

TANTSUKLUBI ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!
AUDITOORIUM

R 11. dets *"Kaunis jõuluunistus"*
Anne Veski oma bändiga
DJ Onu Tom
NB! Kl 20-21 sanitaartund.
Alates kl 21 pääse 30 kr.
L 12. dets ***Meelismuusikat kõigile***
DJ Ervin Hurt, lisaks tantsutrupp Sandra. Alates kl 21 pääse 30 kr.
P 13. dets DJ T. TRAX. Alates kl 21 pääse 25 kr.
E 14. dets DJ Jaanus Sepp. Tasuta
T 15. dets **Saku Spurt - DJ Aivo Johanson**
Kl 19 välkpiljard kõigile, välkviktoriin, tantsuvõistlused Saku auhindadele
Al kl 21 pääse 25 kr.
K 16. dets *"Jõulupralle"* **M. Matvere & Väikeste Lõõtspillide Ühing**
*tervise snaps Jägermeistrit
DJ T. Trax. Pidu toetavad Jägermeister ja Beck`s. NB! Kl 20-21 sanitaartund
Alates kl 21 pääse 30 kr.
N 17. dets Eilsest tänsesse. DJ Onu Tom
Alates kl 21 pääse 25 kr.
NB! R 18. dets ans JAM

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Tel 375 680; 251 42 300
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu EE2400
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 1239
Tiraaz 700. UT ilmub reedeti

Poolaasta **tellimishind**
(postiga) 100.-
ülikooli pensionärid 50.-

Reklaamihind
2., 3. ja 4. lk:
1/1 (268x372 mm) 5000.-
1/2 (194x268 mm) 2700.-
1/4 (131x194 mm) 1500.-
1/8 (92x131 mm) 800.-
1/12 (92x64 mm) 500.-
1/24 (44x63 mm) 250.-

Esilehekülje reklaam
1/1 (ei müüda)
1/2 (194x268 mm) 3700.-
1/4 (131x194 mm) 2200.-
1/8 (92x131 mm) 1400.-
1/12 (92x64 mm) 800.-
1/24 (44x63 mm) 400.-

Esiküljel ainult ülikoolile eriti sobilik reklaam.
Kujundus 20% tellitava pinna summast.

Foto ja/või **logo** kasutamine 50.-
Korduvreklaam 10% odavam, alates 3. korrast 20% odavam

Kuulutused (ost, müük, tutvus, kaastunne, õnnitlus jmt):
Ühe rea hind 5.-
Raam kuulutuse ümber 20.-

Reklaamtekst:
Ühe rea hind 10.-

Logo ja/või foto kasutamine 50.-

Üliõpilastele ja ülikooli töötajatele erakuulutused ja reklaam 20% odavam.
Väljaspool ülikooli asuvate haridusasutuste (koolid, haridusosakonnad, lastekodud jmt, v.a. era- ja kommertsasutused) kuulutused tasuta.
Ülikooli struktuuriüksuste **tasuliste** teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.